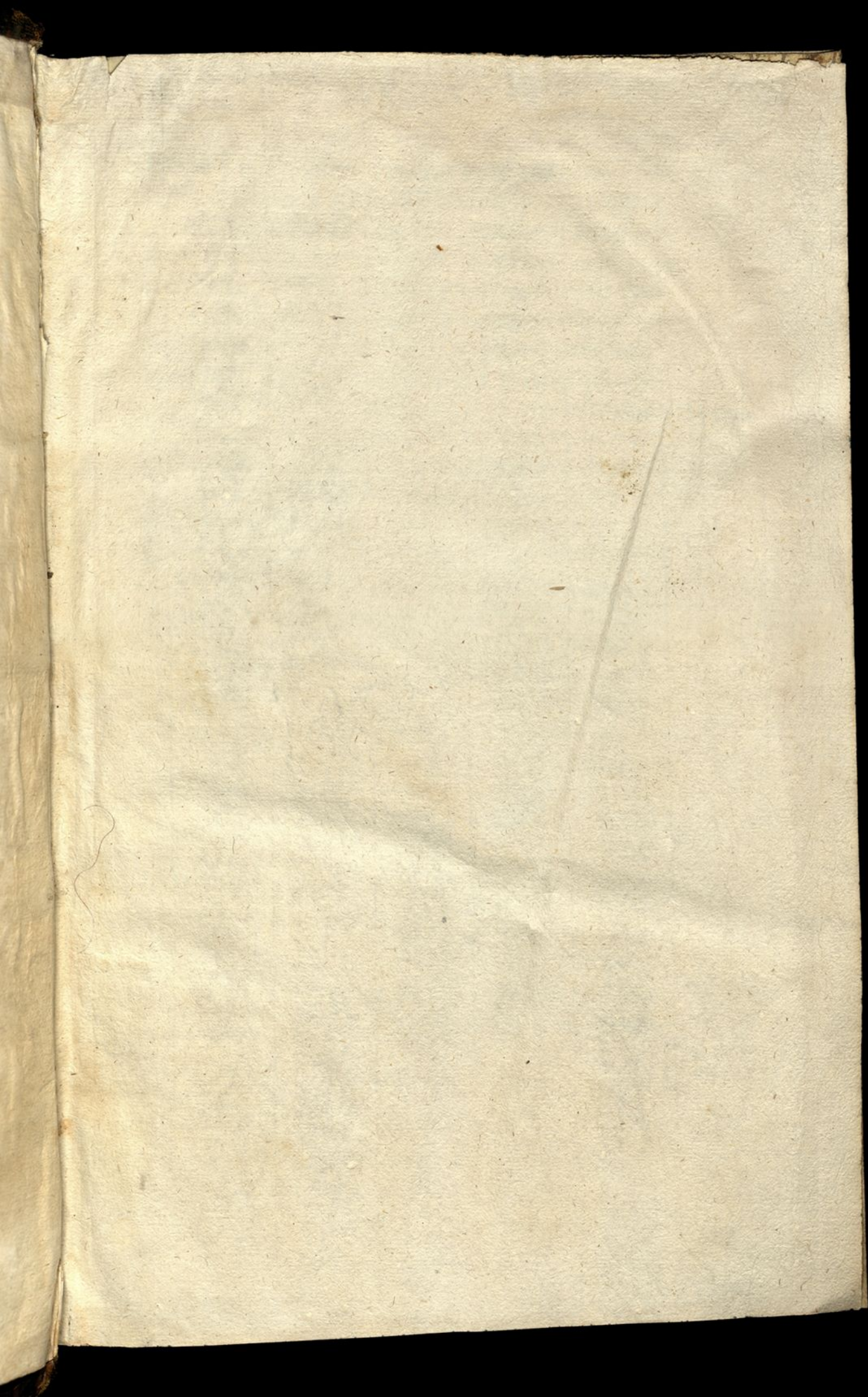

50.

2725.

Inc
E
ad al
unum
cano
apli
ce no
ppr
tior
etia q
ref m
ee dac
suscep
nomi
mtam
tando
ale q
ita ro
e pec
m f
nem
adma
m f
cred
af p
de ult
vel or

præmū de ordine atq; scriptorib; canonicar eptar; qre

A H O N I C E. dicuntur eptæ. uel ideo. dicantur canonice.

quia in canone ecclæsticæ scripturæ receptæ
sunt uel ideo quia regulam ecclæ suppleant.

Docent namq; custodiam & constantiā infide
& to lerantiā in psecutione. instruunt etiā

alias multas uirtutes. Catholice quoq; dicuntur idē

uersales. a fide uniuersalis ecclæ non discordantes. uel

omne. i. regulares ad distantia earum quas pseudo

fecerunt sub nominibus aptorū. **Q**ueritur quare septem

non plures. scit uel quia non plures fecerunt. uel

.vii. dona sp̄s sc̄i quæ docent. uel ppter ea q̄a in qua

r partibus mundi fides sc̄e trinitatis affirmat. Querit

quare iacobi eptā prima posita ē. cū petrus & ioh̄s po

numerent in cathalogo aptorū. Hanc primā causam

acimus. quare prior sit posita. s. q̄a ipse hierosolimorum

ep̄t regendā ecclām. unde fons & origo euglicæ p̄dica

ti incipiens. undiq; diffusa ē. quæ p̄ma fuit fides xp̄iā

ti. de cuius cathedre dignitate paulus eos annume

lo ait. iacobus. cephas. & ioh̄s. qui uidebant columpnæ

ecclæ. Hæc dignitas p̄mū transmutata ē antiochie. pos

it omne. scdm dignitatē qua adhuc omnū aptorū p̄nceps

trus. ut ad nō concessū ē. Vel p̄ma ē. q̄a ad .xii. t̄bus

quæ p̄mū crediderunt missa. Petri scdā q̄a electis ad

s q̄ grece dicunt. p̄seliti eā sc̄psit. qui de gentilitate

idatissimū. de iudaismo ad euglicæ p̄dicationis grām con

uertit. ioh̄s t̄cio loco ponit. qui scripsit eis q̄ de gentib;

crediderunt. cū nec dū p̄fessione iudei extitissent. Andre

sul alexandrie p̄mā scriptā ad parthos testatur. Ju

stina. qui licet sit magnus. minor ē tam̄ his t̄bus.

ordine quo scriptæ fuerunt retineat. i. p̄ma iacobi

deinde cetera. Constat enim quia iacobus .xxx. a passione dñi
 anno a iudeis occisus. petrus u. .xxxv. vii. anno ultimo nero-
 nis .i. xvi. passus ē. sic in eadē eplā sua ait. Certus sum qd
 uelox sit depositio tabernaculi mei. ut dñs reuelaret michi.
 Unde patet qd imminente passione scripsit hanc eplā
 cū multo ante iacob⁹ migrauerit ad dñm. neq; petri eplā
 uicunt separari. quas eisdē scripsit ecclesiis. Ioh⁹ multo post
 tempore suas & euglm̄ sc̄psit. quando post occisionē domi-
 ciani reuersus de exilio. turbata se absente eccliam repperit.
 quos turbatores in suis eplis percutiens sepe cognominat.
Iacobus cognom̄to iustus. filius sororis *De eplā Jac* *Sancti expōs.*
 matris dñi. post passionē de aplis iherosolymorū ordinatus
 est ep̄s. unā de vii. canonicis eplis sc̄psit. & si aquodam
 alio sub ei⁹ nomine ēē editā quidā mentiunt. Hic ut refert
 egesippus uicinus temporibus aptōz. ex uero matris sc̄s fu-
 it. uinū & sicerā non bibit. carnē nullā comedit. nūq;
 tonsus. nec unctus ungento. nec usus balneo ē. hunc solli-
 citudo erat ingredi sc̄a scōz. Siquidē lineis non utebatur
 uestib⁹. & solus templū ingrediebatur. & flexis genib⁹; orabat
 p̄ p̄p̄tō. intantū ut genua ei⁹ duriciā camelorū traxisse cre-
 derent. Uicunt⁹ alia multa de eo que longū ē enumera-
 re. Tante sc̄tatis in p̄p̄tō celebratis tradidit iosephus fu-
 isse. ut p̄pter ei⁹ necē traderet⁹ hierlm̄. Triginta itaq; an-
 nis iherosolimitanā rexit eccliam. i. ad .vi. annū neronis.
 s; de pinna templi p̄cipitat⁹ cū adhuc uiueret. fustis fullo-
 nis incerebro percussus interit. & ibidē. i. iuxta templū
 sepultus usq; ad obsidionē tyri. & ultimā adriani. v. ulti-
 mū titulū habuit notissimū. Hic ḡ iacobus dispsis fide-
 libus eplā mittit. & n̄ tm̄ qui tunc tempis erant. s; qui
 usq; ad diē iudicii aliqua p̄secutione grauabunt⁹ fideles.
 consolatur.

De oratoria

Materia g^o ipsius fideles indisp^ositione positi. quos hortatur sub spe retributionis & u^otribulatione p^omanere. & honores s^ol^oi p^ori^os abicere. Vbi eni^o dicit omne gaudium existimate fratres mei. cu^o i^ontem^optationes uarias in q^o i^ocidertis. apte hortat^o ad tollerandas passiones. cas^o fructu^o eti^oa supponens uita^o et^ona. cu^o dicit ut sitis. u^o integri plena beatitudine suscipientes. diuitias u^o contempnendas ammonet cu^o dicit. diues sicut flos fem^o transibit. honores u^o du^o dicit. Nolite fr^os mei in p^osonar^o acceptione habere fidem d^oi. **De Intentio** Intentio iacobi in hac epla^o e^o quosda^o de iudeis in xp^oo credentes. qui p^osecutiones ab infidelib^o patiebant^o. hortari ad constantia^o fidei. & p^oseuerantia^o i^ont^o u^olationibus. Indignabantur enim fideles bona habentes & d^oi scientia^o se e^o uiles & abiectos & tribulari cotidie. alios aut^o uiliore^o se & a cultu d^oi alienos in rebus temporalib^o habundare & ad honores p^ouenire. Quia p^opt^o conuenient^o eos uos. p^o hanc epla^om retriabit ab indignatione. ostendens rationabilit^o illos potius opp^omi sua exaltatione. se aut^o exaltari in sua de^ossione. adeo eti^oa n^o debere contristari. s^o potius gaudere. que omnia in consequentib^o dicit apte. Vel instruere ad uirtutes p^oncipales erit intentio. Prioris membri intentio e^o instruere ad tollerantia^o passionu^o seuentiu^o. sicut p^o singula

Quod alii solent facere in p^ologis facit in salu^o s^onotabit. tatione apl^os. uidelicet beniuolentie captatione & cet^oa. Beniuolentia eni^o fere in omib^o captat^o epl^os. Captat. n. beniuolentia^o p^o nomen suu^o qd^o e^o iacob^o. qd^o erat celebre apud eos. Vel ideo quia iacob^o supplantator i^ont^o pretatur. Ac si diceret. Vos q^ob^o epla^om dirigim^o. uos supplantate sic ego supplantam. Supplantare e^o tractu^o a coluclatorib^o. q^o du^o luctant^o pede plante subponunt. ut

fic se alternatim euertere possint. Vel ut dicit ieronimus. trac-
tū ē ab illis qui expectant inimicos. uel ad obsidionē sue
ciuitatis. uel ad aliquid tale qd fossas magnas faciunt. uel
ora fossarū uirgis contexunt. & cespitē sup ponunt. ut
hostes incaute uenientes corruant. & sic eos deum pla-
cēt. Comendat ū se p hoc qd dicit se ēē seruū dñi nr̄i ih̄i equ-
x. cui seruire regnare ē. *finis penult.* Incip̄ expolit̄

venerabilis beate p̄tri. sup. vii. canon̄ epl̄as quarū prima

IACOBUS. dei & dñi *epl̄a beati iacobi apl̄i.*
nr̄i ih̄i xp̄i seruus. duodecī t̄bubus que sunt in
disp̄sione salutē. Dicit de hoc iacobo apl̄s paulus.
Iacobus cephas & ioh̄s q̄ uidebant columpnę esse.
dexterās dederunt m̄ C & barnabę societatis. ut
nos ingentib; illi autē incircūcisiōe. Q̄a q̄ incir-
cūcisiōē ordinat̄ erat apl̄s. curauit eos q̄ excir-
cūcisiōe erant sic p̄sentes colloquendo docere. sic &
absentes p̄ epl̄am. consolari. instruere. increpare.
corrigere. Duodecim̄ inquit t̄bubus. que sunt in dis-
p̄sione. legimus occiso auidēs beato stephano. q̄a fac-
ta ē in illa die p̄secutio magna in eccl̄a que erat ihe-
rosolimis. & om̄s disp̄si s̄t p̄ regiones iudeę & samarie
p̄ter apl̄os. his q̄ disp̄si. qui p̄secutionē passi sunt p̄p̄
iusticiā. mittit epl̄am. nec solū his. uerū etiā illis. qui
p̄cepta fide xp̄i. nec dū opib; p̄fecti esse curabant. sic
sequentiā epl̄ę testa. nr̄. nec non & eis q̄ fidei exortes du-
rabant. quin & ipsā incredentib; quantū ualuerē p̄se-
qui ac p̄turbare studebant. q̄ tam om̄s in disp̄sione fue-
runt. variis casib; p̄ta p̄fugi & in numeris cedib; mor-
tibusq; atq; erumnis. ubicūq; erant. ab hostib; p̄si. sic
hystoria eccl̄astica sufficient̄ exponit. S; & in actib;
apl̄oz legimus eos tempe dñice passionis longe lateq;

iā fuisse dispofos. dicente luca. Erant autē in ierlm habitantes
 iudei uiri religiofi. ex omni natione que sub celo est. Quā
 etiā nationū plurime nominatū expmunt cū subinfert.
 parthi. & medii & elamitē. q̄ habitant mesopotamiā. & cetera.
 Itaq; iustos hortat ne tēptationib⁹ a fide deficiant. peccan-
 tes castigat & admonet. ut a peccatis se contineant & uirtu-
 tibus pficiant. ne infructuosū sibi immo etiā dāpnabile qd
 fidei sacramta pcepissent reddat. Incredulos admonet ut pe-
 nitentiā de nece saluatoris cētisq; q̄b; implicabant scelerib⁹
 gerant. ante quā eos ultio diuina. uel inuisibilis etiā ^{inuisibilis} irruent
 pcellat. Omne gaudiū existimate fr̄s mei. cū intemptatio-
 nes uarias incideritis. Ap̄fectionibus inchoat uerbū. ut por-
 dinē pueniat ad eos quos imperfectos ēē uidebat corrigendos.
 atq; ad p̄fectionis culmen erigendos. Et notandū qd non ait
 simpliciter gaudete. uel gaudiū existimate. s; omne inquit
 gaudiū existimate cū intemptationes uarias incideritis.
 Omni gaudio dignū arbitramini. si uos p̄t fidē xpī temp-
 tationes sustinere contingant. Hec ē grā si p̄t conscientiam
 dī sustinet q̄s tristitiā paciens in uultu. ut petrus ait. & coapls
 et paulus n̄ sunt condigne passionēs hui⁹ tēpis. ad supuentu-
 ram glām que reuelabit in nobis. Et apti om̄s ibant gauden-
 tes a conspectu concilii. qm̄ digni habiti sunt p̄noīe ihu con-
 tumeliā pati. Non ḡ contristari debemus si temptati. sed si
 temptationibus superati fuerimus. scientes qd p̄batio fidei
 in tē paciētiā opat. Idō in qd aduersis tēptamini. ut uir-
 tutē paciētię discatis. & p̄ hanc ostendere possitis ac p̄ba-
 re qd firmā fidem future retributionis in corde gestetis. Neq;
 huic loco contrariū putari debet. s; poti⁹ consonū intelligi.
 qd paulus ait. Scientes qd t̄bulatio paciētiā opat. pacien-
 tia autē p̄bationē. Paciētia enī p̄bationē opatur. qd cuius
 paciētia uinci non potest. iū p̄fectus ēē p̄bat. Qd hic q̄q;

subsequenter edocet cū dī. Pacientia autē opus pfectū habeat.
 Et rursum. Probatio fidei patientiā opat. q̄a illa ratio facit fide-
 les p̄ patientiā exerceri. ut p̄ hanc fides eorū que sit pfecta
 p̄bet. Siquis autē ur̄m indiget sapiā. postulet ad dō q̄ dat
 omnib; affluenter. & n̄ imp̄perat. & dabit ei. Omnis q̄dem
 sapientia salutaris ad dō postulanda ē. q̄a sic ur̄ sapiens
 ait. omnis ^{sapientia} ad dō ē. & cū illo fuit semp. neq; aliquis p̄ libe-
 rum arbitriū sine adiutorio gr̄e diuine quāuis pelagia-
 ni multū contendunt intelligere. ac sapere ualet. S; hic spe-
 cialiter de illa sapientia dici uidet. qua nos intemptatio-
 nibus uti necesse est. Siquis inq̄d ur̄m non potest intelli-
 gere utilitatē temptationū que fidelib; p̄bandi causa eue-
 nit. postulet ad dō t̄bui sibi sensū quo dinoscere ualeat.
 quanta pietate pater castigat filios quos eterna heredita-
 te dignos efficere curat. Et consuevit ait. qui dat omnibus
 affluenter. ne q̄s uidelicet sue s̄ciūs fragilitatis accipe se pe-
 tente posse diffideret. s; potius quisq; recoleret. q̄a desidi-
 um paup̄ū exaudiuit dñs. & sic idē alibi dicit. benedixit
 omnes timentes se dñs. pusillos cū maiorib; Verū q̄a mul-
 ti multa petunt ad dō que tamen accipe non merent.⁹
 addit qualiter petere debeant si impetrare desiderant.
 Postulet autē infide nichil hesitans. hoc ē talem se ex-
 hibeat bene uiuendo. qui dignus sit exaudiri. dum
 postulat. Qui enī meminit se dñi non obtemperasse p̄cep-
 tis. merito despat dñm suū intendere p̄cib⁹. Scriptū ē
 enī. Qui obdurat aurē suā ne audiat legē. oratio ei erit
 execrabilis. Qui enī hesitat. similis ē fluctui maris qui
 aucto mouetur. & circūfert. Qui mordente se consci-
 entia peccati. hesitat de p̄ceptione p̄mox celestium. faci-
 le ad impulsū temptationū statū fidei deserit. qua in
 tranquillitate dō seruire uidebat. & ad libitū hostis inuasi-

sibilis. quasi ad flatū uenti ^{pruiciorū} raptatur errores. Vir du-
 plex animo inconstans ē in omnib; uis suis. In omnib; uis suis
 in aduersis & prosperis dicit. Vir autē duplex animo. qui & ad-
 p̄candū dñm genua flectit. uoces p̄catorias emittit. & tamen
 accusante se intus conscientia impetrare posse diffidit. Vir
 ē duplex animo. qui & hic uult gaudere cū sc̄to. & illic reg-
 nare cum dō. Itē uir duplex animo. qui in bonis quę facit
 non retributionē interit. s; exterius fauorē querit. Unde be-
 ne p̄quendā sapientē dī. Se peccatori terrā ingrederem
 duab; uis. Uuab; quippe uis peccator trā ingredit. qñ
 do & dī ē qd ope exhibet. & mundi qd p̄ cogitationē que-
 rit. Om̄s autē isti inconstantes sunt in omnib; uis suis. qā
 facillime & aduersis sc̄ti deterrent. & p̄spis irretunt ut aue-
 ritatis uia diuertant. Gloriet̄ autē fr̄ humilis in exaltatio-
 ne sua. Idō inquit omne gaudiū uos existimare oportet.
 cū int̄p̄tationes uarias incidit̄. qā om̄s q̄ ad uisā hu-
 milit̄ p̄ dño sustinet. sublim̄t̄ ab illo regni ^{premia} p̄cipiet. Diues
 autē in humilitate sua. sub audit̄ a sup̄iori uersu gloriēt̄.
 qd p̄uisionē qd greci hyronia uocat̄ dictū ēē constat.
 Ita inquit glām suā qua de diuinis sup̄bit & paupes des-
 picit aut etiā opp̄mit finienda ēē meminert̄. ut humi-
 liatus in gēnū p̄eat. cū purpurato illo diuice qui lazarus
 despexit egentē. Qm̄ sic flos feni transibit. flos feni & odo-
 ratū delectat & uisū. s; citissime grām suę uenustatis & sua-
 uitatis amittit. idōq; huic rectissime p̄sens impiorum
 felicitas assimilat̄ quę diuturna ēē nullatenus ualet. Ex-
 ortus ē enī sol cū ardore & arefecit feni. & flos ei decidit.
 Ardore solis sementiā dicit̄ districti iudicis. qua rep̄borū
 decor temporalis in fine consumit̄. florent autē & electi
 non tam ut feni. uis̄ enī ut palma florebit. florent in-
 iusti tēpalit̄. qm̄ tanquā feni uelocit̄ arefcent. & sic holerā

herbarii cito cadent. florent iusti tamquam arbores. quia
 flores eorum id est spes certissima eorum fructum expectat penem.
 radix quoque id est caritas eorum fixa et immobilis permanet. Hinc
 etenim uir sapiens ait. Ego quasi uitis fructificauit suauita-
 tem odoris et flores mei. Denique naboth uir iustus mori
 maluit. quam uineam patrum suorum in hortum holerum transferre.
 Vinea quippe patrum in hortum holerum transmutare. est for-
 tia uirtutum opera que ex patrum doctrina precepimus fragili-
 uiciorum delectamento mutare. Iusti autem animam ponere quam
 terrestria celestibus bona eligere malunt. Unde benedictus
 uis psallit. quia erunt tamquam lignum quod plantatum est secus de-
 cursus aquarum. quod fructum suum dabit in tempore suo. At quod
 in iusti. Et decor inquit uultus eius depit. ita diues in itin-
 eribus suis marcescet. Non omnem diuitum dicitur. eum qui confidit in in-
 certo diuiciarum. Qui enim superbi humiliter diuitum e contrario oppo-
 suit. ostendit se de illo diuitum loqui qui humilis non est. Nam
 et abraham cum esset diues in mundo. pauperem tamen post mortem
 suo suscepit in sinu. diuitum reliquit in penis. Sed non ideo diuitum
 reliquit quia diues erat quod et ipse fuerat. sed quia misericors et hu-
 milis quod ipse fuerat esse despexerat. Et e contra non ideo lazarum
 recepit quia pauper erat quod ipse non fuerat. sed quia innocens et humi-
 lis. quod ipse fuerat esse curabat. Talis ergo diues hoc est superbus et
 impius. terrena gaudia celestibus ante ponens. in itineribus
 suis marcescet hoc est in actibus suis peribit inquit. quia iter di-
 rectum ingredi neglexit. Sed cum ille ut senem ante ardorem solis
 decidit. iustus e contra ut arbor fructifera et eiusdem solis ar-
 dorem id est seueritatem iudicis integer suffert. et insuper bonorum
 operum fructum pro quo in perpetuum remuneretur affert. Unde recte
 subiungitur. Beatus uir qui suffert temptationem quoniam cum probatus
 fuerit accipiet coronam uitae. quam repromisit deus diligentibus se.
 Huic simile est illud in apocalypsi. Esto fidelis ad mortem. et da-

(usq.)

vo tibi coronā uitę. Quā repmisset dñs inquit diligentibus
 se. apte admonens quia tanto ampli gaudere intempta-
 tionib; oportet quanto certius claret dñm his quos diligit
 maius sepe temptationū pondus imponere. ut scilicet p
 temptationū exercitiū pbenť infide pfecti. Cū autē pba-
 ti fuerint ueracit̃ eē fideles hoc ē pfecti & integri in nullo
 deficientes. iure accipiant pmissā uitę etne coronā. Hemo
 cū temptat̃ dicat. qm̃ adō temptat̃. Hactenus de tēptationib; quā pmiten-
 te dño exterius pbandi grā ppetim̃ disputauit. nunc
 incipit agere de illis quas interius instigante diabolo uel
 etiā nature nr̃e. a fragilitate suadente tolleramus. ubi
 pmo illoz dest. dicti. ruit errorē. q̃ sic bonas cogitationes
 adō nobis con. it. r. stat inspirari. ita etiā malas ipso in-
 stigante putant̃ in nr̃a mente generari. Nemo g̃ cū
 temptat̃ dicat. qm̃ adō temptatur illa uidelicet temp-
 tatione qua diues incedens in itinerib; suis marcescet. id
 ē cū rapinā. furtū. falsū testimoniu. homicidiū. stuprū.
 uel cet̃a huiusmodi cōmiserit dicat. qm̃ dō cogente ne-
 cesse habuerit hec patriare. idōq; nullatenus horū effec-
 tū declinare potuerit. Vñ enī intēptatoz maloz ē. subau-
 ditur temptamtoz. Ipse enī neminē temptat. ea uideli-
 cet temptatione que decipit miseros ut peccent. Duplex
 ē enī genus temptationis. unū qd̃ decipit. altm̃ qd̃ p-
 bat. Scdm̃ h̃ qd̃ decipit. dñs neminē temptat. scdm̃ illd̃
 qd̃ pbat. dñs tēptauit abrahā. de qua & pph̃a postulat.
 pba me dñe & tēpta me. Vnus qsq; ū temptat̃ a concu-
 piscencia sua. abstractus. & illectus. & cet̃a. Abstractus
 a recto itinere. & illectus in malū. De hoc uersu ihero-
 nimus contra iouinianū sicut in bonis inquit opib; psec-
 tor ē dñs n̄ enī uolentis neq; currentis s; dñi miserentis &
 adiuantis ē. ut puenire ualeamus ad calce. sic in mal

In epistolam

atq; peccatis semina sunt nostra incentiua. perfectio diaboli. cum
uiderit nos super fundamentum christi edificasse. semina stipulam
ligna. super ponit incendium. Edificemus aurum. argentum. lapi-
des preciosos. et temptare non audebit. quia quia et in hoc si
sit certa et secunda possessio. Sedet quippe ut leo in insidiis
et in occultis. ut interficiat innocentem. et uasa figuli probat
fornax. homines autem iustos temptatio tribulationis. De his
concupiscentia cum concepit. parit peccatum. peccatum uero cum
consummatur. atque fuerit generat mortem. Tribus modis tem-
ptatio agitur. suggestione. delectatione. consensu. sugges-
tione hostis. delectatione autem uel et de p. consensu nostre fra-
gilitatis. Quod si hoste suggerente delectationem. aut con-
sentire peccato nolumus. temptatio ipse. ita se nobis ad ue-
toriam peruenit. quia coronam uitae mereamur. accipe. Si uero ad
hostis suggestionem paulatim a recta intentione abstrahi et
in uicio incipimus uici. delectando quod offendimus. nec
dum lapsi incurrimus. At si delectationem concepti in corde
facinoris etiam parui prauae sequuntur actionis. nobis iam mor-
tis res uictor hostis abscedit. Quod ut astruamus exemplis.
temptatus est ioseph uerbis domine. sed quia concupiscentiam libi-
dinis non habuit. suggestionem tamen non etiam delectationem uel
consensu temptari potuit. ideo uictor euasit. Temptatus
est dauid. uisu uxoris aliene. et quia necdum carnis appeti-
tum uicerat. a concupiscentia sua abstractus et illectus est.
atque ubi conceptum scelus profectus. reatum mortis etiam pro-
pter iudicatus incidit. quam tamen penitendo euasit. Tem-
ptatus est iudas per flagitiam. et quia auarus erat. ab ipsa sua
concupiscentia abstractus et illectus ad interitum con-
sentiendo decidit. Temptatus est iob multipliciter. sed quia nec
possessiones. nec salutem corporis diuino amori proposituerat
temptari quod suggestionem hostili potuit. sed consentire uel

salte delectari peccato nullatenus ualebat. Qd g dicit qd peccatum cu consumatum fuerit generat mortem. respicit econtra ad hoc qd supradictu e dictu e de eo qd suffert temptacionem qd cu pbatus fuerit temptatio coronam uite. Sicut eni ille qui temptat supat pima uite. ita nimiru qd concupiscentiis suis illectus temptacione supat merito ruinam mortis incurrit. Nolite itaq; errare frs ^{mei} dilectissimi. uidelicet estimando qd temptamenta uicioru sumant origine. quam sciam nullo exigentibz meritis pcedentiu criminum in alia rursus scelera uisto districti iudicis corruisse pmissu. Vnde e illud apli. Et sic non pbauerunt dm habere in noticia. tradidit eos in reprobu sensu. ut faciant que non conueniunt. repletos omni iniquitate. *Boo. iii. p.*

Omne datu optimu & omne donu pfectu pascha. de sursum e descendens a patre luminu. Postqua docuit uicia qb; temptam n adu nob; s; a nob; ipsis in ee ostendit econtra. qd qcqd boni agimus hoc do donante pcepim. Vnde & eu patre appellat luminu. qd auctore nouit spitaliu carismatu. cui consonat illud apli pauli. Qd eni habes qd non accepisti. Apud que non e transmutatio. nec uicissitudinis obumbratio. Qa indi natura mutabilitas non e. neq; lumen ei sic lumen hui mundi aliqua uicissitudinis umbra intcidit. liquet itaq; qd sola nob; dona lucis. & n etia tenebraru mittit errore. Voluntarie eni genuit nos uerbo ueritatis. & dñs in euangelio. Non uos me elegistis s; ego elegi uos. Et in osex ppha. diligat eos spontanez. Qd g dixerat omne datu optimu & omne donu pfectu adu descendere. osequit astruit addendo. qd non nr̄is meritis s; sue beneficio uoluntatis p aqua regenerationis de filiis tenebraru nos in filios lucis mutauerit. Ut simi initiu aliqd crea

ture eius. **N**e in eo qd ait genuit^{hos} nos fieri putarem qd
 ipse est. ideo pncipatu quenda in creatura nob hac adoptio-
 ne ocellu ostendit. Nos etenim uersiculos qda ita tiambulit.
 Volens nos uerbo ueritatis genuit. ut simus p'micie cra-
 turaru ei. id e ut cetis quas cernim creaturis sim me-
 liores. Primitias naq; frugū uel animantiū dño osecra-
 ri lex pcepit. p'mitias auri & argenti ad opus tabnacu-
 li iussit offerri. id e optima queq; in metallis. Et de anna
 quo di ppto dixit ppha ieremias. Scs isrl dño p'mitie
 frugū ei. Scitis fr's mei dilectissimi. Notissimū inqd
 uobis e qd auob habuistis auicia labi. ad dño autē uos
 illustrari. n ura p'uisione. s; supna grā uos pueniente con-
 tigit. Sit autē omnis homo uelox ad audiendū tardus
 ad loquendū. & tardus ad nrā. Hinc auditore morali-
 bus instituit pceptis & recte pmo admonet aure qnq;
 cicuis accōmodare docenti. sero autē os ad docendū apert
 qd stultū e quēlibet que ipse non didicerat aliis uelle p'di-
 care. Qui g sapientiā diligit pmo ut sup monuit hanc
 actō postulet. de hinc ueritatis magistrū humilis auditor
 inquirat. & inter agendū suā cautissime linguā n solum
 ab ociosis sermonib; coherceat. uerū & ab ipsa quā nup
 didicit ueritate p'dicanda contineat. Hinc salomon de
 distantia tēporū scribens sic ait. Temp' tacendi. & tempu
 loquendi. Hinc pythagorici naturalis scientie magisterio
 p'diti. auditores suos p qn quenuū iubent silere. sic demū
 p'dicare p'mittunt. Nā & tucl e ut ueritas audiat quā
 p'dicet. qm cū audit humilitas custodit. cū autē p'dicatur
 uix n surrepit cui uis hominū quantulaciūq; iactantia.
 Hinc ieremias bene instituti adolescentis uitā descēbens mo-
 destiā taciturnitatis int pma uirtutū studia cōputat. Bo-
 nū. est uiro inqd cū portauerit iugū ab adolescentia sua

sedebit solitari & tacebit. Et tardus inquit ad irā. q̄a matu-
 ritas sapientiā non nisi tranquilla mente percipit. Scriptum
 ē enī. q̄a irasinu stulti requiescit. Non ita uelocitate
 ire uetat ut huius tarditate appbet. s; hoc potius ammo-
 net. ut & ora perturbationis & litui ne nobis ira surrepat
 caueam. aut si forte surreperit intra ora septa ei cohibeam
 impetū. ut exacta hora discimur liberi eā ad integrū anīo
 corde ptemp expurgem. Vel certe tardos ad irā nos ēē
 pceptū ut quaslibet ob causas serenitate nri uultu in aus-
 teritate uertam. s; certa existente ratione. uerbi grā. si
 aliter corrigi proximos maxime q̄ nobis cōmissi sunt. non
 posse cernam. seueritate erga eos uerbi uel etiā iudicii
 districtioris exhibeamus manente tam quantū natura
 patit. statū nri mētis sereno. Credo fines. samuhel. helyas
 & petrus tardi fuerunt ad irā. tam peccantes uel gladio uel
 uerbo pmerunt. S; & moyses cū ēēt uir mitis. iūmus exi-
 uit a pharaone quē incorrigibile uidit iratus. nimis. cō-
 minatus ē ei penā. quā & ope patrauit. Ira enī uiri. iusti-
 ciā dī nō opat. facilis ē sensus. q̄a q̄ iracundie uiciose incau-
 tus se subiugat. si hominib; iustū apparet. in diuino exami-
 ne nōdū pfecte iustus apparet. in diuino examine noncū pfecte
 iustus ē. Verū altius potest intelligi. q̄a dño dictū ē. tu autē
 dñe uirtutū cū tranquillitate iudicas. qualiscūq; homo iu-
 dex amissa mentis tranquillitate delinquentē iudicat etiā
 si iuste iudicat. iusticiā tam diuini examinis inquā p̄ba-
 tion. cadere nescit. imitari nō potest. Ppter qd abicientes om-
 nem immundiciā. & abundanticiā malicie. in mansuetudi-
 ne suscipite insitū uerbū. Primo & corpus & mentē auiciis
 iubet expurgare. ut digni existere possint q̄ uerbū salu-
 tis percipiant. Q̄ enī nō declinat p̄us a malo. nō pot̄ facere bo-
 nū. Omne q̄ppe in mundiciā & carnis & aiē nuncupat.

ss

ss

malicia autē pp̄e ad interioris hominis prauitatem respicit. Suscipite inquit institū uerbū dī. id ē uerbū qd̄ ur̄is cordib; p̄dicando imponim⁹. uos discendo suscipite. Vel certe ita sentiendū. uerbū qd̄ uob̄ in die redemptionis institū est q̄ndo uoluntarie genuit uos d̄s. iā n̄ p̄fecti suscipite etiā opib; implendo qd̄ iam in mystio tenetis. Qd̄ potest saluare aīas ur̄as. etiā si in corpe tēptationes patiamini. uel ap̄fidiis.

ESTOTE. factores uerbi *Boo. iiii. p̄ pascha* morte consummanti. & n̄ auditores tm̄ & cetera. Sic & paulus de legis cultorib; non auditores legis iusti sunt ap̄ d̄m. s; factores legis iustificabunt. Et in apocalypsi ioh̄s cū dixit; beatus q̄ legit & qui audit ūba p̄phetie hui⁹ p̄tin⁹ adiunxit. & seruat ea que in milla sc̄pta sunt. Q̄ autē p̄spexerit in lege p̄fecte libertatis & p̄manserit in ea. Legē p̄fectā libertatis. gr̄am dic̄ euglii. nichil enī ad p̄fectū adduxit lex. & alibi. Non enī accepistis spiritū seruilitutis iterū in timore. s; accepistis sp̄m adoptionis filioꝝ. Et itē. Vbi enī sp̄s d̄m. ibi libertas. Et ipse d̄m in euglio. Si uos in qd̄ fili⁹ liberauerit. uere liberi eritis. Non auditor obliuiosus fact⁹ s; factor opis. hic beat⁹ in facto suo erit. Non auditu uerbi sup̄ uacuo s; opis executione beatitudo p̄parat⁹ sic & d̄m loquens ad discipulos suos. si hec scitis in qd̄ beati eritis si feceritis ea. **S**i q̄s autē putat se ēē re ligiosū n̄ refrenans linguā suā s; seducens cor suū. hui⁹ uana ē religio. Monuerat sup̄ uerbū dī n̄ solū audire s; & facere. n̄ addit. q̄a & si mandata q̄s d̄m que didicit factis exerce re uidet. si n̄ etiā linguā ad tractionib; mendaciis. blasphemis. stultiloquiis. ab ipso etiā multiloq̄o ceterisq; q̄b; peccare solet refrenauerit. frustra se de opm̄ iusticia iactet. sic paulus gentilis poetę sententiā cōp̄bans ait. Corripiunt mores bonos colloq̄a mala. Religio autē munda & immaculata. ap̄ d̄m & patrē hec ē. Pulchre addidit apud d̄m & patrē

hec ē. q̄a sunt q̄ hominib; religiosi uident. cū actō habeantur
 p̄fani. Vñ salomon ait. Est uia que uidet homin iusta. noui-
 sima autē ei deducunt ad mortē. Uisitare pupillos & uiduas
 in tribulatione eorū & immaculatū se custodire ab hoc sc̄to. q̄a
 dixerat factorē op̄is beatū in facto suo futurū. nē que fac-
 ta dō maxime placeant dicit. miscdia & innocentia. Nāq;
 in eo qd̄ pupillos & uiduas in tribulatione eorū uisitare iussit.
 cuncta que erga p̄ximū miscditer agere debeam̄ insinuat.
 qd̄ quantū ualeat ipso iudiciū tēpe pandet. ubi dicitur uis
 ē iudex. quādiu fecistis unū de his fr̄ib; meis. m̄ fecistis. Por-
 ro in eo qd̄ immaculatos nos ab hoc sc̄to custodire p̄cepit.
 uniuersa in q̄b; nos ipsos castos seruare decet ostendit. in q̄b;
 sunt ea que sup̄ obseruare monuerat. ut tardi ad loquen-
 dum. tardi sim̄ ad irā. *fr̄. vi. in dīca. iii. post pentecosten*

F R̄s mei nolite in p̄sonariū acceptione habere fidē. *vi.*
 dñi nr̄i ih̄u xp̄i. gl̄e. Ostendit q̄a hi q̄b; sc̄bebat fi-
 de quidē euḡlica inbuti. s; opib; erant uacui. & q̄a man-
 data dñi in elemosinis paup̄ū docuerat implenda uidit
 illos econtra qd̄ paup̄ib; erat p̄pt̄ et̄na p̄ma faciendū. di-
 uitib; pot̄ p̄pt̄ t̄rena cōmoda fecisse. idō q; eos. p̄ ut erant
 digni redarguit. Et agrue inbut̄ exordio sententię dñi
 nr̄i ih̄m xp̄m gl̄e cognominat. ut meminerim̄ q̄a ei
 pot̄ iussis ē obediendū. q̄ cū sit splendor gl̄e sempit̄na
 gl̄a remunerat. q̄c qd̄ p̄ amore paup̄i dat̄. quā que
 ubet hominū dignitas honoranda. de q̄b; generaliter
 dictū ē. q̄a omnis caro feniū & omnis gl̄a ei tamquam
 flos feni. & ceta. Et enī si introierit in ouentiū nr̄m uir
 aureū anulū habens. in ueste candida. introierit autē
 & paup̄ in sordido habitu. & intendatis in eū. q̄ indutus
 ē ueste p̄clara. & dixeritis tu sede hic bene. paup̄i autē
 dicatis tu sta illic. aut sede sub scabello pedū meorum.

In huius expositione sententię beati augustini dictis
 utamur. Si hanc inqđ distantia sedendi. & standi ad hono-
 res ecclesiasticos referantur non ē putandū leue esse peccatum
 in personarū acceptione habere fidē dñi nr̄i ihu xp̄i gl̄e.
 Qs enī ferat eligi diuitē ad sedē honoris eccl̄e. contempto
 paupe instructionē atq; sanctiore. Si autē de cotidia-
 nis ofessib; loq̄t. q̄s n̄ hic peccat. si tamē peccat. n̄ cū apud
 semetipsū int̄ta iudicat. ut ei tanto melior q̄nto di-
 or ille uideat. Hoc enī uidet significasse subdendo. Non-
 ne iudicatis apud uosmetipsos. & facti estis iudices co-
 gitationū iniquarū. Seq̄t. Audite fr̄s mei dñm. Uli-
 genti inqđ amādūtē q̄a non qui ditiores ad sc̄m. hi
 in diuino examine sunt meliores. Nonne d̄s elegit pau-
 peres in hoc mundo. diuites infide. & heredes regni. qđ
 repm̄sit diligentib; se. Paupes uocat humiles. & q̄ pro
 st̄ptu rerū uisibiliū ac fide inuisibiliū diuiciarū huius
 mundo despicabiles apparent. Tales nāq; elegit cū pa-
 rentes sibi paupes quorū officio in mundū ueniens nut-
 ret creauit. s; hos tamē futuri regni expectatione p̄cla-
 ros reddidit ac nobiles. Vos autē in honorastis paupem
 p̄pt̄ illū scilicet cui dictū tu sta illic cū habenti anulū
 aureū dictū ē tu sede hic bene. Nonne diuites p̄poten-
 tiā opp̄munt uos. & ipsi trahunt uos ad iudicia. **Vii.**

Nonne ipsi blasphemant bonū nom̄. qđ inuocati
 ē sup uos. Hic ostendit ap̄ciū q̄ sint diuites de
 quorū humiliatione ac p̄dicatione supra disputauerat.
 nimirū q̄ diuitias xp̄o p̄ponunt. p̄sūsq; a fide alieni
 insup uos q̄ credunt p̄potentiā opp̄munt. trahunt
 ad iudicia potentiorū ac blasphemantes nom̄ xp̄i qđ ē
 sup omne nom̄. Qđ aptorū tēpib; plures & gentiliū &
 maxime iudeorū p̄mores fecisse & in actib; eorundem

E Tales nāq; elegit dñs nr̄s ihu xp̄s dicēdo. Nolite timere pusill̄s grec̄. q̄a cōplacuit pat̄r uiro

clare ubi regnū;

aptoꝝ ⁊ me. p̄lis pauli satis patent ostendit. Si tamen
 legē p̄fi- citis regale secundū scripturas. diliges p̄ximū
 tuū te- ipsū. benefactis. si autē p̄sonas accipitis
 peccatū opamin- redarguti a lege quasi transgres-
 sores. Unde quēadmo- dū transgressores appellat q̄ dicit
 diuiti sede hic. ⁊ paup̄i sta illic **huc usq̄**. Unde ne puta-
 rent contemptibile esse peccm̄ in hac una re legē transgredi
 secutus adiunxit. Q̄cūq̄ autē totā legē seruauerit. ⁊ of-
 fendat in uno. factus ē omnū reus. Qui enī dixit n̄ me-
 chaberis dixit ⁊ n̄ occides. Qd̄ si n̄ me chaberis. occides autē.
 factus ē transgressor legis. p̄pt̄ illud qd̄ dixerat redargu-
 ti a lege quasi transgressores. Quē cū ita sint. con-
 sequens uidet̄ n̄ alio m̄ intelligendū osten- datur
 ut q̄ dixerit diuiti sede hic. ⁊ paup̄i sta illic. hunc
 honorē amp̄ id honorē quā illi deferens. ⁊ ydola. tra ⁊
 blasphem̄. ⁊ adulter ⁊ homicida. ⁊ ne q̄a longū ē cūc-
 ta cōmemorē. reus om̄nū cōmū iudicandus ē. Offen-
 dens q̄ppe in uno. factus ē omnū reus. Querendū ḡ unde
 sit omnū reus si in uno offendat. q̄ legē totā seruauerit
 An forte q̄a plenitudo legis caritas ē qua d̄s p̄ximūq̄ dili-
 git. in quib; p̄ceptis caritatis tota lex pendet ⁊ p̄ph̄e.
 merito sit omnū reus. q̄ cont̄ illā fac̄ in q̄ pendent om̄-
 nia. Hemo autē peccat n̄ adūsus eā faciendo. q̄a non ad-
 utterabis. n̄ homicidiū facies. n̄ furaberis. n̄ concupisces. ⁊
 si qd̄ ē aliud mandatū. in hoc sermone recapitulat̄. Uli-
 ges p̄ximū tuū tamquā te ipsū. Dilectio p̄ximi malum
 n̄ opat̄. Plenitudo autē legis ē caritas. Reus itaq; sit oīū
 faciendo cōt̄ eā in qua pendent omnia. Cur ḡ n̄ dicant̄ pa-
 ria peccata. An forte q̄a magis fac̄ cont̄ caritatē q̄ ḡuū
 peccat. min⁹ q̄ leu⁹. Tam̄ etiā si in uno offenderit. reus est

omniū. q̄ cont̄ eā facti in q̄ pendent omnia. Sic loq̄m̄
 m. & sic facite sic p̄legē libertatis incipientes iudi-
 cari. Lex caritatis ē de qua dicit. si tam̄ legē p̄
 regale scdm̄ scripturas diliges p̄x̄m̄ tuū sic te
 ipsū benefactis. Hoc in q̄d loq̄m̄. do. hoc faciendo cu-
 rate. ut p̄x̄mos diligendo ad d̄m̄ diligere mereamini. p̄x̄-
 mos misericordiam impendendo in diuino iudicio misericordia digni
 existatis. Aut. Sic lex seruitutis ē. que data ē p̄ moysen fa-
 mulū d̄m̄. ita lex libertatis gr̄a ē eugl̄i que p̄ x̄p̄m̄ fac-
 ta ē. apto teste q̄ ait. Non accepistis sp̄m̄ seruitutis iterum
 intimore. s̄ accepistis sp̄m̄ adoptionis filiorū in quo clama-
 mus abba pat̄. Et it̄m. Vbi aut̄ sp̄s d̄m̄. ibi libertas. Sic
 ḡ loq̄m̄. mi in q̄d & sic faci-
 dicandi. hoc ē incipientes iudicari. Graui nāq;
 iudicabitur q̄ legē moysi quā q̄ legē in naturalē cō-
 temnit. graui it̄ qui agnita eugl̄i gr̄am quā q̄ moysi
 ce legis edita despiciat. Omni enī cui multū datū ē multū
 querit ab eo. & cui cōmendauit multū. plus petent
 ab eo. Vnde & apt̄s ait. Si enī q̄ p̄ anglos dicit̄ ē sermo fact̄
 ē firm̄. & omnis p̄uaricatio & inobedientia accipit iustā mer-
 cedis retributionē. qm̄ nos effugiem̄. si tantā neglexerim̄ sa-
 lutē. Que cū initiū accepisset enarrari p̄ d̄m̄. ab eis q̄ au-
 dierunt in nos confirmata ē. Et it̄m. Irrita q̄s faciens legē moy-
 si sine ulla miseratione duob̄ uel t̄b; testib; morit̄. q̄nto maḡ
 putatis deteriora mereri supplicia q̄ filiū d̄i & culcauerit
 sanguinē testam̄ti pollutū duxerit in q̄ sc̄ificat̄ ē. & sp̄m̄ gr̄
 contumeliā fecerit. Vterq; autē sensus ad unū finē respicit.
 ut uidelicet diuine gr̄e iustis opib; respondentes. sim̄ inuicem
 benigni. misericordes. donantes inuicē. sic & d̄s in x̄p̄o
 donauit nob̄. Iudiciū enī sine misericordia illi q̄ non fec̄ misericordiam.
 Sine misericordia iudicabit̄ ille. q̄ cū facere posset n̄ fec̄ miā

antequā iudicaret. Quid cū de omnib⁹ in misericordiis recte sentia-
tur. Stat omnino dñs qđ maiorē qđq; ad nō misericordiā cōsecutus
ē. eo iniūst⁹ indigentī p̄ximo misericordiā negauit. eoq; iūst⁹ impie-
tatis sue penas uiet. Vñ p̄inde dñs admonet dicens. Nolite
iudicare ut nō iudicemini. nolite cōdēpnare. & nō cōdēpnabi-
mini. Dimitte. & dimittet⁹ uob⁹. Date & dabit⁹ uob⁹. Iudiciū
g sine misericordiā ei qđ nō fecit misericordiā. Sup exaltat autē misericordiā
iudicio. qđ quēadmodū dāpnat⁹ in iudicio dī dolebit qui
non fecit miām. ita qđ rēmunerat⁹ exultabit atq; gaudebit.
Aut sup exaltat misericordiā iudicio. Non dictū ē. uincit miā
iudiciū. nō enī ē adiūsa iudicio s; sup exaltat. qđ plures p
misericordiā colligunt⁹ s; qđ miām p̄stiterunt. Beati enī misericordēs.
qm̄ ipsi miserēb⁹ dñs. Itē sup exaltat misericordiā iudicio suppo-
nit. miā iudicio in quo inuentū fuerit opus misericordiē. Et si
habuerit aliqd forte in iudicio quo puniat⁹. tāq; unda mi-
sericordiē peccati ignis extinguit. *Octaua inf. vi. i. dñca. v. p̄pent*

Quid pderit fr̄s mei si fidē qđ dicat se habere. opa autē
nō habeat. & cetera. Hinc de opib⁹ m̄e lat⁹ disputat. ut
qđ uehementē sententia p̄cedente terruerat. cōsolet⁹ cum
admonet qm̄ etiā peccata cotidiana sine qb⁹ hic nō uiuit.
cotidianis remediis expient⁹. ne homo qđ cū in uno offende-
rit. sit omnium reus. in multis offendendo. qđ in multis offen-
dim⁹ omnes. magnū aggerē reat⁹ sin minutatī collectum.
ad t̄bunal tanti iudicis puehat. & eā quā nō fecit miām non
inueniat. s; poti⁹ dimittendo atq; dando mereat⁹ sibi di-
mitti debita reddiq; pmissa. Si autē fr̄ aut soror nudi
sint. & indigeant uictu cotidiano. dicat autē aliqđ de uob⁹
illis t̄e in pace calefacimini & saturamini. nō dederitis autē
eis quē necessaria sūt corpi qđ pderit. Ita & fides si non
habeat opa. mortua ē in semetipsa. Manifestū ē qđ sic
uerba sola pietatis nudū uel esurientē nō recreant si nō & cib⁹ p̄beat⁹.

ac uestis. ita fides uerboten⁹ seruata non saluat. Mortua ē
 enī in semetipsa. si nō opib⁹ caritatis q̄b; reuiuiscat animet.
 Neq; huic sententię contrariū ē qđ dñs ait. qđ crediderit & ap-
 tizatus fuerit saluus erit. subintelligendū nāq; ibi ē. qđ
 tantūm uere credat. qđ exerceat opando qđ credit. Et qđ fi-
 des & caritas abinuicē separari nequeunt. paulo attestante
 qđ ait. & fides que p̄ dilectionē opat⁹. apte ioh̄s apt̄s talē
 de caritate sententiā qualē de fide iacob⁹ p̄fert dicens.
 Qđ habuerit subam mundi hui⁹ & uiderit fratrem *huc usq;*
 suū necesse habere. & clausert uiscera sua ab eo. qđmodo ca-
 ritas dī manet in eo. Tu credis qm̄ un⁹ ē d̄s. benefacis.
 & demones credunt & contremiscunt nec diligunt. Ne pu-
 tes qđ magnū aliqd facis. credendo unū esse d̄m. hoc enī &
 demones faciunt. nec solū d̄m patrē. s; & filiū dī credunt.
 Vñ dñe lucas. Exiebant & demonia amultis clamantia
 & dicentia qđ tu es fili⁹ dī. Et increpans n̄ sinebat ea lo-
 qui. qđ sciebant ipsū ēē xp̄m. Nec solū credunt uerum
 etiā tremiscunt. Unde ad illū legio que hominē obsi-
 debat. supplica uoce p̄clamabat. Quid m̄ & t̄ ih̄u fili dī
 sumus. Aduro te p̄ d̄m ne me torqueas. Qđ ḡ d̄m ēē non
 credunt. uel creditū n̄ timent. p̄fecto sunt demonibus
 tardiores. ac p̄teruiores estimandi. S; nec d̄m credere &
 tremiscere magnū ē. si n̄ & in eū credat. hoc ē si n̄ eū
 in corde amor teneat. Aliud ē enī credere illi. aliud cre-
 dere illū. aliud credere n̄ illū. Credere illi. ē credere uera
 ēē que loq̄t⁹. Credere illū. credere qđ ipse sit d̄s. Credere
 in illū. diligere illū. Credere uera ēē que loq̄tur. multi
 & mali possunt. credunt enī uera esse & nolunt ea facere
 sua qđ adopandū pig⁹ sūt. Credere autē ipsū ēē d̄m. hoc
 & demones potuerunt. Credere ū ind̄m. soli nouerunt
 qđ diligunt d̄m. qđ n̄ solū noīē xp̄iam sūt. & factis & uita qđ

3 Cum dilectione fides xpiani sine dilectione fides demonis.

sine dilectione fides inanis ē. Q' g' n' uult credere xpm
ad huc. nec demones imitant'. Ia' credit xpm. s; odit xpm.
Habet confessionē fidei in timore pene. n' in amore corone.
Nā & illi puniri timebant. Veniq; beat' petrus cū dnm
confitens diceret. tu es xpc fili' dī uiui. eadē penē uerba
que & demones pferre uidet' ex ore. s; illoz confessio qā
cū odio plata ē. & merito dāpnata ē. illi' q' ex interna
dilectione pcessit grāa beatitudine remunerata^{est}. Vis aut'. 55
scire ob homo inanis. qm' fides sine opib' ociosa ē. abrahā
pat' nr' nonne ex opib' iustificat'. Qm' paulus apt's pdicans iustifica
cari hominē pfidē^{sine} opib'. non ē bene. intellectus ab eis
q' sic dictū acceperunt. ut putarent cū semel in xpm
credidissent etiā si male oparent' & facinorose flagi
tiosq; uiuerent. saluos esse pfidē. loc' iste hui' eptē eun
dē sensū apti pauli. qm' sit intelligendus exponit idōq;
abrahę magis exemplo utit' uacua esse fidē sin' bene
opet' qm' abrahę exemplo etiā paulus apt's usus ē ut p
baret iustificari hominē sine opib'. Cū enī bona opa
omemorat abrahę que ei' fidē smutata sūt. ostendit sa
tis aptm paulū n' ita p abrahā docere iustificari ho
minē pfidē sine opib'. ut siq's crediderit ad eū ptineat
bene opari. s; ad hoc potius ut nemo arbitret' meriti
poy bonoz opm se puenisse ad donū iustificationis que est in
fide. In hoc se gentib; in xpm credentib' iudei pferre
cupiebant. qd dicebant se meritis bonoz opm que in
lege sūt puenisse ad euglicā grām. idōq; scandalizaban
tur multa q' ex eis crediderūt qd in circūcisis gentib;
xpi grā traderet'. Unde apt's paulus dic' posse homi
nē sine opib'. s; pcedentib; iustificari pfidē. Nā iustifi
catus pfidē. quom' pot' n' iuste opari. Cū g' dicat iaco
bus pat' nr' abrahā nonne ex opib; iustificat' ē offeren'

ysaac filium suum super altare elegantem exemplum bone operationis
 ab ipso patriarcha monuit esse discendum. provocans videlicet
 eos qui de iudeis crediderant. ut quasi bone soboles patris et
 maximi parentis sui actus sequerentur et quoniam eos ne in tem-
 ptationibus deficerent. ut fide sua per opera probarent admo-
 nebatur. elegans de patriarcha posuit exemplum per quod eos in ut-
 que uirtute posset instituere. Que enim temptatio maior. ex-
 ceptis que ad proprii corporis plagas pertinent accidere potest.
 quam si quis filium unicum dilectissimum suum senex cogat occidere.
 Quomodo autem tunicam uel escas suas per diuino amore pauperibus
 dare differret. quam filium quem senex acceperat heredem. ad uisio-
 nem dei statim morti dare non distulit. Itaque congruit huic
 beati iacobi sententie quod paulus ait. fide obtulit abraham
 ysaac cum temptaretur et unigenitum offerebat quod suscepit rep-
 missiones ad quem dictum est quod in ysaac uocabitur et semine arbi-
 traris quia mortuos suscitare potens est deus. Si quidem in uno eodemque
 facto beati abraham iacob operum et magnificentiam paulus fidei
 constantiam laudauit. nec tam dispar est diuisio quam a iacobo prout
 paulus sententiam. Sciebant namque ambo quod abraham ex fide et
 operibus erat perfectus et ideo quisque illorum illam magis uirtutem predicauit
 qua suos auditores amplius indigere perspexit. Quia enim iacob
 illis sciebat quod fide sine operibus ociosa tenebant. oportune illud
 prout exemplum in qua illa precipua fides abrahe que et per
 scripta teste laudata est appareret. quia non ociosa et in corde
 torpuisset sed ad obediendum diuinis imperiis iam prompta flagrasset.
 Quia uero paulus illos instituerebat quod sine gratia fidei de suis se ex-
 tollebant operibus ostendit quia sine fide impossibile est placere
 deo. atque ad redarguendam corrigendamque eorum temeritatem colle-
 ctis omnium patriarcharum exemplis manifeste edocuit. quia omnis
 testimonio fidei probati sunt. Unde et specialiter de abraham intui-
 tus. quia fide offerret ysaac. arbitraris inquit. quia et mortuos

suscitare potens ē d's. Coniunxit g' op' fidi. q'a idō filiū mox
 offerre uoluit. q'a d'm hunc g'muo resuscitaturū esse crede-
 bat. Idō autē hunc post mortē adō resuscitandū ēē crede-
 bat. q'a uerū credebatur esse qd' audierat. q'a in ysaac uocabit'
 ē sem'. Quā coniunctionē utriusq' uirtutis. beat' quoq' iacob' sub-
 sequent' exponit dicens. Vides qm' fides coopabatur opib' illis. ⁊
 ex opib' fides seruata ē. ⁊ suppleta ē s'ptura dicens. Cre-
 didit abrahā dō. ⁊ reputatū ē ei ad iusticiā. ⁊ amic' d'i appel-
 latus ē. De hoc testimonio Paulus ad romanos firmissime dis-
 seruit. manifeste docens. q'a tanta ē uirt' fidi. ut statū pceptū
 ei' mysteriū. iustū de impio facere possit hominē. Q'a enim
 abrahā tanta ⁊ tā seruente fide credidit dō. ut p'mpt' esset.
 animo ad agenda omnia que d's iuberet. merito fides ei' adō
 q' cor nouerat illi' reputata ē ad iusticiā. Et ut uos quoq' fi-
 de illi' qua iustificat' ē scirem'. tēptauit eū d's. iubens offerre
 filiū. ⁊ ex opib' fides osūmata ē. id ē quā ēēt in corde ei' p'fec-
 ta opm' executione p'batū ē. Hoc quoq' tēpe. siq's nup' ad fidē
 ueniens baptismū accepit. ⁊ p'ponens se toto corde d'i ser-
 uire p'ceptis. mox de hac luce iustificat' migrauerit.
 utiq' p'fidē sine opib' migravit. q'a temp' nō opandi unde
 fidē p'barer. ipso inque credidit dō dispo- nente nō habuit.
 At q' p'ceptis fidi sacramētis longo sup' uiuunt tēpe nec bo-
 nis insistere curant opib'. his in culcandū qd' beat' iaco-
 bus p'posito exemplo fidi simul ⁊ opm' abrahe mox subdidit
 dicens. Vident' qm' ex opib' iustificat' homo. ⁊ nō ex fide tan-
 tū. Qd' aut' ex opib' significat ex opib' fidi. q'a p'fecta opa
 sine fide nullus habere potest. fidē u' sine opib' multi. si u-
 lis opm' tēp' non assit. De qb' dictū ē. Rapt' ē ne malicia
 imitaret intellectū illi'. aut ne fictio decipet animā illius.
 Similit' autē ⁊ raab meret'. nonne ex opib' iustificata ē.
 suscipiens nuncios ⁊ alia uia eiciens. Ne causarent' opa

tanti patris abrahę imitari n̄ ualere p̄ferti cū nullus eos modo
 cogat dō filios offerre p̄mendos. s; hoc pot̄ p̄scripturas d̄s fie-
 ri phibeat. addit & mulieris exemplū. mulieris alienogene-
 cūnosę mulieris. quę tam̄ popa miscdię p̄ officii hospita-
 litatis etiā cū piculo sue uite dī famulis exhibitū iustificari
 a peccatis meruerit. isrl̄itici ppli cuius ascribi. regalis eoz p̄sa-
 pie catalogo annumerari ipsi dñi ac saluatoris nr̄i genera-
 tiomb; quę apatarcharū fonte descendunt inscribi ab excidio
 pat̄e percutis. cui p̄fidiā deseruit erunt. His ḡ uersę ad me-
 hora mulieris exemplis suadet auditores suos pat̄e percuti
 interitū cauere. & acui scelerib; credendo recesserant ab hac
 etiā fructuosis opib; se meminisse secernere. q̄m̄ scōz ceti-
 bus copulari & ad redēptoris sui mereant p̄tinere sortui.
 Et illos ḡ hortat suscipe nuncios ih̄u. hoc ē p̄dicatores ih̄u
 euāḡlii gratant̄ audire. & cū hos a contibulib; suis repulso
 uel certe ad mortē questuos ēē cognouerint. ut sepe factū
 actus eoz edocent. ipsi erant accepto ab eis osilio sue salutis.
 ad dñm ih̄m. eos in pace remittant. Qd̄ honorabilē q̄ndā
 plebi iudeoz & nē magis honorandū omni eccl̄e xp̄i pre-
 uelationē reli. q̄ariū beati p̄thom̄is stephani effectū bea-
 ti pauli apti magistrū gamalielē in iherosolimis fecisse p̄fat̄
 act̄ aptoz liber insinuat. quando disponente senatu iudeoz
 aptos interficere. ipse sapientiore osilio eoz molimina euacuat
 ereptosq; de insidiis eoz aptos ad euāḡlizandū ih̄m remisit
 in colomes. *m*olte plures magistri fieri fr̄s mei. scientes q̄m̄
 maī iudiciū sumitis. Multū fuisse studiū credentib; tēpe aptoz
 ut uerbū lati p̄pagarent. act̄ eoz edocent. ita ut apollo un̄
 m̄sc̄pturis doctissim; sciens t̄m̄ baptisma ioh̄is fiducialit̄ xp̄m̄
 p̄dicaret. Si tam̄ q̄a sapiens erat. max ut doctior affuit. fa-
 cillime qd̄ min; habuerat adimpleuit atq; ad p̄dicandi offi-
 ciū iā p̄fect̄ rediit. Aliū maiori ineptia descendentes de iudea

antiochia. docebant credentes ex gentib; q̄a nisi circūcideren-
tur scđm legē moysi. salui esse non possent. nec parū castis p̄-
dicatorib; questionis labore stulerunt. Hos q̄ & huiusmodi
doctores beatus iacob ab officio uerbi remouet ne impedi-
m̄tū his q̄ illud ritū implere poterant. facerent. scientes in-
q̄d q̄a magis iudiciū sumitis. Sicut is enī q̄ bene ministra-
uerit gradū bonū acq̄rit. ita q̄ officiū docendi sibi in doct̄
usurpare temptauerit. q̄ xp̄m annuntiat. n̄ sincere. ma-
ius iudiciū dāpnationis meret̄. q̄ si solus suo scelere periret.
In multis enī offendim̄ om̄s. Non dix̄ offenditis cū uos argue-
ret q̄s & scientia & operatione minus p̄fectos uidebat. talesq;
a cathedra magisteriū deponeret. timens ne uel errorē p̄di-
cando paruulos lederent. atq; ab auditu doctoz p̄occupan-
do aures auerterent. uel certē ea que rectē p̄dicarent non
rectē actionis sorte fedarent. ac p̄ hoc uitā euglicę p̄fectionis
sinistra opinione fuscarent. s; offendim̄ inq̄d. Cū sūm̄ xp̄i
loqueret̄ apt̄s. & p̄misit in multis. subiunx̄ om̄s. ut tanto
cauti se im̄pecti q̄q; in agendo uel loquendo circūspicerent.
q̄nto certissime cognoscerent. q̄a nec p̄fecti q̄dē boni. & qui
sc̄i sp̄s gr̄a duce incedunt. huius uitę uia absq; offensione
peccati alicui transigere ullaten⁹ possent. iuxta qd̄ alibi
sc̄ptū ē. celi n̄ s̄t mundi in conspectu ei⁹. sic salomon ait. Q̄a
n̄ ē homo iust⁹ intra q̄ faciat bonū & n̄ peccet. Siquis in uerbo
n̄ offendit. hic p̄fect⁹ ē uir. Quom̄ dic̄ p̄fectū ē uirū q̄ in uer-
bo n̄ offendit. cū p̄mitteret q̄a in multis offendim̄ om̄s. An q̄a
& in multis offendere possunt electi. & tam p̄seuerare p̄fecti.
Immo ita intelligendū ē. nāq; diuisa offensionū ē sp̄s. Aut elec-
ti. aut offendunt rep̄bi. salomone teste q̄ ait. Septies enī ca-
dit iust⁹. & resurgit. impi⁹ autē ^{se corrumpit} cadit in malū. Et si enī iust⁹
p̄ fragilitatē carnis uel ignorantia forte offenderit. iust⁹ tam̄
ē. desinit. q̄a ut cotidiana ē huiusmodi & inuitabilis offensio

ita ē & cotidiana orationū ac bonorū opm̄ medela. quę offen-
dente iustū ne intra pruat. & nuptialē caritatis ac fidei
uestē puluere uitiorū sordidet. oculus erigit. Si q̄s ḡ in uerbo
nō offendit. hic p̄fect⁹ ē uir. illo uidelicet uerbo cui offen-
sionē humana potest uitare. fragilitas. ut ē uerbū doli.
detractionis. maledictionis. sup̄bie. iactantie. excusa-
tionis in peccatis. emulationis. dissensionis. heredis in da-
ci. p̄uiri. s. & ociose. nec n̄ ē sup̄flue locutionis in his
quę necessaria uident. In quo nimirū uerbo q̄s se si-
ne offensione custodit. hic p̄fect⁹ ē uir. Q̄ enī custodit os
suū. & linguā suā. custodit ab angustis animā suā. Potens
ē freno circūducere totū corpus. Pendet hic uersus a
superiore. Si q̄ si in q̄d in uerbo nō offendit. hic p̄fect⁹ ē uir.
& hic potens ē etiā freno circūducere totū corp⁹. qd̄ est
apte dicere. Si q̄s lapsū lingue q̄ penē inuitabilis ē cauet.
hic consuetudine fixa eidē tenentis. etiā corpus cetera mem-
bra quę facili⁹ castigari possunt ne a recto itinere diuisa.
discit obseruare. Si autē eq̄s frenos in ora mittam⁹. ad con-
sentandū nob̄. & omne corp⁹ illorū circūferim⁹. sub audis
quāto ampli⁹ magis decet. ut nob̄ ipsis frenū tenentis in ora
mittam⁹. ad sentiendū creatori nr̄o. quāto pl̄ lingue custo-
diā opm̄ q̄q; rectitudinē optinere queam⁹. Qd̄ ut si q̄dā
codices habent legerim⁹. sic autē eq̄s frenos in ora mittam⁹
nichil questionis erit. q̄a coniungit ad hoc qd̄ insequentib;
dī. ita & lingua modicū qd̄ ē membrū ē. & cetera. Ecce & naues
cū magnę sint. & aualidis uentis mment⁹ circūferuntur
amodico gubnaculo. ubi impet⁹ diligentis uoluerit. Na-
ues magnę in mari. mentes s̄ hominū in hac uita. bonorū
siue malorū. Ventī ualidi. aq̄b⁹ minant⁹. ipsi appetit⁹ s̄
mentū. quib⁹ naturalit̄ cogunt⁹ aliqd̄ agere. p̄ qd̄ uel ad
bonū uel ad malū pueniant finē. Gubnaculū q̄ hui⁹ modi

naues circūferunt ubi impet^{us} dirigentis uoluerit ipsa cordis
 intentione qua electi transgressi^{is} hui^{us} scilicet fluctib^{us} felice pa-
 tris celestis portū attingun^t. rep^{er}bi autē q^{ui} scilla uel
 caribdi necati. fluctuosis. hui^{us} u^{er}o errorib^{us} q^{ui} deferere
 nesciebant intereunt. Et q^{uia} ex habundantia cordis os lo-
 q^uit^{ur}. recte subiungit. Ita & lingua modicū q^{ui}dē membrum ē.
 & magna exaltat. Magna utiq^{ue} p^{ri}ma exaltat. si eā impet^{us}
 dirigentis bene gubernauerit. iuxta illud salomonis.
 q^{uia} intelligens gubnacula possidebit. sin autē male mala
 e contrario s^{ed} suisq^{ue} magna p^{er}ditionis exaltat. Vn^{de} & salomon
 mors in q^{ui}dē & uita in manib^{us} lingue. Vita g^o exaltat. si bene
 docet eccl^{esi}am. morte^m e contra si prauē. Agit namq^{ue} adūsus
 eos q^{ui} & uita & scientia destituti docere p^{re}sumebant. idōq^{ue} ma-
 gis eccl^{esi}am ledebant. Qd^{am} si ut in q^{ui}b^{us}dā codicib^{us} inuenit^{ur} lega-
 tur & magna exultat illa mimirū exultatio hic debet intel-
 ligi de qua insequentib^{us} cū p^{er} plura lingue uicia enumerass^{et};
 adiunxit. Nunc autē exultatis insup^{er}biis ur^{is}. omnis exul-
 tatio talis maligna ē. A qua & mat^{er} beati samuelis nos pia
 exhortatione opesce^{at} dicens. Nolite multiplicare loqui sublimia.
 glantes. Magna autē exaltat lingua que ceteror^{um} sensus. &
 uerba despiciens. singlarit^{ur} se ē sapien^tia iactat & facin-
 dia. Ecce quant^{us} ignis. quā magnā siluā incendit. Quant^{us} dic^{it}
 q^{ui} modic^{us}. Itemq^{ue} in & codices q^{ui}dā sic habent. ecce modicū
 ignis. Sic a modic^o a scintilla ignis excresecens magnā sepe sil-
 uā incendit. ita incontinentiā suis multa leuitatib^{us} magnā
 bonor^{um} op^{er}um materiā. multos uite spūalis fruct^{us} ubi acci-
 nauit^{ur}. & innumera plerūq^{ue} optime que uidebant^{ur} locu-
 tionis folia consumit. Et lingua ignis ē. uniu^{er}sitas iniquit^{at}is. Ignis
 ē lingua q^{uia} uirtutū siluā male loquendo deuorat. Vnde uir-
 sapiens de insipiente. & aptio inquit oris illius instāmatio
 ē. Cui uidelicet ignis p^{er}ditionis strari^{us} ē ignis ille salutaris.

q̄a ligna fenū stippulā uitioꝝ cōsumens secreta cordis illius
 trat. q̄ sc̄i inflāmātur doct̄ oꝛes. ut & ipsi ardeant. aman-
 do & quasi linguis ignitis. & accendant alios p̄dicando.
 De q̄b' bene. sc̄ptū ē. q̄a ap̄ - paruerūt illis dispu-
 tationes tamquā ignis. seditq; sup̄ singlōs eoz. & repleti sunt om̄s
 sp̄s s̄cō. Recte autē de lingua in disciplina. dī. qd̄ ipsa sit
 unūitas unītat̄ q̄a cuncta ferē facinora peā. aut concen-
 nant. ut latētia. supra. aut patrant. ut p̄uicia. falsa tes-
 timonia aut defendunt. ut cū q̄libet impurus excusando
 scelus qd̄ admittit & simulat ostentando bonū qd̄ n̄ fecit. Et
 inflāmat rotā natiuitatis nr̄e inflāmata agehenna. Agehen-
 na dicitur ad diabolo & angelis et p̄p̄t q̄s gehenna facta ē. & qui
 ubicūq; in aere uolitant uel int̄ris ac subterr̄is uagant. siue
 detinent. si uariū semp̄ secū ferunt tormenta flāmarū instar
 febricitantis q̄ & si in lectis eburneis. si in locis ponant. ap̄riet.
 feruorē tam uel frigoris uel insiti sibi languoris euitare non
 potest. Sic ḡ demones & si int̄p̄lis colunt. deauratis. & si p̄
 aera discurrunt. igne semp̄ ardent gehennali. & ex ipsa sua
 pena cōmoniti. deceptis quoq; hominib' fomites uicioꝝ unde
 & ipsi peccant mūdendo suggerūt. Cui strāscā dī ciuitas noua
 ierlm̄ de celo ad dō descendere dī. q̄a mirū q̄cqd̄ celeste in
 terr̄is agim'. hoc p̄fecto ut agerem' celesti munere accepim'.
 Rotā autē dīe natiuitatis nr̄e. incessabi. iē uite tempo-
 ralis p̄cursū q̄ adie natiuitatis usq; ad mortē uelut semp̄
 corrente rota curruli incessant agim'. Unde recte salomon
 cū diceret. memento creatoris tui indieb' uiuentis tue. an-
 tequā ueniat tēp' afflictionis tue. paulo p̄ addidit. & con-
 fringat. rota sup̄ cūstnā. & reuertat. puluis int̄rā suā unde
 erat. Inflāmat ḡ lingua rotā natiuitatis nr̄e. cū statū om̄is
 nr̄e cōsolationis praua loquendo staminat. Itē rotā natiuita-
 tis nr̄e dīe. q̄a merito p̄m̄e p̄uaricationis ab int̄na stabilitate

plecti. huc atq; illuc mente uaga raptam. & incertis p̄cuncta dis-
 cur sub? ubi piculū. ubi salus sit ignoram? Instamat autē hec
 rota nr̄e naturatū igne lingue maculantis. cū uicū natue
 p̄bationis. ineptis etiā ac nocuis sermonib; accumulāt. Om̄s
 enī nature bestiariū. & uolucrū. & serpentū. etiā ceteroz doman-
 tur. & domita sunt anatura humana. Legim⁹ in plinio inma-
 missimā serpentū aspidē in egypto domitā a patre familias.
 & cotidie de cauerna sua egressā. amensā ei⁹ annona p̄cipe
 solitā. Legim⁹ itē sc̄bente marcellino comite. mansuefactā ty-
 gridē ab india anastasio p̄ncipi missā. Vult ḡ intelligi. q̄a lin-
 gua p̄uoz bestiis ferocitate. uolucris leuitate. uel exaltatione.
 serpentib; uirulentia p̄cellat. Sunt enī bestiales q̄ exacuerūt
 ut gladiū linguas suas. Sunt uolatiles q̄ posuerunt in celum
 os suū. & quoz os locutū ē uanitate. Sunt serpenti de quib;
 dictū ē. uenenu aspidū sub labiis eoz. Lingua autē nullus ho-
 minū domare potest. Duob⁹ modis hec sententia recte intelli-
 gi potest. q̄a & nullus doctoz bonoz potest domare linguā
 eoz q̄ se ipsi astuta uerbositate cohibere negligunt. & null⁹
 loquentiū ē. q̄ non aliquando delinquat in lingua sua. Deniq;
 de uiro p̄fecto in articulo maxime temptationis ostituto ue-
 racit dictū ē. in his omnib; n̄ peccauit iob labiis suis. & tam
 ipse se postmodū auditis dī sermonib; de incepto stulte lo-
 cutionis rep̄hendit dicens. Unū locut⁹ sū qd̄ utinā non dixis-
 sem. & alterū q̄b⁹ ultra n̄ addā. Inq̄etū malū plena ueneno
 mortifero. Inq̄etū malū addit ad hoc qd̄ dixerat domari
 eā n̄ posse cū bestiis doment⁹ & uolucres. Plenā ū dicit ueneno
 mortifero. ut exponat cur indomabile diceret eā. cū & ser-
 pentes ostat posse domari. De cui⁹ atrocitate uenem. plura
 subsequēnt adnectit. Et ex ipso ore p̄cedit benedictio. & ma-
 ledictio. Non oportet fr̄s mei hec ita fieri. Nūquid fons de
 eodē foramine emanat dulcē & amarā aquā. Sicut dulci

& amara aqua n̄ possunt simul una de uena fontis ebullire:
 s; & si misceant^r in uase uel cystha dulcis q̄dē amarescit ab
 amara. Amara autē ex admixtione dulcis in dulcedine nescit
 immutari. ita benedictio & maledictio in uno ore nullatenus
 potest ouenire. Set q̄cumq; sic dñm benedicere orando
 uel uerbū et p̄dicando osueuit. ut etiā maledicere homines
 non omiserit. Ostat q̄a dulcedine benedictionis et amaritudo
 maledictionis osumit. Modicū enī fermentū totā massam
 corrumpit. & n̄ ē pulchra laudatio in ore peccatoris. Verūq;
 si facias fistulā bino ore unde aqua utret. simplici unde ex
 eat. & in hoc amarā aquā in illo dulcē immittas. absq; dubie
 tate ubi ad unū exit⁹ forā puenit. p̄mixta utraq; & amara
 parebit. q̄a nimirū multo facili⁹ dulce in amarū ubi cōm
 centur. quā amarū uertit⁹ in dulce. Quo exemplo colligit⁹
 q̄a colloq̄a mala sic mores bonos apto teste. sic etiā sermone
 bonos corūpuit. Nūqd potest fr̄s mei sic oliuas facere. aut
 utis sic. In p̄mptū ē. q̄a sic arbor neqd amisso naturali
 fructu alteri⁹ arboris ex se ferre fructū. ita maledicē. si qd
 boni ad temp⁹ loq̄ uidet. fructū benedictionis habere nū
 laten⁹ ualet. At si hec alii q̄s uelit discuti. pot⁹ inficu cur
 foliis p̄thoparentes n̄ri p̄ agnitionē p̄uaricationis sua pudē
 da texerunt. uelamētū excusationis intelligi. quo & ipsi tunc
 increpationē creatoris ase repellere. & in ipsū creatorē co
 nabat⁹ refundere. & n̄c plerūq; plurimi stultoz. cor suum
 declinant in uerbū malū. ad excusandas excusationes in pec
 catis. Potest in oliuis fruct⁹ mie. in uite feruor dilectionis
 accipi. Ego autē sic oliua fructifera in domo dñi. speram
 in misericordia dī mei. id ē sic ū q̄ fructū misericordie fac. mīa
 adno ipse speraui. Itēq; & poculū in qd tuū inebrians quā
 p̄clarū ē. Qd de caritate dī ostat dictū. quē diffusa ē in
 cordib; n̄ris. p̄ spm̄ sc̄m q̄ dat⁹ ē nob. Non pot⁹ ḡ sic oliuas fa

cere: q̄a q̄cūq; se in peccatis excusare potius quā accusare in-
 titur: nequaquā opa pietatis quę p̄ peccatis sunt in p̄ximos
 p̄fecto. s; magis sup̄bo corde largit̄. neq; utis sic. q̄a qui
 diuina dilectione se p̄fecte de ebriat. nullū iam de suis
 erratib; n̄ se ipsū accusat. Q's sapiens & disciplinatus inter
 uos. Ostendat ex bona cōsatione opationē suā in mansue-
 tudine sapientię. Q̄a in p̄bis doctorib; silentiū imposuerat eōq;
 magisteriū gradu tenere uetuerat. q̄s nec uite p̄fectionē. nec
 cōtinentiā lingue habere cernebat. s; sequent̄ admonet ut
 si q̄s int̄ eos sapiens & disciplinatus uel sit uel sibi eē uideatur
 magis sapiens ipse ac disciplinate uiuendo eruditionem
 suā quā alios docendo demonstrat. Q' enī mansueto corde
 & ore sereno bona quę ualet opat̄. euident̄ utiq; dat animi
 sapientis indicū. Principiū enī sapientię timor dñi. Qui
 ū ad p̄dicandū uerbū quā ad faciendū p̄cluior ē. p̄lerūq;
 p̄ amorē iactantię. p̄ studiū cōtentionis. p̄ eloquentię facili-
 tatē. p̄ inuidentiā aliorū docentiū. p̄ ignorantia catholicę
 ueritatis stulticię reatū incurrit. Cui bene agruit illud
 salomonis. q̄a ubi ūba sunt plurima. ibi frequent̄ egestas.
 Un̄ q̄q; yhic recte subiungit̄. Qd si zelū amarū habetis.
 & cōtentiones sū in cordib; ur̄is. nolite gl̄ari. Zelū amarū
 dic̄. q̄a ē yzelus dulcis aquo & symon apt̄s merito p̄fecti
 cordis nom̄ accep̄ quē & helyas habuit cū ait. Zelo zelans
 sū p̄ dño dō exercitū. q̄a dereliquerunt pactū tuū filiū isrl̄.
 & apt̄s paulus. Emulor enī uos in q̄d dī emulatione. Et
 bona ē cōtentio quā dñs habere nos p̄cepit dicens. Con-
 tēte intrare p̄ angustā portā. Nolite in q̄d gl̄ari. & mīda-
 ces eē adūsus ueritatē. q̄a ueritas ipsa p̄bat. n̄ eē gl̄a dig-
 nos. q̄ sapientię uerba p̄mentes ex ore zelū amarū & cō-
 tentionis instructuose studiū gestant in corde. Non ē ista
 sapia de sursum descendens. s; terrena animalis diabolica.

ss

ss

ss

ss

”

Et paulus ait qđ animalis homo nřcipit ea que sunt spřs di.
Notandũ autē qđ animalis homo. siue animalis sapiā. nř ab am-
mali s; ab anima deriuat. teste apto. qđ fact' ē p'm' homo adā
in animā uiuentē. nouissim' adā in spřm uiuificantē. S; non p'
qđ spřtale ē s; qđ animale. Qđ ab anima deriuatũ greca testat'
auctoritas. in qua uidelicet lingua psyche anima. psychicon dī-
dī animale. Porro animalia quāuis latine ab anima uocabulũ
accepisse uideant. longe diuisā grece ac dissimilē habent ethy-
mologiā. Namq; ab eo qđ uiuant nom' forciunt. si qđ apud eos
uox uitae. uox uocant' animalia. Cũ g' apt's ineptis suis sepiissi-
me nominat carnalem hominē. nominat animalē. notat spř-
tate spřtale ū ipsũ dñm dic' q' in carne & anima apparet. spř
scō plenus extitit. uel omnē electũ q' in carne & anima na-
turalit' osistens grām quoq; spřs scī scđm mensurā donationis
xpī qua illustret' accipit. Carnalē ū uel animalē appellat
hominē q' nil grę spřtalis habens. ea tantũm que naturaliter
carnis siue anime sensib; insita sunt. cogitare uel facere nouit.
Merito g' otentiosa & supba sapientia esse trēna animalis &
diabolica memorat. qđ dũ terrenā grām anima querit. dum
expers grę spřtalis remanens sola ea que sibi naturalit' p' reati
p'mę p'uaricationis sūt insita cogitat. iure a maligno delusa spř
ad agenda se illa que sūt uesana & noxia dūtit. Vbi enī zelus &
otentio. ibi inconstancia. & omne op' p'ui. Omni inqđ custodi
serua cor tuũ. qm̃ ex ipso uita pcedit. Qualis enī cordi ē radic'
talis in conspectu uirgini arbitri ē omnis fruct' actionis. & q' neci-
tiā corde luoris uel otentionis contegit. hui' ē prauũ opus
omne quālibet hominib' eē rectũ uideat. uidelicet p'p' in con-
stantiā mentis huc illucq; fluctuantis. qđ se ad unā supm̃ m̃m̃
tus anchorā figere neglexit. Que autē defur sūt sapiā. p'mi
pudica ē. deinde pacifica. modesta. suadibilis bonis osentens.
Hec ē mansuetudo sapientię. quā supi' habendā eē p'cept.

”

”

zelo utiq; amaritudinis & attentionib; stultis aduſa. qua ſcōz p̄di-
 catōz uirt' & doct'na uicissim ſibi in caritatis atq; concordie pace
 ſociat'. Primū inq; pudica ē. deinde pacifica. Pudica uidelicet
 q̄a caſte intelligit. pacifica autē q̄a pelationē ſe minime apxi-
 moz ſocietate diſiungit. Modesta ū ſuadibilis. bonis ſentientis.
 q̄a nimirū ſapientis ē bonoz ſuaſionem aſſenſū p̄bere. qm̄ petr' ſ
 redarguenti ſe paulo concitus annuit. impboz ū doct'na tota
 intentione uel docendo. uel uiuendo repellert. Piena miā &
 opib' bonis. Et h' ē cūſatio quā ſup' ſapientē & diſciplinatum
 oſtendere monuit. miſericordē uidelicet animo eſſe & eiūſdē
 miſericordie fruct' exteri p̄ pietatis opa monſtrare. Iudicans ſi
 ne ſimulatione. Hac uirtute quantū pudica ſapientia p̄prie
 uit'. tantū ſtrentioſa. p̄ ſuſ caret & blaſphemia. Nā q̄ ſe doc-
 tiore' cetis. p̄fectiore'q; uideri appetit. multū neceſſe ē labo-
 ret. ut & p̄ximū q̄i in prouidentiore' docte poſſit lacerare.
 & ſe n̄ nūquā etiā ea q̄b; alien' ē bona feciſſe uel dixiſſe ſi-
 mulando p̄tendat. fruct' autē iuſticie in pace ſeminat'. faci-
 endo pacē. Omne qd' in hac uitā agim'. ſem' ē future reſtu-
 tionis. Ipſa autē reſtitutio fruct' ē opm p̄ſentiu. apto teſte
 q̄ ait. Quicūq; enī ſeminauerit hō. hec & metet. Et q̄ ſemi-
 nat in carne. de carne metet corruptionē. q̄ autē ſeminat
 in ſpū de ſpū metet & uitā etnā. Et idō recte dī. q̄a fruct'
 iuſticie in pace ſeminat' facientib' pacē. fruct' enī iuſticie ui-
 ta etnā ē. que opib' iuſtis retribuit'. q̄a q̄ inq̄runt pacē & ſe-
 cunt' eā ipſa pace cū ſtudent quaſi optima ſemente t̄a ſui
 cordis ap̄gunt q̄ p̄ cottidianū bonę opationis crenitū ad fruc-
 tū ualeant uite puenire celeſtis. De q̄ alibi ſc̄ptū ē. Q' ſemi-
 nant in lacrimis in gaudio metent'. cetera uſq; ad finē pſalmi.
 Seminant autē & metent & repbi. q̄a p̄meritis in iudicio re-
 cipient n̄ tam fructū ſ; corruptionē. Metere dicunt' q̄a non
 bonis fruunt' etnis. fruct' q̄ppe aſruendo dī. ſ; p̄ corruptionē

in qua uixerant penas luunt sempiternas. Vñ & bella & lites
inter uos. Nonne hinc. Id ē a zelo & attentione: que supra
uetuerat haberi. Vñ & hic latē idē exponendo subiungit
dicens. Ex concupiscentiis ur̄is que militant in membris^{ur̄is} cu
adea que mens impba suggesserit prauē manū uel lingue
uel ceterorū membroꝝ sensus intēpant obedit. De q̄ & in p̄m
hui⁹ eptē partib; ait. Vñ q̄sq; ū tēptat a concupiscentia sua
abstract⁹ & illect⁹ & cetera. Possunt autē concupiscentie etiam
terrestriu bonorū in hoc loco intelligi. regni uidelicet appetit⁹
diuiciarū bonorū dignitatū. Ppt̄ hec enī & hui⁹modi innume
ra lites frequent̄ inter malos & bella cōmittunt. Litigatis &
belligeratis. & n̄ habetis ppt̄ qd̄ n̄ postulastis. Litigatis inq̄d
& belligeratis. p̄ tēporali gl̄a neq; hanc optinere ualeatis. ppt̄
hoc mirū quia dñm postulare n̄ curastis ut ipse uob salu
taria queq; offerret. Si enī illū pia intentione postularētis
& t̄rena uob necessaria ad usū tēpale. & ad fruendū ppetuo
supna bona t̄bueret. Petitis & n̄ accipitis eo qd̄ male petitis.
ut in concupiscentiis ur̄is infumatis. Predixerat eos. n̄ postula
re. & n̄ dic̄ eos male petere. q̄a q̄ male petit. iā in conspectu
interni testis nichil petere uidet. Male autē petit q̄ dñi uilla
stempnens. ad nō beneficia supna desiderat. Male autē petit
& ille q̄ amisso amore supnoꝝ infima t̄m querit bona pape
& hec n̄ ad sustentationē humane fragilitatis s; ad redundan
tiā libere uoluptatis. Hoc ē enī qd̄ ait ut in concupiscentiis
ur̄is infumatis. Adulteri nescitis q̄a amicitia hui⁹ mundi in
imica ē dō. Adulteros recte nuncupat. q̄s derelicto amore
sapientie celestis ad amplexū poti⁹ amicitie mundialis dehi
os ēē increpat. q̄s ad more stēptō mammonē magis seruire
cernebat. Dixerat qd̄ sup de aptis dñi inimicis. nonne dumt
p potentia opprimunt uos & ipsi attrahunt uos ad uictoria.
nonne ipsi blasphemant bonū nom̄ qd̄ inuocatū ē sup uos.

s; ne illos solos putares esse inimicos dei qui eum aperte blasphemant
 qui fide et persequeuntur in seculis et eos iniquo iudicio addepernat osten-
 dit etiam eos esse inimicos dei. qui sub fide et confessione nominantur
 et mundi illecebris et amori deseruiunt qui nominetentur fide-
 les rebus terrenis celestia preponunt quod etiam sequente versicu-
 lo instanti inculcat subdens. Quicumque ergo uoluerit amicus
 esse huius seculi inimicus dei constituitur. Ergo inimici dei omnes amato-
 res mundi. omnes inquisitores nugarii. omnes pertinent ad eos de
 quibus dicitur. quoniam ecce inimici tui domine peribunt. Interrent ecclesias.
 non interrent ecclesias inimici dei sunt. ad tempus possunt florere
 sic fenulum. Sed ubi ardor iudicii apparuerit peribunt. et decor
 uultus eorum decidet. An putatis quod inanti scriptura dicat. illa
 uidelicet scriptura que amalorum societate fideles coherentem.
 ita per moysen loquitur. Non inibis cum eis fedus. nec cum diis eorum.
 habitent intra tua. ne forte peccare te faciant in me. si
 seruiers diis eorum. quod tibi certe erit in scandalum. Et rursum.
 Non facies opera eorum. sed destrues eos. et confringes statuas eorum.
 Ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat in uobis. Interrogatiue
 per increpationem legendum quasi diceret. Huiusmodi spiritus gratie qui signati
 estis in die redemptionis hoc concupiscit ut inuideatis alteru-
 trum. Non utique bonus spiritus inuidie uitium in uobis. sed malus opa-
 tur. Cui similis est modus locutionis in psalmo. si non redimit.
 redimet homo. Ita enim intelligitur. Si nos christus non redemit
 qui nobis si fieri dignatus est per humanitatem. nunquid aliquis homo pu-
 rus redimere sufficit. Quidam hanc sententiam ita edisserunt.
 Ad inuidiam concupiscit spiritus. qui habitat in uobis. hoc est inuidiam
 concupiscit. hoc est inuidie morbum debellari. atque auribus nostri-
 bus exstirpare desiderat. Alii de spiritu hominis dictum intelli-
 gunt. ut sit sensus. Nolite concupiscere. nolite mundi huius
 amicis adherere quia spiritus nostris uiribus dum terrena concupiscit
 ad inuidiam utique concupiscit. dum ea que ipsi acquirere concupis-

25

25

citis. aliis inuidetis habere. **M**aiore autē dat grā. Maiore
 autē dñs grām dat quā amicitia mundi. qā hec trena bo-
 na ad temp⁹ & ea cū dolore amittenda t̄buit. ille gaudium
 uite largit⁹ & et̄nū. Qualib⁹ autē hanc grām largiat⁹ subse-
 quent⁹ exponit. **P**pt⁹ qd̄ dicit. **D**s sup̄bis resistit. humilib⁹ autē
 dat grām. **F**ures qd̄ p̄uol⁹ luxuriosos & alios peccatores
 quasi rēptores p̄ceptoz suoz punit d̄s s; specialit⁹ resistere
 d̄r. qā nimirū maiori pena plectunt⁹ q̄ osidunt inuitate
 sua. q̄ diuine potentie subdi penitendo negligunt. q̄ quasi
 sibi ipsi ad saluandū sufficiant. auxiliū sup̄ne gr̄e querere
 detractant. **A**t contra humilib⁹ dat grām qā q̄ in suoz plagis
 uitioz ueri se medici manib⁹ supplicat⁹ subdunt. merito desi-
 derate sanitatis dona recipiunt. **N**otandū autē qd̄ hanc sen-
 tentiā de sup̄bis & humilib⁹ beatus iacob⁹ de parabolis salo-
 monis iuxta antiquā translationē quē admodū & petrus
 in sua eplā posuit. p̄ quo in m̄ā editione quē de hebraica ue-
 ritate descendit. ita d̄r. **I**llusores ipse deludet. & mansueti
 dabit grām. **D**eludet autē dñs illusores. iuxta hoc qd̄ pau-
 lus loquit⁹ de eis. q̄ illū in nomine patris sui uen. ientē reci-
 pere recusantes. anti xpm̄ in noīe suo uenientē suscepit
 sunt. eo qd̄ dilectionē in qd̄ ueritatis n̄ receperunt ut salui
 fierent. idō mittet illis opationē erroris ut credant m̄da-
 tio. **D**eludit illusores cū dicentib⁹ iudeis. si rex isrl̄ ē. descen-
 dat nunc de cruce & credim⁹ ei. patient⁹ sustinuit. donec
 mortuus ac sepult⁹. & ^{eor} insultationes & ipsā mortē citā re-
 surrectione superaret. **D**abit autē mansuetis grām. qā eis qm̄
 se humilitat⁹ secunt⁹ & p̄fectionē boni op̄is & beatę peni-
 tentis dona largit⁹. **A**ppropinquate dño & appropinquabit uob⁹.
Appropinquate dño p̄ humilitatē ei⁹ uestigia sectando. & ap-
 propinquabit uob⁹ p̄ misericordiā uos de angustis libando. **N**on
 enī regionib⁹ longe ē q̄squā ad d̄o s; affectib⁹. **N**āq; uno cōmo

25

rantes t're loco is q' uirtutib; studet. & is q' defuit sordib; uitioꝝ
 unus longe ē adō. al' p'ximū habet dñm. Vnde psalmista dīc.
 Ppe ē dñs omnib; inuocantib; eū in ueritate. rurſūq; longe
 est a peccatorib; salus. illa utiq; salus cui canim⁹ dñs illumina-
 tio mea & salus mea. Et ipse dñs. cū nos sibi app'quare
 suaderet dicens. uenite ad me omīs q' laboratis & onerati estis.
 & ego reficiā uos. continuo. q'a n̄ hoc pedib; s; actib; ēēt im-
 plendū demonstrant cū subdidit. tollite iugū meū sup uos
 & discite a me q'a mitis sū & humilis corde. Emundate man⁹
 peccatores. & purificate corda duplices aīo. Hoc ē dño ueraci-
 ter nos app'quare op' uidelicet mundiciā. & cordis sim-
 plicitatē habere. Innocens inq'd manib; & mundo corde hic
 accipiet benedictionē a dño & mīām. & hoc ē ueracit' dñm
 app'quare nob' sue dona pietatis simplicit' querentib' dare.
 Scs enī sp'c discipline effugiet fictū. & aufert se a cogitationib;
 que sunt sine intellectu. Miseri estote & iugete & plorate. ri-
 fus ur̄ in luctū. uertat'. & gaudiū in merore. Humiliamini
 in spectu dī. & exaltabit uos. Nolite inq'd amare locuple-
 tari. & gaudere in hoc s'cō. s; memores scelerū que fecistis
 hoc pcurate. ut p breues uite hui' miseras paupertatēq; ac la-
 tinationē transitoria. ad gaudia celestis regni ptingatis quā
 ut p temporali leticia opib; q; p iniquū laborē acquisitis. ppe-
 tuo mendicetis. lugentes tormenta soluat. Nolite detrahere
 alterutrū fr̄s mei. Et hoc uitū detractionis ad uenenum
 lingue mortiferū respicit. de quo ait litigatis & belligeratis.
 Q' det'hit fr̄i. aut q' iudicat fr̄em suū. detrahit legi & iudi-
 cat legē. Detrahit legi q' detrahit fr̄i. quasi ipsa n̄ recte fece-
 rit. quando detractionē uertit. pphā. detrahentē secre-
 to p'ximo suo hunc p'sequebar. & in leuitico. n̄ eris cōminator
 & susurro in pplis. Potest & ita intelligi. Q' detrahit fr̄i le-
 gis uisla facienti detrahit legi & iudicat legē. q're talia uis-

sa dederit ubi grā lex p̄cepit dicens. ne memoreris iniurie
 inuū tuorū. **Q**ui g̃ detrahit fr̄i. & q̃ iudicat fr̄em quē uidet p̄
 di amore libent̄ iniurias suscipe. detrahit utiq; legi. & iu-
 dicat legē. quē nos iniurias obliuisci p̄cipit. **T**u autē q̃ es
 q̃ iudicas p̄ximū. **T**emeritate arguit eū q̃ p̄ximū delecta-
 tur iudicare. nec sue statū fragilitatis ac uite tēporalis in-
 certū p̄pendere curat. **E**t q̃a non nūq̃ p̄ mutationē dexte
 excessi hi q̃ iudicabant p̄ximū eū quē iudicabant potesta-
 ti subdunt. n̄ nūq̃ ipso sup̄stite rapiunt emundo. subsequen-
 t̄ eorū temeritatē. qui cer̄itudinē uite sue multā habent.
 de multorū temporū lucro. animū infuturū distendunt. Nā
 sequit̄. **E**cce nē qui dicunt hodie aut crastino ibim̄ in illam
 ciuitatē & faciem̄ q̃dē ibi annū & incabim̄ & lucrū facie-
 mus. Multifaria inhuiusmodi dispositione stulticia melle
 notat. q̃a uidelicet & de lucrorū augm̄to osiliū agunt. &
 se multo tempe ineluros arbitrantur. & ubi annū faciant
 sue potestatis esse autumant. & in his omnib; sup̄ni iudicis
 examen ad mentē reuocare stēpnum. **Q**ue ē enī uita ur̄a.
Vapor ē admodicū apparens deinceps extinguit̄. **N**on autē
 que erit uita ur̄a. s; que ē uita ur̄a. q̃a iusti tunc uerū uiue-
 re incipient cū adhuc uite finē puenerint. inimici autē
 dñi mox ut honorificati & exaltati fuerint. deficientes ut
 fum⁹ deficient. **N**on autē putandū ē hanc eandē esse sen-
 tentiā quā apud se impij in libro sapiē dixisse phibent̄
 q̃a ex nichilo nati sum⁹. & post hoc erim̄ tāquā n̄ fuerim⁹
 qm̄ fum⁹ afflat⁹ ē uimarib; nr̄is & sermo scintille. ad cōmo-
 uendū cor nr̄m. q̃a extinct⁹ cinis erit corp⁹ & sp̄s diffunde-
 tur tāq̃ mollis aer. **N**ec enī illi raciocinabant̄ q̃ nullā uitā
 n̄ istā esse credebant. dicentes cū epicuro. post mortē ni-
 hil ē. & mors ipsa nichil ē. **I**llud autē beat⁹ iacob⁹ intulit
 ut doceat. q̃a uita prauorū ē breuis in p̄senti quā infim⁹

mors sequetur ^{et} eterna. iuxta illud beati iob. ducunt in bonis
 dies suos. & impuncto ad inferna descendunt. Scienti g^o
 bonū facere & nō facienti. peccatū ē illi. P totū hui^{us} ept^ę tex-
 tū beat^{us} iacob^{us} ostendit. q^{uia} hū q^{ui} ipse scēpsit scientiā bona
 faciendi habebant. simul & fidē rectā didicerant. ita ut
 etiā aliis se magistros fieri posse p^{re}sumerent. nec tam opm
 p^{er}fectionē. neq; mentis humilitatē. neq; stinentiā ad huc
 sermonis erant adepti. Vnde illos mō int^{er} alia increpatio-
 nis & exhortationis uerba nō minimū terret. in eo q^{uo}d
 scientē bona facere & nō facientē quē nouit. maior dicit
 peccatū habere quā illū q^{ui} ignorant^{er} deliquit. tā & si ille
 nec p^{er} suis areatu lib^{er} esse possit q^{ui} nesci^{us} errauit. cū ipsa bo-
 ni ignorantia non paruu sit malū. hinc & enī dñs ait. Ser-
 uus qui cognouit uoluntatē dñi sui. & nō p^{re}parauit. & non
 fecit scđm uoluntatē dñi ei^{us}. uapulabit multis. q^{ui} autē
 nō cognouit & fec^{er}it digna plagis uapulabit ^{pauca}. Agite nunc diui-
 tes plorate ululantes in miseris quē aduenient uob^{is}. Nunc
 temp^{us} acceptabile. dū dies ē salutis futuris inq^{ui}d pena-
 rū miseria. fiendo & elemosinas faciendo uitate. Aurū
 & argentū ur̄m eruginauit. & erugo eorū in testimoniu
 uob^{is} erit. & manducabit carnes ur̄as sic ignis. Non solū
 impios & immisericordes diuites uisibilis geheme ignis
 tormētis excruciat. s; etiā ipsa diuitiarū putrefactarū
 & inmanū memoria. q^{ui}b; facillime possent suas redimē
 nequicias. nō min^{us} & ante iudiciū animas eorū & post re-
 surrectionē etiā carnes exuret. dū sibi met ipsis grauit^{er}
 irasci incipiunt. quare sua scelera elemosinis abluere
 noluerunt. Deniq; diuiti illi purpurato erugo pecunia-
 rum in testimoniu nequicie. & in augmētū uersa erat
 penarū. quando p^{er} increpationē abrahę audiuit. fili
 recordare q^{uia} recipisti bona inuita tua! & lazarus sim-

Inter mala. Possunt etiā noiē carniū ipse delictū carnis in-
telligi. q̄s erugo pecuniarū sic ignis manducat. dñi animā
luxuriosā. & extrinsecū seuiens flāma cruciat. & non mi-
nus interī pungens suę tenacis dolor accusat. Qd̄ in hac
quoq; uita sepius attingit. ut non nulli diuitias q̄b; ma-
le utebantur amittant p̄ditisq; facultatib; iam sero incipi-
ant. qd̄ eas sine fructu habuerunt dolere. & tunc gemas
indigentib; sua deditisse. cū ipsi ingruente indigentia co-
gantur mendicare thesaurizantes urā in nouissimis dieb;
quando neglecta paupū nuditate uel esurie thesauros pe-
cunie uob; odere gaudebatis. iā uob; ipsi non p̄udentes
intermi iudicis iram cumulastis. que & necdū apparuit
in nouissimis dieb; iā certissima restat. id ē ubi tempora-
rium dierū finis affuerit. Ecce merces operariorū q̄ messue-
runt regiones iustas. q̄a fraudata ē a uob; clamat. Quanta
iniquitas sup̄borū qui cū diuitias sufficientes habeant.
nō solū paupes passim uenientes suscipe ac reficere spernunt
s; ipsi quoq; mercennariis uel famulis suis debitā merce-
dē laboris sui reddere nolunt. Qd̄ impietatis iucū beatus
iob multū se cauere insinuat cū ait. Si aduersū me t̄ra
mea clamat. & ipsi sulci ei defleant. si fructū ei comedi absq;
pecunia. & animā agriculturalū ei affixi. p̄fructū oriat in
tribulus & p̄ hordeo spina & clamor ipsorū in aures dñi sala-
oth introiit. Dñm sabaoth. i. dñm exercitū appellat ad
terrore eorū q̄ paupes putant nullū habere tutore. Hunc
autē loco ogruit illud psalmiste. Tibi enī derelictus ē pau-
per pupillo tu eris adiutor. Et qd̄ in libro beati iob scrip-
tū ē. Neq; enī frustra audiet d̄s. & omp̄ singlorū causas in-
tuebit. Epulati estis sup̄ t̄ram. Neglectis causis gaudiis celesti-
bus ad que p̄ afflictiones & ieiunia uenire poteratis. epulati
t̄m diligitis carnales. q̄s tanta infuturo famel sitisq; sequet.

sequet. ut ne una q̄de aque gutta tē possit aliunde acq̄ri. p̄ quā
ardens uob̄ lingua parump̄ refrigeret. Et in luxuriis emittit̄
corda ur̄a. In in luxuriis emittunt corda sua q̄ iuxta illum
ecclesiastes sermonē non phibent cor quin omni uoluntate fru-
ant̄ & oblectent se in his que parauerint. & hanc dicunt par-
tē suā. si utant̄ ipsi laborib; suis. nullā de paup̄ū mīsericōdia. uel
oblectamēto. curā habentes. In die occisionis adduxistis. occi-
distis uistū & n̄ restat uob̄. Iustū appellat dñm saluato-
rē. de q̄ beat⁹ p̄thom̄ Stephan⁹ eisdē iudeis loq̄t̄. Quē ppbe-
tarū n̄ s̄ p̄secuti patres ur̄i. Et occiderūt eos q̄ annuntia-
bant de aduentu iusti. cur uos nunc p̄ditores & homicide
fuitis. Apparet ^{quia} ḡ beatus iacob⁹ illos diuites alloquit̄. ex eo loco
quo ait. Agite n̄ diuites. plorate ululantes. q̄ in necē dñi cō-
iurauerant. & dū fidē nominis ei⁹ qua saluarent̄ acceperant.
De quib; & supra loquit̄ credentib; nōne diuites p̄ potentiā
opp̄munt uos. & ipsi trahunt uos ad iudicia. Nōne ipsi
blasphemant bonū nom̄. qd̄ inuocātū ē sup̄ uos. Et q̄a duo-
decim t̄bub; sc̄bit que sunt in disp̄sione ita fideles monet
opa fidi facere. ut eos etiā qui nec dū crediderant ad fidē dñicā
simul & fidei opa suadeat conuerti. reuocans illis ad memori-
am q̄a filiū dī occiderunt. & insup̄ quasi nichil mali fecissent
luxurię sese & auaricię mancipar̄ int. nec tantū sc̄l̄ peniten-
tia & elemosinis emundare curar̄ int. Quib; pprie ouenit qd̄
ait. auariciā carnes eoz̄ instar ignis manducaturā. & q̄a sibi
thesaurizauerunt in nouissimis dieb; Hoc enī in eis post
occisionē ipsi⁹ iacobi cōpletū ēē claruit. cū iherosolimoz̄ ciui-
tas. immo omnis iudeę p̄uincia expugnaret̄ ac dederet̄ aro-
mans inultione uidelicet dñici sanguinis & ceteroz̄ que pa-
trarent sc̄clerū. **I**n aduentu dñi. **P**atientes ḡ estote fr̄s.
usq; ad aduentū dñi. Postquā sup̄bos & incredulos increpa-
uerat. rursus ad eos ouertū qui talū impietate fuerant

opp̄si. cohortans eos ad patientiā & insinuans q̄a talium im-
 p̄bitate finis parum instet. aut ipsis uidelicet raptis ad
 dñm fructūq; patientie sue recipientib; aut p̄secutorib; eorū
 potestate p̄sequendi p̄uatis. Ecce agricola expectat p̄cio-
 sum fructū t̄rre. patient̄ ferens donec accipiat temporane-
 um & serotinum & c̄tā. Si uis p̄t̄r fructu quē expectat &
 tēporale sperat. puenire tam patient̄ laborat. quanto maḡ
 uos p̄celestis fructu mercedis quē p̄petuo possidē ualeatis. om-
 nianē aduersa sustinere debetis. Accipietis etenim uos tēpora-
 lem fructū. uidelicet uitā anime post mortē. accipietis &
 serotinum in retributionē laborū. iuxta illud apti. **H**abetis frue-
 tū ur̄m in sanctificationē. finē uero uitā et̄nā. Nolite ingemisce-
 re fr̄s in alterutrum quasi uos maiora meritis aduersa patia-
 mini. & p̄secutores ur̄i cū maxima scelera fecerint. nichil
 ferre aduersi uideant. ut nō iudicemini. iudicio uidelicet dāp-
 nationis. eo qd̄ iudicē iustū quasi inq; ^{iudicantē} uitupetis. Ecce iudex
 ante ianuā assistit. q̄ & uob̄ p̄mia patientie. & aduersariis ur̄i
 penā quā merent̄ restituat. Ante ianuā assistit. q̄a uel p̄m̄
 ē ad noscenda omnia que geritis. uel cito ueniet ad retribuendū
 & uob̄ & p̄secutorib; ut̄is que singli meruistis. Exemplū acci-
 pite fr̄s exitus mali. & longanimitatis laboris & patientie
 p̄ph̄as qui locuti sunt uob̄ in noīe dñi. Videte inq̄d q̄a p̄ph̄e
 qui tam sc̄i erant. tā immunes ad elictis. ut dī sp̄s p̄ eos sua mys-
 teria loqueret̄ hominib; exitū malū habuerūt. morte pati-
 endo ab infidelib; ut zacharias. yrias. & machabei martyres.
 & in nouo testam̄to. ioh̄s. Stephanus. iacobus. rebedei. & alii quā
 plurimi. nec tam huiusmodi exitu ingemiscere. s; cū pot̄ lon-
 ganimit̄ ferre uolebant. Alii longos sustinuerūt labores. s; hō
 patient̄ & sine murmuratione tulere. ut noe in edificatione
 arce. p̄ centū annos. moyses in reptione & ducatu p̄pli. p̄ an-
 nos quadraginta. dauid in exilio sine culpa p̄presso. ioseph in

seruitio si in fraude suscepto. Ad utraq; autē firmū & imitabile
 subiunx̄ exemplū dicens. Sufferentiā iob. audistis. & finem
 dñi uidistis. Labore in qd & patientiā iob lectione cognouis-
 tis. & qd duplicia cuncta quę hostis fraude pdidit. dño mi-
 serante recepit. Gertū quoq; dñi in cruce quę longanimit̄
 suscepit astantes ipsi uidistis. s; & glām resurrectionis. & ascen-
 sionis ei ad celos. euglica p̄dicatione didicistis. Q'a misericors ē
 dñs & miserator ut uel in p̄senti suo at̄temptationib; liberet.
 & p̄stantia fidei etiā corā hominib; inuenies gl̄ificet. uel post
 mortē in occulto coronet. & ne sic qdē ab hominib; memo-
 riā quā meruerit laudis auferat. Ante omnia autē fr̄s mei.
 nolite iurare & cetā. Q'a ietiferū lingue uirus ad integrū
 insinuat auditorib; haurire desiderat qui detrahē alterutrū
 uetuit. qui iudicare p̄ximū int̄duxit. q̄ in aduēsitatib; alte-
 rutrū ingemiscere p̄hibuit. quę sunt apta peccata. addit
 etiā hoc qd q̄bdā ieue uidet. ut iuris quoq; iurandi consue-
 tudinē tollat. Hā hoc quoq; illis nequaquā parui penden-
 dū patenti apparet. q̄ illā dñi sententiā sollicitē cōsiderant
 qua dicit. Omne ūbū ociosū qd locuti fuerint homines.
 reddent rationē de eo indie iudiciū. Ut non sub iudicio de-
 cidatis. Idō in qd uos a iurationis culpa opesce. ne frequenter
 uera iurando. aliquando etiā in p̄iurū decidatis. s; eo longi⁹
 a p̄iurandi uicio stetit. q̄ nec uerū deierare nisi p̄maxima
 necessitate uelitis. S; & ille sub iudiciū reat⁹ decidit. q̄ & si
 nūquā peierat crebri⁹ tam quā op⁹ ē uerū deierat. q̄a nimi-
 rū ipsa sup̄flue locutionis ociositate delinqt offenditq;
 iudicē. q̄ & inutile uerbū & iuramentū omne uetuit. Trista-
 tur aliq̄s ūr̄m. oret equo animo & psallat. Qui sup̄ in p̄sli-
 ris adinuicē ingemiscere p̄hibuit. nūquid econtrario geren-
 dū sit ipse demonstrat. Si qd in qd alicui ūr̄m t̄sticie depri-
 m̄tis uel ab aliis hoīb; illata forte iniuria ingruerit. uel

culpā accedente uel domestico dāpno p̄occupante. uel alia
 qualibet ratione uos strisari t̄igerit? nequaquā illa ho-
 ra adinuicē murmuraturi. & de dei iudiciis querelas depo-
 situri conueniatis. s; poti⁹ ad eccl̄am concurrentes flexis ge-
 nib; dñm orate. ut solationis sue grām mittat. ne uos
 tristitia sc̄li que mortē opat⁹ absorbeat. Ipsi quoq; crebra
 psalmodie dulcedine nocuā mesticie pestē ur̄o de corde
 repellite. Infirmat⁹ q̄s in uobis. inducat p̄bros eccl̄e & orat⁹
 sup̄ eū. Sic dederat cōsilio. sic dat & infirmanti consiliū
 qualiter se amurmurationis stultia tueat. iuxtaq; modum
 uulneris. modū ponit. & medele. cōsilioq; p̄cipiens. ut ipse
 p̄se oret & psallat. infirmanti autē uel corpe uel fide
 mandans. ut q̄a maiore fustinit plagā. plurimoz se ad
 uitio. & hoc semoz curare meminerit. neq; ad iuniores
 min⁹; doctos causā sue inbecillitatis referat. ne forte q̄d
 p̄ eos allocutionis aut cōsiliū nocentis accipiat. Et orent in
 q̄d sup̄ eū ungentes eū oleo in noīe dñi. & oratio fidei sal-
 uabit infirmū. Hoc & apti in euglio fecisse legunt. & nō
 eccl̄e cōsuetudo tenet. infirmi oleo cōsecrato ungant⁹ ap̄bi
 & oratione comitante sanent⁹. nec solū p̄bri. s; & ut in nocen-
 ti sc̄bit. etiā omnib; xp̄ianis uti licet eodē oleo in sua aut
 suoz necessitate unguendo. Qd̄ tam̄ oleū non nisi ab ep̄is
 licet cōfici. Nā qd̄ ait oleo in nomine dñi. significat oleum in
 noīe dñi cōsecratū. uel certe q̄a etiā cū unguant infirmū. nomen
 dñi sup̄ eū inuocare parit⁹ debent. Et si in peccatis sit. dimittent⁹ ei. Multi p̄pt⁹ peccata in anima facta. infirmitate aut
 etiā morte plectunt⁹ corpus. Unde apt⁹s chorinthiis. q̄a cor-
 pus dñi indigne p̄cipe erant soliti ait. Idō int⁹ uos infirmi
 & inbecilles sunt. & dormiunt multi. Si ḡ infirmi in pec-
 catis sint. & hec p̄bri eccl̄e cōfessi fuerint. ac p̄fecto corde
 ea relinquere atq; euendare satagerint. dimittent⁹ eis.

Heq; enī sine confessione emendationis. peccata queunt dimit-
 ti. Vnde recte subiungit. **Inrogat.** **C**onfitemini alte-
 rutrū peccata urā. & orate. p̄mice ut saluemini. In hac
 sententia illa debet esse discretio. ut cotidiana ieiuniaq;
 peccata alterutrū coequalib; confiteamur. eozq; coti-
 diana credam; oratione saluari. Porro gramoris lepre
 immundiciā iuxta legē sacerdoti pandam; atq; ad ei; arbitriū
 qualiter & q̄nto tempe iusserit purificare curem;. Multū
 enī ualet dep̄catio iusti assidua. Helyas homo erat similis
 nob; passibilis. & oratione orauit ut n̄ plueret sup; trā. &
 non pluit annos tres & menses sex. & ceta. Decenti astruit ex-
 emplo quantū dep̄catio iusti ualeat assidua. cū helyas tm̄ una
 oratione orando tam longo tempore celos stinuerit. terris
 ymbres auerterit. fructus mortalib; negauerit. & rursum
 ubi uoluit. ubi temp; & p̄spexit. ubi longa medie tabe cor re-
 gis supbi & gentis ydolatre & ad penitentiā uidit inflexum.
 una solū oratione orauerit. & fruct; atq; aquas q̄s negauerat
 tr̄s restituerit. Sic enī seq̄t. Et rursum orauit. & celū dedit
 pluuiā. & terra dedit fructū suū. Semel g; & p̄ & postmodū
 orauit. & hoc unus orauit. & hoc unus helyas. ac tanta impe-
 trauit. Quantū autē ualet frequens plurimoz oratio iustoz.
 S; ne trepidaret nr̄a fragilitas reputans se tanto pph̄e qui
 curru igneo rari meruit ad celos similia facere n̄ posse con-
 sulte beat; iacob; de ei; oratione locuturus ita inchoauit. He-
 lyas homo erat similis nob; passibilis. Homo nāq; erat. tam &
 si nulli hominū uirtute sed; similis nob; origine carnis. pas-
 sibilis ut nos & mentis fragilitate. & carnis. Hā q̄a carne fragilis
 est; apud sareptenā uiduā uictū querendo monstrauit. Q̄a
 mente quoq; passibilis fuerit. ostendit cū p̄ redditas terris
 aquas extinctosq; pph̄as & sacerdotes ydolorū um; muliercule
 munis exterrit; p̄deserta diffugit. Quanti autē sit meriti ap̄d

dñm p infirmatib; orare eosq; sua peccata cōfiteres ad ani-
 mā reuocare sospitatē. subdendo manifestat. fr̄s mei siq; ex-
 uobis errauerit auertate & conuerterit q̄s eū. scire debet
 qm̄ q̄ cōmū fecerit peccatore ab errore in se sue. saluabit
 animā eius a morte. Q̄a enī in superiorib; hui⁹ ept̄e partib;
 lingua nr̄a. a maligna uel ociosa locutione restringit. opor-
 tune in fine qd maxime loq; debeam⁹ ostendit. Iubem⁹ itaq;
 orare & psallere dño. quotiens aliquib; pulsam⁹ adūs. Itē con-
 fiteri alterutrū peccata nr̄a & orare p̄ inuicē ut saluem⁹. psal-
 tatē p̄ximoz non solū temporali s; potius et̄na. quantum pos-
 sumus impendere curantes. Si enī magnē mercedis ē amor-
 te eripere carnē quando q; mortiturā. q̄m ē meriti a morte
 animā liberare in celesti pat̄a sine fine uicturā. Notandū sa-
 ne q̄a qdā codices habent saluabit animā suā a morte. & ex
 ambiguo greco ita etiā recte int̄pretari potest. Et reuera q̄
 errantē corrigit. sibi met ipsi p̄ hoc uite celestis gaudia am-
 pliora acquirit. Saluabit inquit animā ei⁹ a morte. & opt̄
 multitudinē peccatoz. Qui peccatore ab errore cōmū. &
 ei⁹ peccata p̄ hanc cōsionē ab aspectu iūm iudicis sup̄ positi-
 ne uite melioris abscondit. & sua q̄q; in q̄b; eūq; offendit erra-
 ta ab intuitu ei⁹ q̄ omnia uidet. p̄ximū curando cōregit. uita
 illud psalmiste. Beati quoz remisse sūt iniquitates. & quoz
 tecta sunt peccata. Nec obliuiscit⁹ hęc hortans beat⁹ iacob; qd
 sup̄ ait. nolite plures magistri fieri fr̄s mei. Ibi nāq; imp-
 fectos in p̄p̄a actione a magisteriū officio qd p̄actantiā que-
 rebant submouet. hic ū instructos ex omni parte qd erga p̄-
 ximoz salutē p̄ amorē fr̄nitatis agere debeant edocet. Qd enī
 hic doctor facere phibet. hoc alio loco caritas facere memora-
 tur dicente beato petro aptō. q̄a caritas operit multitudinē
 peccatoz. Nec p̄teritundū qd hęc errantis cōsio. n̄ solū loquen-
 do s; plerūq; bene agendo p̄ficū. Nā siq; etiā lingua tacem⁹

proximis exempla bone actionis ostendit. eosq; adimitanda que neglexerant elemosine uel hospitalitatis. uel aliarum opa uirtutum committit. officium perfectum doctoris exequitur. ac per eum que correxit saluatione fratris certa apud iudicem mercedem consequetur.

Incipit expositio prime eptle beati Petri apli. In cathedra sancti Petri apli.

Petrus. apostolus ihesu christi electis aduenis dispersionis ponti galatie. capadocie. asie. et bithinie. Aduene. latine grece dicuntur preseliti. quo nomine appellabant iudei eos qui de gentibus nati in christum credere. et circumcisione accepta iudaico more iuxta dei legem uitam ducere uoluerunt. De quorum numero fuere quidam eorum qui in die sancto pentecosten quo apostoli spiritu sancto in ignis uisione preceperunt. ad predicationem eorum christo crediderunt dicente scriptura. quod iudei quoque et preseliti adessent. Cuncto ergo aduenas dicit. qui de gentilitate ad agnitionem ac susceptionem diuine legis ac preceptis sacramentis legalibus ad acceptationem gratie fidei peruenire meruerunt. Unde sanctus patrum ieronimus de his loquens ait. quia Petrus post episcopatum antiochenis ecclesie et predicationem dispersionis eorum qui de circumcisione crediderunt in ponto. galatia. capadocia. asia. et bithinia secundo claudii anno ad expugnandum symonem magum romam pergit. Sed et nos si ueraciter cum propheta deo dicere possumus. quoniam incolę nos sumus apud te in terra. et peregrini sicut omnes patres nostri. ad nos quoque epistolas beati Petri scriptas credere. et ut nobis missas legere debemus. Denique in ipsis epistolis quasi alibi patriam habentes non admonet dicens. karissimi. obsecro uos tamquam aduenas et peregrinos. abstinere uos ac carnalibus desideriis. Quod uero adungitur. dispersionis. significat quia dispersi sunt ab iherosolymis in persecutione que facta fuerat sub stephano. uel certe aliis multifarimis persecutionibus sint perfide uel audeis. uel agentibus afflicti.

apprius sepe sedib⁹ pulsi. ut in actib; aptoz legim⁹. S; & paul⁹
 us ad galathas tanta passi estis sine causa. si tamen sine
 causa. ^{inquit} Hispionis inquit ponti galatie. cappadocie. asye &
 bythime. Om⁹s he p⁹untie sunt grecoz in asya. s; & alia
 bythyma e⁹ in europa de qua illi q⁹ in asya s⁹ bythimi ori
 gine ducere phibent. Illa autē que in asya e⁹ bythyma uo
 cat⁹. & maior frigia. que hyera flumine a galatia e⁹ dis
 terminata. Sedm p⁹scientia d⁹i pat⁹s in scificatione sp⁹e in
 obediencia & asp⁹sione sanguinis ihu xpi. Aherent hi uer
 ficuli ad hoc qd dixerat electis aduenis. Electi naq; erant
 sedm p⁹scientia d⁹i pat⁹s. Vñ & paulus ait. Quos p⁹sciunt &
 p⁹destinauit conformes fieri imaginis filii sui. Et alibi. Sic
 elegit nos in ipso ante mundi constitutione. Electi autē
 erant ad hoc ut p⁹donatione sp⁹e scificarent emundati ab
 omib; peccatis. ut obedire inciperent d⁹no ihu xpo. qui
 p⁹inobediencia p⁹thoplasti pierant. ut asp⁹si sanguine eius
 potestate sathane uitarent. sic isrl⁹ p⁹agni sanguine egyp
 tior⁹ d⁹natiū declinauit. Asp⁹sione autē dicit more scripturę
 ueteris. ubi que scificanda erāt sanguine hostiarū sole
 bant asp⁹gi. Ceterū ipse dicit manifeste de ea. Nisi mandu
 caueritis carne filii hominis. & biberitis ei⁹ sanguine. n⁹
 habebitis uitā in uob⁹. Grā uob⁹ & pax multiplicet⁹. ut qd
 bene cepistis p⁹fecte cōpleatis. Bene p⁹mo grām. postea no
 minat pacē. q⁹a sine grā xpi ad pacē reconciliationis eius
 uenire n⁹ possum⁹ immo nil pacificū n⁹ p⁹ grām ei⁹ habere
 ualem⁹. Benedict⁹ d⁹s & pat⁹ d⁹m nr⁹i ihu xpi. Ita dō patri
 laudes benedictionis refert. ut d⁹m saluatore nr⁹m &
 d⁹m demonstrat esse & hominē. Cū enī dicat d⁹s & pat⁹ d⁹m
 appellat d⁹m qdē d⁹m nr⁹i ihu. q⁹a ipsū d⁹m xpm hominē factū fuisse mem
 nit. Patre autē d⁹m noīat q⁹a eundē d⁹m nr⁹m d⁹i filiū se
 per extitisse n⁹ dubitat. Q⁹ sedm magnā misericordiam suā re

generauit nos in spē unuā p resurrectionē ihu xpi ex mor-
 tuis. Iure benedicit anob d's. qui cū nr̄is miseris generati
 fuissēmus ad mortē sua miscdia nos regenerauit ad uitā. & hoc
 p resurrectionē filiū sui. cū intantū dilexerit nr̄am uitam
 ut illū phac mori disponderet. atq; eadē morte p resurrec-
 tionē destructa. spē nob. exemplūq; resurgendi monstraret.
 Mortuus ē nāq; ne nos mori tueremur. resurrexit ex mor-
 tuis. ut & nos p eū resurrecturos eē sperem. In hereditatē incor-
 ruptibilē. & incōtaminatā. & immarcescibilē. In corruptibi-
 lem. qā uitā celestis nec senio. nec morbo. nec morte. nec aliq
 melicia tangit. incōtaminatā. qā nullus in eā pot' mundus
 intrare. immarcescibilē. qā nec in ipsis beatorū hominū mem-
 bris ex longo usu celestis illa diūatio ualet aliquando uilescere
 quom' p'sentis sceli luxur & deliciae solent n̄ nūquā diutina con-
 suetudine yisu infastidū uerti. Conseruatā in celis in uobis.
 Conseruatā in uobis dicit p eo ut diceret cōseruatā uob. id ē ad
 hoc conseruatā nē. ut uob tēpe restituro reddat in celis.
 uel certe cōseruatā in celis in uob. qā q dedit credentib; potes-
 tatē filios dī fieri. ipse dedit eis dē potestātē hereditatē in cō-
 uis accipe p seuerando usq; infine ut salui sint. & ideo conser-
 uatā dicit in illis hereditatē quorū meritis uiuante dño. p-
 ueniendū nouit ad illā. qā q n̄ seruauerunt disciplinā patris.
 hereditatē ab eo n̄ merent' accipe. Qui in uirtute dī custodi-
 mini p fidē in salutē paratā reuelari in nouissimo tēpe.
 Et dñs ait in euglio. In domo patris mei mansiones multe sunt.
 Et tēp. Non ē meū dare uob. s; qb' paratū ē a patre meo.
 Parate sunt g' sedes in regno dī. parate mansiones in domo
 patris. parata salus in celis. tantū se faciat dignū q accipe
 desiderat. S; qā nemo suo tantū conamine dign' fieri. suis
 uirib; ad etnā pot' uenire salutē. recte p'mittit q in uirtute
 dī custodimini p fidē. Neq; enī q'squā sue libtatis potentia

custodiri ualeat in bonis. si illi per omnia querendum est auxilium
 ut perficiamur. a quo initium bonae actionis accepimus. In quo
 exultabitis. Modicum enim si oportet tristari in uariis tem-
 pationibus. Quod dicitur inquit significat in eo quod tempore nouissimos sa-
 lus parata reuelabitur ac dignis dabitur. de quo et dominus ait.
 Iterum autem uidebo uos. et gaudebit cor uestrum. et gaudium
 uestrum nemo tollet a uobis. Modicum enim si oportet tristari.
 Oportet inquit contristari. quia non nisi per tristitiam scilicet la-
 ventis et afflictiones. potest in gaudia eterna perueniri. Mo-
 dicum autem dicitur. quia ubi merces eterna retribuitur. breue uide-
 bitur ac leue totum fuisse quod in seculi tribulationibus graue ui-
 debat et acerbum. Ut probatio fidei uestrae multo preciosior sit au-
 ro et argento quod per ignem probatur. Et sapienter ubi passiones sanctorum au-
 ro quod per ignem examinat comparat dicens de domino. Tamquam
 aurum in fornace probauit illos. et quasi holocausta hostiam
 accepit illos. quia nimirum quos in camini non tribulationis fideles
 probauerit. hos in gaudio retributionis quasi placabilem sibi hos-
 tiam assumit. Et bene patientia sanctorum auro assimilatur. quia sicut
 in metallis preciosi auro aliquid non est ita haec apud dominum omni-
 bus laude dignissima. Hinc etiam scriptum est. Preciosa est in con-
 spectu domini mors sanctorum eius. Sic enim aurum in fornace clausum
 ignibus examinat. et platum uero foras cum sit fulgoris apparebit.
 ita fidelium constantia inter infidelium quod est periculum contumeliis in-
 detur ac stulta. sed ubi tempore retributionis finito certamine tribu-
 tionum affuerit. tunc quante fuerit gloria. quantum flammis
 passionum profecerit eorum uirtus ostenditur. unde apte subum-
 git. Inueniatur in laude et gloriam et honorem. in reuelationem
 ihesu christi. Inueniatur autem in laude probatio fidei. cum laudans
 eam iudex dicit. Esurui et dedistis michi manducare et cetera.
 Inueniatur in gloria. cum promittat eandem glorificans. Venite be-
 nedicti patris mei possidere paratum uobis regnum a constituto

ne mundi. Inuenit in honore. cū cadentib; impiis insup-
 plicū etnū. iusti ibunt inuitā etnā. De q ipse ait. Siq; m
 ministrauerit. honorificabit eū pat' meus. Quē cū uide-
 ritis exultabitis leticia inenarrabili y glificata. Et paul'
 ait. qd' oculus non uidit nec auris audiuit. nec in cor ho-
 minis ascenderunt. que pparauit d's diligentib; se. De
 qua salute exquisierunt. atq; scrutati sunt pphē. qui
 de futura in uob' grā pphauerunt. Exquisierunt & scru-
 tati sunt in occulto ad dno uel ab anglis. de futura euglī
 grā. quando uel quo ordine salus etna mundo adue-
 niret. qd' in eoz libris inuenit. Vñ & un' ex eis p mag-
 no scientie salutaris amore uir desiderioz appellari
 ab anglo meruit. Pphabant autē patā loquendo homi-
 nib; & exponendo que in occulto intne oteplationis ip-
 si cognouerant. Scrutantes in quo uel quale tempus
 significaret in eis spc xpi. p'mittans eas que in xpo
 sunt passionēs & posteriores glās. Has glās significauit
 euglista cū ait. Spc enī nondū erat dat'. qā ihe nondū
 fuerat glificat'. Vñ s' autē dñi glificationes scdm suscep-
 ti hominis formā. una qua resurrexit a mortuis. &
 alia qua ascendit in celū ante oculos discipuloz suoz. Res-
 tat tēa & ipsa in conspectu hoū cū uenerit in maiesta-
 te sua & pat' & scōz angloz. ut reddat uni cuiq; scdm
 opa sua. Q' b; reuelatū ē qā n̄ sibi ipsis. uob' autē nimis
 trabant ea que nunciata sunt uobis. Int multa archa-
 na que reuelata sunt pphīs cū diligenter de futura sa-
 lute scrutarent. & exquirerent. etiā hoc illis reuela-
 tū ē. qā non indieb' ipsoz eadē salus. s; in urīs pot' qui
 in fine scōz nascimur ēēt aduentura tempib; Hec idō
 dic' ut admoneat eos curā gerere salutis oblate q'
 tanti sperabant pphē & iusti pōres.

22 desiderantes illo tempe inuere in mundo? q̄a ablatiſ emū
25 do statim liceret celeſtia regna conſcendere. **P**er eos q̄ euange-
 lizauerūt in uos ſpū ſcō miſſo de celo. Supra dixerat pph̄i
 ſpūm xp̄i p̄nuntiaſſe paſſiones ei⁹ & poſteriores gl̄as. & nūc
 dicit eadē aptōſ ei⁹ nuntiare ſpū ſcō miſſo de celo. Vnde
 patet q̄a idē ſp̄s xp̄i erat in pph̄is priuſ q̄ poſt modū in apt̄is
 idōq; eandē fidē paſſionis xp̄i & poſteriores gl̄as utq; pph̄is
 p̄dicabant. illi adhuc uenturā. ſi iam ueniſſe. & p̄ hoc
 unā ēē eccl̄am cui⁹ pars carnalē dñi aduentū p̄ceſſerit. par
 ſit altera ſecuta. Inquē desiderant angeli p̄ſpicere. Conſtat p̄
 certo q̄a tanta ei⁹ q̄ paſſiſ ē p̄ nob̄ hoīſ iſu xp̄i poſterior gl̄a
 ſucceſſit. ut etiā anglice in celo uirtutes cū ſunt et̄na felicitate
 p̄fecte. non ſolū imortalē deitatis magnificentiā. ſ; aſſūp-
 te humanitatis ei⁹ claritatē ſemp aſpicere gaudeant. Verū
 diligent̄ intuentū. quom̄ dicat qd̄ in eū deſiderent angeli
 p̄ſpicere. cū deſideriū dici ſoleat ei⁹ rei quā habem⁹. ſ; quā uolu-
 muſ habere. **N**ā nemo deſiderat qd̄ habet. Qm̄ ḡ max̄ p̄
 ſpicere deſiderant cū cernere faciē nūq; ceſſant? n̄ q̄a ſtem-
 platio diuine p̄ſentie. ita ſignē patē. cui⁹ beaſficat. ut in-
 effabili nob̄ ordine & ſemp ei⁹ uſa gl̄a ſatiēt. & ſemp ei⁹ dul-
 cedine quaſi nouā inſaciabiliter eſuriant. **N**ā ſic bea⁹ papa
 gregori⁹ delicias cordis & corp̄is mirifice diſtinguens ait. cor-
 porales delicie. cū non habent graue in ſe deſidiū accendunt.
 cū ū auide edunt. comedente p̄tin⁹ in ſatiū p̄ſacietatē uer-
 tunt. At cont̄ ſp̄tales delicie cū n̄ habent in ſatiū ſc̄. cū ū
 habent in deſidio. tanto q; a comedente ampli⁹ eſurunt. qm̄
 to & ab eſuriēte ampli⁹ comedunt. In illis appetit⁹ ſaturtatē
 ſaturtatē ſatiū generat. in illis autē appetit⁹ ſaturtatē.
 ſaturtatē appetitū parit. Augent ſp̄tales delicie deſidiū in
 mente dū ſaciant. q̄a qm̄o magis ea⁹ ſapor p̄cipit. eo
 ampli⁹ cognoſcūt. qd̄ ampli⁹ amet. Poſſe

autē qđ aut inquē desiderant angli pspicere. etiā de spū scō
 recte intelligi. de qđ pmisserat. qđ euangelizauerunt in uos spū
 scō misso de celo. Namq; hoc beatus petrus ad grām refert
 dñne pietatis. qđ eū qđ tantę maiestatis ē & glē. ut semp
 ei uisio sic & ipsi patris & filii. qā nimirū una eadēq; ē deside-
 retur ab anglis in celis. causa salutis humane ad terras spm
 miserit. atq; illustrandis fidelium mentib; infuderit. Ppt̃ qđ sue
 cincti lumbos mentis ur̃ę sobriū. pfecte spate in eā que offert
 uob grām in reuelationē ihu xpī. Qā uob in qđ hoc pmissū
 ē ut reuelationē ihu xpī. ut uideatis post hanc uitā quā nē
 angli uident. q̃nto magna ē grā uob pmissa. tanto amplius
 digni esse curate ut eā p̃cipe ualeatis. Succingit lumbos n̄r̃.
 qđ hanc etiā acogitatione restringit. Et recte dic̃ sperate in
 eam que offert uob grām in reuelationē ihu xpī. qā qui suc-
 cinctos lumbos n̄r̃. id ē n̄r̃ę & corpe castus dñi aduentum
 expectat. merito q̃ndo reuerat̃ sperat. Nā qđ dño se placere
 n̄ nouit. m̄to spe bonor̃ carens. ne cici adueniat metuit.
 Quasi filii obedientię. Recte filios obedientię uult illos ex-
 istere. qđ in p̃fatione inobedienciā & aspersionē sanguinis ihu
 xpī dixerat electos. S; scđm eū qđ uocauit sc̃m ipsi sc̃i in omni
 conuisione sitis. Hunc simile ē illud in euglio. Eitote p̃fecti
 sic & pat̃ ur̃ celestis p̃fectus. Et si patrē inuocatis eū dicendo
 in oratione. pat̃ n̄r̃ qui es in celis. qđ sine acceptione p̃sonarum
 iudicat scđm unūcūq; opus. n̄ ut pat̃ carnalis qđ filii peccan-
 tib; indulgenti parcere quā famulis osueuit. Pat̃ autē d̃s tan-
 te uisicie & pietatis ē ut & seruos humiles atq; obediētes
 immo etiā hostes s̃ manu dantes. mittet in adoptionē filior̃.
 & rursum eos qui filior̃ noīę uident̃ honorabiles. p culpa in-
 obedientię p̃rsus hereditatis p̃petue reddet exortes. In ti-
 more incolat̃ ur̃i tēpe dñs amini. ne uidelicet p negligē-
 tiā tanto patrē exultatis indigni. & dū tēpe p̃sentis

incolat securi sitis. ad pmissā patē beatitudine puenire
 nō possitis. Sciētes qd nō corruptibilib; auro uel argento redēp-
 ti estis de uana urā cōsolatione patē traditionis. s; p̄ciosō
 sanguine quasi agni in contaminati & immaculati ihu xpī.
 Q̄nto mai' ē p̄ciū q̄ redēpti estis a corruptione uite carnali?
 tanto ampli' timere debetis. ne forte ad corruptelā uitiorū re-
 itendo animos urī redēptoris offendatis. Renati nō ex semine cor-
 ruptibili. s; incorruptibili. p̄ uerbū dī uiu. & p̄manētis in
 etnū. Tale ē in euēgio ioh̄is. hīs q̄ credunt in noīe ei'. q̄ nō ex
 sanguib; neq; ex uoluntate carnis. neq; ex uoluntate uirī. s;
 ex dō nati sūt. Sic ḡ incorruptibile ē p̄ciū dñice passionis q̄
 redēpti estis. ita etiā incorruptibile sacramētū fontis sacri q̄
 renascim'. Quē ita sinuice cōnectunt. ut unū nob sine altero
 salutē offerre nequeat. q̄a nimirū dñs ita nos tempe incarnā-
 tionis sue sacro sanguine simul om̄s redemit. ut nos q̄q; nrō
 tempe uitam p̄ regenerationē baptismi ad cōsortiū euēge-
 regenerationis puenire debeam'. De qua regeneratione bene-
 dī. q̄a nō ex semine corruptibili. s; p̄ uerbū dī uiu. & p̄manētis
 in etnū agat. ut hinc colligat q̄a sic ex semine corruptibili
 caro quē corruptū nascitur. sic p̄ aquā uerbo dī consecratā
 uita quē finē nesciat nob t̄buit. Qd etiā apte p̄phetico asser-
 it testimonio subiciens. Quō omnis caro fenu'. & omnis gl̄a ei' tā
 quā flos fem. Exaruit fenu' & flos decidit. uerbū autē dñi ma-
 net in etnū. Et nā hīs q̄ ex aqua recreat in carne simul & aīa ui-
 tā dat. Hui' testimoniū sc̄s cypr̄an' in libro de habitu uirginū ita
 meminit. Clama in qd elaye dī. Omnis caro fenu'. & oīs clari-
 tas ei' ut flos fem. Aruit fenu' & flos decidit. sermo autē dñi ma-
 net in etnū. Nemine xpīanū deet & maxime uirginē non
 deet claritatē ullā cōputare carnis & honorē. s; solū appet-
 re sermonē dī. bona in etnū mansura cōplecti. Aut si carni
 sit gl̄andū. tē plane quando in noīs ofessione cruciat. q̄ndo

fortior femina uiris torquentib⁹ inuenit^r. quando ignes. cruces.
aut ferrū. aut bestias patit^r ut coronet^r. Iua sunt carnis p^rciosa
momenta. illa corporis ornamenta meliora. Non autē turbet lecto-
rem qd̄ in hac p^rph^e sententia. ill^e claritatē. n^ra translatio
gl^oam posuit. Hāq; ex uno greco qd̄ ē doxa. utrūq; solet lati-
nē transferri. **Sabbō malbi.** **D**epONENTES q̄ omnē malitiam
& omnē doli. & simulationes & inuidias & om̄s detractiones.
sic in genti infantes rationabiles & sine dolo lac & cupiscite.
Q̄a renati estis in qd̄ nup̄ & filiū dī p̄baptisma facti. in estote
p̄studii bonę cōsolationis q̄les recens editi infantes p̄naturam
innocētię etatis. ignari uidelicet malicię & doli. simulare. de-
trahere. inuidere. aliisq; huiusmodi utriusq; mancipari omnimo-
dis ignorantes. q̄a sic lac mat^rnū naturalit^r desiderant. ut ad
salutē crescere atq; ad panē comedendū puenire ualeant.
ita uos simplicia fidei rudimenta p̄mo de eccl^e mat^ri ubiq; q̄-
rite. hoc ē de utriusq; testam^{ti} doctorib; qm̄ diuina eloq̄a uel
sc̄pserit uel etiā uiua uob̄ uocē p̄dicant. ut beneficiendo p̄-
ueniatis ad refectiōē panis uiui. qui de celo descendit. hoc
ē p̄sacramēta dīn^e incarnationis q̄b; renati estis & q̄b; nu-
triti. pueniatis ad cōtēplationē diuinę maiestatis. Ratio-
nabiles in qd̄ & sine dolo lac & cupiscite. ut in eo crescatis in
salutē. Precepto concupiscendi lac ubi tangit eos q̄ ad audi-
endas lectiones sacras inuti. & fastidiosi adueniunt. ignari
illⁱ sitis. & esuriet. de qua dñs dicit. beati q̄ esuriunt & sitiunt
iusticiā. idōq; tardi⁹ ad p̄fectū salutis incrementū pueniunt.
q̄ possint solido uerbi cybo refici. id ē archana agnoscere di-
uina uel maiora facere bona. Si tam̄ gustastis qm̄ dulcis est
dñs. Hoc in qd̄ pacto dimissa atq; emundata cordis n^ri ma-
licia. & spurcia uitiatē xp̄i alimoniam cupiscite. si diuinę
dulcedinis q̄nta sit multitudo sapitis. Nā q̄ nil de sup̄na sua-
uitate animo gustat. n̄ ē mirū si hunc terrestrib; illecebris

7

ss

ss

ss

ss

ss

sordidare n̄ euitat. Bene aut̄ psalmista gustare monet quā dul-
 cis sit dñs. q̄a s̄ non nulli q̄ n̄dū sentiunt quā dulces intus
 sapiat. s̄ exculsū exteri sonet. Q̄ & si secreta quedā intelligi-
 do p̄cipiunt eoz dulcedinē exp̄iri n̄ possunt. & si nouerunt
 qm̄ sunt. ignorant ut dixi qm̄ sapiunt. Et quō in ipso psal-
 mo de quo hunc uersiculū allūpsit p̄missū ē accedite ad eū
 & illuminamini. recte beatus Petrus subdit dicens. Ad quē
 accedentes lapidē uiuū ab hominib; qdē repbatū. adō autē
 electū & honorificatū. Et hoc de lapide testimoniū sumit
 de psalmo ubi sc̄ptū ē. lapidē quē repbauit edificantes
 hic factū ē in caput anguli. Qd̄ ne q̄s iudaico sensu putaret
 de materiali lapide app̄ba cantatū. qui^m edificationē terre
 nę cui libet dom̄ cont̄ hominū dispositionē diuino iudicio
 imponeret. consulte addit uiuū. ad quē accedentes inqd̄
 lapidē uiuū. ut de xp̄o dictū significet q̄ recte lapis appel-
 latus est. q̄ in carne edificationi scē ecclē q̄ hanc confirma-
 ret. se se inferere dignatū ē. Uiuus autē q̄a dicere potuit
 ego sū uia & ueritas & uita. Qui ab hoib; repbatū ē. cū di-
 cerent n̄ habem̄ regē n̄ cesarē. adō autē electū cū aut ipse
 ego autē constitutū sum rex ab eo & ecclā. Et honorificatū. q̄ndo
 post mortē crucis d̄s illū exaltauit. & donauit illi nom̄ qd̄
 ē sup̄ omne nom̄ & ecclā. Et ipsi tāq̄ lapides uiui sup̄ edifica-
 mini domos spūales. Supra edificari illos dic̄. q̄a sine dño
 ih̄u xp̄o lapide sc̄licet uiuo nulla sp̄italis edificatio stare po-
 test. fundamētū enī aliud nemo pot̄ ponere p̄ter ipsū cui par-
 ticipatione fideles lapides uiui efficiunt. q̄ p̄ infidelitatem
 lapides mortui fuerant. duri sc̄licet & insensibiles q̄b̄ m̄to
 diceret. auferā auob̄ cor lapideū. & dabo uob̄ carneū. S̄ tā-
 quā lapides uiui ad sp̄itale edificū aptant. q̄a p̄ discretio-
 nē eruditi doctoris. amputatis actib; & cogitationib; super-
 fluis uelut ictu q̄drantis securis. & sic ordines lapidū impa-

ss

ss

ss

ss

ss

riete portant alii ab aliis. ita portant fideles q̄q; ap̄cedentib⁹
 in ecclā iustis. portant ipsi sequentes p doctrinā & tollerant
 tā usq; ad ultimū iustū? q̄ cū ap̄riorib⁹ portet. quem
 portare debeat ipse sequente n̄ habebit. Q̄ autē omne edi-
 ficiū portat. & ipse anemine portat. dñs ē xp̄s. Vñ & la-
 pis ap̄p̄ha p̄ciosus uocat. infundam̄to fundat. Itē uiuos
 lapides appellat electos. ut conatū insinuet bone intentio-
 nis siue actionis eorū. q̄ p̄ueniente se ac comitante dī grā
 semp exerceri debeant. Mortui idē mat̄iales lapides cū
 p̄parant aut ponunt in edificio nū ipsi laborē opantis
 uiuare. nū p̄se n̄ cadere possunt. s; qm̄ cūq; & ubicūq; astrue-
 tore positi fuerint. ita ibidē insensibilit̄ pdurant. aut & lap-
 si decidunt. Non autē nos beat⁹ Petrus talū lapidū duri-
 ciā atq; insensibilitatē uult imitari. s; tāq; lapides uiuos fun-
 dam̄to xpi sup edificari. ut uidet uiuante nos grā. sobrie.
 & iuste & pie uiuendo cooperari iuxta exemplū ei⁹ q̄ dicebat.
 & grā ei⁹ in me uacua n̄ fuit. s; plus omnib⁹ illis laboraui.
 Vuius nāq; lapis in edificio scē ecclē extit. q̄ ne grām dī frus-
 tra accepiss; sedulus laborare contendit. & ne aliqd ei⁹
 p̄u laboris s̄t̄buisse uideret. uigilantē adiunx̄. Non autē
 ego. s; grā dī meū. Tamq; lapis q̄ uiuus edificatur a xp̄o
 in domo ei⁹. q̄cūq; donante ac uiuante ipso bonis indefessis
 insistere curat opib⁹. at q̄ p grām regenerationis scē ecclē
 incorporat. nichil ampli⁹ p̄salute sua opari studuerit. hic
 qm̄ mortuus lapis celestis p̄sus ē edificio indign⁹. idōq; abi-
 ciendus diuino examine atq; ali⁹ q̄ dign⁹ ē loco eius substituendus iuxta
 & si purificati nequuerint. iā int̄ immundos cōputari ac de
 ordine mundorū lapidū p̄cipiunt̄ erui. Sup edificamini
 in qd̄ domos sp̄itales. Ita illos domos sp̄itales dic̄ fieri debere
 cū sit una dom⁹ xp̄i ex electis omnib⁹ anglis & hoīb⁹ ḡdita. qm̄
 cū sit una ecclā catholica toto orbe diffusa. sepe pluralit̄ appel-

petri leuiter i q̄ ipsi domus lapides
 a facer dotē i spici

lam^a ex^{te} p^{pt} multifaria scilicet fidelium conuenticula uariis
 tribus; linguis & pplis discreta. Unde dicit ipse. Ego ihc mhi
 anglm meum testificari uob in ecclesiis. Nec pretereundum qd qda
 codices hnt numero singlari sup edificamini dom^o sp^{it}alis.
 alii sup edificamini in domum sp^{it}ale. in q nimirum unitas ipsa to-
 tius sc^o ex^{te} aptu comendat. Cu autem dixiss; sup edificamini
 domos sp^{it}ales. siue dom^o sp^{it}alis addidit sacerdotum scm. q ma-
 nifestissime nos hortat ut sacerdotum scm ipsi existentes super
 edificem sup fundamentum xpi. Omne g ex^{te}lam sacerdotum scm ap-
 pellat qd sola dom^o aaron in lege nom^o & officium habuit. qd
 nimirum omis summi sacerdotis mbra sum^o. cuncti oleo leticie sig-
 nam^o. uniuersis agruit qd subdit. Offerite sp^{it}ales hostias ac-
 ceptabiles p^hm xpm. Sp^{it}ales autem hostias opa nra. elemo-
 sinas & pces dic^o. ad distinctionem carnalium in lege uictimaru.
 Qd autem in occlusionem dic^o p^hm xpm ad cuncta que p^hm
 si p^hment. qd p ipsi gram & sup edificam^o in illo p archi-
 tectos sapientes. hoc e ministros noui testam^{ti} & domus
 sp^{it}ales efficiunt p spm ei contra pluuia. uentos. flumina
 temptationu muniti. & sacerdotio sco participare. & boni al-
 qd acceptabile do gerere n^o p ipsu ualem^o. Sic eni palmeti
 pot ferre fructu a semet ipso n manserit in uita. sic nec uo
 in qd n in me manseritis. P^{pt} qd sonet scriptura. Ecce ponam
 in syon lapide summu. angulare. electu. p^hiosu. Hoc testimo-
 niu de ysaya ponit ad confirmandu hoc qd p^hmiserat. ad que
 accedentes lapide uiuu. astruens & affirmans. dnm salua-
 tore n^o in p^{pt} firmitate sua lapide app^his uocari. Et qd
 addit. & omnis q crediderit in eo n ofundet. p^{pt} hoc qd
 dixerat ponit. & uos tamq lapides uiui sup edificamini. P^h
 chre autem uenit hic p^h & apti sermo quo d^h accedentes
 ad lapide uiuu uel credentes in eo n ofundi. illi psalmi in-
 culo. in q cu dictu est; accedat ad eu & illuminamini. omni

subiunctū ē. & uult' urī n̄ erubescant. Cui simile ē qđ ioh̄s ait. Et
 nē filioli manete in eo. ut cū apparuerit habeam' fiducia & n̄
 confundam' in aduentu ei'. Ioh̄s g' honor credentib; Iue nimirum
 honor ut n̄ confundamini ab eo in aduentu ei'. sic ipse ait. siqđ michi mi-
 nistrauerit. honorificabit eū pat' m̄s. Non credentib; autē. lapī
 quē repbauert' edificantes. ut sic illū repbauerunt cū edifica-
 rent act' suos. nolentes eū in fundamento cordis sui ponere. ita &
 ipsi repbent' ab eo in aduentu ei'. nolente illo tē eos qđ se repba-
 uerunt in edificationē accipe dom' sue quē ē in celis. Et hec distinc-
 tio honoris credentiū. n̄ credentiū autē repbationis huc usq; p-
 tingit. Hinc itē de credentib; infert. hic fact' ē in cap' anguli. qđ
 uidelicet sic lapis angularis duos parietes iungit. ita dñs iu-
 deoz plebē & gentiū in una sibi fidei societate copulauit. ac mox
 de infidelib; addit. & lapis offensionis & petra scandali. Hinc &
 Paulus. nos inqđ p̄dicam' xp̄m crucifixū. iudeis qđ ē scandalū
 gentib; autē stulticiā. His qui offendunt ūbo. nec credunt inqđ
 positi sunt. Offendunt ūbo. qđ eo ipso qđ ūbū dī audire eos con-
 tingit. offendunt animo dū nolunt credere qđ audiunt. Quoz
 stulticiā exaggerando subiicit. Hec credit inqđ positi sūt. qđ in hoc
 positi. id ē p naturā in hoc facti sunt hoīes. ut credant dō & eis
 uoluntati obtemperent. salomone attestante qđ ait. In time & man-
 data ei' obserua. hoc ē omnis homo. id ē in hoc naturalit' factus
 ē omnis homo. ut dñm timens ei' mandatis obsecundet. Qđā co-
 dices hñt in quo & positi sunt. qđ intelligit' iuxta h qđ Paulus
 de dō loquens ait. In ipso enī uiuim' & mo' n̄ ūem' & sum'. Vos
 autē gen' electū regale sacerdotiū gens scā (p) p̄p̄s. acq̄sitionis.
 Hoc laudis testimonio qđā antiquo dī populo p moysen
 datū ē. qđ nē recte gentib' dat apt's Petrus. qđ uidet in xp̄m crediderūt
 qđ uelut lapis angularis in eā qđ in se isrl' habuerat sa- lūtem
 gentes adunauit. Quō gen' electū uocat p̄p̄t fidē. ut dis-
 tinguat ab eis qđ lapidē uiuū repbando. facti sūt p̄p̄e sūt ipsi

repbi. Regale autē sacerdotū: q̄a uir corp̄ sunt uniti. q̄ rex fū-
 mus & sacerdos ē uerus. regnū suū t̄buens ut rex. & ut pon-
 tifex eorū peccata sui sanguinis hostia mundans. Regale sacerdo-
 tū eos nominat. ut & regnū sperare p̄petuū. & hostias imma-
 culatē d̄sationis dō semp offerre meminerunt. Gens q̄q̄ scā
 & p̄p̄s acq̄sitionis uocant̄ iuxta id qd̄ apt̄s Paulus p̄p̄e ex-
 ponens sententiā dicens. uult̄ m̄s ex fide uiuit. qd̄ si subtrax-
 rit se. n̄ placebit aīe meę. Nos autē n̄ sum̄ subtrahitionis filii
 imp̄dicionē. s; fidi in acq̄sitionē aīe. & in actib; apt̄orū. Vos
 sp̄s sc̄s posuit ep̄os regere eccl̄am d̄ni quā acq̄siuit sanguine
 suo. P̄p̄s ḡ acq̄sitionis facti sum̄ in sanguine n̄ri redēptoris.
 qd̄ erat q̄ndā p̄p̄s isrl̄ redēpt̄ sanguine agni de egypto. v̄n̄
 & in sequenti quoq; uisiculo mystice uetis recordatur hysto-
 rie & hanc etiā in nouo dī p̄p̄lo sp̄italit̄ docet implendam
 dicens. Ut uirtutes annuntietis ei qd̄ de tenebris uos uoca-
 uit in admirabile lum̄ suū. Sic enī qd̄ de egyptia seruitute
 liberat̄ p̄ moysen. carn̄ triumphale p̄ t̄nsitū maris rubri &
 demersū pharaonis exercitū. d̄no cantauerūt. ita & nos oportet
 p̄ acceptā in baptismo remissionē peccatorū dignas bene-
 ficis celestib; rependere gr̄as. Nāq; egypti q̄a p̄p̄m dī affli-
 gebant. uerū etiā q̄a tenebre uel tribulationes inēptant.
 apte nos p̄sequencia peccata. s; in baptismo deleta signifi-
 cant. Liberatio quoq; filiorū isrl̄ & ad p̄missā olīm patriam
 p̄ductio. congruit mystico n̄re redēptionis. p̄quā ad lucē
 sup̄ne mansionis. illustrante nos ac ducente xp̄i gr̄a
 tendim̄. Cui uir. ^{eu.} cē gr̄e. etiā illa nubes & ignis colup-
 na monstr̄. ^{in.} r̄auit. quē eos & in toto itinere illo atene-
 bris defendit noctū. & ad p̄missas pat̄e sedes inemmar-
 rabili calle p̄duxit. Q̄ aliquādo n̄ p̄p̄s. nē autē p̄p̄s
 dī. Q̄ ^{idē in} n̄ osecuti m̄iam. nē aū m̄iam osecuti. Indi-
 cat in q̄cūq; di. apte p̄ hos uisiculos q̄a his qd̄ de gemitibus ad

fide uenerant hanc scripsit eptam. q̄ q̄ndā alienati a conu-
satione ppli dī. tunc p̄ grām fidei p̄ptō ei sunt uniti. & mīam
quā sperare n̄ nouerant adepti. Assumit autē eos de p̄phā
osē qui de uocatione gentiū p̄cinens. uocabo inq̄d n̄ plebē meā plebem
meā. & n̄ misericōdīā osēcutā mīam osēcutā. & erit in loco ū
dictū ē. non plebs mea uos. ibi uocabunt filii dī uiui. **100.**

R mī. **O** uiscro uos tāquā aduenas & **ii. p̄ p̄ācha.**
p̄grinos abstinere uos ā carnalib; desideriiis que mili-
tant adūsus animā. huc usq; beat⁹ Petrus generalit̄ eccl̄am
instituit. explicans uel beneficia q̄b; nos diuina pietas ad sa-
lutē uocare. uel dona q̄b; aliquando iudeos. nē autē nos ho-
norare dignata ē. hinc diuisas fidelū p̄sonas sollert̄ horta-
tur ne se tanta sp̄e grā carnalit̄ uiuendo reddant indignos.
ne qui regali ac sacerdotali uocabulo sunt insigniti. uicioꝝ
malicia subacti. ā condonate uel p̄missē s̄ nobilitatis grā
degenerent. Itaq; p̄mo liberos & seruos. dem mulieres & ui-
ros specialit̄ alloquit̄. ac p̄ int̄ locutionē generalis exhor-
tationis. seniores q̄q; & adolescentes q̄nt̄ agē debeant osten-
dit. Aptē autē liberos docet carnalib; abstinere desideriiis
q̄a solet libtas uitę remissioris. maiora illecebrarū titillanti-
um tollerare picula que militant adūsus animā. q̄a cum
occupiscentiis blandientiis; caro eneruit subingat̄. iā uicioꝝ
exercit⁹ firmit̄ adūsus animā armat̄. Quos cōpetent̄ adue-
nas uocat & p̄grinos. ut eo min⁹ terrenis reb⁹ animū subpo-
nat. quo se patriam in celis habere meminerint. Nāq; hoc
distare in hac uita int̄ electos solet & reprobos. qd̄ electi &
p̄grini nē & exules patriam expectant in futuro. tantoq; mi-
nus in p̄senti gaudiū delectant̄ caducis. q̄nto futura sine fi-
ne gaudia se sp̄ant accipe & in et̄nū regnare cū xpō. at
ū reprobī hic habent patriam cui solū uitę desideriiis norunt
inhiare. idōq; post hanc uitā in exiliū relegant̄ p̄petuū.

ubi cunctis carentes uoluptatib; sola intormentis patiantur
 adusa. **S**it meo qd detrectant de uob tamq de malefactorib;
 uos ex bonis opib; considerantes glorificent dñm indie uisitatio
 nis. Pieruq; erigit ut pagani qd fidē xpianoz uituperabant
 quare deos suos dereliquissent. post modū considerantes castā
 eoz uisitationē & inuictū in xpō animū. cessarent eis detra
 here. magisq; dñm glificare ac laudare incipent. qd bonitate
 ac iusticia cultoz suoz bonus ēē pbaret & iust. Glorificent
 inqd dñm indie uisitationis. hoc ē intempe retributionis.
 Qñta uob sit glā p dñm donanda. iā nē agnoscant increduli.
 cū uos instantē int obstantia picula illū seq pspeixerint.
Subiecti estote omni humane creature ppter dñm. Omni huma
 ne creature dic. omni dignitati hoīum. omni psonē. omni
 pncipatu. cui uos diuina dispositio subdi uoluerit. Hoc est
 enī qd ait ppter dñm. qā nē potestas nī adō. & q potestati re
 sistit. dī ordinationi resistit. Quā creaturā subsequēte ex
 ponit adiungens. Siue regi quasi pcellenti. siue ducib;
 tāquā ab eo missis. Ideo regi tm ac ducib; nī autē & dñs dicit.
 qā in hoc loco illos specialit ut pñati sum? instruit. q sē dñs
 seruoꝝ. subsequēte uē & seruos quom dñs famulent? admonet.
Docet q fideles famulos uidelicet etñi regis mundi potestati
 bus subdi. ne uel in hoc fidi & religioni xpianę possit de
 trahi. qd p eā humane additionis iura turbent. Nā & ita po
 test recte intelligi qd dictū ē humane creatū. ut signifi
 cet & fidelib; & incredulis rerū dñs. Ad uindictā malefactorū
 laudē uē bonoz. Non qd omīs q reges & duces sūt. uel malefac
 tores punire uel laudare bonos nouerint. s; quę ēē debeat
 actio boni ducis simplicit narrat. hoc ē ut malefacientes
 coherceat. bene agentes remuneret. Quin etiā si iniuste ag
 si bonos dāpnat. nichomin? ad laudē eoz pñē fac. si paci
 ent et impbitatē tolerant. & sapient eis stulticie resistunt.

Vis inq̄d n̄ timē potestātē. Bonū fac. & habebis laudē ex illa.
 Non dic̄ ab illa. s; ex illa. q̄a & si potestas te mundana te n̄ laudat
 immo etiā p̄sequit̄. si occidat gladio ut paulū. si crucifigat ut
 petrū. habebis ex illa laudē. dū ex eo qd̄ ille male fac̄ int̄ uis
 tū & innoxū. tūq; uirt̄ pacientiē coronā laudis meret̄. Nam
 & hoc intendisse beatū Petrū in hac sententia uerba sequentia
 docent q̄b̄ dī. Q̄a sic ē uoluntas dī. ut benefacientes obmutet
 cerē faciat inprudētū hominū ignorantia. Hec ē ḡ laus bo
 norū ad quā duces a rege dīc̄ missos. dū ignorantia ducū impru
 dentū boni ad laudē suā p̄petuā bene se agendo utunt̄. Q̄si
 ubi. & n̄ quasi uelam̄ habentes malitiē libtātē. Quasi libi bo
 na faciunt. q̄ q̄ maiore ap̄d hoīes libtātē utunt̄. eo art̄ im
 mo libi diuino famulatu subuigant̄. S; & illi q̄si libi benefaci
 unt. q̄ ad exemplū ioseph patriarche tam & si seruitio dep̄munt̄
 hominū. serui esse uitioꝝ nulla arte compellunt̄. At ū libtātē
 suā in uelamen malitiē uertunt. q̄ q̄ min⁹ humani famulatus
 iugo cohibent̄. eo latē peccatoꝝ dīmo mancipant̄. & cū int̄is
 impune seruiunt libtātē uocant. uoīe h̄ p̄texunt culpā. Pot
 autē iuxta illud apl̄i Pauli generalit̄ accipi. uos in libtātē uoca
 ti estis fr̄s. t̄m̄ ne libtātē in occasione detis carnis. Libi em̄ rec
 te uocam̄ q̄a p̄baptisma a peccatoꝝ nexib; absoluti. q̄a ade
 monica seruitute redēpti. q̄a filiū dī effecti. n̄ tam dono lib
 tatis potiorē peccandi facultatē uel licentiā accepim⁹. q̄n im
 mo si peccamus. mox libtātē p̄dita. serui efficiam⁹ peccati. Et
 q̄s q̄s se ad hoc libtātū ad d̄no putat ut licenti peccet. talis suam
 libtātē in uelam̄ malitiē mutat. Vult autē nos beat⁹ Petrus
 uos ēē a seruitio culpārū ut serui creatoris nr̄i boni & fide
 les p̄manē possim⁹. Vñ subsequenti adiungit. S; sic serui dī.
 Om̄s honorate. si n̄tātē diligite. Vñ timete. regē honorifi
 cate. Monet ḡ agriū cunctis impendē honorē. & iuxta im
 piū d̄ni cesari quē cesaris s̄t. & dō reddere quē dī sunt. Et

bene ut alia firmitate diligere iubet liberos. ut eos quoque
 qui sibi temporalis additione subiecti sunt. si sunt in christo factos re-
 colant. una cum ipsis patrem invocantes eum qui sine acceptione
 personarum iudicat. Serui subditi estote dominis. in omni timo-
 re. non tantum bonis & modestis sed etiam diuini scolis. Discipulis indis-
 ciplinatis dicitur nomine ducto. agere eloquio. quia grece scola vocatur locus
 in quo adolescentes litteralibus studiis operam dare. & ad
 audiendos magistros uacare solent. unde scola uacatio in
 interpretatur. Denique in psalmo ubi canimus uacate & uidete quoniam
 ego sum deus. pro eo quod nos dicimus uacate in greco habet scolastate.
 Scolastici ergo sunt eruditi. discipuli indocti & agrestes sed utique
 uult obedire subditos. explicans apostolus. quoniam nos supra omnem
 humane creature iussu esse subiectos. **A**lia dictio per disci-
 pulos difficile habet. & sanctus amantissimus fulgentius in opusculis
 suis sic ponit. Seruientes cum timore non tantum bonis & modestis
 sed etiam difficultioribus. Sed si benefacientes & patienter sustinent
 hec est apud deum. In hoc enim uocati estis. quia & christus passus
 est pro nobis uobis relinquens exemplum. ut sequamini uestigia
 eius. **N**otandum autem quod si uim additione seruorum significet.
 quasi benefacientes & absque culpa uapulantes aduersus crude-
 libus & impiis. imitatores esse dominice passionis affirmant.
Audis autem christus passus est pro nobis & gaudes quia sponte mor-
 tuus est. Attende quod sequitur. Relinquens uobis exemplum
 ut sequamini uestigia eius. exemplum tribulationum non delictorum.
 arum. stumeharum. flagellorum. dolorum. opprobriorum. spinarum.
 crucis. uulnerum mortis. In psalmo scriptum est. Propter uerba la-
 biorum tuorum ego custodui inas duras. Propter uerba labiorum
 dei. nisi quibus permittit uitam. **Q**ui peccata nostra ipse per-
 uit in corpore suo super lignum. Cum supra ad seruos specialiter
 sermone. non generalitate admonet ut etiam dominis in memo-
 riam reuocet. quid per illis dominus deus sustinuerit. immo totam

eccliam instruat. qd per libatione suis auctor ptulerit.
non autem ait peccata ura. s; etia se ad- ditto. q peccata
na inquit ptulit in corpe suo sup lignu. Eratis enim
sic oues errantes. Qm & oues dic & errantes. cu hi qui in
errore ura ducunt. hedoz poti qua ouiu noie censeantur.
nisi qa noui dñs q sunt ei. q multos diu male ouisantes fusti-
net. quos tam in ouiu suaru numero saluandos ee pñdet.
S; comisi estis ne ad pastore & uisitatoe animaru uraru.
Tangit euglica parabola. ubi pius pastor relictis nonagin-
ta noue ouib; in deserto. uenit uisitare una que erraue-
rat. Nam qd ibi dictu e. qa hanc inuenta imposuerit in
humeros suos gaudens. hoc ista beatus Petrus pñisit dies.
q peccata na ipse portauit in corpe suo sup lignu. quia
nimiru ita nos redimere uoluit. ut lignu in quo pecca-
na tolleret. pendens in humeris haberet. Ad pastore
q in qd & uisitatoe animaru uraru. Pastore uidet qa pa-
schua nob uite donat etne. paschua in pñenti tepalu pñat
graru. Uisitatoe u animaru uraru. quia uisitauit nos
orient ex alto. illuminare his qui in tenebris & umbra mor-
tis sedent. Uisitat cotidie ipsa in nob qua donauit luce.
ne deficiat seruando. immo ut crescat uiuando. Quidā
codices ipsi geu hnt ad pastore & epm animaru uraru.
Epē autē latine sup intendens dr. qa nimiru oculi dñi
sup iustos. & aures eius in pces eoz. ut ex omnib; tribulatio-
nib; eoz eos liberet. Similit & mulieres subditte sunt uiri
suis. ut siq n credunt ubo pmulieru uisitatione sine ubo
ucri fiant & cetā. Notandū qd beat Petrus ea aditione
desiderat mulieres bonas & honestas uiris incredulis sub-
di. ut n solu nich mali ad impu eoz faciant ueru etiam
uita casta uisitatione psistant. in supabiles ut ipsis etia
uiris exemplo possint esse castitatis & fidi. Quarū sit

m

”
”

n̄ ext̄nsec' capilla-
 menti uestim̄toꝝ
 pura induite xp̄m
 t̄s & monilib; adornate ornam̄ta cordis ac pectoris p̄dider̄t.
 Qd̄ si Petrus inq̄d mulieres q̄q; admonet cohercendas & ad
 eccl̄asticā disciplinā re- ligiosa obseruatione moderans. que
 excusare cultus suos soleant. p̄maritū. q̄nto id magis obser-
 uare uirginē fas ē. cui nulla ornat' cōpetat uenia. nec deri-
 uari in altum possit mendaciū culpe; s; sola ipsa remaneat
 merimine. S; q̄ abscondit' cordis ē homo incorruptibili-
 tate deti & modesti sp̄s. q̄ est in conspectu locuples. Castitatē
 p̄dicat & ornatū int̄ioris hōis in incorruptione deti & mo-
 desti sp̄s. q̄dā m̄ dicens. qm̄ ext̄ior uir hō corrupt' ē & beatitu-
 dinē integritatis que p̄p̄e uirginū ē habere destituit. imi-
 tamini incorruptionē sp̄s. p̄seuerantiā. abstinentiā. & qd̄
 corpe n̄ potestis m̄te p̄stare. Has enī diuitias xp̄s. & hos uir-
 ginitatis querit ornat'. Mirū & ap̄d pythagorā naturalis
 sciencie ~~naturale sciencie~~ legē dictantē hanc sententiā in-
 ueniri. uera ornam̄ta mat̄narū pudiciciā. non uestes ēē.
 Viri similiter cohabitantes scdm̄ scienciā quasi infirmiori ual-
 culo muliebri imptientes honorē. Similit' dic' uiros adimi-
 tationē puocans. q̄a iā sup' uxorib' p̄cepit dicens. Confide-
 rent uiri uirtutē dī castā uirām uisitationē. Scdm̄ scien-
 tiā aū ut nouerint qd̄ desideret d̄s & t̄buant honorē ual-
 culo muliebri. Si abstinem' nos a cotu. honorē t̄bunt. Si n̄
 abstinem' p̄spiciū' honorē st̄iarū esse & cubitū. Et ne impe-
 dian' orationes ur̄e. Et Paulus ait. Nolite fraudare in uicē
 forte ex consensu ad temp' uicē orōm Inpetiri g' orationes
 officio iugali cōmemorat. q̄a q̄tens cūq; uxori debuit red-
 do orare n̄ possit. Qd̄ si iuxta aliū apti sermonē sine m̄m̄i-
 sione orandū ē. nūquā g' coniugio in sermendū ē. ne ab

oratione cui semper insistere iubeor. ulla hora prepediar. Infi-
 de autem omnes unanimes copatientes et cetera. Quia super diuersas per-
 sonas additiones et sexus congrua secundum discretionem docebat. iam
 non omnes communiter admonet infidelis dominice causa unum et cor
 et unam habere animam. Quia in hoc uocati estis ut benedictio-
 nem hereditate possideatis. dicente uidelicet iudice uenite benedic-
 ti patris mei. percipite paratum uobis regnum. Potest benedictio heredi-
 tatis et illa intelligi. quia ecclesia in futura uita perpetuo benedic-
 tur. Unde etiam non spero futurorum gratulabunda canit. exaltabo te
 deus meus rex et benedicam nomini tuo in eternum et in seculum seculi. Quod ergo quisque
 in futuro inuenire desiderat. hoc in presenti meditari et agere
 satagat. et conditor uidelicet et proximum sincera uoce benedicere
 et se ipsum et diuinam partem ac fratrum benedictione dignum red-
 dere. Quia oculi domini super iustos. et aures eius in preces eorum. uult autem
 domini super facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum. Quia beatus
 Petrus malum nos per malo reddere uetuerat. immo maledicentibus
 benedicere iusserat. recte prophetico testimonio astruit superna
 inspectione et bonos semper uideri et malos quantum meminerimus
 et nostram patientiam quam tolleramus malos et nostram beniuolentiam.
 quam persequentibus bona optamus et primo remuneranda. et persecu-
 tores nostros si penitere noluerint digno plebendos esse supplicio.
 Si uero penituerint nos quique per ipsorum salute quam deprecabamur ad domino co-
 ronam uite congratulationis accepturos. Et quis est qui uobis noceat si
 boni emulatores fueritis. Et de his dicitur que nobis ab aduersariis
 per uerba stumeliosa per claspna rerum temporalium per tormenta corporis ac-
 cidunt. Hec enim et huiusmodi omnia cum fidelibus irrogant. his
 dum taxat qui boni emulatores sunt. et hi secundum scientiam nequaquam eis
 nocere possunt. sed palam magis patientie equum tollentibus
 afferunt. eorum illis qui irrogant penam accumulando etiam iam
 plurimum nocent. Si quis autem huiusmodi aduersis deuictus sit. defi-
 cit. non hinc ille qui malum intulit. sed ipse sed qui hunc patienter ferre

recusant. nocuit. Neq; enī dom' quā uir sapiens edificauit idō
 n̄ cecidit q̄a uiolentas tēpestatū n̄ p̄tulit. S; q̄a fundata erat
 supra petra. nec rursus ea quā stult' stulte fabricauit. idō ce-
 cidit. q̄a pulsata tēpestatib; s; q̄a sup̄ arenā posita erat. Vtq;
 aenī eq̄l' adūsitas feriens tēptauit s; uni firmitas fundamē-
 ti coronā p̄seuerantiē t̄buit. altā fragilis structure stulti-
 cia strauit. Nec enī p̄fectū boni emulatorē casus aliq̄s uel
 adiabolo uel ab hoīe impho uel generali rerū labentium
 turbine illat' ledere pot'. Cētm̄ oīat plurimos boni emu-
 latorē lesos ēē ab aliis. dū in ueritatē q̄ diligunt scientia
 male instituunt'. Q̄ntos enī catholicos in dñm credere & ite-
 be in ecclā uiuere cupientes arrii uesama. q̄ntos sabelli.
 aliorūne hereticorū neq̄cia nescientes seduxit. Lege librum
 ioh̄is c̄lostomi quē sc̄psit de eo. neminē posse ledi ab alio
 n̄ a semetipso. S; & si qd patimur p̄pt' iusticiā. beati erit'.
 Non solū inq̄d nil uob' nocet. q̄ bonū facientib' mala irro-
 gat. s; etiā cū uos p̄pt' bona quē execrat' hostis inseq̄t'. causā
 uob' maioris beatitudinis p̄stat. cū patientiē uirē uirēs ex-
 ercet. iuxta illud euāgeliū. beati q̄ p̄secutionē patiunt' p̄pt'
 iusticiā. Om̄m̄ n̄r̄m̄ ih̄m̄ xp̄m̄ sc̄ficare in cordib' uir̄is. Qd ē
 dñm sc̄ficare in cordib' n̄r̄is. n̄ sc̄ritatē ei'. q̄ sit incomp̄hen-
 sibilis gl̄e. intimo cordis affectu intueri. q̄ntā in se sperantib;
 uincendi fortitudinē dare ualet. cui inestimabilis sc̄ritas
 fulget. Parati semp ad satisfactionē om̄m̄ poscenti uos ratio-
 nē. de ea quē in uob' ē spe & fide. Quob' modis de spe & fide
 n̄r̄a rationē poscentib; reddere debem'. ut & iustas spei ac
 fidi n̄r̄e causas om̄m̄ intuem'. siue fidelit'. siue infideliter
 querentib;. & ipsā fidi ac spei n̄r̄e p̄fessionē illibatā semp tena-
 mus. & int' p̄ssuras adūsantū ostendentes p̄patientiam
 q̄. ra. ra. rationabilē eā seruandā didicerim'. p̄ cui' amore nec
 adūsā pati. nec mortē subire formidam'. S; cū modestia et

timore & scientiā habentes bonā. In ipsa doctine scientia. q̄lita-
 rem docendi monet obseruari. ut uidet humilitas que magis-
 tra ē omnium in atq; uirtutum & loquendo dicat. & uiuendo mō-
 strecur. Ut in eo qd̄ detrectent de uob̄ tāq̄ de malefactorib; ss
 confundant q̄ calumpniant in xp̄o uiam bonā uisitationem ss
 ut q̄ fide atq; sp̄e celestiu quā uidere nequeunt in uob̄ irri-
 dent. uideant opa ur̄a bona & p̄ hec confundant que apta ēē
 bona negare n̄ ualent. uel certe ita sentiendū. curate bene-
 facientes. ut q̄ bone ur̄e uisitationi detrahunt. adueniente
 tempe retributionis future confundant. uidentes uos cū xp̄o
 coronatos. se se cū diabolo dāpnari. Meli⁹ ē enī benefacien- ss
 tes si uelit uoluntas dī pati quā malefacientes. Hec senten-
 tia illoꝝ stulticiā elegant arguit. q̄ cū p̄culpis arguunt
 affr̄ib; uel etiā penis coherent. patient ommino tollerant.
 at si absq; culpa uel ūboꝝ contumelias uel dāpna rerū uel
 adūsa queq; patiunt a p̄ximis. innox ad iracundiā p̄rūpiti
 & q̄ acten⁹ uidebant innox. p̄p̄acientiā se & murmuracionem
 noxios reddunt. Ut autē flagelloꝝ distantia in disparib; meri-
 tis longe dispar appareat. uideant una eadēq; cecitatis molestia
 tobriā. saulū. elymā fuisse p̄culsos. s; tobyā ob hoc ut uirtus pati-
 entie ei⁹ lat⁹ in exemplū cunctis claresceret. saulū ob hoc. ut
 de saulo p̄secutore in paulū mutaret aplm. elymā ut dignā
 sue p̄fidie penas luens. ab eoꝝ q̄q; q̄ credituri erant de iūctatio-
 ne cessaret. Et si in det̄ optio mali cū tanto patre siue diui-
 nis seu humanis subiaceret uis̄ ūberib; quā ab iusticia ūberū
 in ad iusticie studia t̄bi. Rursūq; mali aculpis flagello ret-
 hi quā p̄ insanabili pondē peccatoꝝ et̄na ultione subici. Q̄a &
 xp̄e semel p̄ peccatis nr̄is mortuus ē uis̄ p̄ iniustis. Qui ḡ ius-
 tus patit xp̄m imitat. q̄ in flagellis corrigit. lat̄ne qui in cru-
 ce xp̄m agnouit & p̄ cruce paradysū cū xp̄o intrauit. Qui
 nec int̄ flagella desistit aculpis sinistrū imitat latronem

q. ppter peccata ascendit in crucē. & p' crucē ruit in tartarū.
 Ideo autē xp̄m semel mortuū esse cōmemorat. ut nob̄ q̄q;
 in memoriā reuocet q̄a tēporaneis n̄r̄is passionib⁹ merces red-
 det' et̄na. Ut nos offerret dō mortificatos q̄dē carne uiuifica-
 tos autē spū. De hac mortificatione carnis & uiuificatione
 sp̄s quā habent hi qui p dño p patientiā laborant dicit
 & apt̄s Paulus & si exterior homo n̄r̄ corrūpitur. s; tamē
 q̄ intus ē renouat' de die in diē. Offert g' nos dō pat' xp̄s
 cū p mortificationē carnis p illo ymmolari gaudem⁹. id ē
 uitā n̄r̄am laudabilē in cōspectu pat' ostendit uel certe
 offert nos dō cū absolutos carne metū nos regnū int̄du-
 cit. Sane hoc qd' dī uiuificatos autē spū sc̄s athanasius
 alexandrine pontifex. n̄ ad hoī spm̄ q̄ mortificata carne
 meli⁹ uiuificat'. dicente pph̄a de dño. ut uiuificet spm̄ hu-
 milū. & uiuificet cor stritū. s; ad grām poti⁹ refert sp̄s
 sc̄i. q̄ mortificantib⁹ carnē suā uitā retbunt sempit̄nā. Hic
 enī & hoc testimonio cōt' arrianos q̄ equalitati sc̄e trita-
 tis contradicunt astruens q̄a indiuidua diuine opationis uni-
 tate uiuificet pat'. uiuificet fili⁹. uiuificet sp̄s sc̄s. Pat' uidet'
 & fili⁹ q̄a sc̄ptū ē. sic pat' suscitauit mortuos & uiuificat. sic &
 fili⁹ quos uult uiuificat. sp̄s u' sc̄s ut hoc testimonio declarat'
 qd' dī de filio ut nos offerret dō. mortificatos q̄dē carne ui-
 uificatos autē spū. ideoq; quoz una opatio ē. horū eē dispar
 substantia uel essentia n̄ possit. Inq' & eis q̄ in carne clusi
 erant. spū ueniens p̄dicauit. q̄ increduli erant aliq̄ndo. Qui
 n̄r̄is tēporib⁹ in carne ueniens iter unī mundo p̄dicauit. ipse
 etiā ante diluuiū eis q̄ increduli erant. & carnalit' uixerant.
 spū ueniens p̄dicauit. Ipse enī p spm̄ sc̄m erat in noe cētisq; q̄
 tunc fuere sc̄i s; & peoz bonā uisitationē p̄uit illi⁹ em hoīb⁹ ut
 ad meliora uiterent'. p̄dicauit. Conclufos nāq; in carne dicit
 carnalib⁹ desiderijs uehement' aggrauatos. Vñ de illis sc̄ptura

ait. q̄a omnis caro corruptat uia suā. Qd̄ autē dīc̄ inq̄. signifi-
 cat in eo qd̄ p̄miserat ut nos offerret dō. q̄a tunc siqui ad p̄di-
 candū dīm quē p̄uā fidelū p̄tendebat credere uoluisent.
 & ipsos offerre dō pat̄ gaudebat. siq̄ autē detractabant de
 bonis tāquā de malefactorib; hi ueniēte diluuiō s̄fundebant.
 Nā & de utq; pot̄ intelligi qd̄ ait. in quo id ē in quo & eis qui in
 carne inclusi erant spū ueniēns p̄dicauit. ut p̄ea. n̄dē suā
 p̄dicationē & corona laudis. & his qui incredulitāte p̄stiter-
 sent s̄fusio nasceret. Qd̄a codices habent in quo & his qui
 in carcere erant spū ueniēns p̄dicauit qd̄ ad ean̄. i. dē pra-
 uoꝝ atq; increduloꝝ intentionē respicit. q̄ quō tenebris obscura-
 tū habent sensū merito etiā in hac uita in carcere & clusi esse di-
 cunt. Inq̄ uidet̄ carcere interiorib; adhuc tenebras. s̄a. b̄ris hoc ē
 cecitate mentis & opib; iniustis ḡuant. donec carne soluti in
 tēbras exteriores & in carcere p̄piciant̄ et̄nē dāpnationis de quo
 dīs in euēgio & iudex inq̄d tradat te ministro & in carcerem
 mittaris. quāuis etiā scī in hac uita se in carcere positos cū gau-
 diū sup̄ne patē situiunt. merito p̄clament. iuxta illud psalmi-
 tē educ de carcere animā meā ad s̄tendū noī tuo. Uisat nāq;
 multū int̄ utrūq; carcerē. siq̄ dē rep̄bi s̄ in carcere peccatoꝝ
 & ignorantie uisū uī in carcere licet t̄bulationū positi. luce s̄-
 per iusticie dilatato in dīm corde fruunt. Qd̄ designauerūt
 apti Paulus & sylas cū media nocte in intimo carceris horro-
 re licet uincti & flagellati. ymnū dō laudis letissima uoce
 canebant. Quidā hunc locū ita int̄p̄tat̄ ē. qd̄ s̄olationē illam
 de qua dīc̄ apt̄s dīs. Multi p̄ph̄e & uisū cupierūt uidere que
 uos uidetis. & n̄ uiderūt. & audire que auditis & n̄ audierunt.
 De q̄ & psalmista. defecerūt inq̄d oculi mei in eloq̄um tuū di-
 centes quando consolaberis me. scī q̄scentes in inferno deside-
 rauerūt. qd̄ h̄c descendente in inferno dño etiā his q̄ in car-
 cere erant. & increduli q̄ndā fuerunt in dieb; noē. s̄olatio

uel exhortatio p̄dicata fuerit si ille dixerit: s; catholica fides h̄t
 q̄a descendens ad inferna dñs. n̄ incredulos inde s; fideles so
 lūmodo suos educens ad celestia regna secū p̄duxerit. Neq; gen
 tis corpe aīab⁹ & inferorū carcere scelerū inclusis s; in hac uita
 uel p̄ se ipsū uel p̄ suorū exempla siue ūbera fidelū cotidie
 mā uitę demonstrat. de q̄b; benedicit. q̄ increduli fuerūt aliqñ
 do qñdo a expectabat dī patientia in dieb⁹ noē fabricaret
 archa. nā & ipsa dī patientia p̄dicatio ei erat. cū noē cen
 tū annos arce opib⁹ insistent. quid mundo futurū ēēt cor
 tidiana op̄ executione monstrabat. Vñ Paulus ait. Ang
 noras quō patientia dī ad penitentia te adducit. & ex
 tera. Alia tñslatio h̄c locū ita h̄t. Xp̄s semel p̄ peccatis nr̄s
 mortuus ē. ut p̄ inuictis ut nos adducat ad dñm. mortifi
 cat corpe s; uiuificat spū. Inq; spū & eis q̄ in carne erant p̄di
 cauit. qui qñdā n̄ crediderant in dieb⁹ illis cū expectaret dī
 patientia in dieb; noē & cetā. Inqua pauci. id ē octo aīe salue
 facte ^{sunt} p̄ aquā. q̄d & uos n̄c similis forme saluos fac̄ baptisma.
 forma baptismi assimilata dicit arce & aq̄s diluuii. & recte
 omnino. q̄a & ipsa fabricatio arce de lignis leuigatis. stru
 ctu n̄ significat eccl̄e que sit de collectione animarū fidelū. p̄ ar
 chitectos ūbi. & q̄d peruenit toto orbe pauci. id ē octo anime
 salue facte s; p̄ aq̄ significat q̄a ad cōpationē p̄ueniūt genti
 um. iudeorū. hereticorū & falsorū fidelū. multo breuior ē nūm̄.
 electorū. Vnde angusta porta & ardua que duc̄ ad uitā dī.
 Et pauci s; q̄ inueniunt eā. & n̄c n̄c nolite timere pusillus gre
 q̄a cōplacuit pat̄ nr̄o dare uob̄ regnū. De quo pusillo grege
 & hic apte subiungit. Non carnis depositio sordidū. s; conscientie
 bone interrogatio interrogatio indm̄. Vbi ē enī conscientia bona n̄
 ubi ē fides & n̄ ficta. Vocet nāq; apl̄s Paulus q̄a fims p̄ceptū ē
 caritas de corde puro & conscientia bona & fide n̄ ficta. Qd̄
 aqua diluuii n̄ saluauit extra archā positos s; occidit. sine

dubio p̄figurabat omnē hereticū licet haberent baptisimatū
 sacramētū n̄ aliis s; ipsis aquis ad inferna mergendū q̄b̄ archa
 subleuat̄ ad celū. Ipse q̄q; octonariū numerū annorū que salue
 facte sūt p̄ aquā significat q̄a scā eccl̄a in sacmētū dñice resur-
 rectionis baptismi lauacriū p̄cipit. ut sic ipse resurrexit
 a mortuis p̄ gl̄am patris. ita & nos expurgati a peccatis p̄ aq̄
 regenerationis in nouitate uite ambulem. Octaua nāq; die
 hoc ē p̄ septimā sabb̄i dñs a mortuis resurgens. & exemplū
 future resurrectionis. & mysticū nouę diuinationis q̄m̄ n̄
 positi celestē agerem̄ ostendit. Quā etiā ipse Petrus exponen-
 do subiungit dicens. P̄ resurrectionē ih̄u xp̄i q̄ ē in dexte-
 ra dī. deglutiens mortē ut uite et̄ne participes efficereim̄.
 p̄fect̄ in celū. Sic enī ipse resurgens a mortuis ascendit in
 celū & sedet adext̄is dī. sic etiā nob̄ p̄ baptismā unā salutis.
 ac regni celestis int̄itū patere signauit. Bene autē ait de-
 glutiens mortē. Qd̄ enī deglutim̄? agim̄ ut uirtute nr̄i
 corporis absumptū nusq; pareat. Et deglutit̄ ^{ut nichil} mortē dñs
 q̄ resurgens a mortuis ita fundit̄ & sumpsit̄ ^{ut nichil} ut se ultra p̄
 attractū alicui corruptionis ualeret. ac manente sp̄e ueri
 corporis ab eis; p̄ suis label omnis p̄ce fragilitatis qd̄ ipsū &
 nob̄ infine p̄mittit̄ futurū. dicente ap̄lo. cū de nr̄a resur-
 rectione loqueret̄. Tūc fiet sermo q̄ scriptus ē absorpta est
 mors in uictoria. Bene absorpta q̄a cū & nos uite et̄ne
 participes fuerim̄ effecti. ita nimirū uirt̄ corporis immorta-
 lis omnē p̄terite corruptionis neuū tollit. q̄m̄ solet flāma
 ignis in missā s; aque guttā ardoris sui & sumere uirtute.
 P̄fect̄ in celū. in celū in qd̄ subiectis s; anglis. & potestatibus
 & uirtutib; Nulli dubiū q̄n filio dī semp̄ erant angli & om̄s
 pat̄e celestis uirtutes ac potestates subiecte que cū pat̄e
 & sp̄u scō unū sine initio dñm lauda-
 rant. S; necessario admonendū bea-
 tes. tūc Petr̄ estimauit

ss

ss

ss

ss

qd assumpta humanitas intantā sit glām resurgendo sublima-
 ta. ut incōparabili culmine omni anglice dignitatis potentie
 preferat. iuxta qd & psalmista cū diceret de ipso pat. nūm-
 istī paulomin⁹ ab anglis. continuo subiecit. glā & honore coro-
 nasti eū. & constitūsti eū sup opa manū tuarū. omnia sub-
 iecisti sub pedib; ei⁹. **Apō** g. passio in carne & uos eadē cogitatio-
 ne armamini. Postquā exemplū resurrectionis dñice. & ablu-
 tionis nr̄e que fit in baptismo de arce ac diluuii sacm̄to
 astruxerat reuertit⁹ ad hec qd dicere cepat. ut imitantes op⁹
 redēptoris nr̄i int⁹ bona que facim⁹ patient⁹ maloz neqciā
 tollerem⁹. Notandū autē quā distincte loquens ait. xpō g.
 passio in carne qd sic beat⁹ ambrosi⁹ ait. caro ei⁹ ē passa. diu-
 nitas autē amortalis liba passione. corp⁹ lege nature huma-
 ne cessit. An ū mori diuinitas pot. cū aiā n̄ possit. **Solūt**
 inqd timere eos q corp⁹ occidunt. animā autē n̄ possunt oc-
 cidere. Si g aiā occidi n̄ pot. qm diuinitas pot. **Qd** q pas-
 sū ē in carne. & desit a peccatis. ut iā non hominū desi-
 deris s; uoluntati dī qd reliquū ē in carne uiuat temp⁹.
 qd qd scōz corp⁹ suū ad martyriū psecutorū uolentie subdidit.
 nulli dubiū qn usq; uite sue qntū humane nature possibi-
 le ē a peccatis abstinent. Quid enī de peccati ppetione. qd
 de carnalib⁹ desideris cogitare. qd nisi uoluntatē dī potuit
 animo insare q uel ligno affix⁹. uel lapidū ictib⁹ circūdat⁹.
 uel bestiarū morib; subact⁹. uel igniū flāmis supposit⁹. uel
 scorpionū flagis p̄fusus. uel alio quolibet penarū genere af-
 fect⁹. **Moc** tantūm desiderare cogebat. qndo finito certami-
 ne coronā uite p̄cipet. Talū g nos mente beat⁹ Petri caput
 semp imitari. cū pposito dñice passionis exemplo nos eadē
 cogitatione extra neqciā p̄uoz stultitioz oblectamēta p̄cipit
 armari uolens. **S** intelligi qd etiā nos in pace ecclē
 q̄scemes. si habi. i. aut. n̄ patientis induim⁹. facile uiuam.

m

,,
,,
,

: t̄minū

te dñio lapsis uitam peccatorū hominūq; desidia cuncta diu-
 ne uoluntatis subiugam impis. Veniq; & psalmista dñm de-
 pcat dicens. Infige timore tuo carnes meas. a iudiciis enim
 tuis timui. & apl's. q' g' xpi sūt in qd. carnē suā crucifixerūt
 cū concupiscentiis & uitis. Qui g' timore iudiciorū celestiu
 carnales inuitē concupiscentias extinguunt. ita talis crucifixo
 ac patienti p xpo similis qñ mortuus existens peccatis. di-
 tm seruitio uiuit. In quo admirant' nō concurrentib' uobis
 in eandē luxurie & fustione blasphemantes. Q'a carnem
 in qd urām crucifixistis cū uitis & concupiscentiis. euenit
 pfecto ut & si ppt' suā pfidiā uos blasphemant ut pote se-
 gregatos ab eoꝝ consortio in uia tam diuinatione semp opa ius-
 ticię & pietatis uideant' que merito admirent' & p qb' fi-
 de iure laudent ac uenerent' xpianū. Q' reddent ratio-
 nē ei q' parat' ē iudicare uiuos & mortuos. idōq; minus curate
 in doloze si benefacientes blasphemamini. q'a & si uos tacueritis nō
 tam tacebit neq; conpescit d's. iudex utiq; iust. q' & illis blasphe-
 mie sue. & patientie urē uob' p'mia digna restituet. Ppt' hoc
 cū & mortuis euangelizati ē. ut iudicent' qdē scdm hoīes in
 carne uiuant autē scdm dñm in spū. Tanta dō cura. tant' amor
 tantū ē desideriu nos mortificari carne uiuificari autē spū.
 ut his q'q; maiorib; c'minib; inuoluti sint. & int' mortuos iure
 nominandi. luxuriis uidet' inuolentis. cōmestrationib; & illici-
 tis ydolorū cultib; ubi euangelizare pcept. qñen' illi etiā iudi-
 cati. idē spretis & abiectis carnalib' desideris spūalit' uiuant. imaq;
 cū eis qñ innocent' inuenies euangliū grā inuenit uitā expectent
 gnā. Omnū autē finis appropinquabit. Ne q'sq; s' blandire-
 tur de longinq'itate futū iudiciū in quo uiuos & mortuos dixerat ēē
 iudicandos. s'ulte admonet q'a & si incert' ē extremi disciminis
 aduent'. certū tam omnib; stat qd in hac mortali uitā diu subsis-
 tere nequeunt. **E**stote itaq; prudentes. & uigilate in orōib;.

Et dñs in euangelio. nos incerti finis intuitu. semp orare ac uigilare pcepit. At nāq; loquens de die iudicii. Vigilate itaq; omni tempe orantes. ut digni habeamini fugere ista omnia que uentura sunt & stare ante ~~ante~~ filiū hominis. Bene autē in orōnib; uigilare iubem. ut cū stant ad orōnē cognatio oīs carnalis & secularis abscedat. nec qd qd tē animi pter id solū cogitet qd pcat. Surrepit enī frequentē hostis. & subtilit fallens pcel nās auocat ad dō ut aliud habeam⁹ in corde. & aliud pferam⁹ in uoce. cū intentione sincera dñm debeat nō son⁹ uocis. s; animi sensus orare. Ante oīa autē mutuā in uobismetipsis caritatē habentes. Bene addidit etinuā. qā sēp diligere ualem⁹. Semp autē uigilare in orationib; fragilitate carnis obstante neqm⁹. Semp hñs que subiungit uirtutib; insilire minime ualem⁹. id ē hospita-
tati doctrine. administrationi grārū. uel cōmuniū. uel spiritaliū in p̄ximos cetisq; huiusmodi. qā hec nimirū & pofficiū corporis. & p̄tempa oportuna fieri necesse ē. ipsa autē caritas cū instinctu hec foras agunt. qā intiori homini p̄sident. semp ibidē haberi pot. qm̄ in publicū n̄ semp ostendi pot. Qa caritas opit multitudinē peccōz. in eo maxime cū ueracit dō dicat. & dimitte nob debita nrā sic & nos dimittam⁹ debitorib; nrīs. Et qdē cuncta opa bona que facim⁹. culpas q̄s fecim⁹ diluere & cooprire certū ē. S; idō specialit de caritate dī. p quā p̄ximis nrīs ea que nob debent donam⁹. qā iustum ē. apd dñm. ut iuxta m̄surā pietatis. q̄ m̄ensi fuerim⁹ remittat nob. sic exont terribilit duri cordes uir sapiens arguit dicens. Homo homini seruat uā. & adō querit medelam. Nec dubitandū qd in eo qd qd p carnatē qd qd ualet erga correctionē p̄ximi admonendo. increpando. castigando opat. caritas ipsa coopit multitudinē peccōz. iacobo teste q̄ ait. Qui uita fecerit peccatore ab errore ue sue saluabit amā amore. S; q̄s loq̄t quasi sermones dī. timens in dē mē
& opit multitudinē peccōz.

p̄ter uoluntatē dī. uel p̄ter qd̄ in sc̄is sc̄pturis euidēt p̄cipit.
 uel dicat aliqd̄ uel impet̄ & inueniat̄ tamquā falsus testis dī aut
 sacrilegus uel int̄ducens alienū aliqd̄ ad doctrinā dī. uel certe subre-
 inquens & p̄teriens aliqd̄ eorū quē dō placita sūt. cū ipse manifest-
 issime p̄dicatorib⁹ ueritatis de his q̄s imbuerent p̄cipiat dicens.
 Docentes eos seruare oīa quēcūq; mandauī uob⁹. Et ea enī quē ip-
 se mandauit n̄ alia & hec n̄ ex parte. s; oīa sunt auditorib⁹ seruan-
 da tradere iubet. Si q̄s ministrat tāq; ex uirtute q̄ ad ministrat
 d̄s. Tanto humili⁹ inpendat. q̄s; p̄ximo bonū omne qd̄ pot̄. q̄n-
 to certissime nouit q̄a a semetipso n̄ pot̄ habere qd̄ inpendat.
 Ut in oīb; honorificet̄ d̄s. p̄ ihm xp̄m iuxta ip̄s ihm xp̄i p̄ceptū
 q̄ ait. ut uideant uīa opa bona & gl̄ificent patrē ur̄m qui
 in celis ē. Honorificat̄ q̄ d̄s. in actib; nr̄is. cū omne qd̄ bene-
 ac sc̄dm uoluntatē ei⁹ facim⁹. n̄ hoc nr̄is meritis s; ei⁹ gr̄e t̄bui-
 m⁹. econt̄ autē mala quē gerim⁹ nr̄e solū malitię uel ignoran-
 tię deputam⁹. k̄m̄. nolite mirari in seruuore q̄ ad temptatio-
 nē uob⁹ fit. Q̄ dā codices h̄nt nolite p̄gnari in seruuore. Vtq;
 aū ubi sensus imp̄ptu ē q̄a neq; mirari fidelis q̄s; debet. q̄re
 feruorē in hac uita patiat̄ t̄bulationū q̄ certa rōne idō nē
 t̄bulationib; tēptat̄ ut cū p̄bat⁹ fuerit ad futurę uite coronā
 p̄cipiendā dign⁹ habeat̄ neq; se aliq̄s idō p̄gnū & ext̄neū d̄e
 membris estimare debet. q̄a p̄sentis sc̄li feriat̄ ad uisū. cū & d̄m
 exit⁹ mortis & in ei⁹ eccl̄a nūq; ap̄thom̄re abel. usq; ad ultimū
 electū. q̄ in fine sc̄li nascitur⁹ ē. infidelū p̄secutio cessauerit.
 Un̄ bene cū dixiss; nolite mirari in seruuore addidit. q̄si noui
 aliqd̄ uob⁹ stingat. q̄a ualde ē antiquū & frequens. electos dī
 uite p̄sentis ad uisū p̄et̄na salute tollerare. Hemo enī ur̄m
 h̄m̄ patiat̄ tāq; homicida aut fur. aut maledic⁹. Tamq; ma-
 ledic⁹ enī patit̄ q̄ passionis suę tēpe in sui salutē iniuria p̄se-
 cutoris effrenat̄. Quō temp⁹ ē ut incipiat iudiciū de domo
 domini. Duo sunt iudicia dī p̄sc̄pturas insinuata. unū occultū.

alim manifestū. Occultū iudiciū dī ē pena. q̄ nē unq̄sq; homi-
 nū aut exerceat ad purgationē ut admonet ad seruatiōē
 aut si trēpserit uocationē & disciplinā dī. excecatur ad dāpna-
 tionē. Iudiciū autē manifestū ē qm̄ uenturus dñs iudicare
 uiuos & mortuos. Nunc autē esse dī tēp^o q̄ incipiat iudici-
 um de dñi. id ē de ecclā que p exercitiū p̄sentū t̄bulatio-
 nū ad futura gaudia p̄parat. Nāq; rep̄bi tanto securiores
 nē & sine ullo iudicē ubere uitā t̄nitoriā ducunt. qm̄
 to eos infutū mehil n̄ iudicta restat iuxta illud beati iob.
 ducunt in bonis dies suos. & in puncto ad inferna descendit.
 Si autē p̄mū anob̄ q̄s finis eorū q̄ n̄ credunt dī euglio. Hinc
 colligit̄ districtus iudex q̄nta illic feriat districtione q̄ re-
 p̄bat. si hic cruciat q̄s amat. Si enī flagellant filii. q̄ debent
 sperare serui neq̄ssimi. Et si iust^o iux saluabit. impi^o & pec-
 cator ubi parebunt. Nolum^o credere pelagiani qd̄ in uno
 homine tota ē ḡnis humani massa inciata. & tota dāpna-
 ta. a quo uitio & dāpnatione sola sanat & libat grā xpi. q̄ re-
 enī iux iust^o saluus erit. Nūqd̄ liberare iustū labor ē dō.
 Absit. S; ut ostendit̄ q̄ merito fuerit dāpnata natura.
 Non facile uult de tanto malo nec ipse omps libare ppt̄ qd̄
 & peccata peluua sūt. & laboriosa iusticia n̄ amantib; s; carnis
 que hos amantes fac. ex dō ē. Notandū autē qd̄ hanc sen-
 tentiā beatus petrus de p̄biis salomonis iuxta ueterē dū
 taxat editionē allūpsit. p̄ q̄ in nr̄a que de hebraice uerita-
 tis fonte descendit sc̄ptum ē. Si iust^o iustia recipit. q̄ntom-
 gis impi^o & peccator. Qd̄ ē apte dicere. Si tanta ē iustia mo-
 talis fragilitas ut ne iusti qd̄ in celo coronandi sūt hanc sine
 t̄bulationib; ppt̄ innumerā inciata nature labē t̄niscant.
 q̄nto magis hi q̄ a celesti sūt ḡtia torres. certū ppetue suę dāp-
 nationis exitū expectant. Sēiores ḡ q̄ in uob sūt obsecro
 sēiores & testis xpi passionū. Ido uidet̄ testis. qd̄ p̄sent illa

paciente astitit. & cuncta ut gerebant aspexit. uel certe q̄a
 & ipse ppt̄ nom̄ xpi carcerē & inuicula passus ē. ut in ac-
 tib; aptōz legim⁹. Qui & eē quē infuturo reuelanda ē gl̄e
 cōmunicator tunc nimirū cū in monte scō gl̄am uultusei ce-
 lestē aspexit. cū ioh̄e & iacobo siue cū resurrectionis &
 ascensionis ei⁹ potentia. cū cet̄is q̄ affuere discipulis uidit.
 Pascite q̄ in uob̄ ē gregē dī. Sicut dñs beato Petro totius
 gregis ei⁹ hoc ē eccl̄e curā habere uoluit. ita ipse Petrus
 sequentib; eccl̄e pastorib; iure mandat. ut eū q̄sq; q̄secū
 ē gregē sollicita gubnatione tūc̄. Pudentes n̄ coacti s;
 spontanee scdm̄ dñm. Coact⁹ pascit gregē dī & pūdet illi
 q̄ ppt̄ inopiā rerū tempaliū n̄ habens unde uiuat. idcir-
 co p̄dicat eugl̄m ut de eugl̄io uiuere possit. Spontanee ū &
 scdm̄ dñm. q̄ null⁹ terrenę rei. s; tñ sup̄ne mercedis intui-
 tū uerbū dī p̄dicat. Qd̄ utrūq; distinguens ab inuicem apt̄s
 paulus. si enī uolens in qd̄ hoc ago mercedē habeo. si autē
 inuitis dispensatio credna ē michi. Dispensatio q̄ppe ei
 credna dī. q̄ rei et̄ne curā ad tēp⁹ habere p̄cipit. ubi grā.
 q̄ tūcū dñs sui oseris in tēp⁹ dīsp̄tūre iubet. cui assimilāt
 qui n̄ spontanee s; inuit⁹ eugl̄izat. Neq; turpis luc⁹ grā. s;
 uoluntarie. Turpis luc⁹ grā pūdet gregi dī. q̄ ppt̄ questū
 & trena cōmoda p̄dicat. cū religionis opa cuncta sponta-
 nee fieri debeant iuxta illud exemplū ostructionis tab-
 naclī qd̄ p̄sentis eccl̄e ostructionē p̄tendebat ū & omnis
 multitudo filioz isrl̄ obtulit mente p̄mptissima atq; de-
 uota p̄mptias dño ad faciendū op⁹ tabnaculi. sponte cunc-
 ta t̄buens p̄pa. & ipsi artifices sponte sua se obtulerūt ad
 faciendū op⁹. Neq; ut dominantēs in clericis. s; forma fac-
 ti gregi ex animo. ut uidet̄ humilitatē q̄ subditos ⁊ ad uō
 & ad inuicē habere desideratis ipsi p̄ ⁊ actu demonstrēt
 & animo seruetis integro. iuxta illud dñm cū. scitis q̄a hi

quidē pncipari gentib; dñant eis. & pncipes eoz potesta-
 tem hñt ipsor. Non ita ē autē in uob; s; q̄cūq; uoluerit fie-
 ri maior erit ur̄ minist. & q̄cūq; uoluerit in uob; p̄m̄ ēē.
 erit omnū seruus. Qd̄ paulus impiū diligent̄ obseruans
 ait. Nos em̄ nosmetipsos p̄dicam̄ s; ih̄m xp̄m dñm n̄m. nō
 autē seruos ur̄os p̄ ih̄m. Similit̄ adolescentes subditi estote
 seniorib; Postq̄ seniores qm̄ p̄ssent docuit. oportebat ut
 & iuniores ad obediendū pat̄e eoz p̄uisioni instrueret.
 Non autē op̄ erat eis plura loq̄ s; tantū subiectionis dare p̄-
 ceptū. q̄a nimirū seniorib; p̄cepat ut forma facti ēēnt sub-
 diti & sufficebat minores ad maior̄ beneagentiū exempla
 respicere. & hec deuote imitari. S; ne audientes p̄lati puta-
 rent subditi solūm suis & n̄ & s̄ debite humilitatis uia ēē
 seruanda. continuo admonendo generalit̄ subiecit. Om̄s aut̄
 inuicē humilitatē insinuate. Om̄s etenim dicit & seniores
 & adolescentes q̄ inuicē iubent̄ humilitatis insinuare uir-
 tutē. hi uidet̄ regendo & illi obsequendo humilit̄ qd̄ apud
 ipsū petrū & in ipso factū legim̄. cū intrante eo cesarē cor-
 nelī occurrēns pedib; se et̄ humilit̄ astrauit. & ille humilis
 leuauit eū dicens. Surge etenim ego sū sic & tu. Et qd̄ cornelius
 necdū renat̄ in xp̄o. necdū eccl̄e erat m̄bris incorporat̄. Om̄s
 ḡ humilitatē alterutrū uel exemplo docet uel etiā uerbo insinua-
 re q̄a nimirū omnib; sup̄bie uitū qd̄ anglos de celo deiecit. no-
 uerat esse cauendū om̄s aduincta salomonis sententia t̄ret.
 salubrit̄ ac resouet dicens. Q̄a d̄s sup̄bis resistit. humilib; aut̄
 dat gr̄am. Et quē sit eadē gr̄a q̄. offert humilib; d̄s. sequent̄ ex-
 ponit. cū admonendo subiungit. Humiliamini ḡ sub potenti
 manu dī. ut uos exaltet in tēpe uisitationis. Hanc ḡ gr̄am hu-
 milib; t̄buit. ut quomagi humiliati fuerint p̄pt̄ ipsū tēpe
 certaminis eo gl̄ios̄ exaltent̄ ab ipso tēpe retributionis. pot̄ aut̄
 humiliatio hoc in loco multifarie accipi. hoc ē & ea qua incipi-

ens inā uirtutū pabluendis quę cōmiserant peccatis salubriter
 atterit. & illa quę spontanea nōs deuotione apfectionib⁹ dō uel
 pximis in pace exhibet rerū circūstantiū nec n̄ ea q̄ incur san-
 tib⁹ psecutionū turbimb⁹ inuict⁹ ppatientie uirtutē anim⁹ arma-
 tur. Omni autē grū dō deuotē humilitatis merces succedit illa
 ut qui se tēpē suę pēgnationis humiliant. tempe uisitacionis
 ei⁹ exaltent⁹. Sobriū estote & uigilate q̄a adūsari⁹ ur̄ diabolus
 tamquā leo rugiens circuit querens quē deuoret. Inhui⁹ ex-
 positione sententię. in nīā uerū beati cypriani dicta ponam⁹. Cir-
 cuit inq̄d ille nos singlōs & tāq̄ nos hostis ^{clausor} obsidens muros ex-
 plorat & temptat an sit pars aliq̄ membroꝝ min⁹ stabili⁹ & mi-
 nus fida. cui⁹ aditu ad interiora penetret⁹. Offert oculis formas
 illices. & faciles uoluntates. ut uisu destruat castitatē. aures
 p canora musica temptat. ubi insoni dulcioris auditu sol-
 uat. & molliat xpīanū uigorē. linguā auicio puocat.
 manū inuiriū lacessentib⁹ ad petulantia cēdis instigat. ut friv-
 datorē faciat. luc⁹ opponit inuisa. ut animā pecunia capiat.
 ingerit pnciosa cōpendia honores terrenos pmittit. ut cē-
 los adimat. ostendit falsa ut uera surripiat. & cū latent non
 pot fallere exerte atq; apte minat⁹. terrorē turbide psecu-
 tionē intem⁹. ad debellandos dī seruos inq̄t⁹ semp & semper
 infest⁹. in pace subdolu⁹. in psecutione uiolent⁹. Quā obrem
 cont⁹ om̄s diaboli uel fallaces insidias uel aptas minas stare de-
 bet instruct⁹ anim⁹ & armat⁹. tā parat⁹ semp ad repugnandū
 q̄ ad impugnandū semp parat⁹ inimic⁹. Cui⁹ resiste fortes in-
 fide. scientes eandē passionē ei⁹ que in mundo ē ur̄ frātū
 fieri. Tanto inq̄d fortiores estote infide. tanto maiore habeto-
 re fiducia ad supandas diaboli uisitas. q̄nto constat q̄a n̄ uos so-
 li temptamini. s; ipsa passio quę uos fatigat ei quoq; quę p totū
 ē mundū ecclē xpī ur̄ uidel frātū & qd a constitutione
 mundi passi sūt iusti. pudeat nos solos p oib⁹ sustinē n̄ posse. Per

siluanū uob̄ fidele fr̄em ut arbitror breuit̄ sc̄psi obsecrans
 & stellans hanc esse ur̄am uerā grām. Qd̄ aut̄ obsec̄ns pot̄
 & ad sup̄iora referri q̄a uidet̄ breuit̄ sc̄psit n̄ impans. s; ^{sc̄psit}
 obsec̄ns eos infide p̄sistere. pot̄ & ad sequentia recte copula
 ri ut intelligat̄ n̄ solū stellari eos. hanc eē uerā eorū grām
 quā sc̄bendo p̄dicat q̄a nimirū n̄ ē i alio aliq̄ salus in quo
 oporteat nos saluos fieri. s; etiā obsecrare eos. ut hanc esse
 uerā suā grām fatiant q̄a imbuti sūt in xp̄o. Grā em̄ xp̄i
 eorū sit grā. q̄ hanc mundo corde suscipiunt. Nā q̄ grām
 dī sp̄nt n̄ ipsā grām minuit. s; hanc suā n̄ eē. id ē s̄ facit
 n̄ p̄desse. Salutat uos ecclā quē ē in babylone collecta. &
 mar̄ fili m̄s. Babylone typicē romā dīc̄ uidet̄ p̄p̄ con
 fusionē multiplicis ydolatr̄. in cui medio scā ecclā iam ru
 dis & parua fulgebat. iuxta exemplū plebis israheliticę
 quē q̄ndā parua numero & captiuata sup̄ flumina ba
 bylone sedens. absentia sc̄e terre deflebat. nec canticū
 dñi intra aliena cantare ualebat. Et bene beat̄ Petrus dñi
 suos auditores ad tollerantiā hortat̄. adūsitatē p̄sentium
 dicit etiā ecclām quē secū ē in babylone constitutā. id ē in
 osutione tribulationū. & tam̄ collectā eē confirmat. ut osten
 dat scām ciuitatē dī in hac uita ap̄mixtione & p̄sima
 ciuitatis diaboli quā babylonia signat immunē eē non
 posse. Marcū autē filiū suū euanglīstā dīc̄ q̄a in ei bap̄
 mate dñi fili effect̄. Un̄ patet q̄a priq̄uā marcū alexan
 driā de roma ad euanglīzandū mitteret. eptām antea sc̄p
 sit. T̄p̄re claudii p̄ncipis & Petrus ac mar̄ romā uenie
 runt & ipse mar̄ desēpto romę euanglīo suo. alexandriā
 missus ē. Un̄ colligit̄. q̄a eptām hanc petrus dñi querit̄ n̄
 q̄ndoue sc̄psit. loc̄ erat roma. tēp̄ claudii cesaris. Salu
 tate in uicē osclō sc̄o. Osclō sc̄o. osclō uero. osclō pacifico.
 osculo columbino n̄ ficto. subdolo. polluto. q̄m̄ uis̄ ē ioab ad oc

cidendū amasā. q̄li iudas ad tēdendū saluatōrē quali utunt̄
 hi q̄ locunt̄ pacē cū parimo suo mala amē in cordib; eoz. In ḡ
 osculo scō salutant inuicē q̄ n̄ diligunt ūbo neq; lingua. s;
 ope & ueritate. Grā uob̄ omnib; q̄ estis in xpō ihu. A grā
 cep̄ eplām in grā s̄sumauit. mediā grām rēpsit ut errorē
 pelagianū omni locutionis suę parte dāpnaret. Ecclām
 ū xpī n̄ nisi p̄ grām ei⁹ saluari posse doceret. Consultē
 cū diceret grā uob̄ addidit. omnib; q̄ estis in xpō ihu. ut
 ea que paucis eccl̄is. id ē ponti. galatię. capadocię. alyę &
 bythinię sc̄psit cunctis p̄ orbē xpī eccl̄is se sc̄bere desig
 net. sic & ioh̄s in apocalypsi cū septē alyę eccl̄as singillatī
 p̄ut cōpetebat admoneret. aduinxit p̄ singlā ita cōcluden
 q̄ h̄t aures audiat qd̄ sp̄s dicat eccl̄is. apte insinuans qd̄
 cuncta que uni cuiuslibet eccl̄e sc̄psit. omnib; q̄ auditum
 salubrē haberent uniuersis fidelium scriberet eccl̄is. **Incip̄**
Bede p̄bri in eplām sc̄i Pet̄ apl̄i. secundam.

S y o y o s. Petrus seruus & apl̄s xpī ihu. hi
 qui coequalē nob̄ sortiti s̄t fidē. Scriptū ē
 insequentib; hui⁹ epl̄e. ecce hanc uob̄ km̄ scdām
 sc̄bo eplām. Vñ ostat qd̄ hanc edidit q̄b; & p̄
 rem eplām miserat electis. p̄sentis. dispersiōis.
 ponti. galatię. capadocię. alyę. & bythinię eplā
 sc̄psit quos coequales s̄ cognoscit. n̄ qd̄ circūcisionē ex lege
 acceperant quā ipse ut natura iudeus habebat. S; qd̄ eandē
 quā ipse illustrante xpī grā acceperat sortiti s̄t fidē. Non
 enī circūcisio legalis s; sola ē fidelis euglica que gentiū p̄p̄os
 antiquę dī plebi s̄societ. uerū qd̄ eandē fine opib; saluare
 n̄ pot̄. recte subdit̄. ~~recte subdit̄.~~ In iusticia d̄m dī nr̄i &
 saluatoris ihu xpī. Illis ḡ sc̄bit eplām illos saluat apl̄s pe
 trus q̄ coequalē sibi sortiti s̄t fidē. & hanc p̄ opa iusticię ex
 ercent. ei⁹ uidelicet iusticię quā n̄ humana prudentia rep

perit nec legalis institutio docet. s; p euglm loquens dñs & saluator nŕ ostendit cū ait. Nisi habundauerit iusticia ur̃a plusq; scribarū & phariseorū non intrabitis in regnū celoz. Et itē. Audistis q̃a dictū ē antiquis. n̄ occides. & cetera. Ego autē dico uob̃ q̃a q̃ irascit̃ fr̃i suo. & cetera. Gr̃a uob̃ & pax adimpleat̃ in cognitione dñi nŕi ihu xp̃i. In p̃ma epl̃a sc̃p̃fit. gr̃a uob̃ & pax multiplicet̃. in hac autē. gr̃a uob̃ & pax adimpleat̃. q̃a nimirū illā incipientib; hanc p̃fectionib; sc̃p̃sit epl̃am. Multiplicat̃ enī pax & gr̃a bene p̃ficiētib; in hac uitā p̃fidē. adimplebit̃ autē p̃uenientib; in aha uitā p̃sp̃em. Vñ bene cū diceret gr̃a uob̃ & pax adimpleatur addidit in cognitione dñi nŕi ihu xp̃i. q̃a hec ē inq̃d uitā et̃na ut cognoscant̃ re unū & uerū dñm. & quē m̃l̃i t̃i ih̃m xp̃m. Et itē. Si uos filiū liberauerit. uere libi erit̃ & cognoscetis ueritatē. & ueritas liberabit uos. Qm̃ omnia nob̃ diuine uirtutis sue. quę ad uitā & pietatē donata s̃t. Pendet h̃ sententia a superiorib; Est enī sensus. Gr̃a uob̃ & pax adimpleat̃ in eo. ut dñm nŕm ih̃m xp̃m p̃fecte cognoscatis. & hoc q̃q; p̃ eū cognoscatis. qm̃ omnia nob̃ diuine uirtutis sue donata s̃t p̃ gr̃am ei quę ad uitā obtinendā & pietatē obseruandā sufficiunt. unde ait. q̃a omnia quęcūq; audiu a patre meo nota feci uob̃. & alibi. Et ego claritatē q̃ dedisti m̃ dedi eis. Qd̃ si legat̃ ut q̃dā codices h̃nt quę ad uitā & pietatē donata ē. hic erit̃ sensus ut cognoscatis qm̃ dñs nŕ omnia nob̃ diuine uirtutis sue dona iuxta modū nŕe capacitatis p̃stiterit. quę uidet̃ uirt̃ ad uitā nob̃ & pietatem cōsequenda donata ē. Hinc etenī modus locutionis sc̃pturā ē uisitatissim̃ & appellat̃ agramaticis exlypsis. id ē defect̃ necessarie dictionis quale ē illud in psalmo. q̃a neq; ab oriente. neq; ab occidente. neq; a desertis montib; subaudit̃ enim patet uia fugiendi. qm̃ d̃s ubiq; iudex ē. P̃ cognitionē.

ei quocauit nos ppa gl'a & uirtute. Et h' a superiorib' pendet. q'a
 p cognitione dñi & saluatoris nr'i omnia diuinitatis ei' mys-
 teria qb' saluare m' agnouim'. q' nos ppa gl'a & uirtute uo-
 cauit. q'a n' ang'lm ad saluatione nr'am n' archang'lm mi-
 sit n' in nob' aliqd boni meriti p q' saluare m' inuenit. q'n po-
 ti' infirmos & ing'lios cernens. sua nos uirtute recupauit
 & gl'a. Hinc etenim dic'. Non uos me elegistis. s; ego elegi uos
 ut eat' & fructu' afferat'. posui uos' & fructus ur' maneat.
 P q' maxima & p'iosa nob' pmissa donauit. P qua'. P cogni-
 tione ei' dic'. q'a q'mo q's p'fecti dñm cognoscit tanto altius
 pmissoz ei' magnitudine sentit. Ut p' hec efficiamini diui-
 ne confort' nature. Mutat repente p'sonā & q' p' de se su-
 isq; dixerat. p'iosa nob' pmissa donauit diuisis ex'emplo ad
 eos qb' loquebat'. ut p' hec efficiamini inqd diuine confor-
 tes nature. qd n' fortuna s; p'udent' att'. Idō inqd dñs
 nob' q' natura iudei q' sub lege sum' nati. q' magisterio ipsius
 etiā corpali' imbuti. omnia diuine uirtutis sue secreta
 reserauit. idō nob' suis in dñm maxima & p'iosa sp'e sui p-
 missa donauit ut p' h' etiā uos q' ex gentib; estis qui eum
 corpali' uidere nequiuistis. diuine sue nature donaret
 esse participes. nob' scilicet uos que ab ipso auduim' docen-
 tib; uos p' ei' mystia consecutib; Unde rectissime qd supra
 ait. grā uob' & pax adimpleat' in cognitione dñi nr'i ihu
 xp'i. q'm oīa nob' diuine uirtutis sue pmissa que ad uitā
 & pietatē donata sūt. pot' ita dictū accipi. Grā uob' & pax
 in eo adimpleat'. ut sic cognoscatis dñm nr'm ihu xp'm
 etiā uos. sic nob' p' illū omnia diuine uirtutis sue pmissa
 uel munera que ad uitā & pietatē ducunt donata sunt.
 ut sic nos pmissa ab illo dona accepim' uel accepturos
 nos esse sine ulla dubietate scidim'. ita ē uos credentes.
 de domis ei' exultatis indubii. fugientes ei' que in mundo

ē cupiscencie corruptionē. Bene dicit cupiscenciā mū-
 di corruptionē habere. ad q̄q; fugiendā ē iuxta eum
 q̄ dixit. q̄si a facie colubri fuge. peccā. q̄a ē & in corrupti-
 bilis cupiscencia de qua canit. cupiuit & defecit
 anima mea in aīa dñi. de qua etiā in libro sapientie p
 figurā locutionis que grece clymax dī. latine q̄damo uo-
 catur pulere refert. in tū in q̄d sapientie uerissima est
 discipline cupiscencia. Cura q̄ discipline dilectio ē. &
 dilectio custodia legū illi ē. custodio aū legū osumatio
 in corruptionis ē. in corruptio aū facit ē. p̄ximū dō. sō
 cupiscencia itaq; sapientie deducet ad regnū p̄petuū.
 Hos autē omne curā sub inferentes. ministrare infide-
 uīa. uirtutē. Virtutē hoc loco n̄ p̄ fortitudine ac mira-
 culis. s; p̄ conūlatione bona posuit. que fidei recte im-
 genda ē ne sine opib; ociosa sit. & mortua. in qua rec-
 te omne curā sub inferre p̄cipit. q̄a mollis & dissolut⁹
 ē in ope suo. si ē sua opa destruens. In uirtute autē
 scienciā iuxta illud ysaię discit benefacere querne
 iudiciū. inscientia autē abstinentia. ut cū bona didi-
 cerint facere. mox amalis abstineant. ne in uacuū scien-
 tia celestū cedat. si se ab illecebris tēstrib⁹ q̄s continere
 neglexerit. In abstinentia aū patientia. Abstinentia
 necesse ē. ut semp patientia comitet. ut q̄cūq; auolup-
 tatib; mundi se sanere didicit. ei⁹ quoq; adūsā corde
 firmo sustineat ad exis uidet. nasiml̄s. p̄ arma iusticie
 munit. In patientia aū pietatē ut erga eos q̄s patienti
 tolerat etiā p̄ existat. iuxta illud apli Pauli. Caritas
 patiens ē. benigna ē. In pietate aū amorē frātimitatis
 ut n̄ alii rei uirtutu pietatis opa suis q̄sq; adūsarīs impen-
 dat n̄ frātne tantū dilectionis hoc uidet. tota uentio-
 ne. pcurans. ut q̄s docendo solū uel arguendo neq̄d

ad affectū pietatis orando uel benefaciendo conūtat. In amore autē
fratris caritatē. Caritatē hoc loco appellat specialit̄ eam
q̄ conditorē diligim⁹ que p̄ficiemib; uirtutū gētib; merito amo-
ri fr̄nitatis adiungit. quia nec d̄s sine p̄ximo. nec sine dō p̄-
xim⁹ p̄fecte ualet amari. Et q̄dē dī amor excellentior ē amo-
ri p̄ximorū q̄a illos sic nos ipsos. d̄m ū toto corde tota anima
tota uirtute diligere iubem⁹; tam̄ consuetudine p̄amoris
fr̄m̄ oportet ad amorē d̄itoris ascendere. Q̄ enī n̄ diligit
fr̄m̄ suū quē cotidie uidet. d̄m quē n̄ uidet q̄m pot̄ dili-
gere. Hec enī omnia si uob̄ cū assint & sup̄ent. n̄ uacuos. nec
sine fructu uos cōstituent. Si sup̄ent dix̄. si adūsū bella ui-
ciorū p̄ciori uirtute p̄ualuerint. Cui enī n̄ p̄sto sunt hic
cec̄ ē & manu temptans. Oculis scientiā. man⁹ opationē de-
signat. cec̄ autē ē. & manu temptans q̄ scientiā recte opatio-
nis n̄ habens. q̄cqd sibi rectū uidet opat̄ & lum̄ ueritatis ign-
norans q̄si manū ad op⁹ qd̄ n̄ uidet extendit. gressus inter
qd̄ n̄ uidet attollit. idōq; repente miser in ruinā p̄ditionis
q̄ p̄scire neq̄bat incidit. Talis ē autē omnis cui n̄ p̄sto s̄t hec
que petr⁹ loquit̄ q̄a p̄ incrementa uirtutū sp̄ualū ad conforti-
um diuinitatis puenire conueniat. at com̄ salomon sapi-
entē monens auditorē & palpebre tue inq̄d p̄cedant gress⁹
tuos. qd̄ ē patet suggerere ut incunctis actib; n̄r̄is qui nō finis
sequat̄ sedula intentione p̄uidere curem⁹ qd̄ scdm̄ d̄m uo-
luntatē. qd̄ alit̄ agat̄ sollet̄ explorem⁹. Qua p̄pt̄ fr̄s magi⁹
satagat ut p̄ bona opa certā uirām uocationē & electionē faciat̄.
Multi sunt uocati pauci autē electi. Certa ē uocatio cunctorū
q̄ ad fidē ueniunt. q̄ ū fidē sacramentis que p̄ceperunt. bo-
na q̄q; opa p̄seuerant adiungunt. isti sua cū uocatione etiā
electionē certā intuentib; faciunt. sic econtr̄ q̄ p̄ uocationē
ad cōmuna reuertunt̄. cū in his ex hac uita migrauerint. certū
iā omnib; q̄a rep̄bi s̄t reddunt. Hec enī facientes. n̄ peccabitis

aliquando. De maioribus peccatis dicit. que quicunque egerit non habet
 hereditatem in regno christi et dei. et quibus omnis qui super dictis
 uirtutibus se manciparit minimis domino uiuante permanet.
 Alioquin si peccata minora de quibus scriptum est quia non est homo in terra qui
 faciat bonum et non peccet. et non iustificabitur in conspectu tuo
 omnis inueniens. Sic enim habundantius ministrabit uobis uirtutem
 in eternum regnum domini nostri et saluatoris iesu christi. Huic loco con-
 gruit illud ezechielis prophete. ubi de edificio in monte con-
 stituto loquens ait. Et in octo gradibus ascensus eius. Et hic enim
 beatus Petrus octo uirtutum gradus enumerat quibus fugientes mul-
 dialis concupiscentie corruptionem ad habitationem regni ce-
 lestis ascendere debeamus. fide scilicet uirtutem scientiam absti-
 nentiam patientiam pietatem amorem fraternitatem et caritatem. De
 quibus minimis gradibus psalmus dicit ascensus eius in corde disposuit
 in ualle lacrimarum in loco quem posuit. Et enim benedictionem
 dabit legislator. ibunt de uirtute in uirtute. iudebit deus domus
 in syon. Propter quod incipiamus uos semper comonere de his eisdem sci-
 entis et confirmatis in presentia ueritate. Quare uult illos semper co-
 monere de bonis operibus quos scientiam habere dicit. et de presentia ue-
 ritatis esse confirmatos. non forte ob hoc ut scientiam quod norunt
 operibus exercent. et ueritatem cui presentia confirmati sunt. firmi-
 menter custodiant. ne quando per magistrorum erroris excidant. asum-
 plicitate et castitate fidei. De quibus uidelicet magistris in processu
 epistolae plura loquitur. Concinit autem huic sententia beati iohannis qui
 dicit non scripsimus uobis quasi ignorantibus ueritatem. sed quasi scientibus eam. Ideo
 autem scientibus ueritatem scribimus et comonemus apostoli ut quod sciunt
 obseruent. Unde et iohannis hec loquens per pauca subiungit. Vos quod
 audistis ab initio in uobis permaneat. Iustum autem arbitror quod dum
 sum in hoc tabernaculo suscitare uos in comonitione. Tabernacu-
 lo solemus inuenire uel in bello uti. et ideo secrete fideles quam-
 diu sumus in corpore et pregnamus ad domino in tabernaculis esse. testantur.

in q̄b' hui' uite it' pagant. cont' adūsarios ueritatē certam
 agant. Cert' sū qd uelox ē depositio tabnaculi mei. Pulcher-
 rime beat' Petri obitū suū n' morte s; depositionē tabnaculi
 sui dic. q̄a nimirū sic ē pfect' dī famulis carnis retinacula
 exuere. sic uatorib; confecto tenere. domū ppā phabitatio-
 ne tabernaculi adire sic positū in expeditione fugato hoste
 uel pstrato ad patā redire. Sola namq; s domū ppam. solū
 municipiū solā patā norunt in celis. de q̄ & apl's Paulus
 scim' in qd si terrestris dom' nrā hui' habitationis dissol-
 uat' qd edificationē ex dō habem' ^{domū} non manu factā etnā
 in celis. Non enī doctas fabulas secuti. notas fecim' uob' dñi
 nrī ihu xpī uirtutē & psciētiā s; speculatores facti illi mag-
 nitudinē. Hinc paganos simul & hereticos tangit. quoz p-
 mi q̄cqd eos delectabat dōs appellare non timuerūt. scdī ac-
 ceptis dī ueri mysteriis. de cēto non diuinis sēpturis adien-
 dere s; ad suū pot' sensū erroneū has male intēptando tñs-
 ferre studuerunt. Et hanc uocē nos audiuim' de celo alla-
 tam. Quidā hanc eptām negant abeato petro aptō eē sēp-
 tam. q̄ si hē uer' siculū sollertius attenderent & hoc qd se-
 quit' cū eē cū ipso in monte scō nequaquā de eptē huius
 auctore dubitarent. Constat enī iuxta fidē euglioz q̄a
 pfatā uocē sup dñm in monte clarificatū idē petrus cū
 iacobo & iohē coaptis suis audiuit. Et habem' firmiorem
 ppheticū sermonē illū uidet q̄ ex psona dñi mediatoris
 dī & hominū loq̄t' dicens. Dñs dixit ad me fili' m's estu
 ego hodie genui te. Si enī q̄sq; in qd nrō testimonio discre-
 dendū pu- & tauerit qd in secreto glām nrī redēptoris
 aspexerim' diuināq; uocē pat' ad eū factā audierim'. cer-
 te sermoni pphico nemo contēdicere nullus de hoc ambi-
 gere aude. ~~bit.~~ bit. quē diuinis sēpturis iam olim in-
 sertū omīs uerum eē testam'. Cui benefactis attendente

quasi lucerne lucenti in caliginoso loco. Ordo sensus est: cum
 attendentes quasi lucerne lucenti in caliginoso loco. bene-
 facitis. In huiusmodi scilicet nocte tenebrosis temptationibus
 plena ubi difficile quicquid inuenit: quod non offendat: quod esset
 si lucerna prophetici sermonis non haberem? **S**; nunquid
 semper lucerna erit necessaria? **N**on utique: donec dies
 in quod luceat. **M**ane enim astabo tibi et contemplantur. Ad lu-
 cerna interim nocturna pertinet. quod filii dei sumus? et nondum
 apparuit quod erimus? **E**t in corruptione quod est impiorum dies fu-
 mus. Paulo dicente fuisse enim aliquando tenebre: nec autem
 lux in domino ut filii lucis ambulate. **S**; si cōparem illi uite
 in qua futuri sumus? **N**onne sumus? et lucerna indigemus? **E**t lucifer
 orietur in cordibus nostris. **Q**ui est lucifer iste? **S**i dominus dicat
 parum est. **L**ucifer ipse clarus intellectus noster est ipse enim ori-
 tur in cordibus nostris ipse illustrabit: ipse manifestabit. dilec-
 tio erit qualis nec optamus? et quoniam non est suspiramus? et qualis erit
 singulis in singulis indebimus? quoniam nec facies nostras altissimi vide-
 mus. **H**oc primum intelligentes quod omnis prophetia scripture ipsa
 interpretatione non fit. **P**endet hic uisiculus ex eo quod superius ante
 cum benefactis attendentes. **Q**ui enim prophetarum uerbis atten-
 dentes. bene utique faciunt ut per hanc lucem habere possint
 scientie. hoc primum intelligere debent quia nullus prophetarum
 sanctorum propria sua interpretatione populi dogmata uite predicant
 sed que ad domino didicerant. hec sunt auditoribus agenda comen-
 dabant. queque in secreto celestia archana preceperant: hec
 simplicitate uel loquendo uel scribendo dei plebi reuelebant
 et non sic gentium diuinum quicquid ipsi de corde suo fuxer-
 rant. hec turbis deceptorum quasi diuinum oraculi multa pre-
 rebant. **S**ic ergo prophetie non sua propria sed dei uerba scribebant na-
 lector eorum non sua propria interpretatione po-
 ne a sensu ueritatis exorbitet. sed hoc omnimodo debet

ad tendere qm̄ sua ūba uoluerit intelligi ipse q̄sc̄psit.
 Non enī uoluntate humana allata ē aliquando pphētia
 s; spū scō inspirati locuti s̄t scī dī homines. Sic in potes-
 tate pphāntiū n̄ erat semp habere spm̄ scm̄ semp fut̄a pōse
 p̄dicere. s; ipse sp̄c̄ eoz corda q̄ndo uoluit impleuit ita
 etiā potestatis eoz n̄ erat ut quē uellent docerent. s; quē
 spū illustrati didicerant. ea sola dicebant. Hec idō dicim̄.
 ne q̄s ad libitū suū sc̄pturas audeat exponere. Ridicule
 q̄dā hec Pet̄ ūba int̄p̄at̄ ē dicens. qd̄ sic fistula flatu
 oris humani ut resonet accipit. nec sonū tam̄ ipsa quē
 ministrat q̄a insensibilis nature ē. intelligere ualet.
 ita pphē dī spū inspirati. ea quē idē ipse sp̄c̄ uellet ex-
 pferrent. nec tam̄ ea quē dicerent ipsi m̄te tenerent uix-
 ta illud maronis dat sine m̄te sonū. qd̄ impū dentissimi er-
 roris ēē palā daret. Qm̄ enī audientib; tā sana uiuendi
 consilia darent. si insani similes ipsi quē loquerent̄ nesci-
 rent. Quare uidentes appellant̄ pphē q̄ ratione sc̄ptū ē.
 uerbū qd̄ uidit ysaias fili; amos aut aliq̄s ali; pphā. n̄ q̄a
 in occulto uisionū celestīū lucidissimo m̄tis intuitu cog-
 noscebant archana quē foras suis auditorib; palā ūbis.
 q̄b; enīq; uellent offerrent. fuer̄t ūe pseudo pphē in po-
 pulo sic ē inuolēti magistri m̄daces. q̄ inducent sec-
 tas p̄dicionis. Quē secte latine q̄c̄ dicunt̄ hereses. cū
 q̄s stulta obstinatione errorē quē semel cep̄ semp sec-
 tari nullaten; cessat. qd̄ hereticor; ēē p̄pū quis nesciat.
 Et eū q̄ emitt eos dñm negantes sup̄ducentes s̄ celerē p̄di-
 cionē. De hoc emptore & paulus ait. empti enī estis p̄cio
 magno. gl̄ficare & portare dñm in corpe ur̄o. Merito
 autē s̄ celerē p̄dicionē sup̄duct. q̄ redēptorē suū ne-
 gantes. hunc recte ofitendo gl̄ficarent. & benefacien-
 do suo in corpe ferre detractant qd̄ om̄s faciunt here-

uci. **N**ā & arri q̄ redēptorē nr̄m induuntate patrē immo-
 rē dic. & forin q̄ dic xp̄c hō ē. d̄s n̄ ē. & manicheus q̄ dic
 xp̄s d̄s tantū ē. homo uer⁹ n̄ ē. & ebyon q̄ dic xp̄c ante
 mariā non erat. ex ipsa origine fūpfit. & apollinaris qui
 dic xp̄c tm̄ d̄s & caro ē animā rationalē nūquā suscepit.
 & pelagi q̄ dic xp̄c redēptor paruuoloz in baptismo n̄ est.
 q̄a sine iniquitatib; concepti. & sine delictis a matre sua gen-
 ti. nullū pr̄fius habent peccatū qd̄ s̄ debeat dimitti. idōq;
 xp̄c n̄ est saluator omnū electoz. & ceti cū his heretici.
 d̄m p̄fecto q̄ emit eos p̄cio sanguis negant. q̄a illū n̄ qua-
 lem ueritas ostendit. s; qualem ipsi s̄ fingunt. p̄dicant. &
 p̄pter ea a redēptore alieni facti. nil certi quā foueā p̄dicto-
 nis expectant. **P** q̄s uia ueritatis blasphemāt. **V**ia ueritatis
 blasphemāt p̄ hereticos. n̄ solū mēs q̄s sine heresi seductos
 associant. s; mēs quoq; q̄s p̄ impurissimā sua facta & sacri-
 cia uel mystia execranda quē faciunt modū nr̄i x̄am.
 concitant existimantib; impijs om̄s xp̄ianos huiusmodi flagitijs
 eē mancipatos qualib; dic s̄ptura. **P** uos nom̄ meū blasphema-
 tur in gentib;. **Q** b; iudiciū iā olim n̄ cessat. **C**ū iā olim p̄ter mī-
 tēp̄ significet non cessat autē uerbū p̄sentis sit tēp̄s. n̄ q̄a
 olī iā cepit iudiciū p̄dicionis impioz. qd̄ eos p̄sentialit̄ s̄p̄ ex-
 cruciant. nullo umq; fine cessabit. **S**i enī d̄s anglis inq̄d pec-
 cantib; n̄ peccat. & cetā. **M**ulti hic insicula uno fine claudun-
 tur. nouit d̄ns p̄ios detēptatione eripe. **S**i enī inq̄d d̄s ange-
 lis peccantib; n̄ peccat. s; eos inferni tūctos penit. ad maiore
 indie iudiciū seruat cruciat. si originale mundū p̄p̄t sce-
 lera diluuiū p̄dens noe iustū seruauit. si sodomoz flagitia
 p̄ument loth iusticie cultorē ab iniustis eruit. constat pro
 certo q̄a nouit d̄ns p̄ios detēptatione eripere inq̄s ū indie
 iudiciū cruciandos reseruare. **E**t notandū in eo qd̄ ait. d̄m
 peccantib; anglis n̄ peccasse q̄a ipsi mali angli n̄ adō conditi s;

(mali)

peccando facti sūt mali. S; rudentib⁹ inferni detestab⁹ intar-
 tarū tradidit in iudiciū cruciandos reservari. Hc̄ uñcūlū alia
 translatio sic habet. S; carcerib⁹ caliginis inferi retrudent⁹.
 tñdū in iudicio puniendos reservari. Ostendit ḡ adhuc an-
 glis apostat⁹ ultimi iudiciū penā deberi. de qua dñs dicit. 'ne
 ignē etnū q̄ pparat⁹ ē diabolo & anglis ei⁹. qñs penalit⁹
 hunc infernū hoc ē inferiōrē caliginosū aerē tāq̄ carce-
 rē acceperunt. Quantū enī ad sublimitatē celi hui⁹ aeris spa-
 ciū dici infern⁹ pot. sic etiā qñtū ad eiusdē aeris altitudinē
 traque inferi⁹ iacet infēnsus intelligi ⁊ pfundus pot. Ru-
 dentib⁹ aut⁹ inferni appellat ipsā supbie iactantiā. qua angeli-
 cul sp̄s cont⁹ conditorē intumuit. Rudentes q̄ppe dñr funes
 qb⁹ nautē uela suspendunt. ut flante aura port⁹ tñq̄llitatē
 relinquunt. se seq; semp̄ ambigu⁹ ponti fluctib⁹ credant qb⁹
 conuenient⁹ rudentib⁹ in mundoz spūū conamina cōparan-
 tur. q̄ mox ut flatu supbie impulsī se ad iūsis conditorē erex-
 erant. ipsi elationis sue conatib⁹ in abyssi pfunda sūt rapti.
 Quidā codices habent. s; rugientib⁹ inferni detractos intar-
 tarū tñdū. qd uocē uel supbe elationis uel heulat⁹ in pe-
 nis significat. Rugient nāq; fere: cū uel fame uel qd aliud
 molestie patiunt⁹ ppter inmetatē elationis ferre non ualen-
 tes. siqd eis ad iūsis occurrerit. Et originali mundo n̄ pe-
 p̄it. Idē ipse mund⁹ ē. in q̄ humanū gen⁹ habitat. quē in
 habitauerūt hi q̄ ante diluuiū fuerūt. s; tam recte origina-
 lis mund⁹ ille quasi ali⁹ dī. q̄a sic insequentib⁹ hui⁹ eplē sc̄p-
 tū stinet. ille tunc mund⁹ aqua mundante p̄it & cel⁹ uidet⁹
 q̄erant p̄. idē cunctis aeris hui⁹ turbulenti aquaz spaciis ac-
 crescentiū altitudinē osūptis. & terra q̄q; maltā facie ex-
 cedentib⁹; aq̄s inmutata. Hā & si montes aliq̄ atq; conualles ab
 initio facti credunt⁹. n̄ tam tantū qñtū nē morbe cernuntur
 uniuerso. Qd negari forte potuisset. si nē etiā n̄ omnib⁹ annis

terrarū facie cernerem aquarū subuersione mutata. qd tan-
 to magis tē fuisse factū credit. qnto maior ac durior in-
 petus aquarū terras obsident aliebat. **S;** octauū noe iusti-
 cie pconē custoduit. diluuiū mundo impiorū inducens. Co-
 stat omnib; qā noe decima ab adā generatione nat' ē. s; octa-
 uū eū noiāt. qā octo homines diluuiū euaserūt in qb' ille ui-
 erat. Idcirco autē octauū numeri fac' mentionē. ut occulte
 insinuet qā tēpa diluuiū significent dīcīm examinis ultimū.
 qndo dāpnatū omnib; repbīs omīs iusti grām uitę ppetis ac-
 cipuunt. **S**ex etenī sūt p'sentis sēclī etates. septima etiā nē
 agit' etas. in illa uita ubi anime scōz sabbo felici. id ē. rege p-
 firunt' etna. octaua ē futura tēpe resurrectionis omnū
 & uniu'salis iudiciū. Iusticie autē pconē noe cognominat. qā
 iusticie opa faciens cunctis intuentib; qūt corā dño uiuendū
 esset ostendit. Neq; enī uerbo quēpiā docere rexit. qppe ne
 un' sermo rexit' ad dīm plat' uel hominē. s; qd maxime utri-
 tūq; ē inuota arce fabrica in aduentu diluuiū. in sequenti
 eū p'mordis ore qdē silente. s; cordis deuotione p'mptissima
 iussis obtemperare celestib;. Et ciuitates sodomoz & gomorreoz
 incinerē redigens euerfione dāpnauit. Qā ciuitates impiorū
 incinerē redactas asserit. duplicat' intelligi debet qā p'mo
 p'incendū eas cū adiacentib; trīs incinerē redegit. & cum
 loca incendiū postmodū mortui maris undis cetererit. ser-
 uare adhuc uoluit circūpositā regionē p'sce spēm penes. Al-
 cūnt' enī pulcherrima poma quę & edendi cupiditate spec-
 tantib; generant. si carpas fatiscunt. ac resoluunt' incine-
 rem. fumūq; excitant. quasi adhuc ardeant. Vñ in libro sa-
 pientię dī. Nec uistū apereuntib; impiis liberant fugien-
 tem. descendente igne in pentapolum cū testimoniiū ne-
 quitie. fumigabunda ostat deserta trā. & incerto tēpe frue-
 tus habentes arborei. sub audit' & ipse fumigabunde ostant

deserte: & hoc ē qđ hic quoq; subiungit. Exemplū eoz qđ impie-
 acturi sūt ponens. Nā & ignis qđ sodomitas semet punit. osten-
 dit patent qđ impii sūt. sine fine passuri. & qđ tū eoz sumi-
 gabunda erat. qđ fruct' ei' pulcherrim' emere h'c int' yfeto-
 re. apte omnib; scđis inuit. qđ delectatio carnalis & si stultoz
 mentib; ad p'sent' arridet. nil tam inuisibilib' n' incendium
 sibi seruat. n' ut fum' tormentoz ei' in scđa scđoz ascendat.
 Et iustū loth oppellū anefandoz in uirrosa uisitatione eruit.
 Aspectu enī & auditu iust' erat. habitans apud eos qui de die
 iudic' animā iustā inq's opib; cruciabant. Cruciabant qđ ē
 iurū scđm iniqua pximoz facta parit' & ūbaque cotidie
 cernens nullaten' corrigere ualebat. s; tam ipse tam cir-
 cūspēcte se gerebat. ut nec uisib' eoz flagitiū nec auditib' in
 aliquo castē sue n'it' fuscaret inuitū. s; indefessa inuēntio-
 ne ceptis sue iusticie infillēbat actib; uel certe aspectu &
 auditu iust' erat. qđ nichil in illo plēntes n' opa iusticie cer-
 nebant. & audiebant eloq'a nichil fama de illo p'absentes
 nisi qđ ad iusticiā p'tineret uulgabat. ad exemplū beati
 iob qđ dic'. Auris audiens beatificat me: & oculus uidens tes-
 timoniū reddebat m'. Et notandū qđ beat' Petrus hoc in
 loco dñici magister n' sequit' exemplū. Et ipse enī dñs in
 euāglio de die iudic' loquens. subitaneū uel diluuiū uel ignis
 sodomitici ad memoriā deducit. ubi iusti uibati. reph' au-
 sint inopinate p'dicionis laqueo p'phensi. S; & alio loco
 cū discipuloz animos a fastu elationis cōpescere curaret
 anglici casus illis p'ponit exemplū. iudebā inq's satanā
 qđ fulgur de celo cadentē. Nouit dñs pios de temptatione
 eripere: inq's n' in die iudic' cruciandos reseruare. Inq's
 die iudic' cruciandos reseruari. n' qđ n' ē ante diē
 iudic' soluti corpe penas luant p'meritis. s; qđ g'nora
 eos in iudicio tormenta expectant. qñdo & in corpe recep-

to q̄ nē in anima sola cruciabānt. Vñ & dñs hīs que p̄būm
 euanglii recipe noluerunt ciuitatib⁹ exp̄brant. ita solu-
 fit. Remissi erit t̄rē sodomorū iudicū quā illi ciui-
 tati. Magis autē eos q̄ p̄ carnē in concupiscenciā in mundi-
 cie ambulant. fornicatores dic̄. q̄ p̄reatu fide corruptio-
 nis maiora in iudicio q̄ generales inq̄d tormenta patiuntur.
 Inūationēq; stēpnunt. audaces s̄ placentes. Sup̄bos dic̄
 & arrogantes. q̄ & ipsi ḡuora generalib⁹ sint supplicia lu-
 turi. Sectas non metunt facere blasphemantes. Hete-
 ricos dic̄ q̄ blasphemantes fidē uet̄ uitā orthodoxorū sec-
 tas sui nōis. id ē hereses inducunt. q̄ & ipsi cū p̄oribus
 audiant. q̄a fortiorib⁹ fortior instat cruciat⁹. Vbi an-
 geli fortitudine & uirtute cū sint maiores. n̄ portant
 adūsū se execrabile iudiciū. Qd̄ aut̄ ubi significat in eo qd̄
 dāpnationē contempnunt qd̄ audaces. qd̄ s̄ placentes
 s̄. qd̄ hereses. id ē sectas faciunt qd̄ blasphemant. hec
 nāq; faciendo angli demonia fieri. ac penas sue sup̄bie
 soluere meruerūt. Neq; enī sp̄italis eorū natura patiebat̄
 concupiscencię carnalis obsecritate pollui. n̄ forte cum
 ad hanc hoīes illicunt. Pea q̄q; illos sic & p̄ccis que ho-
 minib⁹ mala agenda p̄suadent iudicandos eē significat.
 Si ū uelit irrationabilia peccora natālit̄ incaptionem
 & in p̄ncipiē in his que ignorant blasphemantes in cor-
 ruptione sua p̄bunt. Sic & irrationabilib⁹ animantib⁹ na-
 turale ē causa pabuli sepi in captione & in p̄ncipiē igno-
 rant̄ incidere. ita heretici cōpati iūctis insipientibus
 ob appetitū sue corruptionis explendū in corruptam
 sanāq; ecclē catholicę doct̄nā blasphemantes ac uitam
 semp̄terne s̄ p̄dicionis laqueos impia temeritate nec-
 tunt. quales extitisse hereticos ipsis aptōz tempib⁹ symo-
 nacos menandrianos. basilidianos. nycolant̄. hebre-

ntas marcionistas. & cerdonianos pluresq; alios. historia ec-
 cliastica refert. De q̄b; recte cū dixisset blasphemantes in-
 corruptione sua ꝑpibunt adiunx̄. ꝑcipientes mercedē
 iniusticie. Mercedē namq; penā dic̄. quā opa iniusticie
 merent. maxime in his q̄ cū ipsi corruptioni carnis ser-
 uunt nichilomin⁹ cōsolationē eoz q̄ caste uiuunt blasphe-
 mant cū ipsi uelans teneant errorib⁹. eis q̄ sanū sapiunt
 detrabere n̄ cessant. Voluptates existimantes dei. delicias
 conuinationis & macule. Voluptas & in bono accipitur
 & in malo. in bono q̄dē sic paradisi uoluptatis dī. ꝑ sic
 in psalmo canit. & torrente uoluptatis tue potabis eos.
 in malo autē ut salomon ait. Adolescentia enī ꝑ uolupta-
 uana sūt. & indifferent accipit. iuxta h̄ qd̄ Sara dicebat.
 Postq̄ os meū & dñs meus uetulus ē. uoluptati opā dabo.
 Voluptas g̃ bona recte dei uocat̄ q̄ scī q̄q; delectant̄ in dño.
 uoluptas autē mala noctisq; cū repbi ad ꝑficienda opa te-
 nebrarū ꝑuise delectant̄. Bene g̃ dī de iniustis q̄a uolupta-
 tem dei existimant delicias conuinationis & macule q̄a mul-
 ti uitantiū socordes ꝑuisi & inuerecundi existunt. ut cū deli-
 ciis impurissimis uacent. & execrandissimis. has tam̄ ipsi op-
 timas. & q̄si lucifluas iudicent. Qdā p̄mū hui⁹ uiculi uerbū
 ꝑcedenti uersui uingunt. ita legentes. ꝑcipientes mercedē
 iniusticie uoluptatē. & exponunt iuxta illud apli pauli. tra-
 didit illos d̄s in desideria cordis eoz in immundiciā ut stultelī
 afficiant corpora sua in semetipsis. Et paulo post in ꝑtudinē
 opantes mercedē q̄ oportuit erroris sui in semetipsis reci-
 pientes. Et sic n̄ ꝑbauer̄ dñm ^{habere} in nouicia. tradidit d̄s eos in
 repbū sensū ut faciant que n̄ conueniunt. S; nos distinc-
 tionē quā in beati pape gregoriū opusculis inuenim⁹ seqn-
 dā esse putauim⁹. Pellicientes aīas instabiles. Pellices appel-
 lari solent meretices. siꝑto uocabulo apollutione uel apel-

25

25

25

25

his sue formositate qua incautos illiciunt. Pellicentur gaudia
 instabiles quae eas male docendo erroneis uariis dogmatum
 sectis. quasi constuprantium luxibus subdunt. Secuti sunt inam
 balaam ex bosor. qui mercede iniquitatis amant. correptione
 ne uero habuit suae uelamiae subiugale mutum. in hostis uoce lo
 quens prohibuit prophetam insipientiam. Plerumque heretici tanta
 ta dogmata tam execranda perferunt sacramenta ut etiam hebe
 re sensum. etiam paganorum. et qui ratione diuinae actionis omni
 modis carent. illos derest. insana. illos distorta. et deo con
 traria minera. sanis sapiendo redarguat. et quod peris quia
 frequenter est. non nunquam multi catholicorum in tantum mercede amant
 iniquitatis. ut etiam docti ab indoctis. alacris clerici merito
 lacerent. qui iure operantur prophetam. qui uerbis asine. et naturam
 loquentis corripit. nec tam appositio prius tamen retar
 datur. Quod apostolus nomini congruit ciuitatis. de qua bala
 am uenisse prohibet. Bosor namque carnis. siue in tribulatione
 dicitur. Neque enim alia magis causa luxuriosis existit. uerbum
 uertant amore pecuniarum uel desideriorum temporalium aduhte
 rare. quia quia carnis se concupiscentiis mancipauerant. In
 dignum nimirum apostolica laude qua ueros fideles glorificam
 ant. Vos autem fratres non estis in carne. sed in spiritu. Unde in tribu
 latione sunt positi. non quod ea quae pro domino ipsi patiuntur. sed in illa
 potius. quia animos infirmorum prius operis exemplis. ne ad salu
 tem ad surgere uel respicere possint opprimunt. Sed et non
 ipsi balaam. qui uani populi siue precipitant eos in precipitium talibus
 conuenit. Quod enim agnita uia ueritatis sponte deserunt. quod
 non sit uani populi. Quid non in principium suos mittunt audito
 res. quibus non salutaria quae corrigant. sed quae illos delectent
 erronea predicant. De quibus bene subditur. Non sunt fontes sine
 aqua. nebulae tenebris exagnate. quibus caligo tenebrarum
 reueruat. Supbia enim uariantur. loquentes. pellicentur

in desideris carnis luxurie^{cor} qⁱ paululū effugunt. qⁱ in errore
 consistant. libitate illis p^rmittentes. cū ipsi serui sunt corrup-
 tionis. Hos inculcos scē iberonim^{us} in libro cont^r iouinianum
 ponens ita explanat. Nonne t^u uidet^r ap^ls p^rmixisse nouā
 impericie factione. Ap^lunt enī qⁱsi fonte scientie qⁱa qⁱ
 n^{on} h^{ab}ent doct^rina^m p^rmittunt ymbre. uel nubes p^rphie ad quas
 pueniat ueritas dī. & t^u bimb^{us} exagitant^r demonū atq^{ue} micio^r.
 Locunt^r g^rndia. & tot^{us} eoz sermo supbia ē. Immund^{us} ē autem
 omnis qui exaltat cor suū ut qⁱ paululū refugerunt a pecca-
 tis. ad suū reuertant^r errore. & student luxuria cibo^r carⁿiq^{ue}
 deliciis. Quis enī n^{on} libent^{er} audiat. manducem^{us} & bibam^{us}. &
 metū regnabim^{us}. Sapientes & prudentes prauos uocant.
 eos qⁱ dulces sūt in sermone. Contigit enī eis ueri p^ribū canis
 reu^{er}sus ad uomitū suū. & sus lota in uolutabro luti. Verum
 hoc puerbū esse dic^{it}. qⁱa de p^ribis salomonis testimonium
 allūit. qⁱd ibi cū expositione positū ē. Sic canis inq^{ui}d qⁱ re-
 uertit^r ad uomitū suū. ita stult^{us} qⁱ iterat stulticiā suā. Et ad-
 dit de suo. & sus lota in uolutabro luti. Canis q^{ui} cū uomit^r p^r-
 fecto cibū qⁱ pect^r dep^rimebat. picit^r. s^{ed} cū ad uomitū reuertit^r.
 unde leuigat^r fuerat rursus onerat^r. Et qⁱ admissa plangunt.
 p^rfecto maliciā de qua male saciati fuerant. & que nūc in-
 tima dep^rimebat. confitendo picunt^r qⁱ. post cōfessionē dum
 repetunt resumunt. Sus u^{ero} in uolutabro luti dū lauat^r. sor-
 didior reddit^r. & qⁱ admissa plangit nec tam deserit. pene g^rino-
 ris culpe se subicit. qⁱ & ipsā quā flendo impetrare potuit
 ueniam cōtēpⁿit. & quasi inuitiosa aqua se in ipsū uoluit. qⁱa
 dū fletib^{us} suis uitę mundiciā subtrahit. ante dī oculos sordidas
 ipsas etiā lacrimas fac^{it}. Ecce hanc nob^{is} fr^{at}r k^{risti} sc^{ilicet}bo eptām. in
 quib^{us} excito uitām in cōmōmione sincerā m^{en}te. In quib^{us} eptis
 dic^{it} siue m^{en}is ad q^{ui}s eptas sc^{ilicet}bit. uenient in nouissimis diebus
 in deceptione illusores. illudentes uidet^r fidi & sp^{iritu} x^{risti} canoz

ss

ss

m

ss

ss

qd temp^o sⁱ resurrectionis futurū frustra p^rmittant. iuxta
 p^rpas occupiscentias ambulantes dicentes. Vbi ē p^rmissio aut
 aduent^o ei⁹. Apt^s Paulus scribens ad thessalonicenses. rogo
 in qd uos p^raduentū ihu xpi. & n^re congregatiōis in p^rsu
 ut non cito moueamini aurō sensū. neq; terre animi neq;
 p^rsp^rm. neq; p^rsermone neq; p^replām tāq. anob⁹ missā quasi
 misset diē dñi. Rēphendit q^o beat⁹ Petrus & illusores inin
 cupat eos. q^o aduentū dñi & p^rmissa tardare asseruerant.
 cohercet Paulus eos q^o diē dñi instare autumant. Unde cō
 stat omnib; q^o diligunt aduentū mēte in hac opinatiōe
 temp^oantiu⁹ cohibendā. ut neq; uicini neq; cici aduentū
 eundē diē dñi. neq; rursū tardē hunc aduentare suspi
 cem⁹. S; hoc solū seduli p^rcurem⁹ ut siue oti siue sero uen
 em⁹. paratos nos possit inuenire dū uenerit. Latet enī eos
 hoc uolentes qd celi erant p^rus. & t^ra de aqua. & p^raquam
 s^ristens di⁹ u^rbo. Terra de aqua s^ristit qā in p^rncipio crea
 turarū dix⁹ d^s. Congregent⁹ aque in congregatiōē unam
 & appareat arida. factū ē ita. Eadē p^raquā di⁹ uerbo con
 sistit. qā diuina d^rsposiciōe uenit aquarū tota int^rsec⁹
 plena ē. sic corp⁹ ammantū uenit redundare. aspiciunt
 ne uidet⁹ ariditate deficeret. si aquarū rigatio cessaret.
 Deniq; uidem⁹ estatis feruore t^ras absūpto humore flac
 centos & in ar⁹ impuluerē quē p^ric⁹ uenit ēē uisat. Alia edi
 cio h^r. Celi erant olim de t^ra. & p^raquā s^ristit. Signifi
 cat autē aerē istū humidū & t^rbulentū. Hunc etenī celū
 sēptura aliquādo appellare s^rsueuit. Unde sēptū ē. Quātū
 in celo cognouit tēp⁹ suū. P^rque ille tē mund⁹ aqua inun
 dat⁹ p^rit. Hā supiores mundi partes diluuiū minime
 tangebāt. Perit q^o t^ra qā subūsa & coopta aq⁹ n^r solū tan
 to tēp⁹e in sū s^r fructificandi statū p^rdidit. s; etiā sic sup⁹
 docum⁹. dissimile p^rerisq; in locis ab ea q^o p^rimū accepit

faciē recep. P que p celos & tñā diē que p nominauerat p h
 p dñā mund q in his constituerat pñt. Pier t & celi sedm qñti-
 tatē: & spacia aeris hui. Excreuit enī aqua ut scs angustia-
 nus ait. & tantā illā capacitatē ubi aues uolunt occupā-
 unt. ac sic utiq; celi pierunt p pñqui terris. sedm qd di-
 cunt aues celi. Sunt autē in qd celi celoz supiores infirmam-
 to. s; utrū ipsi pñuri sūt igni. an hi soli qui etiā diluuiū
 pierunt disceptatio ē aliquando scrupulosior int̄ doctos.
 Celi autē q nō sunt. & terra eodē uōbo reposita sūt igni re-
 seruati indie iudiciū & p dñionis impioꝝ hominū. Patet
 g sententia beati Pet. qā itā tñā & illos celos q diluuiū
 pierunt. & p diluuiū repositi sūt igni ultimo p dñendos as-
 serat. Vnū ū h non lateat uos fr̄s km̄ qā un⁹ diē apud
 dñm sic mille anni & mille anni sic un⁹ diē. Quidam
 hanc sententiā ita intelligendā putant qñ diē iudiciū
 habeat tantā longitudinē. qñtū mille annoꝝ spaciū
 nō cōsiderantes qā non ait simplicit̄ erit un⁹ diē sic mille
 anni. s; un⁹ in qd diē apd dñm sic mille anni. qā nimirū
 incognitionē diuine uirtutis. & pñterita & pñsentia & fu-
 tura eq̄lī pñsentia constant. & que longa nob & que bre-
 uia uident̄ tēp curricula equalis sūt utiq; spaciū apd
 o dñtore tēpōꝝ iuxta illud psalmiste. Quō mille anni an̄
 oculos tuos tāq diē hesternā que pñterit. & sic custodia
 in nocte que p nichilo habent̄ eoz erunt. Sic enī stat
 qā psalmista mille annos nō diei futuro iudiciū. s; diei hes-
 terne. que pñterit an̄ oculos o dñtoris n̄i ad eq̄l. immo
 oī annos n̄os idē hui⁹ sc̄li omne tēp custodie noctis
 un⁹. que ē qñta pars noctis assimilāt. ita beatus Petrus
 unū queq; diē sc̄li pñsentis mille annis. & mille annos unū
 cuiq; diei apd dñm eq̄pperat. id ē eīdē m̄surā assenerat.
 qā uidet oīa & parua & magna eq̄lī ipse cōspic. Itēdem

ss

ss

petrus si hoc de die iudicii uellet tantum intelligi qd
 uere tante est; longitudinis qm̄ sit mille anni nri. po-
 terat utiq; apti suā indicare sententiā. neq; op' est; ap-
 dnm addere. qā dies ultm̄ tante eet longitudinis qm̄
 hominib; cunctis ubi aduenit; appareret. Idō aut̄ hec
 apt's cōmemorat. ut conuincat eos q's dicere p̄mise-
 rat ū ē pmissio aut aduent' ei'. Ostendens dnm neq;
 q' oblitū sue pmissionis. aut aduent' ad iudicandū ui-
 uos & mortuos. S; cū ita unū quēq; diē scti nri etna
 sua memoria cōputat ut annoz mille circū. ita
 mille annos ut unū diei spaciū sine labore circūspi-
 ciat. Manifeste intelligendū. qd' ipsoz q'q; dierum
 & annoz omniū finē certissime nouerit. absq; ulla du-
 bietate ū q'q; p̄nouerit. qñdo aduent' ipsi claritas reue-
 landa qñdo pmissa sctis sint p̄mia reddenda. Vñ & rec-
 te subumigit. Non tardat dñs pmissionē s; patient' agi-
 ppt' uos nolens aliquē perire s; om̄s ad penitentiā reuē.
 Q' g' omnia nouit. nouissima tēpa. & antiqua n̄ tardat
 pmissionē sue retributionis. S; hanc utiq; intēpe q' ante
 omnia tempa futura p̄destinauit ostendet. Idōq; adhuc
 differt ut electoz p' sūmā q' cū patre ante sctā decreuit
 adimpleat. Vñ & in apocalypsi anime ^{nri} que diē iudicii
 & resurrectionis ori' aduentare sciebant audierūt ut
 req̄scerent adhuc temp' modicū donec impleant' oser-
 in eoz & fr's eoz. Qui aut̄ p̄fata beati Petri sententiā ita
 intelligit quasi diceret diē iudicii tante longitudinis
 futura qm̄ sit mille scti anni. h' ad causā referunt. qd' neces-
 se sit eos q' cū peccatis aliqb; de corpore exiunt. & tamen
 ad electoz sorte p̄destinati sūt tanto tēpe p̄ ignē purgari
 & sic demū remissis oib; peccatis ad uitā uenire p̄petuā.
 S; hi non uident qm̄ sit impudentie credere qd' tantis

perfectos uultos cet. receptis in ictu oculi corporib; beatif. & immortalib; p mille annos spacia. debeat aere uel intra finem expectare iudiciu. & tunc demum pparatis ad integrum focis diu expectata audire sententia. Venite benedicti pat mei percipite regnum. Adueniet autem dies dni ut fur. inq celi magno impetu transierint. Illos pculdubio celos die q indiluvio transierit h e aer h e t r e p x m u i q i g n i p d e n d u s t n u t c r e d i t r e c t e s p a c i u t e n e n t e q m u a q u a t e n e b a t d i l u u i . A l i o q n s i q s c e l o s s u p i o r e s i n s o l y l u n a y a s t r a s t p o s i t a t n s i t u r o s a s s e u e r a t . q m u u l t i l l a d n i s e n t e n t i a i n t e l l i g e r e q d r . t e s o l o b s c u r a b i t . y l u n a n d a b i t l u m s u u y s t e l l e c a d e n t d e c e l o . S i e n i l o c s y d e r u t n s i e r i n t . i d e c e l u q u a r a t i o n e d i c i p o t . i n e a d e d n i y s y d e r a u e l o b s c u r a r i u e l c a d e r e & i p s o r s y d e r u l o c a q f i x a t e n e n t . i g n e a b s u m e n t e t n s i s s e . E l e m e n t a u c a l o r e s o l u e n t . Q u a t u o r s t e l e n t a q b i s t e m u n d o c o n s i s t i t i g n i s . a e r . a q u a y t r a q u e c u n c t a i g n i s i l l e m a x i m u s a b s u m e t . n e c t a m c u n c t a u t a m u s u m e t u t f u n d m u s n o n s i n t . s ; d u o i n t o r u s u m e t . d u o u i n m e h o r e r e s t i t u e t f a c i e . S u n d e i n s e q u e n t i b ; d r . H o u o s u c e l o s y n o u a t r a . & p m i s s a i p s i e x p e c t a m . N o n e n i d i x a l i o s c e l o s & a l i a t r a . s ; u e t e r e s y a n t i q s i n m e l i c o m u t a n d o s . u i x t a h q u o d d a u i d a n t . l u t i o t u d n e t r a f u n d a s t i . & o p a m a n u u t u a r u s t c e l i . I p s i p i b u n t t u a n t e p m a n e b i s . y o i m s i c u e s t i m e n t u u e t a r e s c e n t . y s i c o p t o r u i m u t a b i s e o s & m u t a b u n t . Q u e g p i b u n t u e t e r a s c e n t . y m u t a b u n t . I s t a t p c e r t o q a s u m p t i p i g n e m o x a b e u n t i g n e g c i o r e r e s u m u n t s p e c i e . P r e t e r i t e n i f i g u r a h u i m u n d i n s u b a p i t s ; f i g u r a i m u t a b i t . q n d o q d s e m i n a t u r c o r p a n i m a l e s u r g e t c o r p s p i r i t a l e . D e i g n e a n t e y a q n i e h t a l e l e g i m . q n p o c i h a b e m i n a p o c a l y p s i y m a r e n e h a b e m i n p p h i s . y l u x l u e n e n l u c e b i t i b i a m p l i . E t p m i s a i n q d i p s i u s e x p e c t a m i n q b ; i u s t i c i a h a b i t a t . i u s t i c i a

h e e u a n u s n e n s u b a

habuit infuturo scō. q̄a tē cuiq; fidelit̄ p̄m̄ sui certaminē
 reddet corona iusticie qd̄ in hac uita neq; fieri pot̄. iuxta
 illud salomoni. Vidi sub sole in loco iudicii impietate. In
 loco iusticie iniquitate & dixi in corde meo. Iustit̄ & impium
 iudicabit d̄s. & tēp̄ omni rei tē erit. Et it̄m. Vidi inq̄d calūp-
 nias que sub sole gerunt. & lacrimas innocentū. & solatore
 nemine nec posse resistere eoz inolemtie cum eoz auxilio
 destitutos. & laudam magis mortuos quā uiuentes. Idō nāq;
 magis mortuos innocentes q̄ uiuentes laudauit q̄a illi ad
 huc incertamine positi. t̄st̄i autē p̄petue beatitudinis sē
 mercede donati. Idō sub sole calūpnias sē uidisse querebat.
 q̄a supra solē nouerat iustit̄ iudicē esse q̄ in altis habitat &
 humilia respicit. supra solē mansiones inq̄b; iusti debita
 sue iusticie p̄mia percipiant. Pot̄ h̄ qd̄ ait inq̄b; iusticia ha-
 bitat & iuxta illud psalmistę intelligi. Nec porta dñi iusti
 ineam. & in apocalypsi de ciuitate sup̄na ioh̄s. nec intrabit
 inq̄d aliqd̄ in eā cōuinq̄natiū & faciens abominationē & men-
 datū n̄ q̄ sc̄pt̄ s̄t in libro uite agni. P̄pt̄ qd̄ carissimē expec-
 tantes satis agite. immaculati & inuolati inueniri ei in pace.
 Nec s̄t uigilie sc̄e de q̄b; dñs ait. Beati serui illi q̄s cū uenerit
 dñs inuenerit uigilantes. Vigilat nāq; q̄ se a sordib; uiciorū
 immune custodit. q̄ q̄ntū in se ē cū omnib; pace h̄t. q̄ in se
 ipso pace felicissima utens. om̄s carnis illecebras sp̄e regim-
 ni subdit. Et bene cū diceret satis agite. immaculati & inmo-
 lati inueniri. addidit. ei idē dño qd̄ ille solus p̄fecte mundus
 ē. q̄ diuino iudicio mundus ē. Vñ in laude bonoz. iunḡ ū dicit.
 Grant aū iusti ambo ante dñm. Bene aū dñm. q̄a humana sepe
 fallunt iudicia. Et dñm nr̄i longanimitate salute arbitram-
 ni. Nolite putare q̄a tardet p̄missione dñs. s̄; intelligite qd̄
 idō longanimit̄ expectat ut plures saluent̄. Sic & kn̄m
 fr̄ nr̄ Paulus sc̄dm̄ datā sibi sapientiā sc̄psit uob̄. Paulum

illis sc̄p̄sisse cōmemorat. q̄a que idē paulus ad q̄i specialit̄
 sc̄p̄sit eccl̄as omnib⁹ generalit̄ que porbē sunt queq; unā
 catholicā faciunt. scripsisse pbat̄ eccl̄is. Et notandū qd̄ hic
 petrus pauli sapientiā laudat. ipse autē paulus de se dic̄.
 Ego sū mimm⁹ aptōz q̄ n̄ sū dign⁹ uocari apt̄s. qm̄ p̄secutus
 sum eccl̄am dī. Ecce se paulus p̄sec̄ sue infidelitatis memor
 humiliat. Alioz aptōz innocentia p̄fert. ecce p̄m⁹ aptōz
 q̄i oblit⁹ sui p̄orat. ⁊ datariū s̄ clauū regn. datā Paulo sa
 pientiā mirat̄. q̄a mimm⁹ moris ē electoz. ut alioz magis
 q̄ suas mirent̄ uirtutes. p̄ quas se ad p̄fectū excitant. Itēq;
 notandū qd̄ Paulus in epl̄is suis dic̄. Cū aū ueniss; cephas
 antiochia in facie restit̄. q̄a rep̄hensibilis erat. Rep̄hendit q̄
 Paulus petrū in epl̄is suis. ⁊ tam ipse petrus easdē epl̄as rele
 gens laude dignas iudicat. q̄a mimm⁹ h̄ ipsū qd̄ se in illis
 m̄to rep̄hensū inuenit. n̄ q̄i iniuriā asp̄nant. s; ḡulānter
 q̄i officiū deuotionis accepit. Tales ēē ad inuicē n̄ q̄libet mor
 talū s; illi solū norunt q̄ didicerunt ad nō m̄tes ⁊ humiles
 esse corde q̄ sciunt honore inuicē p̄uenire. In q̄b; sunt q̄dā
 difficilia intellectu. que indocti ⁊ instabiles dep̄uant sic &
 cet̄as sc̄pturas. Om̄s sc̄pturas heretici dep̄uant. null⁹ ē enī
 uel noui uel uet̄is testam̄ti lib. in quo n̄ multa p̄uerse in
 tellexerunt. s; & ipsas sepe sc̄pturas a suo statu p̄uerter̄
 uel d̄m̄endo. uel addendo. uel mutando. queq; illoz p̄fidia
 dictas; sic ostat arrianos de euglio erasisse. qd̄ saluator ait. q̄a
 d̄s sp̄s ē. q̄a nolebant credē qd̄ sp̄s sc̄s ēēt. omp̄s. Q̄ recte
 indoctos uocat ⁊ instabiles. q̄a nec lum̄ scientie. nec stabili
 tate m̄tis habent. q̄ iūt doctos donec erudiant p̄maneam.
 Vm̄cū nāq; indoctis remediū ē. humili stabilitate doctoz
 ūbis auditiū p̄bere. Quā stabilitatis grām q̄a heretici n̄ h̄nt.
 uento sup̄bie q̄i palea leuis etiā de eccl̄a tollunt. Vē q̄b⁹ bene
 subdit. Ad suā ipsoz p̄dicationē. q̄a sc̄pt̄as sc̄as dep̄uare. qui

fidē catholicā turbare ac pūtere conant^r n̄ aliud in h̄ q̄ se ipso^s
 condēpnant. ecclā autē xpī discūssis error^{ib} tenebris uera sua
 luce frunt^r. Vñ bene in fine apocalypsis que clausula^r q̄
 signaculū ē totū diuine sēpturę dī. Si q̄s apposuerit ad h̄
 apponet d̄s sup̄ illū plagas sēptas in libro isto. Et si q̄s dīmi-
 nuert de uerbis lib̄ hui⁹ pphie auferat d̄s partē ei⁹ de lib^o
 uite & de ciuitate scā³ de his que sēpta sūt in lib^o isto. Vñ
 lia autē intellectu ineptis pauli que ab indoctis & instabi-
 lib⁹ dicē ē depūata illa sūt maxime in q̄b; de grā dī loq̄t^r que
 iustificet impios. h̄ ē ex impiis faciat iustos. Dicē enī ipse.
 Vbi autē abundauit iniquitas sup̄ abundauit grā. Qd̄ illi
 n̄ intelligentes putabant eū dicere. faciam^r mala ut ueniam
 bona. Absit autē ut paulus suos auditores ad pmerendū bo-
 na doceat facere mala. cū omnis intentio ē amalis coher-
 cere & ad bona agenda q̄s cūq; pot^r aduocare. S; cū dicē ubi aū
 habundauit peccatū sup̄ habundabit grā. donū grē phoe
 uehement^r cōmendat que & magna solet uisū & minora
 dimittere peccā. q̄nto q̄s maiora añ⁹ uisione peccā cōmittit
 tanto maiore grē donans indulgentiā uisū accipit. loq̄t^r
 ḡ bap̄s de his que om̄sini⁹ peccāt. ne q̄s despationē uene.
 p magnitudine facinor⁹ peat. n̄ aū ut inimici impiantur
 suadebat plura facere peccā ut potiora^{p̄} recipent bona. Vñ
 & beat⁹ petr⁹ recte admonendo subiungit. Vos ḡ fr̄s p̄scien-
 tes custodite ne insipientiū errore t̄nsducti. ex cōdatis appa-
 firmitate. Prescietes q̄a insipientes multifarios introdu-
 cent errores q̄a iudiciū futurū negantes. q̄dā diuina eloq̄a
 falsantes. q̄dā male int̄p̄antes. q̄dā luxuriis frena laxante^r
 alii aliis atq; deceptionū fraudib⁹ miseror⁹ corda demittentes.
 Custodite ne q̄s seducenū astu. a fidi ur̄e firmitate deci-
 datis. Crescite ḡ in grā & in cognitione dñi nr̄i & saluato-
 ris ihu xpī. iuxta illud psalmiste. Ambulabūt de uirtu-

te in uirtute uidebitur deus deorum in syon. Ipsi gloria et nunc et in die
 eternitatis. Gloria semper saluatori deo domino nostro. et nunc cum inter
 cotidianas aduersitatis pressuras adhuc in carne positi peg-
 namur ab illo. et maxime tunc cum diu desideratus cunctis
 gentibus aduenient. presentia nos sue uisionis fuerit illu-
 trare dignatus. quam interim suspirantes merito seculi
 cantamus quia melior est dies una matris tuis super milia.

Incipit expositio Bede presbiteri in epistola sancti Iohannis apostoli.

Vod. fuit ab initio. quod audiui. quod uidi
 oculis nostris. Hanc epistolam beatus Iohannes apostolus
 de fide et carnis perfectione conscripsit.

laudans deuotionem eorum qui in unitate ecclesie per-
 seuerabant. porro illos impietatem coarguens

qui ecclesie pacem uesano dogmate turbabant. cherinthii ma-
 xime et marcionis qui christum ante mariam non fuisse contendebant
 propter quod etiam euangelium suum scripsit ibi quod ex fide et ipse dominus uerbi
 consubstantialis patri filium affirmans. hic autem que ad domino didici.
 propriis sermonibus deprensit. et hereticorum stulticiam apostolica aue-
 toritate refellens. Unde maxime in capite epistolae diuinitatem si-
 mul et humanitatem ueram eiusdem dei et domini nostri ihesu christi. designat
 dicens. Quod fuit ab initio quod audiui. fuit enim ab initio filius
 dei. secundum filium dei in homine apparentem audierunt. oculis ui-
 derunt discipuli. quod ipsum latine euangelio explicauit. Nam quod hic
 ait. quod fuit ab initio. hoc est quod in euangelio dicit. in principio erat uer-
 bum. et uerbum erat apud deum. et deus erat uerbum. hoc erat in principio apud
 deum. et quod hic subdidit. quod audiui. quod uidi oculis nostris hoc
 est quod ibi latine subdit. et uerbum caro factum est. et habitauit in nobis.
 et uidimus gloriam eius. gloriam quasi unigeniti a patre plenam gratiam
 et ueritatis. Quod perspeximus. et manus nostre tractauerunt de uerbo in-
 te. Non solum quippe corporalibus oculis sic ceteri dominum uiderunt. et
 perspexerunt curiam illam diuinam quam uirtute spiritualibus oculis

cernebant. maxime illi qm̄ monte clarificati uiderunt
 equib; un' erat ipse iohs. Qd autē an. y man' nre tē tae-
 rit de uōbo uite. manicheoz uincit insamā qd dñm uerā af-
 fuisse carne negant qd apli uerā eē dubitare n̄ poterat
 ut pote cui ueritatē n̄ solū uidendo s; e tangendo pba-
 rent. maxime iohs ipse qd in sinu ei' incena recūbere so-
 litus. tanto licenti' ei' membra. qm̄to uicini' tangebant. S; e
 post resurrectionē ei' amotus. man' eoz tē tauerit de uer-
 bo uite. cū uerā eū recipisse carne qm̄ iā incorruptibile
 absq; ulla dubietate cognouerit audientes ab illo ipso. pal-
 pare y uidete qd spc carne e ossa n̄ sūt. sic me uidetis ha-
 bere. Bene aū dñs y man' nre tē tauerit de uōbo uite. qd
 cū ueritatē resurrectione carnis ei' amotus e' manib; con-
 tractando pbarent. cerci eū uōbū uite. h' e dñm uerū eē cog-
 nouerit. Vñ y thomas qd special' eū palpare uisus e'. mox
 u' palpauit carne dñm confessus e' dicens. Vñ m̄s y dñs m̄s.
 Et uita manifestata e'. y uidim' e' testam'. Iulā dicuntā que
 in euangelio loqit' ego sū resurrectio y uita. Que manifestata
 est diuini in carne declarata miraculis. uideruntq; disci-
 puli p̄sentēs qd posteris indubia ueritate testarent' qndo
 signa faciens sic idē iohs sc̄bit. manifestaunt gl'am suā. y re-
 diderit in eū discipuli ei'. Et qd iohs apl's uita manifestata se
 uidisse cū suis coaptis testat'. ofundat' cū suis seqcib; appel-
 les heretic'. qd eandē uita idē dñm saluatore. n̄ dñm inueri-
 tate s; hominē infantia sua mundo apparuisse. ostendit.
 Et annunciam' uob uita eñā que erat apud patrē y ap-
 paruit nob. Erat ap' patrē indiuitate eñā apparuit
 extēpe mundo in humanitate. Qd uidim' y audim' an-
 nunciam' uob. ut y uos societate habeatis nob cū y socie-
 tas m̄a sit cū patrē y cū filio ei' ihu xpō. Manifeste osten-
 dit beat' iohs qd qcuq; societate cū dō habere desiderant

pmo ecclē societati debent adunari. illāq; fidē addiscere eiū;
 sacmētis umbui. q. discipuli ab ipsa degente in carne uerita-
 te pceperunt. Hec in aliquo min⁹ ad dñm p̄tinent. q. p aptōz
 doctna credunt. q. illi q. p ipsū p̄dicantē in mundo dñm
 credebant. n̄ inq̄ntū eos fidē uel opm q̄ntas discernit. Vñ ē de
 hac societate scōz quā habent in patre ⁊ filio. ipse fili⁹ patri
 supplicans ait. Pat̄ scē serua eos in noīe tuo. q̄s dedisti m̄. ut
 sint unū sic ⁊ nos. Et paulo post. Non p̄his autē rogo tantū
 s; p̄his q. credituri sūt p̄bū eoz in me. ut om̄s unū sint. sic
 tu pat̄ in me. ⁊ ego in te. ut ⁊ ipsi in nob̄ unū sint. Et hec
 sc̄psim⁹ uob̄ ut gaudiū ur̄m sit plenū. Gaudiū doctoz sit ple-
 nū cū multos p̄dicando ad scē ecclē societate adque ad eū
 p̄que ecclā roborat ⁊ crescit. di pat̄ ⁊ filiū ei⁹ ihu xpī socie-
 tatē pducunt. Vñ ē paulus his q̄s ad fidē instituebat ait. Im-
 plete gaudiū meū ut idē sapiatis. eandē caritatē habentes
 unanimes. id ipsū sapientes. Et hec ē annuntiatio q. audiui-
 mus ab eo ⁊ annunciam⁹ uob̄ qm̄ d̄s lux ē. ⁊ tenebre in eo n̄
 sūt. Haec sententia beat⁹ ioh̄s ⁊ diuine puritatis excel-
 lentia monstrat q. nos quoq; imitari iubem⁹ aptō dicente.
 scī estote. q. a ego sc̄s sū. dñs d̄s ur̄. ⁊ manicheoz dogma cō-
 unne insanū. q. di naturā ap̄ncipe tenebray bello uictā ⁊
 esse uictā dicebāt. Si dixerim⁹ qm̄ societate habem⁹ cū eo
 ⁊ in tenebris ambulam⁹. n̄ tūc ⁊ n̄ facim⁹ ueritate. Tenebr̄
 peccata heredes ⁊ odia noiāt. Heq; q. ḡ sola fidē cōfessio suffi-
 cit ad salutē cui bonoz opm attestatio de ē. s; nec opm rec-
 titudo sine fidē ⁊ dilectionis simplicitate p̄dē. Quicūq; enī
 ex parte ulla tenebr̄ obsidet societate ad eū in q̄mchm̄q;
 natū incurrit habere n̄ ualet. Que enī societas luci ad te-
 nebras. Si autē in luce ambulam⁹ sic ⁊ ipse ē in luce socie-
 tatē habem⁹ adinucē. Notanda distinctio uōz. q. a dñm in
 luce esse dic̄. nos autē in luce ambulare debē. Ambulant

enī iusti in luce cū uirtutū opib⁹ seruientes ad meliora pfi-
 ciunt. diuina autē scētia cui dī. tu autē idē ipse es. recte
 in luce eē memorat⁹ qā plena bonitas semp exstet. ubi p-
 ficere ualeat, inuenit. ^{non} Dicit⁹ q̄ppe fidelib⁹ ut filii lucis am-
 bulate: fruct⁹ enī lucis ⁱⁿ omni bonitate: ⁊ iusticia: ⁊ ue-
 ritate: dī autē sine aliq̄ pfectu semp bon⁹ nll⁹ exstet. Si
 g⁹ in luce ambulem⁹ sic ⁊ ipse ē in luce. societate habem⁹
 ad inuicē. qā uidet manifestū dat indicē. qd in uia lucis
 ambulando pficim⁹. si fratne societatis cū qua parit⁹ ad
 lucē uerā pueniam⁹ copula gaudem⁹. S; ⁊ si lucis opera
 facere: si inuolata mutue dilectionis iura tenere uidem⁹.
 nec sic tam pntare debem⁹. nro nos pfectu aut industria
 a peccatis ad integrū posse mundari. **Nā** scit⁹. Et sangs
 ihu filii ei⁹ mundat nos ab omni peccato. Sacramētū nāq;
 dñice passionis ⁊ pterita nob omnia in baptismo pariter
 peccā laxauit. ⁊ qdqd cotidiana fragilitate p⁹ baptisma
 cōmisim⁹ eidē nrī redēptori nob grā dimittit. maxime
 cū int⁹ opa lucis que facim⁹. humilit⁹ cotidie nrōs illi ofite-
 mur errores cū sanguis illi sacmēta percipim⁹ cū dimittim⁹
 debitorib⁹; nrā nob debita dimitti pcam⁹. cū memores pa-
 sionis illius libem⁹ queq; adūsa to leram⁹. **Mirē** autē cū
 de dō loqueret⁹ ait. Et sangs ihu filii ei⁹. fil⁹ q̄ppe dī indi-
 unitatis natura sanguinē habere n̄ potuit. S; qādem
 fili⁹ dī ⁊ fili⁹ hoīs factus ē. recte ppter unitatē psonę ei⁹ filii
 dī sangne appellat. ut uerū cū corp⁹ assūpsisse. uerū pro
 nob sangne fudisse. uel dñm ihm in carne q. assūpsit ue-
 racit⁹ eē passū testat⁹. Cui simile ē qd Paulus ait. Vos spē
 scs posuit epōs. ecclām dī regere q. adq̄sunt sangne suo.
 Si dixerim⁹ qm̄ peccatū n̄ habem⁹. ipsos nos seducim⁹ ⁊ ue-
 ritas in nob n̄ ē. **Comē** heresim pelagianā hec sententia
 ualet. ⁊ q̄ paruulos om̄s sine peccato nasci. ⁊ electos in

hac uita tñ p̄ficere posse dicebat. ut sine peccato existant.
 Nā cū p̄phā dicat ecce iniquitatib; concept⁹ sū. ⁊ in delictis
 peperit me mat̄ mea sine culpa in mundo esse n̄ possumus.
 q̄ in mundū cū culpa uenim⁹. S; sanḡs ih̄u fili dī mundat
 nos ab omni peccō ut nos idō sub iure hostis nr̄i debita nr̄a
 n̄ teneant. q̄a p̄ nob̄ mediator dī ⁊ hominū hō xp̄s ih̄s gr̄u
 to reddidit qd̄ n̄ debebat. Q' enī p̄ nob̄ mortē carnis inde
 bitā reddidit. nos ad debita animē mortalitātē liberauit. Si
 cōfiteam⁹ peccata nr̄a fidelis ⁊ iustus ē. ut remittat nob̄ peccā
 nr̄a. Q' a sine peccato in hac uita ēē n̄ possum⁹. p̄ma salutis
 spes ē cōfessio. ne q̄s q̄ se iustū putet. ⁊ ante dī oculos erigat ceruicē
 deinde dilectio q̄a caritas op̄t multitudinē peccatorū. quā
 p̄ptā in consequentib; hui⁹ epl̄e. multiplica nob̄ laude cōmendat.
 Pulchre autē utriūq; simul insinuat. qd̄ ē rogare p̄ peccatis de
 beam⁹ ⁊ impetrem⁹ de dī indulgentia cū rogam⁹. idō ⁊ fidelē di
 cit dī ad remittenda peccā fidelē ad pollicitationis sue re
 seruamē. q̄ q̄a orare nos p̄ debitis ⁊ peccatis docuit pat̄na mīa
 p̄misit ⁊ uenīā secuturā. Iustus q̄q; cū asseuerat. q̄a uere cō
 fessionē iuste dimittit. ut remittat in qd̄ nob̄ peccā nr̄a. ⁊
 emundet nos ab omni iniquitate. Remittit in hac uita elec
 tis peccata cotidiana ⁊ leuia sine q̄b⁹ int̄is uiuē nequeunt.
 emundēt p̄ absolutionē carnis ab omni iniquitate. introdu
 cens illos in eā uita. in q̄ nec uelint ult̄ peccare. nec uale
 ant. Remittit nē maiora tēptamēta orantib; ne uincant. re
 mittit minima ne redeant. mundat tē ab omnib⁹ ne aliqua
 p̄suis beatis in regno p̄petuo iniquitas assit. Si dixerim⁹ qm̄ n̄
 peccauim⁹ m̄dace facim⁹ eū ⁊ ubi ei n̄ ē in nob̄. Ipse nāq;
 p̄ hominē suo spū plenū dicebat. Non ē hō iustus int̄a qui
 faciat bonū. ⁊ aliquādo n̄ peccet. S; ⁊ p̄ se ip̄s nos immunes
 ad delictis ēē n̄ posse docuit. q̄s ita orare p̄cepit. ⁊ dimitte no
 bis debita nr̄a sic ⁊ nos dimittim⁹ debitorib; nr̄is. Nemo ḡ do

cente pelagio liberū se a peccatis ac debm̄s uiuere posse credat. cū uiderit aptōs dño docente p̄fusi orare delictis. S; & alibi sc̄ptū ē. Septies cecidit iust⁹ & resurget. Impossibile nāq; ē quēlibet scōz n̄ aliquādo imminutis peccatis quē p̄sermonē. p̄ cogitationē. p̄ ignorantia. p̄ obliuionē. p̄ necessitate. p̄ uoluntate. p̄ subreptionē. admittunt lapsū incurrere. nec tamen iusti eē desistunt. q̄a cū areatu dño opitulante resurgunt.

Filioli mei hec sc̄bo uob ut n̄ peccetis. Non ē tibi ipse t̄r⁹ q̄ sup̄ nos sine peccato uiuere n̄ posse p̄hibebat. n̄c autē idō sc̄bere se nob̄ dicit. ut n̄ peccetis. S; ibi nos necessarie p̄ uident. salubriter nr̄e fragilitatis admonuit. ne q̄s s̄ quasi innocens placeat. & se de meritis extollendo plus peat. hic consequendo hortat ut si omni culpa carere neq̄m. dem̄ tamen opam q̄m̄ ualeam. ne nos ipsi fragilitatē nr̄e condiciōis negligent̄ agendo uiuem. S; & contra omnia uicia strenue uigilanterq; dimicem. maxime maiora & ap̄iora quē dño adiuuante facili⁹ sup̄are uel cauere ualeam. ut iuxta qd̄ paul⁹ ait. tēptatio uos n̄ app̄hendat n̄ humana. hoc ē ea sola q̄ humana infirmitas ad integrū declinare n̄ pot. S; & siq̄s peccauerit. aduocatū habem⁹ ap̄ patrē ih̄m xp̄m. Vide ipse ioh̄s q̄m̄ seruet humilitatē q̄ docet. Certe uir iust⁹ erat & magn⁹. q̄ de pectore dñi mysterioz secreta bibebat n̄ tam dix. aduocatū me habetis. Maluit se ponere in num̄o peccatoz. ut haberet aduocatū xp̄m. q̄ ponere se p̄ xp̄m aduocatū & inueniri int̄ dāpnandos sup̄b. Nec tam̄ dicendū q̄a ep̄i uel p̄positi n̄ petant p̄p̄lo. orat enī apt̄s p̄p̄lo. orat ip̄s p̄ apt̄o q̄ dñe orantes simul p̄ nob̄ ut dñs ap̄iat nob̄ ostiū ubi. & p̄ pet̄ orabat eccl̄a. cū eēt inuinculis Pet̄⁹ & exaudita ē. q̄m̄ & Petrus peccat. q̄a oīa p̄inucē mēbra orant. cap̄t p̄ omib; int̄pellat. de q̄ sc̄ptū ē. q̄ ē ad dexterā dñi. q̄ etiā int̄pellat p̄ nob̄. & in gentio enī filio p̄hoīe int̄pellare ē. ap̄ coet̄nū pa-

ap̄ patrē. f. aduocatū inq̄r habem⁹ & habem⁹ dñe n̄ habetis.

trē se ipsū hominē demonstrare ei q̄ p̄ humana natura ro-
 gasse ē eandē naturā indiuinitatis suę celsitudine suscep-
 se. Impellat q̄ p̄ nob̄ dñs n̄ uoce s̄ miseratione q̄a qd̄ dāp-
 nari in electis noluit suscipiendo seruauit. Et bene cū dice-
 ret aduocatū nos habere ap̄ patrē ih̄m xp̄m. addidit uis-
 tum. Iust⁹ nāq̄ aduocat⁹ multas causas n̄ suscipit. q̄ tam̄
 multos nos defendit in iudicio. si nosmet ipsos cognoscerimus
 & accusamus in iustos. Cur enī iust⁹ n̄ sit q̄ contra suā iusticiā
 iā placinas seuit. Et ipse ē p̄piciatio p̄ peccatis nr̄is. Qui
 p̄ humanitatem impellat p̄ nob̄ ap̄ patrē. idē p̄ diuinitatē p̄pi-
 ciat nob̄ cū patrē. Non tñ autē p̄ nr̄is s̄ etiā p̄ totū mundi.
 Non p̄ uis solū p̄piciatio ē dñs. q̄b̄ tē in carne uiuentib⁹ sc̄-
 bedat ioh̄s. s̄ etiā p̄ omni eccl̄a que p̄ totā mundi latitudi-
 nē diffusa ē ap̄mo nimirū electo. usq̄ ad ultimū q̄ in fine mū-
 di nascitur ē p̄orrecta. Quib⁹ ubi donatistaz scysma reprobatur.
 q̄ in affricē solū finib⁹ eccl̄am xp̄i dicebant ēē inclusā. P̄ totū
 ḡ mundi peccatis impellat dñs. q̄a p̄ totū eccl̄a diffusa ē. quā
 suo sanguine cōparauit. Neq̄ huius uerbo repugnat qd̄ in se-
 quentib⁹ dicit. & mundus totus in maligno posit⁹ ē. q̄a etiā
 p̄ totū mundū s̄. q̄ maligno idē antiq̄ hosti famuleant. Et in hoc
 scim⁹ qm̄ cognouim⁹ eū si mandata ei⁹ obseruem⁹. Que man-
 data dicat. insequentib⁹ ap̄t. id ē carnatē. Qui dicit nōsse
 dñm & mandata ei⁹ n̄ custodit mendax ē. & ueritas in eo n̄
 ē. Xp̄s ueritas appellat. ego sū in qd̄ uia & uita & uita. frus-
 tra ḡ nob̄ in eo applaudim⁹. cū mandata n̄ facim⁹ nec gran-
 de putem⁹ unū dñm nōsse cū & demones credant & comre-
 miscant. Qd̄ sit autē ueracit⁹ dñm nōsse subsequē ostendit
 dicens. Qm̄ autē seruat uerū ei⁹. uere in eo caritas dī p̄fecta
 ē. Ius itaq̄ uere dñm nouit. q̄ ei⁹ mandata seruando carita-
 tē se ei⁹ habere cōphat. hoc ē enī dñm nōsse qd̄ amare. Nā
 q̄s q̄s eū n̄ amat p̄fecto ostendit. q̄a q̄ sit amabilis n̄ nouit q̄

sit suavis dñs & dulcis gustare & uidere n̄ didicit q̄ er' pla-
 cere aspectib; continua intentione n̄ satagit. Et in hoc sci-
 mus qm̄ in ipso sum. si in ipso pfecti fuerim'. Q' dñs se in ip-
 so manere debet sic ille ambulauit & ipse ambulare. id ē
 p dilectione inma etia p inuicem orare dicens. pater igno-
 ce illis; & p sp̄a mundi cuncta foris aīo contēpnere liben-
 ter irrationes & obprobria tolerare sic & ipse dicit. Si quis uult
 p me uenire abneget semetipsum. & tollat crucē suā & seq̄t̄
 me; k m̄ n̄ mandatū nouū sc̄bo uob; k; mandatū uet' qd'
 habuistis ab initio. Mandatū uet' ē. ubi qd' audistis. Item
 mandatū nouū sc̄bo uob;. Eadē caritas & mandatū uet'
 ē. qd' ab initio cōmendatū. & mandatū uet' ē. qd' ab in-
 itio cōmendatū. & mandatū nouū q̄a tenebris eiectis. de-
 fideriū noue lucis infundit. unde recte subdit. Qd' ē ue-
 rū & in ipso & in uob;. qm̄ tenebre t̄nsierūt. & lūm uerū
 iā lucet. Ecce unde nouū q̄a tenebre aduertere hominē
 lux ū ad nouū hominē p̄inet. Itemq; dicit apl's Paulus.
 Exuite uos uetere hominē cū actib; suis. & induite nouū.
 & itū. fuitis enī aliquādo tenebre; nunc autē lux in dño.
 Q' dñs se in luce m̄anē. & fr̄em suū odit. in tenebris ē usq; ad
 huc. Dñs p̄cipit dilige inimicos. Q' g' dñs se ēē. & fr̄em
 suū odit. in tenebris ē usq; adhuc. q̄a nimirū om̄s homines
 in tenebris ^{nascuntur uiciorū in tenebris} manent omnes donec grā baptismi p xpm̄ illum-
 nent'. S; n̄ q' cū odio fr̄is accedit ad fontē uitę quo nascuntur
 ad potū sanguinis p̄ciosi q' redimat. & si se illuminatū ad dño
 estimat. in tenebris ē usq; adhuc. neq; ulla ratione peccatū
 umbras exuere potuit. qui viscera carnis induere n̄ cura-
 uit. Hinc ē enī qd' symon nup̄ baptisimatis unda p̄fusus
 ab eo q' clauēs celi habuit audiuit. Non ē t' pars neq; fors
 in sermone b. In felle enī amaritudinis & obligatione inq̄-
 tatis uideo te ēē. q̄a uidelicet collegio fraternitatis neglect-

& bene addit
 usq; ad huc.

to. domū sp̄s q̄ unitas eccl̄e ſeruat. pecunia emere. ac p̄-
 uatim habere cupiebat. Q̄ diligit fratrē ſuū in lumine ma-
 net. & ſcandalū in eo n̄ ē id ē offenſio. Qui enī diligit frēm
 tolerat omnia p̄pt̄ unitatē caritatis. Pax enī multa dili-
 gentib; legē tuā id ē caritatē. & n̄ ē illis ſcandalū. Et Pau-
 lus dicit. Sufferentes inuicē in caritate. ſtudentes ſerua-
 re unitatē in uinculo pacis. Qui autē odit frēm ſuū in
 tenebris ē & in tenebris ambulat. & nescit q̄ eat. qm̄
 tenebre obcecauerūt oculos ei. Et enī nesci in gehennā
 ignarus & cec̄ p̄cipitat in penā. recedens ſcilicet a xp̄i
 lumine monentis & docentis. Ego ſū lux mundi. Q̄ me-
 ſecut⁹ fuerit n̄ ambulabit in tenebris. ſ; habebit lumen
 uitę. Scribo uob̄ filioli qm̄ remittuntur uob̄ peccata. /
 p̄pt̄ nom̄ ei. Om̄s ſuos auditores q̄s ipſe in xp̄o p̄ceſſe-
 rat. filioꝝ noīe gl̄ificat. q̄a uidelicet renati ex aqua &
 ſp̄u remiſſionē acceperant peccatoꝝ. Et ne dubites fideles
 quosq; patriū p̄cedentū filios recte poſſe noīari. au-
 di pp̄ham de eccl̄a canentē. Omnis gl̄a ei⁹ filie regis
 abutur. Itēq; ad eandē. P̄pat̄b; tuis nati ſūt t̄ filiū. Sēbo
 uob̄ patres. qm̄ cognouiſtis eū q̄ ab initio ē. Patres n̄ etate. ſ;
 ſapientia. maiores ac maturos appellat. Senectus enim
 uenerabilis ē n̄ diuturna. neq; numero annoꝝ cōputata.
 Cum ſunt autē ſenſus hominis. & etas ſenectutis uita in-
 maculata. Patriū nāq; ē antiq̄ meminisse ac noſſe. & hec
 minorib; pandere. Vñ ſc̄ptū ē. Interroga patres tuos. & annū-
 ciabunt t̄. Oratores tuos & dicent t̄. Et idō recte patres ap-
 pellat eos q̄ eū q̄ ab initio ē id ē dñm xp̄m una cū patre &
 ſp̄u ſc̄o noſſe. & ſuis auditorib; fidelit̄ p̄dicare didicerunt.
 Sēbo uob̄ adoleſcentes. qm̄ uiciſtis malignū. Adoleſcentię
 tēp⁹ p̄pt̄ incentiua carnis lubricū ē. ſ; & p̄pt̄ robur etati
 certaminū habile. Vñ adoleſcentib; ioh̄s illis ſcribit. qui tēp-

tanta uoluptatū carnaliū ubi dei amore uicerunt. Scēbit et
 eis q̄ maiore p̄fectione illas p̄pt̄ ubi dī p̄secutionib; cunc-
 tas maligni hostis machinas fortit̄ cōtēpserunt. Scribo uo-
 bis infantes qm̄ cognouistis patrē. Infantes dic̄ humiles spū
 q̄ magis humiliari sub potenti manu dī s̄ciunt. eo sub
 limi et̄nitas et̄ archana cognoscunt. sic de talib; dicit eodē
 pat̄ fili? Abcondisti hec a sapientib; et̄ prudentib; et̄ reuelas-
 ti ea paruulīs. Scribo uob; patres qm̄ cognouistis eū q̄ ab initio
 est. Cōmendat h̄ et̄ repetit. memōre uos patres esse. si obli-
 uiscimur eū q̄ ab initio ē. p̄diss̄ pat̄ntatē. Scribo uob; iuue-
 nes. q̄a fortes estis. et̄ ubi dī manet in uob; et̄ uicistis malignū.
 Et̄a atq; et̄a considerate q̄a iuuenes estis. pugnate ut uinea-
 tis. uinente ut coronemini. humiles estote. ne in pugna cada-
 tis. Nolite diligere mundū. neq; ea que in mundo sunt. Vb;
 h̄ generalit̄ ecclē filiis scēbit. et̄ his uidet̄ qui patres sunt p̄ma-
 turitatē prudentiē ac doct̄rinē. et̄ illis q̄ infantes p̄ deuotionē
 humilitatē. et̄ eis q̄ adolescentes uel iuuenes p̄pter delecta tēp-
 tationū certamina. Omnib; his parit̄ mandat. ut utant̄ qdē
 mundo ad necessitatē. n̄ diligant ad desideria sup̄flua sic
 et̄ Paulus ait. et̄ carnis curā ne feceritis in desideriis. Siquis
 dilexerit mundū. n̄ ē caritas pat̄is in eo. Nemo s̄ mem̄at. unū
 cor duos tā s̄ aduersarios amores n̄ capit. Un̄ et̄ dñs ait. Nemo
 pot̄ duob; dñis seruire. Et̄ itm̄. Non potestis dō seruire et̄ mā-
 mone. Si autē caritas pat̄is fons ē omnium origo uirtutū. ita
 dilectio mundi cunctoz ē radix et̄ fomes uitioz. Vñ seq̄.
 Qm̄ omne qd̄ in mundo ē concupiscentia carnis ē. et̄ concupis-
 centia oculoz et̄ sup̄bia uite. Omē qd̄ in mundo ē. dic̄ omnes
 q̄ n̄t inhabitant mundū. q̄ amore incolunt mundū. sic q̄
 celū inhabitant. cōsolationē in celis h̄nt. quoz cor sursum
 ē. q̄ in carne ambulant in t̄ra. Omne q̄ in mundo ē. idē
 om̄s dilectores mundi n̄ h̄nt n̄ concupiscentiā carnis et̄ cu-

pſcentiā oculorū & ſupbia uitę. Hiſ q̄ppe uitioꝝ uocabuliſ omnia
 uitioꝝ genera cōphendit. Concupiſcentia nāq; carniſ ē omne qd
 ad uoluptatē & delicias corpū pōnet. In q̄b; ſc̄ maxime cybꝝ &
 potuſ & concubituſ. De q̄b; ſalomon ait. Sanguis ſuge. due ſc̄ filie
 dicentel. Affer. affer. Concupiſcentia oculorū oīſ curioſitaſ que
 fit in diſcendiſ artib; neſariuſ. cōtēplandiſ ſpectaculi� turpi
 buſ. uel ſupꝛacuiſ in acq̄rendiſ rebꝝ tēpalibꝝ in diſnoſcendiſ car
 penduſq; uitiiſ pꝛimoꝝ ſupbia uitę ē cū ſc̄ qſ iactat in honori
 buſ. P̄ hec tā tū cupiditaſ humana tēptat. P̄ h̄ tēptat ē adā
 & uictuſ p̄ cōcupiſcentiā ſcilicet carniſ. cū hoſtiſ cybū ligni ue
 titū oſtendit. eūq; ad comedendū ſuaſit. p̄ cupiſcentiā oculorū
 cum diceret. ſcientel bonū & malū. & apientē oculi ur̄i. p̄ ſup
 biam uitę cū diceret eruiſ ſic dū. P̄ h̄ tēptat ē dñſ & uic. p̄ cō
 cupiſcentiā carniſ. id ē cybū ſuggerit die ut lapideſ iſti pa
 neſ ſiant p̄ concupiſcentiā oculorū id ē curioſitatē ubi de p̄
 na tēpli ad monēt. ut deorſum mittat tēptandi grā. ut r̄ ab
 angeliſ ſuſcipiat p̄ ſupbia uitę. id ē inanē iactantiā ubi in mon
 te conſtituto oſtendunt omnia regna huiꝝ terre. & p̄mittunt
 ſi adorauerit. Que n̄ ē ex patre. ſ; ex mundo ē. Non ē pugna
 uitioꝝ nob̄ ex dō patre & conditore naturalit̄ inſita. ſ; ex mun
 di huiꝝ amore q̄ creatori p̄tulimꝝ nob̄ accidit. ſ; p̄bat. fecit enī
 dñſ homineſ rectoſ. & ipſi ſe miſcuerūt in finitiſ queſtionib; ut
 ſalomon teſtat. Vñ & iacobꝝ ait. Hemo cū tēptat dicat. qm̄ adō
 tēptat. dñſ enī uitēptator maloꝝ ē. ipſe autē nemine tēptat.
 unuſq; ſq; ū tēptat a concupiſcentia ſua abſtractꝝ & illectꝝ. Et
 munduſ tñſibit & concupiſcentia eiꝝ. qui autē facta uolun
 tatē dī manet in et̄nū. Munduſ tñſibit cū in die iudicii
 pigne in meliore mutabit figurā ut ſit celū nouū & t̄ra no
 ua. tñſibit & cōcupiſcentia eiꝝ. q̄a tēpꝝ patrande luxurie. uel
 alicuiꝝ peccati ultra n̄ erit. in illa enī die p̄bit oīſ cogitatio
 neſ eoꝝ. ille utiq; q̄bꝝ erga mundi huiꝝ deſideria intendebant

q̄ autē fecerit uoluntatē dñi nequaquā. et cogitationes inun-
 do tñseuntē peunt. s; q̄ celestia ætēna desiderabat. immuta-
 bilis ppetuo manet. q̄a p̄ma sup̄na quē occupierat osequetur.
 Vñ ē dñs de femina deuota. immo de una quaq; aīa quē uo-
 luntatē suā pfectē secuta fuerit ait. Maria optimā partem
 elegit quē n̄ auferet ab ea. Qui ḡ dēt manere in et̄nū in con-
 cussisq; concupiscit. ea quē tñsire nesciunt amplectat et q̄
 et̄nū ē dñi uoluntatē sequat. filioli nouissima hora ē. Nouissi-
 mā horā. nouissimū sc̄ti tēp̄ qd̄ n̄c agit. dic̄ iuxta illā dñi pa-
 rabolā ū op̄arios in uinea ap̄ma hora. a t̄cia. a sexta. a nona.
 a undecima narrat et̄ oductos. Ap̄ma nāq; hora uinea dñi
 excolebant q̄ ap̄morthio sc̄ti uel docendo uel recte inuen-
 do sui creatoris uoluntati seruebant. ab hora t̄cia. q̄ atēpo-
 rib; noe. ab hora sexta q̄ atēporib; abrahā. ab hora nona qui
 atēpib; legis datē ab hora undecima q̄ atēpē dñice incarna-
 tionis usq; in finē sc̄ti celestib; famulant imperiis. In qua
 uidelicet hora uaduent incarnē saluatoris futurus ē se-
 cutura pestis anti xp̄i. quē p̄coma salutis impugnet p-
 phetarū p̄lagio signata ē. Vnde seq̄t. Et sic audistis q̄a
 anti xp̄e uenit. n̄c anti xp̄e multi facti sūt. Anti xp̄os dic̄ here-
 ticos. S; æ illi q̄ fidē catholicā q̄ o fiteant p̄uissis actib; destru-
 unt anti xp̄i. id ē xp̄o oīi iure uocant. q̄ oīs illi maxi-
 mo anti xp̄o in fine sc̄ti futuro q̄i suo capiti testimonii
 reddunt. Vñ y paulus de illo ait. q̄ mystiū iā opat iniqui-
 tatis. Vñ sc̄m q̄a nouissima hora ē. Vñ. Qa anti xp̄e multi
 facti sūt. Pot̄ ē sic intelligi. qd̄ ait iā tunc nouissimā fuisse
 horā q̄a p̄secutio illi tēpib; quē ab hereticis ingererat mag-
 nā similitudinē habuerit ultime illi p̄secutionis quē
 imminente die iudicii uentura ē. q̄i h̄c linguis tam ue-
 lams exelam uerauerit. illā ē gladiis sit uentura ferocib; Ex
 nob̄ exierunt. s; n̄ erant ex nob̄. Plangendū uidebat ut dāp-

num cū audirent exierunt a nobis. si n̄ erant ex nobis. si max
 consolatio nob̄ offert̄. cū subdit̄ si non erant ex nobis. Constat
 enī non posse exire foras n̄ am̄ xp̄i. eos autē q̄ n̄ sūt xp̄o cō-
 trari foras exire nullo modo posse. Qui enī n̄ ē xp̄o contrari
 in corpore ipsius heret. S; sūt q̄ n̄ sic sunt in corpore dñi qñ
 do curat corp⁹ ipsi⁹ & sanitas p̄fecta n̄ erit. nisi in resurre-
 ctione mortuorū. sic sūt in corpore x̄. qñ humores mali qñdo
 euomunt̄ tē releuat̄ corp⁹. sic & mali qñdo exeunt. tē eccl̄a
 releuat̄. Ex nob̄ exierūt in qd̄ si nolite t̄les esse. si n̄ erant
 ex nobis. Vñ p̄bat. Nā si fuissent ex nobis. p̄mansissent
 utiq; nobiscū. Hinc ḡ uidendū q̄a multa q̄ n̄ sūt ex nob̄ ac-
 cipunt nobiscū sacram̄ta x̄ si tēptatio p̄bat. q̄a n̄ sūt ex nob̄
 qñdo illis tēptatio uenit uelut occasione uenti uolant fo-
 ras q̄a grana n̄ erant. Om̄s autē tē uolabunt cū area do-
 minica cept̄ uenulari indie iudicii. Si q̄ sane exierunt
 peccando si penitendo redeunt. hi am̄ xp̄i si in xp̄o eē
 p̄bant̄. si in illo finis uite p̄sentis in eccl̄a manent. S; ut
 manifesti sint. qñ n̄ sūt om̄s ex nob̄. idō p̄mutante dño
 qd̄ ante ultimā discussionē exeunt de eccl̄a ostenden-
 tes se n̄ fuisse eccl̄e m̄bra nec p̄tinuisse ad corp⁹ xp̄i. ut p̄
h̄ manifeste clarescat. q̄a n̄ sūt om̄s ex nob̄ q̄ nobiscū in
 positi sacram̄ta xp̄i si soli q̄ digna eis dē sacram̄tis opa
 inunant̄ eccl̄e faciunt. S; uos unctionē habetis ascō.
 & nobis omnia. Vnctio sp̄italis ipse sp̄s sc̄s ē. cui sacra-
 m̄ta ē in unctione insibiti. Hanc unctionē xp̄i dicit om̄s
 q̄ habent cognoscere malos & malos. bonos & bonos nec
 op̄ ē ut doceant̄ q̄a ipsa unctio docet. Et bene cū de
 hereticis loqueret̄. repente uisus ad suos auditores dicit
 unctionē eos h̄re ascō. ut ostendat eis a contrario qd̄
 heretici & om̄s am̄ xp̄i. gr̄e sp̄italis munere sunt p̄ua-
 ti. nec p̄tineant ad dñm q̄ sc̄s uocari app̄h̄is osuevit.

qñ pot' int' ministros satanę q' sc̃taris nil habent. p' dicio-
 nis locū teneant. Non sc̃p sim' uob' qñ ignorantib; uerita-
 tem s; qñ scientib; eam. Hoc qñq; scientib' qñ omne m̃-
 datū ex ueritate n̄ ē. Ecce aut' admoniti sum' qñ cognos-
 cam' anti xp̃m. Xp̃c dix' ego sū ueritas. omne aut' menda-
 tū n̄ ē ex ueritate. Om̃s g' q' mentiunt'. n̄ dū sūt ex xp̃o. N̄
 dixit qdā mendatū ex ueritate. & qdā m̃datū n̄ ex ue-
 ritate. Nemo se decipiat. nemo s' illudat. omne m̃datum
 n̄ ē ex ueritate. Q' s' ē m̃dax. n̄ n̄ q' negat qñ ih̃c ē xp̃c. q' p'
 dixerat omne m̃datū ex ueritate n̄ ēē. S; qā multa sūt g'na
 m̃datōz n̄ parū int' se disparia n̄ qñ singulare pōnt
 m̃datū negationis xp̃i. qā nimirū hoc tā nefandū & ex-
 ecrabile m̃datū ē. ut in ei' operatione cōtra aut parua ui-
 deant'. aut nulla iuxta qd' ih̃c t̃m peccanti dictū ē iustifi-
 cata ē sodomia exte. P'pria iudeoz h' ē negatio ut dicant.
 qñ ih̃c n̄ ē xp̃c. S; & heretici q' male credunt de xp̃o. ne-
 gant ih̃m xp̃m ēē. qā de xp̃o n̄ recte sentiunt. neq; eum
 talē s'fuer'. qñm diuina ueritas docet. s; qualē ipsoz uari-
 tas fingit. Alii qñq; catholici q' xp̃i mandatis obtemperare
 contēpnuūt. ih̃m ēē denegant xp̃m cui n̄ ut xp̃o dī filio de-
 bitū timoris uel dilectionis seruitiū impendunt. s; uelut ho-
 mini nulli' potētię ad libitū contradicere n̄ timēt. idōq;
 om̃s hī m̃daces & anti xp̃i. id ē xp̃o adūsarij p'bant' existerē
 attestante aptō qā s'fiterit' se nosse dīm factis autē negant.
 Hic ē anti xp̃c q' negat patrē & filiū. Hac sententia tū her-
 ticos tū maxime p'cutit iudōs. q' ih̃m negantes esse xp̃m
 filiū dī uiuū. nichomin' dīm patrē se habere dicebant. osten-
 dens eos frustra dīm patrē s'fiteri. q' filiū dī negant. Hinc &
 ipse dñs eos execrans ait. Si dñs pat' ur' esset. diligeretis utiq; &
 me. Ego enī ex dō p'cessi & ueni. neq; enī ame ipso ueni. s; pat'
 m̃s illę me misit. Om̃s q' negat filiū nec patrē h̃t. Q' s'fiter' filiū.

& patre h't. Confessione hic cordis & uocis & op'is inq'rit. quate
 querebat Paulus cu' ait. Et nemo pot' dicere dñs ihc. n' in spū scō.
 qd' ē apte dicere. Nemo pot' n' donante grā spē scī pfecta p'fes
 sione & actione xpō dño famulari. Vos qd' audistis ab initio
 in uob' p'maneat. Si in uobis p'manserit qd' ab initio audistis. &
 uos in filio & patre manebitis. Iuā inq'd fide illa dogmata toto
 corde sectamini. que ap'lmis ecclē nascentis temporib; aptōz
 uoce p'cepistis. Ipsa s't em' sola que uos diuine grē participes
 reddant. Et si q's uob' dixerit ecce hic xp'c. ecce illic. ne cre
 dideritis. Exurgent em' pseudo xp'i. & pseudo p'ph'e. ut dñs
 p'dixit. Et uos inq'd in filio & patre manebitis. filiū p'mo po
 suit. q'a sic ipse dñs fili' nemo uenit ad patre n' p' filiū. nullus
 diuine celsitudinis glām uidebit. n' q' p' sacramēta humanita
 tis q' fili' susceptu renat' ē. uel certe idō filiū p'mo & sic patem
 noīauit nēdicant arriani filiū minore patre p'pterea cre
 dendū q'a nūq. ante patre nominat' inueniat'. Et h' ē rep
 missio q' ipse fili' pollicet' ē nob' uitā etnā. Quasi quererēs
 mercedē & dicerēs. ecce in me qd' ab initio audui custodio
 obte'pero. picula. labores tēptationes p' ista m'ansione sustineo.
 Quo fructu. Quā m'cede. Quid in postea dabit'. Et h' ē in
 q'd rep'missio q' pollicet' ē nob' uitā etnā. Memoria p'misse
 m'cedis p'senerantē te facit inope. Hec sc'psi uob'. de his qui
 seducunt uos. Seductores q's noīat n' solū heretici s't intel
 ligendi q' p' ista doctrina querunt autere a fide. s; hi q' p' u
 lecebras uel adūsā scī. a p'missione uite etnē mentes infir
 moy male m'ileendo siue terrendo detrahunt. Et uos unctio
 nē q' accepistis adō maneat in uob' & n' necesse habetis. ut ali
 q's uos doceat. Hoc inq'd dño adiuuante p'curate ut spē scī
 grām q' in baptismo cōsecuti estis integrā in urō corde & cor
 pe seruetis iuxta illud apli Pauli. spm nolite extinguere
 sicq; sit. ut docente uos intus spū. min' indigeatis ex'ntes

bonnū institutione doceri. Potest unctio de q̄ loq̄ ipsa
 di caritas intelligi. que diffundit̄ in cordib⁹ nr̄is p̄ sp̄m sc̄m
 q̄ dat̄ ē nob⁹. que citissime ad obseruanda dī mandata cor qd
 implet instāmat. S; sic unctio ei docet uos de omnib⁹; **A**le
 ro addit de omnib⁹ qm̄ ē in euāglio dñs de eodē sp̄u loquens
 discipulis ait. ipse uos docebit omnia. q̄a n̄ idē sp̄s cordi as
 sit audientis. ociosus ē sermo docentis. Nemo q̄ docenti homi
 ni t̄buat qd ex ore docentis intelligit. q̄a n̄ int̄ sit q̄ doceat
 doctoris lingua ext̄ui inuacui laborat. nec tam doctor
 cessare debet qn̄ qd ualeat faciat iuxta id qd paulus ait. ego
 plantauī apollo rigauit. d̄s autē incrementū dedit. Et uerū
 ē. & n̄ ē mendatū. Sollerti crebra iteratione inculcat
 uera ēē que p̄dicat. & ab omni falsitatis sorde mundissima
 ut eos q̄ alit̄ p̄dicare p̄sūpserant. coherceat. & nos q̄q; sedu
 lus admoneat n̄ alit̄ uitā inuenire posse p̄peruā. n̄ illā se
 quam fidi & op̄is castitate que p̄ aptos p̄mitte ecclē data
 ē atq; in eadē sequenda & custodienda usq; ad finē uite
 hui⁹ p̄maneam. Cui simile ē illud apti pauli. Nemo nos
 seducat in amb⁹ uerbis. P̄pt̄ h̄ enī uenit irasci in filios diffi
 dentis. Qd̄ ū in alia t̄nslatione d̄r. & uerax ē. & n̄ ē m̄dax
 ad p̄ore uisculū respic̄ qd d̄r. s; sic unctio ei docet uos de om
 nib⁹; significans q̄a uerax ē eadē unctio. id ē ipse sp̄s q̄ docet
 homines n̄iri n̄ potest. Et sic docuit uos manere in eo. Voc
 trims uariis & peregrinis. nolite abduci. Ea fide. eo ritu quo
 ipse docuit. in illo manete. Q̄ enī p̄seuerauerit usq; in finē.
 hic saluus erit. Et n̄c filioli manete in eo. ut cū apparuerit
 habeam⁹ fiducia & n̄ confundam⁹ ab eo in aduentu ei⁹. Qui
 int̄ p̄secutiones infidelū int̄ irrationes carnaliū p̄ximorū
 p̄manet in dño fiducia h̄t. in aduentu ei⁹. sciens q̄a patien
 tia paup̄ū n̄ p̄bit in finē. at q̄cūq; erubescat uel patienti
 se in maxillā p̄bere altam. uel os suū a p̄ximo in latū pa

cienti sufferre. uel alia huiusmodi que dñs iussit obseruare. uel certe intēpe psecutionis publice xpianū se pfueri metu. n̄ iste nimirū fiducia in aduentu dñi habere n̄ pot̄ q̄a fidu-
cia p̄fessionis ei in hac uita seruare neglexit qm̄ pot̄ con-
funder̄ ab eo in aduentu ei. Hinc nāq; ipse dixit. Q' me eru-
buerit & meos sermones. Hic fili' hoīs erubescet cū uene-
rit in maiestate sua & pat̄s & scōy angloꝝ. Si scitis qm̄ ius-
tus ē. scitote qm̄ omnis q̄ fac iusticiā ex ipso natus ē. Iusticia
m̄ nr̄a ex fide. iusticia p̄fecta n̄ ē n̄ in anglis. n̄ in an-
gelis si dō cōparēt̄. Tam si q̄ p̄fecta iusticia ē aīarū & spūū
& q̄s d̄s creauit in anglis ē & scīs iustis bonis. nullo lapsu
auersis. nulla supbia cadentib; & manentib; semp in contēpla-
tione ubi dī. & nich' aliud dulcē habentib; n̄ aq̄ creati sunt
in ipsis p̄fecta iusticia ē. innob̄antē ex fide cep̄ esse scdm̄
sp̄m̄. Vñ dīc̄ psalmista. Incipite dño in confessione. Incipi-
te inq̄a uirtutū iusticię ur̄e. in confessione peccatoꝝ. Cepis-
ti n̄ defendere peccatū tuū. iā inchoasti iusticiā p̄ficiet̄
ante uite. q̄ndo nichil aliud facere delectabit̄. q̄ndo absorbe-
bit̄ mors in uictoria. q̄ndo nulla concupiscentia trullabit̄.
q̄ndo n̄ erit lucta cū carne & sangne. q̄ndo erit corona
uictorię & triumphus de inimico tunc erit p̄fecta iusticia.
Ergo si scitis q̄a iust' ē. aut. scitote q̄a omnis q̄ fac iusticiā
ex ipso nat' ē. ex dō xpo. Et q̄a dñs ex ipso nat' ē. porta-
tur nos. Iā q̄ qd̄ nati ex illo sum' sum'. Audi deniq; sequentia.
Videte quale caritatē dedit nob̄ pater. ut filii dī nomine - m
mur & sim'. Magna ē gr̄a conditoris nr̄i q̄ nob̄ donauit
ut eū amare nouerim' & possimus. Ita amare ut pat̄m
filii. cū & h' magnū esset. si sic illū amare possem' qm̄
mox deuoti amant mercedem nr̄i. Qualit̄ aū filii dī ef-
fici debeam'. idē ioh̄s in euglio testat̄. in p̄p̄a inq̄ens ue-
nit. & sin eū n̄ receperunt. q̄d qd̄ autē receperunt eum dedit

eis potestatem filios dei fieri. his qui credunt in nomine eius. Con-
iuncto quoque utroque testimonio constat quia perfide et dilectione
filii dei efficiuntur. Sed et pelagii et arrii dogma per hoc condemna-
tur. pelagii quod dicitur ausus erat homines sine gratia dei
posse saluari condemnatus heresis in eo quod dicitur ad deum nobis cari-
tatem vel potestatem dari. quod adoptionem filiorum accipiamus. Por-
ro arrii quod dicebat patrem minorem ac dissimilem esse filium. re-
fellit in eo quod idem iohannes videlicet a patre nobis dari cari-
tatem. quia filii dei nominemur. et sumus. et in euglio per deum salua-
torem autem potestatem dari credentibus filios dei fieri. Constat
enim unius substantie et eisdem eos esse potentie que equaliter ho-
minibus atque indifferenti celestia dona tribuunt. Propter hoc mun-
dus non novit nos. quia non novit eum. Mundum hoc loco mundi
amatores appellat. hoc est quod idem in iudicio in saecula gloria
quorum fide desperaverant dicent inter se gentes et peniten-
tiam agentes. hi sunt qui habuimus aliquando in derisum
et in similitudinem impii. Nos insensati unam illorum es-
timabamus insana. et fine illorum sine honore. Quia in corpora
ita sunt inter sanctos dei. et inter filios dei sortis illorum est. Quia non filii
dei sumus. et nondum apparuit quod erimus. Et paulus ait. Mor-
tui enim estis. et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Mortui
fideles sunt extinctione veteris vite que erat in peccatis et vi-
tam habentes novam in christo per fidem. cuius altitudo necdum vi-
sibiliter nobis apparuit. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei
erimus. Et hoc quoque paulus aliis explicat verbis. cum christus ingens
apparuerit vita vestra. tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.
Similes inquit ei erimus. quia cum immutabilis et eterne divinita-
tis contemplatione perfruemur. nos quoque immortales erimus. et simi-
les quod erimus quia beati. et tamen creatori similes non erimus quia
creatura sumus. Quis enim similis erit deo inter filios dei. Quia
quod hoc possit etiam dictum de immortalitate corporis videri.

& in hac q̄ppe similes erim⁹ dō. s; tantūm filio. q̄ solus in im-
 mense corp⁹ accep⁹ in quo mortuus resurrexit. atq; id ad sup-
 na p̄uexit. Qm̄ uidebim⁹ eū sicuti ē. ⁊ esse dī ētēnū hē
 atq; in cōmutabilē p̄manere. Vñ ad moysen dic. Ego sum
 q̄ sū. & dices filiū isrl. Q̄ ē misit me ad uos. Videbim⁹ q̄
 eū sicuti ē. q̄ndo hē in ipsa dñat⁹ suē subā p̄tēplabimur
 qd̄ in hac uita nulli p̄fusi electoꝝ concedit⁹ cū ⁊ ipse le-
 gis latoꝝ dñm quē in anglica sp̄e cōtēplari solebat obse-
 crans dicensq; dñe ostende m̄h temetipsū ut uideā te. ab eo
 dem dño audierit. nemo uidebit faciē meā ⁊ uiuet. cui
 tam p̄mitto magnē sc̄itatis art. ostendā t̄ omne bonum.
 Hinc ⁊ paulus att. Hē uidem⁹ p̄speculū & in enigmate.
 tē autē faciē ad faciē. Vñ qd̄ responsū ē moysi uerū ē. qd̄
 nemo pot̄ uidere faciē dī ⁊ uiuere. id ē nemo pot̄ eum
 in hac uita uiuens uidere sicuti ē. Hā multa uiderunt
 s; qd̄ uoluntas dī elegit. n̄ qd̄ natura formauit. ⁊ illd̄ qd̄
 ioh̄s att. qm̄ uidebim⁹ eū sicuti est. n̄ sic homines eū
 uiderunt q̄ndo uoluit. in sp̄e q̄ uoluit n̄ in natā q̄ in se-
 metipso etiā cū uideret⁹ latuit. s; sic ē qd̄ ab eo a moysē pete-
 batur cū ei diceret⁹ ostende m̄h temetipsū ab eo q̄ cū illo
 faciē ad faciē loquebat⁹ n̄ qd̄ dī plenitudinē q̄sq; n̄ solū ocu-
 lis corp⁹ s; uel ipsa m̄te aliq̄ndo cōphendit. Aliud ē enī uide-
 re aliud ē totū uidendo cōphendere. q̄ndo qd̄ id uidet⁹ qd̄
 p̄sens ut cūq; sentit. Totū autē cōphendit⁹ uidendo qd̄ ita
 uidet⁹ ut nichil lateat ei⁹ uidentē aut cū finis circūspici pō-
 sunt. sic te nichil latet p̄sens uoluntatis tuę circūspicere
 potes fines anuli tui. exempli grā duo posui quoz alterum
 adm̄tis obtutū. altm̄ ad corporales oculos p̄tinet. Visus enī
 ad utrūq; referend⁹ ē. id ē ad oculos ⁊ ad m̄te. Et oīs q̄ hē
 sp̄e hanc in eo sc̄ificat se sic uide se ē. Multi dicūt se sp̄e ha-
 bere uite celestis in xpō. s; hanc confessionē negligenter ui-

dendo euacuat. Manifestū autē de se indicium spei supne exhibet. q̄ bonis opam dare actib⁹ studet. certus q̄a n̄ ad similitudinē dī q̄s infuturo pueniat. n̄ dī sc̄itatē in p̄senti se sc̄ificando id ē abnegando impietate & sc̄aria desidia. Sobrius autē & iuste. & pie uiuendo imitat. Sic autē diuine sc̄itantis mundiciā p̄m̄e capacitare m̄sire iubem⁹ imitari sic diuine similitudinis gl̄iam p̄m̄a id ē creature m̄sina sperare p̄cipim⁹. Neq; autē pelagianū dogma uiuare credendū ē. qd̄ dī de homine sc̄ificat se. quasi aliq̄s ipse se sine diuino auxilio sc̄ificare p̄liberū arbitriū possit. S; q̄ h̄c spē in dño sc̄ificat se q̄ntū pot̄ ipse intendendo. & c̄ p̄ omnia gr̄am flagitando q̄ ait. sine me nichil potestis facere ei q̄ docendo. adiutor meus esto dñe ne derelinquas me. Omnis q̄ fac̄ peccatū & iniquitatē fac̄. Nemo dicat aliud ē peccm. aliud iniquitas. nemo dicat ego peccator sū. s; ego iniquus n̄ sū. Omnis enī q̄ fac̄ peccatū & iniquitatē fac̄. & peccatū est iniquitas. Virt⁹ hui⁹ sententię facili⁹ in lingua grecorū q̄ edita ē eplā cōphendit. Si qd̄ ap̄ eos iniquitas anomia. uocat⁹ qd̄ significat q̄n̄ cont̄ legē uel sine lege factū. Si qd̄ grece lex ap̄ eos nomos appellat⁹. Cū ḡ dīc̄ ioh̄s q̄a oī q̄ fac̄ peccm. & iniquitatē fac̄. h̄ ē anomia & peccm ē iniquitas. manifeste insinuat. q̄a omne q̄cqd̄ peccam⁹ cont̄ legē dī facimus. iuxta illud psalmiste. p̄uaricantes reputam⁹ om̄s peccatores t̄re. Om̄s enī q̄ peccant. p̄uaricationis reifit. h̄ ē n̄ solum illi q̄ data s̄ scripte legis sc̄ta stēp̄munt. s; & illi q̄ innocentia legis naturalis quā in p̄thoplasto om̄s accepim⁹. siue infirmitate. siue negligentia siue etiā ignorantia corrūpunt. S; & latinū nom̄ eidē rationi congruit. qm̄ iniquitas q̄n̄ cōgrati adūsā nuncupat. q̄q; fac̄ peccatum & iniquitatē fac̄. & peccm ē iniquitas. q̄a q̄cūq; peccat. oīr⁹ nimirū cōgrati diuine legis peccando existit.

Verū ne nos q̄ peccatis ⁊ iniquitatib; ad purificandū nequimus.
 pr̄sus de salute desperem⁹ iudeam⁹ qd̄ seq̄t̄ de dño. Et scitis
 qm̄ illę apparuit ut peccata tollerēt. ⁊ peccatū n̄ ē in eo. Hoc
 nobis baptista testimoniū dño phibens ait. Ecce agn⁹ dī. ecce
 q̄ tollit peccā mundi. Idō autē peccā tollere potuit dñs. q̄a
 peccā tū in eo n̄ ē. Tot ⁊ tanti homines immundū uenere
 p̄fecti. s; eorū nullus peccā tollere potuit mundi. q̄a nullus si-
 ne peccato ē potuit in mundo. Non ḡ gloriē pelagi⁹ n̄ se-
 uilian⁹ apostata ei⁹ spectator extollat. audiens q̄a om̄s q̄ h̄t
 sp̄e in dño sc̄ificat se. Nemo enī tollit peccm̄ qd̄ nec lex q̄m̄
 scā ⁊ iusta ⁊ bona potuit auferre. n̄ ille in q̄ peccm̄ n̄ ē. Tol-
 lit autē ⁊ dimittendo que facta sūt. ⁊ adiuuando ne fiant. ⁊ p-
 ducendo ad uitā ū fieri omnino n̄ possint. Omnis q̄ in eo ma-
 net n̄ peccat. In q̄m̄ in eo manet. in tantū n̄ peccat. Et ois
 q̄ peccat n̄ uidit ^{eu} nec agnouit eu. Visionē dic̄ ⁊ cognitionē
 fidi qua iusti ⁊ in hac uitā dñm uidere delectant̄. donec ad
 ipsā sp̄em apte uisionis ei⁹ infituro pueniant. de qua supra
 dr̄. qm̄ uidebim⁹ eu sicuti ē. Si enī gustass; ⁊ uidiss; qm̄ suam⁹
 ē dñs neq̄quā se peccando auidenda ei⁹ gl̄a segregaret. ⁊ in-
 quantū iusti memoriā habundantię suauitatis ei⁹ eructant
 ⁊ iusticia ei⁹ exultant. int̄m se a peccatis abstinendo. iusticię
 ei⁹ incōmutabili ⁊ incōparabili concordare satagunt. filioli
 mei nemo uos seducat. Q̄ facit iusticiā iust⁹ ē. sic n̄ ille iust⁹
 ē. Iust⁹ ē in qd̄ sic n̄ ille iust⁹ ē. ut sup̄ sc̄ificat se in qd̄ sic n̄ ille
 sc̄s ē. n̄ q̄a nr̄a iusticia uel sc̄itas diuinę par ē ualeat eu sc̄p-
 tū sit n̄ ē sc̄s ut ē dñs. s; sic mutū int̄ ē int̄ faciē hoīs ⁊
 imaginē de speculo q̄a imago ē in imitatione corp⁹ in ueri-
 tate. ⁊ tñ sic hic oculi. ita ⁊ ibi. sic hic aures ita sūt ibi.
 dispar ē res. s; sic ad similitudinē refert̄. ita ⁊ nos habem⁹
 qd̄ ē imaginē dī. s; nullā q̄ h̄t fil⁹ equalis pat̄. nā ⁊ nos p-
 modulo nr̄o si n̄ sic ille essem⁹. ex nulla parte similes dice-

rem. Ergo sanctificat uos. sic et ipse sanctus est. et ille sanctus eternitate. nos sancti fide iusti sumus sic et ille iustus est. et ille ipsa incorruptibili perpetuitate. nos iusti credendo inque non uidemus ut aliquando uideamus. Quod facit peccatum ex diabolo est. non carnis origine. ducendo ex diabolo sic manicheus impiissime de cunctis credidit hominibus. et imitationem uel suggestionem peccandi sumendo ab illo quoniam et nos filii abrahe facti sumus imitando fidem abrahe. et contra iudei non filii abrahe deferendo fidem abrahe facti sunt filii diaboli. dicente ad eos domino. uos ex patre diabolo estis. Quoniam ab initio diabolus peccat. Cum promitteret ab initio subiunxit uerbum temporis presentis peccat. quia ex quo ab initio cepit diabolus peccare. nunquam desinit nec presentium scilicet penarum enormitate nec futurarum metu coeretur. Non uero ex illo esse dicitur. quod cumque a peccando se reuocare negligit. Ab initio autem diabolus peccat. illo inquit. quod ipse factus est. quo etiam creaturam cepit. origo cunctarum. Neque enim dubitandum est inter primas creaturas angelos esse aduersos. sed ceteris ad laudem creatoris gloriam ^{sue} conditionis referentibus ille quod primus est aduersus. mox ut altitudinem sue elationis aspectu contra aduersorem cum suis sequacibus superbi intumuit. perque eandem superbiam ab initio peccans de archangelo est in diabolum uersus. In hoc apparuit filius dei. ut soluat opera diaboli. Omnes peccatores ex diabolo nati sunt. in quantum peccatores. Ad adam factus est. et quando offensit diabolo ex diabolo natus est. et tales omnes genuit quis erat. Naturalis illa deiecit ad mortem. naturalis sedam id est baptismi erexit ad uitam. Naturalis illa constituit secundum peccatum. naturalis sedam liberat a peccato. Ideo enim uenit Christus homo ut solueret peccata hominum. De qua solutione recte subiungitur. Omnes qui nati sunt ex deo peccatum non faciunt. quoniam sancti ipsi in eo manent. et non possunt peccare quoniam ex deo nati sunt. Non autem habet de omni peccato dicitur. Si enim dixerimus quia peccatum non habemus

nos ipsos seducim^{us}; de uoluntate caritatis quā quisem
 di idē ubi dī q̄ renat^{ur} ē. in se h̄t n̄ pōt cōmittere. Hoc
 insequendo manifestat dicens. In hoc manifesti sunt filii
 dī. ⁊ filii diaboli. Oī q̄ n̄ ē iust^{us} n̄ ē ex dō. ⁊ q̄ n̄ diligit frēm
 suū. Dilectio ḡ sola discernit int̄ filios dī. ⁊ filios diaboli.
 Qui habent caritatē nati sūt ex dō. Q̄cqd ius habe. h̄ n̄
 solū n̄ habeas. in ch̄ t̄ pdest. alia si n̄ habeas. hoc habe ⁊
 implebi legē. Qui enī diligit alterū legē impleuit. ⁊ ple
 nitudo legis ē caritas. Quō h̄ ē amnuntiatio q̄ audistis ab
 initio ut diligam^{us} alterutrū dicente dño. hoc ē p̄ceptū
 meū ut diligatis inuicē. n̄ sic cain. q̄ ex maligno
 erat. ⁊ occidit frēm suū. Et p̄pt̄ qd occidit eū.
 qm̄ opa ei^{us} maligna erant. fr̄s autē ei^{us} iusta. Exponit
 qm̄ ex maligno erat cain. q̄ uidelicet maligna habebat
 opa. Ergo ū ē inuidia amor fratn̄ ēē n̄ pōt^{est}; peccatum
 malignū. idē diaboli ē in pectore tali. q̄a ⁊ diabolus ho
 minem inuidendo deiecit. Opa ḡ iusta abel n̄ dicit n̄ ca
 ritatē. opa mala cain. n̄ dicit nisi odiū fratnū. Parū ē q̄a
 odit frēm suū ⁊ inuidit opib; bonis. Hinc itaq; discer
 nunt^{ur} homines. Nemo adtendat linguas s; facta. Cor
 si n̄ bene fa
 ctat. p̄fr̄ib; suis ostendit qd in se habeat.
 tēptationib; p̄bant^{ur} homines. **Doō. iii. p^o pentecosten.**

Nolite mirari fratres si odit uos mundus. Mundū
 dilectores mundi dic̄. nec mirandū q̄ amant mundū
 si fratrē amundi amore separati. ⁊ celestib; t̄m desideris
 intentū amare n̄ possunt. Abominatio ē enī peccatori
 religio ut s̄ptura testat^{ur}. Hos sem̄ qm̄ translati sumus
 de morte ad uitā. qm̄ diligim^{us} fr̄s. Nemo se de uirtutib;
 falso extollat nemo suaz uirtū paupertatē ultra modum
 inuauat. Aptū dat indicū q̄cūq; fraterna dilectione plen^{us}
 ē. q̄a ad sortē electorū p̄tinet. q̄a ⁊ portione interra

habere uiuentiu meruit. **Q**ui nō diligit. manet in morte. **M**ortē anime dicit. anima enī quę peccauerit ipsa a-
 moriet. **V**ita quippe carnis aīa. uita anime dī ē.
 mors corpis amittere spm. mors aīę amittere dīm. **N**ō
 97 98 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

in nob. qm̄ cū adhuc peccatores essem. xpc̄ p̄m̄p̄iū mortuū
 ē. Hanc beat⁹ Petrus ^{habere} inōnebat cū dño dicente petre amaſ
 me. pascet oues meas. r̄spondit se amare. statiq; audiuit eum
 ante ſenueris extendet manus tuas ⁊ alī te cinget ⁊ ducet
 quo tu n̄ uiſ. Hoc autē dixit aut euſt̄iſta ſignificans quā mor
 te clarificatur⁹ eſſ; dñm. Cū enī amorē confitenti ſuaſ oues
 cōmendarat eū in teſtimoniū eū p̄fecti amoris aīam ſuam
 p̄ſide ouib; ponere docebat. Iūe inq; p̄ nob ammiā ſuam
 poſuit. ⁊ nos debem⁹ p̄ ſi b; aīas ponere. S; dicit forte ali
 qſ. Et qñdo poſſiū habere hanc caritatē. Holi cito deſpa
 re. In te forte nata ē; ſ; n̄ dū p̄fecta ē; nūc eā ne offocetur.
 Et unde inqſ noui nata ēē in me caritatē quā nūtam. Au
 di ſequentia. Q' habuerit ſubam mundi ⁊ uiderit fr̄em ſuum
 neceſſitatē habē ⁊ clauſerit uſcera ſua ab eo ⁊ qm̄ caritas
 dī manet in eo. Ecce unde incipit caritas. Si n̄ dū eſ ydone⁹
 mori p̄ fr̄ē. iā ydoneuſ eſto dare de tuiſ facultatib; fr̄i. Si enī
 fr̄i moleſtiā patienti n̄ cōpatiariſ n̄ uiq; patiſ ex q̄ ambo re
 generati eſtiſ caritas manet in te. Filioſ n̄ diligam⁹ ūbo neq;
 lingua ſ; ope ⁊ ueritate. Ope uidelicet ut cū fr̄ aut ſoror
 nuduſ ſit ⁊ uictu cotidiano indigent. dem⁹ eiſ que neceſſaria
 ſūt corp̄ſ. Similit̄ cū ſpiritalib; doniſ eoſ egere conſpicimur.
 p̄ſtem⁹ eoꝝ neceſſitati que poſſim⁹. Veritate autē. ut eadē
 beneficia eiſ ſimplici intentione largiam⁹. ⁊ n̄ p̄p̄t laudē hu
 manā n̄ p̄ iactantiā n̄ ad iniuriā alioꝝ q̄ maiorib; p̄dicti ſub
 ſtantiū nil tale fecerint. Quercūq; enī menſ huiſmodi neuſ
 inſicit. in hac puritas ueritatis habitare n̄ ualet. tā ſi opa
 dilectioniſ p̄ximis impendere uidet. In hoc cognouim⁹ qm̄ ex ueritate
 parer q̄a ex ueritate ſu⁹ q̄ dñs ē. in pote q̄ ei p̄fectionē p̄hi n̄ o
 mitem⁹. Et in conſpectu eiſ ſuadem⁹ corda n̄ra. Iſ ac ſenten
 tia pendet a ſuperiorib; q̄a cū ope ⁊ ueritate p̄ximoiſ diligim⁹
 manifeſte cognoscim⁹ qm̄ in conſpectu ſuīne ueritatis ſuade

ſum. i. cu op̄a pietati
 i ueritate faciunt

mus corda nra. Omnes enim homines cum aliquid facere disponunt
 ad id factum meditandum corda sua se committere suadent. Sed qui
 mala cogitant hec ad id occultare uellent si ualerent ipso attes-
 tante qui ait. Omnes enim qui male agunt odit lucem. et non uenit ad
 lucem ut non arguantur opera eius. qui uero bona operari meditantur. hi facili-
 me suis cordibus persuadent ut conspectui diuinitatis se patefie-
 ri desiderent quod summe perfectionis inditum esse solet cum sua opera
 sua quisque uel cogitat ad id gaudet uidi. Unde et ipse subsequenter
 dicit. Qui autem facit ueritatem uenit ad lucem ut manifestentur ei opera
 quae in deo facta sunt. Puerum ergo dilectione cognoscimus quoniam ex ue-
 ritate sumus. et quoniam in conspectu eiusdem ueritatis suademus corda
 nostra. hoc est tales cogitationes corda nostra habere suademus. quae di-
 uinis sunt digne conspectibus. Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum.
 maior est deus corde. et nouit omnia. Si ipsa conscientia accusa-
 uerit nos inter quae non eo animo bona nostra facimus quod facienda sunt. quoniam ei
 scientiam latere possumus cui canimus. ecce domine tu cognouisti omnia
 et quae tenebrae non obscurabuntur abs te. et nonne sic dies illuminabitur.
 Quoniam si cor nostrum non reprehenderit. nos si uerum nobis responderit.
 quia diligimus. et germana dilectio est in nobis non ficta sed sincera. sa-
 lute fraterna querens nullum emolumentum expectans a fratre nisi
 salutem ipsi. Item si cor nostrum non reprehenderit. nos uidet cum
 oratione dicimus. dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus
 debitoribus nostris fiduciam habemus ad deum non in conspectu homi-
 num sed uero ipse uidet deus in corde. Et quod cumque petierimus accipiemus
 ab eo quoniam mandata eius custodimus. et ea quae sunt placita coram eo faci-
 mus. Magna haec desiderabilis fidelibus data promissio. si quis uero tam uiciorum
 et absurdus est. ut promissis non delectetur. celestibus saltem haec promiscet.
 quod e contrario sapientia terribilis intonat dicens. Qui autem au-
 rem suam ne audiat legem oratio eius erit execrabilis. Neque hunc
 beati iohannis sententiae contrarium uideri oportet. quod paulus ter-
 ram rogauit ut discederet ab eo angelus sathanae nec impetrare

potuit s; dictū ē illi sufficere t̄ grā mea nā uirtus in infirmitate
 p̄ficere. Et si enī n̄ sēp ad uoluntatē accipim⁹ orantes. tam
 mercedē deuotionis ad salutē accipim⁹. Sic idē Paulus dñm
 rogans n̄ qd̄ querebat s; qd̄ utile habebat accepit. at contra
 sēp rep̄bi exaudiunt⁹ ad uoluntatē n̄ exaudiunt⁹ ad salutē.
 Sūm⁹ eoz cap⁹ diabolus. ut beatū iob tēptaret exaudire ad
 uoluntatē s; ad dāpnationē. Idō enī concessus ē iste tēptan-
 dus. ut eo pbato ēēt ille cruciandus. Cū ḡ dixit; ioh̄s q̄a qd̄
 cūq; petierim⁹ accipiem⁹ ab eo qm̄ mandata ei⁹ custodim⁹ q̄si
 quereres quē mandata stinuo subdidit. Et hoc ē manda-
 tū ei⁹ ut credam⁹ in noiē filiū ei⁹. ih̄u xpī ⁊ diligam⁹ alteru-
 trū. Singlari num̄o mandatū p̄misit. ⁊ duo subsequēte
 adiungit mandata fidē scilicet ⁊ dilectionē q̄a nimirū
 h̄ ab inuicē separari nequeunt. Neq; enī sine fidē xpī
 recte nos alterutrū diligere. neq; uere in noiē ih̄u xpī
 sine frāna dilectione possum⁹ credere. Et diligam⁹ inq̄d
 altutrū sic dedit mandatū nob̄. id ē puro amore. n̄ sicut
 latrones uel quorūlibet alioz patratores scelerū. q̄ se utiq; al-
 terutrū s; n̄ caste diligunt. Sic enī dedit mandatū nob̄ cum
 ait. h̄ ē p̄ceptū meū ut diligatis inuicē sic dilexi uos. Qd̄
 ē enī sic dilexi uos. n̄ ad h̄ amare ad qd̄ amari uos. indet ut ad
 celestia regna p̄tingatis. Et q̄ mercede hęc mandata fidē ⁊ di-
 lectionis seruient⁹ seq̄t. Et q̄ seruat mandata ei⁹ in illo manet
 ⁊ ipse in eo. Sit ḡ t̄ dom⁹ d̄s. ⁊ esto dom⁹ d̄i. Manet in dō manet in te d̄s ut
 nec ad al̄ serua mandata ei⁹. tene caritatē. n̄ diuellere a fide illi.
 ut gloriaris in p̄sentia ipsi⁹ ⁊ securus manebis in eo. in p̄fidē
 tēp̄spem manebit ⁊ ipse penitus uite iuxta qd̄ ei psalmista
 decamat in et̄nū exultabit ⁊ habitabis in eis. Et in h̄ sem̄ qm̄
 manet in nob̄ de spū quē dedit nob̄. Primis tēpib⁹ cadebat
 sup̄ credentes sp̄s sc̄s. ⁊ loquebant⁹ linguis q̄s n̄ didicerant nē
 autē q̄a exteriorib; signis sc̄a eccl̄a n̄ indiget. q̄cūq; credens

continet. Manet in dō.

in noīe ihu & fraternā habuerit caritatē spū scō mīe matten-
 ti testimoniū phibet. Hoc enī agit sps scs in hoīe ut sit in
 illo caritas. q̄a caritas inq̄d paulus diffusa ē in cordib⁹ n̄r̄s p
 spm scm q̄ dat⁹ ē nob̄. Verū q̄a multi caritatē n̄ habentes &
 unitatē ecclē p̄iso dogmate scindentes. nichilominus spm
 scm mīe eē stendunt. recte subdit. Km̄. nolite omni spū
 credere s; pbare sps si ex dō sūt. qm̄ multi pseudo pph̄e eare-
 runt immundū. Et q̄s ē q̄ pbat sp̄s. uel un̄ possunt pbari.
 Docet incūglio dñs ū talia uentura p̄dicebat q̄ia ioh̄s iam
 suo tēpe uenisse p̄debat. Ad tendit inq̄d a falsis pph̄is q̄
 ueniunt ad uos in uestimētis ouiu. int̄nsec⁹ autē sūt lupi ra-
 paces. A fructib⁹ eorū cognoscetis eos. Nūq̄d colligunt de
 spinis uinas. aut de t̄bulis fic⁹. Hi sunt ḡ fructus aq̄b⁹ p̄fen-
 do maligni sp̄s q̄ in pph̄is locunt⁹ ualent dīnoscī spm̄
 uidelicet scismatū. & horridi heresiū t̄buli. q̄b⁹ eorū qm̄s
 incaute appropiant fidē lacerando staminant sic econtr̄
 fruct⁹ bonorū caritas scilicet gaudiū. pax in spū scō p̄fraglā-
 tiā uinū ficorū q̄ dulcedinē apte figurant. In hoc cognos-
 cit sp̄s dī. Om̄s sp̄s q̄ confitetur ihm̄ xp̄m in carne uenisse
 ex dō ē. Confessione hoc loco n̄ solū catholice fidei. s; op̄a-
 tionē bonā quē fit p̄ caritatē requirit. Alioq̄ n̄ nulli hereti-
 ci ostent. multi scismatici. multi falsi catholici ihm̄ xp̄m
 in carne uenisse. s; confessionē suā factis negant. n̄ habendo
 caritatē. Caritas q̄ppe dī filiu adduxit ad carnē. Idō q̄sq̄
 n̄ h̄t caritatē negat illū in carne uenisse. talisq; spm̄ ex dō
 n̄ habere conuenit. Ipse autē ē sp̄s dī q̄ dic̄ ihm̄ xp̄m in ca-
 ne uenisse. q̄ dic̄ n̄ lingua s; factis n̄ sonando s; amando. Et
 om̄is sp̄s q̄ soluit ihm̄ ex dō n̄ ē. Iue soluit ihm̄ q̄ uel di-
 uinitatē uel aīam uel carnē negant quē eū ueracit̄ habē
 fides catholica docet. Soluit uille ihm̄ qui mandata uī-
 barbi uel puerse uiuendo. uel p̄uī imp̄tando corrūp̄t.

S; ille q̄ unitatē scē ecclē q̄ ih̄c uenit colligere turbat.
 ih̄m q̄ntū m̄se solvere n̄tē. Nec mirū si tales ex dō n̄ s̄t. q̄ dī
 opa uel ūba uel sac̄m̄ta rescindunt. Itē nāq; ex dō n̄ s̄t. ut
 qdā eoz q̄ p̄uio dogmate separare uolebant ab hōis dispensa-
 tione diuinitatē xp̄i. Hē q̄q; īficulū q̄ dī. & omnis sp̄s qui
 soluit ih̄m ex dō n̄ ē. ex hac eplā eraserunt. ne scilicet per
 auctoritatē beati ioh̄is conuincerent errores. Veniq; nes-
 tori nescire se p̄didit hanc authenticā exemplarib; inditā
 fuisse sententiā. atq; idō soluere n̄ timuit ih̄m. ac se phoe-
 dō reddere extraneū. dicens beatā uirginē mariā. n̄ dī
 s; hōis t̄m extrasse gentē. ut aliā p̄sonā hominis. altā
 facerent dītan̄. neq; unū xp̄m in ūbo dī & carne. atq; aiā
 credens. s; separati altm̄ filiū dī. altm̄ hōis p̄dicans. Et hic
 ē antixp̄s de q̄ audistis qm̄ uenit & nē iā in mundo ē. Uenit
 imminente die iudicii nato in mundo hōis illo cetis am-
 pli nefando filio iniquitatis. nē iā in mundo habitans in
 mentib; eoz q̄ xp̄o uel p̄fessione uel ope sine remedio pe-
 nitendi repugnāt. Vos ex dō estis filioli. & uicistis eū. Vici-
 stis antixp̄m confitendo ih̄m xp̄m in carne uenisse id ē carita-
 tem habendo quā docuit ih̄c xp̄s in carne ueniens q̄. & ipse
 & in eligitio cōm̄dat. Maiorē hac dilectionē nemo h̄t. ut
 animā suā ponat q̄s p̄ amicis suis. Quom̄ enī poterat filius
 dī animā suā ponere p̄ nob; n̄ carne indueret ū mori possit.
 Quis q̄ uiolat caritatē. qd̄ libet dicat ^{lingua} uita ipsi negat xp̄m
 in carne uenisse & ipse ē antixp̄s. Et uicistis eū in qd̄. S; unū
 uicistis. Quāq; ūba uirtute arbitriū. Non utiq; Taceat pe-
 iagi. dicat ipse ioh̄s. Qm̄ maior ē q̄ in uob; ē. q̄ q̄ in mundo.
 Docet itaq; eos seruare humilitatē. ne uictoriā uirib; suis
 t̄buant. & arrogantia sup̄bie uincant. Docet ut adūsā fi-
 duciā sp̄eq; sēp habere uincendi memoriā retinentes. Quia
 maior ē dñs ad p̄regendū. q̄ diabolus ad impugnandū. Ipsi

44

de mundo scilicet ideo de mundo loquuntur. & mundus eos audit. Antequam
 christi idem heretici. si nomen christi inuocant. si signo christi se notant.
 ipsi tamen de mundo scilicet idem de illorum numero qui mundana sapi-
 unt. quod infima querunt. quod celestia ignorant. & ideo ipsi de mun-
 do loquuntur in detrahenda mundane sapientie ratione christiane fidei
 aduersantes dicendo non posse fieri. ut filius sit pater coequalis & coe-
 ternus ut uirgo intacta pariat. ut caro de puluere resur-
 gat immortalis. ut homo de terra eductus mansionem recipiat inco-
 lusit recentis paruulus natus reatu primi hominis teneatur ascriptus. sine
 aqua baptismi renatus in christo saluetur. Et mundus eos audit quia spi-
 ritualium corda ad mundanos carnalesque sensus reuocare a fidei
 simplicitate non ualent. Sed & catholici quicunque audientes illam
 domini sententiam diligite inimicos uostros benefacite his qui ode-
 runt uos. orate persequentibus. & calumpniantibus uos. & iterum
 si dimiseritis hominibus peccata eorum. dimittet & uos pater uoster celestis
 delicta uestra. dicunt se nullatenus suas iniurias se posse dimittere
 inultas. hi nimirum de mundo est. & de mundo loqui conueni-
 tur. quia carnatius uiscera non habent. frustra fidei intemerata
 mysteria seruant. Sed nec antichristi nomine carere possunt. quia christi man-
 data prebant aduersari. Nos ex deo sumus? Qui nouit deum audit nos?
 quod non est ex deo non audit nos. Carnalis enim homo non percipit ea que sunt spiritus
 dei. stulticia est enim illi. Quod ergo non uult audire predicatorum uerita-
 tis profecto ille deum non nosse neque ex deo esse cognoscit. quia carna-
 tem quam erga homines deus exercuit imitari neglexit. In hoc
 cognoscimus spiritum ueritatis. & spiritum erroris. In hoc nimirum quia spiritum
 habent erroris. & hoc est discretio spirituum de qua superius monuit dominus.
 Probate spiritus si ex deo sunt. Sed uideamus quid monitur. & in quo illi audi-
 re debeamus. Quia diligamus inuicem. quoniam caritas ex deo est. Multum
 commendauit caritatem. quia dicitur ex deo est. Plus dicitur est. in mente
 audiamus. Et omnis qui diligit ex deo natus est. & cognoscit deum. Qui non
 diligit non nouit deum. quia deus caritas est. Quod amplius dicitur potuit.

45

46

47

Dñ caritas ē. facere g̃ cont̃ caritatē. facere cont̃ dñm ē. Nemo
 dicat in hominē pecco qñdo diligo fratrem meū. y facile ē pec-
 catū in hominē. In dñm solū n̄ peccē. Qm̄ n̄ peccas in dñm qñdo
 in caritatē peccas. **O** s caritas ē. In hoc apparuit caritas
 dñi in nob̄. qm̄ unigenitū filiū suū misit dñs in mundū. ut ui-
 uam⁹ p̄ eū. qm̄ ipse dñs ait. maiore hac dilectionē nemo h̄t
 ut aīam suā ponat q̄s p̄ amicis suis. Et ibi p̄bata ē dilectio x̄i
 in nos q̄a mortuus ē p̄ nob̄. dilectio patris inde p̄bata ē in no-
 bis. q̄a unicū filiū suū misit mori p̄ nob̄ sic y paulus dicit.
 apl̄s. Q' p̄p̄o filio suo n̄ peccet. s; p̄ nob̄ omnib⁹ t̄didit illum.
 Qm̄ n̄ cū illo omnia nob̄ donauit. Et in h̄ ē caritas dñi. n̄
 quasi nos dilexerim⁹ dñm. s; qm̄ ipse p̄or dilexit nos. Non il-
 lū dilexim⁹ p̄ nā ad hoc nos dilexit ut diligam⁹ eū. Grā q̄p-
 pe hominē p̄uenit ut diligat dñm. q̄ dilectione opet⁹ bonū.
 Vñ psalmista. Vñ meus inquit mīa ei⁹ p̄ueniet me. Et mi-
 sit filiū suū p̄p̄tiationē p̄ peccatis n̄ris. Et hoc maximū
 in nos diuine caritatis indicū. q̄a necdū ipsi p̄ peccatis n̄ris
 eū petere nossim⁹. misit ille filiū suū ad nos. q̄ nob̄ in se cre-
 dentib⁹ ultro ueniā daret. nosq; ad pat̄ne gl̄e societate
 uocaret. In q̄b̄dā codicib⁹ hic uñiculus ita legit⁹. Et misit
 filiū suū uictorē p̄ peccatis n̄ris. Uictor autē sacrificator
 ē. Sacrificauit enī fili⁹ dñi p̄ peccatis n̄ris n̄ hostias pecudum.
 s; se ipsū offerendo. Vñ paulus bene admonens ait. Estote
 g̃ imitatores dñi sic filiū km̄. y ambulate in dilectione
 sic y xp̄s dilexit nos. y t̄didit semet ipsū p̄ nob̄ oblationē
 y hostiā dō in odore suauitatis. Cuius sententię conuenit
 h̄ qd̄ hic q̄q; ioh̄s exhortando subiunxit dicens. km̄.
 si dñs dilexit nos. & nos debem⁹ alterutrū diligere. Qd̄ autē
 sequit⁹ dñm nemo uidit unq̄ maiore disputatione indiget.
 cū dñs y hominib⁹ mundo corde dñm uidendū p̄mittat &
 de sc̄is dicat qd̄ angli eorū in celis sēp uideant faciē patris.

Hanc autē sententiā ubi in euangelio suo ponit idē iohs. /
 ubi etiā qm̄ d̄s uideri possit osequenter adiungit dicens.
 Unigenit⁹ fili⁹ q̄ ē in sinu patris ipse enarrauit. Qd̄ beatus
 ambrosi⁹ ita exposuit. Et ideo d̄m nemo uidit unquā. q̄a
 eā que in eo habitat plenitudinē diuinitatis nemo o spēx.
 nemo mente aut oculis cōphendit. Vidit enī ad utriq; re-
 ferendū ē. Venuq; cū addit⁹ unigenit⁹ fili⁹ q̄ ē in sinu patris
 ipse enarrauit. mentiu⁹ magis quā oculorū uisio declaratur.
 Species enī uidet⁹. uirt⁹ ū narrat⁹. Illa oculis. hec nite con-
 phendit. Itē beatus augustin⁹ in libro de uidendo dō de eadē
 orspiciant questionē; p̄inde inq̄t narrante unigenito q̄
 in sinu patris narratione ineffabili creatura rationalis inuē-
 da. y scā implet⁹ uisione dī ineffabili q̄ tunc osequem⁹ cum
 equales facti fuerim⁹. q̄a sic uident⁹ ista insibilia corporis sen-
 sib; nota. d̄m nemo uidit unq̄. qm̄ si aliquādo uisus ē. eo
 nō sic ista natura uidet⁹. s; uoluntate uisus ē. sp̄s qua
 uoluit apparet⁹ latente natura atq; in se in cōmutabilit̄
 pmanente. eo autē m̄ q̄ uidet⁹ sicuti ē. nō fortasse uidetur
 aqb̄dā angelis suis sc̄is. Anob̄ autē tunc ita uidebit⁹ cū eis
 facti fuerim⁹ equales. Et post aliquāta exponens sententiā
 sc̄i ambrosii. d̄m enī inq̄d nemo uidit unq̄. uel in hac m-
 ta sic ipse ē. uel etiā in angelorū uita sic insibilia ista que co-
 porali uisione cernunt⁹. quia unigenit⁹ fili⁹ q̄ ē in sinu pa-
 tris ipse narrauit. Vñ nō ad oculorū corporalium. s; ad mentium
 uisionē dictū p̄tinere qd̄ ait. uel narrat. Itē p̄ multa. Ad
 eā ū uisionē inq̄d qua uidebim⁹ d̄m sicuti ē. mundanda
 corda cōmonuit. Q̄a enī corpa osuetudine loquendi uisi-
 bilia nominant⁹. p̄pterea d̄s inuisibilis d̄r. ne corp⁹ esse
 credat⁹. n̄ q̄a corda munda sue subē contemplatione fran-
 dabit. cū hec magna y sūma merces d̄m colentib⁹ dili-
 gentib; p̄mitat⁹. dicente ipso d̄no q̄ndo corporalib⁹ oculis

uisibilis apparebat. & inuisibile se contuendum in mundis cor-
dib; pmittebat. q̄ diligit me diligit apatre meo. ego dili-
gam cū & manifestabo ei me ipsū. Hec quippe natura eius
equalit cū patre inuisibilis sic equalit incorruptibili di-
uinā substantiam quā potuit hominib; p̄dicatione commen-
dant. Ds̄ q̄ rex inuisibilis neq; oculo s; n̄te requirendus
ē; q̄e admodū si solē istū uidere uellem oculū corp̄is
purgarem unde uideri lux pot. uolentes uidere d̄m ocu-
lū cordis quo d̄s uideri pot purgem. beati enī mundi cor-
des qm̄ ipsi d̄m uidebunt. Verū q̄a hec uisio infituro spe-
rat. quid agendū ē nob̄ dū adhuc constituti in corpore p̄gri-
namus. Quo solatio utendū. ubi diuina uisione nec
dū licet p̄frui. Si diligam inuicē d̄s in nob̄ manet. Sed
nemo putet hanc dilectionē in qua d̄s manet abiecta
& defidiosa quādā mansuetudine immo n̄ mansuetudi-
ne s; remissione & negligentia seruari. Non ē ista cari-
tas s; languor. ferueat caritas ad erudiendū. ad corrigen-
dum ad emendandū. S; s̄ boni mores delectent. s; ma-
li emendent. corrigant. Si q̄ diligam inuicē sincera &
disciplinabili caritate d̄s in nob̄ manet. opib; q̄ d̄e ip-
suis caritatis manifestatus. quāuis n̄dū uisibilis appa-
rens. Et caritas ei in nob̄ p̄fecta ē. Querendū autē qm̄
dicat p̄fectionē diuine caritatis inmutua dilectione
consistere. cū d̄s in euangelio p̄nuntiet n̄ ēē magnū
si diligam eos q̄ nos diligunt. n̄ ad inimicos etiā de-
q̄b; hic penit tacere uidet. eadē dilectio p̄tingat n̄ for-
te ipsos q̄q; inimicos fratni amoris intuitu diligere de-
bemus uidet ita n̄ semp̄ inimici remaneant s; resipis-
cant ad diaboli laqueis. nob; germano federe socient. Si
diligam in q̄d inuicē d̄s in nob̄ manet. caritas eius
in nob̄ p̄fecta ē. Incipe diligere p̄ficeris. Lepisti di-

[illegible]

continet. Habitas in dō. s; ut continueat ne cadas. q̄a sic de ip-
 sa caritate apt̄s dicit. Caritas nūq̄ cadit. Qm̄ cadit quā con-
 tinet d̄s. Et in h̄ p̄fecta ē caritas nobiscū ut fiduciā habea-
 m̄ indie iudicii. Dic qm̄ se p̄bet un̄ q̄sq; q̄ntū in illo p̄fere-
 rit. Q̄q̄s fiduciā h̄t indie iudicii. ¹⁴ Holi timere ne ueniat
 dies iudicii. Cū enī p̄mo q̄s ad penitendū se de male actis
 conuerterit. incipit timere diē iudicii. ne uidet̄ ap̄arente
 iusto iudice ¹⁵ dāpnet̄ iniust̄. P̄cessu ū bone ois̄ationis am-
 mat̄. discet non timere qd̄ timebat. s; pot̄ optare ut
 ueniat ille desiderat̄ cunctis gentib; sperans se cū sc̄is me-
 rito bone actionis ēē coronandū. Vñ autē fiduciā indie
 iudicii habere possim̄ plen̄ subdendo manifestat. q̄a sicut
 ille ē & nos sum̄ in hoc mundo. Nūq̄d ū pot̄ homo sic d̄s.
 S; meminisse oportet qd̄ & supra dictū ē. q̄a n̄ sēp̄ ad equa-
 litē d̄r. sic s; d̄r ad q̄ndā similitudinē. Qm̄ enī dicit̄ sicut
 aures habeo. ita habet & imago. Nūq̄d omnino sic ē S; tñ
 dicit̄ sic. Si q̄ facti sum̄ ad imaginē d̄i. quare n̄ sic d̄s sum̄.
 Non equalitate s; p̄modo n̄r̄. Inde ḡ dat̄ nobis fiducia
 indie iudicii q̄a sic ille ē & nos sum̄ in hoc mundo. imi-
 tando uidet̄ ¹⁶ dilectionis in mundo. cui ille exemplū nobis
 p̄bet cotidie de celo. De qua saluator in euāglio. Diligite im-
 micos ūros. & orate p̄ p̄sequentib; uos. ut sitis filii patris ūri
 q̄ in celis ē. q̄ solē suū oriri fac̄ sup̄ bonos & malos. & pluit
 sup̄ iustos & iniustos. Timor n̄ ē in caritate. In tali uidet̄ cari-
 tate que ad imitationē d̄i uic̄ bonitatis etiā inimicis bene-
 facere. & hos diligere nouit. S; p̄fecta caritas foras mittit ti-
 more. illū scil̄ timorē de q̄ d̄r. intuitū sapientie timor d̄m. q̄
 timet q̄sq; incipiens opa iusticie. ne ueniat d̄strict̄ iudex
 & se min̄ castigatū inuenient̄ dāpnet. illa caritas pellit
 foras timorē que p̄mitto iusticie fiduciā habet indie iudi-
 ci. S; & p̄sentū adūstiatū timorē p̄fecta caritas eicit ex

p̄fecta ē in illo caritas. Quid ē habere fiduciā indie iudicii.

animo quā habere querebat qui dño supplicans ait. A timo-
 re inimici eripe animā meā. quā habebat q̄ dixit q̄s nos se-
 parabit a caritate xpī. Tribulatio an angustia. an pfecti-
 tio. an fames. an nuditas. an piculū. an gladi. Quia timor
 penā habet. Torquet cor conscientia peccatorū. nōdū facta ē
 iustificatio. Ideo in psalmo de ipsa pfectione iusticie con-
 tisti in qd̄ planctū meū in gaudiū meū michi confidisti. fac
 cum meū. & p̄cinxisti me leticia. ut cantet t̄ grā mea &
 non spungar. id ē nō sit qd̄ stimulet conscientia meā. Stimu-
 let timor. si noli timere. intret caritas que sanat qd̄ ul-
 nerat timor. Quare timet nō ē pfectus in caritate. quia mun-
 rū timor penā h̄t. qm̄ sectio medici penā h̄t. qm̄ sic sectio
 nō medici salus optata. ita timor ē caritas desiderata subse-
 quat. Nec putari debet h̄s beati ioh̄is sermone esse con-
 trariū qd̄ psalmista dicit. timor dñi sc̄s. p̄manens in sc̄l̄i
 sc̄l̄i. Duo nāq; sunt timores. un⁹ quo timeant homines dñm
 ne mittant in gehennā. ipse ē timor ille q̄ inducit cari-
 tate. sic uenit ut exeat. Si enī adhuc p̄p̄t penā timet
 dñm. nōdū amat que sic times. Non bona desideras. si mala ca-
 ues. ex eo qd̄ mala cauēs corrigis te. incipis bona deside-
 rare. Cū enī bona desiderare cepis erit uirtus timor ille sc̄s
 scilicet ne ipsa ^{bona} amittas. ne mittaris in gehennā. ne te de-
 ferat p̄sentia dñi que amplecteris qm̄ et nū fr̄m desideras.
 Nos q̄ diligam⁹ dñm. qm̄ dñs p̄or dilexit nos. Diligam⁹ q̄a ipse p̄or
 dilexit nos. Nā un⁹ diligerem⁹. nō ille p̄or dilexit. nos. Hinc
 enī in euangelio ipse dicit. Non uos me elegistis. ego elegi uos.
 Ita autē p̄fecti erim⁹ in caritate. si que admodū nulli alii
 nisi salutis nr̄e grā p̄or nos ille dilexit. ita eū nos q̄q; mul-
 tius rei nō tñ sui amoris dilexerim⁹ obtemperanti. Verū q̄a fr̄
 q̄ uerbotenus dñm diligunt consulte subiungit. Si q̄s dixe-
 rit qm̄ diligo dñm. fr̄m suū oderit. mendax ē. Vñ p̄bas

q̄a mendax ē. Aud: Q̄ enī n̄ diligit fr̄em suū quē uidet.
 d̄m quē non uidet quomodo potest diligere. Q̄d ḡ. Q̄
 diligit fr̄em diligit d̄m. Necessē ē ut diligat d̄m. ut di-
 ligat ipsā dilectionē. D̄s enī ipsa dilectio ē. Et ne q̄s di-
 cere auderet. & q̄d obstat diligere d̄m. si n̄ diligit fr̄em.
 recte subdidit. Et hoc mandatū habent adō. ut q̄ dili-
 git d̄m diligat fr̄em suū. Q̄m enī diligit eū. cui odisti
 mandatū. Quis ē q̄ dicat diligo impatōrē. s; odi leges ei.
 Non ita uerū dī amator. s; uide q̄a mandata tua dilexi.
 d̄ne in q̄d. Et idō confident aduungit in tua miā inui-
 fica me. Omnis q̄ credit q̄a ih̄c ē xp̄c ex dō natus est.
 Q̄s ē q̄ credit q̄a ih̄c ē xp̄c. Qui sic uiuit q̄m p̄cepit xp̄c.
 Nemo hereticoꝝ nemo scismaticoꝝ dicat. & nos credim⁹
 q̄a ih̄c ē xp̄c. Hā & demones credunt & contremiscūt.
 & confitebantur sic in euāglio legim⁹. & sciebant ipsū esse
 xp̄m. s; q̄a dilectionē & opa ueritatis n̄ habent ex dō n̄
 sunt. Et oīs qui diligit eū. q̄ genuit. diligit eū q̄ natus ē
 ex eo. Oīra arte p̄dicationis beat⁹ ioh̄s ad dilectionē p̄xi-
 mi nos accendere curauit p̄mo cōmemorans q̄a omīs qui
 p̄fecte credit ex dō nat⁹ ē. Deinde insinuans q̄a iustū sit
 ut qui d̄m diligit diligat & eū qui ex dō natus ē. Si q̄s
 autē tante tarditatis ē ut hominē q̄a homo ē qui secū
 eandē intra p̄grinationē tolerat amare neglexerit. ad-
 monendus est ut salte ob id illū q̄a ex dō natus ē q̄a
 particeps secū diuine gr̄e fact⁹ ē. q̄a eadē secū uite ce-
 lestis p̄mia expectat. Que q̄dē exhortatio specialiter
 ad illos p̄tinet q̄ non solū humane consortio nature. s;
 & fidei & p̄fessione fr̄s nobis sūt effecti. Verū q̄a n̄ nulli
 sunt q̄ p̄ximos diligunt s; p̄pt sanguinitate uel p̄pt
 aliq̄d cōmodū tēpale. recte sc̄s euāglista q̄ sit uerū p̄xi-
 mi amator subdendo manifestat. In hoc cognoscimus

amē

qm̄ diligim⁹ natos dī. cū dīm diligam⁹ & mandata ei⁹ facia-
 mus. Ille g̃ solus recte proximū diligere pbat⁹. q̃ etiā condi-
 toris amore flagrare cognoscit. Et ne q̃s se ipsū de con-
 ditoris amore falleret. cognoscit ubi ten⁹ se amare pfi-
 tendo bene cū dixit. in hoc cognoscim⁹ qm̄ diligimus
 natos dī cū dīm diligam⁹ addidit. mandata ei⁹ faciam⁹.
 Hec ē enī caritas dī. ut mandata ei⁹ custodiam⁹. Hoc &
 ipse dñs dicit. Si q̃s diligit me. sermonē meū seruabit. p-
 batio g̃ dilectionis. exhibitio ē opis. Vere enī diligim⁹.
 si ad mandata ei⁹ anr̄is nos uoluptatib⁹ coartam⁹. Nam
 q̃ adhuc pulcra desideria deficiunt pfecto dīm n̄ amat.
 q̃a ei in sua uoluptate contradicit. Et mandata ei⁹ g̃na
 non sunt. Et ipse dicit. Iugū meū suauē ē. Non meū
 ieuē ē. Neq; his uel dīm uel beati ioh̄is ūb̄is debet uide-
 ri aditū qd̃ & ipse dñs dicit. Quā angusta porta & ar-
 tura que ducit ad uitā. & pp̄ba ad eū. Pp̄t uerba in
 quid labioꝝ tuorū ego custodiui inas duras. Et apt̄s. Ca-
 pmultas t̄bulationes oportet nos intrare in regnum
 dī. Que enī natura sui dura sunt & aspa spes celestiu⁹ p-
 miorū. & amor xp̄i facit esse leuia. Durū nāq; ē p̄secutio-
 nes pati. pp̄t iusticiā. & hoc fac̄ suauē qd̃ ipsorū q̃ sic
 patiunt⁹ ē regnū celoꝝ. Vñ bene subdit. Qm̄ omne
 qd̃ natū ē ex dō uincit mundū. Idō nāq; mandata di-
 uina n̄ sunt graua q̃a om̄s qui uera dilectione his mā-
 cipant⁹. & adusa mundi hui⁹ & blandimenta pari m̄te
 contēpnuunt ipsā q̃q; mortē uelut ingressū patē ce-
 lestis amantel. Et ne q̃s sua uirtute mundi uel luxur̄
 uel labores se supare posse confideret. consulte sub-
 iungit. Hec ē uictoria que uincit mundū. fides m̄a.
 Iua nimirū fides que p dilectionē opat⁹. illa fides qua
 ei⁹ humilit̄ auxiliū flagitam⁹ q̃ ait. In mundo p̄sura

habebitis. s; confidite ego uici mundū. Quis ē q̄ uincit
 mundū. nisi q̄ credit qm̄ ih̄c ē fili⁹ dei. Vincit mun-
 dum qui ih̄m ēē filiū dī credens digna eīdē fidi opera
 iungit. S; nūq̄d sola diuinitatis eius fides. & confessio
 ualet ad salutē sufficere. Vide sequentia. Hic ē qui
 uenit paquā ⁊ sangnē. ih̄c xp̄c. Q̄ q̄ et̄n erat dī fili⁹
 factus ē homo in tepe. ut q̄ nos p̄ diuinitatis sue poten-
 tiā creauerat. p̄ humanitatis sue infirmitatē recrea-
 ret. Qui uenit paquā ⁊ sangnē. aqua uidet lauari
 & sanguinē sue passionis. Non in aqua solū. s; in aqua &
 sanguine. Non solū baptizari p̄ nr̄am ablutionē
 dignat⁹ ē. ut nob̄ baptismi sacramētū ostendat ac tra-
 deret uerū etiā sanguinē suū p̄ nob̄ dedit. sua passio-
 ne redemit cui sacramētū sēp̄ refecti nutrire ad sa-
 lutē. Et sp̄c ē qui testificat qm̄ ih̄c ē ueritas. Baptiza-
 to in iordane dño descendit sp̄c in specie colūbe sup̄
 eū. testimoniu illi p̄hibens q̄a ueritas ē. hoc ē uer⁹ dī
 fili⁹. uer⁹ dī mediator dī ⁊ hominū. uer⁹ humani gñis
 redēptor ac reconciliator. Vere ipse mundus ab omni la-
 be peccati. uere sufficiens tollere peccata mundi qd̄ etiā
 ipse ioh̄s baptista in so eīdē sp̄c aduentu intelligens ait.
 Q̄ me misit baptizare in aqua ille in dixit. Sup̄ quē inde-
 rit sp̄m̄ descendente & manente sup̄ eū. hic ē q̄ baptizat
 in sp̄u scō. Et ego uidi & testimoniu p̄hibui. q̄a hic ē filius
 dī. Q̄a q̄ sp̄c ih̄m xp̄m̄ esse ueritatē testat. ipse ueritatē
 cognominat. baptista illū ueritatē p̄dicat fili⁹ contrui ue-
 ritatē euangelizat. taceant blasphemī qui hunc fantasma
 ēē dogmatizant. peat de tr̄a memoria eorū q̄ eū uel dīm uel
 hoīem esse uerū denegant. Q̄a tres sūt qui testimoniu dant.
 sp̄c ⁊ sanguis ⁊ aqua. Sp̄c dedit testimoniu qm̄ ih̄c ē ue-
 ritas. q̄ndo sup̄ baptizatū descendit. Si enī uer⁹ fili⁹ dī n̄

eēt. nequaquā in eū tanta manifestatione spēs scēs ueniret. dō
 ē? sangl' dedere testimoniu qm̄ ihc ē ueritas. qndo de
 latere ei' in cruce mortui manarunt. qd nullaten' fieri
 poss; si uerā carnis naturā non haberet. S; hoc qd ante
 passionē cū oraret fact' ē sudor ei' sic gutte sanguis decur-
 rentis intrā ueritatē carnis assumptę testimoniu dat.
 Nec reticendū qd in h' q; sanguis & aqua testimoniu illi
 dederunt qd de latere mortui uiuacit' effluerunt. qd
 erat cont' naturā corpore ob id mysteriū aptū & testimo-
 nio ueritatis fuit congruū. uidelicet insinuans qd & ip-
 sū dñi corpus ineli' post mortē eēt uicturū resuscitatu
 inglā. & ipsa mors illi nob' uitā donaret. Hoc quoq; qd
 sudor ei' instar guttarū sanguinis decurrebat intrā tes-
 timoniu phibebat illi sacro scō mystio qd exclam totum
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

Et ego in qd p̄mogenitū ponā illū. excelsū p̄regib⁹ t̄re. Mag-
nū h̄ testimoniū uerax & omni acceptione dignū. hoc testi-
moniū hōis de filio dī s; multo mai⁹ ē testimoniū dī q̄a tes-
tificat⁹ ē nob de filio suo cū de celo illū alloquens ait. Tu
es fili⁹ meus dilect⁹ ante complacitū m̄. Magnū ē testimom-
iū p̄cur soris qd dō p̄hibens ait. Ego baptizauī uos aq̄
illē ū baptizabit uos spū scō. Mai⁹ ē testimoniū pat̄s
q̄ spm̄ scm̄ in eū quo semp erat plen⁹ etiā inuicibilē misit.
Q̄ credit in filio dī. h̄t testimoniū dī in se. Q̄ ita credit
in filio dī ut exerceat opando qd credit. habet testimo-
niū dī in se illud utiq; q̄a ipse quoq; in filioz dī numero
iure cōp̄tetur. ipso unico dī filio sic suis fidelib⁹ pollicente.
Si q̄s in ministrauerit. honorificabit eū pat̄ meus. Qd si
dī testimoniū habere merueris. si dīm testē tuē fidi nte-
merate possederis. qd te hominū infamia qd etiā p̄cussio
ledit. Si enī d̄s p̄ nob. q̄s cont̄ nos. Qui n̄ credit filio
m̄dace fac eū. qm̄ n̄ credit in testimonio qd testificat⁹
ē de filio suo. frustra iudei frustra heretici patrē se cre-
dere & uenerari putent. quādiu xp̄m stēpnunt. & ei cre-
dere renunt. Q̄ enī non honorificabit filiū. n̄ honori-
ficabit patrē q̄ misit illū. Q̄ n̄ credit filio q̄ ait. ego & pa-
ter unū sum⁹. & interrogante caypha ac dicente. tu es xpc
fili⁹ dī benedicti. Respondit ego sū s; eū uel n̄ ēē filium
dī uel ēē dissimilē contendunt. mendacē p̄fecto faciunt
patrē. q̄a n̄ credunt in testimonio qd testificat⁹ ē deus de
filio suo. in illo uidet qd & sup̄ memim tu es fili⁹ meus di-
lect⁹. ante complacitū m̄. s; in illo qd ei imminente ho-
ra passionis p̄hibuit dū orante illo ac dicente pat̄ saluā
fica me ex hora hac. s; p̄pterea ueni in horā hanc. pater
clarifica nom̄ tuū. respondit etiā turba audiente de ce-
lo & clarificam. & itim clarificabo. uerū se dīm patrē esse

significant in celis illi q̄ ut uerus homo mortē erat pas-
 surus int̄ra. Et hoc ē testimoniū qm̄ uitā et̄nā dedit
 nob̄ d̄s. Dedit inq̄d nob̄ uitā et̄nā. Et ipse qui loquit̄ ad
 huc uitā tēporalē y morti ob noxiā agebat in carne.
 s; ita dedit nob̄ uitā et̄nā. sic dedit potestātē filios dī fieri.
 credentib; in noiē ei. Ut enī scias ad dō datā t̄ ēē potestātē
 habere uitā et̄nā. audi ppham. Quis ē homo qui uult
 uitā & cupit uidere dies bonos. Colibe linguā tuam
 a malo y labia tua ne loquantur doli. cēta usq; ad fi-
 nem psalmi. Vedit q̄ nob̄ uitā et̄nā. s; ad huc int̄ra pe-
 gnantib; in spe quā daturus ē in celis ad se uenientib;
 in re. Et hec ē uitā in filio ei in fide scilicet y con-
 fessione nominis ei. in pceptione sacram̄torū ei. in obser-
 uantia mandatorū ei. Hinc y ipse ait. Nemo uenit ad
 patrē nisi p me. Et Petrus de illo. neq; ē enī nom̄ aliud
 sub celo datū hominib; in quo oporteat nos saluos fieri.
 Q̄ h̄t filiū h̄t uitā et̄nā. Q̄ n̄ h̄t filiū dī. uitā n̄ h̄t. Ne pa-
 rū dicere uideret̄ ēē in filio. addit ipsū filiū ēē uitā. Qd̄
 idē quoq; filiū patrē gl̄ificans ostendit ū ait. Sic enī pat̄
 h̄t uitā in semetipso. sic dedit y filio uitā habere in se-
 metipso. Qualit̄ autē eadē uitā quē filio ē y pat̄ cōmu-
 nis. etiā credentes illustret. idē filiū alibi patrē orans in-
 sinuat. Sic dedisti inq̄d ei potestātē omnis carnis. ut om-
 ne qd̄ dedisti eis. det eis uitā et̄nā. Hec ē autē uitā et̄nā
 ut cognoscant te solū uerū dīm. & quē misisti ihm xp̄m.
 Hec sc̄bo uob̄ ut sciatis qm̄ uitā habetis et̄nā. qui credi-
 tis in noiē ei filiū dī. Ut sciatis inq̄d certi ut sitis future
 ur̄ beatitudinis q̄ creditis in xp̄m. ut n̄ seducamini p
 fraudē eorū qm̄ ihm ēē filiū dī negant & idō nichil eis
 pfuturū asseuerant qui in noiē ei crediderunt. Et mi-
 ra hereticorū uesana qui totiens p totā hanc eplām apd-

uitā

lato di filio. ipsi contra n̄ filii s; creaturā dī xp̄m esse cō-
firmer. qd̄ nūq̄ p̄r fūl legunt nisi dū humanitatis il-
lū mentio celebratur. Et hec ē fiducia quā habem⁹ ad
eū. q̄a qd̄ cūq; petierim⁹ scdm̄ uoluntatē ei⁹ audit nos.
Magna fiducia nōb̄ p̄bet sperandi ad d̄no bona celestia.
qd̄ etiā in hac uita q̄cqd̄ salubrit̄ eū petim⁹ impetram⁹.
iuxta qd̄ etiā in eugl̄io credentib⁹ p̄mittit. dico uobis in-
quies oīa quecūq; orantes petitis credite q̄a accipietis &
eueniet uob̄. Notandū autē qd̄ ita orantes exaudimur
ad d̄no. si ea que ipse uult petim⁹. Vicit autē ipse. Primū
querite regnū dī. & iusticiā ei⁹. Vñ bene ioh̄s cū dixiss;
qd̄ cūq; petierim⁹ exaudiri nos nouerim⁹. interposuit se-
cundū uoluntatē ei⁹. Ergo sup̄ t̄m plenā nos & in dubita-
bile uult exauditionis habere fiducia que n̄ n̄ris cōmo-
dis nec solatiis tēp̄alib⁹ s; d̄m congruant uoluntati. Qd̄
etiā in oratione d̄mca inserere p̄cipim⁹. fiat uoluntas
tua n̄ n̄ra. Si enī illud apl̄i recorderim⁹ qm̄ qd̄ orem⁹
scdm̄ qd̄ oportet nescim⁹. intelligim⁹ nos n̄ūq̄ salutē n̄rē
cōtraria postulare & cōmodi nōb̄ ab eo q̄ utilitatē n̄rā
recte quā nos inueter ea que poscim⁹ denegari. qd̄ ip-
si quoq; magistro gentiū non dubiū ē. Et scimus qm̄
audit nos. quicqd̄ petierim⁹. Scim⁹ qm̄ habem⁹ peticionē
quā postulam⁹ ab eo. Multiplicat eadē que p̄miserat
inculcat ut nos adorandū uiuac̄ excitet. S; manet ad-
iectio quā posuit ut scdm̄ uoluntatē petam⁹ conditoris
n̄ri. Qd̄ bifarie pot̄ accipi. ut scilicet ea que ipse uult
rogem⁹ & tales ipsi quales nos esse desiderat ad rogandū
ueniam⁹. qd̄ ē habere fidē que p̄ dilectionē opat̄. & ante
omnia meminisse illi⁹ eugl̄ici mandati. cū stabitis ad-
orandū dimitte siquid habetis aduersus aliquē ut &
pat̄ ur̄ q̄ in celis ē dimittat uob̄ peccata ur̄a. Qui sent fr̄em

peccare peccm non admortē petet ⁊ dabit⁹ ciuita pec-
canti n̄ ad mortē. Hec & hui⁹ modi scdm uoluntatē dñi pe-
tunt⁹ que ad fr̄ne dilectionis officiū spectant. Loquit⁹
autē de cotidianis leuib⁹; peccatis que sic difficile uitan-
tur: sic etiā facile curant⁹. S; q̄ ordine hec alterutrū peti-
ciosit celebranda p peccis iacob⁹ insinuat apt⁹ dicens: Co-
fitemini alterutrū peccā uestra: ⁊ orate p inuicē ut salue-
mini. Si ḡ dicto uel cogitatu uel obliuione uel ignorantia
forte deliquisti: uade ad fr̄em confitere illi. postula inter-
uentionē. Si ipse fragilitatis sue conscū pure confitendo
fecerit: & tu et errata pie intercedendo dilue. S; si de le-
uiorib⁹ dicta sint peccatis. Porro si graui⁹ admisti indue
psbuitros eccle: ⁊ ad illoz examen castigare. Et peccm ad
mortē n̄ p illo dico ut q̄s roget. Magna hic questio nascit⁹
q̄a apte ostendit beat⁹ ioh̄s ēē quosdā fr̄es p q̄b⁹ orare non
nob̄ p̄cipit: cū dñs etiā p persecutorib⁹ nr̄is nos orare iubeat
que n̄ alit̄ solui potest nisi fateam⁹ esse aliqua peccata in
fr̄ib⁹; que inimicoz psecutione grauiora sunt. Peccatū ḡ fr̄i
admortē ē cū post agnitionē dī que p grām dñi nr̄i ihu
xpi data ē q̄s ḡ obpugnat fr̄nitatē: & aduersus ipsam grām
quareconciliat⁹ ē dō inuidie facib⁹ agitat⁹. peccatū autē
n̄ ad mortē ē si q̄s ḡ n̄ amorē af̄re alienauerit s; officia
fr̄nitatis debita p aliquā infirmitatē animi n̄ exhibuerit.
Quapp̄ dñs in cruce ait. Pat̄ ignosce illis q̄a nesciunt qd
faciunt. Nondū enī grā sp̄s sc̄i. participes facti: societate
sc̄e fr̄nitatis inierant. Et beat⁹ stephan⁹ orat p eis a quib⁹
lapidat⁹: q̄a n̄dū xpo crediderant. neq; aduersus illā commu-
nem grām dimicabant. Et apt⁹ paulus p p̄ia credo n̄ orat
p alexandro q̄a iā fr̄ erat ⁊ ad mortē id ē inuidia fr̄ni-
tatē obpugnando peccauerat. p his autē q̄ n̄ abruperant
amorē s; timore succubuerant orat. ut eis ignoscatur.

Sic enī dicit. Alexander et alii multa mala in ostendit.
 reddet illi dñs scđm opa ei⁹ quē & tu de uita ualde enī
 restitit mñs sermonib⁹. Deinde subiungit p qb⁹ orat ita
 dicens. In pma mea defensione nemo michi affuit. s;
 om̃s me dereliquerunt. n̄ illis imputet. Potest autē peccatū
 ad mortē. peccatū usq; ad mortē accipi. p quo rogare quē
 piā uetat. qā scilicet peccatū qđ in hac uita n̄ corrigit.
 et uenia frustra post mortē postulat. Verū si sequentia
 diligēt inspicim⁹ magis supior sensus hui⁹ lectionis teno-
 ri congruere uidet. Hāc subdit. Omnis iniquitas peccatū
 ē. s; peccatū ad mortē. ceta. Tanta ē inqt diuisitas pec-
 catōz ut & omne qđ ab equitatis ratione discrepat inter
 peccata numeret. Quāuis minima peccata. iustis siue ius-
 ticię meritū nequaquā auferre uel minuire possint illa dū
 taxat siue qb⁹ hanc uitā tñs gere nullatenus ualent. s;
 nē quedā peccata tñm ab omni iusticię sorte discordent
 tanta iniquitate patrent. ut absq; ulla contradictione
 factorē suū n̄ corrigant etnā mergant in penā. De quib⁹
 sc̃ptū ē. Anima quę peccauerit ipsa moriet. Q̃ beati io-
 hannis sententia manifeste repudiat inepia stoicoz dis-
 putatio. q̃ dicere ausi sūt contra omne humani generis
 sensū. & affirmare qđ omnia peccā sunt paria. dicentes
 nichil distare utrū hominē qđ furat⁹ sit an bouē. an gal-
 linā. qā n̄ animal cōmens; amm⁹ fecerit. Quos ioumanus
 secut⁹ ē heretic⁹. astruens nullā nuptiaz & uirginitatis
 distantia n̄ abstinentes in aliq̃ retributionis p̃uilegio sim-
 pliciter epulantib⁹ & p̃ferendos. Omne itaq; qđ iniquū cōmit-
 tit. ad peccatū ē referendū. S; sunt peccata qđā ad mor-
 tē de quib⁹ dic̃ apls. qm̃ qui talia agunt regnū dī n̄ cōse-
 quent. Scim⁹ qm̃ oīs q̃ nat⁹ ē ex dō n̄ peccat. peccatū uidet
 ad mortē. qđ de omni cōmune capitali. & de illo specialit̃

pot' intelligi q' uolat' fr'ntas sic & supra exposuimus.
 S; ꝛ pecc'm ad mortē. peccatū usq; ad tēp'a mortis p'te-
 hū dixim' recte posse intelligi. qd' omnis qui natus est
 ex dō n' peccat. Deniq; dauid rex mortale c'men adm-
 sit. Q' s' enī nesciat adulteriū. homicidiū. mortē mereri per-
 petuā. S; tam' dauid q'a ex dō nat' ē. q'a ad filioꝝ dī p'ri-
 nebat societate n' peccauit usq; ad mortē. q'a sui reatus
 ueniam' mox penitendo p'meruit. S; generatio dī conser-
 uat eū. & malign' non tangit eū. Grā xpī qua renati
 sunt fideles conseruat eos q' scdm' p'positū uocati sunt
 scī. ne peccatū usq; ad mortē. cōmittant' & in q'b'libet
 p'humane condiciōis fragilitate deliquerint. ne ab
 hoste maligno possint tangi defendit. Itē dicendū tam-
 dū nos in generatione dī p'manere q'dū n' peccauerim'.
 immo q' in generatione dī p'seuerant peccare n' possunt
 neq; a maligno contingi. Que enī cōmunicatio luci ad te-
 nebras. x'p'ō ꝛ beha. Q'm in q'd dies & nox misceri ne-
 queunt sic iusticia ꝛ iniquitas pecc'm ꝛ bona opa xpī &
 anti xpī. malign' ꝛ generatio dī. Scim' qm' ex dō sum'. &
 mundus tot' in maligno posit' ē. Nos ex dō sum' eius grā
 & in baptismo regenerati p'fide. ut infide p'duremus
 seruati. mundi uero amatores maligno sunt hosti subiec-
 ti uel nūq' regenerationis unda ab ei' soluti dño uel post
 grām regenerationis denuo peccando ad ei' dominiū re-
 dacti nec solū mundi amatores s; & illi q' recens editi. nec
 dū diuinitatē boni hnt. ꝛ mali p'p'te reati p'me p'uari-
 cationis ad regnū p'tinent maligni hostis. n' p'grām benig-
 ni conditoris eruant' de potestate tenebrarū ꝛ transferan-
 tur in regnū filii caritatis ipsi. Vñ n' ait simplicit' mun-
 dū in maligno positū. s; cū additamento. ꝛ mund' in q'd tot'
 in maligno posit' ē. Nā sic beat' ambrosi' ait. omis hominē

sub peccato nascimur. quorum ipse ortus inuitio est. Et frustra pe-
 lagimus inuicem affirmare quod paruuli recens editi non per hunc gratia
 baptismatis renascantur. quia tamen mundi nascantur ab omni sorde
 peccati. quam fuit mundus in paradysio. editus ad nullam ex u-
 lo scilicet thementis originalis culpe maculatus. in nullo existen-
 tes rei. donec propria sponte peccare incipiant. Sed nos omnes
 filii animarum uenerunt quae per totam hanc epistolam ille qui de
 pectore domini fonte uitae potat et dampnat. et de ecclesia pellit.
 audiamus in clausula uerbi bonum salutis quod nobis eructat.
 attendamus opera summi regis quae dicit. Sequitur. Et scimus quoniam
 filius dei uenit. et dedit nobis sensum ut cognoscamus uerum deum.
 et simus in uero filio eius. Quod enim apostolus huius uerbis. quod dulci. quid
 aduersus omnes hereses fortiter dici potuit. Christus per se uerus dei
 filius patris Iesu Christi domini nostri uerus est deus. Uenit dei filius semper
 temporaliter in mundum qui erat in mundo. et per quem factus est mun-
 dus. neque ob causam aliam uenit nisi nostrae salutis. hoc est ut daret
 nobis sensum cognoscere uerum deum. Nemo enim sine diuina
 cognitione ad uitam uenire. nemo deum cognoscere potest nisi
 ipso docente sic et ipse dicit. Et nemo nouit filium nisi pater.
 neque pater nouit nisi filium. et cui uoluerit filium reuelare. sub-
 auditur et pater et filium. Vtriusque filius reuelat quod in carne uersi-
 bus apparet. diuinitatis archana per eum in mundo pa-
 tescere dignatus est. hic est uerus et uita aeterna. Verum deum hunc
 esse multociens repetit. hic dicit esse uitam aeternam non uitam
 sic nobis uita aeterna promittitur. quae sic ex tempore nos suscipiat
 ut nunquam nobis fine beate uiuendi reponat. sed filius uita sine
 initio temporis semper manens sine termino semper mansurus. filii
 custodite uos a simulacris. Quod uerum deum cognouistis in quo
 uita habetis aeternam. custodite uos a doctis hereticorum quae
 perpetua ducunt ad mortem. qui amore illo quod simulachra
 per deo faciunt. gloriam incorruptibilis dei prauis dogmatibus

in similitudine corruptibilium rerum immutant. custodite
uos a filargiria que est simulachrorum seruitus. obseruate
ne quasi mundi illecebras. conditoris amoris proponatis. nam
et hoc inter simulachra reputabitur. quatinus soli uerita-
tis curam studiumque habemus. in huius uisione mercedis si-
ne fine letari. Mundus enim transibit et concupiscentia eius.
quod autem fecerit uoluntatem domini manet in eternum. *Expositio*

vide pbr in secunda eptam iohis apli.

Sed et electe domine et nati eius qui ego
diligam in ueritate. Quidam putant hanc
et sequentem epistolam non esse iohannis apostoli;
cuiusdam presbiteri iohannis cuius sepulchrum uisus
hodie monstratur in epheso cui etiam papy-
as auditor apostolorum in iherapoli episcopus in op-
culis suis sepe meminit. sed non iam genera-
lis ecclesie consensus fuit. quod has quoque epistolas iohannis apostolus
scripserat quia reuera multam uerborum et fidei similitudinem
cum prima et epistola ostendunt et simili zelo detestantur he-
reticos. Semore autem se dicit iohannis uel quia puerulus erat
etate quando has scripsit epistolas. uel quia non semoris id est
presbiteri etiam pontifici propter maturitatem sapientie et quantum con-
gruit. Unde et petrus ait. Seniores qui in uobis sunt. obsecro
consemor et testis apostoli passionum. Semor inquit electe domine
et nati eius quos ego diligam in ueritate id est uero amore
diligam illo uidelicet qui secundum dominum est. uel certe ideo diligam quia
perseuerantes in ueritate confidero. Et non ego solus. sed et
omnes qui cognouerunt ueritatem. Quia contra hereticos scribere
incipit. qui aueritate fidei exciderunt. recte omnium qui
ueritatem cognouerunt. unam dilectionem in seculis esse commemora-
rat ut unitate simul et multitudinem catholicorum eos teneat
quod ab bonorum societate seculum esset pauci segregarunt. Reuera

enī omīs porbē catholici unā ueritatē regulā secuti: at non
 omīs heretici ⁊ infideles unanimi errore consentiunt. uerū
 nimis semet alterutrum quā ipsā ueritatē ^{uam} impugnat. Pp̄t
 ueritatē quē pmanet in nobis. ⁊ nobiscū erit in eternū. non
 aliā in qd ob causā te tuosq; diligim⁹. h̄ pp̄t ueritatē fidei q̄
 in nobis semp in expugnabilis semp pduat. q̄ uidet ean
 dē etiā uos inuincibiliter custodire cōp̄m⁹. Sit uobiscū grā
 ⁊ miā. ⁊ pax. adō patre. ⁊ ih̄u xp̄o filio ei⁹ patris in uerita
 te ⁊ caritate. Quō negabant illi tēps heretici marcion ⁊
 cherint uerū ēē filium dī dñm nr̄m ih̄m xp̄m. s; illi anati
 uritate humana pncipiū dabant. recte ioh̄s enī ad confu
 tandos blasphemos filiū dī patris ēē cōmemorat. grām q̄q;
 miām ⁊ pacē ab illo sic adō patre fidelib; dandā ēē testat⁹
 ut eū equalē ⁊ coeternū pat̄ demonstraret. cui⁹ dona eadem
 quē pat̄ ēē designat. sic etiā ipse dñs de sua ⁊ patris consub
 stantialitate loquens ait. Quicūq; pat̄ fecerit. hec ⁊ fili⁹
 similiter facit. Et nē rogo te dñe n̄ tāquā mandatū nouum
 sc̄bens t⁹. qd̄ auduim⁹ ab initio ut diligam⁹ alterutrum.
 Arguit hoc rōbo hereticos. q̄ noua dogmata relictis. his quē
 ab aptis audierant inducere tēptabant ac p hoc fratne ca
 ritatis federa dissipabant. Dicit q̄ se nequaquā nouū man
 datū scribere. s; hoc solū hortari ut antiqua fides in omni
 bus ⁊ caritas illibata pmaneat. Qm̄ multi seductores exie
 runt in mundū qui n̄ confitent⁹ ih̄m xp̄m uenientē in car
 ne. Et de hereticis pot̄ intelligi q̄ confitent⁹ qdē ih̄m xp̄m
 incarnatū. s; in aliq̄ parte fidei ei⁹ n̄ recte sentiunt aut ue
 rā ei carnē. aut uerā animā. aut uerā diuinitatē. aut ue
 rū ei pat̄ dñm. aut uerū ei sp̄m sc̄m dñm omnipotentē. aut
 aliquid aliud qd̄ recta fides confitet⁹ negantes. Pot̄ ⁊ de
 uident accipi qui omnino ih̄m ēē xp̄m negant. q̄ xp̄m in
 carne necdū uenisse ad salutē mundi deierant. s; ad uite

ritū suū uenturū expectant anti xp̄m. Om̄s q̄ recedit ab
 hac ⁊ n̄ manet in doctrīa xp̄i dñi n̄ h̄t. q̄ pmanet in doc-
 trina. hic ⁊ filiū ⁊ patrē h̄t. Nota ūbōz distantia ⁊ fidiam
 plectere ueritatē. Non pmanētē in doctrīa xp̄i dñi
 non habere dicit. pmanētē autē in doctrīa ei. filiū ⁊ pa-
 trē dicit habere. ut ostendat patrē ⁊ filiū unū ēē dñm ue-
 rū. ⁊ coarguat eos mendaciū q̄ filiū uel n̄ esse dñm uel poste-
 riorē aut minore patrē asseuerant. Siquis uenit ad uos
 ⁊ hanc doctrinā n̄ affert. nolite recipere in domo. nec ei
 aue dixeritis. Qui enī dicit illi aue. cōmunicat opibus
 illi malignis. Hec ioh̄s de scismaticis siue hereticis detes-
 tandis quē uerbis docuit etiā factis exercuit. Narrat enī
 enī de illo auditor sc̄ssim⁹ ⁊ martyr fortissim⁹ polycarp⁹
 fūmurneoz antistes q̄a tēpe quodā cū apud ephesiū balne-
 as lauandi grā fuiss; ingressus. ⁊ uidiss; ibi cherintum.
 exiret continuo ⁊ discederet n̄ lot⁹ dicens. fugiam⁹ hinc
 ne ⁊ balneꝝ ipse corruant in q̄b; cherint⁹ lauat uerita-
 tis inimic⁹. Idē etiā polycarp⁹ marciom aliquādo cū occur-
 risset dicenti s̄ agnosce nos. respondit agnosco. agnosco p-
 mogenitū sathane. Tanta tunc apli atq; eoz discipuli in re-
 ligione cautela utebant. ut ne ūbi q̄dē cōmunionē cum
 aliq̄ eoz q̄ aueritate deuauerūt habere paterent sic ⁊ Pau-
 lus dicit. Hereticū hominē p̄p̄mā ⁊ scdām correptionē
 deuita. sciens ^{quia} p̄uersus ē hui⁹ modi ⁊ peccat cū asemetipso sit
 dāpnat⁹. Saluant te filiū sororis tuę electę. Sic adūsariū
 ueritatis aue dicere phibet. ita e contrario electos ex p̄so-
 na electoz salutat. ut ⁊ infideles detestent⁹ ab omnib; bo-
 nis si forte uel sic corrigi uelint ⁊ fidelū sēp ad inuicem
 pax augeat ⁊ caritas. **Expositio beate p̄bri in eplām**
Serior. Galio. km̄o quē ego diligo ioh̄is apli. tēam.
 in ueritate. Q' uel q̄is fuerit iste ḡ aus in p̄cessu eptē

monstrat. q̄a uidet fide xpi quā p̄cepat bonis accumula-
 bat actib; ⁊ si ipse ad p̄dicandū ūbū dī minime sufficiebat.
 eos tam̄ qui p̄dicabant de facultatib; suis sustentare gaude-
 bat. Hunc ^{aut} esse gauī arbitramur. cui in eptā ad romanos paul⁹
 ita meminit dicens. Salutat uos gar⁹ hospes meus. ⁊ exetē
 totū. Gaem⁹ hospes ⁊ q̄ suscipit ⁊ q̄ suscipit appellari consue-
 uit. erat hospes inuise exetē q̄a om̄s q̄ ad se ueniebant. ⁊
 p̄dicatores uidelicet. ⁊ auditores ūbi benigne suscipiebat.
 sic hui⁹ eptē sequentia manifeste declarant. Vñ ⁊ ioh̄s
 eū in ueritate diligit hoc ē non tēpaliū grā cōmodoy; s;
 solo p̄emniū bonoy; que eū diligere uidet intuitu. fuisse
 autē gar⁹ corinthi uidet. ex eo qd̄ paulus illa moratus incun-
 tate eptam̄ sēpsit ad romanos q̄s ⁊ exetē p̄sona salutat. S;
 ⁊ in eptā ad corinthios gauī. quasi cui⁹ corinthiū meminit
 dicens. Grās ago dō meo qd̄ nemine ūr̄m baptizauit nisi es-
 pū ⁊ gauī. ne q̄s dicat qd̄ in noīe meo baptizati estis. Km̄
 de omnib; orationē facio p̄spe te ingredi. ⁊ ualere sicut
 p̄spere agit aīa tua. Hoc inquit a dño creb̄s exopto p̄cibus
 ut qd̄ bene agis p̄ficias. ⁊ sic aīma tua. idē mīna mīti
 intentio p̄spe agit. id ē p̄ficit in elemosinarū opib; abundā-
 te t̄ ⁊ bonitate animi dap̄silib; ⁊ pecuniarū facultate indi-
 gentib; largiaris. ita sēp̄ uirtutib; plenā dño adiuuante ui-
 tā ducere possis. Maior̄ hor̄ n̄ habeo grām quā ut audia
 filios meos in ueritate ambulantes. id est ut eos q̄s p̄dicando
 uel baptizando filios dī genui cognosca ueritate. ⁊ recte
 fidi ⁊ bone opationis obseruantes. Km̄. fidelit̄ facis q̄cqd̄
 oparis int̄ fr̄s. ⁊ hoc in p̄gnos. fidelit̄ facis dic̄ p̄eo ut dice-
 ret sic uere fidelis ita facis. ostendens ex opib; fidē tuam.
 P̄noīe em̄ p̄fecti s̄. nich̄ accipientes agentib;. Cū dicit p̄
 noīe subaudiendū ē dñm nr̄m ih̄u xpi. sic em̄ loquebamur
 antiq̄. Quab; autē ex causis p̄noīe dñm p̄fecti s̄. aut ad p̄di-

candū scilicet nomē ei. p̄p̄a sponte uementel aut p̄p̄t nōn
 scī fidē ⁊ confessionē ac uib⁹ siue contubulib⁹ suis pat̄a ex-
 pulsi. Nos ḡ debem⁹ suscipere hui⁹ modi ut coopatores si-
 mus ueritat̄is. Iungit se beat⁹ ioh̄s q̄ omnia dimiserat p̄-
 ter xp̄m p̄sonis fidelū diuitū. q̄ten⁹ ita eos alacriores
 reddat ad miserandū paupib⁹ ⁊ pēgnis. Nec discreden-
 dū ē illū ueracit̄ dicere potuisse qd̄ paulū dixisse legim⁹.
 Ipsi scitis qm̄ adea que in op⁹ erant ⁊ his q̄ mecū sunt.
 ministrauerūt man⁹ istę. Omnia ostendi uobis q̄a sic la-
 borantes oportet suscipe infirmos. ac meminisse ubi do-
 mini sic dix̄. Beati ē magis dare quā accipere. Coopa-
 tores autē eos dicit ueritat̄is. q̄a sp̄talia dona habenti-
 bus tēpalia subsidia t̄bunt. in ipsis domis sp̄tali; coopa-
 tor existit. Nā cū pauci sunt q̄ sp̄talia dona p̄cepunt. ⁊
 multi q̄ in reb⁹ habundant p̄ hoc se diuites uirtutib⁹
 paupū inserunt. dū eisdē scīs paupib⁹ de suis diuitiis
 solati. ant. Hinc etenim dñs ait. Q̄ recipit p̄phetam
 in nomine p̄phę. mercedē p̄phę accipiet. ⁊ qui recipit
 iustū in nomine iusti. mercedē iusti accipiet. Scripsissem
 festinā exclē. s; is qui amat p̄matū gerere in eis dyotrepe^{ne} si
 recipit nos. Dyotrepes ut uidet⁹ erat heresyarcha tēps
 illi aliq̄s supb⁹ ⁊ insolens malens noua docendo p̄matū
 sibi usurpare scientię quā antiq̄s scē exclē que ioh̄s p̄di-
 cabat humilit̄ auscultare mandatis. Sñ dyotrepes spe-
 ciosus insulsius siue decor insamens m̄p̄tat⁹ ut p̄fidia cor-
 dis etiā noīe signet. P̄p̄t hoc si uenero cōmoneā opa enī
 id ē omnū noticiā manifesti arguendo p̄ducā iuxta il-
 lud apli pauli. Q̄d uultis. In uirga ueniā ad uos. Que
 facit uerbis malignis garriens in nos. Notandū qd̄ lingi
 detrahentiū sic n̄ro uitio n̄ debem⁹ excitare ne ipsi pere-
 ant. ita p̄suā malitiā excitatas debem⁹ equanimi⁹ tollera-

re ut nob̄ meritū crescat aliquando autē etiā cōpescere nec
dum de nob̄ mala disseminant. eorū q̄ audire nos ad bona
poterant corda innocentū corrūpant. Hinc ē quod io-
h̄s obrectatoris sui linguā redarguit. ne et p̄dicationē
n̄ audirent. qui audire poterant & in pravis morib̄ rema-
nerent. Km̄e. noli imitari malū. s; qd̄ bonū nō est.
qd̄ bonū imitari illū uellet. subdendo ap̄r̄e r̄ it dicens.
Ometo testimoniuū reddi ab omnib; quia uidelicet
ipse susceperet infirmos & egentes pueritate sustenta-
ret. Hunc gao imitandū pponit ut simili omnū lau-
de possit. & ipse dignus existeret. Pax ē sit. Salutant
te amici. saluta amicos p̄ nom̄. Amicis grām pacis man-
dat & salutis. ut p̄ hec dyotreph̄ cetosq; ueritas ut
inimicos a salute & uera pace monstret extraneos.

Iudas. ih̄u xp̄i seruus **Expositio Bede p̄bri in**
fr̄ autē iacobi. his q̄ in dō epl̄am iude ap̄li.
patre dilectis & ih̄u xp̄o conseruatis uocatisq;. Judas
ap̄l̄s quē in euanḡio matheus & marcus tatheū appel-
lant sc̄bit contra eos dē fidei corruptores quos & pe-
tr̄us & ioh̄s in suis dāpnant epl̄is. Km̄. omnē sollicitu-
dinē faciens sc̄bendi uob̄ de cōmuni uirā salute. De cō-
muni eorū salute. dicit de illa salute quē ipsi & illis erat
cōmuni. Omnū enī electorū una & cōmunis ē salus. fi-
des & dilectio xp̄i. dep̄cans sup̄ certari semel t̄d̄te sc̄is
fidei. dep̄cans n̄ aliā fidē discere q̄. eā quē semel t̄d̄ta ē
uobis ab ap̄l̄is s; p̄ hac certari semp̄ usq; ad mortē. Sub-
introuerunt enī qdā hoīes q̄ olim p̄sc̄pti sunt. in h̄ iudi-
ciū impū. In hoc iudiciū dicit in hanc dāpnationē. q̄.
impe faciendo merent̄ ut dñs dicit. Et p̄cedent qui
bona fecerunt in resurrectionē uite. q̄ ū mala egerunt.
in resurrectionē iudicii. id ē dāpnationis. Unū m̄i gl̄am

transferentes in luxuriā. Om̃i nr̃i gr̃am molliunt duriciā
 legis. q̃ cū illa diceret siq̃s hec uel illa fecerit lapidib⁹ obrua-
 tur: siq̃s hec uel illa fecerit flāmis cōburat⁹. dñs autē laxa-
 ta districtione legis dedit peugit gr̃am licentiā purgan-
 di scelerū cōmissa p penitentiā ⁊ elemosine fruct⁹. Si hanc
 ei gr̃am ^{amisse} tñserunt in luxuriā q̃ nunc tanto licenti⁹
 ac liber⁹ ^{uer} peccant. q̃nto se minus uident statū asperita-
 te legis de amissis facinorib⁹ examinari. Et solū dñatorē
 ⁊ dñm nr̃m ih̃m negantes. Solus dñator ē dñs nr̃ ih̃c xpc
 cū patre ⁊ spū scō. sic solus dñator ē pat̃ cū filio ⁊ spū scō. sic
 etiā solus dñator ē sp̃s sc̃s cū patre ⁊ filio sola dñatrix ē
 tota ipsa tñtas pat̃ ⁊ fil⁹ ⁊ sp̃s sc̃s. Quacūq; enī ⁊ in eadē
 scā ⁊ ⁊ indiuidua tñtate psonā nominas. solus dñs ē
 ⁊ cū totā simul tñtate noīas. solū dñm uerū noīas. Vñ rec-
 te intelligendū q̃a q̃cūq; heretici patre xpi uerū dñm bo-
 num ⁊ iustū denegant. solū dñatorē ⁊ dñm nr̃m negant.
 Quicūq; ih̃m xpm uerū eē filiū dī negant. ⁊ hi utiq; so-
 lum dominatorē ⁊ dñm nr̃m negant. Q̃ cūq; sp̃s sc̃i po-
 tentiē derogant. ⁊ hi solū dominatoris. ⁊ dñi nr̃i ma-
 giestati contradicunt. q̃a nimirū idē pat̃ ⁊ fil⁹ ⁊ sp̃s sc̃s
 solus dñator ⁊ dñs nr̃ ē. Cōmonere autē uos uolo scientes
 omnia semel. Omnia uidet archana fidē scientes. ⁊ nō op⁹
 habentes recentia quasi sc̃iora anobis audire magist⁹. qm̃
 ih̃c pplm̃ de trā egypti saluans sedō eos q̃ nō crediderunt
 pdidit. Ih̃m nō filiū naue s; dñm nr̃m dicē. ostendens p̃mū
 q̃a nō ipse apartu sacre uirginis ut heretici uoluerē p̃nci-
 piū habuit s; iuxta mysteriū sui nominis ad saluationē
 credentiū dñs etiā extitit deinde insinuans qd̃ ita creden-
 tes saluat p̃picit. ut etiā iustus dampnet incredulos. Ita
 enī clamantes ad se de afflictione egyptia p̃mo salua-
 uit humiles. ut sedō murmurantes contra se inheremo

psterneret supbos. Qd̄ ideo inculcat ut etiā nunc memi-
 nerim illū etiā nunc sic p̄ aquas baptismi qd̄ rubrū mare
 signabat saluare credentes: ut etiā post baptismi humilē
 in nobis requir. rat. uitā. atq; auitioꝝ sordē secretā qualem
 merito herem. secreta conuſatio designabat. Quā p̄fecto
 siq; auita uel a fide deuiando uel male agendo mala uerit.
 quasi auitis corde in egyptū n̄ ad p̄missione regni patā
 puenire s; int̄ impios merebit̄ interire. Alit̄. Sedō eos q̄
 non crediderunt p̄didit: q̄a iustus iudex n̄ nullos culpis
 exigentib; & n̄ & postmodū p̄mittit. Solos q̄ p̄pe pena a sup-
 plicio liberat q̄s imminat. nā quos p̄sentia mala non cor-
 rigunt. ad sequentia pducunt. Angelos ū q̄ n̄ seruauerūt
 suū p̄ncipatū. s; reliquerunt suū domiciliū. in iudiciū
 magni diei inuiculis. et̄ms sub caligine reseruauit. Et in
 hac sententia sic̄ in p̄cedente p̄mo reminiscendū q̄a ihe-
 d̄ms n̄ p̄uariatores anglos p̄munt. Q̄ enī homo infi-
 ne sctōꝝ ex uirgine natus ihu nom̄ anglo dictante acce-
 pit. ipse ante omnia sctā nat̄ ex patre d̄s omne creatu-
 rā cū patre q̄ndo uoluit disposuit. & a p̄ncipio supbien-
 tes anglos sub caligine aeris hui⁹ dāpnauit ut eosdē indie
 iudiciū grauiore reseruet ad penas. & ideo iure sunt dāp-
 nandi qui ih̄m xp̄m non d̄m uerū s; hominē fuisse t̄m.
 & de utroq; sexu p̄gentiū contendunt. Deinde inferen-
 dū q̄a q̄ anglis peccantib; n̄ peccat. nec hominib; parit
 supbientib; s; hos quoq; cū p̄ncipatū non seruauerunt
 illū uidelicet q̄ p̄grām adoptionis filiū d̄i effecti sunt. s;
 dereliquerunt suū domiciliū. id ē ecclē unitatē in qua
 dō renati sunt. uel certe sedes regni celestis quas acceptu-
 ri erant si fidē seruarent. & ante iudiciū gunt̄ & gunt̄ in
 iudicio uniuersali dāpnabit. Sic sodoma & gomorra & fi-
 nitime ciuitates simili m̄ ex fornicate sunt & cet̄a. Q̄a

dederat exemplū dāpnationis meos. q̄ solū dñatorē &
 dñm nr̄m ih̄m xp̄m negant cōmemorato inter tu uel
 populi murmurantis & infidelis in deserto / uel erigen-
 tum se contra auctore nequā angloꝝ. ita. dat exemplū
 p̄neg. illoꝝ qui dñi nr̄i gr̄am tñserunt in luxuriam
 cōmemorans incendū sodomoz. Similit̄ & hi qui carnē
 maculant. dominationē autē sp̄erunt. maiestatem
 autē blasphemant subaudiendū ē. hi dāpnandi sunt
 sic̄ sodomite q̄ carnē maculauerunt. sic̄ p̄pls n̄ credens
 qui maiestatem diuine potentie blasphemabat. sic̄ angeli
 q̄ dñationē sin creatoris sp̄nebant. Cū michael archan-
 gelus cū diabolo disputans altēaret de moȳsi corpe. n̄ ē
 ausus iudiciū inferre blasphemie. s; dixit imperet t̄ dñs.
 De q̄b; sc̄pturis iudas hoc testimoniu assūpserit n̄ facile
 patet. s; tantū sciendū q̄a simile h̄is aliqd in zacharia p̄ph̄a
 reppim. ipse etenim dicit. qm̄ ostendit in dñs ih̄m sac̄dotē
 stante corā anglo dñi. & satan stabat adext̄is ei. ut aduēsa-
 ret ei. Et dixit dñs ad satan. Increpet dñs in te satan. & in-
 crepet dñs in te q̄ elegit iherl̄m. S; hoc in loco facillime in-
 telligit̄ qd̄ ih̄c sac̄dos desiderabat p̄plm̄ isrl̄ de captiuita-
 te babilonie liberari. atq; ad patriam trā redire. resiste-
 bat autē illi sathanas. nolens p̄plm̄ dñi liberari. s; magis
 hostib; & hoc gentilib; mancipari. idōq; illū angls q̄ p̄pli
 adiutor erat increpabat atq; ab iniuria eidē p̄pli remo-
 uebat. S; qñdo de moȳsi corpe contentionē cū diabolo
 michael habuerit incertū habem. attam̄ non desunt
 qui dicunt eundē dñi p̄plm̄ moȳsi corpe appellatū. eo quod
 ipse moȳses illi p̄pli portio fuerit. idōq; iudas qd̄ de po-
 pulo factū legerat. recte de moȳsi corpe factū dicere
 possit. S; ubicūq; hec altēatio facta angli cū diabolo fuerit
 diligēt̄ intuenidū. q̄a si michael archangelus diabolo s;

adulanti blasphemiam dicere nolunt. s; modesto illi sermone cohercunt. qm magis hominib; omnib; omnis blasphemiam cauenda e. & maxime ne maiestatem creatoris ubo indisciplinato offendant. Ve illi q uia cam abierunt. & errore balaam mercede effusi st. & contradictione chore pierunt. Via cam abeunt q ppt inuidiam metuoz nom s doctoꝝ q honorificent assumunt errore balaam peunt. q p amore terrestriu comodoru ueritate qua ipsi norunt impugnant. contradictione chore q uiuis ad inferna descendit intereunt. qcuq; appetitu indebiti pmar se se ab unitate sce eccle secerunt. scientesq; pudentes. qntu mali gerant ad scelerum tam tartara descendunt. Et qde cam de fratricidio cogitante dñs corripuit. s; cu inuidia saluari n pmsit. Balaam aduersus dñm pmlm iter agentem dñs uertit. s; amor pecunie ne obtperaret obstitit. chore supbientem moyses dño in se loquentem lenire curauit. s; cu elatio qua feruebat insanabile reddidit. Sic pfecto. sic faciunt heretici q ad increpationem sce eccle emendari despiciunt. quin poti fratre gladio male doctne sic cam inficere. malo filio decipe sic balaam. cont doctores catholicos erigere sic chore ad sua ipsos pdicionem contendunt. hi sunt in epulis suis macule conuiuantes sine timore. Maculatus e q peccat. macula est ipsu scelus qd opatorem suu staminat. Et ideo hereticos q arguit maculas appellat qa n solu in comestationib; & ebrietatib; suis. siue carnalib; siue spiritalib; peunt ipsi. s; & alios pdunt & inqnamt. Nubes sine aqua. que auentis circūferunt. Nubes sunt sci pdicatores qui consolationem habentes in celis. miraculis coruscant. & pluunt sermonib; de qb; dō dñs & ueritas tua usq; ad nubes. S; nubes st sine aqua heretici

qui posuerunt in celū os suū puerba supbie; s; aqua sa-
 pientie audientū corda nō irrigant que auentis circūferū-
 tur: q̄a ad suggestionē spūm inuisibilū indūtos ui-
 tioꝝ raptant errores. **A**rboreſ autumnaleſ infructuo-
 ſe biſ mortue eradicate. **M**ortua ē arbor que non fa-
 cit fructū bonū: que ū etiā mali op̄ſ fructū ptulit biſ
 mortua arbor appellat̄. **E**t ſi ille qui boni op̄ſ fruc-
 tum ferre noluit p̄ ſua ſterilitate d̄r excidenduſ. ⁊ in ig-
 nē mittendūſ: quid putas illū mereri penarū qui uel
 p̄ ſe agendo uel alioſ p̄uertendo peſſimoſ fructū attu-
 lit. **N**ec mirū ſi infructuoſi ⁊ biſ mortue dicantur
 ēē mortue arboreſ: q̄ eradicati eſſe p̄bant̄. **D**e ſc̄iſ enī
 d̄r. in caritate radicati. ⁊ fundati. q̄ ū a ſoliditate ca-
 ritatiſ ſe eradicare nō timent. merito ſi q̄d boni
 fructuſ habere uident̄ amittunt. **M**āo taleſ autūp-
 nalib; cōpant̄ arborib; ut deſpata ſaluſ eōꝝ oſtendatur.
Autūpni enī tēpe nō ſolū poma nulla naſci: ſ; etiā ea que
 nata erant matura ſolent decidere. **C**ui uidelicet tē-
 p̄ſ ſtatui aſſimilant̄ bi ⁊ q̄ fructū fidei ferre ipſi negli-
 gunt. ⁊ ea que fideleſ quos iubet bona facere oſpiciunt
 extirpare atq; in caduca ſtudent negotia conuertere.
Fluctuſ feri maris deſpumanteſ. ſuaſ oſuſioneſ. **F**luc-
 tuſ feri maris deſpumanteſ. ſc̄ p̄uſi doctoreſ qui o
 in ſemetipſiſ inq̄eti. ſemp̄ tumidi. tenebroſi ⁊ amari
 ſunt. ⁊ pacē eccl̄e quaſi ſtabilitatē firmitatēq; ubiq; ſe
 ſep̄ impugnare non ceſſant. **S**; taleſ recte dicunt̄ de-
 ſpumanteſ ſuaſ oſuſioneſ: q̄a inſtar tūmētū undarū.
 quanto alti ſe ſupbienteſ attollunt. tanto ampliuſ
 confuſi quaſi in ſpumal leuiſſimaſ diſſolunt̄. ⁊ pe-
 unt. **S**ydera errantia q̄b; p̄cella tenebrarū in eſtū
 ſeruata ē. **S**ydera errantia que ſc̄ ſeptē nūquam

in eodē loco ū p̄die fecerant ortū uel occasū. s; in ad infima
 zone brumalis descendunt. in ad alta zone solstitialis as-
 cendunt in mediā zone eq̄noctialis lineā repetunt. Sic mi-
 rriū sic heretici sunt. q̄ lucē ueritatis p̄mittentes nūq̄
 in eodē statu docendi p̄durant. s; in sic. in sic doct̄nā suā
 informantes. ipsi utiq; q̄ sit contēpnenda lucis ostenta-
 tio q̄ pollicent̄ insinuat. Et q̄dē int̄ planetas idē erran-
 tia sydera notissima sunt. sol. luna. lucifer q̄ ē uesp̄ que n̄
 nūq̄ in bono accipiunt̄ cū sol dñs. luna ecclā ē. lucifer ioh̄s
 baptista q̄ dñm in carne nasciturū nascendo. & testimon-
 um lucis ei p̄bendo p̄cellit. S; & in malo legim̄ solē dicere
 dño de seminib; iactis in petrosa tra sole autē orto est uae-
 runt. Qd̄ exponens ipse subiunxit. p̄secutione autē orta pp-
 ter uerbū continuo scandalizant̄. Solis q̄ ardor feruorē p̄se-
 cutionis indicat. Lunā in malo legim̄ stult̄ ut ^{luna} imitat̄. Luci-
 fer in malo. qm̄ cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris.
 Qd̄ non solū de p̄mo diaboli casu. s; de mēbris q̄q; ei que p̄
 heresim de ecclā riuunt. intelligi pot̄. Vesp̄erū in malo. &
 uesp̄ū sup̄ filios terre consurgere facit. q̄a & anti xp̄e m̄mis-
 tr̄ ei quāuis se t̄nfigu- re. i. ut uelut in anglos lucis. n̄
 tam diuine luci testimoniu. i. phibent sicut lucifer so-
 li. s; magis opa tenebrarū suis se. i. quacib; ostendunt̄. instar
 stelle que uesp̄ dñs. que in occidentē uesp̄ina apparet̄ se-
 cuture nocti p̄cursor existit. Sydera in q̄d errantia q̄b; p̄cel-
 la tenebrarū in cū seruata ē. R̄ ecclē enī in tenebras tor-
 mentoz mittent̄ et̄nas. q̄ in ecclām dñi sub noīe lucis teneb̄
 inducebant error. Merito p̄cella p̄cellent̄ supplicioz. q̄ in simi-
 litudine tēpestatū marinoz pacē fidelū t̄habant. P̄phetauit
 autē de his septim̄ ab adā enoch dicens. Ecce uenit dñs in sc̄i
 milib; suis facere iudiciū cōt̄ om̄s. Non cōt̄ om̄s s; contra
 impios. neminē illoz relinquent̄ in punctū de q̄b; subditur.

Et arguere omnes impios. Septimum sane ab ada dicitur esse enoch!
 qd hec pphetant ut confirmet exemplo qd sup^r ait. Qa
 ia olim iam p^rcepta fuerant in tale iudiciu. impiu homine
 q suo tēpe subintroierunt ad subitendū fide p^roy. Et ar
 guet^r in qd omis impios de omnib; opib; impietatis eoz quib;
 impie egerunt. de omnib; duris v^rib; que locuti sūt cōtra
 eū omis impiu. Vera qdē hec ē sententia qā dñs in iudicio ue
 menis impios non solū de opib; uerū etiā de v^rib; arguit. iu
 dicat iniquos. Attam sciendū qā liber enoch de quo illam
 assūpsit int^r apoc^ras sc^rpturas ab ecclā deputat. n^r qā dicta tan
 ti patarche abicienda ullaten^r possint aut debeant estima
 ri. qā liber ille q sub nomine ei offert^r. n^r uere ab illo sc^rpt.
 s; sub titulo no^rs ei. ab alio qdā edit^r uidet^r. Si enī uere eni
 esset. n^r eēt fidi sane contrari^r. Nē aū qā multa incredibilia cō
 tinet eqb; illudē de gygantib; qd n^r habuerint homines
 patres s; ang^ros. merito doctis claret n^r esse in i^r ueracis sc^rpta
 que mendatio sordent. Vnde & hec eadē uidē eplā qā de
 apoc^ro libro testimoniu habet. p^rmis tēpib; apl^risq; reicie
 bat. tam auctoritatē iā & ueritatē iusu meruit ut inter
 sc^ras sc^rpturas cōputer^r. Ma^r xime qā tale testimoniu de
 apoc^ro iudas assūpsit qd n^r apoc^rū ac dubiū s; uera luce
 & lucida eēt ueritate p^r spiciuū. Hi sunt murmuratores
 querolosi. scd^m desideria sua ambulantes. Tanto ampli^r qsq;
 murmurat & querit^r de p^rsentib; eccl^e laborib; q^rnto minus
 in se desideria carnis ex^r tinxit. At cont^r sc^s daniel & ce
 teri celestiu desiderioz in i^r. q^rnto obnox^r sup^rna sola deside
 rant tanto cōtēptū transitoria cuncta que uident^r aduersa
 despiciunt. Hi sūt q segregant semetipsos. animales spm non
 habentes. Idō semetipsos rep^r segregant a sorte iustoz. idō
 fiunt animales. id ē p^ras suas concupiscencias sequentes.
 qā spm unitatis q ecclā congregat quo sp^ritalis efficit^r habe

n̄ meruerunt. Idō diffiunt: q̄a coagulū non habent uerita-
 tis. Vos autē carissimi sup̄ edificantes uosmetipsos sc̄issime
 ur̄e fidi in sp̄u sc̄o orantes: ipsos uos in dilectione dī seruare.
 In sp̄u sc̄o oram̄. q̄ndo inspiratione diuina cōpuncti sup̄ n̄r̄
 auxiliū petim̄ ad p̄cipienda bona que ex nobis ipsis ne-
 quim̄. Ita ḡ nos admonet beatus iudas sup̄ edificare nosmet-
 ipsos sup̄ fundamētū sc̄e fidi. ita nos ad domos dī que ē ex
 clā lapides uiuos aduungere. ita in dilectione dī seruare p̄ci-
 pit. ut nūq̄ de n̄ris uirib̄ p̄sumam̄: s; induine tunicis ad
 uitioris sperem̄. ne q̄s iuxta dogma pelagianū ase ipso se
 saluari posse p̄nuntiet. s; om̄s sp̄s sc̄i in nos petam̄ aduentū.
 quo inspirati ardenti orare uideam̄. cū h̄is q̄ sp̄m̄ n̄ habent.
 idōq; ammales pseuerant asc̄e eccl̄e societate segregem̄. Et
 hos quidē arguite iudicatos. illos ū saluate de igne rapien-
 tes aliis miseremini in timore. Qd̄ aut̄ in timore ad cuncta
 tā que p̄posuerat uingendū ē. q̄a & apostatas q̄sq; cū argu-
 it ac dāpnabiles ostendit. in timore debet agere. ne forte s;
 fuisse quos diligit aliqd̄ tale contingat. Et quid de incendio
 uitioꝝ al̄m̄ castigant̄ eripit. considerare se debet. ne & ip-
 se tēptet̄: & q̄ penitenti miseret̄. p̄ximo etiā illū necesse ē
 hoc circūspecte agere ne forte plus uulto uel seuer̄ existat. uel
 p̄. Odientes uēa que carnalis ē tunicā maculatā. Carnalē
 tunicā corp̄ n̄r̄m dicit. Non autē corp̄ n̄r̄m odisse debemus.
 s; maculatū hoc esse omnimodis debem̄ odisse: & q̄ntū uale-
 m̄ agere ut hoc immaculatū reddam̄. ut de carnali sp̄ritali
 meram̄ effici. Qd̄ q̄a n̄ n̄r̄i arbitriū potestate. s; dī gratia
 p̄ficiendū ē recte subiungit̄. Si autē q̄ potens ē conserua-
 re uos sine peccato. constitueret̄ ante ōspectū gl̄e sue in-
 maculatos in exultatione. Bene autē dicit in exultatione
 nos constituendos ante conspectū gl̄e dī q̄s sup̄ adimone-
 bat dō in timore seruire. q̄a q̄nto magis trepidi de ac̄tibus

ne forte

nris in p'sentis fuerim? tanto ampli' in futuro de pcepta
mercede letabimur. **Soli dō saluatori nro. p ihm xpm**
glā magnificentiā. impuū & potestas ante omne scēlin. &
nē & in omnia scēla scēlor. **Hac. clausula & pat ac filio coe-**
qualē & coetnā p omnia & ante omnia scēla glām re-
fert ac regnū. & eoz quoq; q minorē aut posteriorē patre
filii credunt coarguit errorē: cū dicit dō patri glām
magnificentiā. impuū. & potestātē esse p ihm xpm dñm
nrm. & hoc n ab initio tēp'is alicui? s; ante omne scēlin & nē
& in omnia scēla scēlor a o e s. **Explicit expositio Bede sup**
canonicā eplā. Incipiunt capit' lib' eldre pphē. I.

CYRVS. in initio regni sui soluit captiuitatē ppli dī redditisq;
ualis scēl. ierosolimā illū ascendere. ac tēplū reedificare pce-
pit. **II. Numer' eoz q reu'si sūt in iudeā ducib' zorobabel. & iohue. si-**
mul & pecunie q; p'p'riū pncipes ad instaurandū tēplū obtulerē sū-
ma descēbit. **III. C**ongregat' ppls in ierlm m'se septimo. & altari edi-
ficato faciunt scenophegiā cetāsq; exinde sollempnitates dñi. **III.**
Anno scēdo aduent' eoz fundat' dom' dñi. s; apopulo t're ne pficiat' in-
Samaritanē scēbunt eplā accusatiōis regib' p'sarū & edicto **Spedit.**
regaliū litterarū p'hibent op' tēpli. **VI. A**d exortationē agger' & za-
charie pphaz zorobabel & iohue tēplum dī edificant & tatannai dux
t'nsflumen qd de h'is fieri debeat adario regis iunt. **VII. D**arius re-
censitis cyri litteris tēplū edificari pcepit. qd sexto regni ei' anno cō-
plet'. **VIII. D**edicant domū dī filii t'nsflumē & sollempnitatē pasche
celebrant. **IX. E**sdras sacerdos ascendit de babylone habens honori-
fical' regis artaxerxis l'it'as ad iunios custodes arce publice t'nsflu-
men qb; & ipsū tēplū honorificabat. **X. Numer' eoz q cū esdra as-**
cenderunt & auxiliū s' t'neris a dño ieiunando & orando impetue-
runt. **XI. E**sdras donaria regis & consolatoria appendit pncipib'
sacerdotū deferenda in ierlm q illo uementes offerunt holocausta dño
XII. Idem audiens pplm isrl uxoris aliēgenis esse pollutū adu-

mit habitū plangentis. ac uenāreat ad nō pcat. **xiii.** **O** rante ac
plorante esdras ppls & ipse ad penitentia dūct. unanimoq; consilio ab
uxorib; sepantē extitit. **xiiii.** **S**ūma eoz q uxores q̄ duxerant alie-
ngenas eiecerūt. **xv.** **N**eemias princeps regis artaxerxis audita
afflictione eoz q̄ erant in ierlm ieiunat. orat querit misericordiam
ad nō. **xvi.** **I**dē accepta licentia & eplis regis uenit ierlm edifica-
re ciuitatē aq̄ anno supputant. lxxx. ebdomadas annoz. q̄ p̄dix
angls danieli & ptingunt usq; ad tēp' passionis dñi. **xvii.**

caplin de

Idē puementis iherlm osidebat nocte ruinā muroz. & mane cau-
sa sui tineris aprens. & eoz & man' ppli ad edificandū cōfortat. **xviii.**

caplin de

Murus & turres & porte ierlm edificant' incipiente helyasib sac-
dote magno. **xviii.** **S**anaballath & tobias subsannant edifi-
cantes s; contēpnunt. bella mouent. s; orationib; atq; armis pel-
lunt. **xviii.** **S**tructores armati om̄s ac pparati ad pugna sic edi-
ficationi muroz insistant. **xx.** **E**xcitato intumultū p̄lo p
fame ac penuria. neemias adiuuat optimates ac magistrat' ne iusu-
ras ascrib; suis exigant. s; pot' dent p illis pecuniā. **xxi.** **I**uxta
ppham qm̄ū pplis pietatis p̄luerit exponit. **xxii.** **S**anabal-
lath & socii ei' neemias ab edificatione muri retinere tēptant.
conductis aduersus eū & domesticis insidiis. s; his ab eo dephensis
ciuitatis ad pfectū usq; cōplet. **xxiii.** **F**acta ciuitate ierlm
terrent' gentiles ac neemias cantatores recenset. & portas custodes
deputat. **xxv.** **I**dem ut dignos ciuitatis habitatores inuenire
possit relegit librū census eoz q̄ p̄mi ascenderūt de babilone in
iudeā. **xxvi.** **M**ense septimo cōgāt' ppls in ierlm. & legente
esdra legē moysi intentis auribus audiunt. **xxvii.** **F**aciunt sol-
lēpnitatē tabnaculoz legente illis esdra legē dñi p singulos dies.
xxviii. **P**er acta sollēpnitate tabnaculoz denuo conuem-
unt ad cōfuerndū. legendū. atq; orandū dñm. **xxx.**

O ratio siue confessio esdre q̄ deprec' dñm memuisse pacti qd
habuit cū patib' eoz. **xxxi.** **P**rincipes una cū p̄lo p̄cunt

fedus. & sēbunt ut custodiant omnia mandata dñi. & adiuuent ce-
rimonas dom' ei. **xxxii.** **P** principes de filiis iuda. beniamin
& leui habitant in ierlm simul. & decima pars relique plebis
xxxiii. **P** rogemes iosue sacerdotis magni. & q' rēpib' illis pñ-
cipel fuerunt sacerdotū & leuitarū exponit. **xxxiiii.** **D**edicatur
ciuitas ierlm indie sollempni. & recenset custodes ^{sup} gazophylati the-
sauri. ad oblationes scōz. **xxxv.** **S**eparant ab ierlm omīs alie-
nigene. & gazophylatia dom' dñi leuitaz ac pmitie sacerdotū repo-
nunt. **xxxvi.** **N**eemias reūsus de babylone in ierlm. denuo
mundauit gazophylatia auasis gentiliū. & refert ibi ea que domū
dñi decebant. **xxxvii.** **I**de ne reges sabbi megrato gentiliū mo-
let. sedulus insulit. **xxxviii.** **I**de ab uxorib' alienigenis mundat
iudeos. & instituit ordines sacerdotū ac leuitaz queq; in ordine suo
dignos. q' memoriā dī sui memorent in bono. **Capit. capitā lib' es**

// ac doctoz septē

Ex ioy v s. sacre intpres **dre. incip pñacio sup eundē.**
Iheronim' cū libros eiusdē scēpture in eplā ad
amicū breuit pcurreret. & que in singlis conti-
nentur strictim tingeret. esdras inqt & neemias. adu-
tor uidelicet & consolator adño. in uno uolumine nar-
rant. & instaurant tēplū. muros extruunt ciuitatis. oīsq;
illa tēba ppli redeuntis in patā. & descriptio sacerdotū ac le-
uitarū israhelitarū & pseltorū. ac p singulas familias
muroz & tñū opa diuisa. aliud in cortice pferunt aliud
retinent in medulla. Qua ppt reuerentissime amites ac-
can diligent tuis obsecundans hortantur. considerando
eidē uolumini opam dedi. Confidens ū aduatore & con-
solatore dño ac saluatore nrō ihu xpō qā donet nob pñ-
tuis recto cortice littere. alit aliqd & sacratū inuenire in
medulla sensus spiritualis. qd uidelicet ipsā domū ac
tēplū & ciuitatē ei que nos sum'. pphetas qdē figuris s;
manifesta rōne designet. In quo nimirū ope. maximo

nobis adiumento fuit p̄fat' ecclē magist' ieronim' in explana-
tione p̄pharū. q' eadē que esdras & neemias facta s̄būt.
ipsi sub figura xpī & ecclē faciēda p̄dixerant. **Expt' p̄fat'.**
Incip' expos allegorica Bede p̄bri in esdras p̄pham

E V H E T I S. legentib; liquet. domū siue
tēplū dī in s̄pturīs s̄cīs. & unū quēq; elec-
torū & omnē simul ecclām. hoc ē unūsi-
tatē iustorū solere appellari. p̄ eo qd' in cor-
dib; in s̄c' credentib; ac sperantib; seq; dili-
gentib; d's inhabitare dignet'. iuxta
hoc qd' ipse ait. Si q's diligit me: sermonē meū seruabit'.
& pater meus diliget eū. & ad eū ueniet'. & mansione apud eum
faciet'. Vñ & apłs. Tēplū in q't dī s̄c'm ē. qd' edis uos. Et in
eplā ad hebreos. Et moyses qdē fidelis erat in tota domo eius
tāquā famulus in testimoniu eorū que dicenda erant. xpc
ū tāquā fili' in domo sua. que dom' sum' nos. si fiduciā & glo-
ria sp̄s usq; in finē firmā teneam'. in cui' figurā dom' siue
tēpli sp̄itāl's salomon rex fecit tēplū dño in ierlm. Nā salo-
mon ipse qui int̄p̄tat' pacific'. apte figurā tenuit ei' de q'
canit p̄phā. Multiplicabit' ei' impiū. & pacis non erit fi-
nis. De quo & apłs ecclē de gentib; s̄c'bens. & ueniens in q't
euangelizauit pacē uob' q' longe fuistis. & pacē his q' p̄p̄e.
qm̄ p̄p̄sū habem' accessū ambo in uno sp̄itu ad patrem.
qd' ū idē tēplū s̄ptē annis edificauit octō autē consū-
mauit. ac dedicauit. significat qd' toto tēp̄e s̄c'i hui' qd'
s̄ptē dieb' circūit. ecclām dñs collectis ad edificiu celeste
fidelib' construit. Porro in uita futura apparet glā re-
surrectionis ad integrū p̄ficiat'. atq; in gaudiū uite immor-
talis in c̄na claritatis sue unione sustollit. Quā enī ipse oc-
taua die hoc ē p' septimā sabbati resurrexit a mortuis.
recte octonario numero tēp' & mē resurrectionis exprim-

tur. Qd autē euo sequente quedā tēpli edificia p̄mima
 uetustate dissolui cepunt. s; eadē mox instantia regū ac
 sacerdotū qui illis fuere tēpib; instaurata & in p̄stanti susci-
 tata sunt statū. significat cottidianos fidelū ac leuissi-
 mos errat. de qualib; salomon. Septies in die inq̄t cadit
 uult & resurgit. Q' cottidiana equē ipsoꝝ sollertia donan-
 te dño p̄ exempla uel exhortamenta p̄cedentiū instoꝝ.
 q̄si p̄ regū ac sacerdotū dī corrigunt' indultā. Reges nāq;
 ac sacerdotes merito ōs in ecclā p̄fecti uocant'. cū sint mē-
 bra regis ac sacerdotis sūm'. cū se ipsos bene regere. cum
 sua corpa dño hostiā uiuentē exhibere didicerint. Qd
 postmodū crescentib; malis. ipsū tēplū ydoloꝝ sordibus
 p̄fanatū. & ad ultimū a chaldeis destructū. atq; incensū
 ē. significat ḡuores lapsus eoꝝ q̄ p̄ confessionē qdē rec-
 te fidei. ac sacramtū lauacri salutaris. scē ecclē membris
 adunati. s; denuo fraude malignoꝝ spūū ab statu fidei
 deieci. ac uitioꝝ stāma sunt cōbusti. Qd diruto tēplo ac
 destructa parte urbe ierlm. ciues ei' in babiloniā t̄nsim-
 grati. s; post annos. lxx. acta de malis penitentia. ad pa-
 triā sē dño miserante reuēsi. ac rursus idē tēplū atq; ur-
 bem scām grandi cū labore restaurarunt. figurate defig-
 nat eos q̄ decepti a diabolo n̄ solū fidei sinceritatē atq; inte-
 gritatē boni opis p̄dunt uerū & p̄ acribitatē scelerum
 gentilib; ac publicanis assimilari uident'. iuxta illud do-
 minicū. si autē ecclām n̄ audierit sit t̄ sic ethnicus & pu-
 blican'. Quoz tamē n̄ nulli p̄ diuinę respectū grē resipis-
 centes ad ecclām reuertunt'. cū illustratione scī sp̄s cōpuncti
 p̄cepta diuinę legis quę reliquerant denuo audire incipi-
 unt & custodire. Septē nāq; sunt dona sp̄s scī. quę p̄phā
 ysaias manifesta distinctione enumerat. Decē ū p̄ceptis
 ōis diuinę legis sūma cōphendit'. & septē multiplicata

p̄decē septuagenariū nūmerū p̄ficiunt. Vnde apta sig-
nificatione q̄ p̄opa p̄uīsa in babiloniā fuerant captiuati.
post septuaginta annos liberant. ac domū dī ciuitatem
scām reedificauit. q̄a mūq̄ hi qui p̄pter sua peccā a cōmu-
mone ac societate scē exclē separati infidelū sorti ac nūmo
copulabant. rursū p̄ domū scī sp̄e studio se bone opationi
extrem. ac p̄ hoc consortiū fidelū domū uidelicet & ciuitatē
dī de qua excli erant recipiunt. Notandū enī qd̄ unā eadēq̄
penitentiā. & ad exclā reuersionē & domū dī reedificata
post incendiū. & ciuitas restaurata ierlm̄ post destructio-
nem. nec non & p̄p̄s post captiuitatē in patā remissis. &
uasa scā quē ablata erant domū reducta typice denuntiant.
Verū q̄a de oib; p̄pha esdras qm̄ sunt facta sufficientē expli-
cat. ubet de uolumine ei aliqua cōmemorare. & p̄ ut dñs
dederit. sp̄iali sensu exponere. quo manifestū patefiat q̄li-
ter his qui p̄negligentiā uel errorē p̄ierant sit ad peni-
tentiā redimendū. quanta dī gr̄ia. quanto ipsoꝝ conatu sit
admissōꝝ poscenda uel impetranda uenire. quom̄ idē pe-
nitentes una cū eis q̄ in p̄p̄ ad fidē uenerant. unā eadēq̄
xp̄i domū edificent. ac parit̄ in futuro dedicationis illi sol-

his

In anno p̄mo cyri regis p̄sarū ut .1.
impleret̄ ubū dñi ex ore ieremie. suscitauit dñs sp̄m
cyri regis p̄sarū. & transduxit uocē in uniuerso regno suo
& p̄sc̄pturā dicens. hec dicit cyrus rex p̄sarū. Omnia reg-
na t̄re dedit in dñs d̄s celi. & ipse p̄cepit m̄. ut edificare
ei domū in ierusalē. quē ē in iudea. Harrant ueteres hysto-
rie q̄b; p̄phe & danielis scriptura concordat cyrū regem
p̄sarū iuncto sibi socio dario rege medoz babilonoz des-
truxisse impiū. occiso ultimo eoz rege balthasar & ipsa
urbe diruta ac uastata. Q̄ uidelicet cyrus sciens adeo reg-
mū isrl̄ sibi traditū. mox ut regnū illud qd̄ ip̄m isrl̄ cap-

ss

ss

ss

ss

ss

tuarat. ac seruiuo p̄mebat sup̄auit. dedit facultatē eidē
 p̄plo patam redeundi. ac domū dī sui quē mea erat meen-
 sa reedificandi. eandēq; lib̄tatis sententiā. n̄ tantū ūbo
 p̄sentib; intimauit. uerū etiā hīs q̄ longi p̄ om̄i regnū sin-
 p̄uncias aberant m̄llis epl̄is mandauit. ipsū q̄ ē d̄s isrl̄
 uerū ēē d̄nm & d̄m celi. omniūq; regnoꝝ auctore pu-
 blica uoce confessus. Quē omnia sic futura p̄ph̄e sc̄i. & ie-
 remias apte p̄dixerunt. Quoz ieremias etiā numerū
 annoꝝ. quib; ēēt in babiloma seruaturi. & quando pa-
 tam reuocandi p̄cinit. Ysaia autē etiā nom̄ regis cy-
 ri p̄quē a seruiuo libandi patam reuocandi. cui p̄missū
 tēplū ēēt restauraturi. sine ullis p̄phetice locutionis
 enigmatib; ostendit. At em̄ ieremias. Hec dīc d̄ns d̄s
 exercitū. d̄s isrl̄ omni transgressioni quā transtuli de
 ierlm̄ in babilonē. edificate domos & habitate. q̄a hec dīc
 d̄ns exercitū. Cū cepunt impleri in babilone septua-
 ginta anni uisitabo uos. & suscitabo sup̄ uos uerbū bonū
 meū. & reducā uos ad locū istū. Porro ysaia. Hec dicit
 d̄ns redēptor tuus. & formator tuus ex utero. ego sum
 d̄ns faciens omnia. & paulo post. Q̄ dico p̄fundo desola-
 re. & flumina tua arefaciā. q̄ dico cyro pastor meus estū
 & omne uoluntatē meā cōplebis. qui dico ierlm̄ edifica-
 beris. & templo meo fundaberis. Hec dicit d̄ns xp̄o meo
 cyro. cū app̄bendi dextam ut subiciā ante faciē eius
 gētes. & dorsa regū uertā. Et ap̄iā corā eo ianuās. &
 porte non claudent. Ego ante te ibo. & gl̄osus t̄re hum-
 liabo. Portas ereas conterā. & uect̄s ferreos fr̄ngam.
 Et dabo t̄ thesauros & archana secretorū. ut scias secre-
 torū. ut scias q̄a ego d̄ns q̄ uoco nom̄ tuū d̄s isrl̄. P̄pter
 iacob seruū meū & isrl̄ electū meū. & uocaui te ex no-
 mine tuo. Assimilaui te. & n̄ cognouisti me. Ego d̄ns &

n̄ est ampliꝝ. & extra me non ē d̄s. Accinxi te & non
 cognouisti me. Ex qua ysaię pph̄ia credendū ē maxi-
 me cyrū regē dilexisse filios isrl̄. eosq; de captiuitate exemp-
 tos. domū remississe ac templū dñi edificare iussisse. qđ
 audierit pph̄as eoz p spm̄ dñi. de suo regno. & babylonomoz
 destructione fuisse plocutos. Nā specialit̄ ipsū gen̄ ex-
 pugnationis quo babylonia destrui cepit. exp̄slerant
 idē pph̄e. quoz ysaias qđ dico inq̄t. p̄fundo desolare &
 flumina tua arefaciā. Porro ieremias murus illę ba-
 bylonis latissim⁹ suffusione suffodiet. & porte eius ex-
 celsę igni comburent. Harrant enī hystorie qđ diuis o-
 atq; exinanito p plurimos riuos flumine eufrate qui p
 mediū babylonis influebat. p arefactū ac desolatū ei⁹
 p̄fundū urbē hostis intrauerit. Hec de hystoria pau-
 cis dixerim. At ū iuxta mysticos sensus. cyrus rex dñm salua-
 torē & nomine designat & factis. qđ n̄m̄ā coniectura s; ex
 manifestissimis ysaię uerbis didicim⁹. qđ ex p̄sona dñi dice-
 bat. Assimilauit te. & n̄ cognouisti me. Assimilauit nāq;
 eū d̄s filio suo. quāuis ipse dñm assimilante minime cogno-
 uerit. p̄mū in eo qđ xp̄m suū eū cognominare dignatus
 ē. deinde qđ eū cyrū qui int̄p̄tat heres multo ante quā
 nasceret uocandū esse disposuit. Hoc ænī uocabulū recte
 congruit illi cui dicit idē d̄s pat̄. Postula a me. & dabo t̄
 gentes hereditatē tuā. Be qđ & apl̄s. Quē constituit herede
 iunioroz. p quē fecit & sc̄lā. De quo etiā in carne apparen-
 te inimici p̄sequentes dicebant. Hic ē heres. uenite occidam⁹
 eū. & nostra erit hereditas. S; in eo d̄s pat̄ qđ subiecit ante
 faciē cyri gentes & dorsa regū uertit. portas ereas contuit. &
 uectes ferreos confregit uidelicet babylonis. uel aliarū quas
 cepit ciuitatū. qđ dedit ei thesauros absconditos. & archa-
 na secretoz diuisariū uidelicet opes ignotas p̄uinciarū. as-

simulauit eū dñō & saluatori nrō q̄ p̄dicantib⁹ p̄orbē aptis
 gentiū sibi uniuersariū colla subiecit. ipsos quoq; dños & sa-
 pientie sc̄laris auctores sue ditioni subtrauit. q̄ portas
 inferorū destruxit. ut ablatos inde electos suos ad libertatem
 patē celestis induceret. q̄ errores conuincit gentiū. & doct-
 nas humana ratione munitas p̄humiliū ora subuertit. ut
 eisde correctis lumen sue fidei & ueritatis aperiret. in quos
 om̄s thesauri sapie & scientie absconditi. Quos uidelicet the-
 sauros idē dñs nr̄ innatura diuinitatis et̄nalit̄ ex patre ha-
 buit. s; in assumpta humanitate ex tēpe accepit. illo nmi-
 rū ex quo ipse homo ēē cepit. Assimilauit q̄ cyrū dñs un-
 genito filio suo. dō & dñō nrō ihu xpō. q̄a sic ille destruc-
 to chaldeorū impio pplm̄ dī liberauit ac patā remisit. tēplūq;
 qd̄ erat incensū in iherosolimis reedificare p̄cepit. & hoc
 ipsū edictū etiā p̄ litteras manifestare curauit. ut impleren-
 tur uerba iheremie qb⁹ hoc futurū esse p̄dixit. ita meda-
 tor dī & hominū destructo p̄orbē diaboli regno. electos su-
 os q̄ erant dispersi ab ei⁹ tyrannide reuocatos. in suā congre-
 gauit eccl̄am. Quē & in p̄sentia iustificata. ex fide pacem ha-
 bet ad dñm p̄ ipsū. & ad inuisionē p̄petue pacis festinat in
 futuro. h̄ierim quippe uisio pacis int̄p̄tat. Qui etiā tēplum
 qd̄ erat incensū facit restaurari. cū illos q̄ in fideis antiqui
 hostis fidē p̄diderant ad salutē reducent sua in habitatione
 dignos efficit. S; & sc̄pturas sc̄as uniuersū misit in mundū. qb⁹
 fidē sui nominis ac sp̄s salutis cunctis q̄ ad regnū suū p̄tinēt
 hoc electis om̄ib⁹ p̄dicaret. Qd̄ ita futurū iheremias solus
 s; cōmuni sensu om̄s p̄dixere p̄ph̄e. iuxta qd̄ ipse discipulis
 ait. Quō necesse ē impleri om̄ia quē sc̄pta sunt in lege
 moysi & p̄ph̄is & psalmis de me. Susceperat autē sp̄m cy-
 ri regis psariū. ut agnita potestate & prudentia dī isrl̄. fa-
 ceret quē de eo narrat sc̄ptura. & dñs ait in euangelio iudei.

Cū exaltaueritis filiū hominis tunc cognoscetis q̄a ego sum.
 & amē ipso facio nichil; sicut docuit me pat̄ hec loquor. Qd̄
 ū in s̄ptura sua dixit idē cyrus. omnia regna t̄r̄e dedit
 michi dñs d̄s celi. bene qd̄ dñm isrl̄ dñm dñm celi ēē confess⁹
 ē. Quē etiā regna t̄r̄e omnia in potestate habere. & cūcūq;
 uellet dare posse cognouit. s; mū uerū uidet̄ sonare qd̄
 sibi omnia regna t̄r̄e ab eo tradita dicit. n̄ forte intelli-
 gendū ē eo tēpe quo hec s̄psit nullū sui regni adūsariū
 habuerit. uel certē uicto uel destructo atq; exhausto tam
 robusto tāq; antiquo chaldeorū impio. nullū suo regno in
 toto orbe resistere posse crediderit. Veracit̄ autē hic ser-
 mo uenit maiestati ei⁹ qd̄ dixit. Vata ē in omni potestas
 in celo & in t̄ra. Sequit̄ eadē s̄ptura cyri. Qs̄ ē in uobis de
 uniuerso p̄plo ei⁹ sit d̄s illi cū eo. ascendat iherl̄m quē est
 in iudea. & edificet domū dñm dī isrl̄. ipse ē d̄s qd̄ ē in ihe-
 rlm̄. Magna in his uerbis fides regis. magna claret pietas.
 fides quidē qd̄ p̄lm̄ isrl̄ p̄ctis nationibus dī ēē p̄lm̄ in-
 tellexit. Pietas qd̄ nullo p̄suis excepto om̄s qd̄ uellent li-
 beros patriam redire p̄misit. fides qd̄ eundē dñm dñm &
 habitare in celis & ēē in iherl̄m. & cū singulis reitentum
 de babilone in iherl̄m ascendere confessus ē. An n̄ luce
 clari⁹ ē qd̄ hunc non corporeū & loco comprehensibile. s;
 sp̄m tē ubiq; p̄sentē credidit. quē ita in iherosolimis &
 in tēplo habere locū confessus ē. ut simul eū celi regno p̄fi-
 dere regno n̄ dubitet. Ita in celis regnare credidit. ut
 nichilomin⁹ cū suis fidelib⁹ ēēt in t̄ra. eorūq; & animos &
 manus ad ea quē salutaria ēēnt facienda dirigeret. Ce-
 terū omnia s̄pturę hui⁹ ūba sp̄itālē sensū redolent. Cui
 enī n̄ facile pat̄eat solos illos cū q̄b⁹ d̄s ē de confusione
 peccatorū ad uirtutū opa. quasi de seruitio babilonico
 in iherosolimā ad libtātē posse t̄nsire. qd̄ sine ipso nichil

possum⁹ facere. Quod si non uideat recte in eade^m sententia as-
 censione esse nominata. Quia nimirum omnes peccant quique
 seculi curis seruiunt immo sunt. qui uero deo placere deo pla-
 cere desiderant ad altiora necesse est mentem erigant ce-
 lestia suspirent. pompas mundi omnes atque illecebras et
 uoluptatibus amore transcendant. Hierusalem quoque etiam iudea hoc
 est in confessione memorat. ut qui per obliuionem dei capti-
 uari achaldensis qui interpretantur quasi demonia hoc est malig-
 nis spiritibus mancipari meruimus. per confessionem diuine
 pietatis ad inuisionem libere pacis et lucis redeamus. ibique
 edificemus domum deo israel. hoc est in unitate catholice pa-
 cis in confessione sine intermissione unitatis seu diuine miserationis
 et gratie. preparemus corda in quibus dominus ipse populum inhabitare
 atque sua presentia illustrare dignetur. si et proximorum corda
 ad laudem sui conditoris. et opera pietatis accendere curemus.
 Vt utroque aenim in domum domino edificamus. cum uel nosmet ip-
 sos in opibus iusticie exercemus. uel eos qui ualemus ad iter ius-
 ticie et exemplis prouocamus et uerbis. Secum reliqua enim
 de scriptura cyri regis. Et omnes reliqui in cunctis locis ubi
 cumque habitant. adiuuent eum uiri de loco suo argento
 et auro et substantia et pecoribus. excepto quod uoluntarie
 offerunt templo dei quod est in ierusalem. Notanda distinctio uer-
 borum quia omnibus solutis ab iniuria captiuitatis. dedit faci-
 litatem rex. ut quicumque uellet ad edificandum templum domino ducere
 ascenderet. nec tamen omnes illuc ascendere iussit. Si qui enim
 essent de populo dei quos plus aliis quibusque in locis libertate dona-
 ta uti delectaret. his ascendentibus auxilio esse de suo quicumque
 loco precepit. data scilicet illis in necessitate tam longi tunc
 ris pecunia siue de pecoribus. si et alia dona eis dare et
 commendare desiderauit que illo prouementis in templum
 dominum per memoria in exilio demorantium offerre deberent.

Omnes ergo de captivitate diabolica liberati sunt. Omnes pietate
 actibus sunt dediti. si perfectiores ad edificandum domino templum
 ascenderunt. ceteri eos qui ascenderant adiuvaverunt. quia et
 si omnes electi de potestate tenebrarum eruti ad libertatem per-
 venerunt gratie filiorum dei. omnes ad societatem sancte civitatis id est ex-
 celsi annumerati letantur. non tamen omnium si perfectorum solum
 est in edificatione eiusdem ecclesie etiam alius predicando labo-
 rare. Vnde tales precibus fidelibus duplici honore ab apostolo dig-
 ni esse censentur. sic et angelus dameli ait. Qui docti fuerunt
 inquit fulgebunt quasi splendor firmamenti. et qui ad iusticiam
 erudiunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Qui
 numerum eruditores multorum. qui magis suos auditores ad
 celestia querenda ac diligenda instituunt. eo minus
 ipsi precibus acquirendis siue possidendis curam gerunt.
 immo etiam sepius temporalia quicquid adquisiere cum cuncta
 pro spe eternorum derelinquunt. Unde necesse est eorum inopie
 ut ad predicandum subsistant. ditorumque predicare neque-
 unt largitate subveniri. ut etiam ipsi divites predicationis
 eiusdem possint esse consortes. Ex quorum persona dicit gaio io-
 hannis. per nomen enim dei perfecti sunt nichil accipientes agen-
 tibus. nos ergo debemus suscipere huiusmodi. ut cooperatorum sumus
 veritatis. Quam ob rem nec dicitur. quod hi qui ascende-
 bant ad edi-
 ficandum domum domini adiuvari deberent largitione pe-
 cuniarum ab amicis suis ubicumque haberent. siue siue in
 chaldaea siue aliis locis inque ob metum profugissent chal-
 deorum. excepto inquit quod voluntarie offerunt templo
 dei quod est in iherusalem. quia oportet eos qui temporalibus habundant
 divitiis non solum ex his pauperibus christi necessaria ministra-
 re. verum etiam ipsos bona que possunt pro se libenter operari.
 quatenus horum merito velut oblationis spontaneae. et ip-
 si in templo dei quod est ecclesia partem mercedis habere. Hec de

scriptura regis cyri pauca dixisse sufficiat. Neq; aliquis
 ambiget ei uerba spiritualia redundare sacramentis cu
 predictu sit. qd d's suscitauerit spm ei. ut hec se ben-
 da sine impanda ee intelligeret. cu implenda pphaz
 uerba hec cu ppls mandasse infirmauerit. & ipse p-
 pha esdras id admonuerit. Qm eni fieret ut archa-
 na celestia scribere non posset rex diuino ammonit
 instinctu qui dm cognouisse & confessus ee ueru?
 qd de ore dom' ei dilexisse atq; instaurare pbat. cu
 p'ses pfidus hostis & homicida redeptoris m'i maxi-
 mu uere fidi sc'pserit sacm'tu. & cruci ei sup posue-
 rit. hic e ihs nazareu rex iudeoy? in cuius intentio-
 ne tituli ta fixus p'stat. ut nullatenus cu iudeis
 licet multu poscentib; posset corrumpere. Quae etia
 certi nob mysteriu gra hebraice ^{grece} & latine conscripserit?
 qa miru omnis diuina lex qua habebant hebrei
 omnis sapia mundana in qua gl'abant greci. omne
 regnu t'restre. in quo t'e maxime p'minebant roma-
 ni. xpm regem cōtestant omniū scōz & confitentium
 dm. Si g'do infesti p'ncipis scriptura tot & tanta e
 guida sacramentis? quanto magis amator ac fautor
 ouium cult' rex. & dō inspiratus siue suscitatus ut p-
 pha dicit ea que dñi sūt p'dicare simul & sc'pto diuul-
 gare potuit archana. Quae autē fructu edicta uel sc'p-
 ta ei habuerunt. sequens ex ordine sc'pture ^{saore} textus os-
 tendit. Et surrexerūt p'ncipes patru de iuda & bema-
 min & sacerdotes & leuitae. omnis eni ^{templi} suscitauit d's spm
 ut ascenderent ad edificandu dñi qd erat in iertm. Mi-
 nisi q' erant incircutu adiuuerūt manus eoz in uasis
 argenteis & aureis in substantia & in uinitis in suppel-
 lectili. exceptis eis que sponte obtulerant. Cyrus qdē

Transducta uoce & missis litteris in uniuerso regno suo p-
 misit unmo pceptum de uniuerso populo qui duodecim tribubus
 constabat. eos quibus esset deus ascendere ierusalem ad edificandum
 domum domini. Hec tamen de omni populo sunt; tamen de iuda & benia-
 min & tribu sacerdotali ac leuitica ad quos ipsa ierusalem
 prius & templum domini pertinebat ascendere uoluerunt. Nam
 ceteri decem tribuum olim fuerant sub rege ieroboam a templo
 domini & cultu pietatis alienate; atque ob meritum tante
 transgressionis a regibus assyriorum captiuati & ultra medorum
 & montes transmigrati neque unquam omnes prohibentur
 patriam reuersisse. Porro decem tribuum iude & beniamin que iero-
 solyma & circumpositas iudee regiones tenebant. una cum
 sacerdotibus & leuitis ad quam ministerium templi pertinebat. qua-
 uis & ipse peccata decem tribuum fuerint imitati. non tamen
 unquam habitationem urbis ierusalem & templi ceremonias de-
 seriebant. Unde & ultime sunt capte achaldes. & prius
 regnantibus prius domum redire permisit. Et merito? quia de
 tribu iuda ortus est dominus noster. materque eius maria etiam de tribu leui
 erat sanguinitatis iure ioseph sociata. Unde elysabeth
 uxor zacharie sacerdotis? cognata eius ab angelo nuncupatur.
 Tribus quoque beniamin his se se religiosa fide conunxerat
 maxime quod ipsa ciuitas ierusalem in eis sorte fuerit. atque ideo
 collate illis misericordie meruit esse particeps. Pulchre autem
 dicitur. quia principes patrum de prefatis urbibus surrexerunt. ut ascen-
 derent ad edificandum templum domini. Principum namque & patrum
 id est magistrorum ope & doctrina predicatorum ad edificanda men-
 te errantium instudio boni operis exortando. increpando. cor-
 rigendo. certamen prius laboris assumendum est. Qui bene etiam
 surrexissent dominum ut ascenderent in ierusalem. quia quasi iacent
 animo debili atque inertis. qui se uel fratris salutis curam
 gerere deprecant. Surgunt uero audito regis edicto unmo

suscitante spm̄ eoz dño ut ad edificandā domū dñi ascen-
dant. cū uerbis sc̄arū sc̄pturarū admoniti. & gr̄a sui con-
ditoris accensi uetermū teporē negligentie p̄oris discer-
unt. atq; arrepto p̄posito instituti melioris cottidianis
bonoz opm̄ p̄fectib; uelut q̄b̄dā gradib; ascensionū. ad
fūma uirtutū que sunt in et̄ne pacis uisione tendere
satagunt. In q̄b; uidelicet ḡlib; p̄mi sunt ut q̄sq; p̄p̄m
uitā auicis bene uiuendo conpescat. sc̄d̄i etiā p̄ximos
asuserratis siue negligentis bene docendo conit̄at. sup̄
p̄mi ut p̄ bona opa & doct̄nā. gaudia p̄petue remane-
rationis expectet. Qd̄ autē eos qui ita ascenderunt ad
edificandā domū dñi unīsi qui erant in circuitu ad-
uiuerunt in argento & auro suba & peccorib; .⁴ sup̄ bre-
uiter q̄m sit mystice accipiendū disserunt. p̄dicatoz in-
delicet inopiā. diuitiū credentiū debere copia sustenta-
ri. Qd̄ etiā ita recte pot̄ accipi. q̄a manus edificantium
templū socii sui q̄ edificare nequeunt. datis adiuuent
pecuniis. cū inris sc̄lares p̄dicatoz sc̄is. liberos suos uel
familiā dño educandā cōmittunt. ut qd̄ p̄se ipsos ne-
queunt. p̄ eos q̄ p̄ficere possunt dño munus sue deuotio-
nis offerunt. Dant autē uasa argentea cū inros elo-
quentia nitidos. dant aurea cū naturali ingenio p̄claro.
dant iumenta cū sensu tardiores s; ad portandū iugum
leue ac sua ue om̄is euglii mansuetos. dant peccora cum
humiles spū ac m̄tis quicq; de substantiis suis quasi de lac-
te. sicut lanis paupib; gratis dare soleant. dant etiā sub-
stantiā & suppellectile uariā. cū multifariis bonoz opm̄
florib; insignes uiros siue feminas parentes uel dñi sui
sc̄is doctorib; cōmendant. p̄ quos dño cōsecrant. atq; in edi-
ficiū dom̄ ei p̄ficient. Sunt enī pleriq; naturali dono
casti. patientes. modesti. liberales. abstinentes. benigni.

honores simul mundi ac delicias respicientes. Amatores iusticie n̄ min⁹ quā sapiencie & forte sic corneli orationibus atq; elemosinis instantes. De qualib⁹ dicit apt̄s. Q' a legē non habentes naturalit̄ ea que legis sunt faciunt. Hū cū sc̄is p̄dicatorib⁹ in xp̄o renascendi uel infide ampli⁹ confirmandi offerunt. quasi suppellex uaria. & que ad edificandā domū dñi deferat p̄ncipib⁹ patrū t̄buntur. Rex quoq; cyrus ptulit uasa tēpli dñi que tulerat nabuchodonosor de ierlm̄. & posuerat ea in tēplo dī sui. Ptulit autē ea cyr⁹ rex psarū. p̄manū mittidatis filii galabar. & annumerant ea sasabār p̄ncipi iude. Nabuchodonosor tulit uasa de ierlm̄. cū q̄libet immundus sp̄s fidelū aliq̄s de ecclā rapiens gaudio interne pacis priuat. Pōit autem ea in tēplo dī sui. cū eos consortio coniungit repboy. qui sunt tēpli & ciuitas diaboli capitis uidet omnū maloy & angloy & hominū. S; pfert ea cyrus rex & annumerat p̄ncipi iuda deferenda in ierlm̄. cū dñs n̄r q̄ ē heres imūsoy eos quos ad salutē p̄destinauit et̄nā. de potestate sathane erunt & ecclē sacerdotib⁹ reconciliandos p̄ penitentiā offerit. Et bene annumerata esse dicit uasa p̄ncipi iuda. quia nouit dñs numerū electoy suoy. Neq; aliqua perit ex omnib⁹ ei⁹ confitentib⁹ nomini ei⁹ magno & tribuli. Iuda em̄ confessio im̄piat. Et hic ē numerus eoy. Phyalē auree t̄ginta? fiale argenteę mille? cultri iugum nouē. cyphi aurei t̄ginta? cyphi argentei sc̄di quadringenti decē. uasa alia mille. Omnia uasa aurea & argentea. quinq; milia quadringenta. Diuisa uasoy species? diuisas fidelū p̄sonas siue opationes designat. Veniq; in apocalypsi legim⁹. q̄a iugum quatuor seniores habebant phyalas aureas plenas odoramentoy. qd̄ exponens sc̄ptura subdidit. que sunt orationes sc̄oy. Phyalē ḡ que sunt uasa patula lucida. sim

plicu corda designant. que nichil in se subdole cogi-
 tationis celare norunt. si ea que animo tenent. pura solent
 lingua pferre. Unde recte talib' aromata. hoc e' oratione
 do acceptabiles in ee' referunt. At contra impura reproboz
 pectora. spongiis que cecis sunt tenebrosis anfractib' me-
 rito co'parantur. Unde & iudei dno crucifixo spongiam
 acceto plenā optulerunt. ut tali mysterio figurarent
 q'a conditori suo ad se incarnē uenienti de corde subdo-
 lo cogitationes & uerba acerba ac paul' amercissimo patri-
 suoz sapore degenerantia offerrent. Cultri u' q'b' uteban-
 tur ad incidendos ac diuidendos iuxta rationē congruā
 art' uictimariū ut omnib' rite distinctis. pars in altari
 sacro igni consumeret'. pars in sacerdotū. pars in leuitaz
 pars in offerentiū usū cederet. illos nimirū in ecclā de-
 monstrant. qui discretionis grā sunt insignes. q' pfecte
 norunt discernere de sacrificio saluari. qd' ē xpc'. que
 omnib' sunt dicenda. que pfectiorib' tm'. que humane
 cogitationis modū excedentia spēs scī sunt igni tri-
 buenda. Itē q'a uictimę dī sunt omīs q' ei fidei obsequio
 mancipant'. cult' q'b' artus uictimariū infrusta diuidun-
 tur. scēbe docti in regno celoz sunt typice intelligendi
 q' merita sensusq; auditoroz suoz sollerter examinantel be-
 ne diiudicare norunt. quē in quo gradu mysteriū ec-
 clasti p'mouere debeant. Cyphi qui sunt uascula potan-
 di. illos figuratē exp'munt. qui feruentiore carnatil in-
 terne solent flagrantia debriari. Qd' autē uasa quedā au-
 rea quedā argentea fuisse referunt. aurea significant eos
 qui maiore sapiē spūalī splendore rutilant. argentea
 illos q' docendi uenustate nitidi. eloquenti ea que norunt
 exponere sciunt. q's ab invicē distinguens apt's att. An
 dat' p' spm sermo sapiē scdm eundē spm. Qd' autē nimirū

uasorum & specialiter singulorum & deinde summa generaliter om-
 nium commemorat². admonet nos quod dominus summam electorum suorum
 non solum eorum qui in accepte fidei mundicia perseuerant uerum
 etiam eorum qui post deina uere resipiendo ad fidem redeunt. in
 libro etiam memorie scripta continet. in quorum figuram apte
 subiungit. Uniuersa tulit salsabasar cum his qui ascenderant
 de transmigratione babilonis in ierusalem. quia nimirum nullus
 de his qui ad uitam predestinati sunt. perire in perpetuum potest.
 sed omnes qui dominum sunt. quamuis tempore aliquo in babilone. id est
 confusione peccatorum esse uideantur adducti. diuina purgatio-
 ne per societatem iustorum quomodo ad pacem reducantur ecclesie.
 Porro uasa que exercitus chaldeorum capta ierusalem fregisse
 & fracta in babiloniam translulisse prohibet. illorum typum
 expriment. qui ita uictore diabolo capiuntur. ut prius quam
 penitendo saluentur. ab humanis rebus ablata penne rapi-
 antur ad penam. ii. Ptocha. **H**ui sunt autem filii pum-
 cie qui ascenderunt de captiuitate quam translulerat na-
 buchodonosor rex babilonis in babilonem. filios pumcie
 iude dicit non babilonice. Ad hanc enim pertinebant non tantum
 in illi qui de ea in babiloniam transmigrationis. etiam qui ex il-
 lorum stirpe in babilonia fuerant nati. Qui & si in babilone
 corporaliter orti sunt. animo tamen toto in iudeam & ierosolimam
 suspirabant. Quorum figuram gerebat dux egregius ipsorum zoro-
 babel. qui nomine quod est ipso quod sit ortus in babilone demon-
 strat. sed intentione & actibus quod sit ciuis ierosolimitarum os-
 tendit. Alio autem sensu filii sunt ecclesie. & patris celestis. non solum
 qui ecclesie sacramento iam sunt uniti. uerum etiam illi qui & foris hoc
 est in impios tempore aliquanto oberrantes. diuina tamen elec-
 tione ante secula preordinati ad uitam. diuine sunt gratie munus
 teris suo tempore consecrandi. De quibus apte subdit. Et reuerti sunt
 in ierusalem & iudeam. unusquisque in ciuitatem suam. Qui uenerunt cum

Cap. 2

zorobabel. ihu negmia. & ceterorum ducum nomina. Cui enim libe-
 rati de potestate sathane. huius qui a fide oberrauerunt. cuius
 qui nuperrimè fide dixerant. in iherusalē optate pacis & iu-
 deā deuote confessionis siue laudationis redierunt. mox
 suā quisque ciuitatē repetens ingreditur. id ē custodiā atque
 opationē uirtutū quā ipsi diuina largitio. secundum mensu-
 ram fidei largita ē. deuotè exequitur. Et bene cū dixisset
 generalitè reuersos ēē in iherusalē & iudeā. continuo
 subiicit unusquisque in ciuitatē suā. quā nimirum sic in singulis
 singulis ciuitatibus cōmorabantur ut generalitè omnes ad ier-
 rlm & iudeā peruenirent. Designet igitur ierlm uniuersalē scē
 ecclē que per orbē ē statū. designent ciuitates ad eā per-
 tinentes singulas fidelium uirtutes. in quibus quasi perfidio ciuitatū
 acceptantur atque incurribus malignorum spirituum muniuntur.
 Possunt per ciuitates in quibus cōmorabantur huius qui de captiui-
 tate in ierlm & iudeā uenerant. etiā diuise per orbem
 christi ecclē ex quibus omnibus una catholica perficitur. accipi. In
 quibus quicumque conuersantur. singuli se filios catholice ecclē
 quasi ciues ierlm. profitentur. Utebantur autē ante alios
 ducibus zorobabel & ihu. Quorum unus de regia. aliter de sac-
 dotali psapia genus duxisse. multis sacre hystorie lo-
 cis ostenditur. Quia ambo unā eandemque redemptoris nostri ueri-
 tudinem regis & summi sacerdotis personā designant. Ipse
 enim solus ē per quem uenire ad salutē debeamus. Vnde ait.
 Nemo uenit ad patrem nisi per me. Quia singulos electorum siue
 per se ipsū occulta inspiratione seu apta erudicione
 per sanctos predicatores. de confessione uite presentis. ad uitio-
 nem perpetue pacis & confessionē diuinę laudis quasi
 ad ierlm & iudeā de babylone colligit. Que nimirum
 uitio pacis queque confessio gratiarum ipso donante in presentem
 quidem inchoat. sed in futurum perficitur. Numerus uirorum

ppli isrl. filii pharos duo milia centū septuaginta duo
 & cetera usq; dū completo catalago ppli isrl. sacerdotū. le-
 uitarū. cantorū. nathinneorū. & filiorū seruoꝝ salomonis
 trecenti nonaginta duo. Post cathalogū ducū consequen-
 ter numerus ppli post recensitā ppli suā. dicat dō g-
 dus in ordine sequit̃. Pplm autē isrl t̃bū iuda & benia-
 min dicit. & quicūq; de alijs t̃bub; assyrioꝝ quondam
 euaserant manus. s; cū hī ab abylonis cōphensi nichī-
 lomīn in captiuitate fuerant abducti. Deniq; notandū
 q̃a in ipsa serie catalogi magisq; ubi idē catalogus in
 scdā parte libri. hoc est in uerbis neemie repetit̃. duo
 decim ferme ciuitatū uocabula inserunt̃. quē n̄ fallor ad t̃bū
 iuda & beniamin ptinebant tantū. unde ueri simile est
 pplm isrl hoc loco de ipsis duab; maxime t̃bub; una cum
 sacerdotib; & leuitis q̃ int̃ eos sorte habuerant debere intel-
 ligi. Nathinnei autē qui post sacerdotes. leuitas. cantores. &
 ianitores in ordine describunt̃. ipsi tunc fuere q̃ n̄ in ec-
 clā subdiaconi uocant̃. obediētes officiū leuitarū & obla-
 tiones int̃p̃lo suscipientes ap̃tō. Porro filii seruoꝝ salomo-
 nis dicebant̃ auctores tēpli qui curā habebant ad sartatec-
 ta tēpli reficienda. aut quēcūq; fuissent ^{laxata} p̃ eos denuo
 de sacra pecunia restaurarent̃. Qd̃ autē de uasis supradiximus?
 idē n̄ p̃tō dicendū ē. Q̃a idō sc̃ptura tā uigilant̃ distinx-
 rat q̃ de qua generatione captiuoꝝ patriam soluti redierunt
 ut ex eo ammonerem̃ q̃nta certitudine dñs suā electoꝝ
 suoz in libro uite conscribat. & uetū ^{malis} celi consignet. quot
 animas quq; fidelū uel p̃dicando uel bonoꝝ exempla opm
 monstrando ab errore conuerit. p̃ q̃b; singlis certa mer-
 cede illos qui conuerit̃ remuneret. Et hī qui ascende-
 runt de thaelmela thelarisa. cherub. addon. & emer. & non
 potuerunt indicare domū patrū suoz & semen suū utrū

ex isrlt eēnt. filii daelaia filii tobias filii necoda. sexcenti
 quinquaginta duo. Hoc in loco etiā iuxta litterā grā dī. q̄
 & in ueteri testamto gentiles ad salutē recipiebant ostē
 dit. dū exposito catalogo eoz quos ueracit̄ ad pplm dī p
 tinere constabat. adiuncti sunt etiā aliqui ex eis qui
 utrū ex isrlt an ex p̄selitis eēnt. ignorabat. orūq; simul
 int̄ filios isrlt numeris exponit. Q̄ & si ob longā separationē
 patriū suoz a templo uel a populo dī qm̄ ad eū p̄tinerent
 indicare nequiuērant. tam̄ q̄a data generali licentia de
 captiuitate ascenderant. & cū eis q̄ certū ex isrlt semen
 duxerant. ad edificandū dō templū p̄perabant. recipie
 bant ab illis ut socii. Gaudebant nāq; eos ob amorē con
 muni fidei & religionis habere uelut fratres & notos. tā
 & si ob incertitudinē originis carnalis uidebant eo min⁹
 cognitos habuisse. Porro in sensu sp̄tali int̄ p̄fectiores
 penitentes q̄libet a captiuitate utriusq; ad edificandā. uel
 in se ipsis. uel in aliis domū dī ascendunt. s; plerūq; non
 nulli eoz ḡuorib⁹ sunt peccatis adstricti. q̄ adeo ab omni
 actu pietatis & castitatis uideant alienati. ut nichil p̄suis
 bonitatis ac religionis quā a doctorib⁹ sc̄is acceperant in
 eis p̄mansisse uideat. Ve q̄b⁹ quid aliud dicendū quā non
 posse eos indicare utrū ex isrlt. id ē ex scā ecclā fuerint
 generati credendo. q̄a nimirū tales peccando facti sunt.
 ac si in nullo unquā ad semen sc̄m p̄tinuissent. Qui tam̄ n̄
 nūq̄ adeo corrigunt ac meliōrē conitunt ad uitā. ut nu
 merus eoz int̄ ueros israhelitas in q̄b⁹ dolus n̄ ē. merito
 conscribat̄ in celis. Et de filiis sacerdotū filii obia. filii acco.
 filii berzellai. q̄ accepit de filiab⁹ berzellai galiditis uxo
 rē & uocat̄ ē nomine eoz. Alii quesier̄ sc̄pturā genea
 logie sue & n̄ inuenerunt. & electi sunt de sacerdotio. s; t
 oixit atherlata eis. ut n̄ cōmederent de scō scōz. donec

ss

ss

ss

ss

ss

^{sacerdos}
 surgeret doctus atq; pfectus. Eadē cautela filiū transmigrationis erga sacerdotes agunt. quia erga pplm egisse referunt. Multum curabant nāq; ut sine confusione patesceret. quere ad pplm isrl uel ad sacerdotale genus ptinebant. aut qui suspecti aut q̄ certa pfectoz hoc est aduenariū eēnt stirpe pcreant. Itaq; sacerdotes suspectos ab altarīs qdē officio usq; dū certū eoz origo claresceret amouerunt. s; nichilomin in societate transmigrationū unanimesecū pace seruabant. Iuxta sensū ū mysticū querunt filiū sacerdotū de captiuitate babilonica ascendentes scripturā genealogie sue & non inuenientes de sacerdotio eiciunt. cū ipsi altarīs ministri tanta miscelera. tam ue nefanda dogmata decidunt. ut & si penitendo ad salutē anime redeant. n̄ tam digni fieri possint q̄ ad sacrū quē pdiderunt gradū pmoucant. ac docendi in euglio siue sacramta conficiendi officiū repetant. Hūc enī quāuis int̄ fideles unā expectant etnā. n̄ tamen scripturā gradus sui quē repetere nequeunt. int̄ pfectos sacerdotes inueniunt. Omnis multitudo quasi un⁹ quadraginta duo milia trecenti sexaginta. exceptis seruis eoz & ancillis. qui erant septē milia trecenti. tūta septē. Nota grātia p̄mitue ecclē in qua multitudinis erat cor unū & anima una. etiā in hoc transmigrationū cetū repiri. ita ut cum tant⁹ eēt exercit⁹ q̄ ppe quinquaginta milū sūmā cōpleret & hic diuisi gradus & conditionis existerent. nichilominus omnis multitudo obeandē fidē & dilectionē quasi unus uideret homo. donante illo q̄ habitare facit unanimes in domo. Serui autē & ancille redeuntū de babilone iersalē. illoz in ecclā typū tenent. qui pfectu qdē uite em̄dioris uitā superare ac uirtutū culmen ascendere satagunt. Nec dū tam ipsi s̄ ad prouidendā uā uite regalis sufficiunt. s; eoz poti⁹ qui in xpō pcesserunt. op⁹ habent industria coher-

adhuc

ceri. atq; ad triamitē desiderate uernatis dirigī. **Sēpt.** Et in
 ipsis. cantores atq; cantatrices ducentes. Non solū in ordine
 leuitarū cantōz cū iannorib; tēpli & nathumēis. s; idem
 q; in ipso dī pto uinctis sibi cantatib; repti ad restau-
 randa dom' dī edificia pperant. Cantores autē iuxta litte-
 ram appellat eos qm post psalmos dulci modulamine re-
 sonabant. qd leuitas in templo dī int' sacrificia cotidiana
 facere solitos uerba dierū testant. S; hoc ipsū eo tēpe etiā
 plurimos de plebe suis quēq; in locis fecisse credibile ē. Iux-
 ta u' mysticos sensus cantores sunt in templo uel pto dī.
 q' maiore animi dulcedine & celestia mandata ipsi custodi-
 unt. & hęc eadē suis auditorib; custodienda crebris exhor-
 tationib; cōmendant. Bene autē cantorib; etiā cantatres
 iungunt. ppter sexū uidelicet femineū. in quo plurime re-
 pūnt psonę quę nō solū uiuendo. uerū etiā p'dicando cor-
 da pximoz ad laudē sui creatoris accendant. & quasi
 suauitate scē uocis edificantiū tēpli dī adiuuent labo-
 rē. Quoz omnū mymstio congruit & tytul' & textus
 psalmi nonagesimi qinti. Est enī tytul' qndo dom' edifi-
 cabat' post captiuitatē canticū huic dauid qd scdm litte-
 rā restorationē tēpli de qua p'sens ub' sc'bit sonare uide-
 tur. s; anagogico id ē altiori sensu. edificationē insinuat
 scē ecclē quę fit de animab; a captiuitate demonica saluat'.
 atq; ad agnitionē sui creatoris reuocat'. In qua uidelicet
 edificatione canticū laudis & confessionis manifesti ac de-
 siderabili. uidelicet dño ihu xpō. electis qsq; debet reso-
 nare. ueracit' intelligens qd absq; grā ipsius nichil possit
 boni facere. Cui uidelicet tytulo congruit & psalmus. camate
 in q' dño & benedicite nōi ei. bene nuntiate de die in diē
 salutare ei. annuntiate int' gentes glām ei. in omnib; pplis
 mirabilia ei. Primo g' iubemur in edificatione dom' dī.

Camate dño
 Camate dño

ipsi dño cantare canticū nouū? idē amorē ei? & intno cor-
 de retinere. & obseruantia mandatorū ei? foras ostendere?
 ut hoc n̄ pauci. s; omnis t̄ra facere p̄quā ecclā scā dilatata ē:
 vnde salutare ei? uidelicet xp̄m euangelizare: hoc ē em̄
 latine bene nuntiare. Precipim̄. & hoc n̄ paucis auditorib;
 s; omnib; pplis q̄b; ecclā constat toto orbe t̄rarū diffusa? non
 q̄a unus aliq̄s in omnib; possit gentib; euangelizare? s; om̄s in
 omnib; suo quisq; tēp̄e: uel loco possum; singli que uniuersis
 & debem; & possum; gaudiū p̄petue salutis optare dicentes.
 Laudate dñm om̄s gentes: & laudate eū om̄s ppli. Equi eorū
 sexcenti. iugta septē. Muli eorū ducenti q̄dringenta q̄nq;.
 Cameli eorū q̄dringenti. iugta q̄nq;. Asini eorū sex milia
 septingenti iugta. Mulus ex asino & equa gignit: mula
 ex equo & asina. Int homines g; qui de captiuitate ascende-
 runt. etiā animalia q̄b; iter eorū adiuuabat parit; descēbun-
 tur: eorūq; sic & hominū numerus in libro p̄phetico designa-
 tur? q̄a mirū sunt multi in ecclā uel sensu tardiores uel
 etiā animo carnales. q̄ tam magistris sp̄italib; submissa de-
 uotione obteperant. atq; deportanda humiliter onera frat-
 n; necessitatis dorsū mentis subponunt. & ipsi cū cetis
 electis de confusione diaboli captiuitatis erepti. ad sup-
 ne ciuitatis menia tendunt. Quorū p̄fecto munus. sicut
 & p̄fectior in memoria inter m̄ testis integer et̄nā conserua-
 tur. Vnde & ex p̄sona scē uniuersalis ecclē dō dñi. In p̄fectum
 meū uiderunt oculi tui. & in libro tuo om̄s scribebunt. Et
 in alio psalmo. Homines & uimenta saluabis dñe: quem
 admodū multiplicasti misericordiā tuā dñs. At max de p̄fec-
 torib; filiū autē hominū integritate alarū tuarū sp̄abit.
 & cetā. Et de p̄ncipib; patrū cū ingrederent; tēplū dñi
 qd ē in ierl̄m sponte obtulerunt in domū dñi. ad con-
 struendā eā in loco suo. scdm iures suas dederunt impen-

sas opus auri solidos quadraginta milia mille. & argenti mi-
 nas quinquaginta milia. & uestes sacerdotales centum. Magne inditum
 deuotionis est. cum quis non debitas tantum oblationes. id est domini le-
 ge preceptas. sed insuper quoque alia quorum non preceptum sed consilium
 accepit donaria. sua sponte diuine maiestatis optimis
 offert. Preceptum namque est non homicidium facies. non furtum.
 non falsum testimonium dices. Honora patrem & matrem.
 & diliges proximum tuum sicut te ipsum. Voluntaria uero oblatio.
 si uis perfectus esse uade uende que habes & da pauperibus.
 Et quod apostolus ait. De uirginibus autem preceptum domini non habeo.
 consilium autem do. & de se ipso. Et dominus ordinauit his qui
 euangelium annuntiant de euangelio uiuere. ego autem nullo
 horum usus sum. De quo & ad thessalonicenses. Neque quis
 panem manducauit ab aliquo. sed in labore & fatigatione
 nocte & die operantes ne quem in uiam geramus. non quasi ha-
 buerimus potestatem. sed ut nosmetipsos formam daremus nobis
 ad imitandum nos. Recte ergo principes patrum donaria ad co-
 struendam domum dei sponte obtulisse referunt. quia quo
 amplius quisque cum continentia inuidetorum. etiam a licitis absti-
 nent. eo efficacius ecclesiam dei edificant. cum omnes qui ex exempla
 perfectionis eorum cognouerunt. tanto magis in illicitis de-
 fluere ipsi formidant. quanto eos nec licitis per omnia ui-
 considerant. sed potius dicere omnia in licent. sed non omnia ex-
 pectant. Bene autem dicitur. quia secundum uires suas dederunt
 impensas operis. Hec est namque mensura humane perfectio-
 nis iuxta uires queque personis laborare. ac statui secundum ecclesie
 primo in sua recta conuersatione deinde & in proximorum
 correctione firmare. Et recte huius qui taliter in populo dei co-
 uisantur principes patrum uocantur. quia nimirum per sue perfec-
 tionem uite ac doctrine. etiam illis qui per studium pie sollicitudi-
 nis patres in ecclesia uocari meruerunt. alii uiuendo & gene-

ralia legis mandata transcendo pncipant. Dederunt
 autē utroneā oblationē aurū. argentū uestes sacerdotes. In
 auro sapientiē claritatē. in argento nitore eloquiū. in
 uestib⁹ sacerdotalib⁹ opa iusticię. uulgi mores multū trans-
 cendentia & sacerdotib⁹ tantū ac deo consecratū cordib⁹
 digna. Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapien-
 tis. & eloq̃a dñi eloq̃a casta. argentū igne examinatum.
 & sacerdotes tui induant iusticia. Aurū g̃ & argentum
 & uestes sacerdotes. pncipes patriū scđm uires suas in in-
 pensas offerunt opm tēpli. cū uiri scī q̃cqd sapiē. q̃cqd
 eloquentiē q̃cqd pcipiunt actionis bone. totū hoc bene
 utendo in edificationē conferunt fidelū xpī. Certū autē
 pondus auri & argenti. certus uestiū numerus sacerdotaliū
 in sacra hystoria continet. ut iuxta pcedentē expositionē
 numeri uasoz hominū & animalū ineminerim⁹ dñm
 omīs cogitatus nrōs sermones & act⁹ nosse semp. ac digna
 mercede remunerari. Int̃ hec notandū ē. quantū pp̃lo di-
 mutua captiuitatis ac longe seruitutis pfuerit. Q' enī
 in paucissimo num̃o captiuati sunt. hoc ē anime hominū
 ut iheremias sc̃bit quatuor milia sexcente cetis occisis
 uel timore hostiū longe lateq; dispersis. uel certe eorū de-
 hostiū miseratione in patā relictis. nē int̃ hostes multi-
 plicati. ad quinquaginta ferme milia in patam uiri re-
 dierint. q̃ nudati opib⁹. & equali omīs seruitio addicti.
 tñsmigra sūt. nē n̄ solū libati s; & auro & argento uestib⁹
 seruis. suba. & uumentis locupletati reuertunt⁹. & qd̃ ina-
 xime ad rē ptinet. q̃ pp̃ multitudinē deoz falsoz patam
 pchiderant. ita ut eis increpante pph̃a diceret. scđm numū
 quippe ciuitatū tuarū erant dñi tui iuda. nē eandē patam
 repetebant. n̄ tñ unū ueri dī fide gaudentes. uerū etiā ip-
 sa fide gaudentes. uerū etiā ipsā fidē una concordēs & aīē

deuotione colentes. atq; ei se se laudib' canendis religio-
sa mente ac lingua subdentes? ut qui qndā ob diuinitatem
re religionis diuini isrl' & uida nomine censabant? nē ob
unitatē pietatis antiquo isrl' uocabulo omīs appellarent.
Cultū nāq; pietatis quē uirā scā pph'is reclamantibus
atq; exempla iusticie demonstrantib' spreuerunt. hunc
uirā aliena hostib' ydolatre seruientib' ad animū reuoca-
runt. Qd g' in his uituendū. qd memorie uituandum?
nisi qd eos quos libtas & copia rerū omniū in patā negli-
gentes reddidit. & celestū in memores mandatorū? ipsos
seruit' in pēgnatione & inopia ad obsequiū sui creatoris
ac liberatoris adduxit. familiaris nāq; res ē humanū
cor opib' ac libtate dissolui. eripnas u ac paupertate ad se-
metipsū recolligi. Qd g' de uno pptō semel factū ē. hoc de
omnib' post peccm penitentib; cotidie solet actuari? dū
hī qui p negligentia intēptiones & laqueos inciderunt
diaboli. p industriā penitentie diuinit' adiuti resurgūt.
qui uirtutū opib; ab hoste antiquo nudati. de ecclē so-
cietate recesserunt. plerūq; ad cōmunione ill' maiorib;
quā antea pdiderunt uirtutib' exercitati redeunt? qā
nimirū q se grau' errasse meminerūt. eo ardent' bonis
insudare opib' satagunt. Habitauerūt g' sacerdotes & leuitē
de pptō & cantores. & ianitores & nathinē in urbibus
suis? unūq; isrl' in ciuitatib' suis. Vniūq; isrl' dicit nī
decē t'ub' solūm. quē qndā isrl' uocabant' ad distinctionē
onarū t'buū quē uida uocabat'. s; omīs generalit' qui ex
captiuitate ascenderant siue ex uida & beniamin. seu
de aliis t'ub; origine ducentes. Nā decē t'ub; in assyriō
t'ransigrati. & samarit' uirā eoz substituti. qcuq; re-
manserant dereliquerunt ac frugerunt omnia symula-
chra? & integro ex corde dño seruire atq; in templum

55

57

59

hostias suas offerre cepunt. ut uerba dierum manifeste probant
ubi scriptum est. Abstulit ergo iosias cunctas abominaciones de
uniuscuiusque regionibus filiorum israel. et fecit omnes que residui erant in
israel seruire domino deo cunctis diebus eius. et non recesserunt ad domino
deum patrum suorum. Et paulo post sub eodem rege cum de instauran-
da domo domini ageretur acceptaque inquit pecunia que illata
fuerat in domum domini. et quam congregauerant leuitae et ia-
mores de manasse et effraim et uniuscuiusque reliquis israel ab
omni quoque iuda et beniamin habitatoribus ierusalem. tradi-
derunt in manus eorum qui perant operari in domo domini. Huius
ergo que cum tribu iuda et beniamin sociati fuerant simul cap-
tiui in babilonia. simul sunt in patriam remissi. suasque
singulas ciuitates quas amiserunt uacuas cum agros ac uillu-
tis ingressi repperunt. Non enim eas cum ipsi in babilonia
seruirent. sic nec duarum tribuum terras quas intrarat colonus
dicente scriptura. Si quis euaserat gladium ductum est in babilonia
non seruunt regi et filiis eius. donec imparet rex persarum et
compleretur sermo domini ex ore iheremie. et celebraret terra
sabbata sua. Cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum
usque dum complerent septuaginta anni. Completo itaque hoc
longissimo sabbato. recepit terra iudea cum reliquis israel habita-
tores suos. Porro maior pars decem tribuum que transmigrata
erat ab assyriis ultra medorum montes nunquam domum rediit.
que nec si rediret suas poterat ciuitates ingredi. Quippe
samaritanos quas possidere de quibus hodie iudei multum iudaice
et infideliter sibi permittunt quod ueniente ac regnante christo suo.
huius etiam ceteris sue gentis hominibus sunt in iudeam reuersuri.
atque in toto orbe regnaturi. non intelligentes dicta prophetarum
que regnum et diuitias ierusalem ciuitatis dei non uni tantum genti
iudee carnaliter. sed omnibus in christo gentibus spiritualiter quod nec por-
be agitur promiserunt. Hec de superficie littere paucis sunt dicta.

spūali autē sensu. sacerdotes. leuitę. cantores. ianitores. &
 nathinner in urbib; suis. uniuersiq; isrl̄ in ciuitatib; suis ha-
 bitant reuerentes de babilone. cū ē ministri altaris sc̄i
 ac doctores. & ipsa dī plebs in suis singl̄ gradib; dō fide-
 liter seruiunt. siue q̄ eodē gđū aliquando utriusq; sordida-
 to uel p̄dito p penitentiā correcti sunt. seu qui nup de
 regno diaboli ad eccl̄am uenientes. bonū s̄ gđū bene in-
 monstrando ac quiserunt. Suas etenim ciuitates introierunt
 leuitę. uel filii isrl̄. n̄ solū illi q̄ easdē ciuitates q̄ndā capti-
 uati amiserant. uerū etiā hī qui de captiuorū stirpe geni-
 ti. ad ipsas se ciuitates ex pat̄na successione p̄tinere didi-
 cerunt. Sic & in sensu sp̄ali ciuitatē suā de qua t̄nsmigra-
 uis ē achaldes leuita recipit. q̄ndo diacon⁹ aliq̄s sc̄e eccl̄e
 uirtutē p̄fectionis quā diabolo seduct⁹ p̄diderat. dño do-
 nante redintegrat. Verbi gr̄a q̄ p ebrietatē uel concupis-
 centiā uel supbiā. gradū quē acceperat. fact⁹ ē indignus. &
 demum p continentia parsimoniā & humilitatē. & cetera uite
 correctioris insignia. ad eundē dignior redit. Rursus le-
 uita in babilone nat⁹ ciuitatē suā intrā iudeā ueniens
 ingredit⁹. q̄ndo q̄s regenerat⁹ in xp̄o reatū p̄me p̄uari-
 cationis exuit. ac bene institutus. in eccl̄a semel acceptū
 diaconat⁹ gradū regulari moderamine custodit. Nam
 & ille sic p gr̄am sui redēptoris quasi de chaldaea serui-
 tute liberatus ē. ita & p executionē bonorū opm in q̄bus
 p̄decessores eiusdē gradus conuēti sunt. uelut ad menia
 pprie ciuitatis ascendit. Quicumq; ū filiorū isrl̄ ita capti-
 ui abducti sunt ut nūq̄ pat̄am reuēsi aliis pot⁹ suas
 ciuitates ac fundos possidendos relinquerent. illarū
 utiq; designat errat⁹. qui sic peccando ab eccl̄a discedunt
 ut nunquā penitendo resipiscant. s; aliis pot⁹ qui digni
 sunt p̄missa s̄ p̄mia p̄cipienda relinquunt. Quorum

uni immo uniuersitati penitentia suadens dicit in apocalyp
 si dñs. Memor esto itaq; unde exideris & age penitentia.
 & pma tua opa fac. sin autē uenio tibi & mouebo can
 delabru tuu de loco suo n penitentia egeris? q rursu
 att infide pstanti ne caderet suggerens. ecce inqt uenio
 cito tene qd habes. ne ali accipiat corona tua. *¶* in. f. iocha.

Cap. 3

Ia o. itaq; uenerat mensis septim. & erant filii isrl inci
 ciuitatib; suis. Congregat ē g ppls quasi uir unus in
 ierlm. Septim mensis qui apd nos octob appellat totus
 erat pccetis mñib; legali obseruatione sollempnis. in q etiam
 dedicatio templi celebrata ē. Congruebat g deuotioni fidelu
 q de captiuitate ascenderant. ut cū pmo suas ciuitates sin
 guli cū pecudib; & pecunia quā attulerant utraissent
 atq; in his mansiones sibi suisq; congruas prouidissent? mox
 om̃s p. r. t. in ierlm confluerent. ibiq; altare ad offeren
 da holocausta construerent? & hoc eo tēpe anni. quo oli
 templi. ipsuq; altare cū om̃ib; uasib; ei consecratū ē. q
 addie consecrationis eiusdē annuatū uenire consueuerē.
 Altiore autē sensu mñis septim gram spc scī. que in ysai
 ppha & in apocalypsi scī ioh̃is septiformis describit in
 sinuat. In quo uidelicet post captiuitatē de ciuitatib;
 nr̃is in ierlm conuenun? cū post ablutas sordes erroresq;
 uitioꝝ p mechoata pfidia opm bonoꝝ maiore ei dē spc
 grā illuminam? atq; in amore supne pacis que in ue
 ra unitate continet accendim. Hierlm quippe unio
 pacis dr. Et bene dr qd om̃is isrl quasi uir unus sep
 timo mense in ierlm congregat sit. Hoc æenī cotidie
 in spūali isrl agit? cū p gram spc scī om̃s p orbe electi
 una eadēq; fide dñm colunt. una & non dispari dilectio
 ne ad gaudia ppetue pacis & felicitatis anhelant. atq;
 hec inquam ualent etiā in p̃senti alterutrū sese dili

Josue //

//

//

gendo ac sufferendo imitant. Bene autē subdit. Et surrexerunt ihc filius ioseph & fratres ei & sacerdotes. & zorobabel filius salathiel & fratres ei & edificauerunt altare dei iherusalem offerrent in eo holocausta sicut scriptum est in lege moysi iuri dei. Vtebantur enim ad opus domini cultus magistris ihu & zorobabel. quia ambo ut supra diximus una eandemque dominum & saluatoris nostri figuram complerent. ihu uidelicet propter sacerdotium zorobabel propter regnum. quia ille de sacerdotali. hic de regia stirpe descendit. Dominus autem noster uerus est rex iherusalem. id est omnium dominus uiuentium. uerus & pontifex secundum ordinem melchisedech. pontifex scilicet. quia nos per hostiam corporis sui lauit a peccatis nostris. quia etiam post passionem & ascensionem addexteram patris interpellat pro nobis. rex quia & in presenti ad bellum nos spirituale accingit. atque ut uincamus adiuuat. & inuentibus in futuro regnum perenne retribuit. Non solum autem ihc. ac zorobabel sed & fratres eorum cum eis in edificatione plebi profuerunt. illi nimirum fratres. de quibus idem rex & sacerdos noster post gloriam sue resurrectionis mulieribus se querentibus apparuit ait. Ite nuntiate fratribus meis. Qui uidelicet fratres id est altiores quique in ecclesia & suo redeptori familiari adherentes domum eius cum illo edificant. cui corda fidelium uerbis & exemplis suis ipso auxiliante confirmant. Et bene fratres ihu sacerdotes appellat. Cuncte namque ecclesie dicit apostolus petrus. Vos autem gentes electi regale sacerdotium. De cuncta id est ecclesia dicit in apocalypsi iohannis. Beatus & sanctus qui habet partem in resurrectione prima. In his scilicet mortui non habet potestatem. sed erunt sacerdotes christi & dei. Cum enim electi quique membra sunt summi sacerdotis. qui cum exhibent membra sua hostiam uiuentem. cui spiritum suum continent deo sacrificium reddunt. recte & ipsi cum merito fraternitatis & sacerdotum nomine censentur. Magna autem promissione religionis filii transmigrationis primo omnium altare

di edificauerunt: ut q̄a tēplū dī nec dū erat fundatū. ha-
berent tam ubi holocaustomata & hostias offerendē de-
uotionis^{rem} mentis suę ostenderēt. Qd̄ & nos hodie sp̄italit̄
facim⁹ in eccl̄a. cū ante omnia in corde nr̄o fidē dñice in
carnationis & passionis collocam⁹. cū hanc nr̄is auditorib⁹;
ante alia suscipiendā atq; intimo corde radicandā tra-
dimus. iuxta illud apli qd̄ rudib⁹ in xp̄o ad huc chorm-
thiis loquit⁹ dicens. Non enī iudicauī me scire aliquid
int̄ uos. n̄ xp̄m ihm & hunc crucifixū. In quo uidelicet
altari holocaustomata nr̄a. hoc ē cogitationes & op̄a p-
fecta offerre debem⁹. q̄a nimirū ita solūm uota actio-
nū nr̄arū dō pat̄ possunt ēē placabilia si sacrificiis nr̄i
redēptoris participemur. si uirtute sp̄s ipsi⁹ quasi igne
sacro sc̄i altaris incendū. Holocaustū nāq; totū incen-
sū dī. Quo nomine illa sacrificia uel hostias uocabant.
ex q̄b⁹ nil in humanos usus cedere. s; totū dō dari. &
sac̄ igne consumi erat p̄ceptū. Quib⁹ mystice illoz uita fi-
delium exp̄mebat⁹ qui nich̄ p̄priū querentes. omne qd̄
uiuunt infamulatū inter iū arbit̄s impendunt. q̄ n̄
solū uoluptates anime siue corporis sui p̄ dño calcare. s;
& ipsā animā pullo ponere gaudent qui possunt dicere
cū aplis. Ecce nos reliqm⁹ omnia & secuti sum⁹ te. Qd̄ ḡ
erit nob⁹. Qb; & ipse respondens ait. Omnis inq̄t q̄ re-
linquit domū. uel fratres. aut sorores. aut patrē. aut ma-
trē. aut uxorē. aut filios. aut agros. p̄pt̄ nom̄ meū. cen-
tuplū accipiet & uitā etnā possidebit. Hoc autē holo-
caustū uitę continentioris. & sacratoris. in altari dī is-
r̄ offerendū ē. q̄a n̄ n̄ pfidē redēptoris nr̄i bona nr̄a
op̄a ut dixim⁹ dō pat̄ esse possunt accepta. Hā & diogenē
& similes stultę philosophię sequaces. q̄ cū p̄p̄a relinque-
tes nudā in sc̄lo ac paup̄e uitā gererent dñm non seque-

ss
ss
ss
s

vant. holocaustū quidē facere uidebant. s; hoc in altari
dī isrl' n̄ fecerunt. qm̄ asius qdē se uoluptatib' alienos
reddiderunt. s; xp̄m̄ ihm̄ apud patrē aduocatū habē
nescierunt. De quo altari bene subdit. Collocauerunt
autē altare sup̄ bases suas. detremb' eos p̄ circuitū po
pulis trariū. & optulerunt sup̄ illud holocaustū dño ma
ne & uesp̄e. Bases quippe altaris. sunt corda electoz ad
suscipienda dñice fidei sacramenta. p̄ceptis magistrorū p̄ce
dentū quasi fabroz ferramentis p̄parata. Et bene unū ē
altare. s; plures sunt que hoc portant bases. q̄a unū
dñs. & una fides. unū baptisma. un' d's. s; multa sunt cor
da fidelū que una ueritatē regula instituta. quasi eq̄le
collecta insimū. cōmuni deuotione celestū onus portat
sacramentoz. Alioqn̄ q̄ min' instructis. & nec dū unā p̄st
nā deserere curantib' fidei sacramenta cōmittit. quasi alta
re dñi intrā sine basib' ponit. q̄a terrest' adhuc men
tib' que sunt celestia tñt. Congruit autē huic loco qd
in euangelio dñs ait. Hecq; accendunt lucēā & ponunt eā
sub modio s; sup̄ candelabruū. ut luceat omnib' q̄ in do
mo sunt. Sic enī altare dñs recte uocat. q̄a nos ab iniq̄
tatib' nr̄is emundat. q̄a uota orationū nr̄arū suscipi
ens pat' cōmīdat. sic etiā lucēa potest n̄ inconuenient
apellari. q̄ in testa assūptē humanitatē lumen imposuit
gēne diuinitatē. Supponunt autē bases altari. supponūt
lucē candelabro. cū fideles q̄q; sua corda uel corpora ad
exercendū opando qd' credunt humili intentione sub
mittunt. Bene autē cū diceret collocasse eos altare
sup̄ bases suas. adiunctū ē. detremb' eos p̄ circuitum
ip̄tis trax. q̄a inceptis fidelū deo deuotis max̄ adert
contradictio nefandoz uel spūū uel hominū. q̄ opus
bonū ne pficiat impedire contendunt. Vñ bene ta

tes ppli trariū uocant. addistinctionē eoz uidelicet q̄ dicunt
 nra consilio incelsi ē. S; quāuis ppli trariū detreant.
 necesse eues supne ciuitatis ceptis uirtutū opib; insis-
 tant. Nā seq̄. Et optulerit sup illud holocaustū dño ma-
 ne & uespe. Offerim; nāq; holocaustū dño sup alta-
 re ipsi. cū stabilita in corde nro fidi ei; integra deuotio-
 ne bonis actib; opā dam; Et hoc mane & uespe facimus.
 cū nos p certo meminerim; & initia salutarē inten-
 tionis ab illo accepisse. & nō p auxilii grā ei; ea que in
 choauim; bona posse p̄ficere. Idō q; illi uota grā in om-
 nib; cū ardente desiderio pie consilioris referimus.
 Itē mane holocaustū facim; cū p lumine accepto spi-
 ritualis scientie conditori nro uicē bene uiuendo re-
 pendim;. Vesp̄ holocaustū facim; cū p requie sepi-
 na quā nos in illo post bona opa accepturos speramus
 incessabili studio flagram;. Potest & iuxta litterā recte
 accipi mane nos & uespe holocaustū dño offerre. cū
 ita diuine maiestatis optatib; placere omni tēpe cura-
 mus. ut diluculo surgentes. nō pri; ad agenda fragilita-
 tis necessaria pcedamus. quā igne diuine caritatis in-
 flammati. deuotis nos orationib; dño cōmendemus. uix-
 ta eū q̄ dixit. & mane oratio mea pueniet te. Similit̄
 cōpletis diei opib; nā ante dem; sōmū oculis nris aut pal-
 pebris nris dormitationē. quā locū dño in nob; sollem-
 tiore orationū instantia consecrem;. iuxta hoc qd̄ idē
 ppha dicit. Irrigat oratio mea sic incensū in conspectu
 tuo. eleuatio manūū mearū sacrificiū uesp̄tinū. feceritq;
 sollempnitatē tabnaculoz septē dieb; sic scriptū ē. & holo-
 caustū dieb; singlis p ordinē scdm pceptū op; diei indie-
 suo. Sollempnitatē tabnaculoz que in euagio grece sceno-
 phagia id ē fixio tabnaculoz nuncupat. festiuitas

erat septē dierū. incipiens a quiddecimo die mensis septi-
 mi. in quibus precepit dominus omni populum facere s. tabernacula de
 frondibus ac ramis ligni pulcherrimi. & egredientes de
 domibus suis manere in hisdem tabernaculis. vii. diebus cotidie
 diuine decreta legis scrutantes. & holocausta domino
 offerentes in igne. Hoc autē totū facere scilicet iussit. in me-
 moriam tēpōis quo egressi quondā de egypto in tabernaculis
 morabantur insolitudine predicante legem moysē & crebrum
 diuina sibi apparente p̄sentia. expectantes longo tēpōe quā
 do terrā repmissionis intrare uiceret ne umquā eis tanta
 grā beneficiū mente excideret. Venientes gō de babylonē
 ne ascenderant iherosolimam. cū ēēnt magne deuotionis & ad
 facienda omnia domini mandata accensi. etiā hanc sollemp-
 nitatē quę a quiddecimo die mensis septimi inchoatur
 & usque ad uicesimā scđam continuatur. in qua denuo col-
 lecta populi maiori festiuitate insignis agebat. celebrare
 curabant. diebus singulis eisdē septimanę. ea quę lege erant
 p̄cepta gerentes. Quę nos omnia pari deuotione spiritali-
 ter agere conuenit. Egressi enī sumus & nos p̄ sanguinem
 agni de egyptia seruitute ut ueniremus ad terrā repro-
 missionis. cū in sacramentis dñice passionis baptizati ui-
 guē quę p̄uariationis abieci. quatenus in libertatē gl̄ie filio-
 rum dei adoptati. heredes regni celestis ēē possumus. Manebamus
 in tabernaculis & tentoriis p̄ desertū longo tēpōe ita agenti-
 bus donec uenirem⁹ ad patriam. cū in baptismo renuntian-
 tes nō solū sathā quāsi regi egypti id ē tenebrarū. s; & oib;
 pompis ei⁹ atq; opib⁹ hui⁹ scđi. uelut p̄gnos nos in hoc mū-
 do ac uiatores. alii autē unę quā in dño sperarem⁹ cū eis ēē
 p̄missum. Cui⁹ in memoria spei & p̄missionis septimo mēse
 debem⁹ in tabernaculis manere. hoc ē illustrante nos grā sp̄s
 scđi quę septiformis describit. tota mēte hunc mundū uelut

extremū arentēq; deserere. ac fixa intentione ad immarcesci-
 bilia paradysi gaudia pperare. & hoc nos septē dieb' hoc
 ē toto tēpe uite p'sentis quē cotidē dieb' circūagīt inde-
 sument facere oportet? singl'sq; dieb; hui' ebdomadis ho-
 locaustū facere debem'. & op' diei indie suo holocaustum
 uidelicet hoc ē oblationē totā incensa. in his quē ad di-
 umū seruitiū p'prie p'tinent ut sunt orationes & ieu-
 ma. Opus ū diei indie suo illisquē ad obsequium fratnē di-
 lectionis attinent. ut ē esurienti panē. potū sicienti. al-
 genti uestē. hospiciū pegno. infirmo uisitationē. sepul-
 turā mortuo. erranti doctrinā. dolenti solatiū ministra-
 re. Et bene cū diceret eos holocaustū dieb' singl's scdm
 p'ceptū legis & op' diei indie suo facere ut p'posuit p or-
 dinē. qā nimirū qdā in obsequiis. siue diuinis. seu fra-
 trni amoris inordinate gerit. meritū sue p'fectionis
 amittit. Honor enī regis. iudiciū diligit. Nā querūq;
 in honore sūmī regis deuote agim'. certe necesse ē dis-
 cretione iudiciū. quando uel quantū sint agenda dis-
 tinguam'. & si rectū op' n'rū in mūi ordinate agim'. nor-
 mam ei' rectitudinis depuam'. Nec nob' solēpma tabna-
 culoz hoc ē scenophęe mysticę celebranda paulis insi-
 nuabat. cū int' p'dicandū scenofactorię arti uacabat. fa-
 ciebat enī scenomata id ē tabnacula. ut & se ipsū in
 colā eē mundi ac pegnū doceret. & eos quos erudiebat
 put pegnantes in hac uita infuturo autē patā expectan-
 dā spandāq; institueret. Tabnactis nāq; pegnantes uel
 ter agentes uti solem'. qd in hac uita scōs agere. testatur
 idē apt's cū ait. Vū sum' in hoc corpe. pegnam adnō. &
 ad hebreos. Non enī habem' hic manentē ciuitatē. s; fu-
 turā inq'rim'. Qm ū hū q' mentē pfecte amundo alienat
 ac se ciues ei' quē sur sū ē patē fidelit' confitent'. max uni-

uersis in se uirtutibus; introitus pandunt. recte subiungit.
 Et post hec holocaustum iuge tam in kalendis quam in un-
 uersis sollempnitatibus domini que erant consecrate. et in omnibus
 in quibus ultro offerebat munus domino. Holocaustum iuge di-
 citur quod mane offerebat. Quoniam holocaustum domino dicitur.
 quod mane offerebat. et uespere. Kalendas autem uocat in-
 tia mensium. id est ortum lune nascentis. a quo semper hebrei
 menses incipiebant. ut pote nullos menses exceptis
 lunaribus habentes. Unde per kalendas greci melius neomenia.
 hoc est noua luna nuncupabant. Si autem menses propter die
 .xxx. quibus implent multitudinem designant operum lu-
 cis. quando infideles sancte inuitati decalogi precepta perficiunt.
 quod exordia mensium in quibus luna ut denuo nobis lucere
 queat nupersa sole deus accendi non initia designant unius
 cuiusque bone operationis. que donante gratia conditoris nostris que
 si solis iusticie presentia percipiunt. Quod cuius significantia di-
 uine illustrationis. sine qua nichil boni uel inchoare
 uel perficere ualemus. dominus omnes kalendas hoc est exordia
 mensium celebratis uictimarum ceremoniis obseruari precepit.
 Unde est illud psalmiste. Canite introitus mensis tuba. indie
 insigni sollempnitatis uestrae. Quod est apte dicere. Gaudete in
 domino. et uerba doctrine proximis insinuate. mox ut
 uos ad faciendum opus bonum ab illo esse respectos consideratis.
 in luce insigni uite inspirationis eius. per quam uos acupi-
 ditate mundi huius auocari ac diuinis rebus aliter uacare
 concedet. Bene ergo dicitur. quod pacta festiuitate tabernaculorum
 filii transiugationis faciebant holocaustum iuge tam in ka-
 lendis quam in uniuersis sollempnitatibus domini que erant consecra-
 te. et in omnibus festis in quibus ultro offerebat munus domino.
 quia postquam animi semel huic mundo perfecte abrenun-
 tiauerint. oportet ut totum se obsequio diuine uoluntatis

qd holocaustū designare dixim⁹ iugit impendat. & hoc
 faciat tā in inchoatione mensis cuiusq; bone actionis.
 q̄ in earū que dñs p̄cepit deuota executione uirtutum.
 nec non & mens q̄b⁹ pia mens exceptis generalib⁹ manda-
 tis sponte dño famulari letat⁹ de qualib; ipse dñs n̄ p̄ci-
 piens. s; consiliū t̄bueni. si uis inq̄t p̄fect⁹ ēē. uade uen-
 de que habes. Et cū de uxore ducenda disputaret. n̄
 impando s; suadendo ait. Q¹ pot̄ cape capiat. S; & pau-
 lus de his que in spontaneū mun⁹ dño optulerat gl̄abat⁹
 uicens. Nūquid n̄ habem⁹ potestatem manducandi & bi-
 bendi. nūqd n̄ habem⁹ potestatem mulierē sororē cir-
 cūducendi sic & ceti apli & fr̄es dñi & cephas. Aut solus
 ego & barnabas n̄ habem⁹ potestatem hoc opandi. Et ce-
 tera ei⁹ de loci. Ap̄mo die m̄sis septimi cepunt
 offerre holocaustū dño. Sept⁹ autem dictū ē. septimū
 m̄se septiformē gr̄e sp̄n̄talis illustratione designare. Vñ
 uenē nē dī. quō ap̄mo die m̄sis septimi cepunt offerre
 holocaustū dño. q̄a nimirū ab ipso exordio diuine in-
 spirationis. necesse ē humana conscientia imminuat⁹. ac
 neglectis infimis delectationib; in ea que dñi sunt sola
 cogitanda atq; agenda inardescat. A nona die p̄mo m̄-
 sis septimi. hoc ē ap̄ma illustratione gr̄e celestis. offerre-
 bant holocausta uirtutū dño. q̄ sup̄ueniente in igne
 linguis sp̄u scō mox uelut ab eo qd fuerant immutati.
 nouis iā intami amoris facib⁹ ardere. & omnium ling⁹
 gentium magnalia dī p̄dicare ceperunt. atq; adeo sunt
 holocausto delecti. immo ipsi holocaustū facti. ut faci-
 lus occidi ab eis q̄ contraria sapiebant. quā a sua inten-
 tione possent reuocari. Vñ merito m̄sis septimi apud
 hebreos nouus ann⁹ uocat⁹. suo nob⁹ noīe indicans quia
 donū scī sp̄s fidelib⁹ dat⁹. ut mandatū nouū mutue

dilectionis implere: & canticū nouū supne laudis in edi-
 ficatione dom' dñi ualeant resonare. De cui' uidelicet
 obseruatione m'is: dñs myltice p'cepit. Mense septimo
 p'ma die mensis erit uob' sabb'm memoriale: clangenti-
 bus tubis: & uocabit' sc'm. Omne op' seruile n' facietis
 meo: & offeretis holocaustū dño. Sabb'm q'ppe me-
 moriale idē requies. erit p'ma die m'is hui'. cū mens
 accensa diuinit' atēpalib; sese illecebris abstinerit: &
 in contēplanda d'i uoluntate contenderit. Clangunt
 tubis sacerdotes: cū fideles eā quā cepunt flammā in me-
 suauitatis etiā p'ximis p'dicare satagunt. Omne opus
 seruile n' fit i'n tali sabb'o: cū ab omni delectatione &
 contagio peccati. quantum in hac uita potest mens
 cupiens placere d' ac re dō se immunē seruauerit.
 Seruile nāq; opus peccatū ē. q'a q' facit peccatū ser-
 uile ē peccatū. atq; idō recte holocaustū dño in eodē
 sabb'o offert'. q'a nimirū ille ueracit' a seruitio peccati
 ubi reddat'. cui totū cor igne amoris incendit'. Notan-
 dū autē iuxta literā qd' septimo m'ise congregat' est
 ppl's in iherusalē: ibidēq; congregatis omnib; ihu & zo-
 robabel cū fr'ib' suis altare edificasse: atq; ap'mo die ei-
 dē m'is septimi holocaustū dño optulisse referuntur.
 Unde colligit' hoc altare multū citatō ope de lapidib;
 impolitis cōpositū: & n' sic olī de ligno fabre factum
 atq; eret' laminis cooptū. Neq; enī alit' tam & si pluri-
 ma fabricatū turba instante potuit una eadēq; die
 q'ceptū ē p'fici: atq; ad offerendū in eo holocaustū p'pa-
 rari. Nā & in libro machabeor' de lapidib' factū p'bat'
 ū ab ethi'icis p'fanatū: & post annos sex. iuda macha-
 beo renouatū fuisse memorat'. Et acceperunt inqt la-
 pides integ's scdm legē: & edificauerunt altare nouū

secūm illud qd fuit prius. Notandū qd in tūc qūte etatis
mundi sic ē qūoz pcedentiū oblati dño holocaustis cō-
secrat. Impma nāq; etate beat pthomartyr abel pmo
omniū electoz de pmo genitū omniū suarū ē de adipibz
earū dño holocausta optulit. ingressūq; scī nascētis ē pmo
hostiis peccoz ē ad extremū ppo cruore dicant. Sedē ex-
ordiū etatis noe oblati dño holocaustis de cunctis quę archa
continuerat animalibz mundis consecrauit. Tercia mel-
chisedech etate sacdos dei sūm. ē abrahā patriarcha hic
pane ē uino. ille ppo filio dño oblato sacrauit. cui ipsum
q; pncipiū idē pmissione accepta. cū uenisset miram
pmissionis facto ibi altare. ē inuocato ei nomīe conse-
crauit. Quartā etate rex dauid dño consecrauit edifica-
to altari in aera orne iebusei. ē oblati dño holocaustis
q; nā ei quā imptm numerando contēxerat placaret. In
quo loco ē qndā abrahā filiū optulisse phibet. ē deinde
edificato asalomone tēplo altare holocaustoz constat esse
locatū. Quinte nunc etatis exordiū. hic filiū ioseph sacer-
dos magnus. ē zorobabel filiū salathiel edificato in eodē lo-
co altari. ē oblati dño holocaustis mox ut discussō iugo lon-
ge captiuitatis ierosolimā rediēre dedicauit. ac deinde
holocausto iugi cotidie dñm sibi placare curabant. Que
cuncta in figurā pcellerunt ei q in sexta etate uenturū
in carne ē hostia eide sue carnis ac sanguinis totū orbē
erat redēptur. Edificato g altari. ē oblati dño hostiis. scit
scptura dicens. Porro tēplū dī fundatū necdū erat. fun-
datio tēpli dī illoz hoc in loco typice figurā tenet. qui
nūp ad fidē conuēsi. locū mansionēq; dño in suo corde ē cor-
pore pparant. dicente aplo. An nescitis quō membra urā
tēpli sūt spc scī q in uobis ē. ē tūc. an nescitis pfidem
habitare xpīm in cordibz uris. Q g de captiuitate libera-

+ A primo
die mensis septi
caperunt
offerre holo-
caustum domi

ti ierosolimā uenerant. edificare qdē tēplū disposuerunt
qd etia postmodū ope patrarunt? s; p̄mū edificato al-
tari se ipsos cotadiant holocaustomatib; cōmendabāt.
ut sic purgatiōres ad edificandū tēplū mererent acce-
dere. Sic autē & in spūali edificatione. sic omnimodis ne-
cesse ē. ut q̄s q̄s alios docere decreuerit. p̄us se ipsū doce-
at. qui p̄ximos ad timorē uel ad amorē dī instruere
intendit. p̄mo se ipsū instanti dō seruendo dignū doc-
toris officio reddat. ne audiat ab aptō. Qd ḡ aliū docet.
qd te ipsū nō docet. Qui p̄dicat furandū furaris. Vnde
& ipse de se apt̄s. Castigo inq̄t corp̄ meū & seruittū subi-
cio. ne forte aliis p̄dicans ipse rep̄b; efficiar. Qua p̄pter
apte filiū transmigrationis non ullas alias uictimas uel sac-
ficia quā holocausta. hoc ē totas incensas oblationes dō
obtulisse rep̄unt. q̄a totū sic necesse ē ut bene uiuendo
& alienis etiā continendo suo se creatori mancipet q̄s dū
male uiuentes cupit ab illicitis actib; sua doctrina cōpescere.
ut & merito bone actionis sup̄nū copiosius in p̄dican-
do optineat auxiliū. & exemplo eidē boni opis auditores
ad ea quę docet efficaciter sequenda p̄uocet. Pot̄ etiā mysti-
ce int̄ptari qd edificato altari holocausta offerant dō s;
nec dū tēplū edificant. hū qui nup̄ addm̄n cōmisi. mox
fide ei agnita. tanta indiligendo illū toto ex corde mar-
descunt. ut iā int̄ p̄fectos adnumerari ualeant. etiā si nec-
dum bona quę cupiunt opandi ac p̄ficiendi tēp̄ sine fa-
cultatē accipiant. Huiusmodi holocaustū beat̄ abraham
dño & si nō dū constructo templo optulit. cū p̄fect̄ iam fi-
de extitit. & p̄ q̄ fidi opa exsequeret. dicente sēptura.
Credidit abrahā dō. & reputatū ē illi. ad iusticiā. Cum
ḡ fidi p̄fecte opis quoq; boni plenitudinē addidit. offe-
rens filiū suū ysaac sup̄ altare. quasi cōstructo tēplo

pfectionis optulit holocausta: q̄a nimirū singlī actus si-
 ne gressu pie deuotionis uelut ordines sunt lapidū po-
 tiorū q̄b; nro in corde dilectā dō domū habitationēq; con-
 struunt. Qm̄ autē filiū transmigrationis post altare con-
 structū. post oblata dō holocausta ad edificandū tēplū
 puenerunt. subsequēnt ostendit. Vederunt inq̄t pecu-
 mas latomis & cementariis. cibū quoq; & potū sydoniis
 tyrisq; ut deferrent ligna cedryna de lybano ad mare-
 ioppen. Latomi sunt cesores lapidū. Vñ sc̄ptū ē in libro
 paralyppomenon. Et p̄cepit dauid ut congregarentur
 om̄s p̄seliti de t̄ra isrl̄. Constituit ex his latomos ad ce-
 dendos lapides. Cementariū sunt. qui cementa ad con-
 glutinandos lapydes ex gypso uel calce faciunt. Vnde
 alia t̄nslatio. platomis & cementariis. cesores lapidum
 & fabros habet. Notanda ḡ pia ppli sollertia q̄d in mul-
 lo quēq; ḡuabant. s; suis opib; parantes ex his quę s̄
 necessaria erant. & ex q̄b; uiuebant. uel materias ad edi-
 ficationē tēpli emebant. uel oparios conducebant. Ioppe
 autē ē ciuitas palestine maritima. xl. fere milib; passu-
 um ab ierosolimis distans. Porro sydon & tyris urbes fue-
 re fenicis nobilissime. lybanū montē habentes inuicem.
 Vnde illoz auxilia cōparantes filiū transmigrationis roga-
 uerunt s̄ ligna cedryna de lybano cedi. & hec ratibus
 p̄ mare in ioppen usq; afferri. uñ rur sū p̄ terrā possent
 ierosolimā ad op̄ tēpli p̄ferri. qd̄ eodē ordine in p̄ma
 tēpli structione fuisse constat factū. P̄t qd̄ ibi salo-
 mon regali potentia ab amico suo rege irām absq; ullo la-
 bore queq; uoluit accipiebat. hū autē exules post mul-
 ta annoz curricula patam repedantes. q̄a potentiam
 regni non habuerunt. ciuita p̄cio quę op̄ desideratū pos-
 cebat optinebant. Spirituali autē sensu latomi sunt

+ oleum
 22
 22

in constructione domus domini qui corda proximorum docendo increpando instruunt? quos dum firmiter gradu inter participes eiusdem gratie consilium docent? quasi quadrando circumpositis lapidibus aptant. Quacumque enim uerteris quadratum stabit. Et electorum mens dum inter universa mundi siue aduersa siue prospera permanserit immota? quasi quadratam sibi inesse figuram uirtutis inuicte demonstrat. In qua significatione etiam archa noe de lignis quadratis facta esse describitur. Nam eandem ecclesiam quam templum de lapide factum significat. et archa de lignis compacta figurauit? eandem et tabernaculum de tabulis et cortinis compositum demonstrauit. Seminarii uero sunt in domo domini sancti predicatorum? qui dum eos qui bonis operibus instituunt copula caritatis ad inuicem neclunt? quasi quadratos politosque lapides. ne ordine sue compositionis deserant cements infusione coniungunt dicentes. Estote prudentes et uigilate in orationibus? ante omnia autem in uobismet ipsis caritatem continuam habentes. Et apostolus paulus. habenda nobis precipiens viscera misericordie. benignitatem. humilitatem. modestiam. patientiam. et cetera huiusmodi uelut lapides uidetur edificium celestis? continuo subiecit. Super omnia autem haec? caritatem quod est uinculum perfectionis. Sed et sydonii tyrumque qui cedebant ligna cedrina de lybano. ad structuram templi eosdem sanctos predicatorum figurate denuntiant? qui homines quando in gloria sancti huiusmodi sublimis ac nitidos secuti sermonis dei de statu perfectionis conuersionis deuiunt? ut salubriter prostratos et uelut ab humore corrupti et ingenui sensus excoctos ab omni uitiorum tortitudine corrigant. atque in ornatum siue munimentum sancte ecclesie sublimiter erigant. De quo typice dicitur in psalmo. qui inscribitur in conuersione tabernaculi. Vox domini? confragentis cedros. Vox

q̄ppe dñi confringit cedros ut cōsumet² tabnaculum. cū
 supna inspiratione corda supboz humiliant. ut hñ q̄q;
 correctis scē ecclē. numerus pficiat. Vnde bene sydonū
 uenatores. tyriū coangustati int̄p̄tant. Venatores q̄ppe
 sunt scī p̄dicatores cū uagos atq; erraticos malos sensu
 retib⁹ fidī xpō subiciendo capiunt. ipso dicente. Venite
 post me. & faciā uos fieri piscatores hominū. Idē sunt
 & coangustati. q̄a p̄ssurā habent in mundo. tā & si con-
 fidentes q̄a dñs uicerit mundū. Latomi q̄ & cementariū
 lapides & cementū p̄parantes sydonū & tyriū cedros de
 lybano ad opus templi deferentes. scōs p̄dicatores insinu-
 ant. qui mentes auditoz suoz ad societate ecclē erudi-
 endo instituunt. Vant autē p̄ncipes patrū ihc uidet
 & zorobabel ac fratres eoz pecunias eisdē latomis & ce-
 mentariis q̄ eos p̄mptiores ad opandum reddant. cum
 euaglizantib; uerbū hi qui tēpe merito eruditione p̄ces-
 sere doctores xpō auctore uel exempla uirtutū suarū
 p̄ponit uel diuinoy apicū paginas largunt. quorū
 exhortatiomb; uel p̄missis confortati min⁹ in labore ec-
 lesti lassescant. Vant & sydoniū tyriūq; cybū & potum
 & oleū ut deferant ligna cedryna de lybano p̄ mare ad
 ioppen. cū eisdē doctoz ut ad p̄dicandū ydonei esse ua-
 leant spiritalia carismata in q̄b⁹ ē maxima ē caritas mu-
 landi cōmendant. uel certe cū dñs nr̄ quē p̄ ihesū & zo-
 robabel designari docuim⁹ eisdē uerbi sui ministris sp̄a-
 lia dona parit. q̄b⁹ intus illustrati fortiores efficiantur
 ad debellandū p̄dicando supboz iactantiā ac sapiām
 stultā. Neq; op⁹ habet doceri. quom̄ cyb⁹ potus & oleū
 int̄nā nr̄e n̄is refectionē significāt. qui bene didicit
 illud psalmistę dño canentis. Parasti in conspectu meo
 mensā. aduersus eos q̄ t̄bulant me. Inpinguasti in oleo

caput meū. & poculū meū inebrians quā p̄clariū ē. Dant
 g pecunias latonas & centurias. dat lignorū cesorib⁹ cibis
 potus. & oleū ut ad edificandā domū dñi materias p̄pa-
 rent. cū p̄dicatorib⁹ ueritatē diuinitus uirtutū copia
 confert. q̄b⁹ aduerti ad corrigenda p̄uorū corda ac p̄ceptio-
 ni sup̄uorū bonorū aptata sufficiant. Deferunt ū ligna
 excisa in mare n̄ in illo demergenda. s; p̄ illud ioppen que
 interpretat⁹ pulchritudo p̄ferenda. cū idē doctores au-
 ditorib⁹ suis ad fidē uocatis tēptationes inuidi sibi occu-
 suras. s; fide sup̄andas p̄mittant. ita ut p̄mo siue incioy
 seu p̄uorū opm sunt fluct⁹ tollerandi. & sic ad pulcherr-
 ma uirtutū mema portūq; pueniendū. Possim⁹ & ita
 intelligere ligna ad edificiū tēpli futura p̄mare ad iop-
 pen deferri. ut p̄mū qdē abrenuntiem⁹ diabolo qui die-
 tus ē p̄ph̄a draco rex omnū que sunt in aquis hoc ē im-
 pioy. quoy consilio n̄ in celis. s; in mari ē. id ē in p̄ba-
 tionib⁹ sc̄li fluctuantis. Postea abrenuntiem⁹ omnibus
 pompis atq; opib⁹ ei⁹. ac deinde ad pulchritudinē pue-
 nimus fidi. qua scām t̄nitatē unū & uerū dñm. quadi-
 pensationē dñice incarnationis. qua unitatē scē ecclē
 remissionē peccatorū carnis resurrectionē cōstitemur. Hī
 recte in hac ciuitate petrus tabitā deo deuotā mulierem
 amore suscitauit. q̄ animū in hui⁹ p̄fectione fidi & ge-
 neralit̄ omnis ecclā p̄ baptisma amore suscitāt peccatorū.
 Et cū post baptisma denuo mortē peccati incurrim⁹.
 peandē necesse ē fidē penitendo reuiscam⁹. atq; p̄re-
 conciliationē sac̄dotū ecclē rursus fidelū cetui reddam⁹.

Ih̄. a. 3. 30. autē sc̄do adueni⁹ eoy ad tēplū dñi in ierl̄m.
 mense sc̄do cepunt zorobabel fili⁹ salathiel & ih̄c fili⁹
 iosedech. & reliqui de fr̄ib⁹ eoy sac̄dotes & leuitē. & om̄s
 qui uenerunt de captiuitate in ierl̄m. & constituerūt

77
 77
 77
 77

teutaf aunginti annis & supra ut urgerent opus dñi. Eos
uenisse dicit. n̄ quia templū factū inuenerunt. q̄ ppe cū
p̄dictū sit. illud necdū fuisse fundatū. s; ad templū dī
dictū ē ad locū templi dī. ad opus quo templū reedifi-
care cupiebant. falluntq; moderni iudei q̄ dicere sole-
bant nūquā parietes templi; tantūm tectū achaldens
fuisse subuersū. cū manifeste scribat esdras filios tñs
migrationis templū a fundamētis fecisse. Cū autē sup̄
dicat qd̄ septimo mense uenerunt in ierlm̄. hic uero
addat qd̄ anno scdō aduent⁹ eoz mense scdō opus tēpli
inchoauerūt. patet p̄fecto qd̄ in septē mensib; lapidē
cementū. ligna & cetera opa necessaria p̄parauerunt.
octauo autē incipiente mense opi optato iā instare
ceperunt. Sex enī erant m̄ses anni p̄mi & septim⁹ sequen-
tis. qd̄ in magno utiq; mysterio gestū q̄sq; doct⁹ facil-
lime inueniet. Septē quippe ad sabbatū p̄tinent. in
quo die dñs uel condito mundo requieuit ab omnib;
opib⁹ suis. uel redēpto mundo p̄ passionē regeuit in se-
pulchro. Octo ad p̄mā sabbī in qua ipse resurrexit
amortuus. septē ad sp̄ē nostri post mortē sabbatismi.
octo respiciunt ad gaudiū nr̄e post resurrectionem
beattitudinis. Q̄a ḡ omnis electoz opatio q̄ sunt tēplū
& dom⁹ dī p̄ grām scī sp̄s & incipit & p̄ficit. omniq;
respectu & intentione future quietis & immortalitatis
pagit. recte structores tēpli a septimo mense oblati dō
holocaustis. sumpt⁹ ad edificatū p̄parare incipiunt. atq;
in septē mensib; sup̄trib; p̄paratis. octauo opus ipsū aggre-
dunt. neq; ali⁹ omnino in p̄paratione tanti opis rept⁹
numerus. q̄ ille q̄ uel grām scī sp̄s septiformē q̄ adui-
uam opantes. uel regē ammarū aut resurrectionem
corpoz quā bene opantes sp̄am figurate denuntiat.

Quid autē tēp⁹ significet. xl. vi. annos q⁹ edificatū ē tē-
 pliū. ut ē euāg^lia scriptura testat⁹. suo loco exponet. Magna
 autē ppli illi deuotio et nob⁹ quoq; sollert⁹ imitanda osten-
 dit. cū non solū maiores natu robababel uidet et ihc et re-
 liqui sacerdotes ac leuitę. s; et om̄s q⁹ uenerant de captiui-
 tate in ier⁹l^m a maiore usq; ad minore statuerunt len-
 tas q⁹ urgerent op⁹ dñi. Gaudebant nāq; se de captiui-
 ta⁹ babilonica ierosolimā fuisse reu⁹so⁹. et q⁹ntū sup⁹ be-
 uitatis ydola ac flagitia que euaserant horrebant. tñ
 faciatē dñi ciuitatis ad quā uenire meruerant decorē
 uidere cupiebant. Quamū fana ydolorū q⁹ dunt⁹ intue-
 rant abhominabant⁹. tantū tēplū sui conditoris qd di-
 ritū ēē dolebant. et a quo dunt⁹ captiui exulauerant.
 oculi restaurari uolebant. Eodē nāq; ordine et nō non
 solū ep̄i ac p̄sbyteri plebē fidelū domū uidelicet dñi de-
 bent edificare docendo. et doctores illi q⁹ op⁹ ubi sc̄ssimū
 diligent⁹ impleant osilendo p̄ponere. s; et ipse p̄p̄s de
 captiuitate ad uisionē uere pacis uocat⁹. ministerium
 sibi uerbi necesse ē ab his q⁹ dicere norunt exigat. Qui
 uidelicet ministri sermonis idē leuitę a uiginti annis
 et supra statuti ēē narrant⁹. q⁹ā minirū tales sunt ad
 p̄dicandū uerbū p̄p̄o p̄ferendi. q⁹ decalogū ^{legis} non solū execu-
 tione op̄is in exemplū suis auditorib⁹ ostendant. s; puri-
 tate atq; integritate cordis. in conspectu sui conditoris in-
 temeratū custodiant. Hec dubitandū ē ibi statū ecclē
 p̄sperū sumere p̄fectū. ubi et p̄sules suū gēnū rite custo-
 dientel p̄p̄o magistros ueritatis aq⁹ b; erudiat⁹ regularit⁹
 ordinant. et ipse p̄p̄s datos sibi magistros ne ad docendo
 cessent diligent⁹ audiendo. ac dictis eorū obrepando cōpel-
 lit. S; heu p̄h dolor uiuat nr̄oz dicere socordia tēporū
 maioresq; simul et minores ledit. ap̄dicando uerbum

illos ab audiendo. utrosq; ab faciendo p̄pediens. q̄a minus
sollicite pensam⁹ uel q̄nta acerbitas demoniacę captiuita-
tis de q̄eruti sum⁹. uel q̄nta sit sollempnitas ad q̄. uocati su-
mus sup̄ne iherl̄m māt̄ omnium nr̄m. cui in p̄senti eccl̄a
iam pignus accepim⁹. Verū intueam⁹ exuma patrū opa.
quo ampl⁹ de nr̄e actionis pusillitate confundam⁹. Seq̄.
Stetitq; ihc & filii ei⁹ & fratres ei⁹. cedm̄iel & filii ei⁹. & filii
uida q̄si uir un⁹. ut militarent sup̄ eos q̄ faciebant op⁹ in tē-
plo dñi. filii enadad. filii eoz & fr̄s eoz leuitę. Iosue hoc
loco n̄ filium iosedeche sac̄dote magnū dicit. s; unū de leuitis
de qb⁹ p̄dictū erat qd̄ constitutiserant auxilia annis & sup̄
adurgendū op⁹ in tēplo dñi. De qb⁹ fuit & cedm̄iel & fi-
lii enadad. q̄ parit̄ iuncto s; eidē op̄i cū filiis & fratribus
suis curā habuisse narrant. Veniq; sup̄ in catalogo p̄pti
isrl̄. hū p̄ sac̄dotes p̄mi leuitarū nominat̄ cōmemorantur.
Leuitę inq̄t filii iosue & cedm̄iel filioz odouie. septuagin-
ta tres. Unde ex iūq; colligit̄ p̄ncipes eos & patriarchas fuis-
se leuitarū tēp̄is illi⁹. ubi bene filii uida in medio leui-
tarū in t̄ponunt. q̄ simul instaurando tēplo dñi curā impen-
derent. & hū p̄pt̄ eundē pietatis consensū quasi un⁹ stetit-
cōmemorant. Hic nāq; ē ille de quo p̄dixim⁹ nob̄ sēp̄ imi-
tandus ordo uirtutis. ut eccl̄am scām & dicat̄ dō gradus
om̄s. & cōmunis p̄pti toti deuotio p̄suo q̄sq; modulo edifi-
cet. Notandūq; & crebr̄ rememorandū q̄ntū boni p̄ptō
malū captiuitatis contulerit. de qua eruti. tanta om̄s in-
tentione q̄nta nūq; antea celestib; obsequiis opam dare
p̄bant. S; & hodie multis qui in pace eccl̄e negligent̄
iuxerant subito errasse. & in flagitia aliqua cecidisse p̄-
fuit. dū p̄ casū penitendo erecti. uigilanti dño seruire
cepunt. & qui pigri ac desides innocentia stare uideban-
tur. p̄ acciderit̄ sibi ruinā admoniti sunt sollerti erga

55

55

55

sui custo- diā cont' omīs antiqui hostis insidias accingi.
 ita ut q' nec p'pā' uita' curando offenderant. post modū
 etiā fratne salutis cū sua erectione curā gerant. Omnis
 q' p'p'ts reuerentiā de babylone in ierlm curā tēpli restau-
 randi. s; maxime leuite & filii iuda habuerē. uidelicet
 p'p'te sacerdotalē simul & regā scē ecclē dignitatē. Rega-
 lis enī p'cipue & sacerdotalis t'p' tēplū edificant. q'ā omīs in-
 mirū q' corda fidelū uel docendo uel bene uiuendo in-
 struunt. ad corp' etm regis ac sacerdotis. hoc ē dñi & sal-
 uatoris nrī p'tinent. Nūc & ipsi auctores op'is. de utraq;
 t'bu ihc uidelicet de sacerdotali. zorobabel ū de regia ori-
 ginē duxere. fundato g' acementariis tēplo dñi steterūt
 sacerdotes in ornatu suo cū tubis. & leuite. filii asaph in cym-
 balis ut laudarent dñm p'man' dauid regis isrl. Et con-
 cinnebant in ymnis & confessione dño. qm̄ bonus qm̄
 in scdm̄ mīa ei. Omnis q'q; p'p'ts ei' uociferabat' clamore
 magno. in laudando dñm. eo qd' fundatū ēēt tēplū dñi.
 Magna omniū p'sonarū deuotio ostendit'. cū fundato
 tēplo dñi. & sacerdotes & leuite & p'p'ts omnis iuxta suū
 q'q; g'itū mīam dñm laudabant. sacerdotes q'dē scīs ornatu
 uestib; put stante ad huc tēplo consueuerant tubis p'so-
 nantes. & cor ppli ad suauitatē sup'ne laudis accendunt.
 Leuite autē in cymbalis bene sonantib' ymnos dño con-
 cinentes. p'p'ts ū clamore cōmuni. affectū sui cordis in
 laudando dñm ostendens. Laudabant autē dñm leui-
 te p'man' dauid. siue in organis que ipse fecit. siue
 psalmos q's ipse instituit cōcinentes. siue q'ā dauid in col-
 locatione arte p'ncipē fecit ad confitendū dño asaph
 & fr̄ ei'. ut ūba dierū testant'. De quo rur' sū dñs. q'ā fi-
 lii ei' sub manu ipsi' erant pphetantes iuxta regē. Meri-
 to & hoc in loco cū filii asaph laudarent & confiterent'

54

55

56

57

israel. 77

77

dno. p manus dauid. hoc ē iuxta dispositionē ei⁹ hoc fe-
 cisse intelligendi sunt. Juxta mysticū iī sensū fundato
 aenitantiū tēplo dñi stant sacerdotes in ornatu suo cum
 tubis. cū conuēsi ab errore peccatorib; & fundata in cor-
 de ipsoꝝ fide ac dilectione xpī. congaudent om̃s qui
 audiunt ecclesiarū magistri. seq; ipsoꝝ tollenti⁹ opib; vo-
 mis ornantes. tubis doctine salutaris insonant. q̃muis
 & exemplo uirtutū & ornamento sermonū adiuuent
 bona cepta eoz q̃ uel nup ipsi penitendo ad grām xpī cōuenere.
 conuertere. stant & leuiter ut laudent dñm incymbalis
 cū etiā scdi ordinis ministri ad informationē neophi-
 toꝝ pijs actib; suo conditori deseruiunt. & hoc immu-
 tue dulcedine caritatis. Cymbala nāq; que se inuicē
 tangunt ut resonent. aptissime opa caritatis exp̃munt q̃b;
 altit⁹ se scī ad laudē sui excitant auctoris. Laudant &
 illū p manu dauid regis isrl. cū ipsi dñm & saluatoris
 eaque p carnē gessit opa diligentē considerare & inq̃n-
 tiū sufficiunt imitari satagunt. Plurimi etiā de sacdo-
 tib; & leuitis & p̃ncipes patrū & seniores qui uiderant tēplū
 p̃us cū fundatū ēēt & hoc templū in oculis eoz flebant uo-
 ce magna. & multi uociferantes in leticia eleuabant uocē.
 Q̃a uiderant tēplū p̃ fundatū & hoc tēplū corā oculis
 suis. parti fletus. parti gaudiū uoces emittebāt. Gau-
 diū quidē. q̃a tēplū dñi qd destructū fuerat. iā restau-
 rari cepiss; flet⁹ ū q̃a dolebant cernentes q̃ntū pauper
 inceptū illi tēplis a magnificētissima quondā salomoni
 potentia qua pri⁹ tēplū fundatū ē distaret. Letabantur
 multū q̃a soluti acaptiuitate templū reedificandi fa-
 cultatē acceperant. s; flebant uoce magna q̃a p̃us tēplū
 ob sua scelera nouerant esse dirutū. cui⁹ nec magnitudi-
 nem ipsi magnitudinē ipsi nec decorē ullaten⁹ eippe-

ut nup alios ad grām xpī docendo
 ”
 ”
 ”
 ”

rare ualebant. Nam q̄a ppha dicebat magna erit gl̄a
 dom̄ dñi n̄r̄ nouissime plus q̄ p̄me. q̄a maioris non ad
 magnitudinē uel ornatū dom̄. s; ad rē ipsam p̄tinet.
 q̄a maioris miraculi & euidentioris erat diuine uirtu-
 tis. qd̄ paucę captiuoz reliquę inimicis resistentib; tan-
 tū op̄ p̄ficere ualuerunt. q̄ qd̄ rex opulentissim; nullū
 omnimodis habens adūsariū. immo potentissimū ac
 ditissimū tyri regē habens adiutorē. hoc cū artificib;
 doctissimis p̄ut uoluit fecit. Itē maior gl̄a dom̄ illius
 nouissime quā p̄me. q̄a in p̄ore domo cultores ueteris
 testam̄ti legis & ppharū dicta ppl̄is p̄dicabant. in sc̄da
 autē xp̄e & apl̄i gr̄am noui testam̄ti ac regni celestis
 euangelizabāt utronū. S; & in reedificatione tēpli sp̄i-
 talis. fiet ac leticia simul p̄ncipib; nascit̄. Gaudent nāq;
 doctores sc̄i in salute penitentū. lugent q̄a umquā
 penitenda cōmiserunt. & n̄ sēp̄ in auctoris sui uolunta-
 te p̄stiterunt. exultant ipsi de sua salute. q̄ p̄ pen-
 tentiā a morte anime surrexerunt. lugent se uq̄
 peccando uitā anime p̄didisse. Letant̄ & neophyti
 gr̄a sui redēptoris esse collectos. doleant se eū toto ge-
 nere humano in p̄mo perisse parente. & quasi corrip-
 to ab hostib; tēplo dī. statu uidet̄ corpus & anime im-
 mortalis. in babylone id ē confusione p̄sentis exili
 se fuisse t̄nsmigratos. Verū q̄a crescentib; bonoz pro-
 fectib; crescit parit̄ inuidia maloz. neq; umq̄ int̄
 augm̄ta p̄ioz deerunt tēptam̄ta p̄ioz. quā uel bo-
 nū fide ostendendo uel ap̄te malū ingerendo sc̄os
 ledere conent̄. recte subiungit̄. Audierunt autē hos-
 tes iuda & beniamin q̄a filii captiui n̄r̄s edificarent
 tēplū dño dō israhel. & accedentes ad zorobabel. &
 ad p̄ncipes patrū dixerunt eis. Edificem; uobiscum

2p. 4.

 “
 “
 “
 “

q̄a ita ut uos querim⁹ dñm dñm ur̄m. ecce nos ymmola - 55
 mus uictimas ex dieb⁹ assor addan regis assur. q̄ addu - 56
 xit nos huc. Nota ē hystoria q̄a hostes iude & benia -
 min samaritanas dicit. quos captiuatis decē t̄bub⁹ rex as -
 syrioz de diuisis gentiū pplis in ciuitates eoz & tras tñs -
 tulit. q̄ post modū accepta dī lege. & hanc ex parte
 seruabant. & nichilomin⁹ eisdē quib⁹ antea simulac⁹
 seruebant. Hū q̄ q̄a ueros dī cultores abhominabant.
 polliciti sunt eis auxiliū op̄is. ut in societate recepti
 possent inferre dispendiū. facile autē cicius patet
 q̄a tales ppli falsos fr̄s hoc ē hereticos & malos catho -
 licos figuratē expr̄munt. q̄ hostes sunt iude hoc ē con -
 fessionis & laudis q̄. ecclā dño in p̄senti p̄fide rectam
 & opa fide digna offert. hostes quoq; beniamin hoc ē
 finis dextere dñi eos q̄ se audiunt a sorte segregant ppli fideles
 q̄ ad dexterā iudicis in futuro benedictionē & regnū ē p̄cep -
 turus cñiū. Tales q̄ dicunt d̄ zorobabel & p̄ncipes patrum.
 edificem⁹ uob̄ cū quia ita ut uos querim⁹ dñm uestrū. cum
 affectant heretici auctoritatē sibi p̄dicandi quē int̄ catho -
 licos t̄bū. p̄mittentes se unā eandēq; cū eis recte fidei & opa -
 tionis tenere ac diligere castitatē. q̄ten⁹ accepta potestate
 docendi in medio boni seminis. a quo apl̄s paulus cognom̄
 accepit. ut sermolog⁹ id ē semini uerbi⁹ diceret. & r̄ame
 doctrine inserant occulte. sic fecere q̄dā in niceno conci -
 lio. q̄ in p̄textu recte fidei int̄ catholicos patres n̄ catholica
 mente subsēpserunt. ut q̄ fidelib; familiarē ēēt admix -
 ti. eo recipiende p̄fide arriane libi⁹ locū struerent. Sic
 pelag⁹ in concilio palestino heresi suā q̄ grām acerrime
 impugnabat confessione & sc̄pto n̄ ex animo anathema -
 tizant. ne ipse acatholicis sac̄dotib; anathematizantib;
 locū docendi in ecclā. ac suū errorē seminandi faculta -

tem amitteret. Ecce nos inquit ymmolauim uictimas ex die-
bus assoraddan regis assur q̄ ad duxit nos huc. Ymmolas-
tis uictimas s; immundas. q̄a n̄ renuntiastis ydolis. Que-
enī participatio iusticie cū iniquitate. Aut que societas
luci ad tenebras. Que autē conuentio xp̄i ad belial.
Intrastis nāq; terrā filioꝝ isrl̄. n̄ ab iosue unducti. n̄ iero-
solimoz impio subditi. s; a rege p̄fide ab hoste ppli dī intrā
et abducti. n̄ ut in hac dño s; eidē regi adūsario seruatis.
Sic etenī heretici sic falsi catholici cū pacē ecclē uel unū-
do p̄sē uel ē docendo impugnant. Ab ierosolimoz s; reg-
no p̄sūs ext̄nei. & ad gentiliū magis quoz peccata n̄ dese-
runt sorte p̄dita p̄tineant. immo ut ap̄t̄ dica tales n̄ dño
isrl̄ s; diabolo duce cui figurā assoraddan rex assur tenu-
it. scē ecclē fines int̄eunt. Q̄ enī n̄ diabolo instigante agūt.
cū q̄i ecclē sac̄m̄ta p̄cipit. n̄ ut p̄h̄ ipse dō consecrēt sanā-
dus s; ut consecratus dō alios ex familiaritate corrūpat
acer̄ unde dāpnandus. sic fecit symon ille magus q̄ bap-
tismi in ecclē n̄ obsue studiū saluationis. s; ut res ecclē
certū ex uicinitate dinosceret accepit. qd̄ exitu suo p̄do-
cuit cū ecclām quā in p̄sona ficti fr̄is nequit in p̄sona ap-
ti hostis acerbissime turbauit. Seq̄t̄. Et dixit eis zorobabel.
& iosue & reliqui p̄ncipes patrū isrl̄. Non ē nobis & uob̄ ut
edificem⁹ domū dño dō n̄rō. s; nos ipsi edificabim⁹ domū dño
dō n̄rō. Non ē hereticoꝝ edificare domū dñi que ē ecclā aq̄
ipsi p̄bant̄ ēē aliam. s; eoꝝ solūm q̄ xp̄o uero regi ac sac̄doti
adherentes p̄ncipes patrū uocari meruerunt. ob cuiā uide-
ueret piā quā habent erga eos q̄ uidere dñm desiderant qd̄
im̄piat̄ isrl̄. factū ē q̄ p̄p̄t̄s t̄r̄ impediret man⁹ ppli uidē.
& turbaret eos in edificando. Recte p̄p̄t̄m t̄r̄ dic̄ eos qui
op̄arios ueritatis turbare. atq; op̄ celeste tēptabat impedi-
re. p̄p̄t̄m autē uida id ē confutentē & gl̄ificantē cū q̄ integra

mente dño dō suo edificare: hoc ē ad ei' uoluntatē faciendā gta querendā: omniū quos poss; annos atq; ora conūtere querebat. Quoties autē heretici n̄ solū incuitatib; singlīs uerū & in prouinciis integris uel p̄se docendo uel hostilit' seuendo dogmā nre confessionis impediunt: ut m̄a nescirem? Hā ut de magistro gentiū fileam? q' biennio unct' in cesarea ob p̄secutionē iudeoz ab officio edificandē dom' dī linguā cōpescunt? & ce sequentiū hereticoz infideliū beat' athanasī plurib; annis patia p̄fug? ambrosi' in sua ciuitate obsessus? hylari' in exiliū relegat? eusebi' martyriū passus? plures in affrica epī lingl' abscisis a sua puincia abiecti: alii atq; alii diuisis penis uexati uel uncti: domū dī q' edificauerant ppli' t're: hoc est hominib; sua querentib; n̄ que sunt ihu xpi p̄fandanda dimiserunt: donec tēpe diuinit' p̄uio denuo sapientib; architectis reedificandē post captiuitatē eidē dom' copia suppeteret: id ē donec catholicis patib; restaurandē post dep̄hen-
sas ac sup̄atas hereses ecclē facultas daret'. Conduxerunt enī adūsii eos consiliatores: ut destruerent consiliū eoz omni-
b; dieb; cyri regis p̄sarū: & usq; ad regnū darū regis p̄sarū. Notanda distinctio ūboz q̄a consiliarios q̄dē dicit. dato p̄cio conduxerūt adūsii instauratores tēpli ut destruerent con-
siliū eoz: n̄ tam dicit destructū consiliū eoz ēē. aut qd̄ ope-
cellarent. p̄ quā sc̄pta ad artaxerxen eplā accusationis ip-
so iubente p̄hibuerunt eos ut sc̄ptā dicit: in brachio & ro-
bore. Ibi enī seq̄t'. Time ut missū ē op' dom' dī in ierlm'. & non fiebat usq; ad annū sc̄din darū regis p̄sarū. Vnde colligit' q̄a toto q̄dē tēpe cyri opi cepto quāuis signi' uisio instabant: illo autē mortuo n̄ consiliis p̄uis impediti. s; ap-
ta sunt unpugnacione ab opando repulsi. Non enī aude-
bant hostes uincente adhuc cyro q' op' illud uislerat fieri ap̄te obliuendo. q̄m̄ occulte suggerendo. uel consiliando

edictis illi contine. Impromptu autē ē allegoric⁹ sensus q̄a
 eccliam heretici put tempus oportunitas arriserit. nē cō-
 silis malignoz dogmatū. nē acerbiorē gladioꝝ pugna in-
 secunt. & aliquādo etiā suffragio gentiliū p̄ncipiū eā uexa-
 re ^{non} metuant. Impediunt enī man⁹ ppli inde. cū eccliam
 in membris suis infirmiorib⁹ ab opib⁹ pie p̄fessionis retar-
 dant. Veltruere nitunt⁹ consiliū opandi. cū etiā animos
 eoz ab intentione ipsa bonę actionis reuocare satagunt.
 Accusant eos ad reges. cū p̄ncipiū q̄q; t̄renoz contra ecclā
 p̄fida conquirunt. Qd̄ quantum noceat fidei tēpe arriane
 p̄fidie lucē clar⁹ innotuit. **I**n anno autē regni assueri
 p̄ncipio regni ei⁹ sc̄pserunt accusationē adūsūm habita-
 tores iude & iherlm. Et indieb⁹ artaxerxis sc̄psit besethā
 midas & tabeel. & reliq; q̄ erant in consilio eoz ad artar-
 xersē regē psariū. & cetera. Artaxerxes hunc qui eplām
 accusationis asamaris suscipiens uenit ierlm ac tēplū
 construi ioseph⁹ putat eē cambisen filiū cyri q̄ post pa-
 trē triginta annis impio funct⁹ ipse octo annis regnauit.
 & post eū magi imo anno regnantes. dariū filiū stapi
 regni habuere successorē. cui⁹ sedō anno q̄ tēplū edifica-
 ri p̄misit dicit p̄ zachariā ppham angls p̄p̄tō intuenes.
 Onē exercitū usq; quo tu n̄ misereris ierlm & urbū
 iuda q̄b⁹ uat⁹ es. Iste septuagesim⁹ ann⁹ ē. Assuer⁹ autem
 cui parit eplā missa dī. idō fortasse an aliqd̄ res̄pserit
 aut responderit tacet. q̄a uel eodē q̄ regnare cepit anno
 decedens artaxerxis poti⁹ apicē regnandi reliq̄t. uel cō-
 tēporaneus qdā erat artaxerxi. s; q̄si minoris potētie
 illū magis hec tractare ac decernere p̄misit. Hoc ē ex-
 emplar eplē quā miserunt ad eū. Artaxerxi regi serui
 tui q̄ sunt transiunū. salutē dicunt. Notū sit regi q̄a
 iudei q̄ ascenderunt atē ad nos uenerūt ierlm ciuitatē

rebelle & pessimā. quā edificant extruentes muros ei & pa-
 rietes cōponentes. Artaxerxes. cui suadet & q̄ suasis p̄ceptu
 ne ierl̄m edifice. signā tenet uel alicuius gentiliū p̄ncipiū eccl̄e
 unq; inimici & p̄secutoris. uel ipse antiquus hostis omnium bonorū
 aduersariū. iudei uero q̄ accusabant ad regē uiros eccl̄asticos. sa-
 maritanā q̄ accusabant hereticos ut sēp designant. Vñ con-
 grua uoce ierl̄m ciuitatē rebellē ac pessimā nuncupant.
 talē nāq; heretici catholicā quā impugnant unitatē iudi-
 cant. Re autē uera rebellis & muros parietis deuotione rec-
 te fidei & lapidib; testimonioꝝ celestiu cōpactos. aduersus ta-
 lē impugnantū errorē cōponit. De q̄b; ysaias ait. Et occu-
 pabit salus muros ei. & portas ei laudatio. S; n̄ ē pessima
 dicenda. n̄ ab illis solūmodo qui optime s̄ electionē senten-
 tię p̄suis auersi. Iniquę notandū qd̄ ex eo tēp̄e p̄p̄s d̄i ui-
 deorū cepit notē cēseri. eo qd̄ ex t̄bu iuda maxime fuerunt
 hi q̄ p̄mo de captiuitate ascendentes ierosolimę urbis me-
 ma. & op̄ tēpli restaurarunt. euacuataq; habitatore p̄ui-
 ciā demuo sup̄atis hostib; q̄ p̄xima tenebant loca possede-
 runt. H̄c q̄ notū sit regi quia si ciuitas illa edificata fuerit
 & muri ei instaurati. t̄bitū & uedigal & annuos reddit̄ n̄
 dabunt. & usq; ad reges hęc noxa p̄ueniet. Deo gr̄as. q̄a
 uerū de ciuitate d̄m quę ē eccl̄a. hostes ipsi ciuitatis con-
 fitem̄. q̄asi edificata post captiuitatē fuerit & muri illi
 ciuitatis de lapidib; unius hoc ē animab; sc̄is cont̄ mundi
 huius sup̄biā fuerunt erecti. t̄bitū nefande seruitutis ciues
 illi hoc ē electorū p̄p̄i ult̄ maligni sp̄itib; peccando n̄ da-
 bunt. q̄n immo p̄ncipib; potestatis aeris huius edificatio
 pietatis nocebit dū cotidie plauacrū regenerationis reg-
 no diaboli auferunt plures ex his qui inseruitū regni il-
 li obreatū p̄me t̄nsgressionis fuerant generati. q̄ agente
 gr̄a d̄i p̄him x̄p̄m d̄m n̄m n̄ amplius iam hosti indebitū

si suo conditori iam nullum uectigal debite seruitutis tribuunt.
 annuosque redditus primitiarum ac decimarum suarum que per inchoa-
 tionem ac perfectionem bonorum operum fiunt illi a quo acceperunt
 largitori donorum & bene uiuendo & gratias agendo referunt.
 Nos igitur memores salis quod in palatio comedimus & quia lesione
 regis uidere nefas ducimus. idcirco infirmus & nuntiatumque
 regi ut recensitas in libris hystoriarum patrum tuorum & inue-
 nies scriptum committar tuis. & scies quoniam urbs illa rebelis est & no-
 cens regibus & principibus. & bella concitant in ea ex diebus an-
 tiquis. Sal in palatio comedunt samaritani. cum heretici
 sapore mundane philosophie cum suauitate rethorice
 cum uersuta dialectice artium errore instruantur. quia & lesio-
 nes regis uidere nefas ducunt. cum sufferre nequeunt. si
 regnum diaboli pia fide uel actione impugnare conantur.
 timent & bella concitari in ecclesia ne appugnatoribus illis
 hereses & fallacie ipsorum una cum gentiliu dogmatibus debel-
 lent. duce nimirum illo qui ait. Non ueni pacem mittere sed
 gladium. Et tamen. Ignem ueni mittere in terram. & quod uolo nisi
 ut ardeat. Gladium uidelicet sui uerbi quod aduersarios sternat.
 & ignem caritatis qui suorum corda accendat. omnia contra-
 riarum sectarum arma & scintilla comburat. Nuntiamus nos regi quoniam
 si ciuitas illa edificata fuerit. & muri ipsius instaurati. pos-
 sessionem transfluminis non habebis. fluminem dicimus eufraten uictricem
 que syria est. qui merito riuus sancti baptismatis insinuat. uel
 quia unus de quatuor fluminibus est que de uno fonte paradysi
 orientis totum orbem irrigant insignum nimirum quatuor eu-
 gelistarum qui ab uno fonte uite id est domino saluatore inspira-
 ti. consona uoce gentibus cunctis lauacrum salutis predicant.
 uel quia eufrates si rugeris interpretatur. quod uocabulum aptissime con-
 gruit illi sacramento quod orbis ablutus & sanctificatus fructum
 animarum trecentum. sexagenum. & centum domino gignere consuevit.

artaxerxis lumini in silentio temptans interpretatur. Querit ergo rex p-
 sarum qui interpretatur temptans possessionem transflumen. cum antiquis ho-
 mines excitatis temptationum incursum excelsus fines irrupe. & eos &
 qui sacra sunt fontem redempti subuigare conatur. Iuuant eum sama-
 ritanos cum impugnantes excelsam heretici praecepto diaboli militant.
 & quasi dolentes dicunt quia si ciuitas illa edificata fuerit &
 muri illi instaurati perfide utique recta & opera religiosa iustorum.
 ille transflumen id est in cordibus eorum qui a deo renati sunt per baptis-
 mi possessionem locumque habere non possit. Intelligunt etenim
 etiam huiusmodi qui fide rectam non intelligunt. quod una eandemque mentem
 lux simul & tenebrae unquam & iusticia christi & uelut possidere
 nequeunt. Verbum misit rex ad reum beeltheem & samsai scri-
 bam. & ad reliquos qui erant in consilio eorum habitantes sama-
 ritanos. & ceteris transflumen salutem dicens & pacem. Accusationem quam
 misisti ad nos manifeste lecta est coram me. & cetera usque dum ait.
 non ergo audite sententiam ut prohibeatis uiros illos & urbs illa non
 edificet. Patet interius sensus. patet & allegorie. quia rex persarum
 antiquis uidetur aduersari libentissime fauet uotis eorum qui excelsam
 persecuntur & eam edificari prohibent. Habitant autem hostes ierosoli-
 morum in samaria. quae interpretatur custos. non quia precepta fidei & uerna-
 tis nulla ratione possint custodire qui uisioni uere pacis obstina-
 tamente perstant contra. sed quia ipsi ^{custodiam} bene sermentum se habere
 iactant. quando aduersus mentem pacis pheresim pugnant. Itaque
 exemplum edicti artaxerxis regis lectum est coram reum beeltheem
 & samsai scriba & consiliarius eorum. & abierunt confestim in ierusalem
 ad uideos & prohibuerunt eos in brachio & robore. Tunc intimum
 factum est opus domini domini in ierusalem. & non fiebat usque ad annum secundum
 regni darii regis persarum. Patet autem ordo hystorie quod hostes
 populi dei primo opus sanctum persequendo impetant. deinde consilium
 recte intentionis eorum consiliis nequam dissipare temptabant. Nec
 adhuc tamen eos ex toto ab opere domini domini retere ualebant. pro

quā regali auxilio fuit auctoritate illis publica obfisteret.
 Quorū notanda in accusando fraudulentia. qđ eos qđ domū
 dī edificabant. ciuitatē contra regnū pſarū edificare que
 rebant. & p̄cipiente rege ne ciuitas edificaret. ipſi mox ac
 cepta regalū litterarū auctoritate ne tēplū edificaret. narra
 uirunt reſponderunt. cū neq; ipſi aliqđ de constructione tē
 pli. ſ; tantūm ciuitatis acuisse. neq; rex aliud qđ ciuitatem
 phibuisse construi. **ſ. p̄p̄t̄ liber. p̄m̄. iacob. ſ. d. d.**

Propheta verus est. autē aggeus pphā & zacharias fili⁹ addo. pphetantes ad iudeos qui erant in iudea & ierlm. in nomine dī isrl. Tunc surrexerūt zorobabel fili⁹ salathiel & iosue fili⁹ iosedeche. & cepunt edificare templū dī ierlm. & cū eis pphē dī adiuvantes eos. Hec in libris eorū dē pphariū pleni scripta sunt. q̄b; inde licet uerbis ipsi uel socordia redarguerint eorū q̄ negligentiores erga opus tēpli existerant uel pmissio dī auxilio eos ad opandū accenderint. quāte deuotione ad exhortationē illorū zorobabel ac iosue seu pplis omnis sese ad op⁹ edificande dom⁹ dñi accinxerunt. equidē aggeus pphā ita incipit. In anno scđo darii regis in uno die mensis sexti. factū ē ubi dñi in manu aggei pphē dicentis. **H**ic ad zorobabel filiū salathiel. & ad iosue filiū iosedeche sacdote magnū. Hec ait dñs exercitūū dicentis. pplis iste diē. n̄ dū uenit tēp⁹ dom⁹ dñi edificande. Et factū ē ubi dñi in manu aggei pphē dicentis. **H**ūqd tēp⁹ uob⁹ ē ut habitetis in domib⁹ laqueatis. & dom⁹ ista erit deserta. Et paulo post. Et suscitauit dñs spm̄ zorobabel filiū salathiel ducis iuda. & spm̄ ihu filiū iosedeche sacdotis magni & spm̄ reliquorū de omni p̄plo. & ingressi sunt & faciebant op⁹ in domo dñi exercitūū dī sui in. xx. ^{die} ^{ma} & q̄ta m̄sis in sexto m̄se. in anno scđo darii regis. Et insequentib⁹ qd sup̄ posuim⁹ magna erit gl̄a dom⁹ ist⁹. nonnullime plus

quā p̄m̄e. dicit dñs exercitū. Itē zacharias ita incipit. in
 mense octauo. in anno secō darii regis factū ē iūvū dñi ad
 zachariā filiū addo pphā. Ex quo titulo clarr̄ apparet
 qm̄ eundē pphā esdras filiū addo nominet. undelicet
 quod nepos illi fuerit. Ipse autē addo pphā fuisse nobis
 intelligendus ē. cui zacharias cū ēēt eximī in pphetis
 iure filiū diceret. Inique notandū quanti sp̄s illi pph̄e fue-
 rint. ut ad iūvū tanti regis edictū ē samaritanos gentesq;
 cunctas p̄curantū edificationē tēpli impediētes iuberent
 templū extrui. Zorobabel q̄q; & ih̄c & ppl̄s q̄ cū eis erat
 n̄ minoris fidei p̄bant̄ extitisse. ut pph̄as magis audirent
 iubentes. quā phibentes regis impuū. Verū q̄a sepi in hoc
 uolumine de Zorobabel & ih̄u siue iosue unū ēē nomen
 dixim⁹. qm̄ dñm saluatōrē regē ac sac̄dotē sūmū & ge-
 nere designarent & actione. congruū uidet̄ ipsa nomina
 etiā eorū quom̄ illū significat exponere. Zorobabel ḡ dicitur
 ortus in babilone. siue magist̄ babilonis. Salathiel pe-
 tito mea d̄s. ih̄c siue iosue saluator. Iosedech dñs iustus.
 equidē apte sic & filiū tuū dñm xp̄m̄ ih̄m sonat. Vnde
 utrūq; ppl̄m̄ utrāq; rep̄missionis. ille de longo incolatu
 heremi. hic de longiore seruitio captiuitatis induxit.
 in figurā uerū ih̄u q̄ electos suos ab omnib⁹ malis eruens. ad
 p̄missa sup̄m̄ regni gaudia inducit. q̄ ē filiū Iosedech idē
 dñm iustiq; de q̄ canit̄ in psalmo. Vñs iust⁹ concidet ceru-
 ces peccatorū. confundant̄ & reuerent̄ om̄s q̄ oderunt sy-
 on. Zorobabel qd̄ ortus in babilone uocat̄. iuxta hysto-
 riā ad ipsū respic̄ q̄ ibi nat⁹ ē cū ēēt de stirpe dauid qui
 ē nat⁹ in bethleem. Iuxta allegoriā ū ad dñm p̄tinet. q̄
 ut mundū a confusione errorū erueret. in babilone idē
 in confusione hui⁹ mundi ad tēp⁹ ortū & com̄sari digna-
 tus ē. q̄ etiā magist̄ babilonis uocat̄. n̄ qd̄ eaque babilo-

mī. i. huius mundi sunt doceat. s; qd eos q̄s babilomoz iugo
 p̄llos inuenit. ad grām libtatis erudiat. atq; eruditos ad me-
 ma pat̄ celestis pducatur. Cui pat̄ ē salathiel. i. peticio mea
 d̄s. cū ipse dicit in psalmo. Pete ame & dabo t̄ gentes here-
 ditatē tuā. S; & un̄ q̄sq; fidelis d̄m & patrē d̄m n̄r̄ ihu x̄
 inuocans cū n̄ aliud ab illo quā ipsū d̄m querit. pot̄ eum
 recte salathiel peticio mea d̄s nominare iuxta illud psal-
 miste. Quid enī michi restat in celo. & attē qd uolui sup̄ terram.
 & cet̄a usq; q̄ant. in autē adherere d̄o bonū ē. Peticio ḡ
 nost̄ d̄s ē. cū ipsū solū ab ipso querim̄. ut et̄na ipsi merita-
 mur in sione p̄frui. In ipso tēpe uenit ad eos tytaimai. q̄
 erat dux t̄m̄ flumen. & starburandī & consiliarij eoz. sicq;
 dixerunt eis. S; dedit uob̄ cōsiliū. ut domū hanc edifica-
 retis. & muros ei instauraretis. At qd̄ respondim̄ eis. &
 que ēēt noīa hominū auctoz illi edificationis. Oculi
 autē d̄i eoz fact̄ ē sup̄ senes eoz. & n̄ potuerunt inhibere
 eos. Patet int̄ text̄ q̄a confortati uib̄ p̄pharū optimat̄
 iudeoz n̄ ualuerunt hostiū insectationib; ascō ope p̄pedi-
 ri. a quo q̄scenib; adhuc p̄ph̄is p̄ timore hostiū cessane-
 rant. Qd̄ eodē n̄ ordine in scā ecclā gerit̄. dū hū q̄ ma-
 lignoz uel hominū. uel spūū infidelis retardati. tepidiores
 erga op̄ bonū aliquādiu p̄manserant. repente uib̄ fuit
 doctoz fidelis seu diuinariū sc̄pturarū correcti intantū
 bonis studiis feruere incipiunt. ut nullis tēptationum
 ualeant machinis uinci. atq; appposito sue intentionis re-
 uocari. Querit̄ autē merito qm̄ dictū sit. ad qd̄ respon-
 dim̄ eis q̄si & ipse q̄ sc̄psit tunc p̄sens ad fuerit. cū edrat
 hunc librū sc̄psisse dicat. q̄ non h̄is tēpib; iherosolime
 fuisse. s; longo p̄ tēpe regnante artaxerse illo reperit̄
 uenisse. Aut ḡ uere ibi fuit tēpe illo quo tēplū edifica-
 ba. r̄. & facto tēplo rediit babilonia. ut plures defuit

isrl' reduceret ad ierlm. aut certe etiā si adhuc ibi non erat
 cū edificaret tēplū. se tam illis iungit q̄ edificabant. quia
 quasi suū ēēt omne qd̄ erga fratres suos agebat. uel qd̄ ip-
 si agebant estimabat. sic & apt's eisdē concordat qui futuri sūt
 scilicet. Hos inq̄t quū uim q̄ residui sum. in aduentu dñi non p̄ue-
 mem' eos q̄ dormierunt. Placuitq; ut res addariū referretur.
 & tunc satisfacerent ad iusl' accusationē illā. Exemplar eptē
 q̄ misit tytannai dux regionis tñstium. & starburzannai &
 consiliatores ei' aphaslatai q̄ erant tñstium en addariū re-
 gē. & cetera usq; ad finē eptē. in qua dictū ē. nē q̄ si uideretur
 regi bonū recenseat in bibliotheca regis in babilone utrū
 nā acyro uisū sit ut edifice domū in ierlm. & uoluntatem
 regis sup hac re mittat ad nos. Multū dissimilis ē hec eptā
 quā tatannai sc̄psit dario. illi eptē quā reū & samsai scripse-
 runt artaxerxi. illa nāq; accusatione ierosolimitarū. hec
 laude nō solū gentis s; & dī omnipotentis plena ē. Veniq; ita
 incipit. Dario regi pax omnis. Notū sit regi iusl' nos ad
 iudeā p̄uincia ad domū dī magni quē edificat lapide in-
 polito & ligna pomunt in parietib' opusq; illud diligent ex-
 struit. & crescit in manib; eorū. Interrogauim' g' senes illos. &
 ita dixim' eis. Q̄ dedit uob' potestatem ut domū hanc edi-
 ficaretis. & cetera. In quib' uerbis hoc quoq; notandū qm̄
 dictū sit lapide. in polito domū dī edificatā. cū constet
 tantū op' nō de politis lapidib' fieri potuisse. S; lapide
 impolito intelligendū ē lapide nouo. quē ipsi qdē impoli-
 tū reperiunt s; poliendo aptū edificio dom' dñi fecerunt.
 Nā & si ueterū lapidū q̄ sicut iheremias plangens ostend
 dispersi erant in capite omnū platearū aliqui remanserunt.
 nulli tam dubiū qm̄ ut noui erant lapides poliendi ex qb;
 op' tēpli poss; impleri. cui nimirū rei imp̄ptū ē mys-
 teriū cū uiderim' exclām dī edificari. nō solū de his q̄ peni-

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

tendo resipiscunt ad uitā sc̄natis quā oī peccando p̄dide-
 rant: uerū ē de illis q̄ nup̄ ad fidē uocati institutione
 magistrorū quasi norma opificū cōposita. atq; in edificatū
 dom̄ dñi. congruo s̄ s̄ ordine locati. quāuis ē ita recte po-
 sit accipi qd̄ de uetib; ac nouis lapidib; de iā dudū poli-
 tis. ac dunt̄ impolitis tēpli sit edificatū cū de utq; p̄p̄to
 iudeorū uidet̄ ē geminū una x̄ eccl̄a colligit̄. uno qd̄ ē q̄
 iā dudū cognitione atq; obseruantia legis dī uelut polit⁹
 extiterat. alio q̄ ydolatr̄e mancipat̄. nulla sp̄aliū archi-
 tectorū indulta. nullo pietatis cultu. deformitate aggressis
 ac tr̄ene mem̄is exuerat. Qd̄q; s̄c̄t̄ in eadē eplā ē ligna
 ponunt̄ in parietib; Ligna quē ad munimentū uel ornatū
 erant parietū tēpli ad posita. eandē sc̄orū uitā mortuū
 sc̄ē eccl̄e q̄ ē lapides signant. iuxta qd̄ sup̄ docuim⁹. quorū
 uidet̄ lignorū meminit p̄p̄ha in psalmo. in quo dom̄ dñi
 edificatur post captiuitatē. Tunc exultabit omnia lig-
 na siluariū ante faciē dñi qm̄ uenit. qm̄ uenit iudicare
 tr̄ā. Exultant quippe corda sup̄borū q̄ndō in monte impio
 pat̄ne t̄m̄ionis excidi. atq; in edificationē dom̄ dñi me-
 ruere t̄nsferri. Exultant autē an̄ faciē dñi qm̄ uenit i-
 dicare tr̄ā. Qui d̄structionē iudiciū salubrit̄ hic p̄ueni-
 unt. ē cū aduentū quondā peccato. r̄ res poterant ti-
 mere. iā nunc correcti ē iustificati. oī h̄c ad se ue-
 nire desiderant. Illa ḡ eplā insidiosis. h̄c amicabilib;
 ē sc̄pta lit̄is. ē merito. q̄ illa a samarit̄is hostib; utq;
 iudeorū h̄c autē in illa ē aduice regionis quē erat t̄nsferri-
 men. hoc ē inferioris syrie ac phoenicis ē asociis ei⁹. qui
 nullas cont̄ iudeos inimicias habuere domesticas. s; t̄m̄
 regis a quo potestate ducat̄ acceperunt. uoluntatē scire
 ē exequi curabant. Vñ recte samaritanē q̄ p̄mā sc̄b̄m̄
 eplā animos regis aduersus structores tēpli accenderunt

hereticis cōpant. q̄ ecclām sepe intantū feda peste cōmacu-
lant. ut etiā gentilib; exosā reddant. eoz q; furorē adisū
illā excitent. Porro dux iste syrie q̄ regē inhibendo
ope domi dī n̄ accusando instigat. s; consulendo interrogat
eoz recte imaginē expōit qui ad huc ingentilitate po-
ssi. fidē & opa mirant̄ ecclē. nec se credituros abnegant
s; hanc uerā eē ac uisā diuinitatis culturā intelligere
possunt. Veniq; a senib; audiens iudeoz cum rationē suę
edificationis redderent nos sum⁹ serui dī celi & t̄re. & edi-
ficam⁹ tēplū qd̄ erat destructū. ante hos annos multos.
qd̄q; rex ist̄ magnus edificauerat & extruxerat. postquā
autē ad iracundiā puocauerunt patres nr̄i dīm celi & t̄-
didit eos in manu nabuchodonosor regis babilonis chal-
dei. domū quoq; hanc destruxit. & cetā que de renoua-
tione eiusdē templi que p̄ cyrū p̄cepta ē responderunt.
nil ultra cū consiliariis suis contlicere neq; edificantes uo-
lebat impedire. uerū simplici animo utrū nā cyrus tem-
plū edificari uisisset. & utrū ipse clari⁹ hoc edificari
uellet. Agnita autē uoluntate utq; regis de edificatione
tēpli. diligent̄ & ipse cū suis ut oī op⁹ p̄ficeret auxiliū
ferre curauit. ut insequentib; sc̄ptū ē. Que cuncta n̄ra
& actioni conueniunt eoz q̄ ingentili p̄ uita constituta.
comisationē sc̄e ecclē repente uisā obstupescere. deinde
rationē eidē religionis audire ac discere student. atq; ad
ultimū agnito qd̄ hec adō celi & t̄re q̄ ē solus uerus d̄s
originē sūp̄serit. & ipsi ei⁹ sac̄mentis credentes cōmunica-
re. ei⁹q; edificū iunare letant̄. Verū dari⁹ rex accepta du-
ctis & consiliariis ei⁹ eplā. qd̄ egerit uideam⁹. Cap. 6.

Tunc e dari⁹ rex p̄cepit & recensuerunt in byblio-
theca libroz qui erant repositi in babilone. & in-
uentū ē in ecbatānis qd̄ ē castrū in medana p̄uincia

uolumen unū. talisq; sc̄pt̄ erat in eo cōmentari. Anno p̄mo
cyri regis psariū. cyris rex decreuit dom̄ dī que in ierl̄m edi-
ficaretur in loco ubi immolent hostias. Ioseph̄ nom̄ loci in
quo hec cyri interre inuente s̄t ita posuit. & inuent̄ est
in ecbathāns constructa turres in regione medie codex.
Porro alia t̄nsiatio sic f̄t. In ecbathana edificatio t̄tis-
simo regionis medoy. Vnde ueri simile uidet̄ qd̄ nom̄ me-
dena. nich̄ aliud quā media significet. Quā seq̄t̄. & ut po-
nant fundam̄ta supportantia altitudinis cubitoꝝ. lx. &
latitudinis cubitoꝝ lx. ordines ḡ de lapidib̄ impositis. iii.
& sic ordines de lignis nouis. n̄ ē nob̄ exponendū. q̄a neq; in
p̄ore tēpli edificatione. neq; in posteriore aliqd̄ hariū mensu-
rarū uel huiusmodi opis inueniūt. Vñ colligit̄ hoc cyrus de
sensu suo p̄tulisse. & m̄surā siue ordinē opis ut s̄ congruū
uidebat̄ ad notasse. Siqd̄ tēplū ut ūba dierū narrant in
mensura p̄ma. hoc ē intra muros interiores habebat. lx.
cubitos longitudinis. xxx. cubitos latitudinis. porro altitu-
dinis ut regū hystoria narrat. usq; ad cenacula cubitos
xxx. deinde alios xxx. cubitos usq; ad cenaculū sup̄ quo
usq; altitudo portic̄ ascendebat ut ioseph̄ testat̄. deinde
alios lx. usq; ad summū tecti. id ē simul. c. xxx. cubitos. ut
ūba dierū docent. Quom̄ autē dicit ordines ponendos de
lapidib̄ impositis. iii. & sic ordines de lignis nouis. cū tem-
plū omne fuerit unū credo de lignis nouis uestiūt. Nisi
forte psariū mos erat ita tēpla facere ope uariato. ut term-
ēnt ordines lapidū p̄ parietes. & quart̄ de lignis fabrefac-
tis. & hoc quoq; in templo ierosolymoy eodē m̄ fieri debere
putauit. An forte de atrio sacerdotū intelligendū. ē cū dix-
isse. qd̄ circa tēplū in gyro factū tres ordines atq; habebat
lapidū polioꝝ & q̄rtū lignoꝝ cedri. eratq; altan̄. t̄tib̄ ad
pect̄ usq; altū. Aut certe dom̄ d̄m̄ que erat ante tēplū faciem

tēpli de q̄ scriptura cū palatū regis salomonis fabricaretur
 ita cōmemorat. fecit & atū mai' rotundū tū ordinū de la-
 pidib' sectis. & unū ordinis de dolata cedro. nec non & maio
 dom' dñi interiori porticū domus. S; & uasa tēpli aurea
 & argentea que nabuchodonosor tulerat de tēplo in ba-
 bylonē reddant. & referant in ierlm in locū suū que po-
 sita sunt in tēplo dī. Qd die posita tunc fuisse uasa in tēplo
 dī. significat qd tēplū babylonoz in q̄ ea nabuchodonosor
 posuerat. ut apt' sup' legit'. de quo hic cyrus auferri ac ie-
 rosolimā iusserat referri. Hucusq; littere cyri regis que
 methabathans inuenire fuerant qb' repente nouo atq; in-
 solito more ex psona & auctoritate darii regis additū ē.
 Hē g' tarannai dux regionis que ē tñssium. & starburzan-
 nai & consiliariū ur̄i apbarsathai q̄ estis tñssiumen pcul
 recedite ab illis. & dimitte fieri tēplū dī illud aduce iu-
 deoz & asemorib; eoz dom' dī illa edificet in loco suo. Talis
 ē g' consequentia text' quasi si dari' ipse legisset cyri lre-
 ras. easdēq; plectas statū sua auctoritate confirmet. ita ut
 om̄s adūsarios eoz cōpescens tēplū dī p̄t illuc legebat
 in loco suo edificare iuberet. cultoresq; illi' ipse monib;
 deuotissima mente ad seruendū illi' uoluntati uiuaret. Desig-
 net g' artaxerxis q̄ sup' domū uel ciuitatē dī edificare uenit.
 illos seueros dños q̄ constructionē scē ecclē motis psecutio-
 nib; contēxerūt. iniquas p̄turbationes eadē ecclā maxime
 martyriū uictoria floruit. designet dari' p̄ia illoz regū deuo-
 tionē q̄ agnita uoluntate xp̄iane fidei. n̄ solū n̄ resistere. s; &
 suis facultatib; eandē adiuuare curabant. Eqb' multi in-
 dictis. p̄oz psecutionib; se q̄q; ipsos cū subiectis s̄ p̄tis eadē
 fidei sacram̄tis consecrari uoluerunt. quoz p̄sone conuenit
 apte qd uerbis darii regis subsequenter adiungit. S; & ame-
 p̄ceptū ē qd oportet fieri ap̄s b̄t̄is iudeoz illis ut edificet

ss

ss

ss

ss

ss

ss

dom^o dī. scilicet ut de archa regis. id ē tribus que dant^r de re-
gione. tūstūm. studiose sup^r dent^r unis illis ne impediatur
op^o. Q^o s^o enī explicat^r q^untū ecclā liberalitate donoꝝ regaliū
uel adiuta sit. uel etiā locupletata p^orbē. Quāvis etiā iux-
ta allegoriā possit accipi qd^o de archa regis sumpt^r in opus
tēpli t^obuunt^r. cū etiā ex familia p^oncipiū sctāriū aliq^o ad fidē
xpī fauentib^o; ipsis p^oncipib^o; conueniunt. q^o uelut in archa
erant regis. dū regaliū archanoꝝ essent consciū. S^o; dant^r p^o-
biteris hoc ē semib^o; iudeoꝝ in sumptus op^ois tēpli. dū hī qui
in xpī confessione p^ocesserunt magist^r erudiendi. atq^o; ecclē
membris aduandū cōmittunt^r. qualis fuit cassiodorus qn-
dā senator repente ecclē doctoꝝ. qdū in expositione psalmoꝝ
quā egregiā fecit diligent^r intue^r ē qd^o ambrosi^o. qd^o hyla-
ri^o. qd^o augusti^o. qd^o cyrilli^o. qd^o ioh^os. qd^o ceti patres dixerūt.
edoctū se p^oculdubio a seniorib^o; iudeoꝝ. id ē confitemū^r &
laudamū^r dīm p^obauit. Cui simile ē illud qd^o seq^r. Qd^o si ne-
cesse fuerit & utulos & agnos & hēdos in holocaustū dī ce-
li frumētū sal. unū. oleū. scdm ritū sacerdotū q^o sunt in iert^olm.
det^r eis p^o dies sing^os. ne sit in aliquo querimonia. & offerat^r
oblaciones dō celi. oremq^o; p^onta regis & filioꝝ ei^o. Q^o s^o nāq^o
nesciat agnos utulos. & hēdos que sunt munda animalia.
frumenta q^o; sal. unū. & oleū que eque p^olegē dō offerē-
bant. sepi^o in scripturis scē in significatione bonoꝝ hominū.
siue op^om p^ofectoꝝ. seu karismatū spāliū solere intelligi.
Que cuncta nē iubente rege in holocaustū dī celi offerū-
tur. cū fauentib^o; mundi hui^o potestatib^o; res scē ecclē cres-
cunt. subditq^o; eis p^op^oli undiq^o; unā eandēq^o; fidē uernatū
xpō consecrandi aggregant^r. & q^ocqd^o boni naturalis q^osq^o; di-
mitt^r audierit. q^ocquid auris ecclāz salubre didicerit. to-
tū hoc in obsequiū diuini cult^o impendit. Ne q^ob^o apte dī. qd^o
ritū sacerdotū q^o sunt in iert^olm dari deberent. q^oa nimirum

”
”
”
”
”

ita solū accepta sunt dño uota offerentiū. si scdm catho-
lice pacis rñū offerant. Nā quēcūq; uel pagana superstitione
uel contemtionē heretica sunt bona p̄mixta. hec bona
estimari nullaten⁹ debent. Offerunt autē sacerdotes. id ē p-
uita regis & filioꝝ ei⁹. iuxta illud apti. Obsec⁹ g̃ p̄mo omniū
fieri obsecrationes. orationes. postulationes. gr̄arū actio-
nes p̄ omib; hominib; p̄ regib; & omib; q̄ in sublimitate
sunt. ut q̄tā & tñq̄lā uitā agant. Ame g̃ positū ē decre-
tū ut omnis homo q̄ mutauerit hanc uisionē tollat ligni
mū de domo ipsi⁹ erigat & configat in eo. dom⁹ autē ipsius
publicet. Patet latere sensus q̄a ḡuissima pena uoluit pi-
re cū siq̄s decretū religionis mutare tēptat. dāpnatione
uidet omniū que habere possit. & anime sue q̄ etiā con-
fixus in ligno cū tormēto diutini cruciatus amitteret. S;
& sp̄italis patet intellect⁹. q̄a opa nr̄a omnia lignis cōparant.
bona q̄dē fructiferis. p̄ua autē sterilib; atq; incendio dig-
nis. Tollitq; lignū de domo illi⁹ q̄ holocaustis dñm contra-
dicere insus ē. & erigit atq; in eo ipse configit. cū opa
eoz q̄ paci scē uniuersalis ecclē repugnant. omib; manifeste
quā sint inutilia q̄ p̄uila patescunt. & ipsi in eis dē opib;
n̄ gaudiū s̄ uitę. s; mortis poti⁹ laqueū congisse p̄bantur.
Dom⁹ quoq; talui publicat. id ē publico censui p̄sebit. cū
corpa etiā eoz in q̄b; diut⁹ in hac uitā manserūt p̄ resur-
rectionē p̄petuo puniēda tormēto. seuissimis exactorib;
hoc ē sp̄itib; impotestate tradunt. Bene autē ac fidelit̄ da-
rius decretū suū auxilio diuine potentie confirmari desi-
derat. dū repente dep̄cando subiungit dicens. V̄s autem
q̄ habitare fecit noni suū ibi dissipet omnia regna. & po-
pulū q̄ extenderit manū suā ut repugnet & dissipet do-
mū dñi illā que ē in iertm. Ego dari statim decretū qd̄ stu-
diose impleri uolo. Et ipse g̃ sic homo tēpali regno p̄dit.

p pace domus dī publica lege omnia quę potest facit cont-
 dicentes inq̃ntū pot' ostingit. & dñm q' etnā atq; omnipoten-
 tē h̃t uirtutē. hoc idē ueracit' p̃ficere rogat p̃iaq; deu-
 tione desiderat. ut & nom' ei' in domo sua p̃petuo maneat.
 & q̃cūq; hanc impugnare p̃sūpserit. ipsi in etnū regno te-
 uita p̃uent. Qd eodē ordine nē q̃q; in scā ecclā gerit. cum
 t̃renę potestates ad fidē sūse p̃statu ei' dē ecclē publica dū-
 ta p̃ponunt. & hanc dño adiuuante. atq; inimicos om̃s sub
 pedib' ei' ponente. placidā sēp habere q̃etē cupiunt ac pacē.
 Igit' tatannai dux regionis t̃ñstiumen. & starburzannai. &
 consiliarij ei' scđm qd p̃cep̃at dari rex sic diligent' executi
 sunt. Seniores autē iudeorū edificabant. & p̃spabant. Et nē
 quoq; s̃fluentib' ad fidē p̃tis. & aliquādo etiā ex hīs q' foris s̃t
 paci illi fauentib; seniores iudeorū. hoc ē illi q' sede magiste-
 rii sunt digni. ecclām suo cotidie uel uerbo uel exemplo edifi-
 cant uel p̃spant. q̃a & si aliquādiu antiquis hostis impugnet.
 inuenit tam sermo dī aliq̃s inq̃b; uincat. & fugatis adūsariis
 muros ueritatis extruat. Et p̃spabunt inq̃t iuxta p̃phetiā
 aggei p̃phē. & zacharie filiū addo. Predixerant enī utē pro-
 phē. q̃na si edificando tēplo insisterēt. mox donante dño. &
 op' ipsū cōplerent. & bonis om̃ib; p̃m̃cedere deuotionis largi
 habundarent. Q̃b' ē illud zacharie. Manus zorobabel funda-
 uerunt domū istā. & man' ei' p̃ficient eā. & scietis q̃a dñs ex-
 ercituū misit me ad uos. Hoc ē cū uideretis tēplū ab ipso zo-
 robabel aquo ē fundatū ēē p̃fectū. tunc intelligetis me mis-
 sum ad dño. & que locut' sū ipso mandante dixisse. Ite aggei.
 Adie inquit uicesima q̃rta nom' ñstris adie q' fundamēta iacta
 sunt tēpli dñi. p̃onite sup cor ur̃m. Nūqd iā semen inger-
 minē ē. & adhuc uinea & fic' & malogranata & lignū oliuę
 n̄ floruit. Ex die ista benethicā. Qd ueracit' fuisse p̃dictū
 ipse ext' rerū docuit. S; & om̃s p̃phē. immo om̃s sacre auc-

tores scripturę p[ro]p[ri]a structorib[us] scē ecclē id ē doctorib[us] polli-
cent. si non ipsi adu[er]sitatib[us] fatigati a labore scō q[ui]escant. adert
nāq[ue] diuinū auxiliū. q[ui] cepta dom[us] d[omi]ni madu[er]torū corde
credendo ac bene uiuendo cōpleat[ur]. Adueniet architectis
eisdē benedictio frugū uinę. fici. malognati. y oluę. id ē
habundantia copiosior sp[irit]ualū carismatū. quę absq[ue] ulla
dubitatione tanto nob[is] largi[ur] ad h[oc]o t[em]p[or]e. q[ui]nto diligentius
habituaculū gl[ori]ę illi. siue in nobis ipsis p[ro]ximor[um] cordib[us] extru-
ere satagerim[us]. Neq[ue] aliq[ui]s hoc qd idē aggeus sub dario rege
tēpli ēē iacta fundamēta dicit. contrūi[us] estimet huic sacre
quā exponim[us] hystorie in qua sc[ri]ptū ē. scđo anno cyri regis
psariū fundatū ēē acenitariū tēpli multū gaudente & col-
laudante d[omi]ni p[ro]p[ri]o. Nāq[ue] tunc ipsi tēpli cept[us] fundatio. de
qua sc[ri]ptū ē. id ē dom[us] scē interioris. cui[us] mensuras specialit[er]
& regū. & paralyppomenon hystoria refert. H[ec] autē cum
edificatione dom[us] ipsi[us]. etiā porticuū & garzophilato[rum] quę
ipsā domū undiq[ue] usq[ue] in gyro ambiebant edificia funda-
ta narrant[ur]. quor[um] in libro paralyppomenon ita fit m[en]tio.
fecit & atū sac[er]dotū & basilicā g[ra]nde. & hostia in basilica
quę text[us] er[egit]. in qua basilica templo circūposita. & p[ro]p[ri]is
adorandū consistere & custodes ac ianitores tēpli p[er] uices sua
die noctuq[ue] solebant excubare. sic idē lib[er] paralyppomenon
habundantissime docet. Nec aliq[ui]ndo generalit[er] docet cū
ipso tēplo annumerant[ur]. ut in euglio ubi docente in tēplo
d[omi]no. mulierē in adult[er]io dephensā adduxere pharisei &
scēb[us] quā nullaten[us] nisi in porticu tēpli aliquas introduce-
re potuerunt. aliq[ui]ndo separati sub nomine garzophilato[rum]
siue exhedrarū siue porticuū siue atrio[rum]. Vnde ē illud
psalmiste. q[ui] stat[us] in domo d[omi]ni in atrio dom[us] d[omi]ni n[ost]ri. Et edi-
ficauerunt & construxerunt iubente d[omi]no isrl. & iubente
cyro & dario. & artaxerse regib[us] psariū. & compleuerunt

domū dī istā. usq; addiē terciū mensis addar. q̄ est ann⁹
 sextus regni vari regis. Artaxerxes dicit illū q̄ post
 sextū annū regni dārī regis regnauit. cui tēpe esdras de
 babylone ierosolimā ascendit. Querit autē qm̄ dicat uben-
 te non solū cyro & dario s; artaxerse domū dī eē cōstruc-
 tam. cū continuo subiungit eā ad huc regnante dario
 fuisse cōpletā & dedicata. n̄ forte credendū ē. etiā artax-
 erxes in illo ierosolimā plurimā auri & argenti pondere
 uulisse ut siqd minus in edificatione uel in ornatu tēpli sine
 uasoz ei eēt cōpletū. ex ipsa q̄ miserat & donauerat pecu-
 nia pficeret. Nā & esdra illuc pperante sc̄ptū ē. qd idē rex
 cū principib; & consiliariis suis plurimū auri & argenti &
 uasoz p̄ciosoz miserit ad templū. Vbi int̄ alia positū est
 in exemplari regis. s; & cetā qb̄ op⁹ fuerit in domū dī ui-
 quantū cūq; necesse ē ut expendas. dabis de thesauro &
 de fisco regis. Mensis autē adar cui die tētia dom⁹ dī cōple-
 ta ē. ipse ē q̄ apd nos martī uocat. quē sc̄ptā duodecimū
 mense iuxta cursū lune solet appellare. Nec uacat amys-
 terio qd dom⁹ dī septimo m̄se in edificio altaris incepta ē.
 duodecimo ē mense p̄fecta. cepta ē in m̄cio septimi m̄sis
 q̄a omne qd facim⁹ bonū. p̄ueniente nos grā sp̄s sc̄i incipi-
 mus. & hac comitante ad p̄fectionē tendim⁹. Cōpleta est
 autē duodecimo mense ob significantiā p̄fectionis quē
 hoc numero continet. maxime p̄t sūmā ap̄loz in quoz
 fide & doct̄ina eccl̄a p̄ficet. Itē duodenari⁹ numerus idē
 p̄fectionē recte fidei & op̄ationis designat. q̄a sine tā per-
 quatuor. seu quātor p̄tria multiplices. xii. sūmabil. Tria
 autē ad fidē merito p̄p̄t confessionē sc̄e trinitatis refe-
 runt. quātor ad op⁹ bonū p̄t totidē uirtutes excellentio-
 res prudentiā. fortitudinē. tēpantiā & iusticiā. q̄rum
 ubi sapientie in laudib; ipsi sapē meminit ita dicens.

Sobrietate enim & prudentia docet & iusticia & virtu-
tem quibus utilis nichil est inuita hominibus. Recte ergo domus
domini septimo mense inchoata. & duodecimo est perfecta ac
dedicata. quia mens electorum gratia spiritus sancti illustratur. ut ad perfec-
tionem bone operationis perveniat. cum fide sancte & induitue
inveniat. sicque letabunda dedicationem beate retributio-
nis expectat. Et quoniam ipsa retributio future nostre sollemp-
nitatis interpe uniuersalis resurrectionis & inuersione ei-
usdem in qua nec credimus tantum perficitur. recte domus domini. non
solum duodecimo mense sed & tertia eius die completa esse me-
moratur. quia enim dominus tertia die resurrexit a mortuis recte
quod nostra resurrectio tribuano potest designari numero de-
qua dicit propheta. Quia ipse cepit & curabit nos. iustificabit
nos post duos dies. in die tertia suscitabit nos. Cepta est
edificatio templi primo anno cyri regis. & sexto darii anno
consummata. quod sunt anni iuxta fidem chronicorum. xli. sex.
Siquidem cyrus regnavit annis. xxx. postque cambyses
filius eius. ix. quod in hoc volumine ut iosephus autumat
artaxerxes uocat. Post quem magi qui illum interfecerunt
uno anno. post quem darius usque ad consummationem ac dedica-
tionem templi annis sex. quod sunt ut diximus anni. xli. sex.
Queritur autem quoniam dicente domino iudeis sub figura templi
de passione ac resurrectione sua. soluite templum hoc &
in tribus diebus excitabo illud. responderunt ipsi. quadragen-
ta & sex annis edificatum est templum hoc. & tu tribus diebus exci-
tabis illud. cum non amplius quod quinquaginta & quadraginta anni repi-
antur a primo cyri usque ad sextum darii regis annum. Sed si hy-
storia iosephi legamus in qua post consummationem ac dedica-
tionem templi. tres adhuc annos addit. in quibus phibolus
idem circumposita templo munitionum constructio & quedam
alia que remanserant perfecta sunt. uidebimus quia recte

in edificatione templi . q̄draginta & sex annor̄ potuerit sūma
cōputari in q̄b; eminentiora ei edificia fuere cuncta comple-
ta. Verū nos hoc euglīi capitulo admoniti debem⁹ animo
retinere: q̄a tēplū salomone edificatū . & azorobabel . & ihu.
reeducatū ē . multiplice h̄c figurā. Hāc ē unā quāq;
aiām designat electā que p̄p̄ inhabitante in se xp̄m
xp̄i domus ac tēplū recte uocat⁹ . & eccl̄am totā . hoc
ē congregationē elector̄ omnīū & anḡlor̄ & hominū .
& ipsū dñi corp⁹ qd̄ ex uirgine natū . ac sine peccato
in mundo ē cōsistatū . & ab impiis morte solutū s; ab
ipso ē die t̄cia resuscitatū ad uitā. Cui figure specialit̄
aptat⁹ illud qd̄ tēplū . q̄draginta sex annis edificatum
esse dicit⁹. Narrant nāq; sytiologi qd̄ hoc numero cor-
pus humanū in utero atēpe conceptionis usq; ad p̄fec-
ta membror̄ linamenta crescendo puemat. Et decebat
omnimodis ut dom⁹ que dñici figurā corp̄is erat habi-
tura eo annor̄ numero conderet⁹ in ierl̄m . q̄ dierū nu-
mero ipsū dñi corp⁹ in utero uirginis sac̄ scē erat crean-
dū : que uidelicet uirgo ueracissime ierl̄m . id ē ciuitas
regis magni & uisio pacis cognominanda . illi nimirū
de q̄ dictū ē . ipse ē pax nr̄a q̄ fecit utraq; unū . sicut
& illud qd̄ de eodē templo sc̄ptū ē . Ostiū autē lateris
mediū in parte erat dom⁹ dextre . & p̄coeleā ascende-
bant in sup̄i cenaculū . & a sup̄iore interciū . qd̄ specia-
liter dñici corp̄is figurā p̄tulit de quo sc̄ptū ē . s; un⁹
multū lancea lateris ei⁹ apuit . & continuo exiuit san-
guis & aqua. Ostiū quippe lateris mediū in parte erat
dom⁹ dextre : hoc ē ab orientali angulo lateris meri-
diani intra incipiens & p̄ interiora ei⁹ lateris occulto
tinere paulatī ad altiora cenaculor̄ p̄ducens : quia
dñs & saluator nr̄ ianuā nob̄ salutis in dextro latere

fini corporis uoluit aptare. p cuius sacramenta abluti & scificati. al-
 tiore celestis regni aula possim intrare. Ascendim nāq; p
 hostiū lateris mediū. insupr cenaculū. qñdo p aquā baptis-
 mat. & poculū dñici calicis consecrati ab hac terrestri.
 conuisione ad celestē ammarū uitā puenim. A supiore
 quoq; intēuū penetram cenaculū. cū beatitudine ammax
 etiā corpm immortalū pceptione cumulamur.

Fecerunt autē filii isrl sacdotes & leuite. & reliqui
 filioz tñsmigrationis dedicationē dom' dñi ingaudio?
 & optulerunt in dedicationē dom' dñi. utulos. centum
 & arietes. ducentos. & agnos. cccc. hircos p peccato totius
 isrl duodecim. Merito gaudent filii tñsmigrationis
 qd ipsi iugū captiuitatis abicere. & domū dñi quē des-
 tructa erat mererent' ostruere. offeruntq; quasi deuoti
 dō famuli plurimas in dedicationē dom' dñi hostias. of-
 ferunt & qñ fratnitatis amatores p peccato tot' isrl. hoc
 ē enī n' eoz tantūm q p'sentes adesse potuerunt. uerū
 & illoz q uel in babylone uel in alijs adhuc puincijs
 positi extra tram repmissionis int' hostes gemebant. ro-
 gantes quoq; eis dñm fieri p'piciū. & eos uelut hostē amala
 custodire. uel ab hostib; erutos optatā reuocare ad patā.
 Verū qā reedificatio dom' post captiuitatē illoz ut sepe
 dictū ē. correctionē designat qui a uia ueritatis quam
 paululū inchoauerant peccando ab errauerunt. apte
 restauratū huiusmodi templū dedicat' a sacdotib; & leui-
 tis. & reliquis filioz tñsmigrationis ingaudio. qā correc-
 tis his q peccauerunt multū fit gaudiū in celo corā an-
 gelis dei. fit & magistris q perrantū salute laboraue-
 runt. fit & omnib; q ab abylone id ē confusione peccatoz
 adiuturū arce. trā itiq; repmissionis mente & ope tñs-
 migrauerunt. Et sacdotes q & leuite & omnis pls medi-

ficatione restaurate domi dñi gaudent. q̃a om̃s necesse ē
 ordines sc̃e eccl̃e reconciliatis p̃ penitentiā hīs qui pecca-
 uerunt. ut congaudeant. Offerunt in hanc dedicationē
 hostias. cū per rantiū iūstione uota gratiarū dō referunt.
 cū multi conspecta eoz uita dō deuota & ipsi se ad maiora
 uirtutū opa accingunt. nolentes eis seigniores in opibus
 bonis existerē. q̃b̃ innocentiores minus peccando p̃manse-
 rant. Qd̃ ē de hīs q̃ nup̃ ad fidē ac sacramēta xp̃i suscipi-
 enda pueniūt eque pot̃ accipi. qd̃ multi sepe illoz qui
 infide p̃cesserunt feruentiora studia nouitioz emulēt
 & eoz in bono pficiunt exemplis. Non solū autē sacerdotes
 ieiunē & ipsi hostias in dedicationē domi dñi quā reno-
 uauerant. p̃ his q̃ p̃sentēs aderant. s; etiā p̃ peccato totius
 isrl̃ offerēbant. q̃a nimirū sic oportet eoz q̃ nob̃ cū allē
 bonis fauere. sic illoz bona imitando nr̃a facere. ut etiam
 p̃latu totū que p̃orbē ē eccl̃e sollerti cura dñm p̃cemur.
 iuxta ipsū dñice orationis exemplū in qua sibi ^{neptio} specialit̃
 panē cotidianū dari. uel peccata dimitti uel specialiter
 atēptatione & malo liberari s; pot̃ p̃ omnib; qui eundē
 habent patrē in celis orare iubet. Itē edificato templo
 & dedicatio seq̃t̃. cū impleta in fine sc̃li sūma electoz pue-
 nerit ad grām celestīū p̃mior. In quā dedicationē offerunt
 hostiē dō multū acceptabiles. ille nimirū de q̃b; eadē domus
 dñi. id ē sc̃a eccl̃a post captiuitatē longā eripne mortal̃
 reedificata post glām immortalitatis suo conditori ac re-
 demptori cant̃ dicens. Dirupisti uincula mea t̃ sacrificabo
 hostiā laudis. Et qm̃ eadē hostia laudis offerenda ē dō n̄
 solū ob collata uirtutū dona uerū etiā ob purgatas atq;
 ablatas sordes uitioz. recte p̃ oblatos in dedicationē tē-
 pli uirtuos. arretes & agnos. hyrci q̃ p̃ peccato totius isrl̃
 mactati ēē p̃hibent. Grā nāq; dñi que uirtutū beneficia

confert. ipsa neq̃tia scelerū aufert. neq; ullū pelagi in domo
 dī habet locū. q̃ se suosq; p̃suadebat lib̃tate p̃p̃rii arbitrii.
 uel liberari amat. uel confirmari posse in bonis. Offerunt
 autē in hac uita hyrci p̃ peccato. cū electi sup̃ne pietati sup̃-
 plicant ut liberent̃ a peccatis. offerunt & in futura cū idē
 gr̃as ei offerunt. qd̃ ipso concedente sunt liberati a peccatis.
 Idōq; m̃ias dñi in c̃nū cantabunt. q̃a nūquā se miserof fu-
 isse ac p̃ domū ipsi beatos ēē factos obliuiscunt. Et statuerunt
 sacerdotes in ordinib; suis. & leuitas in uicib; suis sup̃ opa dī in
 ierlm̃. sic sc̃ptū ē in lege moysi. Ordo poscebat deuotionis
 ut post edificatā ac dedicatā domū dñi. mox sacerdotes ac
 leuitas q̃ in ea ministrarent ordinarent̃. nec sine causa.
 q̃a dom̃ erecta minime fulgeret. si de essent q̃ int̃ dō ser-
 uirent. Qd̃ sepi⁹ ē inculcandū eis q̃ monastia magnifico
 ope. construunt. neq; q̃ in his statuunt doctores q̃ ad opa
 dī ip̃m cohortent̃. s; suis poti⁹ mibi uoluptatib; ac desi-
 deriis seruiunt. Qd̃ autē dñs sacerdotes in ordinib; suis &
 leuitas in uicib; suis constituit. uices ebdomadarū signi-
 ficat in q̃b; cet̃ omnis unusq; g̃t̃us. p̃ uiginti q̃tuor partes
 erat dist̃but⁹. itaq; un⁹ q̃s; ordo uicē suę ebdomadis p̃ octo
 nos uidet̃ dies. a sabbato usq; ad sabb̃m int̃p̃lo munda-
 ret. & deinde uiginti t̃b; ebdomadib; at̃p̃li liber officii.
 cū p̃p̃e domus ageret ut ũba dierū narrant. Nā ce in-
 currentu interioris sacrariū. iā fecerunt porticus tēpli.
 in quarū ianuū. officia sua p̃uices obseruabant leuitę
 sic c̃nbi legit̃. Qd̃ ū dī sic sc̃ptū ē in lege moysi. n̄ adui-
 ces leuitarū s; ad opa dī p̃tinet. Moyses nāq; sc̃psit quid
 sacerdotes. qd̃ leuitę in domo dī opari deberent. Vices ū
 leuitarū & ordines sacerdotū. p̃ uiginti q̃tuor sortes de q̃b;
 dixim⁹ non moyses s; d̃d̃ rex ordinauit cū p̃phas sacerdotes
 & leuitas illi tēp̃is desc̃psit. Et nē q̃ edificata ac dedicata

xpi ecclā p regenerationē nouorū ad fidē pptōz statuere
debet sacerdotes ac leuitas in ordinib; et uicib; suis qui sint
studiosi ad opa dī. ut n̄ solū sacramētis fidei iniciant̄ ppli.
s; exemplis atq; eruditione pcedentū in xpō uisōz ad agen-
da que dī sunt instituam̄. et hoc n̄ pceptū humani in-
geniū. s; sic sc̄ptū ē in libro moysi. Cui resonant illud eu-
glicū. Euntes g̃ docete om̄s gentes baptizantes. e. i. n. p.
f. n̄. sc̄i. docentes eos seruare omnia quecūq; mandauim
uob. Non g̃ n̄r̄s auditores ppa. s; que legi et euglī sunt
mandata docere debem? si ad p̄mia que dñs p̄misit una
cū eisde auditorib; puenire curam?

Fecerunt autē filii t̄nsmig̃tionis pascha q̄rta decimadie
p̄mi m̄sis. Purificati enī fuerunt sacerdotes et leuitē q̄i
unus om̄s mundi ad ymmolandū pascha. unūq; filius
t̄nsmig̃tionis. et fr̄ib; suis sacerdotib; et sibi. Qd̄ p̄tinuit ad
hystoriā de celebratione pasche post edificatā domū dñi re-
ferre. cū iā dudū eēt p̄missū. qd̄ adie p̄mo aduentū sui
in ierlm̄ incunctis sollempnitatib; dñi legitimas hostias atq;
holocausta offerrent. n̄ forte p̄pterea de pascha facto specia-
liter referre uoluit. ut amoneret lectore qd̄ filii t̄nsmig̃-
tionis edificationē tēpli eadē qua cepant mentis deu-
tione cōpleuerunt. Ibi nāq; p̄dictū ē qd̄ congregat̄ ē om̄s
ppls q̄i uir un̄ in ierlm̄. et surrexit ioseph fili⁹ ioseph et
fratres ei⁹ sacerdotes et zorobabel fili⁹ salathiel et fr̄es ei⁹. et edi-
ficauerūt altare dī isrl̄ ut offerrent in eo holocausta om̄ia.
et nē dedicato in templo instante iā anno. xl. vi. eadē pre-
tas religionis omniū mentib; unēt memorat̄. dū dñs puri-
ficatos fuisse sacerdotes et leuitas. q̄i unū om̄s mundos ad
ymmolandū pascha. Multa nāq; sacerdotū. multa nāq;
leuitarū milia erant. q̄ tam om̄s purificati et mundi fue-
rant ad ymmolandū pascha. Que enī maior in hac ui-

ta potest esse pfectio. qm munde unitas multitudinis. Neq;
 hoc diuisis animarum intentionib; s; sic lucas de pmitina testam-
 ti noui scpsit ecclā. corde & anima una in uera fide ac dilec-
 tione in dñm. Hec dispar in pto unitas dilectionis & castitatis
 inuenit. cū dñs ad ymmolandū pascha unūq; filijs tñsmigti-
 nis & frīb; suis sacdotib; & ibi statū subinfert. Et comedert
 filij isrl q reūsi fuerant de tñsmigtiōe & omīs q se separa-
 uerant a cōmūnatione gentiū tñ ad eos. ut quererent do-
 minū dñm isrl. Vnūq; filijs tñsmigtiōis ymmolatiū est
 pascha omīs comederunt filij isrl. n̄ solū q reūsi fuerant
 de captiuitate. s; & omīs q alicubi anteā constituti. eo tēpe se
 separauerāt a cōmūnationib; gentiū tñ ad eos. Qd etiā de
 de pfectis recte pot̄ intelligi. q cū natā ēēt gentiles in ri-
 tū cōuertebant. ipsi dñs accepta circūcisione hostijs sunt pu-
 rificati legalib; ut digni ēēt & ipsi participatione saluta-
 ris. Et notandū qā gentes tñ dicūt eos q cōmūnationib;
 seruiunt. ut e contrario gentes ēē celi doceret eos q ab his
 separati. in unitate & castitate dño seruirent. etq; sollempnia
 sincero corde celebrarent. Husq; alias n̄ fallor idē pps isrl
 ex quo egressi sūt ex egypto p moysen tantę deuotionis cum
 sacdotib; & leuitis magistris suis extitisse repit. s; hec de-
 uotio castigatōe diuina facta ē. cū p peccatis suis hostib;
 affligendi sūt tñ. afflicti aduersitatib; a peccatis penitendo
 aīsi. merito penitentię & cōfessionis sunt libati ab hostib;
 & idō meli' seruaturi. ppā reuocati sunt ad patā. S; hec
 hacten. Videm' sepius illos q tēplū sui corpis siue pse.
 siue p alios peccando pphanauerūt. & p hoc ad diabolo sunt
 captiuati redire ad dñm p penitentiā. & tē maiore in-
 stantia q p' consueuerant bonis insudasse opib; qb; man-
 sionē denuo in se ipsis suo ductori pparent. Notandum
 enī qd salomon p' tēplū in pace sui regni pmaximā bre-

sacficiū

in tēpe nullo omnimodis contēdicente pfecti. nē autē de-
 structu hoc ppt peccata filiū tñsmigtiōnis in magna cor-
 dis compunctiōe labori longo insistentes & sepiissime ab
 inimicis retardati. tandē diuinit' adiuti restaurarunt.
 facile nāq; ē oīsū quēq; ad fidē agnitiōēq; ueritatē ab
 renūciare diabolo. & confiteri dñi unū & uerū & sac-
 menta x̄p̄cipe. hisq; initiatiū in remissionē omnium pec-
 catōz tēplū ei' effici. atq; acceptā uite innocentia comitan-
 te ei' grā seruare. s; multi laboris ē eū q' accepta fide sac-
 menta peccando cōtēpnit p̄stina recipe dignitatē. quia
 n̄ hinc facilis emdatio p aquā baptismi denuo dari pot'.
 s; infectū scelus longo penitentię labore largis lacrimaz
 fluentis. & districtiore continentię sudore delendū est.
 Cui emdationi ipsa quoq; consuetudo uitioz quasi muni-
 casamaritanoz t̄ba repugnat. tanto ad supandū diffici-
 uor q̄nto diuinit' t̄a cordis inuitē uacua possidebat. Por-
 & hoc dici qd idō specialit' reedificata ac dedicata domo
 dñi de pascha facto cōmemorat. cū nulli ēēt dubiū qñ
 homines tante religionis pascha suo tēpe facere uelles.
 ut mystice insinuaret hanc ēē sūmā tot' pfectionis cū
 tñscensis mundi cupiditatib; atq; illecebs immūsis. tota
 sēp intentione mentis alt' uite meditanti ingressū. Pas-
 cha enī tñst' interpretat. nom̄ inde habens qd uel filiū dñi
 meo p ymmolationē agni de egyptia seruitute ad gan-
 dia libertatis tñsierit. uel ipse agnus immaculat' idē dñi
 ymmolatus p̄mā redēptione tñsierit ex hoc mundo
 ad patrē. Qd & nos imitam' cū ab infimis uoluptatib; ad
 celestia querenda tñsim'. uere autē p̄ficiunt' cū acariis
 ergastulo soluti. celeste regnū intrant. Cui sensim cōue-
 nit apte qd seip̄. Et fecerūt sollempnitatē a rimoz septē
 dieb; in leticia. hic nāq; sollempnitatē qñ spālīt facere

T
 N
 A

debeat? docet apt's dicens. Itaq; epulem non infermto ue-
 teri neq; in fermento malicie & neqcie; s; in azimis sincer-
 itatis & ueritatis. Que; septē dieb; est celebranda? qā p om-
 ne scilicet hui' temp' qd tot dieb' currit. insinceritate nob' ē;
 & ueritate. immo in omniū bonoz operum uictimis atq;
 holocaustis una ducenda. Quā u' dñs nr' paschali tēpe mor-
 te tñsitorie gustatā etna resurrectionis uirtute deuicit?
 pot' hoc in loco celebratio pasche ad tēp' nrē resurrectionis
 typice tñsferri. ut edificatio qdē tēpli p'sentē ecclē statū
 designet? dedicatio uitā futurā que; in ammarū scārum
 cū de corpe exierunt exultatione gerit'. Immolatio pas-
 che glām insinuat resurrectionis. cū omīs electi carne;
 agni immaculati. id ē dī & dñi nrī. n' ampli' insacrūto cre-
 dentes? s; in re ipsa ac ueritate uidentes reficiunt'. Unde
 & in hoc pascha omīs sacerdotes ac leuite. omnis ppli cetus
 omīs qd diligentes dñm ad eos confluerant. mundi fuisse oīs
 qñi un' affuisse p'hibent'. qā tunc uera erit agn' dī tollit pec-
 cata mundi. & sic apt's ioh's ait. sangs ihu filiū dī emundat
 nos ab omni peccato. tunc uera erit unitas cū fuerit d's
 omnia in omib'. tunc uera azimoz sollemnitas in leticia
 celebrabit'. cū nullo in electis p'manente fermento malicie
 & neqcie;. omīs in ueritate ac sinceritate cordis diuine in-
 fioni ad herent. Et hoc n' in septē dieb' scilicet habentis. s;
 in una die uite pennis matris dñi que; ē melior sup m-
 liam luce sp's scī. cui nob' septiformē pphā grā commūdat.
 fecerunt inq't sollemnitate azimoz. vii. dieb' in leticia.
 quō letificauerat eos dñs & conuiterat cor regis assyrū ad
 eos. ut adiunaret man' eoz in ope dom' dī isrl'. Hec ē nāq;
 maxima in hoc sclo & in futuro leticia iustoz pfectum
 op' & ecclē. conuīs etā gentilib; q' olim resistebāt ad ad-
 uiuandū ei' statū. & confirmandā p' orbe uniu'sū. pacē

xpiane ecclesie religionis. Huc usque rediit de babilone in-
 rlin ppli qui captiuatus fuerat. Reductio uasoz que abduc-
 ta erant. restauratio ac dedicatio tēpli qd incensū ac destruc-
 tum erat. celebratio sollempnitatū & de cantantio canticoz
 dñi que intra aliena cantare non poterant. sub ducibus
 zorobabel & iosue scbit. Que cuncta unā eandēq; cogniti-
 onē humane in xpō saluationis continent. cū uel hū q; cum
 peccato p̄me p̄uaricationis in mundū uenerant facinorosi
 fidei purificati saluant. uel hū q; peccando fide acceptā corri-
 perāt penitendo resipiscunt. & utiq; p̄ unū eundēq; saluato-
 re uerū regē ac saccdotē quasi pascha felicissimū celebrantes.
 de hoc mundo ad patrē de morte tñseunt ad uitā. Verū
 q̄a tēplo incenso atq; urbe iherosolima subitā sc̄pturē q̄q;
 scē que ibidē seruabant simul fuerant hostili clade p̄tē.
 etiā miserante dño atq; ad suū pplm reuēso reparari oportē-
 bat. ut q̄ edificia eruta restaurarant. haberet unde ipsi ad
 montē restaurari int̄ infide & dilectione sui creatoris dis-
 cerent. Unde bene seq̄t. **Caput VII.**

Post hęc autē ūba in regno artaxerxis regis psarū esdrā
 fili sarae. fili azarie. & cetera usq; dū cōpleta ē genealo-
 gia dictū ē fili eleazar. fili aaron saccdotis abinitio. ipse
 esdras ascendit de babilone. & ipse sc̄ba uelox in lege moysi
 quā dedit dñs dñs isrl. Hunc artaxerxes sen sub q̄ esdras de bā-
 lonia iherosolimā ascendit. iosephus putat xerxes filium darii
 q̄ post eū regnauit. Porro chronicoz libri successorē eidem
 xerxis q̄ etiā apd̄ eos artaxerxis appellat. hic designatū est
 manit. Regnauit autē darii sub quo edificatū ē tēplū annos
 t̄ginta sex. post quē xerxes annos. x̄x. sex. post quē artaban
 menses. vii. q̄s chronoḡph. p̄ anno posuere. Post quē artax-
 erxes. annos. xl. Sc̄ba autē uelox in lege dñi esdras dñs. eo
 qd̄ legē que erat sup̄ta refecerit. n̄ solū autē legē. s; etiam

has

77

77

77

77

77

ut cōmunis maior fama ē. omnē sacre sēpturę seriem que
parit igni cōsumpta ē. put s̄ uidebat̄ legentib⁹ sufficere re-
sēpsit. In q̄ope ferunt quia n̄nulla uerba que oportuna arbi-
traret̄ adiecerit. Egb⁹ ē illud. Et non surrexit pph̄a in isrl̄
sic moyses que nōss; dñs facie ad faciē & cēta. Que uidet̄ ūba
non nisi is q̄ longo p̄ moysen tēpore uiueret dicere potuit.
Et in libro samueis olim sic in isrl̄ loquebat̄ unq̄sq; uadens
cōsuleret̄ dñm. Venite & eam⁹ ad uidentē. Q̄ enī pph̄a dñs ho-
die. uocabat̄ olim uidentē. Non nulla autē inteḡ uolumi-
na que q̄ndā in p̄ptō isrl̄ habebant̄. intacta reliquerit. quoz
idō nē nil aliud in sacra sēptā q̄ nominis tantū memoria
habet̄. ut ē illud in libro numeroz. Vñ dñs in libro belloz
dñm. & in ioseph. Nonne hoc sēptū ē in libro iustoz. S; &
in regnū & paralyppomenon uolumine cōmemorant̄. libri
hystorici pph̄arū ahye sylonitis. & semeie. addo. & nathan.
ysaie quoq; & ieu. filiū anani. de q̄ dñs q̄a librū regū isrl̄ ip-
se scripserit. & multa alia egb⁹ omnib⁹ dicunt hodie nulla
uspiā uestigia reperiri. ferunt q̄ hebrei neq; apd̄ eos de
hac re ulla dubitatio ē. qd̄ idē esdras leuiore litteras ex-
cogitauerit sub nominib⁹ earū q̄ eaten⁹ habuerant. q̄b⁹ ue-
locissime tantā libroz copiā que erat cōsumpta reficeret. Vñ
n̄ solū sc̄ba. uerū & sc̄ba uelox cognominat̄. Priores autē
litterę remanserūt apd̄ samaritanas. q̄b⁹ illi q̄nq; libros moysi
q̄s solos de sc̄a sēptura receperant sc̄bere solebant. Et ascende-
runt de filiis isrl̄ & de filiis sac̄dotū. & de filiis leuitarum.
& de cantorib⁹; & de ianitorib⁹; & de nathumēis in iherl̄m.
in anno septimo artaxerxis regis. & uenerunt in ierl̄m m̄se
q̄nto. ipse ē ann⁹ septim⁹ regis. Q̄a in p̄mo die m̄sis p̄mi cepit
ascendere de babylone & in p̄ma m̄sis q̄nta uenit in ierl̄m.
p̄ocupando diē eos uenisse in ierl̄m. Hā & insequentibus
q̄m uenerunt. & ū exercitū suū coadunauerunt. plent̄ ex

ordine descibit. Notandū autē qđ incipit voluminis huius
 sc̃ptū ē qđ ad p̃m̃sū cyri ascenderunt de babilone ducibz
 zorobabel. & iofug de filiis iuda & beniamin cū sac̃dotibz
 & leuitis. om̃s quoz d̃s suscitall; sp̃m̃ de qb̃ ē additū ē. qđ
 eēnt de captiuitate qđ t̃stulerat nabuchodonosor rex ba-
 bylonis in babilonē. hic autē sub esdra duce nulla iude &
 beniamin. nulla t̃sm̃g̃itis nabuchodonosor. s; tantūmodo
 filioz isrl̃ & sac̃dotū ac leuitarū qđ cū illo ascenderunt ñtro
 ē. Qñ ueri simile uidet. qđ illi qđ tunc reuocati s̃t ierosoli-
 mā de iuda & beniamin fuer̃t. qđ anabuchodonosor fue-
 rant in babilonā t̃sm̃g̃iti. Hi autē qđ n̄ reducti p̃ esdrā
 legunt de decē tribz; qđ specialit̃ post diuisione isrl̃ uocabā-
 tur exierunt. qđ reges assyrioz longe ante tēpa nabu-
 chodonosor captiuar̃t. & ult̃ medoz montes habitare fe-
 cerunt. Tē itaq; due tribz maxima ex parte domū redie-
 r̃t. ac tēplū g̃m̃ cū labore restituarunt. Necē autē tribz
 quē minore tēpli & religionis curā habuerunt. iubente
 licet rege patā redire neglexerunt. eo qđ destructo caldeoꝝ
 impio libere sub regibz psarū qđ gentē ipsorū diligebant in-
 uerent. At ū cū tēplū reedificatū & cōp̃l̃ā esse samaritā-
 noꝝ inuidiā cōperant. tandē & de ipsis aliqđ domū redire
 consenser̃t. tā & si plures ibidē resederunt. quoz p̃gen-
 es usq; hodie eisdē in partibz detineri. & psarū gēni ser-
 uire phibet. Sic autē zorobabel & iesus ut sepe dictū ē
 dñm saluatore designant. qđ captiuitatē generis humani
 sua grā relaxat suāq; in nob̃ domū ipse nos sc̃ificando ac
 possidendo edificat. sic & esdras sac̃dos ac sc̃ba uelax cum
 dē dominū qđ n̄ soluere legē s; adimplere manifeste dem-
 ñat. qđ & ob id sc̃ba legis dī siue sc̃ba uelax in lege moysi
 potuit recte uocari. qđ ipse moysi legē p̃ ang̃l̃m dedit.
 ipse p̃ph̃as sc̃os p̃ grām sui sp̃s docuit om̃ē ueritatē. ipse

omniū mentes electorū inq̃ ut suo amore tetigerit. ad intelligen-
dā faciendāq; dī pacis voluntatē accendit. Unī grām noui tes-
tamenti p̃mittens pph̃a dicebat. Et hoc testamētū qđ disponam
domui isrl̃ p̃ dies illos dīc̃ dñs. dādo leges meas in mēte eorū
& in corde eorū sup̃ sc̃bā eas. Cui sc̃be pulchre meminit psalmi-
ta dicens. Lingua mea calām. s. u. sc̃bē m̃s. Lingua q̃ppe pph̃e
calām erat sc̃be uelocis. q̃a que dñs illū sine ulla mora tēps̃
m̃t illustrando docuit. hec ipse p̃ officinū lingue foris homi-
nib; tēpālī p̃ferendo declarauit. Quē suo q̃; noīe esdras qui
m̃p̃tat adiutor apte demonstrat. ipse ē enī p̃ quē solum
p̃p̃t̃s fidelitū at̃bulatiōnib; liberari. & q̃li de babilonica cap-
tuitate ad lib̃tatē ierosolimoꝝ de cōfusione incioꝝ ad pacē
serenitatēq; uirtutū p̃ficiētib; meritoꝝ g̃tib; solet iñduci.
Q̃ in sc̃dō anabaz̃ non hoc ē ascensū eorū psalmo exclamat.
amēti ad sūma tendētib; q̃ duce tendere ac puenire debe-
ant insinuans. auxiliū meū a dño q̃ fecit celū & trā. Cui
etiā in achib; fuit figurā esdras tenuit. cū & ipse partē p̃pli
nūm̃mā de captiuitate ierosolimā reduxit simul & pecu-
niā ac uasā dō factā in grām tēpli ei aduexit. cū eundem
p̃p̃m ab uxorib; alienigenis pontificali auctoritate purga-
uit. Que cuncta qđ in sc̃ā eccl̃ā gestū actio siue gerendum
insinuant. docto patet lectori. s; & nos ut etiā simpliciōri-
b; pateant elaborare curabim; Qđ enī ascendit esdras de
babilone ascenduntq; cū eo de filiis isrl̃. & de filiis sac̃do-
tū ac leuitarū. significat piā redēptoris ñrī dispensatio-
nē. quam in carne apparens. cōfusiōnē mundi hui; liber ipse
a cōfusione uitioꝝ m̃tū. ut nos secū rediens ab omni
cōfusione liberatos. ad t̃q̃uitatē sup̃ne pacis induceret.
Cui uidelicet pacis sēpt̃ne in p̃senti eccl̃ā pign; accepim;.
dicente dño. Pacē relinq̃ uob; pacē meā dō uob;. id ē tēpa-
lem in trā p̃gnantib; relinq̃. p̃petuā ac celestē patam

pueris; do. De q̄ benedicti. q̄a in p̄mo m̄se cepit ascendere
 de babilone. & q̄nto m̄se cū filiis t̄singtionis q̄s ducebat
 uenerit ierl̄m. Quatuor nāq; m̄sib; t̄ de babilonia iero-
 solimā cōplet. q̄a p̄ q̄tuor lib̄s sc̄i eugl̄i. fide & sac̄m̄ta
 ueritat̄ discim; q̄b; de captiuitate hostis antiq̄ d̄no duce
 eripi atq; ad libertatē ḡtē filioz debeam; ascendere. q̄tuor
 eis dē p̄cepta continent; opm. quoz q̄si gressib; cotidianis
 ad sup̄na p̄missa puenire ualeam;. Neq; sine figura mys-
 teriū factū ē qd̄ p̄ma die puenit ierl̄m. Primordium
 nāq; m̄sis in q̄ luna nouū a sole lumen mutuari credit;. nouū
 dom̄ celestis intuitū designat. Et apte p̄ma die m̄sis p̄m as-
 cendit esdras de babilone cū eis q̄s acaptiuitate saluabat.
 q̄a p̄ncipū sc̄e d̄sationis in q̄ sathane & regno ei; abrenun-
 tiam; illust̄ione diuine pietatis agm; in nob;. Prima quoq;
 die m̄sis q̄nta puenit ierl̄m. q̄a & hoc n̄ m̄i libertate arbi-
 trii. s; inspiratione sup̄ne lucis gerit; in nob; ut audim; eugl̄i
 oraculis sc̄e eccl̄e m̄bris incorporem;. Pulcherq; ac
 salub̄s in eccl̄a m̄os doct̄ne patrū moleuit. ut h̄is q̄ kathe-
 zant; q̄tuor eugl̄ioz sac̄m̄tū explanet; ac recet; ex ordi-
 ne. Itē p̄ma die m̄sis q̄nta. uenit cū h̄is q̄ liberati ab hosti-
 bus fuerant ierl̄m. q̄a d̄i opletis q̄tuor sc̄i eugl̄i p̄ceptis
 celestis regnū ingredim;. q̄si nouū m̄sis intuitū celebram;. q̄a
 noue iā lucis gaudia in sole iusticie cernim;. & uelut p̄ q̄tuor
 m̄ses lucide actionis q̄s in uia uite p̄egim;. q̄ntū m̄se p̄pe-
 tue remunerationis in luce pat̄e celestis agim;. Et p̄ma
 p̄ma inq̄t m̄sis q̄nta uenit ierl̄m iuxta manū d̄i sin bo-
 nā sup̄ se. id ē cōfirmat; grā & p̄tectione diuina ut p̄spe-
 ceptū t̄ p̄ficeret. Itē in sensu mystico uenit in eccl̄am me-
 diator d̄i & hominū iuxta manū d̄i sin bonā sup̄ se. id ē
 iuxta dispositionē diuine uirtutis que erat in ip̄so. Is
 enī erat in xpo mundū reconcilians s; que uidelicet

man' erat sup illū scālin id qd ille homo fact' est. Vñ aut pater
 maior me ē. Maior nāq; humanitati xpī diuinitas ē non
 solū pat' s; & ipse xpī & sps scī quē una ē. q' etiā manu diu-
 ne potentie exaltat in passione ad menia supne ciuitatis
 ascendit ac fidelib; suis se humilit' sequentib; ascensionis ter-
 ostendit. Esdras em parauit cor suū ut inuestigaret legē
 dñi & doceret. & faceret in frī pceptū & iudiciū. Quinta
 uirtus dictiq; sublimitas meriti. parare hominē cor suū ad
 obsequium diuine uoluntatis ac dicere posse paratū cor meū
 dñs paratū cor meū. cantabo & psalmū dicā dño. id ē & aū
 toto exultabo in dño. & opm executione quē ei sunt uisla p-
 ficiā. Parauit g cor ut inuestigaret ac rescheret legē dñi quā
 flāma uorax absūperat. parauit & ut ipse pōr hanc facien-
 do impleret & sic ad alios docendos os aperiret. qd eodē m de
 dño ihu accipe in pmpū ē. Parauit nāq; cor suū ut inuesti-
 garet legē dñi. qā talē s hominē quē suscipet diuinit' pui-
 dit. qñ solū sine peccato. uerū etiā plenū ēēt grē & ueritatis.
 qā nulla s repugnante legē peccati legē dī absq; omni mentis
 siue carnis rēditione seruaret. Vñ dñs in psalmo. In capite
 libri scptū ē de me ut facerē uoluntatē tuā dñs m's. u. 1. b. t.
 m. m. c. mei. Itē dñs inuestigauit legē dī. qā abiectis phari-
 seoz tūditionib; scām scpturā qlit ēēt mystice intelligenda.
 qd archanoz spitalū int' regnū int're celaret edocuit. qd de-
 creta euāgii quē ipse attulit mundo. magis pfecta. magis
 dō pat' accepta q' quē p moysen p'miserat ostendit. Vnde
 ipse ait. Audistis qā dictū ē antiq's. Diliges proximū tuū &
 odio habebis inimicū tuū. ego autē dico uob. diligite inimi-
 cos urōs & benefacite his q' oderunt uos. & cetera hui' modi.
 Hoc ē exemplar eptē qd dñs artaxerxes esdrey sacdota &
 cetera. artaxerxes hic q' deuotissima mte p suo modulo tem-
 pli ac sacdotes dī uenerat. eiq; pmpū defert famulatum

xpianos principes sic & pdecessor ei dari significat. Nec mirandum si successores cyri qd templū dñi & ciuitatē edificari fecerunt. qd seruos ei ac legē dilexerūt. atq; unuerē & xpianorū regū figurā tenere duxerim? cū ipse dñs p. pphā cyrū in figurā uenire duxerit filiū suū. ei q; illū noīe honorari dignatus ē dicens. Hec dicit dñs xpō meo cyro & cetera. quē de illo supra latē posuim. Artaxerxes rex regū esdre sādōtī scēbe legis dī celi doctissimo salutē. Scēbā legis dī celi doctissimum nominat. qā & ad ipsū regē fama puenerat diuine uirtutis. p quā illā incensā achaldens legē esdrē qb; p sermonib; iā & si alio litterariū nouauerit karactere. Vt autē celi & ipse nominat. ad distinctionē illoz qd de hominib; mortuis aut ceteris nō nullis stultā miserorū uesaniā instaurasse nouerat. Obsecro autē ne sit gūe lectori breuiter textū eplē pcurrere. & qmū psonē xpianorū regū conueniat uidere. Ame inqt decretū ē. ut cuiusq; placuerit in regno de ipso isrl & de sādōtib; ei & de leuitis ire ueritū. tecū uadat. Omnib; q uelint ire ierosolimā licentiā tribuit. nullū ire cōpellit. Et xpīam pncipes nullū cogentes ne sit incerta aut dubia uoluntas fidei. uniuersis quibus placuerit de suo regno xpm colere pmittunt. A facie enī regis. & septē cōsiliarorū ei nullus ē. ut infidelē iudeam & ierlm in lege dī tui quē ē in manu tua. Et in libro hellegm moris fuisse regib; psariū. ut incunctis quē agenda sing decernenda ētnt. vii. sapientū interent. filio. Septē filiaris utuntur fideles. cū in omnib; quē faciunt pcepta ac decreta sequuntur scēpturē diuine de q dicit psalmista. Glōrā dñi. eloqā casta. a. u. examinātū. t. p. septuplū. hoc ē scā septiformis spē illustratione pfectū. Qd si cui uidet in cōgruū filiaris regis pfici. aq; ipse & pphā dñi laxati ac aptiuitate ad patriā remittunt

mev

tur. aliqd in ecclā scā boni posse figurari. ^{la} legat opusculū patrū
 q̄ act sine casus regū reprobōz saul & iechome scīssima redēp-
 toris nr̄i opa figuratit designare dixerunt saul & iechome
 in regē s; merito scelerū suoz occisi sup innoxia regis xp̄i mor-
 te imptamē. iechome ū tñslationē de iuda in babilonem
 q̄ p̄p̄ peccā sua tenuit. ad grām redēptoris nr̄i eidē typice
 referentē q̄ relictis ob pfidiā iudeis. ad saluandas porbē na-
 tiones tñsmigrare dignat⁹ ē. q̄ dicta uel acta pharaonis siue
 nabuchodonosor typice sub hostib; ecclē intelligenda tñ-
 derunt. Vbi grā. Pharaō p̄cep̄ infantes ppli dī masculos in
 flumine necari. feminas referuari. q̄a diabolus fortia in no-
 bis extinguere. fluxa & infirma cupit emittre. Itē nabu-
 chodonosor uisit om̄s p̄p̄los s; subditos audita uoce sympho-
 marū & musicoz p̄stratos adorare. statuā suā. & diabolus
 satagit gen̄ humanū p̄ dulcedinē pompe t̄restis a rectitu-
 dine mental inflectere. & ad sequendā cupiditatē que est
 simulachroz seruit⁹. deceptoz corda p̄terere. Si q̄ mala re-
 probōz opa in figura n̄ solū maloz s; & bonoz p̄cesserūt. cur n̄
 & boni bonoz act sine sermones q̄ in p̄phico uolumine con-
 tinent. bona sequentiū gesta p̄figurare potuerūt. Itē iudea
 in opuscula scī augustini. q̄ etiā. vii. uiros unī mulieris si-
 ne filiis defunctos. q̄b; sāducei resurrectionē negantes
 dñm rēptabant. certā ecclāstici sacm̄ti figurā dix̄ habē.
 nec n̄ & mulierē & sterilitatē ei⁹ & mortē. ipsoz q̄ uiroz
 mortē. figurat eē rerū memorabilū docuit. cū hanc hys-
 toriā neq; ipse dñs neq; euāgelistarū q̄sp̄iā ex sua p̄sona nar-
 rauit. s; que unpū nefando ore ot dñm p̄tulerant.
 euāgēst̄e p̄p̄t sacm̄tissimū dñi responsū indiderunt. Munt
 gēdral afacie regis & septē filiatoz ei⁹ in uisit iudā &
 ierlm. Et cū ad fidē p̄ncipes scī & sc̄pturarū q̄q; scārū
 cohortationib; roborati dñm xp̄m ad saluandā ecclām

sua. & congreganda de gentibus; per cotidianum auxilium. quod
 esdras nomen significat uenire desiderant. sedulo per clamantes.
 Unus deus uirtutum comiter noster. respice de celo & inde
 visita uineam istam. & dirige eam quod plantauit dextera tua.
 Ut instans inquit uisites iudam & ierusalem in lege dei tui que
 est in manu tua. Rex enim dei in manu erat esdras. quoniam hanc
 non lingua solum predicabat sed actu implebat. Unus quoque noster in
 carne apparentis legem in manu habebat. non quia legis precep-
 ta in omnibus secutus est. uerum etiam quod in potestate edicta legis
 habebat. & ipse uidelicet eam quondam per moysen prout uolebat
 statuens. & non eandem prout uolebat per se ipsum immutans
 atque ad perfectiora transferens. Unde aiebat. Audistis quia dic-
 tum est antiquis. ego autem dico uobis. Et mirum quoniam uerbum quod uti
 solebant prophete in eptam artaxerxis inueniamur. ut dicat le-
 gem dei esse in manu serui illius. Scriptum est enim. factum est uerbum domini
 in manu aggei prophete & dominus fecit quod locutus est in manu serui
 sui helie. & testificatus est dominus in israel. & in iudea per manum
 omnium prophetarum. quoniam mirum prophete non minus operando quam
 loquendo cuncta ea que dei sunt predicabant. Sequitur. Et ut
 feras argentum & aurum quod rex & consiliatores eius sponte ob-
 tulerunt domino israel. cui in ierusalem tabernaculum est. Notanda fi-
 des ac sapientia regis & consiliorum eius. quod dona que domino
 offerre uoluerunt. magis per uerbum quam legem dei in manu habebat.
 id est opere complebat. offerenda esse intellexerunt. mirum quoque fide-
 litatem ac doctum rex ipsum in ierusalem habere tabernaculum dicat. quod
 super domum celi dixerat. Tabernaculo namque in itinere uti sole-
 mus. Et deus celi tabernaculum habet in ierusalem. quia quod eternum in celi
 sede habet. ipse cum peregrinantibus in hac ecclesia cum sanctis ad tempus
 demorari dignatur. Unde est illud apocalypsis. Ecce taberna-
 culum dei cum hominibus. Verum quia beatus esdras non solum predicatorem
 sed etiam ecclesie equebus unus ipse erat. sed etiam domini saluatoris ad cuius

membra pertinebat typi gessit: quoniam per illud dona nostra offerimus
 cuius in omnibus opulatione indigemus: et ut bona que agi-
 mus deo patri possint esse accepta. Nemo enim inquit uenit ad
 patrem nisi per me. Et de illo iohannis. Ipse est enim propitiatio pro peccatis
 nostris. Et omne argentum et aurum quodcumque inuenieris in uni-
 uersa provincia babilonis et populi offerre uoluerit: et de
 sacerdotibus qui sponte obtulerunt domui dei sui que est in ieru-
 sale: et si quid est et fructibus tuis placuerit de reliquo argento et auro
 faciant iuxta uoluntatem dei uiri facite. Patet hystoria quod ad hoc
 rex et consiliatores ei dederunt esdre pecuniam ad templum dei defer-
 rendam. ad hoc et alios dare cupiebant. ut de hac pecunia
 emerent hostie et sacrificia et libamina que offerrent super
 altare dei: et si quid superest de pecunia. hoc non aliter nisi iuxta uo-
 luntatem dei dispensaret. Vbi et hoc notandum quia dum dicit
 de sacerdotibus oblaturis in domum dei sui. manifeste docet. et
 si aliquis de sacerdotibus accente cum esdra ierosolimam ascenderit:
 nonnullos tamen adhuc in babilonia cum residuis suis populi reman-
 sisse. Patet et sensus allegorie quia fideles ad hoc sua opera bo-
 na in secula eterna clarescere cupiunt: ut et ipsi per hanc partem
 cum sanctis habere mereantur: et alii ipsorum perficiant exemplis. Nam
 uelut de argento et auro nostro sacrificia libamina. et hostie
 ad offerendum domino comparantur: si conspecta nostrorum operum clari-
 tate proximi conuertuntur: ad officium pietatis: quod et ipsi bene-
 uiuendo domino consecrantur. Sed si quid argenti superest
 et de quibus oblationes non essent emende: et hoc secundum uo-
 luntatem dei placitum iussit ordinari. Sunt enim quedam clari-
 ficorum uirtutes que non tamen omnibus in exemplum op-
 ostendi: sed tamen ad glorificandam dei gratiam rectari: ut
 quod damel et ieremias pueri prophetauerunt. quod iohannis
 natus: quod corneli cum domo sua nondum baptizatus spiritum
 accepit: ut sit innumera sanctorum miracula que in-
 star

argenti & auri fulgent in domo dñi. nec tam ex eodē ar-
 gento siue auro oblationes quę sup altare imponant̃ em-
 possunt. q̃a talia cū audim⁹ mirari q̃dē uelut diuina de-
 bent̃; si n̄ hec tam q̃si possibilia ualem⁹ imitari. Sac̃ficia
 pp̃e dicebant̃ quę de frugib⁹ tr̃e offerebant̃. ut ē pan⁹.
 simila. spice. libamina aut quę dñiño ac liq̃dis rebus
 fiebant. Vasa quę dant̃ t̃ in mynistrũ dom⁹ dñi tui. t̃de
 in conspectu dñi in iert̃m. Non solū argentū & aurū di-
 uisi pondis. uerū etiā uasa dant̃ esdre deferenda ier-
 r̃m. S; & dñs n̄r typic⁹ uidelicet esdras. uasa quę s̃ cre-
 dunt̃ ab omnib⁹; cū q̃b⁹ est uas electionis paulus. & de
 q̃b⁹ ille loq̃t̃ uasa mię. cuncta t̃didit in conspectu dñi
 pat̃is in sup̃na iert̃m. De his uasib⁹ ipse loq̃t̃ in euglio. Aut
 qm̄ pot̃ q̃sq̃ intrare in domū & uasa ei⁹ diripe. n̄ p̃alli-
 gauit forte & tunc bona illi⁹ diripiet. fortis etenim
 rex erat babilonis id ē diabolus rebus male dominans.
 si unct⁹ ac ligat⁹ a dño ea quę inuiste possidebat uasa
 idē electorū corda amisit. neq; si auferenti atq; sup̃nam
 ciuitatē cū erant pp̃a reducenti t̃dicere potuit. Ego
 artaxerxes rex statui atq; decreui omnib⁹; custodib⁹
 arche publicę q̃ s̃t t̃ssuū ut qd cūq; petierit auob⁹
 esdras sac̃ dos sc̃ba legis dñi celi. absq; mora dens usq;
 ad argen- ti talenta centū. & usq; ad fr̃m̄ chorō
 centum & usq; ad uim̄ batos. c. & usq; ad batos olei
 centū. Et p̃ncipes x̃am̄ ^{sup̃. ach̃} tibi oib⁹; imp̃ant. ut q̃qd
 ab eis pe- tierit dñs & pontifex n̄r absq; mora t̃buat.
 nichil omnino retē tamen q̃n uoloces diuine uolū-
 tatis in- sa pficiant. Venit autē illi aurū in confessio-
 ne ue- re fidi. fr̃m̄tū in ostensione bone op̃ationis.
 uim̄ inferuore dilectionis. oleū in electione & hy-
 lart̃ ate mię. & h̄ cuncta sub num̄o centenariio sac̃

doni magno & scbe legis di celi dari iubent. id ē dñs ihu xpō.
 q̄ celestia nob̄ apatre deferens mandata. celestia sequentib;
 indomo patris p̄m̄a rep̄m̄it. Et nulla p̄s̄us alia quā sup̄ne
 gr̄a rēb̄itionis. bonis instam̄ actib; Centenari nāq; nume
 rus q̄ incōpoto dignoz de leua t̄n̄it̄ in dextera. ea que in dex
 tra indicat. hoc ē que in uita c̄na se solet gaudia designa
 re. Talentū aut̄ t̄p̄licis ēē m̄sure tradit. m̄m̄m̄ū librarū
 l. medū librarū. lxx. duarū. sūm̄ū librarū. centū uigin
 ti. choros. t̄ginta modii. bat q̄ & ephi decima ē pars chori
 id ē modii tres. Sal ū absq; m̄sura. omne qd̄ ad ritū di celi
 p̄tinet. t̄b̄uat̄ diligēt̄ indomo di celi. Sal sapientiā de
 signare constat oib; unde & in cōm̄um locutione insulsi
 uocant̄ hebetes. s; distat cūm̄odi sit sal. Hā & dñs ple
 gē in omni sac̄ificio sal offerri p̄cepit. & in euēḡio dicit ha
 bere in uob̄ sal & pacē habete int̄ uos. nec tam̄ frustra dō
 in ualle salinarū ydumeos p̄cussisse legit̄. q̄a nimirū sale
 celestis sapiē. q̄ int̄tiam̄ cathecum̄m̄ incunctis op̄m̄ n̄roz
 sac̄ificiis offerri iubet. Salinas ū uallū cū incolis suis p̄cū
 tit dauid. q̄a infimā ac mundanā sapiētiā cū sectatorib;
 ei destruit xp̄s. Vñ bene nē p̄cipit. sal absq; m̄sura t̄b̄ui di
 ligēt̄ indomo di celi. q̄a nimirū necesse ē. ut q̄cqd̄ sapiē
 q̄ sit. totū hoc in obsequiū sui creatoris exhibeat. Et recolē
 dū qd̄ in sup̄iorib; hui libri legit̄ dixisse samaritanos. sc̄ben
 tes ad altm̄ artaxerxen. q̄a memores fuerunt salis qd̄ in pa
 latio cōm̄ederant. idōq; tollerare n̄ poterunt ut tēplū & ci
 uitas di cōt̄ utilitatē ei edificaret. Hē autē hic artax
 erxis iubet oib; archē publice custodib; ut int̄ alia dona
 ria sal suū in q̄ntū op̄ sit indomū di celi t̄b̄uant. Ibi nāq;
 cognoscit̄ qd̄ heretici n̄ m̄q̄ ad impugnandā eccl̄am̄ frau
 dulemo humane sapiē gustu amment̄. hic autē insinuat̄
 qd̄ nisi ad fidē simul sapientes. ipsā sepe fidē p̄disciplinā

eisdē sapiēs sclaris adiuvant. dñi adūsarios ei p ea potēti un-
 cunt. Vobisq; notū facim⁹ de uniuersis sacdōtib; & leuitis cano-
 rib; & ianitorib; nathūmēf & ministri dom⁹ dñi hui⁹. ut ue-
 ligal & tributū & ammonas nō habeatis potestātē imponendi
 sup eol. Hoc pūlegio q̄ sacdotes & leuitę dom⁹ dñi ministri.
 auetligalib; immunes reddunt. manifeste ostendit. qd ex-
 tera plebi filioꝝ dñi ad patriam puenient tributū regi pende-
 bat. qd discreta omnimodis pūfione rex fecisse cognoscit.
 ut hū qd diuino seruitio sēp occupati erant. a suo essent fa-
 mulatu liberi. q̄q; in mīra ppū possidebant. s; ex decimi
 ppli inuebant. ab his nemo tributū soluenda exigeret. ex
 q̄b⁹ omnib; aptissime pbat. regē nō solū dilexisse s; & optime
 didicisse quę diuine seruitutis poposcerau cult⁹. Tu autē
 esdra scdm sapiām dñi tui quę ē in manu tua constitue in-
 dices & pfides ut iudicent omni pplō q̄ ē tñstlumen hui⁹ in-
 del q̄ nouerint legē dñi tui. s; & impios docete libere. Et
 omnis q̄ nō fecerit legē dñi tui. & legē regis diligēt. iudiciū
 erit de eo siue in morte siue in exiliū siue in cōdēpnatio-
 nē substantię ei⁹. uel certe in carcerē. Repetit rex sermo-
 nē quē dixerat. & ueritatē q̄ cognouit iterato sermone
 sfirmat. Supra nāq; ait in manu esdrę legē esse dñi ipsi. nō
 autē dicē sapiētiā dñi ei⁹ in manu ipsi. q̄a inuiriū sapiā ē
 lex dñi dicente psalmista. Os iusti meditabit⁹ sapiētiā. &
 lingua ei⁹ loquet⁹ iudiciū. Lex dñi ei⁹ in corde ipsi. Et iustus
 in manu sua legē dñi & sapiām h̄t. dñi in omnib; q̄ ait & lo-
 quit⁹. memorē se esse diuine uoluntatis ostendit. Patet ḡ
 uisere sensus. patet & intelligētia sp̄italis. q̄a uidelicet
 dñs & saluator nr̄ h̄t sapiētiā dñi in manu sua. ipse enī
 dñi nr̄ & dñi sapiētia. cui sol⁹ ē constituere iudices ac p-
 fules eccl̄ę. q̄ scdm uoluntatē ei⁹ iudicent oīa. & indocti
 p̄or bēfide ei⁹ p̄dicent. Et oīs q̄ decreta cōtēpnit legis uiuif.

uel p[re]sentis pena uel futura iuxta modu[m] que[m]q[ue] sui puniet er-
 rat. Hoc g[er] artaxerxes scibens esdre. amore[m] que[m] g[er] cultum
 re. ligionis habebat interis o[m]phendens patenti exp[re]ssit. q[uo]d fu-
 turis t[em]p[or]ib[us] xpiani reges deuotionis habituri. q[uo]d erga fide[m] ueri-
 tatis e[ss]ent acturi. Un[de] breuit[er] epl[ist]am ei[us] q[uo]b[us]q[ue] licet int[er]missis co[m]me-
 morare curauimus. ut lector recognoscat q[ua]ntu[m] co[n]cordet his
 que[m] reuelata eu[an]g[eli]i gra[m] x[risti]am p[ri]ncipes p[ro]fice[re] eccle[si]e pace[m] fecer[un]t.
 Possum[us] sane p[er]sona[m] esdre n[on] solu[m] ad d[omi]nu[m] xp[istu]m s[ed] etia[m] aliquem
 p[ro]fite[re] siue doctor[em] eccle[si]e figurat[ur] referre. q[uo]b[us] sepe reges ac
 p[ri]ncipes iustas p[ro]fidehu[m] statu[m] inseru[n]t. Meritoq[ue] ipse esdra cui
 hec data e[st] epl[ist]a subsequit[ur] in d[omi]ni laude[m] erupit dicens. Benedic-
 tus d[omi]n[us] d[omi]n[us] patri[us] n[ost]r[us] q[uo]d dedit hoc in corde regis. ut gl[ori]fi-
 caret domu[m] d[omi]ni que[m] e[st] in ier[us]al[em]. Et q[ui]s dubitet sc[ilicet] ac mysti-
 ca regis dicta co[n]fiteri. que[m] p[ro]p[ri]a diuinit[us] ei inspirata co[m]me-
 morat. aq[ue] e[st] domu[m] d[omi]ni gl[ori]ficat[ur]a asseuerat.

Et ego co[n]fortat[ur] manu d[omi]ni d[omi]ni mei q[ue] erat i[n] me. co[n]grega-
 ui de isrl[em] p[ri]ncipes q[ui] ascenderent mecu[m]. Manu[m] d[omi]ni uir-
 tut[em] d[omi]ni. q[ue] o[mn]ia op[er]atur appellat. Merito aut[em] ille co[n]gregat q[ui]s
 de babylone ier[us]olima[m] adducat. q[ui] manu[m] d[omi]ni q[ue] co[n]fortet ipse
 habere uise cognoscat. q[uo]d munus sic demu[m] q[ui]sq[ue] ydoneus
 ad alios d[omi]ni p[ro]fua[m] doct[ri]na[m] aggregandu[m]. efficit[ur]. du[m] p[ri]ncipes p[ro]
 gra[m] ei[us] co[n]t[ra] o[mn]ia que[m] op[er]e[m] s[e]m[per] impediunt. ut in m[un]do robo-
 rat. Hu[ic] s[ed] g[er] p[ri]ncipes familiaru[m] & genealogia eor[um] q[ui] ascen-
 deru[n]t mecu[m] in regno artaxerxis regis de babylone de fi-
 l[i]is finees. gersoni. & etia[m] usq[ue] ad fines genealogie. Ihtigent
 p[ri]ncipes q[ui] sec[u] de babylone ascenderu[n]t enu[n]ciat. & genealo-
 gia ipso[rum] explicat. Numeru[m] q[ui]q[ue] eor[um] q[ui] ad mille q[ui]dringentos
 q[ui]draginta puenit adiungere satagit. ut ita insinuet.
 q[uo]d nota eor[um] q[ui] de co[n]fusione mundi hui[us] ascendit. in libro ui-
 te agni continent[ur] ascripta. S[ed] & doctores q[ui]q[ue] p[ri]ncipes in
 dei familia p[ro]p[ri]i d[omi]ni q[ui]n[tu]m annu[m] numeru[m] d[omi]no acq[ui]sit[ur]

Cap. VII

re. ut in augmēta ppetue remunerationis accipiunt. iux-
 ta illā eugēti parabolā. ū dicente seruo bono & prudente
 dñe ecce mna tua. x. mna acq̄siuit. respondit idē dñs di-
 cens. Et tu esto sup. x. ciuitates. idē ex eo qđ docuit in
 ta gl̄iosior in celesti regno appare. Congregauit autē eos
 ad flumē qđ decurrit ad hanna. Non hoc loci. nisi qđ ali-
 bi me legisse memini. cū ū insequentib; septuā ē. & p̄ dica-
 ui ibi eum iuxta flumē hanna. & post aliquā p̄mou-
 mus ḡ assumē hanna duodecimo die n̄sis p̄m. unde
 ueri sumus qđ & hanna flumē sit. & alē aliqđ flumē in eū de-
 currat. in quoq; s̄mo esdras eos qđ ascenderūt secū ogregauit.
 Ioseph autē p hoc nōie ponit eufraten. unde pot hanna
 n̄ incongrue riuus aliqđ fluminis eufrates intelligi. Et
 mansim ibi t̄b; dieb; quesunq; in p̄tō & sac̄dotib; de filiis
 leuitay & n̄ inueni ibi. Itaq; misi eliezer. & ariel. & semeā.
 & cet̄a. Oportune egit esdras ut p̄ qđ t̄m inciper. dili-
 gent̄ s̄ cop̄ia prouideret in ministror; dom̄ dī. p̄ qđ ierosolimā
 prouident. ea que in tēpli usū ēēt necessaria pficeret. Et
 misi eos ab heddo qđ ē p̄m in caspie loco. & posui more eoꝝ
 t̄ba que loquerent̄ ad ad dom & fratres ei nathanneos.
 in loco caspie. ut adducerent nob̄ ministros dom̄ dī n̄r;
 & adduxerūt nob̄ p̄ manu dī n̄r. bonā sup nos in r̄u doct̄-
 simū de filiis mooli. filiū leui. filiū isrl. Mare caspiū ut
 sc̄bit horosū sub aq̄lonis plaga ab oceano ort̄. cui utraq;
 circa oceanū littora loca deserta. incultaq; habent. Inde
 meridiē uersus plangas angustias tendit. donec p̄ mag-
 na spacia dilatari. caueasi montis radicib; t̄mnet. Habet
 ab oriente usq; ad oceanū hyrcanor; & schytarū gente
 plurimas p̄t̄ trarū infecundā diffusionē late oberran-
 tes. ab occidente gentes s̄t plurimas. s̄ generalit̄ regio
 multa abbatia ulterior sub mari & monte caspia

amazonū nuncupat. ū notandū qđ cū hystorici caspium
 sc̄bant. esdras hoc loco caspie nominet. Hebrei nāq; p̄ l̄te-
 rā n̄ habentes. p̄ hoc moib; grecis siue barbaris. f. l̄tera
 ununt. ut ferrus. filat. Ergo & incaspie loco filiū isrl̄ p̄ cap-
 tū assyriorū uel caldeoꝝ puenisse. pbant. dū illo mittit
 esdras ad adducendos s̄ ministros dom̄ dñi. leuitas uidelicet
 & nathum eos. qđ iosephus sac̄ seruos nominat. De qđ no-
 tandū qđ multū uba in pace. qđ int̄ exteros uiuebant. qđ
 statū ad impū siue ad p̄ces esdre tantā exercitū copīā desti-
 nare ualebant. Nā ducentos q̄ngūta & octo uiros electoꝝ
 nulla expeditione sequens eoꝝ cathalog⁹ ostendit. qđ ad
 iunctis esdras in exercitu suo. mille q̄ngentoz ppe uiroz sū-
 m̄ habuisse reppit. Et p̄dicauit ibi ieiunū iuxta finem
 huius ut affligerem corā dño dō nr̄o. & peterem ab eo uia
 rectā nob̄ & filiis nr̄is. & cetera usq; dū ait. ieiunauim⁹ autē
 & rogauim⁹ dñm dñm nr̄m p̄ hoc. & euenit nob̄ p̄spe. Exē-
 pliū ieiunandi & orandi. cū aliqd̄ magnę uirtutis incipeuo-
 lum⁹. & qđ nūq̄ fallit fida in dñm spes. neq; fieri pot̄. ut
 qđ iustū apio auxiliatore p̄ continentia atq; orationes cū
 fide querim⁹ n̄ impetrem⁹. S; diligenti int̄uendū qđ ieiunū
 p̄mittit. & sic oratio subsequita docet. Primo nāq; ait. & p̄-
 dicam ieiunū ut affligerem corā dño. ac deinde subiun-
 git. & peterem uia rectā nob̄. & filiis nr̄is. & cetera usq; in
 conclusionē sententię. Ieiunauim⁹ autē & rogauim⁹ dñm nō-
 strū p̄ hoc. & euenit nob̄ p̄spe. Oportet nāq; omnimodis ut
 q̄cumq; ad dep̄candā miām dñi ingredit̄. p̄mo continentia
 uiuendo digni se qđ exaudiat p̄beat. atq; dñm rogans non
 dubitet p̄spe s̄ euentura que postulat.

.xii.

Et separauit de p̄ncipib⁹ sac̄dotū. xii. sabarian. asabian.
 & cū eis de fr̄ib⁹ eoꝝ. x. & appendi eis argentū. & au-
 rum. & uasa consecrationis dom̄ dñi nr̄i. que obtulerat

rex & consiliarii ei. & principes ei. & iunioribusque israelitarum quod inuen-
ti fuerant. Sepulchrum est quod argentum & aurum & uasa que de
babilone ierosolima mittebantur animas designarent. que de
confusione & erroribus mundi huius auerterentur ad dominum. Unde
aperte huiusmodi uasa sacerdotibus commendat esdras. quod ea iero-
solima perferant. quia per sacerdotum necesse est manus diluamur in
baptismo. & consecremur domino quicunque ad confortium sancte ecclesie
pertingere desiderant. Per sacerdotum equum officium debent recon-
ciliari sancte ecclesie penitendo. quod ab eius societate peccando re-
cesserant. & infernum diaboli. id est in captiuitatem babilo-
nom regis in peccatis pseuerando deciderant. Et bene xii.
sunt sacerdotes quibus hec cura delegata est per prophetam xii. apostolos per
quorum doctrinam ecclesia & per orbem primo fundata est. & usque ad
finem seculi per successores eorum edificari non desinit. Oportet
enim ut doctores ecclesie nunquam obliuiscantur sancti nominis. qua
ipsi sunt domino consecrati per spiritum sanctum in die redemptionis. ad quam sus-
cipienda & suos auditores instituunt. ut quod oblatus sunt per
ruditiam fidei. etiam per eos. qui infide precesserunt exempla
ac monita magis magisque asferunt. ac superne ciuitatis
uirtuti digni efficiant. Quibus uigilandum est per omnia & curan-
dum ne quod de creditis sancti animabus uasis in dies dominum peccat. sed integras
eas numero ad sancte ciuitatis aditum perducant. Vigilate inquit
& custodite donec appendatis coram principibus sacerdotum & le-
uitarum. & ducibus familiarum israel in ierusalem. & in thesaurum
domus dei. Appendimus autem argentum & aurum & uasa que
accepimus ab esdra coram principibus sacerdotum & leuitarum &
ducibus familiarum israel in ierusalem & in thesaurum domus dei. quan-
do eos qui nobis signa dispositio misit. tales instituendo
ac docendo exhibemus qui irrephensibiles inueniantur. & apud
thesauro aule celestis. hoc est sedibus eternae pacis ac lucis. &
hoc in iudicio quolibet hominum quod facile possint falli.

examine beatorum apostolorum ceterorumque sublimium virorum qui cum domino
 fuerunt de multis actibus iudicantur. Hi etenim merito principes sacerdo-
 tum ac levitarum. et duces familiarum sunt. hoc est virorum siue
 animarum dominum videntium se intelligendi. De quibus psalmista domino.
 Constituens inquit eos principes super omnem terram. Et de quibus salo-
 mon in ecclesie laudibus. Nobilis inquit in portis vir eius. quando se-
 derit cum senatoribus terre. In portis autem in discessionem dicit
 nominissimi examinis. Imouimus ergo assumimus hauria duode-
 cimo die mensis primi ut pergeremus ierusalem. et manus domini nostri fuit
 super nos. et liberauit nos de manu inimici. et infidiamus
 inimici. et uenimus ierusalem. et mansimus ibi tribus diebus. Die autem
 quarto appensus est argentum et aurum et uasa in domo domini. per
 manus remoti sunt uirgines sacerdotum. et cetera omnia plena myste-
 riis. Super namque legitur quod prima die mensis primi cepimus as-
 cendere de babilone. et non dicitur quod duodecimo eadem men-
 sis die permoouerunt assumimus hauria. Primo ergo mensis de por-
 tis babilone exierunt. sed usque ad duodecimum diem iuxta
 memoratum flumen expectabant. donec ad se leuitas et
 nathanneos de caspie locis euocarent. Neque ipsos ob pecu-
 la longi itineris sollerti domino extempere ieiunando et oran-
 do commendarent. Et nos ergo cum nouos ecclesie populos diabolo
 remittiare. et dominum uerum credere ac confiteri docemus.
 quasi primi mensis initio de babilone cum pecunia domino secunda
 egredimur. quod principium est noue translationis que ereptos
 a diabolo ad regnum celeste ducat ostendimus. Vnde idem mensis
 in scriptis sacris mensis nouorum siue nouarum frugum solet appel-
 lari. nam et in ipso sub eadem significatione noue translatio-
 nis patres de egipto per moysen educti sunt. Verum cum eis-
 dem noue uitae auditoribus symbolum fidei tradimus. quod per duode-
 cim^{aplos} ordinatum et totidem est sententiarum comprehensum. quasi. xii.
 diebus in prima mansionem consistimus. et sic ceptum ad terram

ss

ss

ss

ss

ss

ss

repmissionis et ad gradum. quod accepta fidei noticia uir-
 tutu eius calle quo ad uita pueniam ingrechendu esse
 monstram. Et v dieb; esdras cum filiis transmigrationis. et
 congregatione leuitar. ac nathanneor. ieiunius et ora-
 tionib; dedit erat. quia nimirum necesse est ut cum nouos
 ipsos fidei acquirere. pponimus tu ipsi uirtutu studiis maxi-
 me opera damus. quibus et nos ipsos domino familiari commendem.
 et eis qui erudimur exemplum bone actionis prebeamus. fratrum
 quique cohortem religiosam nobis in auxilium aduocemus. quod ad uita
 animas fidelium ad societatem electorum atque ad artem uite pfecti-
 oris quam uasa sancta ad templum domini efficaci transieram. ap-
 pre-
 quod subiungit. quod uenientes ierosolimam quod ascenderant de
 babilone tunc duo manserunt ibi. et sic argentum et aurum et
 uasa que attulerant oblata. et appensa sunt in domo domini.
 Tres quippe dies sunt mansionis in ierusalem. eximie uirtutes
 cunctis fidelibus habende. fides. spes. et caritas. Has ergo opor-
 tet doctores primo in se ipsis ostendere. et sic eos quos do-
 cuerunt quique eiusdem uirtutibus instituerunt precedentibus in christo
 patribus probandos offerre. Cum enim sancta ecclesia eos qui cathedra
 mus in fide et actione probos inuenit. quam uasa que of-
 ferimus in templum per manus sacerdotum appendimus. puri metalli
 et perfecti ponderis esse reperiunt. Quod et in hac ecclesia per electos
 cotidie incredentium uita examinanda agitur. et in super-
 na equae ierusalem in super diximus in eis quod ad eam intrare me-
 ruerunt perfecti completi. In hac namque uita doctores qui tunc
 duo manentes in ierusalem. quinto die argentum et aurum quod
 obtulerat appendendum sacerdotibus offerunt. cum et se se fide
 fortes. spe sublimis. dilectione feruentes exhibent. et
 suos quoque auditores per confessionem recte fidei instar ar-
 genti probati clarescere. per puritatem sensus inuolati in
 modum auri puri fulgere. per susceptionem in se spiritualium

carismatū q̄si uasa dō s̄fecta p̄minere demonstrāt. In
 sup̄na q̄; p̄ata idē doctores cū p̄mo p̄ sua fide spe & cari-
 tate. deinde etiā p̄ illis q̄s docuerūt grām remuneratio-
 nis accipiunt. quasi p̄ gaudiū t̄duane mansionis in ie-
 r̄lm ob donaria & uasa p̄ciosa ac dō digna quę attulerūt
 ampli⁹ honorant. Vultat autē ut hęc uasa quę eldras cū
 sacerdotib; in ier̄lm offert. & ea quę sup̄ zorobabel ac ihs̄c
 obtulisse referunt. q̄d illa de tēplo dñi t̄nslata in babylo-
 ne & post modū s̄ ierosolimā relata. hęc autē in baby-
 lonia facta s̄; deuotionis s̄ grā ierosolimā missa ā rege
 uel ap̄ncipib; p̄sarū. uel etiā ap̄plo isrl̄ q̄ illis in parti-
 bus morabat. sua ḡ uasa designant q̄ post acceptā noticiā
 & sac̄ntia fidi. post inchoata uirtutū opa. decipiunt ab hō-
 le antiquo. & in confusione rapiunt errorū s̄; miserante
 ap̄i grā reuocant ad salutē. hęc autē illos q̄ cū peccato
 p̄mē t̄nsgressioni morte obnoxii erant nati s̄; plaua
 chr̄i regenerationis sacerdotū in mystio expiati. scē exēle-
 s̄ filiū aggregati. Iua penitentes de suis errorib; hęc de
 p̄seuerantia uirtutis ceptę gentes insinuat. De q̄b; bene
 subiungit. Descriptūq; ē omne pond⁹ in tēpe illo. Omne q̄ppe
 pondus argenti. & auri & uasoz quę dño offerunt. sac̄do-
 tes in tēplo desc̄bunt. cū doctores studiosi diligent uirtū
 examinant subditoz & q̄ntū singlī ad fidē uel op̄atio-
 nē subtili p̄fecerunt indagine diiudicant. & iuxta sue
 modū capacitatē quęq; in domo dñi p̄ ḡdus s̄ cōpetentes
 ordinant. S; & si nē p̄positoz ignauia torpet. utaq; s̄
 cōmissoz aut ignorat aut se nōsse dissimulat. adē inter-
 nus arbit̄ q̄ numerū credentū pondus animi singlōz in
 tritina sui examinis integritū conseruat. ut reddat uni-
 cūq; sc̄dm op⁹ ei⁹. Pot̄ & ita dici. q̄a puenientib; sc̄is p̄dica-
 torib; ad sup̄nā ier̄lm cū his q̄s instruxerant. desc̄batur

in tempe illo omne pondus bone actionis eorum in libro ui-
 te: & digna mercede retributione donentur. **S**; & qui uenerant
 de captiuitate filii transmigrationis. obtulerunt holocausto-
 mata domino israel. utulos. xxiij. p. omni israel arietes. xxi. vi. ag-
 nos. lxx. vii. hircos p. peccato. xxi. omnia in holocaustis
 domino. **M**agna deuotio & religiositas ostenditur eorum quod dum ue-
 nerant a captiuitate. cum puenientes ad templum & altare domini.
 primo omnium obtulerunt holocausta tantum pro se ipsis. sed etiam
 pro omni israel. hoc est & pro eis qui iam domum reuersi fuerant. & pro illis
 qui adhuc extorres patrie durabant. ut omnia omnibus auctoris
 sui misericordia pregeret. Patet etiam spiritualis intellectus. quia illi ueraciter
 & perfecte captiuitatem antiqui hostis qua peccando tenebantur.
 penitendo euaserunt. qui se fixa intentione diuino seruitio sub-
 dunt. qui totos se ab infimis abstractos cupiditatibus. flammam de-
 siderii celestis ad superna accendunt. **H**oc est autem holocausta
 id est tota incensa sacrificia uel hostias deo offerre. nisi non ei uolu-
 tatem in omnibus cogitare uel facere. **P**erfecte quod mentis indicium
 est. cum quis pro omni israel immolat. id est pro generali fidelium omnium
 sospitate. quam unitatis in omnibus ac firmitatis memor superne pie-
 tati supplicat. **D**ederunt autem edicta regis satrapis qui erant
 de conspectu regis & ducibus transflumen. & leuauerunt populum &
 domum dei. **A**lia edictio habetur. & clarificauerunt populum & domum dei.
Leuauerunt ergo populum. dum eum auctoritate regia quod esdras subli-
 matum est. honorabile omnibus fecerunt. leuauerunt & domum dei au-
 gusti ornando uasis & donariis quibus ad illam rex & consilia-
 rii ac principes eius miserunt. ministros quoque ac sacerdotes illi ac bu-
 nis & uectigalibus pro domino soli liberos reddendo. **M**ystice autem
 populus & templum dei unam eandemque sancte ecclesie figuram tenunt. quam
 leuat esdras & filii transmigrationis ablati de babilone uasis
 deo facti. cum predicatoris sancti aggregatis donante domino nobis cre-
 dentiis ceteris; honorabile eam omnibus etiam extrinis ac tribilem

exhibent. Itē p̄dicatores cū eos q̄s suis uel exemplis in bona cō-
 uersione instituerēt uel uerbis. usq; ad celestiu p̄ceptionē
 p̄mōz p̄uehūnt. leuant iā p̄p̄m & domū dī. q̄a magnū
 p̄fecto & manentib; insupna pat̄a. & p̄gnantib; adhuc
 intra electis gaudium faciūt. Cap. IX.

Post quā autē hec cōpleta sūt. accesserūt ad me p̄ncipes
 dicentes. Non ē separatū p̄p̄s isrl̄. s̄c̄dotes & leuitē appl̄s
 terrarū. & de abhominatiōib; eorū. chananei uidet & ethei
 & pherezai. & iebusei. & amonitarū. & moabitarū. & egyp-
 tiorū. & amorreorū. Tulerūt enī de filiab; eorū. s̄c̄d filijs suis & cō-
 miscuerūt semī semī cū p̄p̄is trarū. manus etiā p̄ncipū & ma-
 gistratū fuit in hac t̄nsmigtiōe p̄ma. huius culpa t̄nsgitio-
 nis. & in malachia p̄ph̄a manifeste descripta. ac p̄phetica auc-
 toritate redarguta ē. q̄a uidelicet reuīsi de captiuitate ba-
 bylonie tam p̄ncipes ac s̄c̄dotes & leuitē. q̄ reliquis po-
 pulus abiexerunt uxores suas israheliticū generis que pau-
 p̄tate & inopia longioris uis & fragilitate sexus non feren-
 tes labore confectę erant & infirmitate ac deformitate cor-
 porū contāxerūt. & cū alienigenis uel etate florentib; uel cultu
 corporū pulchriorib; uel potentia ac diuitiū filiab; matino-
 ma copularūt. Qd̄ n̄ de isrl̄ q̄ tunc cū esdra. s̄c̄ de illis intelli-
 gendū ē q̄ cū zorobabel & ihu iā dudū de captiuitate ascen-
 derant. neq; enī poterant hūi q̄ cū esdra uenerant tā cito
 tanti ducis ac p̄sulis ut intelligendū ē contēpnere doct̄nā.
 ut nec dū q̄nq; mensib; in pat̄a demorati suas reliquerunt
 uxores. & acceperunt uxores extrīnas. De quorū numero potius
 intelligendi hūi p̄ncipes fuisse. q̄ hoc facinus ad esdrā referen-
 tes castigare curarūt. Nec mirandū q̄m hoc p̄p̄s isrl̄ cū s̄c̄do-
 tib; & leuitis scel̄ pat̄asse dicat. cū illa t̄nsmigtiō magni de-
 uida & bēniamin q̄. decē t̄bub; que isrl̄ uocabant̄ existerit.
 Sciendū qd̄ oīum ab ducto in captiuitate isrl̄. id ē decē t̄bub;

indifferentē p̄stino numero. & due t̄b; iuda ac beniamin
 appellant^r iſrl. Populus q̄ iſrl hoc loco n̄ ad distinctionem
 iude & beniamin de c̄ t̄b; sunt accipiende. s; addistinc-
 tionē p̄p̄oz t̄iarū. generalit̄ p̄p̄s dī intelligendus. q̄ digni-
 tatē sui noīſ celestis t̄renoz societate polluerit. Nā & idem
 malachias p̄ph̄a quē ipsū ēē esdrā hebrei affirmant. m̄
 bro sue p̄phetie. hui⁹ p̄uaricationis ita meminit. Transgres-
 sus ē iudas & abhominatio facta ē in iſrl & ierl̄m. q̄a conta-
 minauit iudas sc̄ificationē dñi quā dilexit. & habuit filiā
 dī alieni. Disp̄dat dñs iurū q̄ fec̄ hoc. magistrū & disciplin
 de tabnaculo iacob offerentē mun⁹ dño exercitū. Ubi u-
 da manifeste p̄me t̄nsinuationis p̄p̄m hoc facinore pollu-
 tū significat. Qd̄ u⁹ adiungit. disp̄dat dñs iurū q̄ fec̄ hoc.
 magistrū & disciplin de tabnaculo iacob. appellatione
 magistr̄ & discipli p̄ncipes p̄p̄m hac p̄uaricatione pol-
 lutū. atq; consortio sc̄oz suū corrigerent^r ambos eradicā-
 dos ēē docuit. Et qd̄ addidit offerentē mun⁹ dño exercitu-
 um. admonet in cassū eos dño uictimas hostiarum offer-
 re. q̄ se ipsos peccando iſtument diabolo subdere. Int̄ que
 miranda fides. & p̄positū optimū p̄p̄i de captiuitate eru-
 ti. q̄ semen sc̄m. alias autē gentes ad distinctionē suā po-
 pulos t̄iarū appellat. ut palā insinuent se ipsos q̄nt
 de t̄ia peratos. n̄ tam in t̄ra s; in celis habere conuſationē.
 dū p̄cētis nationib; in dñm celi credebant & celestia ab illo
 beneficia oſeq; sp̄abant. Vñ merito dolent sc̄ificationem
 suā ab hominib; gentiū ēē corinquinatā. Et qd̄ gūi ē. p̄nci-
 pes etiā q̄b; corrigi deberent. p̄mos errasse fatent^r. Notan-
 dūq; diligent. atq; in exemplū op̄is t̄hendū. qd̄ ea que p̄n-
 cipes peccauerūt & plebē s; cōmūssā peccare fecerūt. eque
 p̄ncipes alii q̄ sani sapiebant corrigere satagi. Verū q̄a
 p̄se ipsos nequeunt referunt ad pontificē id ē archiep̄m

finis causa? cuius auctoritate flagitium tam grave: tam multisidum
 tam diuturnum expietur. Nulli autem dubium quod uxores alienigenae here-
 ses: & supersticiosas philosophorum sectas figuratim expriment.
 Quae cum in ecclesiam incaute admittuntur: multum sepe seminis
 catholice ueritatis: & pure actionis sui contaminant er-
 roribus; Sed & peccata omnia quibus ethnici solent pollui. dum
 christianam non erubescunt imitari: quod si per uxores alienigenas christiani
 degenerant a semine sancto uerbi dei quod fuerant generati: di-
 cente apostolo iacobo. Voluntarie enim genuit nos uerbo ueri-
 tatis. Et quod si profana de filiabus exterorum soboles procreant: dum
 illecebras errantium secuti. pueris ex his actus incunctorum
 noticiam praefereunt. Cumque audisset sermonem istum. scidi pallium
 meum & tunicam: & euelli pilos capitis mei & barbam: & sedi
 merens. Habitu lugubri esdras intumuit cordis dolore os-
 tendit. Scindit uestimentum euellit pilos capitis & barbam: sedet
 merens: ut tali de honestatibus corporis induit. cum merore uul-
 tus ueloci omnium animos ad penitentiam uel sui uel fratrum rea-
 tus excutet. Verum quod praestituta solent opera nostra designari. quibus
 aut ad gloriam si munda. aut ad uitam dei induit: si polluta.
 nec imperiali splendida caritate praebentur: per pilos capitis cogita-
 tiones quae de occulta cordis radice uelut de intus cerebri
 fimbriis oriuntur: quae si recte sunt conseruari. si autem reprobae: de-
 bent abscidi. Vnde de samuele quod sanctus erat futurus: ait genitrix. &
 nouacula non ascendet super caput eius: & apostolus dominus. & capillum
 inquit de capite uirum non peribit. quod nimirum omnis sanctorum cogitatio
 eterna apud dominum sit memoria digni. At uero peccator ut mu-
 dari possit ab iniquitatibus suis: rephas necesse est a se cogita-
 tiones. origines inde & fontes malorum operum abiciat. Unde
 leuiticus in leuitico cum recipisset sanitatem: inter alias purifican-
 di ceremonias. etiam omnes pilos suae carnis eradere praecipit.
 inquit ut sic expiatus castra mereatur ingredi: quod a tunc

demum auior feduare pfecte mundam. cum non solum actus sed et cogitationis anobis noxios expellere satagimus. Barbaque que uirilis sexus etas index est. in significatione uirtutis poni solet. Scidit pallium et tunicam pontifex. ut populum quem regebat in uirtute perfecta habere opera designaret. et que de sua soliditate necesse esset de scindi per penitentiam. atque in meliorem habitum renouari. et euellit pilos capitis. ut eadem populo intima fieri cogitationes neque suo de corde exstirpandis ac renascentibus utilibus locum esse dandum. Et euellit pilos barbe ut impiis etiam qui habere uidebantur uirtutibus humiliarentur. et parua hec aut nulla in examine mentium arbitris esse meminissent. que uirtus esse permixta clarescebat. Sedit merens. ut planita penitentiae. ueniam reat tantum promerenda esse doceret. Nec mirandum si tanta boni presulis cepta. magnam maxime in subditis fructum uirtutis pertarent. Vide quod sequitur. Et conuenerunt ad me omnes qui timebant uerbum dei. per transgressionem eorum qui de captiuitate uenerant. et ego sedebam merens usque ad sacrificium uespertinum. Quinta rerum immutatio. Super dictum est quod ob perfidia principum. et magistratum multi sunt ad luxuriam secuti. et non bono principe in lamenta conuerso. et per suos luctus ac lacrimas quod esset peccatoribus agendum inuenire. conuenisse dominum ad eum omnes qui timebant uerbum dei qui transgressores esse puniendos comminatus. Quintum exempla pia bonos uiuant doctores. Nichilominus locutus es dhas. si solummodo audito scelere in lacrimas et ploratus esse conuersus scribitur. et turbam ad se fidem non uociferando sed merendo traxisse. Unde subiungitur. Et in sacrificio uespertino surrexi de afflictione mea. et scisso pallio meo et tunica curuavi genua mea. et expandi manus meas ad dominum deum meum et dixi. Dominus meus confundor et erubescio letare deus meus faciem meam ad te. Parauerat se esdras pro

p̄cōpunctionē cordis simul & afflictionē corp̄is. q̄ dignus
 efficeret audiri sup̄ne pietatis. & sic in uerba orationis pr̄uin-
 pebat. Curuat autē genua & expandit manus. fundit ad
 dñm p̄ces intēpe sacrificii uesp̄tini. hoc dō sacrificiū gratius
 fore n̄ ambigens qd̄ in sp̄u humilitatis & in anima contrita. q̄
 qd̄ carnib; & sanguine offerret pecudū. Typice autē qd̄ in-
 diuinito scisso curuat genua & expandit manus ad dñm. &
 fudit p̄cib; ac lacrimis plurimoz n̄tel ad penitentia comittit
 ut insequentib; sc̄ptū ē dñm saluatōrē ostendit. q̄ p̄n̄is sce-
 lerib; & ante passionē & in ipso tēpe passionis orare digna-
 tus ē. Quic; extensis in cruce manib; induitū suę carnis
 ob nr̄am restaurationē ad tēp̄ uulnerib; sc̄ndi. ac morti-
 ficari uoluit. ut q̄ sic apt̄s ait. mortuus ē p̄p̄t peccata
 nr̄a. ut resurgeret p̄p̄t iustificationē nr̄am. Qd̄ apte in
 tēpe sacrificii uesp̄tini factū ē. uel qd̄ dñs in fine sc̄li sac̄fici-
 um suę carnis & sanguinis obtulit pat̄. ac nob̄ in pane
 & uino offerendū p̄cep̄. uel qd̄ ad finē p̄ueniente sac̄fi-
 cio legali sua nos passionē liberauit. atq; appl̄is tr̄iarum
 separans. celestes facit. & castos s̄ corde ac corp̄e concessit
 adherere. Ipsa q̄ oratio q̄ se cū ell; iust̄ p̄p̄lo peccatori so-
 ciabat dicens. d̄s m̄s confundor & erubescō leuare d̄s m̄s
 faciē meā ad te. quō iniquitates nr̄e multiplicatē s̄t sup̄
 cap̄ nr̄m. & delicta nr̄a creuerūt usq; ad celū adieb; pa-
 trū nr̄oz. & cet̄a usq; ad finē orationis ubi ait. ecce coram
 te sumus in delicto nr̄o. n̄ stari pot̄ cont̄ te sup̄ hoc. humi-
 litati congruit redēptoris nr̄i q̄ in similitudine carnis
 peccati. ut peccata mundi tollerēt apparuit. Vñ & in
 psalmis q̄ euglio teste ex ipsi p̄sona sc̄pti sunt. manifest-
 ite sua delicta appellat quę in se suscepit nr̄a dicens. Vñ
 m̄s. d̄s m̄s. q̄re dereliquisti me a salute mea. Et adicien-
 t̄ inq̄t uerba delictoz meoz. & it̄m. D̄s tu sc̄is insipientiā

Cap. X.

mea. & delicta mea atque non sunt abscondita. Non quia ipse delicta in se uel insipientia posset habere. quod si ipse apostolus ait. factum est nobis sapientia a deo. & iusticia & sanctificatio ac redemptio. sed quia causa eorum quod saluare uenerat in se suscipiens. etiam ea que illorum fragilitati ueraciter conuenerant. in se transferre dignatus est.

Sic ergo orante esdra. & implorante. & fidente. & .xiiii. iacente ante templum dei. collectus est ad eum de iherusalem. ceterum quoniam datus nuntius uirorum ac mulierum ueroque puerorumque. & fleuit populus multo fletu. Quamquam oratio fieret & lamentatio esdre profecerit ostendit. cum mox ad eum ceteri ad eum fletum per maximum uniusque sexus & omnis status collectus esset prohiberetur. flebant autem uel hi qui peccauerant. penitentiam sui reat agentes. uel hi qui in castitate permanserant. de fratribus suorum per uariationem & casu doletes. Sed siue hi. siue illi. siue utique fleuerint. multum omnes conuerti ad preces & lamenta sui pontificis ostendunt. cum etiam muneretur cum pueris quoque hic interfuisse narratur. Potest autem & ea discretionem factum intelligi quod per innocentes & recte ad eum confuxerunt cum ait. & conuenerunt ad me omnes qui timebant uerbum dei iherusalem. per transgressionem eorum quod de captiuitate uenerant. nec uero etiam ipsi qui peccauerunt cum uxoribus suis & libris penitentiam acturi conuenerunt. Et respondit sechemia filius iehiel. de filiis helam. & dixit esdre. Nos per uariationem sumus in deum nostrum. & duximus uxores alienigenas de populo terre. Sechemia hic iosephus dicit primum fuisse iherosolimitanum. quod & ipse ut principem decebat. maxima auctoritate maxima mentione esdre iuuabat. & populum iudeum una secum peccasse confitendo & penitentia esse agendam suadendo abiectis uxoribus alienigenis cum esset qui ex illis nati erant liberi. Et nec inquit si est penitentia in iherusalem. ^{sup hoc} percutiamus fectus cum deo nostro & periciamur uniuersas uxores. & eos qui de his nati sunt. Si populum inquit perfecte huius transgressionis

penitet: primo conuſi ad dñm. pñitanti correctionē ac poſtu-
 lenū ueniā. deinde ad nos ipſos reuſi. omne anob̄ patiatu facino-
 riſ radice extirpem⁹ & fructuē. eieciſ unde licet uxorib⁹ cum
 omni ſua ſobole n̄ licuiſ. Hoc ē. enī ueracit⁹ quē piā agere
 penitentiā & totū uituſ in corde. ad dñm conuſi. & foriſ
 omiſ peccandi matiaſ ab ipſa origine reſecare. Qd̄q; ſubum-
 git. ſurge tuū ē decernere. noſq; erim⁹ tecū. confortare &
 fac. decentiſſime docet. qm̄ ſit apd̄ maiores in conſilio agendū
 ut uidet qſq; p̄ ſuo ſenſu qd̄ optimū intellexerit. ſiue intel-
 lexiſſe ſi uſuſ fuerit dicat. & tam̄ ei q̄ habet locū decernen-
 di relinqt̄ parat⁹ obſtēperare omniū quē ille ſcdm̄ uoluntatē
 ac legē dī agenda diſpoſuerit. Et ſurrexit eſdras ante domū
 dī & abiit ad cubiculū iohannan filiū elyaſib. & ingreſſuſ ē
 illic. Elyaſib erat ſūm⁹ ſacdoſ tēp̄iſ illi⁹. Siq̄dē p̄ ihm̄ filium
 ioſedech ioachim fili⁹ ei⁹. & p̄ eū elyaſib fili⁹ illi⁹. ſūm⁹ ſacdo-
 tū gēn⁹ ſineſ ē. ut ſequentiā hui⁹ ſacre hystorie. & iudaica
 ioſephi pbat hystoria. Panē n̄ cōmēdit. & aq. n̄ bibit. luge-
 bat intransgreſſione eorū q̄ de captiuitate uenerant. Exēpli
 hic habet⁹ eximū n̄ ſolū flendi & orandi. uerū etiā ieiū-
 nandi. p̄ hiſ q̄ peccauerūt. Et cū beati ſint lugentēſ q̄ p̄p̄a de-
 flent peccata qm̄ accepta remiſſione conſolant⁹. qm̄to eē bea-
 tioreſ credendi ſc̄. q̄ etiā ſi n̄ ſint lugent̄ errantib⁹. & hoc m̄m̄
 ne panē qd̄ & aq. quē abſtinentiū ē reſectio contingere
 uelit. neq; domū ſuā ingreſſi uel in lectū ſui ſtrat⁹ aſcende-
 re. ſi mat̄ in domū dñi poti⁹ oranteſ p̄ noctare gaudeant.
 Hi enī erat dom⁹ ſacdoſ. q̄ ueſpa ſup̄ueniente eſdras p̄hi-
 bet ingreſſuſ. Veniq; alia editio p̄ cubili iohannan paſtofo-
 riā h̄t. Q̄ noīe ſolet ſepe ſc̄ptura portic⁹ illaſ cognomina-
 re q̄b⁹ templū erat cū tūdatū. & in q̄b⁹ miniſtri & cuſtodeſ
 ei⁹ tēp̄i manere cōſueuerāt. Lugent & n̄c in tūſgreſſio-
 ne eorū q̄ de captiuitate uenerant. q̄ dolent⁹ q̄ nup̄ ap̄ pecca-

tis penitendo erepti erant. rursus ad ea peccando lapsos p-
 que denno a diabolo possint captuari. De quorū seductorib;
 quasi de parentib; uxorū immundarū loq̃t̃ ap̃ls petrus. Sup-
 bia enī uanitatē loquentes. pellicent in desideriis carnis
 luxurie eos q̃ paululū effugiunt. Et paulo post de eis
 q̃ uelut de captiuitate ascendentes nichilominū pluxuriā
 sunt capti: si enī inq̃t̃ refugientes cōquānationes mundi
 incognitione domini nr̃i & saluatoris ihu xp̃i. hi rursū
 implicati superant. facta sūt postiora deteriora porib; Et
 missa ē uox in iuda & ierlm̃ oib; filiis t̃nsmig̃tionis ut con-
 gregarent in ierlm̃. & cetera usq̃ dū dictū ē. Conuenerūt g̃ om̃s
 iuri. Iudā & beniamin cōuenisse manifeste patet. q̃a hī
 q̃ alienigenarum uxorū conubio polluti sūt. de p̃ma t̃nsmi-
 gratione fuerant que de t̃rub; erat. ac p̃ ihm & zorobabel
 domū reuocata ē. sic & sup̃ dixim⁹. Ipse ē m̃sis nonis in-
 cesimo die m̃sis & sedit om̃s ppl̃s in platea dom⁹ dñi. tremē
 a peccato & pluuiis. Nonis mensis ipse ē q̃ ab hebreis casleu
 a romans uocat̃ decemb. Quē in medio hiemis uenire: &
 ēē pluuiā tēpestuosā n̄mū q̃ nesciat. Qñ diligentius
 notandū q̃a cū in media hieme ppl̃s conuenerit. tremere
 a peccato & pluuiis memorat̃. Cū enī pluuias ipso etiā tē-
 pore pluuiarū ultra solitū cadere cernerent. reuēsi ad
 conscientia intellerūt hoc ob sua scelera factū. itaq; sup̃
 uenit a celeste ex ipsa aeris p̃turbatione ammoniti. timue-
 rūt. Idōq; n̄ in p̃uatis domib; sua negotia agere p̃sūperant.
 s; in platea dom⁹ dñi assūpto penitentie & humilitatis habi-
 tu confederūt. Hoc p̃pt̃ eos p̃turbatis licet elementis & uel
 uentorū fragore. uel inuidantia pluuiarū. uel n̄mū acer-
 uis. uel ardore siccitatis. uel etiā extio hominū sine anima
 nū desup̃ ingūescente. atq; ipso iudice p̃ apta inditia uim
 fugire immitente. nichilominno de correctione morū

quia iudicē placent plagāq; impendente euadant inquirunt.
 si tū seduli peractant quia arte adūsa quę exteri ppter peccā
 deficiunt aut eunt aut supent. Sed et autē ppls in platea
 domū dñi. hoc ē circa atū sacēdotū q̄ ipsa domū dñi undiq; uer-
 su erat circūdata. ut supra docuim⁹. habent circa se exoi
 parte p quadriū edes atōz amplissimas. in qb; etiā ppls si qñdo
 ppter pluuia op̄ ēēt stare poterat. & nichominus eaquę
 intēpli ianuis gerebant. uel circa tēplū uidere. Habebant
 nāq; interiores parietes iuxta tēam incolūpnis factos exte-
 riores solidos. & surrexit esdras sacēdos & dixit ad eos. Vos tñs-
 gressi estis & duxistis uxores alienigenas. ut adderetis sup
 dictū tñt. Et nē date cōfessionē dño dō patrū urōz & cē-
 tera usq; dū dictū ē. fecerūt sic filiū tñsmissionis & abierunt
 esdras sacēdos & uiri principes familiarū in domū patrū suoz
 & omnes p nomina sua. ¶ Hic loc⁹ respondet ad hoc qd sup
 dictū ē. & surrexit esdras ante domū dñi. & abiit ad cubi-
 culū iohannan. filiū elyasib. & ingressus illic panē n̄ cōmēd
 & aquā non bibit. iugebat enī. Vbi notanda deuotio pon-
 tificis q̄ iugens orans ac ieiunans p tñsmissione ppls p̄dūū
 matris tēpli pmanebat. nec p̄ domū suā uolebat utrare
 q̄ accepta confessione ppls. ex toto illū corde penitentem
 cōmisiūq; ad dñm uideret. Cui deuotionis etiā reliq; pñci-
 pes fuisse consortes uident. cū dicunt & ipsi finita syno-
 do abisse in domū patrū suoz. Hā si non uoluit hoc. hac
 sententia scēptoz hystorie significare. qd op⁹ fuit scēbere
 qd expleto colloq̄o esdras & pñcipēs familiarū in domū pa-
 trū suoz de tēpli septis excurrentes abirent. cū eos hoc fac-
 tiros etiā si scēptura n̄ dixisset. nemo nesciret. qd op⁹ ad-
 dere & os pñciā sua cū & hoc omnib; ēēt notissimū. n̄ quia
 tales eos uoluit intelligi. quoz noīa & act⁹ merito i memo-
 ria tenerent ac posteris noscenda tēderent. Et sederunt

55.

55

in die p̄ma m̄sis decimi ut quererent rē. & confirmati s̄t
om̄s viri q̄ duxerant uxores alienigenas usq; ad diē p̄mam
mensis p̄mi. Nota numerū t̄narū uel figuris mysticis esse uti-
tatissimū. Sup̄dictū ē qd̄ int̄ dieb; om̄s filii transmigrationis
uenerē deberent in iher̄l̄m. & nē t̄b; m̄sib; decimo uidet̄
& undecimo. & duodecimo. castigant̄ ab uxorib; alienige-
nis. Tres nāq; s̄t uirtutes sine qb; ad uitā p̄uenire neq̄m?
fides. spes. & caritas. Tercio tēp̄e s̄cti. ueniens in mundū
dñs grām nob̄ euēḡlii contulit. Prīmū nāq; tēp̄ ante legē
in pat̄archis. scđm̄ in p̄ph̄is sub legē p̄misit. uic̄io ipse
cū grā uenit. q̄a nos sua passione redimens. t̄cia diē re-
surrexit a mortuis. P̄ cui grām q̄a & consortio s̄c̄e eccl̄e
copulam̄. & auctōr expurgam̄ illecebr̄. apte filii t̄m̄
grationis & int̄ dieb; castigandi ab errorib; suis iero-
solimā cōuenerūt. & int̄b; m̄sib; ipsi castigandi op̄ cōple-
uerūt. S; & iuxta litterā oportune satis ac salubrit̄ elabo-
rauerūt p̄ncipes familiarū & leuit̄. ut ante initū m̄sis
p̄mi consumarent om̄s q̄ p̄phano erant conubio macu-
lari. id ē atali scelere purgarent. q̄c̄n̄ ipsū m̄sē p̄mū
in q̄ erat pascha faciendū mundi uitrarent. mundi
paschalia festa pagerent. mundi annū quē mundi incho-
assent ad finē usq; p̄ducerent. Qd̄ & nos omnib; annis
in .x̄i. ante pascha conuenit imitari. ut instantib; sol-
lēpnis dñice resurrectionis mundem̄ nos ab omni inq̄-
natio carnis & sp̄s. q̄ & ipsi participes resurrectionis

Et inuenti s̄t de filiis sacerdotū q̄. *Ecce ualeamus.*
duxerant uxores alienigenas. de filiis iosue filii io-
sedech. & fr̄s ei; maasia. & eliez̄er & ararib. & godolia.
Hebrei h̄m̄ loco aptant illud zacharie p̄ph̄e. Et osten-
dit in dñs ihm̄ sacerdotē magnū corā angelo dñi stantem.
& sathan stabat ad ext̄s ei; ut adūsaret ei. & paulo post:

F

55

55

55

Et ihc erat induit uestib; sordidib; & stabat ante faciem
angli. Et respondit & ait ad eos q; stabant corā se dicens.
Auferte uestimenta sordida ab eo. Et dixit ad eū. Ecce ab-
stuli a te iniquitatē tuā. & indui te mutatoris. & dixit.
Ponite cydarii mundā sup caput ei. Recte inquit sta-
bat satan adextis illi. ut adūsaret ei. q; uera erat accusa-
tio eo qd & ipse eū cētis alienigenā duxit; uxore. Qd aut
dr qd ihc erat induit uestib; sordidib; tūc tūc inquit uel
ob coniugiu illicitū. uel ob peccata ppli. uel ppt squalore
captiuitatis. Angls autē ante cui facie stabat ihc. pcep-
erūt anglis ex psona dñi ut auferant ab eo sordida uesti-
menta de qb; dixim. Qui cū pceptū ope cōplessent. rur-
sus idē angls loq; ad ihm. ecce abstuli a te iniquitatē
tuā. hec sūt sordida uestimenta. Et indui te mutatoris. hoc est
fraternū t copulauit coniugē. Qd q; seq; ponite cydarii
mundā sup caput ei q; intra aplosq; dr. in hac uolunt in-
telligi sacerdotū dignitatē qd ablutis sordib; peccatorū mun-
dum habuerit sacerdotū. S; intueudū qd n̄ sēbit esdras
ihm ipm alienigenā duxisse uxore. s; qdā de filiis &
frīb; hoc facinore dicat & pollutos. qm̄ & culpa filiorū
ad patrē respiciat. nec pfecte possit & iustus. q; filios de-
linquentes dū potuit corrigere neglexit. Vñ auit qdā
p̄tā de ihu pphiam n̄ ad filiū iosedech s; ad dñm saluato-
rē & referendā. q; cū sit splendor gl̄e & figura subē dī.
sordida ad tēp uestimenta accepit. ex cōpassione nr̄e fragi-
litatis. dicente ysaiā. Ipse autē uulnerat ē ppt iniquita-
tes nr̄as. & infirmat ē ppt peccata nr̄a. Cui satan stabat
adextis ut adūsaret ei. querens sēp dextis & uirtutibus
contire. ut sacra euglū refert hystoria. & apls. Tēptat
ē inqt p omnia p similitudine absq; peccato. a quo sor-
dida uestimenta auferunt. & induit mutatoris. cum

lauerit nos a peccatis nostris in sanguine suo. ut sit qd' ap'ls ait.
 Q'cuq; in xpo baptizati estis xpm induistis. Vel q' sordi-
 da habuit uestimenta in passione: imitatoria accepit in
 resurrectione: ita de illo ueracit' dicere possum'. q'a et si
 noueram' xpm sedm carnem: s; ia n'c n' nouim'. Cydarium
 q; accepit in capite q'a septem u' habere: pbat' e' sacerdoti-
 um: iuxta illud psalmiste. tu es sacerdos in eternu'. Qd' u' dicit
 esdras. fr's q; ihu filii iosedech uxores duxisse alienigenas: n'
 fr's ei' carnales s; more sc' septuag' cognatos oportet intel-
 ligi. Neq; eni' fr's germani eaten' in carne uiuere: et uo-
 luptati opam dare potuerant: cu'centu' a' eo amplius an-
 ni e'ent t'n'sacti. ex quo cyrus regnare incipiens. ihu et
 zorobabel cu' t'n'smigratione iuda et beniamin' construen-
 dum domu' d'ni ierosolimam' misit. Seq't. Et dederu't manus
 suas ut eicerent uxores suas. et p' delicto suo arietem de om-
 nib' offerrent. et cetera usq; du' co'pleto catalogo penitentiu'
 dictu' e'. om's hui' acceperunt uxores alienigenas. et fueru't
 ex eis mulieres que pepererant filios. Primo ase uxo-
 res abiciunt illicitas. et sic p'se arietem offerunt: ut abla-
 to scelere. mundi ad altare accederent. Difficile naq; e'
 ei' accepta d'o ee uictima. q' n' p' culpa p' q' offert relin-
 quere contendit. dicente ysaias. Q'escite agere p'ise: dis-
 cite bene facere. Et q'a filii uel fratres fuere sum' sacerdo-
 tes q' p'mi peccauerant: recte in castigatione sceleris arie-
 tem de gregib' offerunt: ut tali hostia designent q'a se ip-
 sos q' doctores ppli ac p'ncipes et q' ducis gregu' sequen-
 tu' ee uidebant: p'stina' uita' mactare: ac purgatos digna
 penitentia d'o p' meliore uita' offerre disposueru't. Mo'ran-
 du' interea q'ua arte pugnandi diabolus fideles sepe im-
 pugnet: q' nullu' eis umq' securu' accertando tep' relinq'.
 Ecce eni' qui aduersatib; superari n' poterant: superantur

blandimentis. Vincebant hostes publicos edificato tēplo do-
 mini ac dedicato. s; vincebant amore mulierū gentiliū.
 ne tēpla cordiū uel corporū suoz dō inhabitatori digna
 seruarent. Cui rei tēpib; nr̄is manifestissime ē figura cō-
 pleta. cū uideam⁹ animos fidelū multo periculosius nē in-
 teri tēptari a concupiscentia sua abstractos & illectos q̄
 tēptabant q̄ndā ex tēse cū immanis adūsari cont̄ eoz
 constantia ferro & igne seuebat. S; aderit pietas dñi?
 quē sic tunc illis adūsus apta furentiū certamina uir-
 tutē patientie largita ē. ita etiā nob̄ adūsus subripien-
 tum laqueos blanditiarū cariteles donec custodiā. Deniq;
 agente indulto pontifice. & his q̄ timebant dñm cuncti
 cōpuncti sunt corde q̄ peccauerant. & eiecerunt uxores
 alienigenas. sicq; expulsa tēptudine luxurie. rediit de-
 centi castimonie. atq; incunctate dñi electo ruderē uitioz
 res ipsi sunt flores & aromata unitiū. Huc usq; ūba esdre
 q̄b; & p̄mo zorobabel acibū. & deinceps sua facta descēbit.
 Et ipse autē typū dñi saluatoris tenuit. in eo qd̄ scām
 renouauit sc̄pturā. qd̄ pplm̄ de captiuitate ierosolimā
 reuocauit. qd̄ domū domini maiorib⁹ domis sublimauit. qd̄
 duces transflumen eufraten ac p̄sides q̄ legē dī nossem
 ostendit. qd̄ filios tñsimḡtionis ab uxorib; castigauit ex-
 ternis. Restaurauit enī dñs sc̄pturā saciā. q̄a quā sc̄be &
 pharisei. uel p̄titiones suas sedauerant. uel iuxta linte-
 ram tantū intelligendā eē docebant. ipse spiritali sen-
 su plenā p̄t̄ amoyse uel p̄ph̄is sc̄pta erat ostendit. S;
 & nouū testamētū misso desup̄ spū scō. p̄ aptos siue per
 ap̄licos uiros fecit desc̄bi. Eduxit pplm̄ de babilonica
 captiuitate. & ad ierosolimā trāq; rep̄missionis liberatū induit.
 q̄a & semet passus in cruce mundū suo sanguine redemit.
 ac descendens ad inferos. q̄scūq; ibi ueros uiuificauit id ē dec-

tos inuenit. ab ductos inde ad membra supne ciuitatis adduxit.
 eisq; gaudia olim promissae hereditatis concessit. & cotidie si
 delectatione mundi huius congregant. ad consortium
 sancte ecclesie regnumq; peruenire conuocat. Auxit ornatu templi au
 ro & argento & uasis preciosis. quae uel populus israel uel principes
 psalium illo peruenissent. quia in se credentes de usq; populo iuda
 com delectet & gentili in ecclesiam inducent. claritate fidei &
 operis eorum hanc sepe ornare ac glorificare non desistit. Constituit
 duces ac praefides omni populo transiitum quod legem dei non essent ac do
 cerent. quia in sancta ecclesia quae & a flumine sancti baptismatis ablu
 ta est. & flumen babiloniu. hoc est perditionis sancti fluctuantis
 fidei sinceritate transcendit. apostoli. euangelistas. pastores posui
 it & rectores. Castigant filios transmigrationis ab uxoribus ahe
 nigenis. quia illos qui per confessionem fidei mundo renuntiauerant.
 illecebris mundi ultra seruire prohibuit. Eiecit & filios talium
 gentium de cetera transmigrationis ne forte ad uitia perfidia potius
 earum quam fide sequerentur patrii. quia opera nostra etiam quae hominibus
 bona uidentur. si carnalibus sunt delectationibus permixta si origi
 ne de contagio humani fauoris supererunt reprobare docuit.
 neque illorum consortio digna. qui mundum perfecte relinquimus. to
 tamte ad celestia transeunt qui blandimentis enervari tempe
 ribus; sed ad uitia magis exerceant. atque ad regem septuaginta gau
 dent preparari. Quod si quis obicere uoluerit non est scriptum quod filios
 adulterarum; sed tamen ipsas mulieres eiecerunt. quibus super suggeren
 te sechema ac dicente. peritiam fedus cum deo nostro. & periciam
 inuitas uxores. & eos qui de his nati sunt. subiunctum sit con
 timio & dictum. surrexit gens edias & adiurauit principes sacerdo
 tum & leuitarum. & omne israel. ut facerent secundum uerbum hoc.
 & inuenerunt. intelligat quia si non peccerint hos filii transmigrationis
 liberos. quasi si mulieres alienigene pepererant. illa fuerit
 causa quod eos abrenuntiare matrem infidelitati docuerunt.

et confectos dño per cūctionē. et hostiā salutare: sue fidei et casti-
tatis consortes eē fecerūt. Cui pfecto rei impromptu eē mysteriū
constat. q̄a bona opa que intutu tēpali cōmodi uel fauoris
uel delectationis agimur. aut int mala sūt opa reputanda. aut ab
infima intentione seceruenda. et pcelesti retributione sūt faci-
enda. Q̄ enī ubi grā ieiunat orat. elemosinā dat. illa intentio
ne ut uideat et laudet ab hominibz. talis nimirū ples bone
actionis q̄si de immunda gentice nata ē sciencie sordidanti.
idōq; tñsmigratiū incertū q̄ de babilone ierosolimā ascende-
runt. partē habere n̄ pot. q̄a nimirū iusticia uel potiū simi-
lano iusticie que in pfecta mercede suā recipit. fittā in celis
mercede carebit. At si talis auctor opis mentē ad meliora cō-
uertens. pcelesti retributione facere cepit. que pmanis appe-
titu laudis faciebat. q̄si sobolē suā tā et si indigne editam
dño consecrans. ciuē iherosolimitanā facit. q̄a op̄ male in-
choatū corrigens extēpe ppetua in celis mercede dignum

VERBA. Expt lib. II. Incip lib. II. i esdra. Tredit.
Ahemie filii helchie. Et factū ē in m̄se castren. an-
no uicesimo. et ego erā in suis castro. et uenit unus
de frīb; anani. ipse et iuri exiuda. Et introgam eos de in-
dēt q̄ remanserant et superant de captiuitate ierlm. Heem
al intptat latine osolator dñs. uel consulatur a dño. Quicū
renouauerit muros ierlm. et pplm ab hostiū insultatione
liberatū. induit legē obseruantia sublimauerit. pfecto
constat q̄a et uocabulo et ope et psona n̄ inconuenient me-
diatore dī et hominū. hominē xpm ihm designat. q̄ se ad cō-
solationē paupū spū nullū insinuat. cū ascensurus in celū
disciplis ait. Ego rogabo patrē. et aliū paraclytū. hoc ē conso-
latorē dabit uob. Aq̄ edificandā ciuitatē dī scām uidelicet et
clām simul et osolandos esse merentes. ostendit psalmista cū
dicebat. Edificans ierlm dñs. et dispōnes ihm congregans. q̄

Libri II.
Esdræ

Cap. I

ss

ss

ss

ss

Hic incipit ex-
positio in librū.
Esdræ.

sanat contritos corde & cetera. Congruit figura neemie etiam sanctis
 predicatoribus quorum ministerio superna nobis consolatio prestat: dum
 post lapsu peccati spes uenit ac propitiationis diuine peniten-
 tibus pollicentes. quasi diruta ab hostibus ierosolymorum mentia mu-
 rosque restaurant. Mensis autem casleu ipse est quem nos de-
 cembre uocamus. estque apud hebreos nonus. apud nos annu mensis
 ultimus: cuius uocabulum quod latine spes et interpretatur. aptissime
 conuenit uotis et quod ad erigendas ruinas sancte ciuitatis animi
 intendebat. Primum namque bonae actionis fundamentum est. spem
 nos habere indubiam de auxilio domini perficiendi quae cupimus.
 Ipse est mensis in quo dominus in carne natus est: pulcher rime no-
 bis suo nomine longe ante prefigurans quod in eo datus spatium ab
 electis uerus neemias id est consolator ad opem patre ad edificatio-
 nem sanctae ecclesiae esset uenturus in mundum. Quod autem scilicet neemias
 fuisse se in suis castro. cum uenirent uiri qui nuntiarent
 de ierosolymis. Susa est metropolis regni persarum. ut in bether
 hystoria legimus. Quod non solum neemias sed et daniel propheta castrum
 uocat: non quod castrum sit urbs ut diximus metropolis ac poten-
 tissima: sed quod tanta sit infirmitate edificata. ut castrum esse
 uideatur. interpretatur autem susa equitatio uel reuerens. Quod uideli-
 cet non minus multis fidelium conuenienter aptatur. eorum max-
 ime quod de captiuitate ierusalem curam gerunt. hoc est de salute
 eorum quod aliquando per insidias diaboli de ecclesia rapti: sed penitendo
 sunt de nouo per gratiam ad ecclesiam reducti. Tales enim sunt reuerentes
 in castro hoc est in robore mentis reuocati ab infimis delec-
 tationibus ad desiderium supernae patrie ad quam in primo parente de-
 cederant. Tales sunt in equitatu sanctorum cordum firmissimo: qui
 dominum portant sellorem iuxta illud prophetae. Ascendens super equos
 tuos: et equitatio tua sanctas. Ascendit quippe dominus super equos
 suos: cum predicatorum corda quae regat gratia suae pietatis illu-
 trat: Equitatio eius sanctas: quia et illos quibus regendo praesidet ad

salutē puehit etnā. & alios q̄ p eos q̄b; p̄sideat eidē ppetue
 salutis participes facit. Interrogante ^{hiem}hiemia de eis q̄ remanse-
 rant de captiuitate iherlm̄. unde am̄ qd̄ seq̄t̄. Et dixerūt inq̄t
 michi. Q̄ remanserūt & relictū sūt de captiuitate ibi in p̄uincia
 in afflictione magna & in obprobrio sūt. & mur^{us} ierlm̄ dissipā-
 tus ē. & porte ei cōbuste sūt igni. Patet latere sensus. Q̄ re-
 manserant de captiuitate. & si in pace iūsari indebant^{ur} amico
 eoz existente rege psariū. q̄b; etiā n̄ multo ante esdrā sc̄bam
 cū epl̄is miserat q̄ haberet potestate in omni regione t̄m̄stu-
 men. in afflictione tam̄ maxima erant mentis. qd̄ expbra-
 rent eis hostes. ciuitatē sc̄am adhuc remansisse destructā.
 S; & n̄ in sc̄a eccl̄a merito affligunt^{ur}. ac t̄sticia salutarī cō-
 pungunt^{ur}. q̄ resipiscentes ap̄teritis scelerib; ^{p̄ximos}adhuc suos in-
 t̄is subiacere considerant. na ut p̄negligentiā eoz q̄ cor-
 recti multos p̄desse poterant. q̄si p̄muros urbis dissipate.
 diabolus liberū in eccl̄am habeat int̄nū. Qd̄ eo magis do-
 lendū sit necesse ē. si & ipsi q̄ aliis doct̄na uel exemplo p̄-
 desse debuerant. exemplū interit^{ur} sese cernentib; corrup-
 te uiuendo p̄monstrant. Hoc ē enī portas ierlm̄ flammis ho-
 tib; ēē p̄stas. eos q̄ bene uiuendo ac docendo dignos in
 eccl̄a electoz int̄ducere. indignos ū arcerē debuerant.
 auaricie. luxurie. supbie. contemtionis. inuidie. cetoz ne-
 que hostis malign^{us} ingerere solet uiciorū incendio perire.
 Quid ū nob̄ ad hec agendū ostendit^{ur}. cū p̄tm̄ aduungit^{ur}. Cūq;
 audisse ūba huiusmodi. sedi & fletu & luxu multis diebus.
 & ieiunabā & orabā ante faciē dī celi. & dixi. Queso dñe
 d̄s celi. fortis magnę atq; tribulis. qui custodis pactū. &
 mīam cū his q̄ te diligit & custodiunt mandata tua. fiat
 auris tua auscultans. & oculi tui ap̄ti. ut audias orationē
 serui tui. & cetā usq; ad finē orationis ubi dicit^{ur}. & dirige
 serui tui hodie. & da ei mīam ante uirū hunc. Si enim

ap. 11.

uir sc̄s audiens destructa lapidū ac lignoz edificia recte
 ingebat ieiunabat & orabat. & hoc multo tēpe sedens
 in stibia. q̄nto magis in destructione ac ruina animaz
 que p̄ peccatū cōmittit. continuis ē luctib⁹ lacrimis. orōm
 bus insistendū. q̄ten⁹ miserante dño ad p̄stinā erigant⁹
 sospitate. q̄ in obp̄brium re ligionis tūmphantē inimico
 iacebant durina uicioz sorde squalentes.

Fact⁹ v⁹. ē autē in m̄se nisan. anno uicesimo artar
 xerxis. regis. & uiniū erat ante eū. Et leuauit uiniū & de
 di regi. & erā languidus ante faciē ei⁹. Nisan ē p̄m⁹ anni
 m̄sis sc̄dm̄ hebreos in q̄ sēp̄ agere pascha solebant. quē nō
 ap̄le diem⁹. Qd̄ ḡ sup̄ dix̄. q̄a luxerit. ieiunauerit atq̄ ora
 uerit dieb⁹ multis. patet p̄fecto q̄a p̄ quatuor m̄ses conti
 nuos nouū uidelicet. decimū. undecimū. & duodecimū
 huius sacratissime deuotioni op̄a dabat. tēp⁹ expectans opo
 tunū. in q̄ suū posset desiderū regi intimare. Eūdem
 p̄nceps uinarī erat. & regi poculū porrigebat. officium
 leticie foris agebat. s; ipse inter⁹ graui t̄sticia p̄mebatur.
 qd̄ sc̄am ciuitatē duritā & p̄p̄m obp̄brio & cōtēptu im
 micis dī habitū ēē meminit. Vnde cū suis similib⁹ p̄tēlat
 loquens in psalmo. Sup̄ flumina babilonis illic sedimus
 & fleuim⁹. dū recordarem⁹ tui syon. Iuxtaq; in rex. Quare
 uult⁹ tuus t̄stis ē. cū te egō n̄ uideā. Non ē hoc frustra.
 s; malū nescio qd̄ in corde tuo ē. Et timui ualde ac nimis.
 & cet̄a usq; dū consentiente rege ut edificaret⁹ iherlm̄. &
 daret ept̄as neemie adduces regionis t̄stlumen. dictū ē.
 & dedit m̄ rex iuxta manū dī mei bonā meū. & ueni
 adduces regionis t̄stlumen. dediq; eis ept̄as regis. Qm̄ cy
 rū p̄mū p̄sarū regē figurā tenere dī saluatoris. ysata
 docente manifeste cognouim⁹. eo qd̄ acapuitate p̄p̄m
 dī soluerit. & tēplū instaurari p̄cepit. ita etiā recte succē

+ agrotū

fore eide impu artaxerfen. q̄ ciuitatē ierlm̄ reedificare
 eadē deuotionē mandauit in typū accipe dñi ualemus. q̄
 ciuitatē s̄ de uuis lapidib; hoc ē unā de omnib; electis
 ecelam. p̄ officiū p̄dicatoz̄ construit. Vñ bene artaxerfē
 lumen silentio tēptans imp̄tat. Lum̄ etenī uite dñs ē. q̄
 corda fidelū suoz̄ silentio tēptat. dū eos aliquādo dulcedi
 ne gr̄e celestis illustrat. aliquando p̄suri p̄sentis uite
 obnubilat. ut tēpalib; aduīs eruditi. ardenti et̄na bo
 na desiderent. Memorabilis hic ann⁹ q̄ ierlm̄ edificari p̄
 missa ē. & mysticis p̄ph̄e damel iam olim ē p̄signat. lūte
 ris dicente ad eū anglo. septuaginta ebdomadas abbre
 uatas ēē sup̄ pplm̄ ei. & sup̄ ciuitatē ei scām. Et paulo
 post. ab extm̄ sermonis ut respondeat. & edificaret ihe
 rlm̄ usq; ad xpm̄ ducē ebdomadas septē. & ebdomade
 sexaginta due er̄t. & paulo post. Confirmabit autem
 pactū multis ebdomada una & in dimidio ebdomadis
 deficiet hostia & sacrificiū. Incipiunt ḡ ebdomade aui
 cesimo anno artaxerfis q̄ndo edificandi ierlm̄ licentiā
 dedit. q̄ tēpe ut uul⁹ african⁹ sc̄bit regni psarū centū
 & duodeci anni fuerant euoluti. & tōidē anni usq; ad
 alexandrū. magnū. q̄ndo darū occidit imp̄fecti re
 manserant. Captiuitatis autē ierlm̄ centesim⁹ octogesi
 mus & q̄ntus erat ann⁹. & pueniunt usq; ad tēpa dñice
 passiōis p̄quā hostis & sacrificiis legalib; finis impositus
 ē. habent ū singule ebdomade annos septenos. annos
 q̄dr̄ingentos. & .x. sed in lūne uidet̄ cursū. ita dum
 taxat ut anni singlī nouo & insolito more n̄ ampli⁹ q̄
 duodeci m̄ses lunares habeant. Unde consulte angl̄s
 septuaginta ebdomadas n̄ adnumeratas s; ad breuiatā
 sup̄ pplm̄ ei dicit. q̄ s̄t anni solares quadringenti septua
 ginta q̄nq; De qua tota p̄ph̄e sententia. plenissime put

potui differere: ut tēporē libro curau. Et audierūt sanna-
ballat horonites. & tobias seruis ammanites. & consta-
ti sunt afflictione magna. qđ ueniss; homo qđ quereret
p̄spertatē filioꝝ israhel. Et heretici constant. atq; om̄s
mimici ecclē q̄ues electos q̄sq; p̄ catholica fide uel correc-
tione moꝝ q̄b; ecclē m̄ri renouent laborare conspici-
unt. Notanda etenim animoꝝ rerūq; diuinitas: q̄a sup̄ qđe
dictū ē hū qđ remanserant de captiuitate in iudea. in
afflictione magna & obprobrio fuisse. s; & neemias lon-
gum cū fletu & p̄cib; diuissē ieiunium. eo qđ murus
ierlm dissipat. & porte illi ēēnt igne cōbuste. & nē uer-
sante hostes eidē scē ciuitatis contristati. & in afflictio-
ne sē magna solati. eo qđ edificia illi restauranda. ci-
ues & simul intelligerent ab insultationib; hostiū ēē sub-
leuandos. Vñ colligendū in hac uita etiā sententiā illā
dñi posse cōpleri. qđ cū dixiss; aī aī dico uob. q̄a plora-
bitis & flebitis uos. mund⁹ autē gaudebit. uos autē con-
turbabimini. continuo subiecit. s; tristitia ur̄a uertet in
gaudū. flente autē mundo qđ gaudebat tristitia iustoy
uertet in gaudū. cū res scē ecclē crescere. & hū qđ peccan-
do aberrauerant. penitendo ad eā redire cognoscunt.

Et ueni ierlm & mansi ibi t̄b; dieb; & surrexi.
nocte ego & uiri pauci meū & non indicam cūq;
qđ dediss; d̄s in corde meo ut facerē ierlm. Et nūm̄ non
erat meū n̄ animal cui sedebā. Et egressus sū p̄ portā ualli
nocte. & cetera usq; dū ait. & considerabā murū & reuissus
ueni ad portā uallis & redi. Om̄ia ur̄bis destructe loca
lustrando puagat. & singlā hec qm̄ debeant reparari.
solicite scrutat. Sic & doctoꝝ ē sp̄alū sepi nocte
surgere. ac solerti indagine statū scē ecclē descendibus
ceteris inspicere. ut inq̄lant inq̄rant qualis quē incioꝝ

bellis nulla sordidata siue deiecta sunt. castigando emident & erigant. Murus autē ierl'm dissipat' iacet. cū cōsuetudo fide-
liū t'renis atq; infimis sordet affectib'. Porte s' igni cōsump-
te. cū iā q'q; q' & aliis docendo mōtū uite pandere debue-
rant. relicto ueritatis magisterio cōmuni cū cetis ignaua
torpent. ac tēpalib; curis inferuunt. & duriōs. Vos nosti
afflictionē in qua sum? q' ierl'm deserta ē. & porte ei' igni
cōsumpte sunt. Venite & edificet' mur' ierl'm. & cetā usq; dū
ait. & confortate s' man' eorū in bono. Plana s' hec & spita-
li sensu nimis acōmoda. q' doctores scī immo oī q' zelo
diferuent. in afflictione maxima s' q' dū ierl'm hoc ē in-
fione pacis q' nob' dñs reliq't & cōmendauit. p' bella dissen-
sionū cernunt eē desertā. & portas uirtutū q' iuxta ysa-
iam laudatio occupare debuerat. p' ualentib; inferorū por-
tis deiectas atq; habitas obprobrio contuent'. Sū satagūt col-
lectis in unā industriā tibi ministr'. cū ea que destruc-
ta esse uidebant'. fidei ac bone actionis edificia resurgant.

Et sin' rexit helyasib sacerdos magn' & fr' ei'.
sacerdotes. & edificauerūt portā gregis. Helyasib iste pon-
tifex sūm' illi tēp' filius fuit ioachim. q' p' patrē suū ihm
filium iosedech sacerdotē magnū & ipse in paruo tēp'e ponti-
ficatus infulis fungebat'. Et recte restauratio ciuitatis asa-
dote magno & fr'ib; ei' cep'. ut q' g'du p'cellerant ordinis.
ipsi in bonis opib; exemplū cunctis fierent. Et bene edifi-
cantib; sacerdotib; adiungit'. & usq; ad turrē centū cubitoz
scificauerat eā. usq; ad turrē ananehel. Edificant nāq;
sacerdotes in centenario numo cubitoz. cū oīs q' erudi-
unt in amore ac desidio et' noz incendunt. Hā centum
que in cōposito digitoz que de leua tñseunt in dexterā.
celestia bona figurant. que in cōpatione tēpalū & in fi-
mōz bonoz q' dextra s' ad sinistra. Q' etiā portā quam

Cap. III.

edificauerunt sc̄ificasse referunt. Sacerdotū nāq; ē sua opa
 sc̄ificatione speciali p̄cetis digna facere: atq; instanter age
 re: ut q̄cūq; s̄iungunt: nom̄ in se ipsis dñi bene uiuendo
 sc̄ificent. Videt̄ autē iuxta litterā idō p̄mā portā gre
 gis uel a sacerdotib; edificatā uel eē sc̄ificatā qd̄ in uicino
 tēpli fuerit & ad ipsos p̄p̄e p̄tinerit. Hā & hoc rationem
 congruere uidet̄: ut edificatio ciuitatis atēplo inciperet:
 q̄a nimirū necesse ē ut constantiā fidi ac dilectionis in
 dñm ante omnia construam̄ in nob̄: ac deinde ea quę ad
 parui dilectionē p̄tineant opa pietatis addam̄. Tercio
 autē hoc ē ultimo loco curā ponam̄ eorū quę ad genera
 lem uitę huius p̄uisionē respiciunt. Ue q̄b; apostolus ha
 bentes inq̄t uictū & q̄b; regam̄. his contenti sim̄. S; &
 hoc p̄babile potest uideri qd̄ ex eo porta gregis sit die
 ta: qd̄ p̄ hanc peccora quę in tēplo offerebant̄ int̄duci
 solerent. Portā ḡ gregis in p̄mordio edificande ciuitatis
 dī sacerdotē edificant: cū sc̄i p̄dicatores auditores suos
 ante omnia fidi ueritate p̄ q̄ dilectionē opent̄ imbuunt:
 p̄ q̄m uictimas bonorū int̄ducere: & in altari sin cordis dō
 offerre debeant. Et huius porte edificatū p̄centū cubitos ex
 tensū usq; ad turrē ananehel. id ē gr̄e dī significat̄: cū
 ab initio fidi usq; ad firmitatē bonę actionis quę n̄ nisi
 dō inspirante atq; auxiliante p̄ficiat̄. sola cūq; retributio
 nis intentione p̄tendunt. Notandū sane: p̄ eo qd̄ in i codi
 ces h̄nt: & edificauerunt ^{portam} gregis: uel t̄ranslatio h̄t. & edi
 ficauerunt portā & piscinā p̄batice. Cui nom̄is meminit
 meuglio suo ioh̄s. Est autē inq̄ent̄ iherosolimis p̄batice
 piscina quę cognom̄at̄ hebraice betsaida: q̄nq; por
 ticul habens. In his iacebat multi m̄agna languentium
 & cetera. Neq; aliqd̄ obstat ipsū intelligere locū eē hic de
 signatū. Hā nec nom̄ p̄batice multū anōtē gregis dñi

bat. Grece etenim ouis pbaton nuncupat. Meminit huius loci æ
 theromni in libro locorum ita scribens. Bethesda piscina in ierusalem que
 uocat pbaton. et anobis inquiri potest peculiaris. Hec quique quondam
 porticus habuit. Ostenduntur gemini lacus quorum unus hybernus plu-
 uis adimpleri solet. alter murum in modum rubens quasi cruentus
 aqua annis in se operis signa testatur. Nam hostias in eo lauare asacer-
 dotibus solitas ferunt. unde et nomen accepit. Ex quibus omnibus in-
 detur porta gregis uicina esse piscine pbaton. ut phanem ui-
 detur afferant hostias que in illa lauarentur. Portam autem piscium
 edificauerunt filii asanaa. Portam piscium uocat eam que iop-
 pen ac diospolim id est lyddam respiciebat. et uiciniorem mari
 fuit ut cunctas uias ierusalem. que nunc porta dauid fertur appel-
 lari. et esse prima portarum ad occidentem montis syon. Cui ui-
 detur opinio confirmari uidentur uerba dierum in quibus scriptum
 est de manasse rege iuda. Post hec edificauit murum extra
 ciuitatem dauid. ad occidentem geon. in conualle ab introitu
 porte piscium per circuitum usque ad ophel. et exaltauit illum
 uehementer. Typice autem sic grex dominus fidelis. sic etiam pisces
 solent appellari. Unde sic et petrus dominus ait pascite oues meas. ita
 etiam eadem cum andrea et ceteris apostolis promittit dicens. Venite pro-
 me. et faciam uos fieri piscatores hominum. De quibus item pesca-
 toribus per parabolam dominus. elegerunt bonos in uasa sua. malos autem
 foras misert. Portam ergo piscium edificauerunt in ierusalem. cum illi ge-
 nitis ordinantur in ecclesia. per quos electi a reprobis quasi boni pisces
 a malis segregati. ad consortium perpetue pacis inferantur. Por-
 ta piscium edificatur. cum illis uirtutum operibus. fideles seruiunt
 quibus inueniunt se proximis a fluctibus perturbationis et concu-
 piscencie mundialis abreptos. ad tranquillitatem ac pacem uite
 spiritualis inducant. Meminit huius porte et sophonias pro-
 pheta dicens. Vox clamoris a porta piscium. et ululat a scda.
 quia hoc quod adunx a scda. sed et muri in eodem clymate portam

significat. Nam tempib; ezechie duplicatū fuisse murū cum
 tatis. uerba dierū narrant ubi scriptū ē. Edificauit q̄q; ager
 industrie omne murū q̄ fuerat dissipat. & extruxit
 turrei desup & forinsec atq; murū. Hec de sensu intere.
 Verū iuxta leges allegorie sophonia uocē clamoris apor
 ta pisciū. & ululatū audiuit a scdā. q̄a utrāq; ab hostibus
 deiciendā p̄cognouit. & fidē & opa doctorū p̄ que abundis
 uite corruptibilib; q̄tōs erui. atq; in ecclā scām oportue
 rat induci. uidit antiq; hostis infideliū esse terre sternendā.
 hoc ē p̄ appetitū terrenarū uoluptatū celestū gaudiū esse
 p̄uandā. Bene ḡ ab utraq; porta. & p̄ma uidet & scdā. & ex
 teriore & interiore uocē clamoris atq; ululatū audiuit.
 q̄a & opa exteri. & int̄ corda negligentū uidit diabolo
 impugnante subitenda. Verū quia dñs erigit elysos. neq;
 mias eandē portā pisciū post longā ruinā narrat instau
 ratā. q̄a & si aliqui p̄dicantū aliquādo peccando corrue
 runt. n̄ deerunt tam usq; ad finē sc̄i q̄ in loco succedentes
 p̄cedentū portas iusticie dño adiuuante fidelib; p̄dicando
 ac bene uiuendo apiant. Bene autē de structorib; ei porte
 subiungit. Ipsi texerūt eā. & statuerūt ualuas. seras & ue
 tes. Q̄ uersus etiā de cētis que edificate p̄hibent portas.
 sepi iterando repetitur. q̄a nimirū necesse ē. ut q̄cūq;
 structurā bone actionis inchoauerūt hanc intectū usq;
 p̄fectionis ceptis insistendo p̄ducant. & ei minima custodia
 sollertes q̄si ualuas seras & uestes statuunt. Value q̄ppe
 ad hoc in portis statuunt. ut tēpe agruo patefactis emē
 mēdi uel exeundi facultatē habeant. Sere & uestes
 ad hoc statuunt. ut oppulatis atq; obseratis ianuis. hostis
 intrare n̄ possit. Sic ḡ & in bonis nr̄is opib; ualue idē be
 mgne p̄uisiones s̄ apponende. ut concues. hoc ē p̄xi
 mi nr̄i hec uidentes gl̄ificent patrē nr̄m q̄ in celis est.

N

& ipsi q̄q; p̄ exempla m̄a incedere. ac mema uirtutū nobiscū
 discant ingredi. Sunt & sere uetēs q; cont̄ insidias atq; ir-
 ruptiones hostiū opponende: ut uidet diligenti nos undiq;
 muniamur indistā: ne forte arcē nr̄e uirtutis incaute
 int̄missis hostis antiquis expugnet. Vñ dī bene in puerbū.
 fī q̄ aduocat̄ a s̄tē. q̄si ciuitas firma: & iudicia q̄si uetēs ur-
 bum. Cū em̄ p̄p̄s uterq; uideorū scilicet & gentiū. frat̄na
 s̄ in xp̄o caritate osentit: unā eccl̄am ciuitate uidet fū
 conditoris edificat. Et sic uetēs urbiū portas muniunt:
 ita dogmata ueritatis eccl̄as p̄ orbē que unā catholicam
 faciunt. ab infidelium incurſione defendit. Itēq; s̄eras uetēq;
 nr̄e porte statuiunt cū sedulo p̄cauem̄. ne uel archana fi-
 di nr̄e portis & camb; hoc ē inmundis p̄dam̄ mentibus.
 uel humani gr̄a fauoris nr̄am faciam̄ iusticiā: eosq; ad uiden-
 da opa bona int̄mittam̄ q̄ plus piculi nob̄ laudando ferant
 quā salutaris ad inimicū a nob̄ uidendo referant. Et por-
 tā uetere edificauerūt ioiada fili⁹ faseā. & mosolā fili⁹ beso-
 dia. ipsi texerūt eā & cetera. Porta uet̄ illa ē: cui⁹ ioh̄s me-
 minit dicens. Carissimi non mandatū nouū scribo uob̄:
 s̄; mandatū uet̄ qd̄ habuistis ab initio. Mandatū uet̄ ē:
 uerbu⁹ qd̄ audistis. Porta q̄ uet̄ edificat̄ in ierl̄m. cū ubi
 fidi ac dilectionis. qd̄ ab initio scē eccl̄e t̄l̄tū ē uel recu-
 perari in errantib; uel in nup̄ credentib; cept̄ instrui.
 Et diuiserūt iherl̄m usq; ad murū platee latioris. Qu-
 r̄is platee latioris ē in ierl̄m firmitas & munimentū p̄fec-
 te dilectionis in cordib; electorū: ad quē instructores eius
 edificando pueniunt. cū in opib; caritatis p̄ficiendo con-
 ditori & adiutori suo dicere possunt. Viā mandatorū tuorū
 cucurrim⁹ cū dilatares cor nr̄m. In illa nimirū dilata-
 tione mentis illustrate: que & amicum in dō & inimicum
 diligere p̄p̄t d̄m possit. Et portā uallis edificauit annū:

& habitatores zanoë. Scimus uallē iofaphe quę & gehennā
 hoc ē uallis ennon dicebat. ad orientale plagā ciuitatis
 ē ierlm. p q torrent cedron. cui in euangelio fit mentio.
 si quādo pluuariū uel minimum aquas recipit. a septen-
 trionali in australe plagā defluit. s; & in occidentali par-
 te eiusdē ciuitatis uallē geon legitur dicente libro para-
 lyppomenon de manasse rege iuda. qd & sup posuim.
 Posthēc edificauit murū ext ciuitatē dauid. ad occi-
 dentē geon in conualle. Geon autē nomē foris ubi est
 salomon inetus in regē foris ciuitatē. Siue g hanc si-
 ue mā siue aliā qlibet eidē ciuitatis uallē. esdras hoc
 loco significet. patet sacmētū qā portē uallis edifica-
 tur ierlm. cū uel imbutis nup noticia fidi electis.
 uel reparatis in castitate fidi his q aberrauerant ad oc-
 torib; uertatis. int alia uirtū humilitatis obseruan-
 da pceptū. p q maiori dī grē. sublimari mereant. di-
 cente scā septuaginta. 15 supbis resistit. humilib; autem
 dat grām. & in psalmo. Et ualles habundabūt frumē-
 to. id ē humiles habundabūt domis supne refectionis. Et
 bene post portā ueterē. & murū plateę latioris. porta
 uallis edificat. qā nimirū post rudimēta catholicę fidi
 quę p ditionē opat. necesse ē humilitas nob quę ē custo-
 dienda inueniendā infirmet. ut iuxta pceptū uiri sapi-
 entis qnto magni sum. humiliemur in oib; Et mille eu-
 bitos in numero usq; ad portā sterquilinā. & portā ster-
 qilinā edificauit melchias fili reehab. ferunt qā situs
 urbis ierosolimoꝝ ita molli elyuo dī positū cont aqilonē.
 simul & orientē uergat. ut pluuia ibi decidens. mil-
 latenus ofustat. s; instar fluminis irrupit orientales deflu-
 ens portas. cunctis secū plateariū sordib; raptis in ual-
 le iofaphat torrentē cedron augeat. Vñ ueri simile

unde q̄a porta sterquilini uocet̄ illa p̄q̄ sordes & immundi-
 cie confluent. nec minoris omnino uirtutis atq; utilitatis
 ē. immunda queq; de ciuitate dñi efferri. q̄ in illa que
 immunda s̄t aggregari. Portā ḡ sterquilini meriti edifi-
 cant. q̄ illos ad sc̄e eccl̄e ministeriū ordinant. p̄ q̄s uitor
 sordes ab electorū m̄tib; expurgent̄. & corrupte m̄tis
 homines ab eccl̄e fimb' arceantur. uiuante eos atq; euacu-
 ante omnē impuritātē ymbre grane celestis. ut iuxta
 psalmistā disp̄dant de ciuitate dñi om̄s q̄ opant̄ iniquitatē.
 Et q̄a magne p̄fectionis ē cū q̄s p̄ meritū humilitatis
 ad op̄ficiant. ut erratus suos uiuaciter inspicere. & effica-
 citer dep̄hensos ualeat expurgare. recte dīr q̄a q̄ portā
 uallis edificauerūt. ipsi mille cubitos in muro edificaue-
 runt. Usq; ad portā sterquilini mille cubitis edificando p̄ue-
 niunt. qui p̄cepta humilitatis. tanta industriā p̄fectionis
 bonis opib; omne mancipant. ut ruderā a se n̄ solū no-
 xie actionis siue inutilis locutionis. uerū etiā sup̄ uacue
 cogitationis eiciant. Et portā fontis edificauit sellū filiū
 colorai p̄nceps pagi maspha. Pagis gr̄ecē latine uicini
 significat. Narrant autē sc̄ptores qd̄ ab ea fronte mon-
 tis syon que p̄rupta rupe orientālē plagā spectat. int̄
 muros atq; in radicib' collis fontis syloe prumpat. qui
 altissime qd̄e accessu aquarū in meridie fluit. id ē non
 iugib; aq̄s. s̄; incertis horis & dieb; ebullit. & p̄trarū
 concaua & antra saxi durissimi. cū magno sonitu uenire
 consuevit. Q̄ scilicet uno fonte & hoc n̄ p̄petuo uti ciui-
 tas phibet. Hui' ḡ portā fontis hoc loco designatā intel-
 lige. maxime cū apte subiungat. Et muros piscine sy-
 loe mortuū regis. & usq; ad ḡchū q̄ descendit de ciuitate
 david. Igit̄ syloa qd̄ in p̄t̄at̄ missus. ū cec' nat' illumi-
 nat' ē. dñm saluatore q̄ ad nr̄am illuminationē a deo

patre missus ē significat. cui fons aptissime idē pat̄ ex q̄
 ipse natus ē pot̄ intelligi. Vt q̄ bene psalmista. Quō apt̄
 te ē fons uitę. & in lumine tuo uidebimus lumen. Portaq;
 fontis edificat̄ in ierl̄m. cū ordinant̄ in eccl̄a doctores q̄ fi
 dē diuine et̄nitatis. ipl̄s p̄dicent. Edificant̄ & muri p̄sci
 ne syloe. cū firmissima & expugnabilia scripturarum
 testimonia q̄b; sacramtū dñice incarnationis designat̄. in
 mente fidelū radican̄. Quidē muri diuinor̄ eloq̄or̄ in
 ortū regis pueniunt. cū agnitis dñice dispensationis my
 steriis germina uirtutū ipso summo rege dño dō nr̄o optu
 lante p̄ferre cepim̄. Pueniunt & usq; ad ḡdus q̄ descendit
 de ciuitate dauid. cū q̄s agenerali fidelū uita sp̄italibus
 desideris ad celestia p̄ficere didicerit. Gradus nāq; q̄ de
 ciuitate dauid ad inferiora urbis iherosolime descendunt.
 auxilia sunt diuine inspirationis siue p̄tectionis q̄b; pau
 latim excitam̄ ut ad inenia regni celestis attingere ualea
 m̄. fecit enī gradus dauid q̄b; ad ciuitatē eī ascendere de
 beam. cū diuina nos pietas ordinē docuit uirtutū q̄b; cele
 stia petam̄. cū easdē uirtutes exequendi nob̄ domū t̄bunt.
 De q̄b; nimirū ḡdib; psalmista dicebat. Beatus uir cui est
 auxiliū abste dñe ascensiones in corde suo disposuit. & cetera
 usq; dñi ait. ambulabit de uirtute in uirtute uidebit̄ d̄s
 dñor̄ in syon. Ad hos ḡdus structores scē ciuitatis. post murū
 p̄scine syloe & post ortū regis edificando pueniunt. cū
 post ostensa dñice incarnationis sacramta q̄b; ceca a natiui
 tate gentilitas abluta & illuminata ē. post inchoata p̄fi
 dē germina bone actionis doctores sc̄i diligenti ex tēpe
 suo. auditorib; p̄fect̄ uirtutū ostendit̄. q̄b; ad uisionē sui
 conditoris fortis uidelicet manu ac desiderabilis qd̄ uoca
 bulū dauid designat ascendant. Quos p̄fecto ḡdus maxi
 me in humilitate consistere reuerentissim̄ pat̄ nomine

et uita benedict' intellexit. cū scala patriarche iacob ostensa
 angelis p eā ascendentib' ac descendib' iter ad celestia nūm eē
 designatū int'prians'. g' d'us scale ipsi incrementis ac pfectib;
 opm bonoz que p humilitatē fiunt. solertissima ac pi-
 ssima inq'sitione distinxit. Ciuitas autē dauid iuxta lit-
 terā mons syon appellat'. q' a meridie posita parce urbi
 supeminet. & maior pars ciuitatis infra montē iacet in
 planicie. humilior t' collis sita. Vñ scptū ē in libro regū.
 cepit autē dauid arcē syon. hec ē ciuitas dauid. & pau-
 lo post. Habituauit autē dauid in arce. & uocauit eā ciui-
 tatē dauid. Post eū edificauit neemias fili' azboch p'n-
 cept' dimidie partis uici bethsur. usq; cont' sepulchrum
 dauid. Nota dauid regē n' in bethlehē ut qdā autumant.
 s; in ierlm eē sepultū. Et qdē n' sine certi ratione myste-
 riū. sic enī in bethlee unct' in regē dñm xp'm ibidē de suo
 semine nasciturū. atq; amagis sub p'sona regis adorandū
 pfigurauit. ita & in ierlm defunct' atq; sepult' ipsū dñm
 in eadē ciuitate passurū ac sepeliendū. s; cici' de sepulch'
 resur'ecturū significauit. Post portā q' fontis & muros
 p'sene syloe mortū regis & usq; ad gradus q' descendunt
 de ciuitate dauid. pueniunt etiā usq; cont' sepulchrum
 eidē dauid m'sura scē ciuitatis p'tendit'. q' a q' fidē diu-
 ne et'natatis p'dicat. q' dispensationē dñice incarnationi.
 q' fructificationē ecclē xp'o adherentis. de q' dñs ipse. hor-
 tus conclusus soror mea sponsa. fidelib; declarat audito-
 rib; n' est tantūm gradus bonoz opm. q' b; ad et'nā patriam
 ascendant. debet intinere. s; etiā sacm'tū dñice passioni
 semp eoz necesse habet insinuare memorie. ut p' eū qui
 p'p'is mortuus ē ac resurrexit. se q' de regione & um-
 bra mortis erigendos ad uitā. atq; ad regnum celeste as-
 censuros eē cognoscant. Bene autē seqt'. Et usq; ad p'sci-

ss

ss

ss

nā que gūdi ope constructa ē. Pot' n̄ absurde p piscinā sc̄p-
 tura diuina intelligi. que sc̄i sp̄s ope confecta. lauachrū
 nob̄ ad expianda peccata simul & poculū salutaris gustus
 ministrat. Que si ad nō nob̄ inuuiū conuīsa. hoc ē in sp̄ri-
 tale sensū fuerit trāslata. gūore nos suauitate ueritatis
 inebriat. Vbi & dom' ē fortū. q̄a q̄cūq; crebris eloq̄oy
 diuinoy fluentis audiendo & opando refici consueuerunt.
 extra om̄s antiq' hostis infidias fortel reddunt & inuicti.
 Post sepulchrū g' dauid in scā ciuitate piscina gūdi ope
 constructa locatur. cui ē dom' fortū contigua. q̄a p passio-
 nē dñi sc̄pturarū nob̄ ē abyssus patefacta. p quarū afflu-
 entia corda roborata fidelium. & ciuitas ē xpi ē cunctis
 hostib; inexpugnabilis reddita. Deficientib; nāq; uel ob-
 tentis ab hoste aq̄s facile capit' ciuitas. Et si hostis antiquus
 fontē anob̄ abstulerit ubi dī. nil obstat q̄n continuo ar-
 cem nr̄e mentis sensus impugnet atq; eūsam ascendat. Et
 edificauit iuxta eū arzer. fili' iosue p̄nceps mespha. men-
 suram scdām cont' ascensū firmissimi anguli. Huc usq; p̄-
 mus ciuitatis murus exstruit'. hinc mēsurā scdā hoc est
 muri interioris de q' sup̄ dixim' incipit. Vnde & in hac
 desēptione dī. q̄a structoy plurimi cont' domū suā edi-
 ficauerūt. Muro nāq; interiori. dom' ciuitatis plurime
 uel ineme erant uel inuete. Post constructionē g' muri
 exterioris sc̄pt' & interior in ciuitate mēsurā muri scdā.
 cū post opm ac lingue p̄fectionē que & hominib; appa-
 rere pot'. mag' in interiorib; nr̄e m̄tis dō placere conten-
 dim'. ne qd uidelicet uel animo concipe. de his que in m̄m
 arbitri' oculos offendant p̄sumam'. Et bene dī q̄a mēsurā
 scdā extra ascensū sit firmissimi anguli edificata. firmi-
 sim' angulus domus ē. q' in sua fide ac dilectione iudeoy
 pplm adiuauit & gentiū. Vñ & in psalmo uel ysaia la-

pñ angularis ēdict. Cont' hui' ascensū anguli mñsura scdā
 edificat. cū pñmūditiā cogitationis ad uisionē conditoris
 nri puenire contendim'. cū etiā in hac uita retenti. crebro
 uisionis ei' desiderio suspiram'. Secunt' hinc plurimi struc-
 tor' ordines q' mñsura scdā edificasse narrant'. qā maxima
 scē ecclē structura mñtioris ē munimine uirtutis. cū
 uidelicet omni custodia seruam' cor nrm. qm' ex ipso ui-
 ta pcedit. De qb; singillatim disserere. & ad spñalia cūc-
 ta intelligentiā trahere nimis longū ē. Nathinnei autē
 habitabant in ophel. usq; cont' portā aquarū ad orientē.
 & turē que pminēbat. Nathinnei autē dicunt' ēē gabao-
 nite. q' in ministerio dom' dñi iuxta dispositionē iosue fi-
 niunt. fidei deuotione seruebant. Ophel autē turris
 erat nō longe a tēplo enormis altitudinis. Vñ & ophel hoc
 ē tenebrarū siue nubi nōm' accept'. qd' usq; ad nubes
 erigeret caput. Itemq; ubi in zacharia scptū ē & turris
 gregis nebulosa filie syon. in hebreo p' turre nebulosa.
 turris ophel scptū ē. meminit hui' turris inq' parte
 sit ciuitas. Ostendit lib' paralyppomenon referens de
 manasse rege qd' & sup' posuim'. qā edificauerit murū
 ex ciuitate dauid ad occidentē gyon. in conualle ab in-
 tronu porte pisciū p' circuitū usq; ad ophel. Conueniebat
 g' iuxta sitū loci. ut ministri tēpli in uicina tēplo tur-
 re habitarent. Verū iuxta sensū qd' mysticū. nathinnei
 habitant in ophel. hoc ē in turre nebulosa cū hū q' p'fessio-
 ne uix p'fectionis dō dicati sunt in munimēto atq; altitudi-
 ne uirtutū & actione scē & cogitatione cōmorari ^{non} omitt-
 unt. dicentes cū aptō qā cōsilio nra in celis ē. De qb; &
 uulgi turba admirando contest'. dicens. Q' sūt isti q' ut nu-
 bes uolant. Itē nathinnei habitant in ophel. cū qd' in
 religionis habitu insignes. ab dñā scripturarū. de qb; scp-

tū ē. tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris. hoc ē mystica scientia
 in pph⁹. illustrato corde penetrare. atq; in hōz lectione
 die noctuq; meditari didicerunt. De quoz habitatione
 apte subiungit. Usq; cont⁹ portā aquarū ad orientē. &
 turrē que pminēbat. Porta nāq; aquarū dñs ē. q̄ coti-
 diana nos mīg sue grā ne meruim⁹ int⁹ p̄sentis deficiā-
 mus. irrigat. Quā uidelicet portā intrare desiderabat
 psalmista cū dicebat. Sic ceruus desiderat ad fontes aq̄-
 rū. ita desiderat anima mea ad te dñs. Que porta congru-
 ent⁹ ad orientē posita memorat⁹. q̄a nimirū idē dñs q̄ nos
 torrente sue uoluptatis ne ficiam⁹ inebat. ipse nos dono
 sue uisitacionis ne in tenebris error⁹ caligem⁹ illustrat. uix-
 ta qd̄ zacharias ait. Visitauit nos oriens ex alto. illumi-
 nare his q̄ in tenebris & in umbrā mortis sedent. Ipse etiā
 nos p̄sidio sue p̄tectionis. ne ab hoste contingam⁹ defendi.
 Vñ bene seq̄t⁹. & usq; ad turrē que pminēbat. Qd̄ intel-
 ligens idē psalmista dicebat. Deduxisti me q̄a factus es
 spes mea. turris fortitudinis a facie inimici. Habitant ḡ
 nathin mei in ophel. usq; cont⁹ portā aquarū ad orientē
 & turrē que pminēbat. cū fideles d̄q; lectionib⁹ sac̄s de-
 diti. diuine pietatis grā debriari. atq; illustrari. & au-
 xilio gaudent sēp ab hoste tutari. Et q̄a post p̄sentia
 uirtutū dona. ad uidendā claritatē dñi hominis ascendit. rē-
 te subinfert. Post eū edificauerūt thecuem mīsurā scdām.
 ex regione a turre magna & eminenti usq; ad murū tēpli.
 Murus q̄ppe tēpli. corp⁹ ē dñi saluatoris. de q̄ ipse uidet⁹
 ait. Soluite tēplū hoc. & in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Qd̄ ui-
 det tēplū corp⁹ ei⁹ p̄secutores ei⁹ in morte soluerūt. s; ex-
 citati atq; ad celos exaltati amatores in glā uiderūt. atq;
 in eternū uidere n̄ cessant. A turre ḡ magna & eminenti
 usq; ad murū tēpli structura scē cūctas puenit. cū uisū

ab altitudine contemplationis. nunc autem in hac uita despectis tem-
 poralibus; ad celestia desideranda suspendit. ueraciter in illa ui-
 ta ad claritatem diuine incarnationis intuendam. patefacta
 eternae diuinae eternitatis gloria ascendit. Et quia thecua bucina uel
 tuba. thecuiem bucinatores interpretantur. apte dicitur quod thecuiem
 in hoc edificauerunt. Doctores namque est quorum in omni terra so-
 nant exiunt. uel praesentia dei dona uel futura incunant
 ei. hoc propter ei patefacere. Sursum autem ad portam equorum.
 edificauerunt sacerdotes unusquisque contra domum suam. Huius porte
 meminit iheremias. et eam in orientali plaga ciuitatis esse
 designat. scilicet typice de sancta ecclesia. Et edificabitur ciui-
 tas domino a turris ananeel. et paulo post usque ad torrentem
 cedron. et usque ad angulum porte equorum orientalis. Equi
 autem cum in bona parte ponuntur. sicut et asini. et camelus et
 mulus. aliquando curas temporalium rerum domino autem recte subui-
 gatas indicant. Et sacerdotes murum ciuitatis dei ad portam
 equorum edificauerunt. cum doctores sancti post uocationem iuda-
 ce plebis usque ad inducendos in ecclesiam sanctam gentium
 populos ubi disseminando puenerunt. Itaque ad portam equorum
 edificant cum sufficientia uiuendi exempla praebent. eisque
 ad refrenandos lasciuos suae carnis siue animae motus
 sanctae ecclesiae ianuas intrant. uel certe cum suas ipsorum cogita-
 tiones quibus necesse habent de uictu siue habitu suo suorumque
 tractare ita disponunt. ut nequaquam libertatem mentis qua
 celestia semper querere proposuerant retardent. Vbi et be-
 ne de operantibus subdit. Unusquisque contra domum suam. Quod sermo
 crebrius in hac constructione sanctae ciuitatis repperitur. Neque
 in expositione laborandum est. quoniam in sancta ecclesia contra domum
 suam. quisque murum uirtutum edificare. suamque mentem aduersus in-
 fidias diaboli debeat munire. ne ille qui quasi leo rugiens
 circum querens quem deuoret. ulla ex parte ualeat irruere.

55
6

55

pere. dñi suū qsq; corp^o & nūc^o forti in dñm fide p̄mu-
 merit. S; & in eo qsq; cont^o domū suā edificat. si illos q̄ s̄ cōm-
 si s̄ diligenti custodia discipline reglaris tūat^o. ne uel in-
 cursu uiciorū uel heretica possint psuasionē decipi. Longū est
 de singlis sc̄y ciuitatis edificiis uel edificatorib; sp̄itali int̄p-
 tatione disserere. quē etiā nob̄ tacentib; lector p̄tū facilli-
 me cognoscit. Tāntū hoc notandū q̄a q̄ portas & turres edi-
 fiant. p̄ q̄s uel ciues ingrediant^o. uel arceant^o munici. ipsi
 s̄ p̄ph̄e. apli. & eugliste. p̄ q̄s nob̄ forma & ordo^o ac recte
 opationis. p̄ q̄ unitatē sc̄y eccl̄e int̄re debeant^o ministrata ē.
 quoz subis q̄s adūsarios ueritatis redarguam^o ac repellam^o
 discim^o. Q̄ reliqua ū in ur̄bis extruunt. ipsi s̄ pastores & doc-
 tores q̄s sc̄do loco possunt apl̄s. p̄ quoz indultam usq; hodie
 ea quē p̄ magnos eccl̄e archieptos edificata ē fides catholica
 p̄ totū orbē seruatur. Et sic neemas ciuitos ex ordine ci-
 uitatis structores enumerans p̄petuo memorabiles fac̄. tra-
 solator m̄y paup̄tatis dñs omnium q̄ eccl̄am suā in eccl̄is edi-
 fiant nomina conscribit in celo. S; uideam^o & reliq̄.

Cap. IV.

Factū ē cū audiss; sanaballath qd̄ edificare m̄ murū nat^o
 ē ualde. & mot^o numis subsannauit iudeos. & dixit co-
 ram fr̄ib; suis. & frequentia samaritanorū. Q̄d in becilli iudei
 faciunt. Mū dimitunt eos gentes. Planc hec hereticorū.
 hec s̄ ūba eoz q̄ se samaritanos hoc ē custodes legis dñi fr̄us
 tra cognominant. cū sint maxime dō contr̄i. ac legib; eius.
 ut pote iā dudū de domo dauid. hoc ē ab unitate xp̄i & ec-
 cl̄e p̄ hereses. aut scismata. aut mala opa segregati. q̄ ne
 sua forte impugnet^o. aut excludat^o impietas muros fidei
 edificari metuumt. hec subsannatio omnium ē. q̄ dicunt
 se nosse dñm factis autē negant. Namq; samaritanē ita dñō ser-
 uiebant. ut & dñs suis p̄scis n̄ abrenuntiarent. q̄s hodie
 typice imitant^o q̄ x̄am s̄. ut & uentrē suū dñm habeant

et auaricia sequitur. quā manifeste ydolorum seruitutē cognomi-
nat apostoli et ceteris mundi illecebris mancipati. creature magis
inseruiunt quā creatori quē benedictus in secula. Et tales ergo sicut
heretici nolunt ecclesie muros innouari. ne crescente statu
pietatis a sua cogantur impietate recedere. Tales solent imbe-
cilles appellare iudeos. hoc est confessores fidei. et facile agenti-
bus superandos. dum in cotidiano animarum certamine plus
amant uicia quā uirtutis uictorie palmā obtinere. Et quā
fuerint hereticos quod etiam penitentibus pro lapsu dari ueniā negant.
recte ex horum persona subiungitur. Huiusmodi edificari poterit lapide
de aceruis pulueris quod combusti sunt. Edificantur namque lapides co-
busti de aceruis pulueris atque in opus sanctę cunctis reponuntur.
cui huiusmodi quod uel igne persecutionum uicti fide negauerant. uel uiciorum
delectationibus sub acti mundicia opus perdidit miserante domino
resipiscunt. ut et integritate catholice fidei constanti professione
recipiant. et ornata uirtutum moribus emendati consequantur.
Sicut et Tobias ammonites proximum eius ait. Edificent. Si ascenderit
uulpes transibit murum eorum lapideum. Et huiusmodi Tobias persona
simul et uerba hereticis conueniunt. Persona quod dicitur. quia pa-
tarcha eius ammon. de incestu et ebrietate. et nocte. et inspe-
lunca conceptus est. Que cuncta heresiarchis aptari facillime
liquet. quorum omnis origo de uoluptate carnali. et immun-
dicia. de tenebris errorum siue scelerum. de priuatis conciliabu-
lis. et non de publico sanctę ecclesie symbolo propagata est. Quod uero idem
Tobias bonum uidet dominum non merito ac ueritate. sed eleuatione ac
supbia murum sanctę cunctis dicit a uulpe posse transiri. uul-
pes hereticos uocari in preteritum est. Vnde est illud canticum canticorum.
Capite nobis uulpes pusillas. que demoluntur uineas. Quod est
aperte dicere. deprehendite atque in lucem traducendo proferre
putidas ac dolosas hereticorum uersutias. quibus fructiferas fidei
um mentes corrumpere nituntur. Si ergo inquit ascenderit uulpe

transiliet murū eorū lapideū? si contra assertionē fidei illorū
 aliqui hereticorū exsurrexerit. statim supbit. ac suis pedi-
 bus subiciet omnē fiduciā doctine ipsorū. quā uelut lapi-
 de firmo munitā in xpō fundatā esse glānt. s; ueniet
 huiusmodi blasphematorib; qd sacre huius scriptor hystorie
 impcando subiungit. Audi dñs nr̄. qd facti sum⁹ despectui.
 comite obprobriū sup caput eorū. & da eos in despectionem
 intra captiuitatē. & cetera. Cui simile ē illud psalmiste. de
 inimicis electorū qñ sub unius pñsi specie loquentis. Comite-
 tur dolor ei⁹ in capite ei⁹. & in uertice ipsi⁹ iniquitas ei⁹ descen-
 det. Et orauim⁹ dñm dñm nr̄m. & posuim⁹ custodes super
 murū die & nocte cont⁹ eos. Hoc ē unicū aduersus hos-
 tes uniuersos ecclē suffragiū. oratio uidet ad dñm. & indus-
 tria doctōrū q die noctuq; in lege ei⁹ meditantē. corda fide-
 lum contra infidias diaboli ac militū ei⁹. p̄dicando. conso-
 lando exhortando p̄muniunt. Dixit autē iudas. Debilita-
 ta ē fortitudo portantis. & hum⁹ nimia ē. & nos non pote-
 rimus edificare. Iudā dicē t̄bum filiorū iuda. Qd autē querit
 murū edificari n̄ posse eo qd hum⁹ nimia ēēt in loco muri
 congesta que p̄ esset exportanda. ut sic fundamenta muri
 in uia terra possent p̄poni. conuenit parabole domus eu-
 glice. cuius structor fodit in altū. elataq; t̄re congerie. posu-
 it fundamenta sup petra que nullo aquarū uentorū ue pos-
 sent impetu deici. Pr̄ enī de corde nr̄o egerenda ē t̄renarū
 hum⁹ concupiscentiarū. & de infirm⁹ atq; in expughabilib⁹
 bonorū opm murus sup fundamētū fidei construendus. Nā
 q sup humū ac ruderā cogitationū infimarū. edificū scē
 actionis erigere conat⁹ fallit. & p̄ domo siue ciuitate mox
 ut p̄ cella tēptationis ingruerit. ruinā sese edificasse cōpi-
 et. Et dixerūt hostes nr̄i. Nesciant & ignorent. donec ue-
 niam⁹ in mediū eorū & iustificam⁹ eos. & cessare faciam⁹ opus eorū

et cetera usque dum dictum est: statim in loco post murum per circuitum
 populum in ordine cum gladiis suis. et lanceis. et arcibus: Et hec in
 edificatione spiritali semper agi solent. Manet enim indefessus
 hostis cum satellitibus suis. immundis uidelicet spiritibus; et ho-
 minibus; malignis. qui opera fidei ac uirtutum minus curantibus
 impedire. et quantum ualent semper expugnare contendunt.
 nunquam fidelium mucrone prauae suggestionis interficere sata-
 gunt. Verum nobis hec contra dei armatura iuxta apostolum fun-
 da est: ut possumus resistere in die malo et in omnibus perfecti
 stare. Quia; gladio erat accinctus. Bene autem dictum est. quia sta-
 tuerit post murum per circuitum populum cum armis: ut agmine
 armatorum circumdatis structores. liberiore manu ac securiore
 muro edificando insisterent. Vispecti namque sunt gradus fidelium
 et alii bonis operibus intus ornantes ecclesiam edificant. alii ar-
 mis sacre lectionis muniti. contra impugnantes eandem ecclesiam
 hereticos inuigilant. Hi uero religiosa deuotione proximos in fi-
 dei ueritate confortant. illi aduersus diaboli uel uiciorum tela
 quibus eandem fidem expugnare laborant. necessarium certamen
 exercent. atque ab oculi domino insidiantes lupos pastoralis sol-
 licitudinis repellunt. factum est autem cum audissent inimici no-
 stri nunciatum esse nobis. dissipauit deus consilia eorum. et reuersi su-
 mus omnes ad muros. unusquisque ad opus suum. Et in spiritali edifica-
 tione si apostolici semper fuerimus armis induti. dissipabitur consi-
 lium diaboli et angelorum eius. qui nos debellare desiderant.

Et factum est adie illa media pars iuuenum faciebat opus.
 et media pars parata erat ad bellum. et cetera usque dum
 dictum est. una manu sua faciebat opus. et altera tenebat gla-
 dium. Edificantium enim unusquisque gladio erat accinctus renes.
 Notandum enim quia non solum pars iuuenum media faciebat opus.
 et pars media parata erat ad bellum. sed et idem ipsi qui faciebant
 opus iuuenes gladio erant accincti. Tanta namque uersutia

hostis antiq. tantus ē furor milicis ei contra eccliam dimican-
 tis: ut n̄ solū p̄dicatores uertant. s; & ipse dī p̄p̄s semper
 adūsus machinas illi iugulare: & uelut in acie debeat sta-
 re. Edificantes nāq; gladio accingunt renēs. cū hū q̄ boni
 insilere opib; q̄ cōmissos s̄ regulari curant ratione dispo-
 nere. hoc ē enī uiuos lapides in edificatione scē ciuitatis
 ordine cōpetenti locare: fluxa m̄se luxurie acuminē uer-
 bi dī restringere satagunt. Hec p̄terea dū q̄a cū dauid
 siue salomon eandē ciuitatē edificarent: nichil de armatis
 structorib; uel aduersariis impugnantib; refertur. Verū
 destructa ob scelera eoz urbs maiore labore ac industria
 reficit: q̄a & talis ē edificatio spiritalis quē manumariū sa-
 lute gerit: ut in baptisinate renati p̄ fidē & confessionem
 scē ciuitatis absq; ullo labore nr̄o p̄ grām dī ciuitas ac dom⁹
 ei efficiamur. Et si post ablutionē sac̄ fontis diabolo sedu-
 cente ad peccata relabimur. & uirtutū menia nostrarum
 hostis uictor igne uiciorū deicit: ḡn̄orib; necesse ē orationis. afflic-
 tionis iugulariū. elemosinariū & uite artioris ^{studii} elemosinariū
 & uite artioris studiū. ea quē p̄didim⁹ bonoz opum edifica-
 reparemus. Nā & ex p̄p̄is uiciorū illecebris difficili quā in
 cognitis carem⁹: minorisq; laboris ē incognitā carnis cane-
 re uoluptatē quā reicere cognitā. Intēp̄e q̄q; illo dixi po-
 pulo. Vnus q̄sq; cū puero suo maneat in media ierl̄m. & sint
 nob̄ uices p̄ noctē & diē adopandū. Nota q̄ntū studiū in
 opando habuerunt: q̄ etiā noctū in labore p̄stiterūt. Sic fec̄
 apt̄s q̄ nocte & diē opabat ^{manib;} suis. ne quē credentiū uictū que-
 ritando fatigaret. nisi forte ita s̄ p̄uices successisse creden-
 di s̄ adopandū. ut alii p̄ diē laborarent in ope muri. alii
 excubias noctis contra irruptiones agerent hostium. Nā
 & nr̄e ciuitatis exstructores utriūq; simul faciunt: idē ip-
 si fideles instruendo eccliam edificant. etiā incredulos &

contradictores arguendo ab eccle^{sie} lesione propellunt.

Et factus ē clamor ppli & uxorū eius magnus aduersus fratres suos iudeos. Et erant qui dicerent. agros nr̄os & uineas & domos nr̄as opponam? & accipiamus frumen-
ta infame. Et erant qui dicerent filiū nr̄i filiū hīc multū sunt nimis? accipiam? p̄p̄cio eorū frumentum & comedamus & bibamus. Et alii dicebant. mutuo sumamus pecunias m̄bita regis? demusq; agros nr̄os & uineas & cetera. Desiderabat qdē ppl̄s murū constertere ciuitatis. s; magnitu-
dine famis ab op̄e scō p̄pediebat. quā uidelicet famem non solū penuria frugū s; & p̄ncipiū auaricia fecerat. cū ab eodē ppl̄o maiora quā reddere poterat t̄bita exige-
rent. Quod apud nos cotidie eodē ordine fieri uidem? Quanta enim sunt in ppl̄o dī q̄ diuinis libent̄ cupiunt obtemperare mandatis? s; ne possint implere qd cupiunt. & inopia rerū tēpaliū ac paup̄tate atq; exemplis retar-
dant eorū q̄ habitu re ligionis uident̄ ēē p̄diti. cū ipsi ab eis q̄b; p̄eē uident̄ & in m̄sū rerum sc̄larū pondus ac uectigal exigunt. & nichil eorū saluti p̄petuę uel docen-
do uel exempla uiuendi p̄bendo. uel opa pietatis impen-
dendo conferunt. Atq; utinā aliq̄s indieb; nr̄is neemias idē consolator ad n̄o ueniens nr̄os cōpescat errores? n̄iā ad amorē diuinū p̄cordia accendat. nr̄as apprius uo-
luptatib; ad construendā xp̄i ciuitatē manus auertent̄ confortet. S; uideam? iuxta litterā q̄a t̄plici dispensa-
tione miser afflicti ppl̄i clamor agebat. Quidā nāq; fa-
me coacti filios suos ditiorib; p̄cibo uendere dispone-
bant? alii liberis parcentes. agros potū ac domos suas p̄cibo dare uolebant. non nulli econtra phibentes li-
berorū & agrorū uenditionē t̄m hoc p̄suadebant ut mutuo sumerent pecuniā m̄bita regis p̄pignorib;

sunt agris & uineis. donec redeunte copia fertilitatis ac
 frugum possint restituere feneratoribus; quod mutuo acceperant.
 Et increpauit optimates & magistratus. & dixi eis. Usuras
 ne singuli a fratribus uiris exigatis. Et congregauimus
 eos contione magna & dixi eis. Nos ut scitis redemimus
 fratres nostros iudeos qui uenditi fuerant gentibus; secundum possibi-
 litatem. Et uos qui uenditis fratres nostros iudeos & redimemus eos.
 & cetera usque dum ait. & ego & fratres mei. & pueri mei comoda-
 rimus plurimam pecuniam & frumentum. non repetamus in
 commune istud esse alienum. Quasi dux ^{opimus} similitudinis celestis & sapi-
 ens architectus ciuitatis dei quod optimates & magistratus
 templi populi facere uoluit. prius se fecisse declarauit. ele-
 mosinam uidelicet pauperibus dando. & nichil ab eis querendo
 nisi custodiam legis dei. & edificationem ciuitatis eius. In qua uide-
 licet lectione non nos allegorie sensum inquirere. sed ipsam litem-
 re textum oportet diligenter operando seruare. uidelicet ex-
 ceptis cotidianis elemosinarum fructibus curemus. ubi tempus
 generale famis & inopie. populum affligerit. & ea que possu-
 mus indigentibus commodare. & illa quaqueque a subditis quasi
 iuste solebamur exigere tributa dimittere. quatenus & nostra
 nobis patet debita relaxet. Terribilis autem nimium hunc
 lectioni imponit clausula cum dicitur. insuper & simul meum excus-
 si. & dixi sic excutiat deus omnem uirum qui non compleuerit uer-
 bum istud. de domo sua & de laboribus suis sic excutiat
 & uacuis fiat. Quicumque enim uel misericordiam pauperibus dare recusat.
 uel ab eis quod non habent reddere uel ut iuste exigere
 non erubescit. hic de domo sua excutitur. uidelicet de
 cetera seculi & eterne in qua mansurum se perpetuo credebat electus.
 Excutitur & de laboribus suis. fructu uidelicet bonorum
 operum. in quibus se laudabiliter desudasse arbitrabatur priuatis.
 Neque enim labores sine pietate exhibiti. fructuosi apud

dñm fieri possunt. Quamvis hæc neemie obiurgatio siue imp-
catio corda omnium comonuerit. apte declarat. cū prius sub-
infert. Et dixit uniuersa multitudo amen. et laudauerunt dñm.
Ac deinde subiungit. fecit gº ppl's ut dictum erat. Cū enī au-
dita ei contestatione omēs am̃ respondentes ac dñm collaudan-
tes fecerunt que uilla erant. constat pfecto q̃a non timo-
re coacti. s; intimo cordis affectu ei dicta susceperunt.

Ad die autē illa q̃ p̃cepit m̃ ut eē dux intra iuda. ab
anno uicesimo usq; ad annū tricesimū scdm artaxerxis
regis p annos. xii. ego et fr̃s mei annonas que ducib; debe-
bant non comedimus et cet̃a. Hoc exponens typice dicit apl's.
q̃a dñs statuit q̃ eugl'm annuntiant de euglio uiuere. ego
autē nullo horū usus sū. Uodecum autē annis neemias cum
fr̃ib; suis ita inducatu uiuebat. ut annonas que ducib; debe-
bant ipsi n̄ comederent. q̃muis p hoc mystice insinuaret
aplicū illud eē opus. cū q̃s in regimine plebis dī p̃motus. op̃
q̃dē rectoris nobilit̃ eccl'iam edificando exerceat. s; questum
exercitū ab eis q̃s p̃dicando ac bene uiuendo regit. terre-
na cōmoda expetendo n̄ querit.

Factū ē cū audis; sanaballath. et tobias. et gōsem arabis et
cet̃a inimici nr̃i. qd̃ edificassē ego murū et rel. usq; dum
auunt uenire p̃curiam? fedus parit̃ inuitatis in cāpo uno. Ip-
si autē cogitabant ut facerent m̃ malū. Ipsi autē cogitabant
~~ut facerent m̃ malū.~~ Misi gº ad eos nuncios dicent. Opus gñ-
de ego facio et n̄ possum descendere. ne forte negligat̃ cū uenero
et descendero ad uos. Hostes sc̃e ciuitatis suadent neemie ad
cāpella descendere. fedusq; pacis secū m̃re mactatis simul
iuratis testimoniu federis compacti. Verū ille ne opus re-
ligiosū negligat̃. in montanis pseuerat. Sic et heretici ac fal-
si catholici uolunt ea conditione cū ueris catholicis confor-
tū pacis habere. ut n̄ ipsi ad arcē eccl'asticę fidei. aut opa-

Cap VI.

tioms ascendere consentiant. s; poti' eos q's inculmine uir-
 tutū cōmorantes aspiciunt. ad infima opm siue dogmatum
 prauoz descendere cogant. Et bene in cāpo uno uolunt cū
 neymia pactū iure. qā immū rī in eadē libtate uite latioris
 quā ipsi secunt. omīs reducere possunt resolu desiderant.
 Bene idē pactū cū eo inuitul' partē mactatis uolunt inire.
 qā falsi fr's orationis siue actionis sue dō hostias una cū ueris
 catholicis gestunt offerre. q'ten' & ipsi ueracit' fideles credi-
 ti. p uiciniā cōmunonis. eosdē ueros corripere catholicos
 possunt. Verū neemias psonā fidelū doctoz tenens. nequaquā
 ad pphanos descendere. necq; eoz hostiis inq'nari consentit. s;
 in conceptis uirtutū opib; deuot' p'sistit. & q' acius trere
 timebant inimici. eo magis ipse bene opando tribuit eis dē
 inimici fieri contendit. Vñ & insequentib; dīr. Omīs autē
 hūi trēbant nos. cogitantes qd cessarent man' nr'e ab ope.
 & q'sceremus. Quāob causā magis confortauī manū meam.
 Ergo & in spiritali structura. quia uer sitis hostis semper
 manus nrās tēptat impedire. semp' ipsi in bona actione di-
 uino auxilio confortare curem'. Et ingressus sū domū sama-
 rie filiū dalaiē filiū metabethel secreto. Q' ait. Tractem' no-
 bis cū in domo dī in medio templi. & claudam' portas eccl's.
 & cēta usq; dū ait. Et intellexi qd d's n' mississet eū. s; quasi
 uaticinans locut' ēēt ad me & tobias & sanaballath condux-
 issent eū. Accepit enī p'ciū ut terrā facerē & peccarē. Pula-
 tus insidiis hostiū. neemias domū samaie quasi amici & fr'i
 ingredit'. s; ipsū insidiatorē atq; hostē inuenit ut pote ex
 tnoz domis & amicitia corruptū. Sēp nāq; habent electi fo-
 ris pugnas. int' timores. nec solū apli s; & pph'e. piculis ex
 genere. piculis ex gentib; piculis ex falsis fr'ib; suspectā unā
 agebant. Completo ē autē mur' incesimo qinto die m'sis elul
 quinquaginta duob; dieb'. Scdm hebreos sext' ē anni m'sis. q'

apud romanos appellat^r septēb. Et recte murus scē ciui-
tatis sexto anni mense complet^r. ut etiā hoc numero tē-
poris pfecta. fidelium siue penitentium. seu innocentium ac-
tio designet^r. Hā septenario numero solet pfectio boni opus de-
signari. Vel qā dñs sexto die creationē mundi consummauit.
atq; in septimo reiecit. uel qā in sex nos hui⁹ scē etatibus
bonis desudare opib; in septima autē que ē in alia uita sab-
batismū animarū uoluit sperare. Recte uicesimo qnto eidē
mensis die cōplet^r. ppter qd uidelicet qnq; corpis sunt sensus.
quorū mysterio bona foris opari debem⁹. Sic enī quatuor
numerus simplex hos solet sensus figurare. ita idē p se ip-
sum multiplicat^r. atq; ad xlv. pduct^r. eosdē ipsos maiori
pfectione demonstrat. Pficimus g murū ierlm uicesimo
qnto die m̄sis sexti. cū om̄s corpis n̄i sensus diligent diui-
nis mancipati seruitiū. cepta uirtutū studia ad finē firmū
pducim⁹. & queq; amonitione catholice pacis fideliter
agere cepim⁹. efficaciter dño adiuuante cōplem⁹. Q uidet^r
mur⁹ bene etiā quingenta & duob; dieb; dñi cōpletus. Quin-
qgesim⁹ nāq; penitentie ac remissionis ē psalm⁹. in quo &
de hui⁹ edificatione ciuitatis specialit^r orat pphā dicens. Be-
nigne fac dñe in bona uoluntate tua syon. ut edificent^r mu-
ri ierusalem. Quinquagesima die dñice resurrectionis.
uenit in exclām p̄ntiua sp̄s sc̄s. p quē nob & deuotio peni-
tendi infundit^r. & penitentib; donū uenē confer^r. Duo
autē sunt p̄cepta caritatis. dī uidelicet amor & pximi. qb;
donata nobis p sp̄m sc̄m indulgentia peccatorū. p etne p-
ceptione uite laborare iubemur. Idōq; aptissime murū
scē ciuitatis que ab hostib; erat diuina reedificantes ciues
ill⁹ in quingenta & duob; dieb; restaurant^r. qā hec nūm-
rū ē uisitorū in hac uita pfectio. ut & queq; deliquerint. pe-
nitendo p grām diuine inspirationis castigent^r. & deinceps

le penitē.

se in di & paximi dilectione bonis opib⁹ adornent.

Fact⁹ v⁹o⁹. ē autē cū audissent om̄s inimici n^{ri}. ut time-
rent uniu⁹se gentes que erant in circuitu n^{ro}. & conca-
ederent intra semetipsos. & scirent qd̄ ad dō factū ēēt op⁹
hoc. Q^u ante structores scē ciuitatis terrere querebant ut
eos ab opando retardarent. hos completa eidē ciuitatis cō-
structione timent ipsi atq; animo concidunt. agnito qd̄
edificatio illa dō auctore cepta ēēt atq; cōpleta. Sic & in scā
ecclā cū carnatū continentie pacis & cetarū uirtutum
structura firma surrexit. timent immundi sp̄s & uirib;
n^{ri}is effugata eoz temptatio repellit. atq; ad n^{ram} potius
uictoriā p̄ficit. Qd̄ & de hereticis equē & falsis catholicis ac-
cipi potest. q̄ constanti bonoz fide p̄ dilectionē opante. aut
corrigit⁹ emendat. aut manifestati cauēt. & ab ecclē
finib; expellunt. Postq̄ autē edificat⁹ ē murus. & posui ia-
nnitores & cantores & leuitas. p̄cepti ananiz fr̄i meo. & ce-
tera usq; dū ait. non apiant⁹ porte usq; ad calorē solis. Et
in spiritali sensu. ubiq; ecclē murus collectis ad fidē no-
uis p̄p̄tis uel correctis his q̄ errauerant edificat⁹ fuerit.
mox ponende sunt ualue discipline regularis ne anti-
quus hostis q̄ quasi leo rugiens circuit. usq; in ouile fide-
liū ualeat irripere. Recensendi sūt ianitores. cantores. &
leuite; q̄ easdē ualues custodiant. quoz p̄sonā omnium
doctorib; sc̄is cōuenire p̄spiciū ē. Ianitores q̄ppe sūt qui
clauēs regni celoz p̄cipiunt ut dignos qd̄ humilesq; sus-
cipiant. sup̄bos u⁹ & immundos ab ingressu sup̄ne ciui-
tatis arceant dicendo. n̄ ē t̄ pars neq; fors in sermone hoc.
cor enī tuū non ē rectū corā dō. Cantores sūt. q̄a dulcedinē
eidē pat̄e celestis auditorib; suis pia uoce p̄dicant. Leuite
sūt. q̄a erga obsequiū diuini cult⁹ sēp̄ in uigilant. Preceptū
autē neemas ne apiant⁹ porte ierlm̄ usq; ad calorē solis

Cap. VII.

hoc ē toto tēpe noctis. ne uidelicet aut obrectis tenebis
 hostis irūpat. aut certe aliq̄s cuiuū incautus exiens. ab
 hoste captus peat. Qd̄ etiā in hui⁹ scli nocte tota. custodē
 animarū debent sollert̄ agere. ne obseruantia pie con-
 uersationis neglecta. diabolus cohorte fidelū p̄turba-
 turus subintrat. aut de ipsoꝝ numero fidelū quēpiā
 p̄durus rapiat. apparen̄tē autē sole iusticie & clares-
 cente luce future beatitudinis. iā non op̄erit claustris
 continentie q̄a nec adūsarius ult̄ dabit facultas ipugnan-
 di siue temptandi fideles. ut pote sempiterna cū suo p̄n-
 cipe ultione dāpnatis. Un̄ & in apocalypsi sua ioh̄s de
 eisdē scē ciuitatis gl̄a dicit. Et porte ei⁹ n̄ cludent p̄ diē.
 Hec enī n̄ erit illic. Et posui custodes de habitatoribus
 ierlm̄ singulos puices suas. & unū quēq̄ cont̄ domum
 suā. Custodes animarū non sunt de neophitis. nec de turbauul-
 gariis. de illis constituendi q̄ acertamine uicioꝝ dī gr̄a libera-
 ti. iā mentē in ierlm̄ hoc ē inuisione t̄nq̄lle pacis habere con-
 suenerūt. q̄ dicere ualent cū aptō. N̄rā autē conūlatio incet̄
 ē. De q̄b⁹ bene dīr. q̄a constituerūt singlōs puices suas. ut h̄i
 uidelicet cursu suo consummato de hac luce subtractis. alii
 mox eoꝝ loco regiminis p̄ferant̄ fidelū. Neq̄ ullo tēpe defunt
 q̄ p̄pace scē ecclē p̄pt̄ timores nocturnos excubare sa-
 tagant. curren̄tē semp ad finē usq̄ scli ueritate sermoni
 p̄phetici. q̄ eisdē ecclē dīr p̄ patib⁹ tuis nati sūt filiū. Bene q̄q̄
 subiungit. & unū quēq̄ cont̄ domū suā. Sic & enī custodia
 scē ecclē rite p̄ficit. si q̄sq̄ na sollicitudine omnū gerat
 fidelū. ut specialit̄ eis q̄b⁹ ē p̄latus. dō auctore curā studii
 diligentioris impendat. **C**uius autē erat lata nimis.
 & ḡndis & p̄pls paruis in medio ei⁹. & n̄ erant dom⁹ edi-
 ficate. Hec illi tēpi typice conueniunt. cū disseminato p̄
 aptos longe latq̄ ūbo dī totus orbis nouū fidē germen ac-

Cap. VIII.

cepit: & needū ecclē edificare: s; tm̄ auditu & sacramentis uer-
 bi. ppli ad huc rudes erant imbuti. Dedit autē dñs in corde
 meo & congregavi & optimates & magistratus & uulguſ
 ut recenserent eos: & inueni libruū eorū census q̄ ascende-
 rant p̄mū. Idcirco congregatis ad se n̄ solū optimatib; &
 magistratib; s; & omni uulgo diligent̄ eorū numerū recen-
 sere curauit: ut p̄specta omniū summa discernere posset.
 q̄ murbe ipsa iherosolimoy q̄ ū aliis incuitatib; habitare
Et uenerat m̄sis septim⁹ filii autē isrl̄. *Deberent.*
 Erant incuitatib; suis: congregatq; ē omnis ppl̄s q̄ si-
 uir unus ad plateā que ē ante portā aquarū. edixerūt
 esdre sc̄be ut afferret libruū legis moysi quē p̄cepit dñs
 israhē. Querente neq̄ma p̄uidere ac disponere q̄ incui-
 tate quā edificauerant habitare deberent: sup̄ uenit m̄-
 sis septim⁹ q̄ n̄ longe ab erat. Cū enī murus ēēt uicesimo
 quinto die sexti m̄sis cōplet⁹: n̄ plus ad exordiū septimi m̄sis
 q̄ q̄nq; dies superant. Q̄ uidelicet m̄sis septim⁹ ap̄ima sua
 die usq; ad uicesimā scđam: totus legitimis ceremoniis
 erat cōsecrat⁹. Q̄b; rite celebratis: sic deinde ad dispo-
 nos condire urbi mansores. cū p̄ncipib; & plebe reuersis
 ē. Vbi notanda deuotio simul & concordia ppl̄i. q̄ q̄si-
 uir unus hoc ē una eadēq; fide: ac dilectione ad tēplum
 dñi conuenit. Rogauerūq; ipsi pontificē suū. ut allato li-
 bro mandata s̄ legis que agere deberent replicaret: ut
 cū ciuitate edificata op̄is quoq; placiti dō structura con-
 surgeret: ne sic antea p̄ negligentia religionis ciuitatis
 etiā ruina sequeretur. Et bene sexto m̄se ciuitas exstructa:
 septimo in eā ppl̄s ad audiendā legē congregat⁹ ē. Sex
 q̄ppe dies in lege opandi septima ē requiescendi. Et hec ē
 post bonū opus nr̄m dilectissima atq; acceptissima dño
 q̄es nr̄a: ut abstinentes ab ope seruii hoc ē peccato au-

diendis diligenti atq; implendis ei mandatis opam demus.
 Unde & in principio eidē mensis septimi statuta erat sollemp-
 nitas tubarū. q̄ntenus cantu ppl̄s int̄ orationes & hostias
 ardenti ad memoriā dñe legis excitaret. Et nē quoq; in
 intellectu spiritali oportet edificata ciuitate scā seq̄ lectionē
 diuinā. & tubas sonare crebriores. q̄a nimirū necesse ē ut
 initiatus facinorosus celestib; ppl̄s. etiā sac̄ eloquiū ex tempe-
 solletū qualiter uiuere debeat instruat. Qd̄ autē congrega-
 tum diē ppl̄m ad plateā quē ē ante portā aquarū. reor dici
 mato sacerdotū. q̄ templū omnī ex parte p̄ quadrū erat cir-
 cūdatū. maxime ad orientālē plagā templi ubi erat mare
 eneum. ad lauandas manus pedesq; introeuntū tēplū. ubi
 decē litteres enei ad lauandas hostias. ubi etiā altare holo-
 causti. int̄ qd̄ & tēplū lapidatū ē zacharias fili; barachie.
 Non autē ppl̄s intra hui; portā atrii int̄ndi habebat licen-
 tiā. s; tū sacerdotēs ministri dñi. Ppl̄s autē extra hanc por-
 tam. & maxime in platea quē ad orientālē ei erat plagā.
 ad audiendū siue adorandū stare solebat. Bene g̃ ante por-
 tā aquarū collectū ē ppl̄s. q̄ p̄ antistitē suū fluentis sc̄ptura
 rii erat spiritalit̄ potandus. Stetit autē esdras sc̄ba sup̄ g̃-
 diū ligneū quē fecerat ad loquendū. & extā usq; diū dictū est.
 & apuit esdras librū corā omni ppl̄o. Sup̄ unūfū ppl̄m emi-
 nebat. Hui; loci uidet̄ meminisse sc̄ptura paralyppomenon
 i dictū ē. q̄a stetit salomon corā altari; ^{dñi} ex aduerso corā multi-
 tudine isrl̄. & extendit manus suas. Siq̄dē fecerat salomon
 basem dño enēā. & posuerat eā in medio basilicę. habentem
 q̄nq; cubitos longitudine. & q̄nq; latitudine. & tres cubitos
 altit̄. Stetitq; sup̄ eā. In medio nāq; basilicę in medio dicit̄
 atrii sacerdotū. cū basilica maior atrioꝝ exterioroꝝ omni ex
 parte templi erat circūdata. De q̄b; sup̄ in eodē libro sc̄ptū
 ē fecit etiā atrii sacerdotū & basilicā g̃ndē. Verū salomon q̄si

ss

ss

ss

ss

ss

ss

rex basem fecit eneam. Porro esdrias qñ minoris potentie gradu
 ad loquendū constituit ligneū. Sic etiā salomon siue moysē
 altare holocausti fecerunt eneam: p quo filii transmigrationis
 reposuerunt lapideū. S; n ē putandū minoris sacramtū
 pfectionis ligneū gñū quā basē habere eneam. Qd enī sepe
 dictū ē sic ē p duritate p durandi uel suauitate sonandi
 diuinis cōpetit sacñtis. que nulla scloz longitudine defici-
 unt. & in omnē trā exiit sonus eoz. ita etiā lignū eisdem
 aptissime congruit. ppt uidet tropheū dñice passionis.
 Sup inuēsiū g pplm pontifex eminet. qñdo n q gradum
 doctoris accipit. merito uite pfectionis actionē uulgi tñ-
 cendit. Stat autē ingū ligneo quē fecerat ad loquendum.
 qñdo singlari imitatione dñice passionis altiore se cetis fa-
 cit. Vnde merito fiducia libere ūbū dī pdicandi optinebat.
 Nā q passionē dñi p suo modulo cōtēpnit imitari. necdum
 gradu ligneū unī infirmis sup emmeat ascendit. Ideoq; necesse
 ē talis scriba trepidus pcepta dī pdicet. timens uel erubescen-
 ea que ipse non fecit. aliis ^{facienda} pponere. Vñ apte insequentibus
 adiungit. Ppls autē stabat ingū suo. Cū enī pñiles qñtum
 honores pñtant tamū etiā bonis opib; subditos ante ire sata-
 gunt. tunc & idē subditi bonis eoz imitati exemplis sue gra-
 du uite iā deuoti exequunt. eozq; pñs exhortationib; admo-
 niti. lacrimas p admisis erratib; siue etiā p desideris patē
 celestis crebras fundere delectant. Vñ hic qñ apte subiun-
 git. flebat autē omnis ppls cū audiret uerba legis. Verū
 qā idē doctores scī q mentes auditorū suoz & lectionib; sacis.
 & deuotis suis exhortationib; ad lacrimas excitant. easdē qñ
 lacrimas consolant dū sēptina gaudia secutura ēē pmittunt.
 recte subiungit. & dux eis. Ite & edite pingua & bibite mul-
 sum. & mittite partes eis q n pparauerūt s qā scs dies dñi est.
 & nolite constari. Scs nāq; nob dies dñi ē. cū uerbis illi au-

diendis atq; implendis opā dam? In quo uidet die nos quā ex-
 tēsecus tribulationū adūsa p pēssos spe gaudentes ēē oportet
 iuxta illud apti. Quasi cētes semp aū gaudentes. In quo etiā
 edere pingua & mullū bibere iubemur. hoc ē decollata nob
 diuinit? ubi tate bone actionis. & de ipsa audiendi dulcedine
 tibi dī gaudere. Mullū nāq; ē unū melle dulcoratū. Unde
 grece uinomeli uocat. S; & de eisdē saluberrimis mē m-
 ti epulet. ei q's n pparauit partes mittere p cipm. ut in-
 delictet infirmiores p ximoz conscientias uel exemplo pie
 actionis uel suauitate deuote admonitionis confortare cu-
 remus. q'ten? & ipsoz anime iuxta psalmistā sic adipe &
 pinguedine supne largitis habundantia repleant. labi-
 isq; exultantib; laudent nom dñi. Hunc autē locū nos
 grā iuxta litterā decet imitari. ut cū uidelicet diebus fes-
 tis post orationē. lectionē. psalmoz studia cōpleta. carnis
 curā reficiendo agere disponimus. pauperib; quoq; & peg-
 ni parte dare meminerimus.

Et inuenerunt scptū in lege pcepisse dñm in manu moy-
 si. ut habitarent filii isrl in tabnaculis indie sollempni
 nisse septimo. & ut p'dicent. & diuulgent uocē uniuersis urbi-
 bus suis. & iertlm dicentes. Egredimini in montē. & asserite
 frondes oliue. & cetera. Hec in leuitico pleni scpta sūt. & in me-
 moriā fieri iussa sūt tineris illi longissimi. q' educens ex egypto
 pplm suū dñs q'draginta annis in deserto in tabnaculis fe-
 cit habitare. & cotidie illis p moysen legis latorē pcepta de-
 p'mens. Iussa ē autē fieri fixio tabnaculoz qd g're d'r sceno-
 phagia. annis omnib; septē dieb; idē aq'mo decimo die eidē
 septuaginta iñsis. usq; ad uicesimū scdm. Cui' obseruantie sac-
 ritū merito ē nob spiritali inq'sitione p'serutandū. & maxi-
 me cū dñs in euagio eidē festiuitati adesse dignat' sit. eāq;
 pplm affatus confluent' suis sac' scis dedicanerit uerbis. Et

ss

ss

ss

ss

mri q̄ patres liberati sunt ab egyptia seruitute p̄ sangnem
 agni. & adducti p̄ desertū. xl. annis ut uenirent in terrā
 repmissionis. q̄ndo p̄ dñeā passionē liberat⁹ ē mundus a ser-
 uitio diaboli. & ab aptis p̄mittua ecclā congregata ē. Que
 q̄si p̄ desertū q̄draginta annis deducta ē. donec ueniret
 ad p̄missā in celis patā. q̄a ad imitationē ieiunū q̄drage-
 narū qd̄ moyses & helyas & ipse dñs impleuit in magna
 continentia uitā ducere solebat. semp̄ et̄nā faciens patriam.
 & ab uniuersis mundi hui⁹ p̄suis sequestrata illecebis. q̄si secre-
 tā in cotidiana diuine legis meditatione cōsolationē gere-
 bat. Ad cui⁹ memoriā eodē tēpe & nos debem⁹ manere in ta-
 bñaculis exeuntes de habitaculis nr̄is. hoc ē relictis sc̄larib⁹
 delectationib⁹ p̄gnos nos ēē in hac uita. & patam habere in
 celis. confiteri atq; ut ad eā cit⁹ pueniam⁹ desiderare. & hoc
 in die sollempni. in se septimo. id ē in luce gaudiū celestis im-
 plente cor nr̄m grā sp̄s sc̄i. que septiformis apphā cōmūda-
 ta ē. In q̄b⁹ uidet tabñaculis septē dieb⁹ manere p̄cipimur
 qd̄ omni tēpe uite hui⁹ que tot dieb⁹ circūagim⁹ animo nos
 retinere oportet. q̄a in celo sum⁹ apud dñm. in t̄ra p̄grim⁹
 sic om̄s patres nr̄i. Egredimini inq̄t in monte. & afferite frō-
 des oliue. & frondes ligni pulcherrimi frondes mirri.
 & ramos palmarū & frondes ligni nemorosi. ut fiant tab-
 nacula sic sc̄ptū ē. Et nos egrediam⁹ de mansionē q̄si q̄ dā
 generalū cognationū ad altitudinē sc̄arū sc̄pturarū cre-
 uimus meditanda. & afferam⁹ nob⁹ inde q̄si frondes oliue fruc-
 tus m̄ie q̄b⁹ paupes recreando nos simul ab estu tēptantiū
 uiciorū obūbrem⁹. & ligni pulcherrimi qd̄ inde cedrū cy-
 trū uocant. fruct⁹ nimirū caritatis que ut om̄s pulcher-
 rima & eximia ē uirtutes. p̄ q̄. & dñs int̄ lignū crucis pro
 nr̄a salute conscendit. Cui⁹ passionē dñi & nos inq̄m⁹ possi-
 bile ē imitam⁹. frondib⁹ p̄fecto ligni pulcherrimi p̄gon⁹.

ss

ss

ss

Afferam⁹ & frondes myrti in mortificationē libidini⁹ & in cō-
 omniū. Hā & magi dño myrrā offerentes imminere. docuerunt
 typice eos q̄ ihu xpī sunt. carnē suā cū uitiis & concupiscentiis
 crucifigere debere. Itē frondes myrti ad faciendū s̄ umbra-
 culū affert. q̄cūq; potest dicere q̄a xpī bonus odor sumus dō
 in omni loco. Afferam⁹ & ramos palmarū. q̄ man⁹ uicticis
 ornatus ē. ut uictice gule. irē. auaricie. cetorūq; uitioz m-
 tem semp geram⁹. semp hostib⁹ cunctis existere fortiores cu-
 rem⁹. q̄tenus illoz in futuro meream⁹ eē consortes. de q̄bus
 ait in apocalypsi sua ioh̄s. Stabant ante thronū in conspec-
 tu agni amicti stolis albis. & palme in manib⁹; eoz frondes q̄q;
 ligni nemorosi. hoc ē reliquariū ornamēta uirtutū. de q̄bus
 omib⁹; mystica nob̄ tabnacula facim⁹. cū bonis delectati opi-
 bus. animū totū amundantib⁹ abstrahim⁹ ulecebris. Et egressi
 p̄p̄s. & attulerunt. feceruntq; s̄ tabnacula un⁹q̄sq; in domate
 suo. & in atris suis. & in atris dom⁹ dī. & in platea porte aquarū. & in
 esiam. In domate dicit intecto domoz. Nā in palestina n̄
 hnt culmina in domib⁹; s; eq̄les sunt domoz omniū sūm̄ta-
 tes suppositis t̄tib⁹; ac tabulatis. Vñ & in lege p̄ceptū ē ut
 q̄q̄s domū edificat nouā. faciat lubricā incircutu tecti.
 neq̄s ex eo de lapsis p̄culū mortis incidat. Ita un⁹q̄sq; n̄m
 egressus facit tabnacula in domate id ē intecto dom⁹ sue.
 cū habitaculū sue carnis animo t̄ncendens. affect⁹ eius no-
 xios sedula sup̄ne lucis ac lib̄atis meditatione calcauerit.
 Qd̄ ipsū & in atris n̄ris facim⁹. cū mente ad celestia flagim⁹.
 q̄si extra mundū confisim⁹. cui⁹ mansionē nos ori⁹ relinque-
 re desideram⁹. facim⁹ & in atris dom⁹ dī. q̄ndo & si necdum
 aulā sup̄ne habitationis licet ingredi. in ei⁹ tam uicina.
 totā n̄rē cogitationis memoriā sedēq; collocam⁹. facim⁹ & in
 platea porte aquarū. cū dilatato corde n̄ro in uia man-
 datoꝝ dī. sic ceruus desiderat ad fontes aquarū. ita deside-

ss
 ss
 ss
 in platea porte

rat anima nra addm uiuū. facim⁹ & in platea porte effiaī.
 hoc ē frugiferi siue crescentis. ⁊ quando in eadē āplitudine
 liberi cordis ita pficim⁹. ut patefacta nob⁹ adno porta ius-
 ticię. semp. in illo crescam⁹ in salutē. ac maiorib⁹ p dies bone
 actionis frugib⁹ habundare meritam⁹. Legit autē in libro
 legis dī p dies singlōs. adie pmo usq; ad diē nouissimū. Et
 fecerunt sollempnitatē septē dieb⁹. & in die octauo collec-
 tā iuxta ritū. Quantū intēre sensus patet. ipsa qdē sceno-
 phagia septē dieb⁹ agi solebat. idē a quinta decima die m̄sis
 septimi usq; ad uicesimā pma. Deinde octauo die hoc est
 uicesima scda m̄sis. denuo collā ppli agebat⁹ maiori festiui-
 tate insignis. Septu nāq; ē in leuitico. A quinto decimo die
 m̄sis septimi. qndo congregauerunt om̄s fruct⁹ t̄re uirē.
 celebrabunt⁹ ferias dñi septē dieb⁹. Die pmo & die octauo.
 erit sabbm id ē requies. Sumetisq; uob⁹ die pmo fructus ar-
 boris pulcherrime. & ceta. Legit esdras septē dieb⁹ sceno-
 phagie ppto in libro legis dī. qā nimirū hec ē uera nra in
 hac uita sollempnitas mentis. ut p dies singlōs. id ē p omnia
 bona opa qb⁹ adno illustram⁹. legendis audiendis. faciendis
 et sermonib⁹ intento corde uacem⁹. Incipit autē hec sollemp-
 nitas a quinto decimo die m̄sis qndo luna nocte plenissima ē
 cū om̄s m̄tis nre tenebre clarissimo xpī lumine resoluunt⁹.
 ⁊ seqtq; eadē die octauus sabbati id ē requies. uidet⁹ tēpe
 resurrectionis in uita futura. cui⁹ gaudis int̄r i in spe sub-
 leuamur. tunc in re ipsa pficim⁹. cū exoptatissima illa collā
 omnis scōz cet⁹ angloz scilicet & hominū in conspectu sui
 conditoris congregat⁹. & nūq; segregandis exultauerit.

Cap. IX.

13 die autē uicesimo quarto m̄sis hui⁹ conuenerūt
 filiū isrl̄ in euuio & sacer. & hum⁹ sup eos. & separatū ē
 semen filioz isrl̄ ab omni filio alienigena & ceta. Notanda
 deuotio correcti p captiuitatē ppli ut cōpleta r̄ne sollemp-

mitate que p lege dñi mandata ē. uno tm̄ int̄miss̄ o die max̄ me-
 m̄io & impenit̄tia sua ipsi sponte conuenirent. & qd̄ diebus
 lectionū sc̄arū ac leticie gerendū audierant. diligēt̄ gererent
 separando scil̄ se ipsos & mente & corpe a consortio eorū q̄ aliam
 actio ēē. & ab ei⁹ cultura cōp̄bant. ne rursus p societate & exē-
 pla rēp̄boy incidere in mala captiuitatis. & erūp̄ne que
 n̄ post longa tēp̄oz siue sc̄toz uolumina se euasisse cernebāt.
 Et qd̄ de his nob̄ mystice tractandū n̄ ut ^{illorū} alioz exempla secu-
 ti. q̄cqd̄ in publica synaxi uel auditorio faciendū cognouim̄.
 denuo mutua int̄ nos collatione tēdem. & q̄lit̄ singl̄a hec cas-
 tigatione cordis siue corp̄is nr̄i cōplere ualeam̄. sollerti mda-
 gne p̄q̄ram̄. Quoz maxima pbat̄ indultā int̄ correctionē.
 dñi subdit. Et consurrexerunt ad standū. & leger̄ in uolu-
 mine legis dñi dñi sin. quat̄ in die. & q̄ter in nocte confitebā-
 tur. & orabant dñm dñm suū. Q̄s enī n̄ mirer̄ tantū populū
 tam eximīā habuisse curā pietatis. ut q̄ter in die. hoc est
 p̄mo mane. t̄cia hora. sexta. nona. q̄b; orationi siue psal-
 modie uacandū erat. auditū legi durne tēderet q̄ inno-
 uata in dñm mente purior ac deuotior. ad p̄candā ei⁹ miām
 rediret. s; & in nocte q̄ter excusso torpore somni ad con-
 fitenda peccata sua & postulandā ueniā exurgeret. Quo ex-
 emplo reor in eccl̄a morē moleuisse. ut p̄singl̄as diurne psal-
 modie horas lectio una de uet̄i siue nouo testam̄to canetis
 archetib; ex corde dicat̄. & sic apt̄is siue p̄phet̄is confir-
 mati uerbis ad instancā orationis genua flectant. S; & horis
 nocturnis cū alaborib; cessat̄ opm̄. liberas auditū lectionū
 diuinaz aures accommodant. **E**t dix̄ esdras. Tū ipse dñe
 solus. tu fecisti cetū cetoz exercitūq; eorū. trā & uniuersa que
 mea sunt. & cet̄a usq; ad finē orationis siue cōfessionis ei⁹ qd̄
 sup̄dictū ē q̄a confitebant̄ peccā sua & peccā patrū suoz.
 Pleni enī esdras de p̄cante q̄lit̄ sit factū ostendit. qd̄ nē in

Cap. X.

conclusionē dic. sup omnib; q̄ his nos ipsi petimus fedus &
 scribim; & signant p̄ncipes nr̄i. leuite nr̄i. & sacerdotes nr̄i &
 cetera. Manifesti ostendit quanta deuotione om̄s eoz p̄sone no-
 uū p̄ festa scenopheie. conuentū fecerunt. ut uidelicet se to-
 ta intentione ascelerū contagis expurgatos diuino federi cō-
 iungerent. ipsaq; federis sc̄i conditionē. & sermone confirma-
 rent & sc̄pto. ac sic impiorū sortio separati. securiores imple-
 rent op̄ qd̄ iā dudū cepant. id ē congruos facite urbis ciues
 de numero p̄iorū instituerent. **S**ignatores autē fuerunt
 neemias atherisata. fili aachelai. Alia t̄nsiatio h̄t. neemias qui
 atherisata. erat em̄ idē neemias dimoniū. Vñ & singl̄ariter
 subinfert̄ fili aachelai. Qd̄ ipsū sup̄ insinuat̄ apti cū dicitur.
 Dixit autē neemias. ipse ē atherisatha. Esdras sc̄ba. & leuite.
 inc̄ptantes amūso p̄plo dies sc̄ificat̄ dño dō nr̄o. p̄pli q̄q;
 t̄re q̄ portant uenalia. & omnia in usū p̄die sabbati ut uen-
 dant. non accipiam; ab eis in sabbato & in die sc̄ificata. Et no-
 bis ē sabbatū spiritale sc̄p̄ agendū. semp̄ aserui ope hoc ē
 peccato feriandū. sc̄p̄ uacandū. & uidendū qd̄ dñs ipse ē dñs.
 ut post tale sabbatū liberati a peccato conscientie p̄uenire
 possim; ad sabbatū future m̄celi. gl̄e. **S**; quer̄ p̄pli t̄re
 nr̄i in p̄sanare sabbatū. uenalia queq; nob̄ inferendo in die sc̄i-
 ficata. q̄asp̄e immundi sataḡ nr̄i mundiciā cordis cōma-
 culare. & accepto p̄cio consensus nr̄i in c̄iorū nob̄ illecebras in-
 gerere. qd̄ ē maxima sc̄ificationis inq̄natio. id ē lucē p̄e-
 cogitationis siue actionis nr̄e immixtis errorib; obnubilare.
S; huiusmodi merenti nos clausis muris nr̄e urbis. hoc ē uite
 custodia p̄fectionis p̄sūs uitare debent. Et statum; sup̄ nos
 p̄cepta ut dem; t̄rciā partē syeli p̄ annū ad op̄ dñi nr̄i. &
 cetera usq; dū dicunt. & n̄ dimittem; domū dñi. Cuncta hec que
 hoc capto continent. ad curā domi dñi & ministroy ac mynif-
 terioy ei p̄tinent. Optim; ordo religiose cōsolationis nob̄

q̄q; sp̄italit̄ imitandus: ut p̄mo semetipsos filii transmigrationis ab iniquationib; gentium castigauerint. deinde obseruatione sabb̄i que int̄ prima legis mandata eminebat sc̄ificata sunt. ac sic de cetero omnē curā gerendi ad obsequium diuini cultus conuerterunt. Primo nāq; nos amali emundari. & sic bonis necesse ē actib; adornari. Longū autē satis ē singla hęc allegorice q̄ ordine nob̄ sp̄italit̄ erga cultū dñi sunt agenda disserrere. & hoc magis in ipso legis uolumine faciendū.

Cap. XI.

Habitauerūt autē p̄ncipes p̄p̄ti in ierlm̄: reliq̄ ū plebs in sit sorte ut tollerent unā partē de decē qui habitauerūt in ierlm̄ ciuitate sc̄a. nouē ū partes in ciuitatib; Hęc cōpleta ē dispositio que mox facta ciuitate erat inchoata: s; usq; ad hoc temp̄ neq̄bat terminari p̄ q̄ recensito p̄p̄ti nūmo. expletis solēpnit̄. septimi m̄sis. q̄ uidelicet in ipsa sc̄a ciuitate q̄ aliis in urbib; habitare deberent. Congruit autē figuris sacran̄torū qd̄ p̄ncipes p̄p̄ti in ierlm̄ habitasse referunt. Decet nāq; p̄sules scē ecclē quantū culmine potentie plebē transcendit: tantū eā & uite meritis transcendere. Ciuitates q̄ppe istis reliq̄ deuota plebs dñi cōsolationē designat. Porro habitatio ierosolymoz eoz specialit̄ actus figurat. q̄ sup̄ato iā certamine uiciorū libera mente uisioni sup̄ne pacis appropinquant. iuxta illd̄ psalmiste. Diligit dñs portas syon. sup̄ omnia tabnacula iacob. Vñ etiā consequent̄ decima pars plebs in ierlm̄ habitationem sorte electa suscepit relique ū nouē s̄ns in urbib; resident: q̄a m̄muri p̄fectoz ē eoz uidelicet q̄ p̄cepta decalogi ad integrit̄ dñi & p̄ximū dilectione custodiunt archas celestib; mente p̄amare. atq; ut ita dixerī fūne pacē beatitudinis int̄ turbas uel uite labentis imitari. Quāuis & illis q̄ generalia dñi mandata seruant int̄ndi ad uitā et̄nā iamua pateat. iuxta qd̄ dñs in euāglio interroganti se diuini declarat. Tales nāq; q̄si in ciuitatib; s; ad dñm traditis cōmorant̄: q̄a in custodia diuine legē

sese ab insidiis hostis antiqui munere sollertē inungulant. Qui
 uero perfecti esse uolentes. omnibus suis uenditis atque in elemosinas
 pauperum distributis sic dominum secuntur. huius uelut in arce ierusalem. et pro-
 ximi templo domini atque arce testamenti inhabitant. quia gratia condi-
 toris sui sublimi adpropinquant. Benedixit quia non eis humane pru-
 dentie electione. sed prouentu sortis contingere habitatio sancte ci-
 uitatis. sic et ceterarum possessio ciuitatum templis. ioseph sorte data
 est filiis israel quia minime et parua parui. et magna bona magni
 non sui libertate uel indulta arbitrii. sed occulti iudicis. ac largi-
 toris munere percipiunt. Benedixit autem populus uiris qui se sponte
 obtulerunt ut habitarent in ierusalem. Et nos sublimem uitam sanctorum
 quam sequi imitando non possumus. congaudendo ac uenerando non
 tra facere debemus. Notandum autem iuxta fidem sacre hystorie
 quia non alii erant qui in ierusalem habitasse referuntur. quam de tribu iuda
 et beniamin et leuite. Sequitur enim manifeste. Habituauit autem
 unusquisque in possessione sua et in urbibus suis israel. sacerdotes et leui-
 tes. nathinim. et filii seruatorum salomonis. ac deinde adiungitur.
 et in ierusalem habitauerunt de filiis iuda et beniamin et cetera. Quibus
 uerbis aperte docet quod uniuersis israel idem decem tribus suis in urbibus ha-
 bitabant. in quibus etiam sacerdotes et leuite decreta sex lege por-
 tionem tenebant. De tribu autem iuda et beniamin quoscumque sortis
 eligebat. habitabant in ierusalem simul. et de sacerdotali ac leuiti-
 ca tribu. Tribus namque beniamin ibi antiquitus manebat. quoniam huius ci-
 uitas illa sorte prouenit. Tribus autem iuda ibidem intravit ante
 patrem dauid. cum eam ille totius israelitici regni metropolim fecit.
 Quibus et leui tribus addita est ex qua ibidem archa testamenti adducta. et
 altare ac templum domini constructum est. Vide enim sequentia libri is-
 tius et inuenies quia de his solum tribus habitatores ierusalem com-
 putat. quorum etiam summam subtiliter omnium adnectit. Expleto autem
 horum cathalogo. curauit adhuc adiungere septuaginta quibus in ur-
 bibus cetera pars earumdem tribuum habitauerunt. Haec sequitur. De filiis in

da habitauerunt in cariath & in filiab; ei; & cetera usque dictum est: & manserunt in bersabee usque ad uallē ennon. Bersabee etenim ad australe plagā erat tinnus tibi; iuda? uallis autē filiorum ennon ad aqlonē iuxta ierlm ad orientē. deinde & filiorum beniamin ciuitates simili ordine replicant. Qdāq; illis enumeratis ad iungit. & de leuitis potiores iuda & beniamin significat. qd in possessione filiorum iuda & beniamin leuitę sorte iuxta decreta legis acceperant. Hec de hystoria paucis dicta sunt. de quib; omnib; siquid etiā allegoricū & nr̄is actib; accōmodū audire sensū delectat. iuda uisitat̄ confitens. beniamin filius dextere. leui. assumptus. Quorū omnium tibiū partim in ierlm partim in subiectis ciuitatib; ad sibi datis inhabitant. quia multi sunt ac diuisi pfectus fidelium p quib; & multe mansionē in domo patris in celis ut sup̄ docuim. Alii generalia pcepta seruare contenti sunt. non occidere. non adulterare. non furtū facere. non falsū testimoniū cont̄ pximū loq̄. honore patre & matre. & diligere pximos tāq̄ se ipsos. alii arcē uite pfecte apprehendere conant. Qui tamē omne p sua q̄sq; uocatione grām conditoris sui laudat. & confitetur. si inq; sunt regni penitus qd ē in dextera ei; atq; ab illo assumuntur ad uitā cū uenerit articulus disciminis illi. in q̄ duo erit magro. unū assumet & unū relinquet. duę moles in mo-
la. una assumet & una relinquet. Hi autē sacerdotes & leuitę q̄ ascenderūt cū zorobabel. filio salathiel. & iosue fil. iosedech. sarana. ieremias & cetera. Hi principes sacerdotum una cū fratrib; suis idē minorib; sacerdotib; & leuitę descibunt. illi q̄ cū zorobabel & iosue filio iosedech de babilomca captiuitate ascenderūt. quib; expletis adiungunt & illi q̄ ex eo tēpore in principatū sacerdotū sibi inuicē usque ad initium regni macedonū successerūt. Sequitur enī.

Iosue autē genuit ioachī. & ioachī genuit eliasib. & elia-

Cap. XII.

sib genuit ioiada. & ioiada genuit ionathan. & ionathan ge-
 nuit ieddan. Deniq; ieddan q̄ ultime in his posu^t ē sēbit ioseph^{us}
 tempib; alexandri magni fuisse p̄ncipē sac̄dotū occurremēq;
 ei cū fr̄ib; suis humiliter ab eo atq; honorifice susceptū. Quē q̄dē
 ille iaddū nominat. & ē dicit patrē omīe sac̄dotis magni de
 quo in machabeoz libro sēbit. n̄ qd̄ hui^{us} conditor libri neemā
 ad illa usq; ^{tempa} iuuenire in carne potuerit. s; q̄a infantiā ei nouerit
 q̄ tam post longo tempe post ei^{us} mortē ad gēhū sac̄doti p̄nem-
 re in carne potuerit. Nam & infime hui^{us} libelli filioz ioiada
 filii elyasib mentio ē. qd̄ un^{us} ex eis gener fuerit sannaballath
 oronitis cui q̄dē generi nom̄ tacet. S; q̄a ioiada idē auid ē
 iedde constat generū de q̄ serino ē. aut patrē ei^{us} dē ^{iedde} aut patrū
 um fuisse. idōq; sup̄stite adhuc neemā nasci potuisse. In dieb;
 autē ioachi erant sac̄dotes & p̄ncipes familiarū saray amaria
 & cet̄a. Descripta autē successione p̄ncipū sac̄dotū addit^{ur} &
 cathalogus minoz sac̄dotū ac leuitarū q̄ illoz fuisse tēpib;
 ut scire possim^{us} q̄s ad gregatū in ierlm̄ cūm numero copioso.
 sac̄dotū quoq; ac leuitarū cet̄us fuerit eximi^{us} ac nobilissim^{us}.
 q̄ ad mysticia templi & altaris ad constituendum & laudandū
 dñm ad custodiā eidē templi & ciuitatis ad erudiendā plebem
 sufficerent. Neq; absq; mysteriū sacratoris intelligentia factū
 ē. qd̄ reedificata ciuitas ierlm̄ tamā ciuiū copiā in omni gra-
 du & ordine meruit. q̄ntā insistente ac destruentē ^{nostrē} nūq; p̄di-
 dit. & legit^{ur}. Sic etenim sepe scā eccl̄a ex detrimētis suis maiora
 recepit incrementa. cū uno p̄ incuriā lapsa in peccm̄ plures
 exemplo ei^{us} t̄m̄ ad p̄sistendū in castitate fidei fiunt cautiore.
 Sepe idē ipsi q̄ peccauerūt maiores p̄ actā penitentiā bonoz
 opm̄ fructus ferre incipiunt. q̄ ante iur̄ suū peccati ferre
 consueuerant. Sepe ab hereticis eccl̄a uastata postq̄ instantia
 catholicorū doctoz lucē ueritatis recepit. plures ad cognosce-
 dam intuentāq; rationē recuperate eidē ueritatis filios

perant. Hecq; enī unq; beati patres athanasius. ambrosius. hylarius. augustinus. & ceteri tales tot & tam magnificos in scām sc̄pturā tractat conderent. si non contra fidē tā multarū fuiss; hereticorū error obortus. & dū heretici mendaciū suū testimoniis sc̄ptura rī aluere nitebant. coacti sūt patres e contrario earū fidē sc̄pturarū illos auctoritate refellere. & harū dicta qm̄ sunt recte intelligenda dissolvere. Que nos eorū hodie sc̄pta resēpta relēgentes q̄si ad portas uestibula scē ciuitatis tēpli custodes inglamiores quasi ad officium altaris & hostiarū dñi copiosiores accipim; ministros. q̄a p̄ illoz sermones ad custodiā fidī & bonę actionis ad seruendū intēti diuinę maiestatis erudimur. Potest hoc etiā de p̄secutione gentiliū q̄ ecclā scā creberrime concussa ē mystice accipi. quę occasione qdē martyriū indebat fundit; & delenda. s; eis in occulto coronatis meli; conſtruebat. Quoz etiā p̄ mortē clarescentib; miraculis. maior ad confessionē fidī ppl̄s confluebat. donec apex q̄q; ipse mundi impū. iugo xp̄i suauissimo. collū subdere consensit. ut stans scē ciuitatis idē ecclē xp̄i q̄ dū a regib; fuerat impugnatus incredulū. denuo credentiū regū & p̄ncipū sc̄li adunaret. & p̄pagaret instantia. qm̄ ciuitatē ierosolimā regē qdē caldeoꝝ q̄ impiant; feroces uel quasi demones subuerterent. & regē psarū q̄ impiant; dñm tēptant. amica p̄uisione restauant. & honore debito exaltant.

In dedicatione autē muri ierlm̄ requiescūt leuitas de omnibus locis suis ut adducerent eos ad ierlm̄ & ecclā. Iā dū ēdificata erat ciuitas. & n̄ decebat eā dedicari. p̄usq; ad gregati essent ministri tēplo ydonei. & portis ac uestibulis essent ministri tēplo ydonei. & portis ac uestibulis ēēt custodes deputati. facta autē ciuitas scā dedicat. cū cōpleto infine sc̄li nūmō electoꝝ. ecclā uniuersalit; in celis ad uisionē suā conditoris inducit. cū uite desideris q̄ uel in hac uita sustollū

qñ de futura ciuitatis nr̃e dedicatione letamur. Vnde & bifa-
 ris hec eadē dedicatio pot̃ p̃significatiōē accipi. interī in deli-
 cet in spe desiderantiū ac mundantiū occulta cordis q̃b; dñm
 uidere ualeant. tunc ū in re ipsa fruētiū diuina inſione bea-
 toꝝ hominū in corpib; spiritalib; ^{inter} angelicoꝝ agmina spūū. Reſpie-
 runt inq̃ leuitas de omnib; locis suis ut adducerēt eos ad ieru-
 salē & facerent dedicationē in leticia. in gr̃arum actione. & in cā-
 tico. & in cymbalis. psalteriis. & cytharis. Reſpiciunt & leuitē spiri-
 tales. hoc ē assumpti in sorte regni de omnib; locis suis. qñdo mit-
 tet fili⁹ hominis angelos suos. & congregabit electos suos a quorū
 uentis. a ſūmo tr̃e usq; ad ſūmū celi. faciuntq; illi dedicationē
 in leticia. cantico. gr̃arū actione. atq; in organis musicorū uariis.
 cū in p̃ceptione eterne uite inuicē gaudebūt. gr̃as agentes ei cui⁹
 dono illā intrare ciuitatē meruerunt. Cymbala autē psalteria
 & cythara. ipsa poſſūt corpa ſcōꝝ iā tunc immortalia intelligi. in
 q̃b; ſuauissimos laudationis ſue ſonos ſc̃ dño reddaturi. S; & in
 p̃ſenti uita leuitē congregant in ierl̃m. cū memoria ſup̃ne pa-
 cis fideles accenſi. totā in ea ſue m̃tis delectationē collocant.
 ac de ea q̃ ſe p̃cepturos ſp̃ant. gr̃a in celis hereditate. & ſi necdū
 queunt intuenſo ſaltē deſiderando letant in x̃a illud psalmiſ-
 te. letamini iuſti in dñno. & confitemini memorie ſc̃ificatio-
 nis ei⁹. faciunt enī dedicationē in cantico & gr̃arū actione. cū
 letante in dño m̃te. q̃cqd in mundo ſiue aduerſi ſeu p̃ſperi oc-
 currerit excipiunt. faciunt & in cymbalis psalteriis & cytha-
 ris. cū etiā gratos bonorū ſonos opm ad aures faciunt ſui cō-
 ductoris aſcendere. cū hiſ q̃ corda p̃ximorū ad amorē ei⁹ dē-
 conductoris ac ſaluatoris accendūt. Congregant ſc̃ g̃ filii cantorū
 & de campeſtrib; circa ierl̃m & de uillis netiphati. & cetera
 usq; qñ aut. qñ uillā edificauerūt ſ cantores in conſpectu iſ-
 r̃l. filii cantorū imitatores eorū q̃ deuota atq; hylari m̃te dño
 famulari. uel etiā ūbū ei⁹ aliis p̃dicando reſonare ſtuduerūt.

q' s' nullas in circuitu ierlm edificant. cū in uena supne patē sub
 limi corde inhabitant. dicentes. nra autē cōsiliatio in celis ē. fa
 ciunt autē easdē nullas in cāpestrib' circa ierlm. cū tanto ma
 gis se dilatato in dñm corde humiliant. q̄nto suauis ḡtām subli
 mitatis ei' gustando contingunt. Qui uidelicet omīs & hic p̄fec
 tib' bonoz opm. uirtutū celestē congregant ad patam. & ipso
 tēp'e dedicationis hoc ē p̄petue remunerationis ibidē pariter
 minuent. Et mundati sūt sacerdotes. & leuitē. & mundauerūt
 pplm & portas & murū. Iust' omnimodis ordo. ut q' pplm
 mundare desiderāt doctores ac p̄sules p' ipsi mundent. p̄
 mo cor p' suū castigent & seruituti subiciant. ne forte aliis
 p̄dicantes ipsi rep̄bi inueniant. Mundati sūt autē sacerdotes & le
 uitē. orationib; & oblationib; uictimariū simul & ab uxorib;
 continendo. mundauerūt pplm eandē p̄dicando continentia.
 Mundauerūt & portas & murū cū tubis & canticis psalmorū.
 comitante ipso iplo circūeundo. Mundauerūt paritē una se
 cum pplm portas & murū. expleto circuitu. uictimas magnas
 p̄statu ciuiū. simul & ciuitatis offerendo. S; & nō hū q' sacro
 ducatu plebib; p̄sunt. & assūpti sūt ad dño innumistiū spiritale
 q̄ maiore nre dedicationis que ē in resurrectione futura. me
 moria gerūt. eo instanti & se ipsos. & s' cōmissos q̄sq; munda
 re & sc̄ficare contendunt. ne q̄s forte in sordido mentis ha
 bitu. ac cōmuni scē solēpnitatis iocunditate foras eiciat. in ne
 bisq; manib; ac pedib; ut nebras exteriores mittat. Ascende
 re autē feci p̄ncipes sup murū. & statim duos choros laudan
 tū magnos. Et ierūt ad dexterā sup murū ad portā sterq̄li
 nū p̄ncipes iuda. id ē confessionis siue laudis. P̄fectiores sūt
 q̄q; scē ecclē doctores. q' in dedicatione ciuitatis sup murum
 ascendit. q̄a ū tēp' retributionis apparuerit. generalē scē ec
 clē cōsolationē atq; uiuendo t̄nscedisse p̄babit. Hi sunt
 nāq; de q̄b; eidē ecclē dñs p̄ p̄pham pollicet' dicens. super

muros tuos constitui custodes. Un' instū ē ut q' nē muris scē exelē
 ince' inglu' plati sūt. tunc q' eis dē glā remunerationis p'mineāt.
 Vbi duo magni laudantū chori statuunt. qā de utq; p'p'to in
 deoz scilicet & genuū q' sup'na in patā d'm collaudant adueni
 unt. Qd' etiā in hac ^{uita} cotidie geri doct' q'sq; cognoscit. q' uideh
 cet chori eunt ad dexterā sup' murū. qā iusti ad uitā et'nā ree
 te conu'sando. & semp' in p'senti festinant. & in futuro pueniunt.
 Eunt ad portā sterquilini in p'senti qdē ut spurciā peccatoz
 de ecclā correcti uiuendo. & errantes corrigendo expurgent.
 in futuro autē ut eos q' corrigi noluerūt. iudiciaria potestate de
 ciuitate d'm. hoc ē ab ingressu patē celestis expellant. Vel cer
 te chori laudantū ad dexteram eunt sup' murū ad portam
 sterquilini. dū eos laude dignos p'dicant. q' omne in mundiciam
 de ecclā p'dicando. arguendo. exco'municando. anathematizan
 do. eliminare curabant. Et de filiis sacerdotū iutubis zacharias fi
 li' ionathan. & cetera usq; dū dictū ē in uasis cantici dauid uiri
 dī. Esdras scēba ante eos in porta fontis. In hac qdē uita filiū sac
 donū in dedicatione ciuitatis dī tubis canunt. quō ad memo
 riā patē celestis corda auditoz p'dicando succedunt. Et hoc in
 uasis cantici dauid uiri dī. quando non suo sensu uel deside
 riis inuidentes s; patrū ac p'pharū p' omnia uitā sequentes &
 doct'nā u'bo p'dicationis insistant. quos esdras scriba legis dei
 antecedit ad portā fontis. dū in omnib; que agunt u'ba scē
 scēpturę p' oculis habent. q'b; p'ducuntib; ad ingressū uite et
 ne pueniant. De quo dicit psalmista d'no. Inebriabunt' ab
 ubertate dom' tue. & torrente uoluptatis tue potabis eos.
 Qm' apud te ē fons uite. Et cont' eos ascenderūt in gradibus
 ciuitatis dauid in ascensu muri sup' domū dauid & usq; ad
 portā aquarū ad fontē sup' quē ciuitas edificaret'. Dictū ē
 autē qā q' portā fontis edificarent. ipsi m'surā sui opis usq; ad
 gradus q' descendunt de ciuitate dauid p'duxerūt. Ibi g' des

censis gūiū cū edificaret. hic ū cū dedicaret. ciuitas ascensio
 nominat. sic etiā ibi laboris certam cū hoste gerebat. hic
 demecto hoste. leticia celebrat. q̄a nimirū scī omīs q̄ in p̄senti
 humiliant. sub potenti manu dī. in futuro exaltabunt ab
 ipso. Q̄ nē muros ecclē intra de uiuis lapidib⁹ uidet scīs
 animab⁹ in afflictione & piculis in uigiliis multos edificas.
 tunc cōpleto eodē edificio & in regna celoz subleuato. ip-
 si gaudentes ad contēplandā ei⁹ claritatē ascendt. Boni
 autē dauid idē manu fortis & desiderabilis omīs sunt ui-
 ti. q̄ gratia sui conditoris impleri & inhabitari solent ab
 ipso. Ascendunt filii sacerdotū sup domū dauid. dū scī p̄di-
 catores siue martyres. sic nē generale uitā iustoz uel my-
 sterio uerbi uel agone martyriū transeunt. ita tunc
 generalia eoz p̄mia sublimoris dono remunerationis an-
 tecedunt. Q̄b⁹ apte conuenit illa fidelū seruoꝝ parabola.
 quoz unū dicenti. dñe mna tua. x. mna acq̄siuit. ait ei-
 dē dñs. euge serue bone & fidelis q̄a in modico fuisti fide-
 lis. eris potestate habens sup decem ciuitates. Alteri idē
 dicenti. dñe mna tua feci q̄nq; mna. & tu inq̄t esto sup
 q̄nq; ciuitates. Quantos enī nē q̄sq; uerbo uel exemplo suo
 erudit ad uitā. p̄tantis tunc in p̄ceptione uite gl̄iosior ap-
 parens honorificabit. Pueniunt quoq; sacerdotes usq; ad
 portā aquarū adoriente. q̄m hū q̄ in hac uita quēadmo-
 dū desiderat ceruus ad fontes aquarū. ita desiderauerunt
 apparere ante faciē dī. ad effectū ipsi⁹ desiderii p̄tingt.
 ortūq; solē iusticie sine occasu uidere merent. Qd̄ autē
 dī & cont̄ eos ascenderē. non contrarietate distantie s; occur-
 sum significat consonantie. qua electi & in hac uita semet
 alterutri ad amorē sui auctoris accendunt. & in illa p̄fec-
 tus in sua inuicē beatitudine congaudentes. sēp absq; falli-
 dio laudant iuxta exemplū seraphim. q̄ p̄phā teste alter

ad alterū clamantes socia scām tūtatē exultatione concede-
 brant. Et chorus scd's grās referentiū ibat exaditso ego p'
 eū. & media pars ppli sup murū. & sup turre furnoz & ce-
 tera. Longū ē de singlis portis siue turrib' specialit' dissiere-
 re. tū dixisse sufficiat. qā q' portas. turre. & murū ciui-
 tatis in magno labore erūna fame frigore uigiliis diurnis noc-
 turnis quoq; repugnantē indefesso hoste atq; insidiantē pfe-
 cerunt. tūc repulso hoste & confuso p eīdē ciuitatis portas.
 turre & edificia ambulantes in canticis & ymnis. in psalteriis
 cymbalis. cytharis. in tubis & grārū actione una cū ipsis. q'
 auctores op' & doctores legis dī fuere magistri conletantur.
 Qd eodē ordine etiā in illa spiritali edificatione fieri nulli du-
 bium ē cū instante tempe ultime retributionis quasi diu de-
 siderata dedicatione ciuitatis dī fideles. etna popib; suis p'mia
 consecunt. quando uelut neemias & esdras ceteriq; sacerdotes &
 leuitę suos singli oparios pducunt cuncti fidelū populoz
 magistri. suos quoq; q's dño acq'sierunt auditores ad mema pa-
 trē celestis int'ducunt. Tūc ut alia scā mema ciuitatis. etiam
 sup turre furnoz in cui' p'dē structurā desudabant neemias
 cū choro laudantiū incedit. cū magistri ueritatis de subli-
 mib' eoz q's docuere p'mis letant. Si enī fornaces q' in abdi-
 to coquunt internā mentis fidelū deuotionē quę caritatis
 ē igne confirmata significant. unde & tales in sacrificiū dñi p
 legē uidebant offerri. qd pfurnos in qb; idē panes coqueban-
 tur. apti quā ipsa illoz corda quę flāma amoris intus sēp
 ardere. & uirtutū facta siue uerba solent p'creare figurant.
 De qb; pulchre ppha. dicit. Vñs cui ē ignis in syon. & camin'
 ei in ierlm. Et idē ipsi de se. nonne cor m'm ardens erat in
 nobis. cū loqueret' nob in uia & appret nob sc'pturas. Cū q'
 cont' repboz corda & ipsa ardent. s; igne scelerū. Vñ ali' p-
 pha de illis. Omīs inqt adulterantes uelut clyban' corda eoz.

Structores q̄ scē ciuitatis int̄ alia turrē furnoz edificant: cū
doctores auditoz suoz corda infide & ope ueritatis instituunt:
qd̄ significat ad maiora sp̄e dona p̄cipienda. nouas cotidie
m̄ritū dapes in gaudiū ppli dī ēē p̄ferendas. Gaudentes ū
ac dño laudē canentes sup̄ turrē furnoz indie dedicationis
ierosolimoꝝ incedit. cū tēpe future retributionis de illoꝝ q̄
uitē magisteriis instituere gl̄a mēta beatitudine congaudet.
firmitaq; s̄ corda electoz. in q̄b; caritas dī diffundit̄ p̄ sp̄m
sc̄m q̄ dat̄ ē illis. Turris autē furnoz ipsa ē sublimitas & custodia
bonoz q̄ eadē corda ne a malignis sp̄itib; possint ledi. ne flāma
uicioꝝ aduri. uel uento elationis inflata turbari ualeant. cir
cūspecta sēp̄ necesse ē. cautela & sollicitudine muniri. Et ste
terunt duo chori laudantū in domo dī. & ego & dimidia pars
magistratū meū. & cetera usq; dū dictū ē. & clare cecinerunt.
Cantores p̄ambulantes in edib; & portis ciuitatis in carmine le
ticie & organis musicoꝝ redeunt ad tēplū dī. ut ibi quoq; stan
tes laudē dño consonantib; tubis referant. ibi oblatis uictimis
uota dedicationis impleant. Ipsa autē unā eandēq; future ui
te patam mystice dom̄ dīn quā & ciuitas dīn designat sic &
p̄sens eccl̄a consuevit insēpturis & xp̄i dom̄ appellat̄ & ciui
tas. Verū distat qd̄ edificia ciuitatis in carminib; gr̄az & orga
nis ascendisse laudantes. in domo autē dī stantes laudasse. &
clare cecinisse p̄hibent̄. Ascendunt nāq; electi mema ciuita
tis que fecerunt. cū gaudia patē sup̄ne que ipsi instantia bo
noz operū sua fecerunt. introeunt. ascendunt disparē por
tarum gradū. edificioꝝ celsitudine. cū introeuntes in domū
patris. multarū inibi mansionū differentiā p̄dūsis hominū
meritis contēplant̄. Stant autē in domo dī & clari canunt.
cū in suas singlī mansiones recepti. in p̄petua sin conditoris
m̄sione stabili habitatione p̄seuerant. eiꝝq; laudes in sc̄m
sc̄li uoce indūsa concelebrant. Vbi duo erunt chori laudan

tum uel de utroq; uidet p[ro]p[ter]o. ut sup[er] i[n]sp[er]ati sum[us] coner[unt]. atq; in
 unā diuine laudis modulatione cōpilati. uel de anglis & homin-
 bus facti cōpleta p[er]uisione d[omi]nica qua d[icitur] er[unt] homines eq[ui]les ange-
 lis d[omi]ni. S; & in hac uita ascendunt ^{in euangelium} d[omi]ni iusti cū ymnis dedicati-
 onis. quando in memoria future remunerationis toto corde in-
 hiantes. in bonis cotidie opib[us] magis. magisq; p[er]ficiunt. iuxta
 illud psalmiste. Ascensus ei[us] in corde disposuit. in ualle lac[ri]ma-
 rum. & t[er]m[in]u[m]. Beati immaculati in uia q[ui] ambulant in lege d[omi]ni.
 Q[ui]a sic m[er]itu[m] sic accepta cordis & op[er]is innocentia tenent. ut
 semp[er] ad altiora crescere uirtutū merita contendant. Stant
 autē in domo d[omi]ni cū laudib[us]. q[ui]a in ipso bonorū op[er]u[m] ^{p[er]fectu} indefessi
 p[er]seuerant. iuxta illud beati helye. **V**enit d[omi]n[u]s in cuius conspec-
 tu sto. id ē in cuius cōplenda uoluntate infatigabili mente p[er]-
 maneo. Bene autē sequitur. **E**t ymmolauerūt in die illa uicti-
 mas magnas & letati s[un]t. In die illa nāq; p[er]petue lucis de qua
 dixit zacharias & erit dies una que notat[ur] d[omi]no. n[on] dies neq;
 nox. hoc ē alacritatū temporū consuetudine remota. **M**agnas
 d[omi]no uictimas electi ymmolant. illas uidet[ur] quas in spe futu-
 rorū degustant cū psalmista dicente. **I**urasti uincula mea.
 tibi sacrificabo hostia[m] laudis. **Q**ui bene etiā ubi hanc se hostia[m]
 sacrificaturū speraret. cū p[ri]mus adiungit. **V**ota mea d[omi]no red-
 dam in conspectu omnis p[ro]p[ter]i ei[us] in atr[i]is dom[us] d[omi]ni in medio
 tu ier[us]al[em]. **I**n medio q[ui]ppe ier[us]al[em] uota d[omi]ni in conspectu omnis
 p[ro]p[ter]i ei[us] reddim[us]. cū in celesti pat[er]a omnium scō[rum] multitudine
 congregata. eas p[ro]p[ter]b[us] in p[re]senti gemimus. quasq; n[on] cotidie
 no desiderio stimulis laudes offerim[us]. **V**s[us] enī letificauerat eos
 leticia magna. S; & uxores eorū & liberi gausi sunt. **H**ec ad
 dedicationē scē ciuitatis illā que ē in futuro ueraciter p[ro]-
 nunt in qua d[omi]n[u]s ē rex ille q[ui] p[re]sentia suos ciues letificat: ubi
 magna utiq; leticia gerit[ur]. **U**n[de] & eodē nato in carne rege pas-
 torib[us] apparetis anglis aiebat. **E**cce enī euang[eli]o 20 uobis gaudiu[m]

magnū qd' erit omni p'plo. addistinctionē nimirū humanam
 gaudiū. qd' & parū & transitorū ē. & ideo sapientibus ni-
 hil pendendū. Bene autē illa quā d's suę ciuitati tribuit.
 leticia. uxores quoq; ciuiū simul & liberi gaudi esse refe-
 runt. q' tēpe resurrectionis. non solum illi qui euangeli-
 zando uerbū uel fortit' in opib; fidei p'sistendo eccliam edifi-
 cauerant. fructū sui magni laboris accipiunt magnū. & s; &
 infirmiores q; eidē fidei confortes eadē cū eis uitę & etnę p-
 ceptione letant'. Benedixit ^{enī} omnes timentes se dñs pusillos
 cū maiorib; Post hęc dedicatio etiā in hac uita typice inq-
 uisita electis cepta intelligi. qui purificato cordis oculo. ea
 que in futuro cuncta pceptura ē ecclā non nulla ex parte
 gaudia contemplari merent'. ut ysaias. ezechiel. damel. cetiq;
 pphę. ut apli q' clarificatū in monte scō dñm uidere gau-
 debāt. ut paulus q' in paradysū atq; int'cū rapi celū meru-
 it. ut in apocalypsi sua ioh's. qui uniu'sa quo altius ad ita sup-
 ne ciuitatis ingrediebant'. eo clari' laudes domini canere ac
 inctimas illi bonoz operū maximas semper ymmolare cu-
 rabant. Recensuerunt quoq; in he illa uiros sup gazophila-
 na thesauri ad libamina & ad p'mittias & ad decimas. ut in-
 troferrent p' eos principes ciuitatis indecore gratiarū actio-
 nis sacerdotes & leuitas. gaudentib; uniu'sis de edificatione ac
 dedicatione ciuitatis. Pcuratū ē omni instantia. ut cultus
 in ea religionis qui p'cerimonias. maxime doctrinā & offi-
 cia sacerdotū. leuitarū. cantoz. & ianitorū erat exequendus.
 seruariet' & cresceret. Ideoq; statuti sunt uiri strenui qui
 collatā a populo pecuniā. diligent' merariū templi collige-
 rent. & custodirent p'pter usum eorundē ministrorum
 templi & altaris. p'mittias quoq; frugū ac decimas. uinum
 & lybamina que ad templū deferebant'. sedula cura con-
 seruarent. quaten' habundante copia eoz. que uel dño

eant offerenda. uel ex quibus ipsi ministri domini uiuere pos-
 sent. Libenter eorumdem ministrorum multitudo in ierusalem sibi
 mansionem facere consentirent. a quibus conflua turba po-
 puli doceri simul et sanctificari deberet. Quia letatus est iuda
 in sacerdotibus et leuitis assistantibus et cetera. Illa erat causa
 ut populus sacerdotes et leuitas ceterosque sanctorum ministros
 in ierusalem habitare diligeret. quia letatus est in bonis eorum
 operibus. quorum instantia deo deuota. et ipse populus cor-
 rectus ab erroribus. et ciuitas erat exstructa. ac magna
 cum laude leticia et dedicata. Huius autem capituli expositio
 allegorica impromptu est. quia dominus statuit eos. ut qui euangelium an-
 nuntiant de euangelio uiuere. Sed uel illis sacerdotibus ac
 ministris sanctorum qui sumptus quidem suo gradui debitos su-
 mere a populo delectantur. sed nichil pro eiusdem populi salute
 salute laborare. non aliquid sacri ducatus ei recte ui-
 uendo prebere. non de suauitate regni celestis ei quippiam
 dulce predicando canere. sed nec iam uas ei superne ciuitatis
 apertum municipatum in celis habendo. uerum potius obclu-
 dere. prae se agendo prebentur. in quorum operibus nequa-
 quam confidentes siue laudans dominum populus letari. sed
 multo magis cogitur affligi. Notandum sane quod iudas qui
 supra in edificatione ciuitatis quasi desperans loquebatur.
 debilitata est fortitudo portantis. et humis nimia est. et non
 non poterimus edificare murum. et cetera illius loci. iam
 non receperat fortitudinem mentis et corporis ad exportan-
 dam humum que impediebat ad edificandum murum
 qui ceciderat. ad superandas hostium insidias que minui-
 nebant. Ideoque merito letatur in sacerdotibus et leuitis
 cantoribus. et ianitoribus quorum labore et exhortatio-
 ne tantum periculum afflictionis euasit. tamque magnam
 recuperare gloriam prosperitatis inuenit. Et tu quod si humo

uiciorum cor tuū p̄grauari ne in eo ciuitatē diuine inhabita-
 tionis dignā edificare ualeas. si te ab expurgandis uiciorū ruder-
 bus ab edificandis uirtutū membris hostē malignū retrahere uel-
 le p̄spereris. audi consolationē & consiliū sacerdotum auscultan-
 dis & custodiendis diuinis lectionibus assiduus esto. sicq; fiet ut
 habitaculum pectoris tui expulsiis demonū insidiis. d̄s uictor
 quasi suam ciuitatē sc̄ificaturus. & mansionē apud te facturū
 int̄eat. Et sc̄ificabāt leuitas. & leuitē sc̄ificabant filios aaron.
 Populus sc̄ificabat leuitas decimas eis dando quasi sc̄is d̄i. & ip-
 si leuitē ^{sc̄ificabant} sacerdotes decimā eis partē quasi sublimioribus de-
 suis offerendo decimis. In die autē illo lectū ē in uolumine moy-
 si audiente p̄p̄lo. & inuentū ē sc̄ptū meo qd̄ non debeant introi-
 re ammonites & moabites in eccl̄am d̄i usq; in et̄nū. eo qd̄ non
 occurrerint filiis isrl̄ cū pane & aqua. & conduxerunt eos ad-
 uersum eos balaam ad maledicendū eis & c̄t̄a. Constat ammo-
 nitas & moabitas quia de incestu nati sunt. hereticorū figuram
 tenere. quorum auctores dum doctrinā patrum de qua ipsi
 eruditi sunt male intelligendo corrumpunt. quasi filiū loth
 femine paterno furtum & in tenebris & non legitime utunt̄.
 idōq; talium p̄les hoc ē sectatores heresiū nullā umquā in eccl̄a
 d̄i partē habere queant. Nam q̄cumq; ex his corriguntur.
 iam non erunt talium soboles gentiticiū. Occurrerent autem
 filiis isrl̄ egredientibus ex egypto cum pane & aqua si ipsi bene-
 muerent eis qui nuper a seruitio peccatorum p̄ aquā baptismi q̄
 si p̄fluctus maris erunt ad libertatē patrie celestis anhelant. q̄m
 fecit berzellai galaadites q̄ fugienti dauid exercitūq; eius a sa-
 cie absalon cū alimentis occurrat. q̄ eos refocillando adiuuant
 aduersus tyrannidē nouā filiū regis redderet fortiores. illos mi-
 rurū significans q̄ disp̄sa ab hereticis eccl̄am subsidis uerbi
 celestis confortare atq; ad debellandā eorū insaniā curant am-

Cap. XIII.

mare. At dum idē heretici fideles suis p̄iuitatibus & ostensis ali-
orum exemplis siue uerbis malignis p̄dere nituntur. quasi
nati de incestu ppli egressi de egypto isrl. & suis armis &
balaam arrioli qui interpretatur uannas ppli maledictis atq;
consiliis impugnant n̄efandis. s; d̄s & maledictionē balaam
conuerit in benedictionē ppli sui. & eū armis inimicarum
gentium minuit. qm̄ diligentibus d̄m omnia cooperantur in

Factum est autē cū audissent legē separauerunt bonū.
omne alienigenā ab isrl. & sup hoc erat elyasib sac̄dos. Au-
dita lege de duabus inimicis gentib; anathemati randis. mox
omne alienigenā a se pplis fidelis separauit. q̄a sic necesse ē
nos auditū ueritatis intendere. ut cū ab uno quolibet uicio
lectione diuina phibemur. continuo non illud solūmodo qd̄
sermo forte incurrit. s; omne q̄cqd̄ in nobis uiciū sordidan-
tis dephendimus ab actione simul n̄ra & conscientia expur-
gemus. fecit ḡ sibi & gazophilatiū grande. & ibi erant ante
eum reponentes munera & thus. & uasa & decimā frumenti
uini & olei. partes leuitarū. & cantorū & ianitorū & p̄mitia
sac̄dotales. In omnib; autē his non fuit in ierlm̄ & cetā. Hec sen-
tentia qua se in ierlm̄ non fuisse scribit neemias. non ad ea q̄
supra huc usq; narrauerat. s; ad p̄sentē tantūmodo locū pri-
nere uidet. Sup̄iora enī tempe illo quo urbs edificata ac de-
dicata ē gesta uel dicta uident. quando adhuc neemias ieroso-
limis morabat. q̄b; strenue cōpletis rediit ad regē. illoq; absen-
te fecit sibi elyasib grande gazophilatiū in quo reponerentur
ea que uel in mysteriū domus d̄m. uel in usū ministrantiū
necessaria erant. q̄ etiā quedā illicita in gazophilatio domus
d̄m ponere non timuit. que reuersus ierosolimā neemias mox
disturbare studuit. Nam seq̄t. Et ueni in ierlm̄ & intellexi ma-
lum qd̄ fecerat elyasib tobie. ut faceret ei thesaurū in uesti-
bulis dom̄ d̄i. Legimus supra tobiam seruū eē ammonitū in ier-

cum populi dī: unde multū male egit elyasib sacerdos. qui
 huic tam & si sibi p̄p̄inquitate conuincto inuestibulis do-
 mus dī thesaurū fecit in quo uasa eius poneret. eiecit in-
 de uas domus dī ceterisq; que ministeriis suis poscebat.
 Que enī participatio ē iusticie cū iniquitate: que conuen-
 tio xpī ad behai. qui consensus templo dī cum ydolis: q̄
 cōmunicatio hereticis. & scismaticis. cū orthodoxis & pacifi-
 cis dī filiis. Et pieci uasa domus tobie: foras de garophila-
 tio: p̄cepitq; & mundauerūt garophylatia. & retuli ibi uasa
 domus dī sacrificium & thus. Et tu q̄cqd inter infideles infide-
 litatis & immunditię reppereris. continuo pice foras. ut
 mundatis credentiū cordibus que sunt garophylatia dñi cū
 uirtutū fuerint plena diuitiis uasa dñi inferant: hoc est
 illa ipsa corda que paulo ante uasa erroris fuerant p̄cul-
 pam. demuo uasa dñi fiant p̄ correctionē. ibiq; sacrificium
 bonę operationis. & thus pure orationis ubi pride sp̄elunca
 erat latronū inueniatur. S; & illi uasa tobie ammonitis de
 garophylatio templi eiciunt. ibiq; uasa domus dī & sacrifici-
 um & thus referunt. qui ex cōmunicatis siue anathematiza-
 tis hereticis. aut falsis catholicis de ecclā expulsis. catholicos
 in eorum gradu xpī famulos subrogant. q̄ fidelibus ei actib;
 atq; orationib; deseruiant. Comparandū hoc sane neemie
 zelo dñi saluatoris. quando ueniens uendentes in templo &
 ementes. fecit flagellū de resticulis. & cunctos foras eiecit.
 apteq; neemias sicut in ceteris suis actib; ita & in hoc typum
 ueri consolatoris ac mundatoris dī p̄tulit.

In diebus illis uidi in iuda calcantes torcularia in sabbo.
 portantes acernos. & onerantes sup̄ asinos unum. & uas.
 & ficut & omne onus. & inferentes ierlm̄ die sabbati: & con-
 testatus sū ut in die qua uendere liceret uenderent. Sex
 diebus p̄ legē opari que necessaria sunt. septimo iubemur

ss
ss

ss

ss

ss

ss

ss
Sermo

quiescere: cui mandati claret generale mysticum. quod omnes
 electi in hoc seculo quod ^{seculi} statibus agitur: per eterna debent regere labo-
 rare: in uita autem futura quasi in die septima ipsam requiem
 ad domino sperare perpetua. S; et iuxta tropologia id est sensum mora-
 lem electi etiam in hac uita agunt sabbatum domino sacratum: cum ab huius
 mundi curis ad tempus separati orationi uacant. et celestium
 rerum contemplationi purificata mente suspendunt. Nam cum
 ea que carni ^{carni} iuriflagant. sincero corde. et non in desiderio
 contra preceptum apostoli gerunt: quasi in sex diebus que necessaria
 sunt laborant: quoniam erga illa quibus propter hoc seculum opus habemus
 occupamur. Porro sabbatissimus orationum ac deuotionis nostre in
 qua uacamus a temporalibus agendis ut eternitatis gaudia dul-
 cius gustare mereamur. recte diei septimo assignatur: quia fu-
 ture quee uite ac beate laudationis imitatur. S; hunc diem sab-
 bati alienigenę querunt profanare: cum terrene cogitationes
 in tempore nos nostre orationis importune conturbant. et me-
 moria siue delectatione temporalium rerum. ab amore intimo
 nutantur extrahere. Imponunt a similibus uinum. uias. et ficus. et
 omne onus et inferunt in ierusalem: cum oblectamentis carnalibus stul-
 tos animi nostri motus onerantes. phœc et huiusmodi temptamenta
 quee nostri cordis deo dedita uiolare conantur. S; his impudicis cogi-
 tationum tumultibus ne sabbatum nostrum inquietent contradicere nec-
 essitas: cum districta sollicitudine uiuante domino imitales de corde no-
 stro atque ineptas fantasias tempore orationis excludimus. Cones-
 latur eos ut in die qua uendere liceat huiusmodi commercia
 uendant: cum hunc suis cogitationibus deuota deo anima modum
 imponit. ut tempore quee orationis ad se inueniunt rerum curis
 abstineant: nec tam aliis temporibus ubi oportunitas dicta
 uerit ab his que ad uestitum et indumentum pertinent profusus inui-
 tum auertant: sed hec ubi necessitas exigit congruo modera-
 mine dispensent. Et tyrum habitauerunt mea. et inferentes pri-

ces & omnia uenalia. & uendebant in sabbatis filii iuda &
 ierlm. & obuiurgauit obtumates iuda & dixi eis. Que ē res hec
 mala quā uos facitis. & p̄sanatis diem sabbati. Sic p̄scis
 bonus pia ē fides. quā qui petit ad dño nequaquā serpente
 infidelitatis accipit. ita & p̄scis nequā infima ē cognitio.
 que curis se huius mundi ultra modū solet immergere. q̄
 nobis tyrū qui in p̄tanti coangustati querunt in sabbo uen-
 dere. cū immundi q̄etē pie nr̄e cogitationis importune
 pfundis sc̄i curis obruere temptant. s; pro tali mercatu
 neemias obtumates iuda obuiugat & castigat. cū diuina in-
 spiratio eos q̄ p̄fessionē pietatis seruare conant. ab huiusmo-
 di cogitationib; propicius purgat.

Factū ē itaq; cū queuissent porte ierlm die sabbati.
 dixi & clausurunt ianuas. & p̄cepi ut non aperirent
 eas usq; post sabbatū. Si nr̄a conscientia cū auiciis purga-
 ta ē dō inhabitatore gaudet. ierlm recte potest uocari.
 Que sunt huius porte ierlm. nisi sensus corporis nr̄i. unde
 nec uisus. auditus. gustus. olfactus & tactus. p̄ quas illa
 que foris agunt. ad noticiā nr̄e mentis quasi intrando p̄m-
 gunt. Quas indie sabbati claudere iubemur. ut cū dō ua-
 care psalmis siue orationib; nos occupando querimus om-
 ne q̄qd̄ exteri agit. p̄cul pellamus. solūq; in occulto nos-
 trū iudicē libera mente p̄cemur atq; laudem. Et q̄a nemo
 repente fit summus; ex longo sc̄e conuersationis p̄fectu de-
 bet ad hanc de qua loq̄mur p̄fectionē ac pacē mentis uiuan-
 te xpi grā puenire. merito de his sub inferē ac dī. dixi q;
 lentis ut mundarent & uenirent ad custodiendas portas
 & sc̄ificandū diē sabbati. Mundari nāq; eos cotidiano bo-
 ni operis exercitio necesse ē. q̄ portas sensuū suorū omnes
 ab incorruptione turbulente cogitationis custodire deside-
 rant. q̄q; diē sabbati sc̄ificare. hoc ē otū orationū psalmo

die: lectionis scē. lacrimarū utile sibi facere cupit: mundet ne-
 cesse ē multa conscientia solertia. qua intentionē bone ac-
 tionis bene consummare ualeat. Qd etiā allegorico sensu de
 doctorib; fidelū potest accipi. Qcūq; enī portas scē ecclē
 id ē fidē & opa auditorū suorū p que sola in ecclām intrat.
 a contagione hereticorū uiciorūq; pulsantium obseruare
 gestunt. oportet pmo ipsi cor sirū. & actus ab omni errorē

Sed & in diebus illis uidi iudeos *Habere purificent.*
 ducentes uxores azotidas. ammonitidas ac moabitidas.
 & filiū eorū ex media parte loquebant azotice. & nesciebant
 loqui iudaice. & loquebantur iuxta linguā ppli ppli. & ob-
 uirgati eos & maledixi & cecidi ex ipsis uiros & cetera. Et nē
 in scā ecclā uxores ducunt. alienigenas. q̄cūq; oblectationib;
 scelerū que ad gentiles pprie p̄tinent suā continentia attā-
 minant. filiūq; ex his nati nesciunt loqui iudaice. cū opera
 que ex mente uiciata p̄dierant. nil in se p̄e p̄fessionis osten-
 dunt. sed gentile potius stulticiā quā ecclāsticā sonant cas-
 titatē. Azotus enī hebraice dicitur eldodod qd interpretatur
 ignis uerbū. idōq; iuxta tpologicū sensū azotice loquuntur
 filiū de alienigenis nati uxoribus. cū opa plascunā p̄creata ul-
 tionē eterne expectant combustionis. Vnde merito talium
 genitores aneemia non solū obuirgati ac malechti s; & qdā
 sunt celi. q̄a necesse errantes ad doctoribus ueritatis acrius co-
 hercentur. quatenus a uerbo ignis ultoris ad uerbū diuine lau-
 dationis discant felici mutatione transferri. S; & heretici
 cū gentilib; philosophib; dialectice ac rethorice studiis ampli
 quā ecclāsticis simplicitati operā dant. n̄ mirandū si auditorē
 eorū iuxta linguā ppli & ppli loq̄ntur. scripturas q̄dem scās
 reuoluentes. s; has erratico ac gentili sensu interpretantes. Igit̄
 mundani eos ab omnib; alienigenis. & constitui ordines sacer-
 dotum & leuitarum. unū queq; in ministerio suo. & in obla-

tionem lignorum in temporibus constitutis & in primis. Memoro
 mei dñs meus in bonū. Aptus pro omnia sum & condignus edifi-
 cationis scē civitatis ac templi dñi ut emundatis eunibus ab
 omni sordē externe & aliene adō pollutionis ordines sacdo-
 tum ac levitarū in ministerio suo rite custo-
 diant. quatenus
 instituti regularit magistri ecclē. castigatū ab omni peccato
 populū pmanere in bono in reliquū. & crescere semper ex-
 hortentur. Qui videlicet ppls inter alia ligna dño offert
 ad ignē altaris nutriendū. cū opera virtutum utiq; divina
 consecratione digna operatur. Huius enī ligna aliquoties vo-
 ni aliquid figurarent. non diceret ppha. Tunc exultabunt
 omnia ligna silvarum ante faciē dñi. Ardent autē ligna
 & consumunt in altari holocaustoz. cū in cordibus doctoz
 operantur flāma caritatis perficiuntur. Merito g̃ talis cō-
 dator & dedicator civitatis post multos deuotionis sue labore
 memorie se sui creditoris ac largitoris omnium bonorum cō-
 mendat. Et tu summe pater luminū aquo omne datum op-
 timū & omne donū pfectū descendit. qui michi humillimo
 seruatorū tuorū. & amorē dedisti & auxiliū considerandi
 mirabilia de lege tua. qm̃q; in thesauro uoluminis. non so-
 lum uetera amplectenda. uerū etiā noua sub uelamine ue-
 terum donaria inuendi. atq; in usus conseruoz meorū
 pferendo indigno michi grām pstitisti. memento mei dñs m̃s

Explicit tractatus uenerabilis Bedę p̃bri. In bonū. aō.

In eadē pphā. Incipit expositio fidei sup̃ tobiā.

IBER. sancti patris tobię. & in superficie litterę salubris
 patet legentibus. ut puta qui maximis uite mortalis
 & exemplis habundat & meritis. & si quis etiā eundē allegori-
 ce nouit interpretari. qm̃tū poma foliis. tantū interiorē eius
 sensū uidet simplicitati litterę p̃stare. Maxima nāq; xp̃i
 & ecclē sacramenta si spūaliter intelligatur. in se continere

46 Caput. primum.

pbat. Siquidem ipse ^{ptm} isrl' designat. qui cunctis gentibus ydo-
 latrię dedit. ipse seruiebat deo. fide recta. & opibus iustis.
 Sicut de tobias legitur. quia cū irent ad utulos aureos quos fe-
 cerat ieroboam rex isrl'. hic solus fugebat consortia omnium.
 & pgebat in ierlm. & ibi adorabat dñm dñm isrl'. Ieroboam
 quippe qui ad deceptionē subditoꝝ sibi utulos fabricauit au-
 reos. ydolatrię auctores exprimit. Et quidē captus erat to-
 byas in diebus salmanasar regis assyriorū. & in captiuitate
 positus. uā uertutis non deseruit. hec captiuitas a rege assy-
 riorum facta. illā generis humani captiuitatē designat. q̃
 p regē omnium prauorum hoc ē diabolū patrię celestis habitatio-
 ne pectū. & in hui' exiliū pgrinationē transmigrationē est.
 Imptiebat tobias cuncta quę habere poterat cotidie con-
 captiuis frīb; qui ex ei' genere erant. & aduenis & plebis
 decimas dabat. Et populus isrl' indoctorib; suis uerbi elemo-
 sinam non solū rudib; sue gentis auditoribus. set et his q̃
 ex nationibus in ritū conuersationis eorū conuerti uolebant
 monstrabat. Quicquid enī naturaliter boni habere poterat.
 qđ non ab hoste captiuante tolleretur. hoc suis totū in exem-
 plum uirtutis ostendebat. S; & portionē semp aliquā scien-
 tię salutaris & gentibus dabat. qđ ē decimationē substan-
 tię tobias aduenis ministrare. Tobias postquā ē uir. accepit
 uxore annā de tribu sua. & populus idē postquā adoleuit
 & amplificatus est in egypto. accepit synagogā cęrimonis
 legalibus instituta p moysen. Genuit ex ea filiū. nomen suū
 imponens ei. q̃a xpm ex suo genere nasciturū esse cogno-
 uit. dicente moysē. Pphā uobis suscitabit d's de fratrib;
 ur̃s. tamquā me ipsū audietis. & dñs ad dauid. De fructu
 uentis tui ponam sup sedē tuā. Cui nomen suū imposuit cre-
 dendo & confitendo qđ dicit de eo pater. Et ego primo ge-
 nitū ponā illū. Sic de ipso ppto dicit. filius meus p̃mogenit'

isrl. Quē ab infantia timere dñm docuit. & abstinere ab om-
 ni peccato. credendo & confitendo. q̃a peccatū non faceret
 nec inueniretur dolus in ore eius. s; impleret eū spū timo-
 ris dñi. Tobias gabelo contribuli suo egenti sub cyrographo
 dedit decē talenta argenti. & ppl's dñi gentibus p septuagin-
 ta interpretēs diuine legis quę in decalogo continetur scien-
 tiā cōmisi. ut p hoc eas ab infidelitatis egestate liberaret.
 Sub cyrografo autē dedit idē sub conditione restituendi.
 postquā ipse discerneret uel qui dederat repeteret. Accepe-
 runt autē gentes uerbū dñi apopulo isrl p interpretationē.
 q̃ post incarnationē dñicā etiā spiritaliter nō intelligit.
 & ad querendas uirtutū diuinas exercentur. Reddunt ū
 feneratori. cū credentes in fine scī iudeos in uirtutē ecclē
 recipient. et q; saluandis xpi sacramenta cōmutent. Scp-
 turū q̃q; referabunt archana. Iubet tobias a rege occidi.
 & tolli omnis suba ei ppter bona quę fecit. S; ille cū filio
 & uxore fugiens. nudus latuit. quia multi diligebant eū.
 & diabolus satagebat pplm dñi p ydolatriā spūali morte
 perimere & ei cunctas uirtutū opes auferre nec ualuit.
 q̃a multi erant in eo scī doctores qui ei uite puerant ac
 saluti. fugit autē cū filio & uxore. q̃a nec fidem dñicę in-
 carnationis. nec statū synagoge potuit hostis auferre q̃
 uis uolenter insisteret. qd in machabeis agonibus multū
 claruit. S; occiso rege a filiis suis restituta sunt cuncta sua
 tobis. q̃a superato sepius diabolo. ac suis scelerib; quę ue-
 lit pessimā plē genuit cōdēpnato. redibant pspa ppto dñi.
 quibus alternatiō bus etiā ecclē statū post incarnationem
 dñi fluctuare uidemus. fatigat a sepultura tobias. uenit in
 domū suā. & cū iactasset se iuxta parietē & obdormisset.
 ex mdo hyrundinū calida stercore inciderunt in oculos
 ei & factus ē cecus. Ne mireris lector q̃a aliquādo bona

ad cap. 2.

typice malū. Aliqñdo bonū mala hominū facta significant.
 Qd si non liceret. nūquā nomen dī in gro attramento s; au-
 ro semp lucido scriberetur. qā d's lux ē. S; & si nomen dia-
 boli in calculo scribas candido. nichilominus tenebras signi-
 ficat pfundas. Cecatus q̄ tobias cecos designat. qā sic apl's an-
 ceptas ex parte corrigit in srt. fatigatus a sepultura & ce-
 catus. qā infatigabilis in bonis in bonis opibus p̄sistit. nū-
 qd fidi luce p̄uatur. Iacet sp̄tualiter. & dormit fatigat.
 qui iugulare stare infide. inuoluer agere & confortari ne-
 gligit. cui bene congruit illud apli. Surge qui dormis &
 exurge mortuus & illuminabit tē xp̄e. Hyrundines pp-
 ter leuē uolatū supbiā. cordisq; leuitatē figurant. quārū
 immundicia confesti eos q̄bus dñatur excecāt. Quasi enim
 nido hyrundinū suppositi dormit. qui leuitati lasciuie
 atq; supbie mentē incautus subicit. Nec autē cecitas po-
 pulo srt maxime imminente aduentu dñi in carne pre-
 uahunt. cū & romane seruitutis iugo p̄merent. & legis di-
 uine p̄cepta pessime uiuendo uolarent. Insultabant to-
 bie cognati. & exp̄brat ei uxor quasi frustra dō seruisset.
 quos increpans illē. & instruens ad dñm se orando conuertit.
 Erant in illo p̄plo qdā q̄ stul ta temeritate ipsius ppli mise-
 ris insultarent. qā felicitate p̄sca scōz patrū q̄ apud eos
 quondā dō similiter seruebant. iā longe distaret. Quos
 idē ppl's p̄doctores q̄sq; & electos suos corrigere sedulus
 curabat. se seq; ad implorandā dī clementiā p̄tine uite
 p̄ceptione conuertebat. Nec abire debet uideri qd idē tobias
 & cecus & uerbū dī p̄dicant. reprobos simul & electos significare
 dr. Nam & iacob patriarcha cū angelo luctans & claudius pari-
 ter ē factus & benedictus. in claudicatione uidelicet infide-
 les sue gentis significans. in benedictione fideles. Sara filia
 raguēlis in ciuitate medoz que tradita erat septē uiris. &

demonum interficiebat mox ut ingrediebantur ad eam turbam
 nationis figurate denuntiavit. cuius doctores huius tñ scilicet
 qđ septē dieb' uoluntur uitā nouerant. & de etna ml dice-
 re sciebant. Ideoq; sunt ad diabolo rapti ut pñtā ydolatrię
 mancipati. donec uerus adueniret sponsus dñs dñs nr̃. qui
 hanc sibi pfidē. hoste supato coniunxit. sic tobias saram alli-
 gato demonio sponsā accepit. p̃cipiente & cooperante ar-
 changelo p̃ quem diuinitas nr̃i saluatoris non incongrue fig-
 nificatur. sicut p̃ tobiam humanitas. Nec mirabit' hoc qđ p̃ dñ-
 al p̃sonas angli uidet' & hominis unā mediatoris dñi & homi-
 num p̃sonā dicimus figurari. qui in expositionibus patrū
 venerabilū legerit unā ei p̃sonā p̃mundi salute patientis
 iysaac qđ offerebat' apatre in altare. & in arietē qui p̃ immo-
 labatur ēē figuratā. qui in humanitate occidebatur ut om̃i.
 in diuinitate impassibilis p̃manet cum dō patre. ut uiuent
 cū suo patre domū reuertatur ysaac. Si enī aries apte hu-
 manitatē xpi. homo designat dñitatē. cur non multo apti-
 homo humanitatē angli dñitatē significet. Missus ē g' an-
 gelus dñi sc̃s Raphael qui interpretat' medicina dñi. ut
 & tobiam accēnate & saram a demonio liberaret. Missus ē dñs
 immundū. qđ de se ipso ait. non opus ualentibus medicus.
 s; male habentibus. qđ & populū iudaicū a tenebris pfidie
 & gentilitatē ab ydolatrię seruitute redimeret. De quo
 dixit p̃ph̃a. Et uocabitur nomen eius magni consiliū an-
 gelus. Apparuit angls tobie ei q; se sociū t̃buit. p̃ quē mag-
 nalia p̃pto ad quē missus erat p̃ficeret. & fili' dñi hominem
 assūpsit. in quo uisibilit' cū hominibus conuersatus hu-
 mani genus saluaret. Introduxit g' tobias anglm ad pa-
 trē. qđ salutauit eū dicens. Gaudū sit tibi semper. cui respō-
 denti. quale michi gaudū erit qđ in tenebris sedeo. & lūm̃
 celi non uideo. Forti inq̃t animo esto. in p̃ximo ē ut ad dñō

Ad. cap. 5

currens. Et dñs nŕ p̄miracula quę fecit in carne ostendit in
 populo iudeorū. ex quo carnē suscepit. q̄a ipse ē filius dī. &
 angls id ē nunti⁹ pat̄ne uoluntatis. cū ē gaudiū p̄petue
 salutis p̄dicant dicens. penitentiā agite. appropinquabit
 enī regnū celoz. & sperantib; de adquirendo lumine celesti.
 ego inquit sum lux mundi qui sequit⁹ me non ambulabit
 in tenebris. s; habebit lumen uite. P̄mittit angls tobie
 ducere filiū eī in rages ciuitatē medorū & reducere eum.
 P̄mittit credentibus ex p̄p̄to iudeorū quāuis idē p̄p̄ls ex mag-
 na sit parte exsecutus quia incarnationis sue sacramenta ple-
 bi gentiliū aperiat. rursusq; in fine tempoz. eadē suo exemplo
 ex quo & carnē assumpsit latius pandat. comitante ubiq;
 simul & cuncta operante fide diuinitatis ipsi. dicit ipse deduc-
 tu ad medos. Et alias oues habeo quę non sunt ex hoc ouili. &
 illas oportet me adducere & c̄ta. Dicit apls de reductu. Donec
 plenitudo gentiū intraret. & sic omnis isrl̄ saluus fieret. Inter-
 rogante anglm tobiam unde ēēt. ego sum inquit azarias ananie
 magni filius. Azarias int̄p̄tat⁹ adiutor dñs. ananias gr̄a dñi. Et
 dñs hīs q̄ in se credunt int̄imat q̄a ipse quē uenire desiderant
 p̄ph̄a cantabat. adiutor meus & liberator m̄s dñs ne tarda-
 ueris. De quo & eugl̄sta. Et uidimus gl̄am eī gl̄am quasi un-
 geni ap̄atre. plenū gr̄e & ueritatis. Tū paratis inq̄t omni-
 bus quę erant in uia petenda. fecit tobias uale patri suo &
 mat. & ambulauerunt ambo simul. Apparente in carne dño
 parata sunt omnia quę ad redēptionē mundi p̄tinerent.
 & q̄b; scē fides m̄tureret & firmaretur donec ^{hui⁹} sc̄i māter-
 minaret. id ē uirtutes eī. doctrina. tēptatio. passio. & resur-
 rectio. ascensio. sp̄s sc̄i missio fides credentiū. infidelū p̄secutio.
 Q̄b; in uia paratis. ipse mediator dī & hominū p̄dicant p̄
 aptos p̄p̄to & synagoge unde carnis originē suscepit. gaudia
 sup̄ne salutis & pacis. & hīs q̄ credere atq; accipere uolebant. ea

ipse ipsū donauit. sicq; ad salutē gentiū in eis dē suis doctoribus
 uenit. Pfectus g̃ tobias. & canis secutus ē eū. Veniente dño ad sal-
 uandos pplōs. scī p̃dicatores sunt ei uelutia secuti. q̃a qd̃ iussit im-
 pleuerunt. Cunctes docere om̃s gentes. Veniq; domū corneliū p̃mo
 ipse dñs impleuit. & sic petrus aqua p̃fudit. Canes autē uocan-
 tur doctores q̃a domū substantiā. oues sui conditoris spūales
 asuribus hostib; q; id ē^{ab} inmundis spiritibus & hominib; defendē
 scismaticis. Mansit tobias duce anglo p̃fectus p̃ma mansione iux-
 ta fluuiū tygris. & exiuit ut lauaret pedes suos & ecce piscis im-
 manis exiuit ad deuorandū eū. Hic demio passionis dñice sacra-
 mentū manifestū significat. Piscis enī in manib; q̃ a tobias cū eū
 deuorare appeteret. anglo docente occisus ē. antiquū huma-
 ni generis deuoratorē. hoc ē diabolū designat. q̃ dū in redēp-
 tore nr̃o mortē carnis appeteret. captus ē potentia diuinita-
 tis. fluuius tygis q̃ p̃pter rapidissimū cur sū atygrī bestia uelo-
 cissima nomen accepit. decur sū nr̃e mortis ac mortalitatis in-
 dicat. in quo piscis latebat inmanis q̃ inuisibilis humani gene-
 ris seductor mortis habebat impū. Mansit tobias tygris iux-
 ta fluuiū. & dñs in mundo apparet inter peccatores ac morta-
 les utā duxit. s; eū nec peccati unda tetigit. nec in illo fluū ali-
 quid adueniens p̃nceps tenebrarū reppit. Exiuit autē tobias
 in fluuiū ut lauaret pedes suos. & dñs mortē cui nil debebat
 suscepit. ut fideles om̃es sua uidelicet membra a contagio pec-
 cati & mortis ablueret. Occurrit tobie piscis deuorare illū
 cupiens. & domino passo in cruce uenit diabolus qui eū cruci-
 figi docuerat. ^{querens} siq; forte in ei anima sceleris inueniret. Expaues-
 cens piscē tobias. clamauit uoce magna dicens. Unē muadit
 me. Et dñs imminente mortis articulo cepit pauere & tede-
 re non diabolū p̃mescens s; mortē. q̃a inuidia diaboli in-
^{in orbem} ter rarū. naturali carnis fragilitate phorrescens. Vnde
 & orabat ut si fieri posset transiret hora ab eo. & dix̃ abba

Ad. cap. 6

ss

ss

In pass

s

ss

s

ss

pat' omnia t' possibilia sunt. transfer calicē hē ame. S; non qd
 ego uolo s; qd tu. Dixit angl's tobie. apphēde branciā piscis.
 & trahē eū ad te. Apphēdit dñs diaboli. & eum qui se in
 morte cape uoluit. moriendo cepit & uicit. apphēdit autē
 branciā eū ut caput nequissimū a corpe decepto potentie
 sue dextera separaret. id ē neqciā. hostis antiqui ab eoꝝ quos
 sibi male commixerat. & quasi unū corpus secū fecerat cor
 de auferret. & hos ecclē sue corpi postea redēptor insereret.
 Branciā quippe hē piscis in confinio capitis & corpi fin. Sicut
 autē dñs nū caput ecclē sue. ecclā nū ē ei corpus. ita diabolus
 caput omnū iniquoꝝ. & omīs iniqui corpus & membra sunt
 eius. Apphēdit g' dñs branciā piscis immansissimū. & traxit
 eū ad se. p'iecitq; inficciū. q'a potentiā diaboli cōmuniens tra
 duxit palā confidenter. eruntq; de potestate tenebrarū quos
 filios lucis p'sciunt ēē. Qd cū feciss; palpitare cepit in ficciū
 ante pedes eius. Cū dñs nequitia maligni hostis supans. p'fer
 ret in lucē. atq; omnib; redderet manifestā. malignatus est ad
 huc supbiens p'secutionē electis ei cōmouere qui sunt pedes
 ei. q'a p' ipsos ambulat. in t'ra dñs q' sup omnia regnat in celo.
 Tunc dixit angl's dñs. Exentera hunc piscē. & cor ei & re
 cur ei reponē tibi. Exenteraunt dñs piscē. cū nequitia diabo
 li scīs apuit. & quasi archana insidiarū ei eviscerauit. Reposu
 it sibi cor ei. q'a calliditate libris scīs inuoluit. de qua sc'ptū
 ē. Serpens erat callidior cunctis animantib; terre. de quo di
 cit & paulus. Non enī ignoramus cogitationes ei. Reposuit
 & fel. q'a quanto malicie furore contra gen' humanū seu
 ret. p'pter cautele studiū sēbi & conseruari uoluit. Iecur
 quoq; reposuit. q'a maturitate consiliorum ei malignam ad
 uersū nos innotescere nob' p'doctores ueritatis dignatus ē.
 fertur enī quia calore ac uirtute iecoris cōmesta excoquant.
 & ad digestionē pueniant. Cū uero ea que agere disponim'.

sedula cogitatione quo ordine sunt pagenda exprimus. quasi ac-
 ceptos in stomacho cibos ardore iecoris excoquimus. Sunt enī
 hec necessaria inqt ad medicamēta. Voliter astutia. malitia.
 doli antiqui hostis nob agnita pficiunt ad medelā. q̄a q̄nto
 ea certius exploramus tanto cauti⁹ declinam⁹. Assaut tobias
 carnes piscis & secū tulerunt inuia. cetā saluerunt que suffi-
 cerent eis. Quicqd ex pisce assumpserūt sibi. eos significat qui
 de membris diaboli. in xpi membra transferuntur. idē de
 infidelitate conuertuntur ad fidē. Q' cqd dimiserunt eos cō-
 tra demonstrat. q̄ audito dī ūbo maluit inter membra mor-
 tua ac putida sui deceptoris residere. quā ad societate salua-
 toris reuerti. Assaut carnes ei⁹ in eis quos carnales inuenit.
 s; igne sui amoris spirituales fortel reddidit. Veniq; sps scs
 in aptos in ignis uisione descendit. Cetā inqt saluerunt. qd
 ad doctores spūalit p̄tinet q̄b dī. Vos estis sal terre. Sa-
 luerunt autē idē tobias & angls. qd idē mediator dī & hominū
 & humanitas aptos docuit loquendo. & diuinit in corde eis
 scilicet sapientie t̄buit. Tulerunt autē secū que sufficerent eis.
 quo usq; puenirent in rages ciuitate medoz. Q'a tantos dñs
 collegit de iudea ad fidē qui sufficerent ad exemplū uiuendi
 uel ad mysticū p̄dicandi. quo usq; etiā in gentib; ecclē funda-
 menta locaret. Suggestit angls tobie ut ingressus domum
 raguel filiā ei⁹ sārā petat sibi uxore. Raguel indicat pplm
 gentiū que dñs p̄dicatores suos uisitare dignat⁹ ē. ut de ei⁹
 stirpe s; sponsā assumeret idē ipsā gentilitate sibi ecclām
 faceret. Congruit & sārā nomen ecclē. p sārā coniugē abrahā
 patriarche que genuit ysaac filiū p̄missionis. idē liberū
 ecclē pplm. Hom̄ quoq; raguel q̄ inter p̄tat⁹ pastus ei⁹ d's siue
 amicus d's. illū designat pplm q̄ abdicata diaboli fraude. se
 suos dñi consortio nebit. q̄ dicere nouit. dñs pascit me &
 nihil m̄ deerit. & audire meret⁹. iā non dicā uos seruos s;

Ad. cap. 7

amicos meos. Tibi inquit debet omnis substantia ei. Et patet ad fili-
 lium. Postula a me. et dabo tibi gentes hereditate tua. Ingressi
 sunt adragueti. qui eum suscepit cum gaudio. Adit dominus per populum na-
 tionum per doctores sui uerbi. qui libenter acceperunt in pluribus locis
 ut apostolorum actus testantur. Petrus filium raguel primo expauit. sci-
 ens quod peruenisset scilicet septem uiris. Sed docente angelo quia in-
 mundi eam habere non possent. tobias autem qui dominum timebat pos-
 set. mox dari consentit. Audiens uerbum dei populus gentium atque
 ab apostolis ammonitus ut de sua progenie per bene ecclesiam dei face-
 ret. non sine certa exploratione potuit noue fidei uia legem
 suscipere. Sciens quod multos temporibus antiquis habuit doctores qui
 omnes quasi septenario numero comprehensi. huius scilicet uite gau-
 dia nouerant. de eternis michi certum dicebant. ideo quod illos absque
 spe uite immortalis eterne mortis rapuissent. interit. Sed docen-
 te uirtute ipsa ueritate que foris per doctorum ora sonabat. et
 tandem intellexit quia necesse esset ut stulti dicerent. stulti pe-
 rurent. qui deum uerum non nouerant. iure autem mundi condi-
 tor immundum ueniens. mundi regimen suscipet. et fide com-
 fessus christi. et se sacramentis sanctificari gauderet. Inductus
 tobias ad saram in cubiculum. protulit de cassiditi suo partem
 iecoris. et posuit super uiuos carbonem. Et dominus accepturus
 de gentibus in primo dispensationis eius initio. iubet eam in sin-
 gulis credentibus abrenuntiare sathane et omnibus opibus eius
 et omnibus pompis eius. ac deinde confiteri fidem sancte trinitatis in
 remissione peccatorum que est intima piscis viscera uirum com-
 cremare carbonibus. Quibus actis angelus apprehendens demonem
 ligauit. quia post abrenuntiationem diaboli post confessionem
 recte fidei sequitur remissio peccatorum per aquam baptismi. Ligauit
 autem eum qui a fidelium lesione retinuit. quasi et si temptat aliquem
 promittit ut probent. superare tam prohibet ne a fide deficiant.
 Ligauit eum inquit in deserto superioris egypti. Et desertum et egyptum

Ad. cap. 8.

tus. corda infidelium significant. quia & deserta id est derelicta sunt.
 adu. cui in habitatione sua indigna. hec eadem sunt iuxta impietate
 ne nominis egypti perfidie sue tenebris obscurata. nec in merito
 quod deseruit a luce. repletur a principe tenebrarum. apprehensum ergo angelus
 demonem qui tobiam occidere cupiebat. ligauit eum in deserto superio-
 ris egypti. quia cohibitu araptum fidelium quod inbra sunt sui redemptoris.
 id est dominus & redemptor noster diabolum tantum infidelibus dominari permittit.
 In quibus etiam religatum tenet eum. quod nec ipsos quos possidet impios tantum
 ledere sinit quantum in facili furor desiderat. Interea circa
 pullos tantum timentis raguel ne occisus esset ad eum homo tobias.
 fodit sepulchrum cui seruus. hoc confestim agnita sospitate illius.
 iussit terra repleti. Cam pullos sonum est predicantium. quia cum ma-
 ne dicunt uera fidei mundo per tenebris erroris affuturum cane-
 rent erant quidam in populo gentium qui dubitarent an dominus uere
 messis. hostem antiquum. id est fidei nostrae ei obruere atque abscon-
 dere satum estimarent. Quod tamen per modum agnita luce ueritatis
 quasi aurora procedente. & crebrescente pullos cantu. id est uo-
 ce doctorum. qui ad suprema desideria alacri cordis uolatu se le-
 uantem consueuerunt. omne dubium dubitationis sua de mente pe-
 pulerunt. ac ueraciter christum hostem prostrato ^{precioso} sponsum sancte ecclesie esse
 cognouerunt. Letatur raguel de uita tobie & conuentione ac
 nuptiis filie sue. fecit occidi uaccas duas pingues. & quatuor
 arietes. & parari epulas omnibus uicinis suis. cunctisque agnatis
 suis. Letatur de fide christi populi gentium & de uocatione gentilita-
 tis ad dominum. tantum perficiebat in domino ut etiam de eis ueri doc-
 tores fieret. id est per modum & martyres existerent. Quod uacce
 utique sunt. quia uigum eugum leue gestant. quia eos quique quod ad portan-
 dum id est uigum perficiant. predicando gignunt. & nutunt. Sunt
 & arietes. quia patres & duces sunt sequentium populorum de quibus
 dicitur. Afferte domino filios arietum. Sunt autem pingues uaccas quia
 dilectionis superne sunt gratia repleti doctores. de quibus psalmista

pcat. Sic adipe & pinguedine. r. a. m. Sunt duę uacce occise.
 qđ qđq; p. x. uel ipsi corp' suū sponte mortificant. ut hostia
 uiua fiant. uel in man' infidelū tñt ad occidendū. tales nimi-
 rū parua iusticie adext' & asinist' id ē p'p'is & in adu'sis cō-
 tra hostē stare didicerūt. St. iiii. arictes occisi. qđ scī doctore
 & m'res q'tuor libi scī eugli fide & opatione conseruant. qđ
 q'tuor uirtutib' p'mis prudentia. fortitudine. tēpantia. iusticia.
 myunt. qđ porbē unūq; q' q'tuor plagis distinguūt. gregē & m-
 stituunt. fēc raguel uaccas & arictes occidi. qđ p'p'is gentiū
 tales eos q' de sua stirpe ad fidē uenerant ēē docuit q's p'em-
 nentia uirtutis hostis tēptare appeteret. nec tēptatos uin-
 cere. s; uictores poss; facē m'res. Vel certe ipse fēc occidi q's
 carne suā p. x. cū uiciis & cōcupiscentiis crucifigere docu-
 it. Q're occasione parauit epulas omnib' uicinis atq; amici
 suis. qđ p'fectus uita. passio. & corona scōz multis leticia
 t'buat. & q's epulas ex eis quoz reficiunt' exēplis accipiunt.
 Adiurauit & raguel ad tobiā ut duas ebdomadas moraret'
 ap' eū. Adiuram' & nos dñm nrm orantes ut nobēu maneat
 donec p'fectionē scē req'et p'sp'c scī grām consequim'. q' req'esca-
 mus & aseruiuib; actib; id ē peccatis in corpe. & ap'ius cogi-
 tationib' in m're. & req'escat in nro corde & corpe ipse q' ait.
 Sup' quē req'escet sp'c m's. n' sup' humilē & q. & t. uerba mea.
 Petit angl'm tobiā ut assumens animalia siue seruitia ua-
 dat ad gabelū in rages medoz. reddatq; ei cyrogfū suū. & re-
 cipiāt ab eo pecuniā. rogetq; eū uenire ad nuptias ei' & an-
 nunt. Petunt dñm fideles m'bra uidet' illi. ut assumat aliq's
 de credentib' eisq; ubi p'dicandi negotiū cōmittat. & ipse
 ueniat ad colligendas infidē suā nationes. quę nec dū fidi
 mystia recepit. s; tñ famā audierūt. eisq; cōcedat p'p'et ut
 talentū ubi qđ fama didicerūt. p'fidi obedientiā reddāt.
 & ipsi q'q; ad nuptias scē ecclē in q'b' sponsus ē xpc in q'b' ui-

52

53

54

55

Id. cap. 9.

nū de aq̄ nouū fac. id ē sp̄itālē legis dat̄ intelligentiā. credendo & re-
 te uiuendo. aggregent. Hec abnuū dñs. s; bene rogantiū uota sus-
 cipiens. nouos cotidie p̄p̄tōs in eccl̄a colligit. Pot̄ ut sup̄ dixim⁹ ph̄
 sp̄itālē intelligi nationib⁹ q̄ litterā legis p̄. laar. tñsiliatores accepit.
 & idō cū fidē suscipe uolebant ut puta q̄ in lib⁹ nōu⁹ tenebant. As-
 sumit ḡ raphabel de seruis raguēl⁹ q̄uor. & duos camelos & in ra-
 gū medoz p̄rexit. & indicans cuncta de tobīa recepit pecuniam
 cūq; secū ad nuptias fec̄ uenire. Serui raguēl⁹ & camelī s̄ p̄dica-
 tores de genib⁹ electi. p̄ q̄s dñs & alios colligit. Serui q̄a seruunt
 necessitati eoz q̄b⁹ euēl̄izant. camelī q̄a onera infirmitatis eoz fra-
 t̄ng subiectione caritatis portant. Quare aū q̄uor serui. & came-
 lī s̄ duo sup̄ monitū ē. u uacce due. & q̄uor occidunt arietes.
 tāles adiuuante raphabel p̄duc̄ gabehū ad nuptias tobīe. cū in
 ciuitate eccl̄e & nouos p̄p̄tōs ipso diuinit̄ op̄culante. s̄cī p̄dica-
 tores aggregant. Moram aū faciente tobīa nuptiarū causa. cō-
 t̄lari s̄cī parentes ei qd̄ n̄ die. ostanto reuēter̄ ad eos. Et nē mo-
 rante. xpo p̄fidē in eccl̄a congregata de genib⁹. q̄cūq; singul-
 lati de iudeis ad fidē ill⁹ cōuertunt. multū doleht animo q̄a
 tardat dñs uenire ad saluandos eos. reuert̄ ingentib⁹. Q̄b⁹ be-
 ne & gr̄uit qd̄ mat̄ ei paup̄cula & q̄si uiro simul or̄bata. mul-
 to cū dolore dicebat. Heu heu fili mi. ut qd̄ te misim⁹ p̄gnari.
 lum̄ oculoz nr̄oz. baculū senectutis nr̄e. S̄ p̄s posteritatis
 nr̄e. oīa simul uite uno habentes. n̄ te debuim⁹ dimittere re-
 anob. Tē tobīas & solans eā respondit. Tace & noli t̄bari. san⁹
 ē fili⁹ nr̄. Satis ē fidelis uir ille cū q̄ misim⁹ illū. id ipsū q̄ nē
 de iudeis credit̄ ouem. q̄ se suosq; in hoc & solant̄ qd̄ uere futu-
 rū sit tēp⁹ q̄ndo reuert̄ ad eos dñs. & tē oīs isrl̄ saluus fiat. sci-
 entēs q̄a satis fidelis dñs q̄ hoc p̄misit. Sic enī sup̄ docum⁹ idē
 tobīas p̄ccentatē suā incredulos. & p̄fidē credentes more. s̄cī-
 turis usitato designat. Rogabat tobīa raguēl̄ amphiori tēp̄e
 manere secū. nec audit̄ dicente tobīa. ego noui q̄a pat̄ m̄s &

Ad. cap. 10

mat' meam dies spiritat. & cruciant' sp'c eoz in p'sis. Et cū plen-
 tudo gentiū int'uerit. null' potit d'm phibere q'n isrl'i salutē
 t'buat. cecitate' ei' q' ea parte facta ē illu'stret. Recordat' em' di-
 uina clemētia qm' t'licia ē magna & communis dolor cordib' cre-
 dentiū ex iudeis p'ccatē increduloy. q' s'c cognati eoz s'cdm car-
 nē q' sunt isrl'itē. Dimisit g' raguel tobiā ad parentes suos. tra-
 dens ei sarā cū multa subā. Remittunt infide doctores eccl'e
 xpm cū ipsa eccl'a un'itū diuinit' plenā. ad illu'stndā fidē
 duandāq; bonoy opm subā gentē iudeoy ex q' carnē assūpsit.
 P'cedit angl's & tobiā ad parentes ei'. deinde secuta ē uxor
 ei' cū subā & familia ei'. p'q' illu'minat' pat' ei'. P'cedit duma
 grā ad illu'minandā cecitate' p'pli iudeoy atq; insus' luteris
 xpm uerū d'm atq; hominē eē agnosct'. & p' agnitionē recte fidi
 q' si uiso anglo & filio suo q' diu n' uiderant multū gaudentes. sic
 tandē se s'c' eccl'e que ē de gentib' cōgregata. participatione ex-
 lectuū mystioy iungit. Appropinquat' domui p'cucurrit canis qui
 simul fuerat in uia. q' si nunc' adueniens blādūto sue caude
 gaudebat. Non contēpnenda ē figā. Canis hic q' uiator. & comē
 angli ē. doctores significat ut sup'. Doctores g' sic sup' docui-
 m' eccl'e q' sepe sfugendo cū hereticis lupos g'uel apastoris sui
 mi fugant ouili. q' b; bene agunt qd' camb; natāle ē benefi-
 ciū rependē grām. & sollicitas excubias p'dnoy salutē p'ten-
 dere. P'cucurrit g' canis q'a p'mo salutē p'dicat dom'. deinde
 d'm illuminator corda munda. Et pulchre d'x q' si nunc'
 adueniens. q'a nimirū doctoy q'sq; fidel' nunc' ē ueritatis. Pul-
 chre blandūto sue caude gaudebat. Cauda q'ppe que finis ē
 corp'is. finē bone opationis idē p'fectionē uel certē m'cedem
 que sine fine t'buat' insinuat. Blandūto g' caude gaudebat
 canis. cū tecta domoy q'b; diu āberat reuideret. Gaudēt docto-
 res de effectu sui op'is. cū uideā p' suū mymstū ad d'no colligen-
 dā intelligit. Gaudent de p'mo p'ceptione uite sēptine. & de

Ad. Cap. ii

hoc eodē p̄mo cunctis electis immittit corda eorū q̄b̄ p̄dicant ex-
 hilarant. dū eis uentā m̄feli x̄ grām p̄mittunt. Annuntiantē
 ḡ cane uenisse tobīā. exsurgens cec̄ pat̄ ei. cep̄ offendens pedib;
 currere. dudito ad doctorib; ūbo salutis. exsurgit ppl̄s hebrorū
 de longo pfidie sue uetno. currit amore ad dñm. q̄m̄s offen-
 dens ḡlib; opm̄. donec plene fidi & opationis bone. lucē recipi-
 at regenerat̄ in x̄ & instruct̄. Et data manu puero. occurrit
 obuiā filio suo. Dat̄ manu puero cec̄. ut inoffenso pede op̄s
 dño occurrat. q̄ & si ipse necdū inā fidi plene intelligat. et ta-
 men q̄ lucē uertutis bene cognouit assensū p̄bere q̄ ad dñm
 puemat satagit. Et suscipiens osculat̄ ē eū cū uxore sua. &
 fiebant p̄ gaudio. Suscipiens cū gaudio iudea in fine copulā
 x̄. gaudet q̄a credit. dolet. q̄a tā sero ad dñm puenit. Tē su-
 mens tobīas de felle piscis. uniuert oculos pat̄ sui. Et dñs creden-
 tibus reuelat ap̄ta q̄nta ē malicia draconis antiq̄. q̄ illū in passio-
 ne q̄ndā deuorare gēstiebat. f; p̄ hoc ipse poti⁹ occisus sua m̄b̄
 id ē eos q̄ ante tenebat amisit. Cep̄ ex oculis tobīe q̄si m̄bra om̄
 albugo egredi. p̄ q̄. uniuert s̄ de felle piscis. & in sū recep̄. Et inde
 ppl̄s p̄ q̄ amarissimā neq̄ssimā hostis maliciā cognouit. amissam
 recipiet lucē. Albugo q̄ obsederat ei oculos. stulticiā sibi uet pla-
 cendi designat. Habent enī zelū dī s; n̄ scdm̄ scientiā. uolentē
 suā constituere. iusticie dī n̄ s̄ subiecti. Pupilla enī m̄ḡ uidet al-
 ba tenebrescit. Et q̄ s̄ sapientes uident dicentes nūqd̄ & nos ce-
 ci sum⁹. m̄b̄s uertutis n̄ ē. Q̄ autē fragilitatis sue & ignorantie
 oscū dicere nor̄t. d̄s m̄s illumina teneb̄s meas. lucē uite s̄
 fructum in dño. Bene autē albugo q̄si m̄brana erat om̄. P̄ om̄ q̄ppe
 spes designat. q̄a uidet n̄ dū uniuert. n̄ dū aīal ē. f; sp̄at̄ auo-
 luti q̄ hoc posuerat q̄ndoq; uiuat. p̄cedat. currat uolet. & apt̄
 ait. Si autē qd̄ n̄ uidem⁹ sp̄am⁹ p̄ patientiā expectam⁹. Vñ &
 enīlica parabola sub noīe panis piscis. & ouis. tres sūnt uirtu-
 tes. fides. spes. caritas exp̄munt. Habet ḡ ppl̄s iudeorū adhuc

uelamini autem faciem cordis: ut non intelligat gratiam. Et albuginem quod s-
 met candidum et uultus per omnibus uidetur. S; hinc candida albuginem quod
 munda ouis. Quia cecitate sustinet mentis sub specie stultissima et sup-
 uacua nascitur non carnis. Et atque libatur eos: et sic magni regnum
 daturus per orbem. S; quod uicque eorum ablata fuerit erroris caligo. agnos-
 cent quia christus iam uenit. ac mundum suo sanguine redemit. quibus apte-
 agunt quod sequitur. Quia uiso recepto glorificabat dominum tobias cum uxore
 sua: et omnes notati ei dicent. Benedico te domine deus israel. quoniam tu ca-
 ligasti me: et saluasti me: et ecce uideo tobiam filium meum. Ingres-
 sa est etiam per septem dies sara uxor filii eius. Septem dies luce gratie spi-
 ritualis que septiformis accipitur insinuant. Post septem ergo dies
 illuminati tobiam ingrediuntur uxor filii eius. quia per quam illuminata fue-
 rit iudea perfide per quam gratiam spiritus sancti acceperit. ingreditur ad eam
 ecclesia sit unum ouile et unus pastor. sicut una domus christi.
 uno angulari lapide firmata. Ingressa sunt et pecora. et carne-
 li. et pecunia multa uxoris. Multe fidelium persone multe uir-
 tutes ecclesie tunc in populo hebreorum congregantur. s; et illa pecu-
 nia quam recepat agabelo scientia quod scripturarum quod aliquando
 gentibus commendabant tunc eisdem. Venerunt consobrini tobiam
 congratulantes ei de omnibus bonis que eis fecit dominus. et per septem
 dies epulati sunt cum eo. Hoc est quod in cantico moyses dixit. Leta-
 mur gentes simul cum populo eius. Septem dies epulantur simul: quia
 in donis spiritualibus et uirtutibus gaudent. Rediturus ad celum an-
 gels aptus illis quod sit ipse uel quare uenerit. quod sit reusur-
 ad dominum exponit. Et dominus eisdem populo tunc perficienti laus sue cog-
 nitionis munera patefecit. ad apertis et ostendens omnibus quia ipse
 in patre: et pater in ipso est. Rediit ergo angelus ad dominum. remanet
 apud patrem tobias. Et dominus ab electis intelligit diuinitate pater
 equal humanitate nobis substantiat. Tunc apertis os suum senior
 tobias benedixit dominum. et confessus est ueritatem et misericordiam eius si-
 mul. et admonens fideles et beneficia sepe predicare. et flagel-

reddet.

Ad. cap. 12

Ad. cap. 13

la promiscere. Imbutq; spū pphetę. de supna iertm matre mīa
 multa plaude decantant & ppls iudeoz conūsus infine scēi
 multos habebit doctores & ppheticos uiros. q̄ mītes pximoz
 ad supna desideria accendat. dū eis celestis patę gaudia per-
 petue crebra uoce resonant. Tobias senior in hora exiit
 sui uocant ad se tobiā filiū suū. & septē filios ei⁹ nepotes su-
 os dixq; eis. q̄a ppe est; interit⁹ minue. & instauratio iertm
 & tēp̄ isrl. Et tunc in iudea doctores q̄q; fideles & iusti. hū
 exiuri de mundo uiuentes suos p̄pinq; admonent quia
 mundus iā p̄pinq; ad finē. & future uite bona pxime
 sūt. uentura. Monent autē eos hoc maxime q̄s p̄grām re-
 natos & sp̄e septiformis ēē munere repletos aspiciunt. q̄d
 ē ēē filios tobie iunioris in numero septenario. & hos uiue-
 nes hoc ē fortes in fide. & uincentes malignū. Virigite in
 q̄s gressus ur̄os ut exeat⁹ de minue. indeo enī q̄a mīq̄ta
 ei⁹ finē dab̄ ei. Et hoc ē dicere fidelū suis auditorib⁹ diri-
 gite intentionē cordis ur̄i. ut hui⁹ scēi terreneq; consi-
 derationis patā relinq̄at⁹. & tota mīte celestia petat⁹. Constat
 enī q̄a tanta ē p̄uoz multitudo. tanta p̄ceptoz dī t̄nsḡ-
 fio porbē. que n̄ alit̄ nisi orbis ip̄si exterminio sic q̄ndā
 indiluuio. totiq; humani generis abolitione possit ter-
 minari. Abscessit q̄ Tobias ex minue cū uxore sua & fi-
 liis. & filioz filiis. & reuēsus ē ad soceros suos. & inuenit eos in se-
 nectute bona. Hoc cotidie fac̄ dñs. hoc usq; ad finē scēi factu-
 rus ē. cū derelictis eis q̄s suos n̄ ēē cognouit. ad illoz corda ui-
 sitanda & illustranda comit̄. q̄s ad uitā p̄destinauit et̄nā.
 Hos enī in senectute bona inuenit. cū bonis opib⁹ diu studuis-
 se se donante letant. Alioqn in senectute mala uidet. & id
 circo p̄terit eos q̄ dūti⁹ uiuentes. n̄ maturati sunt consilio non
 candore bone actionis q̄si canicie uenerandi. s; uicioz sūt one-
 re incurrit de quib⁹ dicit ysaias. Puer centū annoz moriet⁹. &

Ad. cap. 14

ss

ss

ss

ss

ss

ss

ss

In librum Tobie.

peccator centū annorū maledict⁹ erit. Merito p peccatis suis ma-
ledictioni subiacebit. q̄ cū multis annis uixerit. puerilis tam̄ animi
leuitatē deserere nūq̄ curauit. Inuenit inq̄t eos in senectute bo-
na incolomes. & curā eorū egit. & ipse clausit eorū oculos. & omnem
hereditatē dom⁹ raguel ipse pcepit. Et dñs ac saluator n̄r curam
eorū agit quos in bonorū opm incolomitate pseruare cognoue-
rit. ipse intuentū cordis eorū ap̄sentis uite delectatione claudens
ad contemplationē ppetue lucis attollit. ipse illos post hūc uitę
terminū ad celestia pducit. Ipsi ē hereditas de q̄ ei canit̄ ap̄pha.
Exurge dñe iudica t̄rā. qm̄ tu hereditabis in oib⁹ gentib⁹. Et
cōpletis ut timore dñi annis plurimis cū gaudio sepelierunt
eū om̄s cognati ei⁹. Sepultura tobie finē tot⁹ mundi designat.
q̄ndo dñs n̄r cū toto corpe suo qd ē ecclā q̄ndo dñs n̄r cū toto
corpe suo qd ē ecclā q̄ redemit. in regē intrat et̄nā congulan-
tibus anglis de societate hominū redēptorū. & singlōs q̄sq̄ m̄b⁹
uidet̄ sui conditoris p̄dūsal sup̄ne pat̄e mansiones p̄meritorū
dūsnate collocantib⁹. sic om̄s generatio ei⁹ in bona uita & scā cō-
uersatione p̄mansit. Hec ē una p̄ totū orbē totūq̄ sc̄li tēp⁹
generatio querentū faciē dī iacob. De q̄ itē dicit. generatio
rectorū benedicet. Que ē autē uita melior. que sc̄ior dūsnatio.
q̄ in glā sui conditoris p̄petuo manere. ita ut accepti sint tam
dō q̄ cūctis habitatorib⁹ t̄rē. P̄ducti ad pat̄ā celestē homi-
nes. accepti er̄t ei. cui redēpti s̄t grā. Accepti er̄t & anglis. quorū
numerū cōplebunt quibus in p̄petuū sunt fraterna societate
copulandi. Hi sunt etenim habitatores terre ill⁹ de qua dñs
dicit. Beati m̄tes. quō ipsi possidebunt terrā. Quā uidere
desiderans psalmista dicebat. Credo uidere bona domini in
terra uiuentium. a 9 e 13.

finis.

infir-
mā an-
te bo-
nem
curam
noue-
rādes
pū-
it ap-
tab; et
erunt
figura-
cū-
mā-
qū-
fī-
pū-
e-
fē-
neratō
fā-
m-
hōm-
mā-
o-
qua dī-
ndere
m m

